

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

A standard linear barcode consisting of vertical black lines of varying widths on a white background.

3 1761 00361296 7

HANDBOUND
AT THE

UNIVERSITY OF
TORONTO PRESS

1

A
Collation of Four MSS.
of
Bede's Ecclesiastical History.

110 - 111

Oxford

HORACE HART, PRINTER TO THE UNIVERSITY

The Old English Version
of
Bede's Ecclesiastical History
of
The English People.

EDITED BY

THOMAS MILLER, M.A., PH.D.

PART II.

45453
99

LONDON:

PUBLISHED FOR THE EARLY ENGLISH TEXT SOCIETY,
BY KEGAN PAUL, TRENCH, TRÜBNER & CO., LTD.
PATERNOSTER HOUSE, CHARING CROSS ROAD.

M DCCC XCVIII.

PR

WIS

AZ

NO. 110-111

A Collation of Four MSS.

Of the Old English Version of

Bede's Ecclesiastical History

of

The English People.

WITH INTRODUCTION

BY

THOMAS MILLER, M.A., PH.D.

LONDON:

PUBLISHED FOR THE EARLY ENGLISH TEXT SOCIETY,
BY KEGAN PAUL, TRENCH, TRÜBNER & CO., LTD.
PATERNOSTER HOUSE, CHARING CROSS ROAD.

M DCCC XCIII.

CONTENTS.

	PAGE
INTRODUCTION	ix-xxiii
VARIOUS READINGS	1-597

ERRATUM.

P. 170, line 30, (Ca. 13), read *wintonceastre*.

INTRODUCTION.

THIS Part gives completely the variations of the existing MSS. from the printed text. Fresh study of the MSS. enables me to add some particulars of interest as to C. O. B. See Introduction to Part I.

MS. C. The fresh hand which wrote leaves 35, 36 (Text 480, 20 to end), wrote also leaves 39–47 (the A. S. Chron. G.). Page 34^b contains only twelve lines, the rest being blank. Consequently the MS. may have originally ended here. The fragments of G. are in more than one hand. G. is assigned to Canterbury (Earle), but there is nothing to favour this supposition in the case of C. The close connexion between the English Bede and the A. S. C. will find further illustration in the text of MS. B.

MS. B. The scribe at the end of this MS. claims to have written all (Introd. u. s.). He wrote *all* of one part. For I have found that the MS. is in two portions, the first containing thirteen quaternions and one leaf (up to end of p. 206), the second containing eighteen quaternions (p. 207 to end). The hands are as follows: **I.** p. 1=Text 6, 4–13. **II.** pp. 2–190, 20=Text 6, 14–24, 23; 2, 1–6, 3; 24, 29–64, 5; 88, 28–240, 29; **III.** 190, 20 pegma leah—206=Text 240, 30–252, 3; 64, 6–72, 19 ælmihtigan. **IV.** 207–end=Text 72, 19, gode—88, 27; 252, 4–end. I, III, IV are by three separate scribes. The hands in II belong to various other scribes. The illuminator's work in the two parts is different in design, and where (rarely) carried out, different in execution. Perhaps the scribe of I was illuminator for all the first part. The scribe of IV fills in his own initials in the interrogations, but the illuminations were not completed. The signatures of the sheets in the two parts are independent; the last signature marked

in the first part is M; the first in the second part is A on p. 222, and then follow regularly B to R. The junction at pp. 206–207 is very evident. Mr. Warner of the British Museum kindly inspected photographs of these pages, and dated the very beautiful writing about 1030–1040 A.D.

MS. O. Two styles are discernible in the hands, round and pointed, but the subvarieties are not so distinct. There is a very striking departure from these modes on p. 47^a (here only). This scribe employs thin, upright strokes, with a flat topped *a*, prolonged verticals and occasionally clubbed tops, but *d* is bent back and kept low; all has an archaic look. The full text will be found in V.R. p. 226 f. The other hands interlace often on the same page, nor is it always easy to discriminate exactly. The ordinary pointed occurs on p. 69^b throughout; see V.R. p. 63 ff. Round shares p. 22^b with pointed, which runs from *compose* (inclusive) to the end; see V.R. p. 145. The pointed more frequently has *o* before nasals and *þæm* in dative rather than *þam*. The round on the whole takes the lead and prevails. From 101^b on (=Text 320, 7) the pointed style recurs oftener. I have drawn up a complete scheme of hands throughout, but feel uncertain as to exact minor details, and withhold it.

An examination of the place names in the various MSS., and comparison with the A.S. Chronicle, as well as the C(artularium) S(axonicum) and C(odex) D(ipломaticus), has enabled me to determine approximately the locality of each MS., and to confirm the conclusion arrived at in the Introduction to Part I, that the translator belonged to the North Midland district. In a paper, which I hope to publish, on the Place Names in Bede's History, I have given full details, and must here limit myself to a few particulars and a statement of results. The translator or archetype knew the North (not Cumberland) and Midlands, was unacquainted with East Anglia, London, and the country south of the Thames. All the MSS. betray ignorance of the extreme North. T. alone is perfect in Yorkshire, and has local forms in Lincoln; but the South and East Anglia were not for T. familiar ground. B. blunders in the North, and along the line of the Thames E. and W., but has intimate local knowledge of the country lying in and about Hants. In O. the variety of scribes and the numerous erasures complicate the question, but the MS. may with confidence

be assigned to S.W. Mercia. There can be little doubt that Ca. belongs to the adjoining districts, and may be located not far from Malmesbury. C. may, perhaps, be placed on the South Midland border midway between E. and W. The defects in this MS. hinder identification, but certain affinities are well marked¹.

By these affinities we may reclass the MSS. which, on other grounds, fall under two recensions (I. T.B. II. C.O. Ca.; see Introd. Pt. I.).

For 'Britain' A.S.C. A. has *Breten* always up to 601 (C. in poetry under 937). Thence in A., and the rule in all MSS. *Bryten*. For 'Briton,' however, A.S.C. A. has *Brett-* ten examples (G. only three examples), last in 890; other MSS. *Brytt-*. Orosius has *Brettas, Bret(t)anie, Britannia, Brettania*. *Aelfric Brytus*. O. E. B. chiefly *Breton, Bryten; Brett-, Brytt-*.

The table shows all combinations of vowels in the syllables.

<i>Britain</i>	eo-o	eo-e	y-o	y-e	e-e	o-o	o-e	i-e	<i>Briton</i>	e	y	i
T. . .	55	9	.	.	.	.	.	.		26	.	.
O. . .	39	5	5	7	.	.	.	.		3	24	.
Ca. . .	92	19	3	3	.	1	1	.		2	54	1
C. . .	11	1	.	2	1 ²	.	.	.		1	1	.
B. . .	1	.	1	116	.	.	.	1		.	58	.

Breton, (never in A. S. C.) may be taken as Mercian; cp. Sweet, H. E. S. § 431.

The early *Brett-* continues to be the Midland form. *Bry-* is Southern.

Angl- &c., occur as (1) = 'Angle'; (2) 'English'; (3) as first part of compounds; (4) as second part of compounds (always -*engl-*). The table shows the variations of *Angel-* *ongol-* in O. E. B. The form *Engle* is, except as (4), very rare in O. E. B.; it occurs three times in T., always = (1); in MS. O. Ca. B. the use is indiscriminate for (1) and (2). In A. S. C. *Engle* is used for (2), except 596 B. C. 975 C. where *Angle* = 'English.' (In 975 D. E. *Angle* = 'Angles.') For (3) A. S. C. has (i) *Angel*, (ii) *Ongol*, (iii) *Onge*, (iv) *Engel-*, (v) *AEngel-*; (i) being general, the

¹ Latin names are cited from Sweet, O. E. Texts; and Holder's ed. of Baedae H. E. 1882, the A.S.C. from Thorpe and (for G.) Wheelock.

² Wheelock, 6, 4.

others sporadic; (ii) and (iii) once each in A. (G. only *ongel*); (iv) and (v) in D. 787 (*e*), 836 (*æ*), 886 (*æ*). N.B.—*æ* = *e* is a characteristic of D.'s first hand. In all there are 200 examples of the word prefixed in A. S. C., the second part being *cyn* always (except F. 873 -*scole*). The collective examples of all MSS. in O. E. B. amount to over 400 under heads 1, 2, 3.

	o-o	o-e	a-e	a-o	
T. . .	75	6		.	
O. . .	1	17	64	.	
Ca. . .	2	10	90	10	O. E. B. has- <i>cyn</i> , - <i>þeod</i> , - <i>cirice</i> ,
C. . .	2	18	.	.	- <i>cynning</i> , - <i>cynrice</i> .
B. . .	.	2	109	.	
Z. . .	.	1	.	.	

That *ong-* is Midland, *ang-* Southern, is clear from the A. S. C., as well as from the ordinary usage of dialect¹. Ælfric has *Angle* = 'Angles,' *Engla ðeode* = 'English,' *E. land* = 'England.' I have excluded *Engla (-e) land* in A. S. C. which occurs in eleventh century (about thirty examples). In O. E. B. it = 'l. of Angles.'

'Northumbrian.'—In A. S. C. the first part is spelt *norðan-* or *norð-* in these proportions : A. G. $\frac{12}{15}$; B. $\frac{10}{13}$; C. $\frac{9}{12}$; D. $\frac{5}{42}$; E. $\frac{12}{34}$; F. *norð-* only. In A. G. the forms begin to interchange in 867, *norðan-* soon ceases, and *norð-*, already found 601, 625, is the sole form. *Norð-* is therefore Alfredian and Southern: it is the form in Ælfric. The proportions in O. E. B. are T. $\frac{36}{41}$; O. $\frac{40}{41}$; Ca. $\frac{55}{56}$; C. $\frac{10}{10}$; B. *norð-* only (-*him-* is found in O. (2), B. (11); -*hum-* Ca. 1; -*hem-* Ca. 1). The isolation of B. and persistency in Ca. are in striking contrast.

'Mercian.'—A. S. C. A. has *Mierce* to end of ninth century, then for a few years *Merce*²; but from 922 on *Myrce*, which is the prevailing South form (all MSS.). G. sometimes substitutes *Merce* for A.'s *Mierce-* (*Merce* in A. only 853; once also each in C. D. E.

¹ From A.D. 901 o before nasals—(i) disappears rapidly from South in contemporary charters, but continues in Hereford and Worcester; (ii) is rare in A. S. C. MS. A. after 937, and throughout in MS. B. (ends 977). All exx. from all MSS. 901–1025 give o to a = $\frac{1}{2}$ A., $\frac{1}{3}$ B., $\frac{1}{10}$ C., $\frac{1}{3}$ D., $\frac{1}{6}$ E., $\frac{1}{10}$ F.; (iii) continues in N. Mercia (Rush. Mt.).

² 'The lady of Mercia,' died 918.

F.; but *Myrce* in A. four examples; G. 23; in others *passim*). Ælfric has *Myrce*. The proportions in O. E. B. are as follows: T. (all scribes) *e* always (*æ* twice); B. *y* always (*i* once); C. has *e*, *y* = $\frac{1}{1}$; O. = $\frac{2}{3}$ (often eras. of *e*); Ca. = $\frac{6}{54}$.

It is clear that of the MSS. T. is most distinctively Midland, and that C. comes next; O. has a larger admixture of Southern forms, and Ca. transcribing O. introduced still more. B. is distinctly Southern, and harmonizes closely with the later A. S. C. and Ælfric.

‘London.’—The earlier A. S. C. prefers *Lundenburh*, the later *Lunden*: the figures are A. B. G. = $\frac{1}{3}$ (but years do not exactly correspond); C. = $\frac{1}{2}\frac{1}{2}$; D. = $\frac{1}{2}\frac{3}{8}$; E. = $\frac{3}{4}\frac{8}{8}$; F. = $\frac{3}{17}$. *Lundenwic*, 604 E. (F.), is an old form; cp. C. S. 259; 494; 189; 335; 492. But in the charters from tenth century on *Lunden* is the general English form; cp. C. D. 280, 316, 685, 716, 759, 972, &c. [*Londen* C. S. 152 is not original]. I find *on Lundenbyrig* C. S. 1296 (but also *on Lundene*) before 975. *Lundentun* once C. S. 171 (Heming). But O. E. B. writes *Lundenceaster* even for *Londonia urbs*, or *Londonia* alone. *Lundenburg* is found twice; 4, 1, Ca. B. = *Londoniensis*, and 478, 7 C. B.; -*ceaster* Ca. = *Londoniensis*. Allowing all weight for the influence of the Latin *civitas*, we still must infer that the translator did not adhere to the Southern usage; he may have been influenced by the constant conjunction in *Eoforwicceaster*, which is marked both in O. E. B. and A. S. C. (A. B. G.). On the whole it may be concluded that neither translator nor scribes had local knowledge of London. A curious error in B. 104, 16, where *ealandburg* is read for *ealdor-*, shows astonishing ignorance. Can it result from a misconception of the fact stated in A. S. C. 1016, that the Danes made a new channel, and also drew a ditch round the city?

‘Winchester.’—The A. S. C. varies much. The early form *wintan-* survives in A. G. up to 982. But *winte-* comes in early, A. G. 897, 909, 910 (*wintan-* G. 909). By the beginning of the eleventh century *wint-* had come in (see B. 897), and *wint-* henceforward prevails. Ninety charters at least have some form of the name; most are copies (Cod. Wint. twelfth century). But thirteen or fourteen Latin are contemporary and give *wintana*, -*ia*, -*iensis* usually, *wentana*, *wentonia*, *wintoniensis* very rarely. English contemporary charters (C. S. 478, 630, 678, 702 ?) give *winta-* 854;

wintan- 909; *winte-* 931, 934. English copies as a rule give *wintan-* to end of tenth century, *passim*; *winta-* rarely; *winte-* tenth century; *win-* middle of eleventh century. Ælfric has *wintan-*, *win-*, *wyn-*. In O. E. B. there are six examples thus distributed, *wintan-* C. 4, O. 3, Ca. 4; *winton-* Ca. 1; *winta-* T. 2, O. 1, Ca. 1; *wint-* B. 6. (O. has *win-* twice with *tan* above; *wint-* once with *a* above.)

I recall here the fact (Introd. Pt. I), that the translator used a text akin to Latin I. So *Wintacaestir* read in Latin I. is probably origin of T.'s (archetypal) form. C. has a usual tenth century form. B. is local and eleventh century. O. is ambiguous and varies; the two examples of *win-* are by the same hand; the other two differ. Ca. did not correct O. as he has *winton-*. Of all B. alone is by other evidence associated with the neighbourhood.

It will be convenient to begin with B. in the attempt to arrive at more precise local definition. The details will affect the position of the other MSS.

I take Kent. All MSS. have *Centland* (-æ-) twice 104, 15; 298, 28; B. has it in twelve other places (against all the rest), once with a mistake (150, 2). The A. S. C. has *Cent* *passim*, but *Centland* in MSS. C. D. 994, 1015. (A. B. very early, only in 457, 676.) The charters have mostly *Cantia*; *Cent* variously spelt, C. S. 412, C. D. 317, 715, &c.; *Centland* I have not found. But this use of *land* as affix is a feature in B.; e. g. B. has *Tenetland* (O. Ca. blunder 56, 28), *wihtland* five times (others *ealand*). Now *Tenetland* is found in A. S. C. MSS. C. D., so also *wihtland* in same MSS. often (I pass over E. F. which copy). In charters *Tenet* (various forms) often, *Tenetland* only C. D. 715, A.D. 1006 (forged). Thus B. of Bede and C. D. of A. S. C. unite in a usage, which seems especially eleventh century (cp. note on *Engla land* above). *Tenet* occurs in earlier years of A. S. C. always, in which also *Wiht* (*ealand*) is the usual expression. The usage is not local to Kent, and B. blunders once 150, 2; and again 56, 25 (*cetrice*). But for the people of Kent B. O. Ca. C. prefer rightly *Cantware* which is local. T. *Cont.* The numbers are for *a*: *o*—T. $\frac{6}{3}$, C. $\frac{10}{3}$, O. $\frac{26}{3}$, Ca. $\frac{39}{2}$, B. $\frac{39}{2}$. The A. S. C. has *a* *passim*, *o* only 616, 851 (both A.). Here again T. is remotest from the South, C. not so near as O. Ca. B.

The Latin Bede gives the etymology of Rochester, and the L. MSS. treat the first element (*hrofes-*) as gen. always. Now

the English Bede has *hrofes-* in T. *passim*, O. 8, Ca. 8, C. 2, B. 1; *hrofe-* T. (fourth scribe) 1, O. 2, Ca. 10, C. 4, B. 13; *hroue-* B. 3 (only in capitula and by illuminator). But O. has *es* once, and *s* once written above (see also 150, 15); in the first case Ca. has *hrofes-* in the second *hrofe-*. The A. S. C. has *hrofes-* A. G. (stops 894), B. 5, C. 3, D. 5, E. *hrofe-* B. 2, C. 2, D. 6; E. F. *hroue-* E. F. The evidence of the charters is (i) *hrofes-* ninth, and in *Textus Roffensis* (local) up to the end of the tenth century, (ii) *hrofe-* early in the eleventh century, C. D. 929 (T. R.), (iii) *hroue-* C. D. 975 (T. R.) after 1058. In fact *hrofes-* is earliest, *hrofe-* belongs to later tenth and eleventh centuries, *hroue-* comes in about middle of eleventh century (*civitas hroui* C. S. 418, late copy; also T. R.). We infer for B. an eleventh century date; for Ca. also remoteness from the spot. The other MSS. exhibit the transition, T. being most archaic and probably most remote.

The name Selsey (Sussex) raises two separate questions. The Latin is *Seles (-æ-) eu*, but in MS. II (Sweet) *eu* is also written *ei*. This is the Saxon (cp. *Ceortes ei* L. B.) form for the Northumbrian *eu*, and the non-Saxon *ea*, which last is specially Kentish and Midland, as I have shown elsewhere. The translator employed *ea* mostly for *eu*, and therefore here. But the local form was always Saxon, e. g. C. S. 1334 (orig. of A. D. 780) has *Sioles aei* (*æi=ei*), C. S. 312 (A. D. 803) orig. *seles egi*; eleventh century copy *seolesegiae*. We find also *ige*, (C. S. 64, 132), *eie*, &c. The A. S. C. 980 (C.) has *aet seolesigge*. The Bede MSS. have C. O. Ca. *Seles ea*. O. Ca. *Syles ea*, B. *Seolesig, aet Seolesigge* (T. defect.). B. then alone is local in the ending. But it seems certain that *seo-* (*sio-*) is also local early, and in the eleventh and twelfth century. The Codex Wintoniensis (twelfth century) has similar forms, *sioluc ham* (C. D. 673), *seolescumb*, *seolesburnan*, *sceolles uuille* (C. S. 741, 408, &c.). But *selesdun* is a Surrey name (C. S. 558), *sylweg* is near Worcester C. D. 1369. In 448, 17 B. departs from Latin and other MSS. by reading *aet seolesigge*, where the context also is in close relation with A. S. C. C., both referring to the bishopric of Sussex. In another passage (478, 20), also relating to the Sussex bishopric, B. alters the text (reading *sohton*), to suit the circumstances of the day. Now the first mention of a 'Sussex' bishop, as such, in the A. S. C. is in 1038 C. &c.; cp. 980 l. c. These coincidences are very striking. MS. C. of the A. S. C. is assigned to Abingdon, and the first

hand (up to 1046) is very busy about 1030–40 (cp. Earle, Introd. p. xxxvii). This is just the date assigned to MS. B. of Bede (see above). As the crow flies Selsey is about 30 miles from Winchester, a place known to B. (see above). Midway lies the Meon district (East M., West M., M. Stoke, R. Meon) with Old Winchester Hill. Now L. B. has *Meanuari* (iv, 13 = 302, 16). T. O. Ca. C. follow this and write *Meanware*. But *Meon* is the local form in all charters, except once *Mene* in the forged Latin C. D. 1067, taken from the English C. D. 314 = C. S. 553 (K. Alfred's will, copy about 1028–32). The charters are about a dozen, nearly all from the Cod. Wint. Now MS. B. alone has *Meonware*, and also has an emphatic variation in the text *þ is on westseaxena mægðe 7 þeode* (T. O. Ca. C. omit *þ is* and *mægðe 7*). Now the Meon district is on the borders of Sussex, and in the same passage (300, 30) there is a significant omission of the words *seo-Westseaxna*, which place Sussex outside Wessex. But Sussex had become a shire of Wessex (Green, Conq. of Engl. p. 234). The scribe of B. is a thorough-going Wessex partisan, as he alters *seaxna* in 168, 35 (rightly enough), and in 248, 17 (wrongly) into *Wes(t)seaxna*, and for *fyrrestan* 166, 26 (L. *intimis*, = 'remote'), writes *fyrstan*. But a curious slip connects B. still more closely with Winchester. In 468, 15 he substitutes *Icenan* (the R. Itchin on which the town lies) for *Tinan*. The context is speaking of a monastery dedicated to SS. Peter and Paul. The famous monastery at Winchester so often mentioned in charters had the same dedication.

In fact, MS. B. may be called the Wessex version of the English Bede. The changes of themselves prove that the archetype was not West-Saxon, and furthermore help to settle the locality of the other MSS. by excluding them from B.'s country. Incidentally too B.'s assigned date has been confirmed.

With the help of these fixed points, we can obtain further conclusions. B.'s ignorance of London has been pointed out above. Tilbury in Essex written in L. *Tilaburg* (M.), *Tillaburg* (I. II, both with one *l* above) appears in B. as *Tíliburh*, i.e. with long *i*. This leads up to the error in T. (226, 24) *Tulaburh*. The *i* is certainly short, as the doubling of *l* shows, a spelling confirmed by the local *Tilling(e)ham* C. S. 8, and C. D. 957. I may add at once that while O. Ca. are correct here, they err in the adjoining Barking, as their spelling *Byrcingum*, 282, 15, 20, has no local support. See

C. S. 81, 87, &c. But *Byrcmære*, C. S. 1037, is a Worcestershire locality.

Still in this same county B. Ca. write correctly *Pante* as the name of the R. Pant, for which Lat. has *Pente* mut. (M.) *Paente* (I. with erasure of first *e*); T. C. O. *Pente*, doubtless archetypal. Now *Pantan* occurs twice in Brihtnoth's Death (86, 97). The battle of Maldon (A. S. C. 991) made the name *Pante* famous. We get also here a test of dates for the MSS.

As we retrace the Thames upwards we find a confusion in B.'s text about Chertsey (282, 14), which shows an ignorance as to the local monastery, while he gives the form of name *Ceortes eg*, which has best local support; cp. C. S. 558, and other charters (twelfth century copies or later; see, however, C. D. 850). But when we arrive at Dorchester (Oxon), five or six miles from Abingdon in a straight line, we find a difference. Here B. C. O. Ca. have *Dorceceastre*. But, in 168, 8 where T. has *dorecot-*, two letters are erased in O. before *ceastre*, and in 334, 27 where T. has *dorcet-*, O. had *t*, now erased. L. B. has *dorcic*, *dorci*. Two Lat. charters have (i) *dorcocænisis* C. D. 691 (A.D. 995), (ii) *dorcensis* 698 (A.D. 998 Cod. Wint.). Aelfric has *Dorean-*, the A. S. C. *dorces-* A. G. (636, 639), *dorce-* A. B. C. D. E. G., *dorc-* G., *dorca-* D. E. As MS. C. (Abingdon) has *dorce-*, which is also generally supported, it may be considered local. The spelling of T. has slight literary support, and when compared with O. must be taken as archetypal. But B. C. Ca. alone are locally correct.

Along the west border of Oxfordshire, from the Bristol Avon towards the Warwick Avon, stretched the district of the *Hwiccas*. Glastonbury lies well to the south, but Malmesbury is close to the frontier. The name of Glastonbury is not in Bede. But B. has foisted it in three times for *Læstinga ea*, and C. once (458, 11, Wheelock). The A. S. C. has 'Glastonbury' once in G. [A.] 688, in C. once 1053; the other entries are eleventh and twelfth century (D. E. F.). All entries without exception add some form of *burh*. The same is true of the genuine charters in C. D. and C. S., always *burh*, never *ea*. B. and C. were therefore unfamiliar with both districts.

Returning eastwards, we find B. at fault twice in the four examples of *Hwiccas*, writing (98, 15) *myrena*, and (302, 13) *hwylcum*. The word occurs in the A. S. C. only in one year (800, A. *hwicciūm*,

B. C. D. E. *hwicum*), and though frequent in early Latin charters and their copies, fell into disuse; the forms with *ci* seem earlier; later copies too often drop *h* (C. S. 116, 134). Now MS. O. has once *wiccia* with *h* above. Here Ca. writes *hwicca* (336, 4). None but B. deviate absolutely.

The remotest SW. point named in Bede is Malmesbury. No word has a more vexed orthography in charters, A. S. C. and O. E. B. In C. D. twenty-four charters relate to this place; Kemble marks sixteen as forgeries. C. S. has others also; see especially Nos. 105 (grant by Pope Sergius, Latin, from William of M.) and 106=A.S. version of 105 'from MS. Cott. Otho C. 1. Gospels, tenth century' (but is the version tenth century?). The place is associated (i) with *Maeldulf* a 'Scot' as founder, (ii) with *Meldorf* as founder, C. S. 105—but the O. E. 106 has *æt Meldorf*, (iii) with *Aldelm* as abbot, about 700 A. D. Hence a profusion and confusion of names, due in part to the literary forger. Those that have ancient authority are the following:—1. *Maeldulfi urbs*, L. Bede. Hence *Maldbiensis*, *Maledubusburg*, *Maldivesberg*, *Malduberi*, *Maelduburi* in a fourteenth century chartulary. But C. S. 569 from W. of M. has the earlier forms *Maeldubiensis*, *Maelduberi*. 2. *Meldumesburg* C. S. 105, *Maldumes buruh*, *Mealdunes byrig* C. S. 106.. Hence *Maeldumesburg*, *Mealdumesburg*, *Maldumesburg*, *Meldunesburg*, *Meldunensburg*, *Maeldunesburg*, *Meldunensis*, *Meldunesburgensis*, *Maldunensis* in the fourteenth century chartulary. 3. *Ealdelmes burh* A. S. C. MSS. C. D. 1015. Hence in MS. F. I. Corpus Coll. Cam. (Wanley), a book of the monastery is called a book *AEDHELMI*, the stealing of the book is a theft from *AEDHELM*. 4. Then by 'contamination' in A. S. C. 1015 E. F. *Mealdelmes byrig*, and in Cod. Wint. C. D. 593 *Mealdælmæs byrig*. The O. E. B. MSS. have *Maldufes burgh* O. C. (archetypal). *Aldelmesburh* B., *Maldmesburh* C. (T. defect.). Clearly O. C. follow the Latin and the English archetype; once more B. is associated with A. S. C. MS. C. and has a literary or ecclesiastical appellation. But Ca. has the real local name, which appears in the fourteenth century in a still shorter shape as *Malmesburg* C. D. 271=C. S. 470; but Ca.'s record is the earliest of the abiding local form. There can be little doubt that, as Ca. gives us the earliest record of the final name in so modern a shape, the scribe was familiar with the locality. As we have seen above, Ca. is excluded from Hants, but his knowledge extends to the Mercian Dorchester. His

blunders exclude him from the North Midlands, his affinities and variations point to S.W. Mercia. His correction of O.'s *hwiccia* suits date and place. The localization seems unquestionable. The localization of O. rests largely on negative evidence. From the North Midlands mistakes exclude the scribes. Essex, Kent, Sussex, Hants (S. part) are unfamiliar; so is Malmesbury. One scribe had the local spelling for Winchester, but another hand (not Ca.) corrected him: the reverse is the case as to Dorchester. The various scribes and the corrector alike were at home among the Hwiccias. The number of hands at work implies a large community, where too there might be some who had at least visited other schools and great centres (e.g. Winchester). Perhaps Worcester best fulfils these conditions; and the diverse currents of dialect meeting there, and apparent in the local charters, reappear in MS. O. The affinities of certain blunders, as already remarked in the case of Ca., point to the same neighbourhood. Perhaps Ca. went to Worcester to copy O. MS. Ca. is a very neat and scholarly MS., but a less costly one than O., and adapted for more modest requirements. The survival (after numerous corrections) of the Mercian *e* in O. (see above and Introd. Pt. I), and Ca.'s preference for *y* (*Myrce*), part off the two MSS. as regards date and locality, and exhibit the victorious advance of Southern forms.

The various scribes of B. unite in the consistent adoption of Southern forms in leading proper names. Not less consistent are the scribes of T., who yet in other points differ widely. (My Glossary gives separate summaries, showing the distinctive work of each scribe in T. in all debateable points.) The local knowledge of T. cannot be proved to extend South of the Thames. Essex, London, Mercian Dorchester are known by report or literary tradition only. One variation would seem to imply knowledge of Canterbury. In 106, 6 T. has *pære miclan cirican*, differing from the Latin and the other MSS. which omit *miclan*. Against this must be set the non-local form *Cont-* which is decisive as to Midland origin, apart from other proofs. There is no failure as to *Hwiccias*. An independent form *Bonera* (100, 18; cp. V. R.), when compared with L. B. (*Bancora* M. with *n* above *r*; *Boncornia* I. with *a* above first *o*), certainly favours a Northern origin, perhaps implies fuller knowledge. For Chester T. O. have the older form = Latin and A. S. C. MSS. A. G., while Ca. varies

(40, 31; 102, 29), and B. tends to agreement with C. (1000, 1016, 1055—perhaps 894 *ie=ei*-). As to Lichfield (262, 11) T. is earlier and more local; cp. Latin and C. S. 310; 312 (with variants); Ca. varies (cp. 478, 7). B. agrees with A. S. C. before 1053 (except B. 716, which has Mercian affinities and agrees with T.). Bede MS. C. writes *wiccfelda* (478, 7) a bad error.

In Yorkshire, while B. O. Ca. fail repeatedly and badly (R. Derwent, Lastingham, Catterick, R. Nidd, Leeds), T.'s sole failure is characteristic. Even in the eighth century there was a difficulty as to the lost town of *Calcaria* (332, 26)=*Kaelcaestir* (M.), written *Helcacestir* (I.) and *Faelcaestir* (Namur MS.). O. E. B. MSS. have C. *Kaelca-* [not *Kaaelca-*], Ca. O. *Kalca-*, B. *Cealca-*, T. *Kwelca-*. Some identify the town with Healaugh near Tadcaster, but the suspicious approximation to *Helcacestir* (I.) may be an accidental coincidence. The initial *K* is clearly archetypal (O. C. T.), and is in striking contrast to general usage¹. Did Bede himself err in forcing a local name into resemblance with the undoubted *Calcaria*? T.'s mistake seems due to a misreading of open topped *a* in *Kaelea-* (cp. C.'s reading). This was taken for *u*, and written *w*. B.'s spelling *Cealc-* is a Southern interpretation, and corresponds to forms in Sussex, Berks, Oxon (C. D. Index). O. Ca. may have thought of *Calcstanes mor* (C. D. 764), *calcbrac* (291), both close to Worcester, with the unbroken *a-*. In Notts B. fails as to R. Trent (144, 14). O. has *treatan* (324, 15) with *n* above; and *treontan* (144, 14) with *o* erased. Ca. *trentan* (-*on*). Perhaps the proximity of R. *trenta* (near Evesham, C. D. 289, vol. iii. p. 395-6) influenced the corrector and Ca. In A. S. C. *treontan* A. G. 924, *trentan* C. D. 1013 (and also in E. here and later).

When we examine Lincolnshire, we find for Lindsey T. C. writes consistently *Lindisse* (-*esse*); O. Ca. -*esse* and -*eſe*, and Ca. once *Lindesege*. B. has *Lindesege*, -*ig(g)e*, even -*iglande* (242, 14). The A. S. C. have *lindesse* up to end of tenth century. *Lindesige* begins early in the eleventh century (D. first hand), *Lindesege* is late eleventh century (C. 1066). But doubtless there was a confusion between *ge*, 'district' (as in *Suðrige*=Surrey, &c.), and *ig, eg*, 'isle.' 'Lincoln' is also varied; T. has *Lindcylene*, O. has *Lindcylene*,

¹ On the other hand it must be remembered that *K* for *C* is not unusual in the Rushworth MS. of Mt.

Lincylene, Ca. *Lindcylene*, *Lindcolene*, B. *Lindcylne*, *Lindcolne*. In the A. S. C. -coln- is an eleventh century form (C. D. E. F.). The one original charter with the name, C. D. 956, is dated 1052 A. D.

'Partney' appears as *Peortan ea* in T. O. Ca. B., but B. blunders once into *Peotan*; cp. *Potwyll* (Wilts) in C. D. 680. O. Ca. once have *Port-*, a Worcestershire form in C. D. 560, 1220, but of course elsewhere, and a natural substitution; cp. A. S. C. 501. I have found no other example of *Peort-*.

For 'Bardney' T. O. Ca. B. have *Beardan ea*; but T. has once *Bearda ea*, a form supported by *Berdēa*, the spelling of C. S. 268 (Inglip of Crowland) in a signature closely following on *Medeshamsted*. We may sum up, and say that in the counties on the North of Mercia T. is always correct, O. Ca. B. repeatedly blunder, and Ca. B. often exhibit eleventh century forms.

The distance between Crowland and Peterborough is about eight miles direct. Peterborough obtained its name *Burh* first in 992 (cp. A. S. C. 963), when the monastery destroyed by the Danes in 870 (A. S. C. cp. 963) was restored. In Latin and English Bede (280, 26) the earlier name *Medeshamstede* is used, but with a variation in Ca. and in T. Now Ca. writes *-styde*. This form for *-stede* has been much discussed (Sievers, P. B. Beiträge; B.-Toller, &c.). I add that out of 150 examples in charters of words with *-stede* suffixed, only six offer the variant *-styde*: (i) C. S. 506, 558; C. D. 657, all in the same locality within twenty miles of London Bridge, borders of Surrey and Kent. (ii) C. D. 685, 853 (twelfth century copies, Essex and Norfolk). (iii) C. S. 349=C. D. 202, from Heming, with date 814, in which *Dunhamstyde* occurs in heading and also in text. (But C. D. 680, Heming, after A. D. 972, *dúnhédmstédés*.) Ca. then followed a Worcestershire lead. But the variant in T. is notable. O. Ca. B. read *þætte* (*þe* Ca.) *gecweden is Medeshamstede*. But T. has *æt Medeshamstede is cweden*. T.'s order of words is not uncommon in clauses which parenthetically indicate a proper name, omitting the relative pronoun. (The Latin is *quod dicitur M.*) But there is a difference in force, which is well exemplified in the variant of B. 448, 17 when compared with A. S. C. 980 C., *æt Seolesigge*; see above. I have found no other example of *æt M.* There was an estate with villages named *Medeshamstede* (C. S. 1128). In the interval 870-963, when nothing remained but 'old walls and

woods run wild' (A. S. C. 963 E.) to mark the monastery's site, the change of expression would be natural in one familiar with the place. Now the outer leaves of MS. T., as at present bound, contain entries relating to the Benedictine Abbey of Thorney seven miles ENE. of Peterborough; cp. C. S. 1297. The district abounded in monastic establishments. In some of these T. may have been written. The chief scribe was a careful scholar living in a small establishment (Introd. Part I), and, apart from the beautiful illuminations, confined to the early part of the work, his book was planned on an inexpensive scale. We have thus an indication as to place and date of T.

Owing to the fragmentary condition of C. I am unable to fix its locality with precision. But it is certainly Midland, as shown by usages as to *ongel*, &c. Also it has, like B., the blunder about Glastonbury, showing ignorance of both North and South. There is a bad blunder as to Lichfield, ignorance as to R. Pant (Essex), Selsey, Meon. But the local form is given for Dorchester, and the *Hwiccas* were not unknown (302, 13; 478, 17). A south central position in Mercia seems indicated.

The inquiry has yielded these results. T. originated in North Mercia, is most archaic of the MSS., and belongs to the tenth century. MS. C. comes from South Mercia, MS. O. from the West of Mercia, and both are on the confines of the tenth and eleventh centuries. MS. Ca. is a copy of O., by a hand from the borders of SW. Mercia made in the eleventh century. MS. B. is associated with Hants, exhibits an eleventh century spelling, and a certain affinity with later MSS. of A. S. C. (especially C.). These results confirm and extend the conclusions stated in the Introduction to Part I.

The completeness with which the Various Readings are given has enlarged this Part so much, that it is impossible to include the Glossary in the present issue. The Glossary was completed some time ago, and may, I hope, soon follow. I have given in it summary statistics as to dialectical and grammatical variations, and in T. carefully discriminated the work of the various scribes.

My best thanks are due to friends and others mentioned already in Part I, to whose names I have the pleasure of adding those of the Rev. J. R. Harmer (Bishop Designate of Adelaide), and Rev. C. A. Pollock, Fellows of Corpus Christi College, Cambridge, and of

---

Rev. C. A. Plummer, Fellow of Corpus Christi College, Oxford. The carefulness of the Clarendon Press has lightened greatly the heavy labour involved in bringing out this volume.

N.B.—For the sources of the Printed Text, see Introd. Pt. I, p. xxii. Points are used to indicate erasures, in which case the fact is expressly stated; only occasionally to give the MS. punctuation. Commas are printed as in MSS. and mark an intended interlineation. Every variation (*i*, *y*, &c. &c.) is given.

VARIOUS READINGS.

TEXT FROM CA.

---

*The capitula precede the praefatio. There is no title. Begins Dis
is = 6, 4. p. 18, line 8 begins 1c.*

- Page 2.** 1. *Ic—sende supplied in modern hand (Wheelock?). Left for illuminator, whose work in this MS. was not carried out in full.* leofustan.
B. 2. cining Ceoluulf. þe. níwan. ðeode. þe sylfum.
3. rædenne.
4. æmettan to smeganne. má writenne. 7 getriwe.
5. þine. geornfulnessesse. swiþe. gemende.
6. cwydas. alra. swiðust.
7. mærra manne. forþam ðis.
8. gehireþ. onhireð. oð.
9. sægð. gehireþ.
10. hergeanne.
11. þ te (p. 19). geþeo. ðe. gehitre dot under t. oþer nelle hu wile he wurðan þoñ gelæred.
12. ðinre þeode.
13. forðon þe. cininge. gedauenað. ðeode.
14. þ ðe þy. *Paragraph at ic after vacant space of a half line: capital I in ic.*
15. comon.
16. arweorða abbud Albínus.
17. wide. gelæred on.
18. swiþust. ðeodores. bysc after which one letter erased. ábbud.
19. swiþust.
20. eal. ðam.
21. ðe. geþeodde. eal þ he on gewritum.

- Page 2.** 22. gesegenum. frani leorningcihtum. eadegan.
B. 23. Scē Gregorius ða. eal þ gemynd þe to cyðanne wæron
onsende þurh norðelm ðone ærestan mæssepreost þe on Lunden-
byrig wære.
- Page 4.** 1. (p. 20) oððe hyne. oððe mid seaftum.
B. 2. fram. þissa. tiid ðe Angelcynn.
3. onfengon. ealdra. segnum.
4. tiid swiþost we gelyfdon 7 geleornedon. writat. 7
of leorningchintum.
5. eadegan. hwylcum cininge þ ðōn.
6. myngunga.
7. 7 þurh norðhelmes. segena. swiðe.
8. fram ȝhwylcum byscum. gehwylcum cininga.
9. eastseaxena 7 westseaxena 7 eastenglena 7 noiðhymbra.
10. þurh Albinus 7 swiðost. geþristlæcte.
11. wore onginnan. for d in danielis originally only o.
12. ðaes arweorðan Wessexeña byscapes. git lifiende is.
13. ymbe Westseaxe.
14. wihtland swiðost he sende. 7 ðurh Cedde þōn arweorðan
Myrena bysceopes ymb Myrena ðeode.
16. (p. 21) ond eac ymbe. byscpa. forðfore we geac-
sodon fram ðam gebroðrum.
17. sylfe.
18. þe læsðinga eow. þa ðing.
19. we ða on. gewritum oðþe segenum.
20. gesegnum. arweorðan.
21. ond þ te on Lindesige. ymb.
22. ðurh. ðaes arweorðan byscapes cynebryhtes, 7 ðurh.
23. oðra licendra. getwra þ we geleornedon ond eac.
24. Norðhymbrū geacsodon ymb.
25. oþ ðisne. nales.
26. geþeahte. gesegenum únrim. þa ða þing.
27. let. únwriten.
28. 7 þ ic. halegan. Cuðberhте.
29. þisse béc opþe on oðre his dæda 7 his lífes. ærest manna of.
30. þe ic (p. 22). þam broðrū.
31. ciricean æt lindesfarene sume.
32. getrywra. gesegene. toihete.

-
- C. S.** 22. cynebrytes.
29. bec his dæda.
31. lindesfareona ea.

- Page 6.** 1. eaðmodlice. halsi.
B. 2. ymbe þis elles hwaer on oþere. gehýre.
 3. oðwíte. Incipiunt etc *not in B which begins on its first page*: Dis is seo gesettnes ðisse Brytene oð Hibernia. The numbers I-IV are not given on first page (scribe 1). They begin on second page with V and are continued to end of p. 16 (CXIII). The numbers and next letter are by the illuminator who has made occasional mistakes. They are in red and run continuously. On the first page and occasionally later he did not complete his work.
 4. Dis to ærran capitals, D ornate. ea in ealandes on erasure. on heora ðam ærran begangam.
 6. begins ætte se and so in lines 8, 12. æresta. brytene.
 8. æftera rōwara. wæs haten.
 9. ealand. þa igland. rōwara cyneodme.
 10. uespasianus. wihtland ðā rōmanescan (*sic*) cynedome underþeodde.
 12. heleutherio (he *later hand*?).
 13. hine þ he cristendóm lufude 7 eác he hít ábaed.
 14. from V onwards the initial in vermilion follows the Roman numeral. VI is joined to Vand reads continuously, so that VII (Ca) is numbered VI in B and so on. Scribe 2 begins V þatte. V (p. 2) þatte seuerius. brytene. 7 þa mid. toscead. oðrum unátemedium.
 16. .e diocletianus ríce þæt (B added in a modern hand).
 17. VI Scs. ðrowung. þa in ða ylcán tíd. dryhtne hira.
 19. VII þætte þa. ehtnes. cirice. brytene þ heo sum fæc sybbe.
 20. arrianescan.
 21. VIII þ te rixiendum.
 22. brytene cenned. miclum werede. in gallia ríce.
 23. VIIIII þ te ricsiendum arcadio. gyfe.
 25. X þ te rixiendum. gratianu'. constantinus. in brytene acennede.
 26. on brytene ofslagen. se oþer ðær wæs in.
 27. XI þte. fram scottum 7 peohtum. hi ða to. him.

-
- C. S.** 3. oðwite.
 6. æresta.
-

- Page 8.** 1. XII þ te rixiendum. tidum Paladius. bisceop.
B. 2. gelyfendum seottum in crist 7 Bryttas.
 3. frā XIII þ ætsio (*sic*), line begins XIII þ ætsio (last line of p. 2 in B). þam cinige. him. (p. 3) biddende
 (ende added later). nænige næfdon.

- Page 8.** 5. XIII þ te mid þi maran hungere genyddon þa elþeodian,
B. after þa one letter erased.
 6. hira gemærum adrifon. Ðam micel eorðwæstm 7 fyrenlust.
 7. gehroro. wæron fylgende æfter.
 9. XIIIIV þte ongelþeod was. fram bryttum in brytene.
 10. hi. weoðerweardan feorr. nales æfter.
 11. hie waredon wið him.
 12. hwyrifdon wiþ. hieora geferan.
 13. XV þte. sie namon.
 14. hira. mann.
 15. XVI þte Germanus se bysceop. brytene. scipe
     ærest waes 7, erasure of one letter before wæs.
 16. Ða pelagianuscan hyrnesse.
 17. mægne.
 18. XVII þ. ilca. dohtor.
 19. æfter Ðam to (above) modern (?). 7 Ðær.
 20. onfeng to reliquias omitted. halgra.
 21. oðera mani.ra (by erasure out of martyra).
 22. XVIII þ se ilca bysseop for Ðan. untrūnesse þær wæs
     gehæfd 7 Ða.
 23. (p. 4) husa gebindende adwæscde.
 24. þurh gesyhðe fram. gehæled.
 25. XVIIIIV þte. byscopas bryttum.
 26. hám.
 27. XX þ sprutendum first u altered into y, and alteration partly
     erased again. þam twigum Ðæs palegianescan wales
     germanus.
 28. suero. brytene. cóm ærest Ðam.
 29. æfter þam.
 30. genyðeredum ge geac gebetum Ðam þe dwolmannum he him.
 32. XXI þte. tiid. fram utgefleohtum.
 33. hi sylue Ðräston. inngefleohtum. manegum maṇnum.
     sylue.
-
- C. S.** 5. nyddon þa elþeodian.
 7. gehrero.
-
- C. W.** 28. healtan.

- Page 10.** 1. XXII þ. halega. agustinus.
B. 2. munenecum. on angelðeode. bodiende.
 3. swilce. mid trumum ærendgewrite hi gestrangode.
 4. fram Ðan.
 5. XXIIIIV þ agustinus was. brytene. on tenet land
     cantwara.

Page 10. 6. geleafan.

- B.** 7. swa be his leafan. bodiende on cent eode.
 8. (*p. 5*) XXV þ. agustinus in Cent. frymðlican.
 circean.
9. lāre. onhergende 7. cininges byri byseop.
^{VI}
10. XX *first X defaced.* þ. bysceop. onbēad. ðā.
11. ða ƿe in brytene. samod. ðam nedþearflicum *after
ne one letter erased.*
12. andsware.
^{XII}
13. X. þ. agustine. pallium. fultum.
14. lærane.
15. *number covered and defaced (X ?).* cininge. ^{XIII} æðelbyrihte. þam
 cininge.
16. þte agustinus. circean.
17. petres (& *for et : cp. 10, 30.*) getimbredē.
^{III}
18. X *rest covered.* þte agustinus. circean. geworhte.
19. cininges.
20. XXX þte agustinus. ðæra.
21. getimbredē.
^I
22. XXX þte æðelfryð norðhymbra cining. ofercóm.
 angelcinnes. adraf.
24. her endiat þa capituls (*sic*) ðaere forman bec (*caps*).
25. her onginnat ða capitulas þære oðre bec (*caps*).
26. (*p. 6*) XXXI. e forðfore þes eadegan (*26 all capitals vacant
space for B.*)
27. XXXII þte agustinus. byssceopas. rihtgeleafulre.
28. manude geeacnedum beforan. heofonlicum.
29. hi forhohgende æfterfylgde.
^{III}
30. XXX þte he agustinns mellitum ac iustum (ac *may be &= et*).
31. forðfóre.
^{III}
32. XXX þ laurentius. efenbisepuni. was maniende.

C. W. 7. eode.

Page 12. 1. annesse þære. circean.

- B.** 2. healnesse (^d and tick modern ?) mellitus. cóm.
^{III}
3. XXX Forðferedum þam ciningum. sebyrlito. hyrc
 (*sic*) æfterfylendas. ⁱ diolgildas folgende for þam mellitus.
 bysceopas. britene ƿwiton.

- Page 12. 6. XXX ^V þ. aercebyscp geðread fram þam apfe.
B. 7. cining. geeirde. 7 mellitum—gecyrdon omitted.
^{VI}
 9. XXX þ mellitus æfter. arcebyscop geworden ða legeas.
 10. adwæste.
^{VII}
 11. XXX 7 þær cóm paulinu' him godspellade.
 12. (p. 7) oðrum mannum.
 13. halegū gerynum.
^{VIII}
 14. XXX þ. ðone. onsendumi gewritum trymede.
^{VIII}
 16. XXX. cining. ealdormannum.
 17. onfangnesse.
 18. LX þte. eadwine. ðeode. paulinus.
     gefullade.
 20. LXI þ mægð (g late insertion).
 21. XLII þte paulinus. lindesigge. bodiende.
^I
 23. XLII Be ðære sibbe 7 smiltnysse. rices cyninges.
^{II}
 24. XLII. forðfóre. ðaes bysc̄op̄es (dot, opes later). 7 þæt
     fore. gecoren.
^V
 25. fram palino (v and dots late). lindcylene.
 26. 7 þæt. ðam. ærendgewritu. pallium.
 28. XLV þte ofslagenum. fram omit. myrena (y out of
     begin e) cinige.
^V
 29. pallinus (v late). on omit.
^O
 30. bysc̄pstl.
 31. her on endað þa capitulas ðære æfteran bec (caps).
 32. her onginnat þa cāp ðære III bec (caps).

- Page 14. 1. XLV. ^I ÆT ða space for D. æfterfylgende Eadwine
B. cyninge.
 2. (p. 8) ðeode.
 3. cining ðara.
^{II}
 4. XLV þ. cining. scotta. bysceop.
 5. aidanum. him on. ealande.
 6. bysceopsetl.
^{III}
 7. XLU. lífe. byscep̄es.
^{III}
 8. XLV. æufæstnesse. arfæstnesse ðæs cininges
     Oswaldes.
 10. L þte. mægþ was bodiendēum wesexna. byscepe.

- Page 14.** 11. onfengon. æfterfylgendum. agelbrytto γ euleutherio.
B. 13. LI þte. cining erconbryht. deofolgild.
 14. toworpenne. erecongotan. æðelburhe. gehal-
     gode fæmnan.
 16. LII þ. ofslagen was Oswald se cinig.
 17. gelomlico wundorgeweorc.
 18. wegfarendes manes. was. æfter.
 20. LIII þ on ðære. fremiende.
 21. LIII þ. reliquias heofenlic leoht ealle (p. 9).
     oferstandende.
 22. þæt omit. wæron æt his reliquium.
 24. LV þ. byrgende unlytel cnit. lenctenadle was
     ^I geacnocc (*sic*).
 26. LVI þte. sum man fram deaþe (*ends line*) LVII þ æt his
     reliquum wearð gehæled.
 III
 28. LU þte forðerendum. (*number wrong*: cp. 16, 8). ðam
     byscepe itham fore him onfeng æt hrouceastræ bispsetl.
 29. eaðnodnesse.
 30. cininges. welhreoulice (rcou on er). ofslagen.
 III
 31. LU þ. bysceop aidam ðam scipfarendum. storm
     towardne sæde (d *out of t*). him. þam. ðon.

- C. W.** 20. myl *deest in aliis* MSS. ($\therefore$ C=CA? B has myl).
C. S. 31. foresægde.

- Page 16.** 1. LX þ. bysceop þ togewegene. ðære.
B. 2. burge biddende aweg onwende.
 3. LXI þte.
 4. cristenu.
 5. LXII þte easseaxan (ss on er) ðone. ðone ðe hi.
 6. sybrihte. ⁿcynige. geornfulnesse.
 7. þæs cininges. him. onfeng.
 8. LXII þ (*this repetition corrects the order*). se ylca Cedde
     bysceop onfundne fram ðam cininge aþelwolde.
 9. (p. 10) mynster. halegum gebedum γ fæstenum dryhtne
     gehagode (*sic*). forþfore.
 III
 11. LX þte mircna. heora cininge.
 12. cinig. ⁿfor ðam sealde him.
 13. for godes lufon ehta. γ XII. bocland to þam mynstre
     sealde γ forgeaf.
 15. LXV þte ecgbyrht. halega. angelcinnnes cynne acened.

- Page 16. 16. munuclie lif. on hibis.
- B.** 17. LXVI þte forðferedum. wilfriþ.
 18. 7 ðær. æfelbyrlite ðam bysceope. 7 ceaddan̄ (dot).
 wessexum. fram. bysceope. norðhimbrum.
 20. byscepe.
^{VII}
21. LX þ. wigeard wæs onsended to rome to gehadianne to
 arcebyscepe hi ða sona onsendon lidur gewritu.
23. ðær on eyþdon hine forðgefarenne.
- ^{III} 24. LXU þte Iestsexan on ða tid þæs. deofolgilde.
 25. gecirride. ac eft (cp. 10, 30). gear (p. 11), manes
 þæs byscpes sona.
26. eft gecirride wæron.
27. her endiað þa capitulas ðære III bec (*caps*).
 28. her onginat ða cāp þære III bec (*caps*).
^{III}
29. LXV AETE (*space for þ*) FORFERENDum (E, E later).
 d̄s dediþ ðon arcebyscope wigheard þam bysceophade to onfonne
 wæs to rome onsended ac him ðær forðferendum ðeodorus to
 arcebysceope wæs.
31. adrianus ðam.
32. brytene gesended.
33. XX rest covered. þ te þeodoro ðam arcebysceope.
 geondfarendum.
- Page 18. 1. ciricean. rihtre geleaffulre soðfæstnesse.
- B.** 2. halegum gewritum 7 stæfcraeftum. þæt.
 3. daniano (i and first part of a not original). hrouceastie.
 bysceope.
^I
4. XX rest covered þte. ær bufan ðe we ær spræcon (*space
 of 3 vacant before second ær*).
 5. bysceop. life. fórþfore.
 6. byrgenne.
7. XX þte rest covered. coleman se bysceop forlætenre brytene.
 mynstru on scottum.
8. oþer ðam scottum oþer. engliscum (p. 12) þe. ⁱ md
 him ȝyder lædde.
10. Part of leaf cut out; only fragments of numbers V-VIII left.
^{III} X Be oswies deaðe. ecbyrihtes. be ðam þe geworden.
11. heortfordaþā.
12. theodorus se arcebysceop.
^{II}
13. X þte ofdune. bysceopríce winfriðo saxulf.
14. bysceoprice. ercenwald wæs estsexum to bysceope geseald.
15. X þte. bercingum þam. heofenlicum.

- Page 18. 16. har. scoldon. lichoman ȝara halegra mynster.
B.
 I
 18. XXV þte. ȝam. sū. eniht sweltende.
 19. mamam. þe him æfterfylgende waes.
 20. ȝæt oþru. licaman wæs utgangende 7 sūne.
 II
 22. LXXV swylice. taenu adeafode. ȝa þa. modor.
 23. middangearde gelende.
 III
 24. LXXU þte torhtgið. ȝre. þære hlyfdian ^astroke
through tail of y.
 25. gitā.
 26. LXXIX þte. ȝam. þas.
 27. farðam (*sic*). ȝam leohte.
 28. LXXX þ. cining þære ilcan. sebbi. munuclicum.
 29. geendode.
 30. (p. 13) LXXXI þte wæssexena bysceophád. wæs funden.
 31. þone. hrofeceastre puttan cuichelm.
 32. him. 7 swylice ȝa. norðhimbra bysceopas.
 II
 33. LXXXI þ. ætyude. is nemned cometa. ȝry
monaþ.
 34. 7 symle. huttiid was yrнende 7 ȝi ilcan.

- Page 20. 1. etfrið norþymbra cining. wilferð út. bysceop.
B.
 II
 3. LXXXI þ te wilferð bysceop suðsexena. X ȝe gecirde.
 4. þanan him gewitendū for ȝære þrynenesse grimmra feonda
 agende bysceop haban ne mihton.
 6. *The binding covers the first part of the numbers from XVI*
 III
 to XXI. XXXI þte. ealand. þær twegen.
 7. cnihtas (n out of h and i squeezed in : cp. 4, 4). æfter þan
 onfengon. beðe 7.
 8. ofslagene.
 V
 9. XXX. sinoðe þe wæs. on felda.
 10. 7 weardum. arcebysceope theore.
 VI
 11. XXX. heahsangere ȝæs.
 12. láre. brytene.
 VII
 13. XXXI þ. cwén æðeldryþ clænu. ȝurhwunode.
 14. byrgenne 7 ȝær gewemmed. ȝam ymene.
 VIII
 16. XXXI þ. bysceop (*sic*). ecgferð (p. 14) 7 æðelred.
 17. þa twegen ciningas sibbe ȝsette.
 VIII
 18. LXXXI þte. bendas. toslitene ȝon fore him.

- Page 20. 20. XC. līfe. Ðære abbedissan.
- B.**
21. XC I þ. gifu. singene.
  22. forsgifen (*stroke through tail of s*). ætywed wæs. Ðam þe Ðæt
  23. XCII swyld gesylhð. deaþe Ðæra twega cininga. loþheres.
  25. XCIII. dryhtnes. cuðbyrhtus. bysceop.
  26. XCIII þ. muneclicum. wæs geseted 7. bodode.
  27. git. cuðberihtus. ancerlīfe wæs geseted án
c
28. XU þ. éspring. r
  29. eo,þan (*þ out of original w*). gebiddende 7 up gelædende.
anne.
  30. Ðā. Ða. þæs re ettes.
  31. XVI þ. bysceop cuðbyrhtus. forðfore þa towearde.
herebyrhte þam.
  32. sæde.
  33. XCVII þte. lichama after endlufon gearum. byrgen.
  34. clæne funden 7. æfter.
  35. miclum. þæs. æfterfylgend. ðissum
middandanearde gewat.

- Page 22. 1. XCVIII þte. reliqui,m. níwan wæs (p. 15). p
- B.**
2. fram adle. eagna.
  3. XCIX þte. byrgenne. wæs gehæled omitted.
  4. her on endiat þa capitulas Ðære IIII bec (*caps*). n
  5. her onginnat þa cāp Ðære v bec (*caps*).
  6. C ætte space for D (*caps*). aðelwold. cutbyrhtes
æfterfylgend. on accerseltle geseted þam winnendum
broðrum (*space for 16 letters vacant for þam*). sáe.
7 gestilde omits.
  9. CI þ. bysceop iohannis. dumne mannan.
  11. CIII þ *inverts order of III and IV*. bysceop. gebidde.
  12. CII þ se ylea bysceop anes gesiðcundes mannes wíf úntrum.
gehalgodum.
  13. gehældé.
  14. CIII þ. bysceop. fram deaþe gecirde.
  16. CV þ. feallende. togebrysendne gelice.
  17. bletsiende. deaþe gecirde.
  18. VI þte (C *covered*) cadwalla. wessexena cining.
geffulliéne cóm tó.
  19. æfterfylgend in þa. Ðerscoldas.
  21. VII þte (C *covered*). forðferendum teodoro. arce
(p. 16) bysceophád byrihtwold.
  22. betwyx oðrum gemanige (*sic*). þa hadode tobium.
  23. wer to Ðære ciricean. hrouceastrre.

Page 22. 24. to bisceope.

- B.** 25. CVIII þ. halega. ecgbyrht gecuman. in.
 26. bodiende. wihtbyriht þyder.
 27. for hine. þær naht. 7 ða. wæs hweorfende.
 28. scottland þanan. cōm.
 29. CIX þ. freslande wæs. 7 manege. dryhtne gecirde.
 30. twegen martiras dom.
 32. CX þ. árwyrða. brytene. willbrord.
 33. róme byseopas (*sic*). fresena ðede.
 34. CXI þ te. norþhimbra. deaþe arás sumu.

Page 24. 1. andryslicu. gewilniende þa ðe. geseah 7 sengende (*sic*).

- B.** 3. CXII þte oþer ongean ðam wæs. deaþe. 7 geseah his agene synne *omits rest*.
 5. CXIII þ. him. gecealdan (*sic*).
 6. agene. geseah rendū *dittograph due to* lærendum *just below*.
 7. CXIIII þ magena cycean. lærendum ademano þe.
 8. (*p. 17*) 7 be.
 9. oðere. ȝworhte 7 eac þte. agene byseopas (*sic*). westsexan onfengon eadbyrht danielem 7 aldehelmum.
 12. *Numbers cease; only a tick—(sic) and so 15, 18, 21, 24, 27. The illuminator did not finish his work.* 7 te (*þ in pale ink*). cenred myrcna kyning. eastsexena cyning.
 13. munuclicum háde. róme becōman. líf geendedon.
 14. life. arwyrðan bysceopes wilferðes.
 15. *Begins* þam æwfæstan. æfterfylgde.
 16. 7 æfter þam bysceope. bysceopháde.
 18. *Begins* se. cininge naitan.
 19. heahcræftegan. 7 cipistolam (*c not e*). rihtra eastrā.
 21. *Begins* ða. 7am ealande. him.
 22. ða þe ða.
 23. ecgbyrhte. weorðian.
 24. *Begins* . e forðfore. bysceopes (*p. 18*) æt hrofesceastre.
 25. arwyrðan byscepes on þone. dæg easterdæg.
 26. ði. norðhymbra cining.
 27. *Begins* swylc but s later and smudged. andweardnesse.
 28. brytene. *Then follows the preface (p. 1); after which a space of about seven lines left blank: no heading.*

C. S. 28. brytene.

Page 24. 29. *Began ges igland : [for breton is garsec is modern. B uses bryten—.] igland þ . . (2 eras.). Iu (tall I, originally hi).*

- B.**
30. geset betwyx. ispanie.
31. mæstum dælū európe ongean.

C. S. 31. ongen.

Page 26. 1. eahta. twa. hæfð.

- B.**
2. mægðe. þa mon hateð.
3. ealand. treowum missenlicra cynna (p. 23).
4. ond in sumum stowum. growað.
5. swylice þeos eorðe.
6. ferscum wille wæterū (r in ferscum struck out in old-looking ink) 7 welgesprungenum.
7. beoð bis. hranas and.
8. weollescilla. muslena. in þā.
9. meregrota. ond her.
10. swyþe omits. weolcas. geworhgt. weolcreada pæll.
11. Ðone nu sune blæcean ne mæg ne rén.
12. bið yldra swa bið he fægera. sealte seaðas. hæfþ
hát. baðu ælcre. hate þurh.
14. stowa gescrepene. in. órum.
15. irenes. her bið. gagates stan se bið swylce blæc gim
gif mon deð on fyr nædran fleogað aweg Ðone stenc.
17. ealand íu gewurðad. þam æðelestan ceastrum.
18. Ðritigum þe weron (p. 24). weallum 7 torrum getimbreded
rest wanting.
20. oðrum læssum ceastrum unrím ond forðon þe Ðis ealand.
21. sylfan. liges leoht niht þær on sumera bið swa þte oft to.
22. cymep Ðam. sy.
23. æfengleomung. mergen dagung.
24. on Ðam. þ Ðis ealand. micle legran (sic).
Ðonne suþdælas. space of $2\frac{1}{2}$ lines, no number.
27. IS ealand on andweardnesse æfter rime (space for Ð). on
Ðam.

- C. S.** 1. twa.
4. scroepe.
6. wæl.
10. tægl.
11. regn.
12. swa he swa he.
18. anes wonðe.

Page 26. 28. .V. þeoda gereordum anne.

B. 29. ðære hean soðfæstnesse. soðan annesse. andetteþ.
30. is angelcynnes gereord.

C. S. 29. annesse.

Page 28. 1. lædenwara. is án. læden in smean. callum

B. þā oðrum.
3. ealandes bigengan (p. 25). áne.
4. from. þ hi.
5. ðære maegðe. brytene. ond. þisses.
6. ealandes. geagnodon.
7. ða. æfter ðam þ. cóm. sciðia.
8. ealle brytene. comón.
9. úpp. scotta. him.
10. betwyx. þa andswaredon scottas him 7 cwædon þ heora
land nære swa micel.
12. ðeoda on gehabban. syllan.
13. witon heanon naht feorr.
14. ealand.
15. secean willað. ðær.
16. hwylc wered eow wiðstandeð.
17. on brytene. eardiean ða (*sic*).
18. ðisses ealandes. ár. suþdælas (p. 26) þa ða
peohtas.
19. ne hæfdon hi bædon him wifa fram scotum.
20. ðæg,e (dot under g, tick under r). þ hi him wif. þ
ðær wise be tweonan.
21. ðon má of ðam. him. cuion ðonne of ðam.
22. git. dæge is peohtum.
24. forðagangenre. æfter bryttum 7 peohtum ðridde.
25. brytene. onfengon on peohta. þa.
26. ealande. hira. oððe . . . oðþe. freondscype.
27. betwynan hi him settl. geagnedon ða. gyt.
29. nu gyt to dæge delreadingas.
30. ealand. in bræde. ge in.
31. ge in smylnesse. micle þon brytene land ðus þte.

C. S. 13. huæt ge don magon 7 leohtum.

20. arednesse him wif sellan.

25. peohta.

29. nu gita to.

31. lond ðus þ.

Page 28. 32. seldan snaw ligeð þōn. ond.

B. 33. cylene on. heg maweð.

34. neaton timbreð. Ðær mon ænine scinendne.

C. S. 34. neutum timbreþ. snacan ne wyrm.

Page 30. 1. ætrene ne gesyhð (*p. 27*). Ðær. lifian mæg.

B. forðon oft on brytene næddran in.

2. wáron.

3. gestuncon. ac neah ðam eall. Ðanan. wiþ aelcū.

4. magan. . is to tacne. men.

5. þa ðe. fram næddran toslitene. scóf ðara bóca léaf.

6. comon 7 þ mon Ðær of scóf dyde.

7. drinncan þam mannum. ater oferswiðed.

8. is hit welig þ ealand mid meolcum 7 hunige. wíneardas weaxað on sumum 7 hyt. fyscwylle.

11. agendlice scotta swa we aer *rest omitted*.

12. bryttum 7 þeohtum in brytene.

13. *The lines 13-15 omit. (After 12 is a blank = 4½ lines).*

16. A Æfter omit D. ðam. feorða fram.

17. lædende in brytene 7 (*p. 28*). hefigum.

18. micelne. andweald.

19. ða ealand. út. brytene.

20. geðeodde 7 þi.

21. róme. þeos. togen.

22. gear. fram. syxte. fweowertigum (*sic*).

24. fram ðam. in brytene.

25. æfter. ealand.

26. anwealde underðeodde. ðritiges.

27. XII· mila. norþ. nero.

28. æfter. þā. noht fromlices. Ðære.

29. betwyh oþerra unrím æwerdlena.

30. brytene. blank = 4½ lines.

C. S. 1. lifian mæg.

8. is hit þ. stowum *deest*.

12. eac bryttum.

22. gear.

30. [lytelne] *sic before breotone (from C? cp. 438, 13)*.

Page 32. 1. (*p. 29*) a wæs *omits D (space)*. syx. oðere naman wæs

B. haten Antonius þ wæs se feowertigða fram.

C. S. 1. 7 fiftig *deest*.

- Page 32.** 3. þam. ríce mid clideria (*sic*).
B. 4. þara. bysceop. pápa ðære romanescan cyriccan.
 5. þa sende him tó lucías brytta.
 6. halsode. Ðurh. cristen wære gefremed ond he hwæðere
     þære.
 7. béne. ond ða onfengon.
 8. fulwihte on Cristes.
 9. þæne onwealhne 7 úngewemmedne. sybbe heoldon oð
     diocletianis.
 11. A wæs *space for D.* hunteontig (*sic*). VIII
     hundeahatig.
 12. fram cristes mennisce (*after Cristes blank = 3 letters at beg.
     of line*). se casere affrica cynnes.
 13. ðære birig. leptis. seofonteða.
 14. ríce. he hæfde. ðes.
 15. fromlice. rihte. (P. 30) cynewísan. ac he.
 16. becóm on brytene (*omit he*). firde. miclum.
     hefigum.
 17. gefeohte micelne dæl onweald.
 18. behyrde mid dice 7 gefæstnode mid eorðwealle frā sá to sá
     fram elreordigum þeodum on he.
 19. eoforwícceastre on adle.
 20. brytene rice.
 21. A wæs *space.* twa. syx hundeahatig æfter ðære
     dryhtenlican mennisce.
 22. diocletianus se casere wæs.
 23. ðridda. þritigum. ·XX· wintra ríce.
 24. maximum him. ríces 7 gesealde.
 25. middangeardes. cynelicum gewædum.
 25. cóm in brytene.
 26. betwyx. monegan. diocletianus in estdæle
     middangeardes 7 maximianus in westdæle hyndon 7 hergodon.

- C. S.** 9. onwald ungewemmedne.
 19. on *deest* (*before adle*).
 24. se sealde.
 27. hi *deest*.

- Page 34.** 1. cyrcean 7 slogan. menn.
B. 2. teþnan dots above and below first n, þ out of o. ehtnesse.
     cyricena æft̄ nerone (P. 31).

- C. S.** 1. slogan 7.
 2. teoþan *deest sed cum hiatu.* 2. on *deest*.

- Page 34.** 3. ehtnes. þissa. cininga. unmætre. ealre.
B. 4. þam ærdædum on middangearde *after this for partially erased before forðon.* purh tyn winter for godes ciricena bærnesse 7 unsceððendra.
 6. martira unblinndeñlice gedón wæs ða wæs bryten swiðe gehead in miclum wuldre.
 7. andetnesse.
 8. wylce *space for S.* in ða tid. brytene.
 9. þā furtunatus spræc on (*after furtu space for intertwining illumination as oft. in Pt. I.*)
 10. gemyngade. middanearde.
 11. dryhtne comon. þōn. albanum. wæsmbærnde bryten
 12. hæfþen þa gyt ð ðara (*sic*).
 13. getrywleasra. mannum.
 14. þa gelamp hit þ. man gemette se wæs preost 7 wæs ðæs reþan ehtnes fleonde mid ði þe he hine ȏseah þa in singálum gebedum 7 on wæccum.
 17. abisgodne Ða (*sic*) wæs (*p. 32*). mid ðære godcundan gife gesewen 7 gemiltsod.
 19. onhyrian. ond. helpendum trymnessum was.
 20. ða þystro deofolgylda.
 22. mid ði þe se. mann. him.
 23. gystliðnesse. becōm. ðæs manfullan ealdormanes þte albánus.
 24. cristes þeow 7 andettere.
 25. secean. ða sona þa hi cōmon to ðæs. húse.
 27. geformode 7 his magistre. ða mid his.
 28. him on hand. to him.
 29. þa gelamp in ða ylean tiid. læded.
 31. mid ðy ðe he þa geseah sc̄m albanum ða.

-
- C. S.** 6. eac *deest.*
 14. mann preost. sumne.
 18. bysene 7.
 27. 7 his magistre *deest.*
 29. gelamp in.
-

- Page 36.** 1. forðon. hys sylfes wyllum gestristode.
B. 2. (*p. 33*) in geweald. to swylcre frecnesse. ðam.
 3. gystliðnesse. þa.
 4. þam deofolgyldū. 7 cwæð him þus tō. þe ðu.
 5. manfullan 7 ðone wiðfeohtend. forhicgend úra goda ðu me (*sic*).

Page 36. 6. woldest ðonne wite þú þu scealt þam.

- B.**
7. gearnode.
  8. þu gewítan ðæncest fram. begange ure æfestne (*sic*) ond
ða sc̄s albanus mid.
  9. sylues. geopenode. ehtrum.
  10. wæs him ondrædende þa beot ðæs.
  12. cámhades. 7 openlice.
  13. nolde þa cwæð se. déma him tó.
  14. hiredes þu sý 7 hwylces cinnes Ða andswarode him.
  15. limpet. hwylcum.
  16. sy. wille. soð. æfestnesse ðón.
  17. cristenne 7 ic cristenum ðegnum þenian wille ða (p. 34)
ewæð se.
  18. saga. þine.
  19. sý ða cwæð. geciged fram minum yldrum.
  20. lifendan. gesceop.
  21. gesceaftie ic þone symle begange.
  22. gebidde þa cwæð se dema yrre geworden 7 him to cwæð Gif þu.
  23. ðisses. gesælignesse mid ús ne yld þu þu ða miclum
godum mid ús onsæge þa andswarode him.
  25. ðas onsægednessa. deoflum. ágoldene.
  26. underðeoddū gefultumian.
  27. ac þ soðre is. mann. þisum andlicnessum 7
deofolgildū.
  28. onsægednesse berað se forweorðeð on ecum.
  29. wítes.
  30. þa. mid miclum. Ca omits mid.
  31. raðe menn swingan.
  32. he tealde. ða byldo.
  33. árednesse his áhnescian.
  34. þa (p. 35). tintregum gewæced ne wæs. eall.

C. S. 6. swyþor *deest*.

10. him ondredende.

14. 7 ða *deest*.

18. ða *deest*.

Page 38. 1. wítu þe him. gefeonde forðrihte ábær.

- B.**
2. ða se. oncneu 7 ongeat. mid swinglum ne mid
tintregū.
  3. ne—beceorfan *omit*.
  6. Mid ðe he to þære cwealmstowe laded wæs þa becóm to swið-
strangre. ea seo floweð.
  7. þære. weallū ond.
  8. mænegeo manna. misenlicre hyldo 7 getinge menn.

Page 38. 9. mængeo butan.

- B.**
- 10. ^dinbryr^r,nesse. gecígedu. martires ond.
  - 11. swa on þæs streames bricge. abysgode.
  - 12. æfene. oferferan mihton and forneah ðan eallū útgangendum.
  - 13. déma. þenunge bád in ðære. ond.
  - 14. in ðæm. byrnende lufu wilsumes. þ reenust.
  - 15. ðrowunge becómē Eeode (*sic*). ðe ic ár sáde.
  - 16. áhóf. heofone. adruwode (*p. 36*).
  - 17. stram (*sic*) 7 beforan his fotū þ. drige ofergán ða þis wundor þa geseah se cwellere se ðe hine.
  - 19. godecundre gife inbryrdnesse.
  - 20. manod. wearp áweg þ he on.
  - 21. him to fótum. ond he geornlice bád.
  - 22. wilnode. ðam martyre.
  - 23. after sceolde begins again ða wæs he (19) down to sceolde (23).
Variants are gýfe (19) þ swoed (*omitted* 20) fotū (21) on he (21, *cp. Ca 24*) georne (21) ár (23).
  - 24. 7 cristes. ond þa ástah se árwyrða.
  - 25. mid ðære mænegeo.
  - 26. dúne upp. tídlīce. missenlicū blosmū.
  - 27. afægrod 7 gegearwod aeghwæðer wæs þ wæs wyrðe þ.
  - 28. wltig wære 7 swa fæger ðe.
  - 29. þi blde þæs *sic*. geweorðod.
  - 30. (*p. 37*) weorðan in þisse dune ofweardre. fram gode þ him wæter sealde to sumere his ðenunge.
  - 31. sonu (*top not closed*).
  - 32. fotū. wylle upp (*accent here and elsewhere oft on p.*). þte. angytan. mihton þ þ wæter to his fotum ðenunge.
  - 33. wæs ðe ár.
  - 34. wilnode ond se wylle. winsumnesse.

C. S. 11. on *deest*.

- 17. abeah. swa *deest*.
- 27. 7 gegearwod.
- 34. 7 se wylle.

Page 40. 1. ðenunge *omitted*.

- B.**
- 3. hwæthwego.
  - 4. búrnán ðe he ár. þer wæs heafde beslegen. stren-onfeng sigebeah eces.
  - þæs eadegan. ða—gecynde *omitted*. míle fram ðære eaester.

C. S. 4. wæs heafde.

Page 40. 6. Ðone god gehet.   Ðam þe.

B. 7. willað.

8. Ðon æfestan.   7 him heafod ofasloh (*sic*).

9. deadum geferde.   þa.

10. áscuton.

11. feollon.   beslagen.   gemartirod.

12. mann.   mid þi upplican.   þread.

13. (p. 38) he þone.   Ðon cūð is Ðeli ðe he.

14. fulwihtes baðe awegen nære.

15. mid þi baðe his blódes geclænsod.

16. rices *omit*.   æfter þisum swa manigra *omits rest*.

17. swiðe.

18. fram ehtnesse.

19. ond angán árweorðian þrungunge Ðara.

20. áér.   he gecirran mihte frani æfæstnesse ðæs.

21. was þrungiende albánuð ðy teofan.

22. kalendarum iularum.   þe.

23. hehton uérolamium (*dot over e*).   nú fram engla ðeode
werlama (*divisim*) ceaster oððe wæclinga (*div.*) cester (*sic*).

24. æfter Ðon þæs monðes cóm cristena tída.

25. getimbred.

26. worces.   martyrdómes.

27. in.   nū.   op.   andwearlan dæg úntrumra.

28. mægna. (p. 39) beoð mærsode 7 manifeald wundor gelimpeð.

30. in þa tid aron 7 iulius Ða.

31. burhwealdan onleg caestre (*sic*).   legecastre.   manige
æghwæþeres hádes in misenlicum.

32. wærон misenlicū ewealmessum streste *sic* 7 ungeheredra líma
toslitennesse.

C. S. 8. minstres martyres *manu recenti*.

31. men *deest*.

Page 42. 1. campe.   sendan Ðære (a *imperfectly out of u?*).

B. 3. ND space for letter.   costung.

4. forðgangen (*sic*) Ða   7 Ða þe geleafullan þa ðe ær in þa
(*the dot and stroke under þe show that it is to be omitted*).
tíð Ðære ehtnesse in wudum 7 westenum 7 scræfum hyddon
7 bedylgedon ond.

6. níwodon.

7. eac Ða.

8. halegum martyrum.   bræddon heora stowe 7 weorðeden.

9. siefæst tacen.   mærsodon.

10. Ða godeun *sic*.   clæne muðe.

- Page 42.** 11. seo syb (*p. 40*) áseoðan wæs wuniende. cyricean on
B. ðam þe.
 12. oð þa. gedwola áras.
 13. þissum tidum constantius *clearly n erased.* diocletianū
 lisiendum.
 14. ríce 7 ipania. rihte wæs ðes mann mannþwære.
 15. worulde god. brytene ond.
 16. óf elénan ðam. ríce forlet.
 17. eutrophius þte constantinus wäre.
 18. brytene. 7 þ he æfter hís. ríce fenge. uppcumen
     ep. 38, 32.
 20. getreowleasnesse nales. án eallum.
 21. circum. strægd. in ðis ealand bccóm.
 22. se dwola on ðam níwan sinoðe geniþerad wæs. in con-
     stantines.
 24. A space. 7 III winter.
 25. mennisce onorosius casere feng tó ríce se. eac XLIII.
 26. (*p. 41*) þam. romeburh.
 27. abrocen wäre 7 forhergedon. heregung. alaricū
     gotana cininga.
 28. romeburh. fram.

- C. S.** 13. constantinus *sed margine* constantius *manu recenti.*

- Page 44.** 1. ðusend wintra .7 C. 7 LXIII.. þæs ðe.
B. 2. of ðære. blunnan ricsi in brytene *sic.*
 3. bryten ríce .CCCC. wintra. hundseofontig daga þæs
     ðe gagius oþere.
 5. ealand. ond ceastrā. brycga. ríce gesohte wæron.
 6. git to dæg scawian. eardedon.
 7. þam díce. gemyndgodon þte seuerius. ðwyres. ealand.
 9. *B. does not make a chapter here but writes Da (capital) in mid line.* ongunnon. peohtas norþan. westan him ónwinnan.
 10. 7 him on herian 7 hi ýrman 7 hinan.
 11. on þære únsybbe ða sendon hí ærendracan to róme.
 12. béne him.
 13. him geheton eaðmóde hyrnesse. under(*p. 42*)þeodnesse.
 14. hi him gefultemedon.
 15. onsendon hi him micelne. onsona *junctim* ðæs þe.
 16. in ðis ealand. campedon. him micel.

- C. S.** 4. seofontig daga.
 11. ærendracan.
 13. hyrsumnysse.

Page 44. 17. adrifan.

- B.** 18. ond hi trymedon γ lardon. worhton him. fynd.
 19. mid miclum. fóran.
 20. þa ærran. hære. wæs ham gewiten.
 21. comon.
 22. slogan eall þ γ cwealdon þ hi gementon (*sic*) ond swa eac rípe yrce fretton γ fornámon γ hi mid calle foryrndon ond.
 24. ærenddracan to róme. wépendre. him.
 25. báedon þte se earma. ealle fordylgod nære.
 26. þære romaniscean ðeode. swa lange mid him scan becrhte fram. fordylgad.
 28. Ða wæs aeft. onsended. cumen on (*p. 43*) ungewenedre tíde on hærfeste.
 30. gefuhton. hæfdon. Ða þe ðone. mihton.
 31. Ðoñ sáe hloþedon γ heregedon *rest wanting*.
 32. gesædon. þ hi leng ne milton.
 33. scildnesse swa geswenete beón gewinesfullieū syrdon ac hi him.

C. S. 23. ærnð fortieddon.

24. stemne.
 30. Ða ðone.
 32. þ hi ma ne.

Page 46. 1. wæpne. strenðo. namon γ wiðstodon heora feondū

- B.** γ campedon ond.
 2. ráde. fundan.
 3. gemænlice. geworhton him. gescildnesse stænenne weall.
 4. westsæ. seuerius.
 5. eorðweall wyrcean þone mon nú gyt to dæge.
 6. fóta brádne. fóta heahne. swilce.
 7. þanonone ðe him sciphære. becóm.
 8. gebeorhgæ. þæs. þæs ðis.
 9. Ða. him strange manunge þ hi wæpna.
 10. sceoldon. feoundum wiðstandon on hi þa gretton γ hī cyðdon (*p. 44*).
 11. secean noldon.
 12. þa þ Ða peohtas γ Ða. hám.
 13. γ hī (*dot under h = omit word*) eac þ hi ma eft hider secean noldon.
 14. ði bealdran. ond sona. þone norðdæl þisses ealandes on þone.

C. S. 5. nu geta to.

13. ma secan.

- Page 46.** 15. genámon 7 gesetton.   þíssum.
B. 16. ðam.   ufweardū.   brytta here 7 þær forhtgendre.
 17. sohton.
 18. sceawe.   him hócas ond.   þam túgon.   ofdúne
     of ðam wealle þ hi.
 19. gesohton hi þa.
 20. forleton ðone weal.   byrig.   aweg ond heora gewinnan
     heora ehton 7 slogan.
 21. wæl.
 22. eallum þam.   forðon swa sceap fram wulfum 7 wildeorum
     swa þa.
 24. wæron toslitene 7 fornumene fram.
 25. feondum.   æhtum benæmde 7 on hungere.
 26. (p. 45) A (*space*).   ðære.
 27. mennisnesse theodorius *tail of r erased to make s.*   æfter
     honorosie ríce.
 28. XXVIII wintra se wæs eac XLIII fram.
 29. ðam easere to.   ríce ðy VIII.
 30. bysceop.   scottum.
 31. fram þā bysceope ðære romaniscean ciricean celestinus ;
     (; *brown ink*).

-
- C. S.** 16. feða
 24. beoþ fornumene *deest*.

- Page 48.** etius
B. 1. haten, mære (etius *small and ink brown ; rest wanting*).
 2. mann se íu áér heah ealdormann wæs 7 ða.
 3. syþe.   cining on róme.   þyssum.
 4. láfe sendon.   þus ærest áwriten.   Her is brytta gnornung
     7 geonrung 7 in forðgange.
 6. ðus.   drifap ða elreordian.
 7. wiðscufet seo sá us.   elreordium betwyx him we twy-
     fealdne deaþ ðrowiað oðþe we sticude.
 9. þeah.   þing eyðdon ne.
 10. ænine.   him.   forðon in þa.   tíd (p. 46).
 11. abysegod.   hefegum gefeohtum.   atyllan.
 13. *New paragraph after cyningum, wylce with space for S.*
     tidum cō micelne.
 14. ealdorburuh.   æfterfylgend 7 eac manige.
 15. fiftigum.   gefeollon.

-
- C. S.** 2. heah *deest*.
 7. betwihi ðas we tweofealdne.

- Page 48.** 16. swilce. manige oþre ceastra. hunger.
B. 17. wólberenda steng. (*dot, c brown later?*) ȝære. manig.
18. fordilgode. formam (*dot*).
19. cóm. hungor. in bry, tas 7 hi (*stroke of h prolonged below line and ticked*).
20. þon swiðe waecte. manige. eodon ond git.
21. wæs þte þæt. woldon ac him þa.
22. fultum blann þ heora má getrywdon. Anða ongunnon.
23. wip. ȝa þe manige. ær him onhergedon 7 hloþedon.
24. 7 hi him micel. onslogon.
25. hám bedrifon. æfter þissū cóm góð.
26. genihtsumnes. brytene land. næni (*first n out of m by erasure*). æfteryllo (*p. 47*) syðan.
27. mid þam ȝá angánn fyrenlust weox.
28. mána. wælhreownes 7 soðfæstnesse feo.ng.
29. lyges. ond nales þ án ȝing þte woruldmen dydan.
w 30. swilce þ drihtnes eo.de.
31. 7 heora druncennes 7 heora oferhigl 7 gecíid 7 geflyt 7 æfest 7 oþrum mannū.
32. sweoran.

C. S. 23. ȝa monig.

- Page 50.** 1. underþeodde onwég aworpenum. geóce ȝam.
B. 2. swétan neah þā ȝingū þa cóm. micel wól 7 grimnes.
r 3. gehweofdan menn modes. in hrednesse. micele mænegeo.
4. fornam 7 gefyllde þ. ne genihtsumedan.
5. bebyrigdon. lifiende.
6. þam. ȝæs deaþes na ȝe sél woldon. sawla deaðe acennede beon mihton forðam nales æfter miclum.
7. grimre wrace þa fyrenfullan ȝeode þæs grimmánes.
8. æfterfylgende ȝa gesamnedon hi gemót.
10. (*p. 48*) wære hwær him wære fultumes to biddanne to warinenne 7 to wiðscuenne swa reðum heregange 7 swa gelomlice.

C. S. 6. deaþes nate sel.
11. raþe hergiunge.

- Page 50.** 12. *þ gelicode him eallum.*   *cininge wiðgeorn.*
B.   13. *seaxena ðeode sælicum dælum.*
   14. *fultum bædon 7 gelæðedon.*   *þte þ.*
   15. *dryhtnes.*   *gestithod.*   *þte yfel wrácu cóme.*
      ^{er}   *wiðcorenum (er later?).*
   16. *in þam ende ðara wisena.*   *íis.*
   17. *A space.*   *·ííí· hund.*
   18. *mennisches e þte marcianus.*   *ríce.*   *seofan gérar.*
   19. *fram.*   *ðam.*
   20. *ðeod 7 sexna.*   *gelaþod fram ðam.*
   21. *in brytene cómon óþrim scipum (i in þrim out of u by erasure).*
   22. *eastdæle þisses ealandes.*   *onfengon.*
   23. *cininges belbód.*   *gelaðde.*   *sceoldon for heora
gewinnan rest wanting.*
   25. *þe him oft ár norþan onheredgedon (p. 49) 7 saxan ða.
geslogon.*
   26. *sendon.*   *hā ærendracan.*   *secgecgean (sic) þisses.*
   27. *wæstmberennesse.*   *yrhðo old hi sona.*
   28. *strangra wigena 7 þ wæs únoferswiðedlic werod.*
   29. *geðeoddle.*   *ond him.*   *sealdon 7 geafon.*
   30. *betwyh.*   *7 hælo.*

- C. S.**   14. *gecerdon 7 gelæðedon.*
   30. *7 hælo.*

- Page 52.** 1. *7 campedon.*   *wiþ.*   *hí him andlifene 7 áre forgeafon.*
B.   2. *cómon.*
   3. *strengstan.*   *germani 7 of.*
   4. *géatum.*   *wihtsátan.*
   5. *wihtland eardað of seaxum.*   *þam.*
   6. *man hatet.*   *comon.*
   7. *ðf angle cómon (and omitted).*
   8. *nordhimbra.*   *ealand (dot, i. e. omit ea) þe ang . . . lus (ul
erased).*
   9. *betwyx geatum 7 seaxum 7 is sád of ðære.*   *ðanan
gewitan.*
  10. *wæstme.*   *wærон ærest (p. 50).*

- C. S.**   7. *and deest.*
   10. *wærон ærest.*

- Page 52. 11. latwowas. II. gebroðor. horsa wáeron hí wiht-
- B.** gilses sunu.
13. haten þæs fader wæs woden nēned.
14. cynne cóm manigra mægða cining þe cingfruman (*g small and later*).
15. to þam. hí. cónon mare werod of ðam þeodum ðe.
16. gemyngodon. com ongann.
17. miclian to þam. miclum.
18. sylfun landagendum þe hi ár hider: *after this is repeated cóm (16) to hider (18) with variants óngán; and ðam sylfum. (From the first ongann to cóm all is enclosed by a ring line of old ink).* laþedon 7 céidon.
19. æfter. ða. sunnere tíde. peohtum.
20. ár ðurh. feorr adrifon. On þa.
21. 7 toweardne
22. sádon. him máran andlyfene. woldon him.
23. heregian. sona ðam ,beote dædum ,læston.
24. heregedon 7 slog(*p. 51*)on fram eas, ^tsáé.
25. 7 him sona. wiðstód. úngelic wíacu.
26. calde,s. 7 þa. getimbru fýre.
27. synnum. þón.
28. fram ðære. dóme forneah.
29. gehwyle 7 lánd forheregeode wáeron 7 hruran 7 feollon cinelicu getimbru somod 7 ænlipie 7 wær sacerdas 7 *an old stroke runs under wær sacerdas and turns up through 7.*
30. betwyx weofodum slegene wáeron.
31. bsceopas *sic.* folcum butan.
32. áre. irene 7 líge.
33. wáeron ond ne wæs se ðe. be birgemesse.

- C. S.** 19. 7 æfter.
24. dædum læstan.
30. weofodum.
33. ænig deest.

- Page 54. 1. wælhreowlice. ond manið þære. láfe.
- B.** 2. fangene. T *begins at sume.* hungere.
3. hánd. þeowdóm. wiðþon ðe hí man.

- Ca.** 3. eodan. wiððon.

- Page 54. 4. andlifene forgeafe. sorhgende.
B. 5. forhtgende. ȝbidon. líf on wuda 7 on westenū 7 on
 clifū sorhgende gebidon.
 7. (p. 52) nd space for O, i. e. new chapter as in Ca. æfter
 ðam. hám. 7 hi hæfdon út afærde 7 tostenete þa
 bígengan.
 8. iglandes. hi.
 9. mód. niman 7 7 (bis). ðam diglum stówum.
 10. hi áér ongehidde. ealle. geðafunge heofonlices
 fultumes. wáron.
 11. þ hí. forwýrd.
 12. adilgode. wáron. tíd. látteow 7 heretoga.
 13. naman. man.
 14. gemetfæst wæs. cynnes in. mannes tíd mód.
 15. bryttas. hi. forðgecífgle.
 16. gehet. hi eác. ðurh. fultum.
 17. ond. ðære tíde. bryttas.
 18. sie slogan. þ géar. ðære. dúne.
 19. hi. angelcimme sic.
 20. angelcynnes. on brytene.
 21. (p. 54) A spac. tíde. fíf. twa.

- C. S.** 7. ut afærede.
 13. se deest (before wæs).
 14. gemetfæst wæs.

- Ca.** 4. hí andlyfne forgeaf. sorgiende.
 5. on. gebidan. þarfendū life on wuda westene.
 6. on. cleofum. symle wunedon.
 7. AND. ðon. hi.
 adrifene
 8. út amærde 7 tostenete. þyses. hi.
 9. mægen niman 7 forðeodan. þam diglum.
 10. hi. on. eahre. geðafunge.
 11. fultumes hí. þ hi oþ fórwyrd.
 12. fordiligade. on.
 13. naman. se wæs god man.
 14. man on þyses mannes tíd mód.
 15. bryttas. he hi. forðgecygde.
 16. hí. gehét. hi. fultum.
 17. ðære. hwilū. bryttas hwilū.
 18. seaxena. geslogan. ðæt.
 19. hi mycel wæll. angel. geslogan. and.
 20. angel. cyme on. XXIII.
 21. æft. tu and.

- Page 54.** 22. hundnigontig fram. maur,ius cásere.
B. 23. ríce. þ. XX.
 24. fiftigum. fram agusto þæs ðæs stroke under þæs.
 ríces þy teofam.
 25. wer on láre. dæde. hyhsta.
 26. bysceophade ðære. ciricean. setles 7 þ rihte heold
 ·XIII· geár. monod 7 ·X·.
 28. godcunde inbryrnesse. manod. feowerteoðan geáre.
 29. angecynnes.
 30. hidercyme. brytene þ. godes ðeow agustinus.
 manige.
 31. him. dryhten. adrædende godes wórd bodian.
 32. angelþeode. hyrsumedon hi ðæs bysceopes. þam.

- Ca.** 22. hundnigontig fram.
 23. þ. ám.
 24. fiftigum frā aguto þæs. þy.
 25. wér. (p. 25) hyhsta.
 26. setles.
 27. þ. rihte. ðreottyne gear.
 28. onbryrdnysse. feowerteogeðan.
 29. angel.
 30. on. þ. sende godes þeow agustinū.
 31. munecas 7 preostas. drihtē ondrædende beoden.
 32. angel. hyrsumedon hig. þ. þam.

- Page 56.** 1. gemyngodan weor weorce 7 féran angunnon hí forhtigan 7
B. andrædan (*rest omitted*). stroke under weor.
 2. þæne siðfæt. þ.
 3. wiſlicre 7 gehaldre. þ hi hám cirdon ðón hi. elreordian
 þeode geferdan 7 ða.

- C.** *fragments of 38^b.*
 1. forhtian.
 3. þ him. 7 gehyldre *deletur* (Smith).
 4. hie.

- Ca.** 1. gemyngedon weorce feran. däl ðæs.
 2. Da. hi. ondræddon hī.
 3. siþfæt. þohtan þ hī. wiſlicre 7 gehyldre. þ hi.
 4. cyrdan. hi. eallreordan. ða.

- Page 56. 5. Ðe hí furðum gereord. gesecean ^e 7 þis gemænllice.
- B.** 6. curon ^a 7. son. agustinus to þā.
 7. Ðe. bysceope.
 8. onfangen þ. sceolde. hi ðingian þ hi ne ðorfton.
 9. siðfæt ond swa gewinnes on swa úncuðe elþeodignesse férان ða.
 11. tó 7 hi. lárde on ðam. þ hi eaþmodlice fírdan in þ weore godes.
 12. 7 þ hi getriwdon on.
 13. fultū. þ hi ne forhtgean þæs gewinnes ne ðæs siþfætes.
 14. wyrigwedelra manna tungan. Ac þ. *Text follows Ca after monna.* míd.
 15. geornfulnesse. lufon þa. gefremedon Ðe.
 16. don. Aand þ (*but no cross stroke in A.*) þþ.
 17. gewinn wære máre. eces. æfterfylgende ond.
 18. he hine. gescilde. him sylfum forgeáfe.
 19. (*p. 55*) wæstm (t *small and brown*). gewinnes heofon-
     ríces wuldor.
 20. geara.
 21. mid him. him lǽfnæs.
 22. *no break but Ða (capital).* was. trymnesse.
     eadegan.
 23. þan. þeowum. him wæron hwea,f in.
 24. cóm in brytene.
 25. begins AÆS space. in ða tíd æðelbyriht cyning on cetrice
     7 se wæs. rice.
-
- C. S.** 5. furþum gereorda. ond.¹
 7. [bisc]eope.¹
 14. tungan ne brosniende.
 21. him lif sealde.
 25. in centrice.¹ *fragments of C. 38.*
-
- Ca.** 5. Ðe hi furðon þa. cuðan. sceoldan.
 6. hí. 7. agustinū.
 7. ðam. Ðe hi hí. gecoron *first o out of u.* hæfdon.
 8. lare onfange wæron þ. sceolde eadmodlice. hi ðin-
     gian þ hi ne ðorftan.
 9. fræcne siþfætt 7 swa gewinfullicne 7 on.
 10. ællðeodignysse feran ða.
 11. hi. on. þ hi eadmodlice.
 12. ferdon on þæt geweore. 7 he getreowode on.
 13. fultum þ hi no afyrhte þ gewin ðæs siþfætes.
 14. wyrig cwydolra manna.

Page 56. 26. toseadet.

- B.** 27. ðonne.
 28. *Text follows O which begins ealand.* micel igland þ is
 nemned tenet ðær synt six. hyda æfter.
 29. þigland. wantsama stream ram (*sic*). togeðeoddan.
 30. ðreora furlanga.
-

- C.** 27. þoñ.
 28. ealond.
 29. þ. for þam. **S.**
 30. londe.
-

- Ca.** 28. ealond tenen ^tþ. æft.
 29. þ. ^a(*p. 26*) stream.
 30. togeðeoddan *later a old ink.* ðreora. brád.
-

Page 58. 1. æghwæðer. liged út. þíssum iglande cóm úpp.

- B.** 2. geféran.
 3. náman eac him. wealh (*p. 56*) stodas. franelande
 swa him.
 4. And he sende þa æðelbyrhte.
 5. ærenndracan ⁷ him cyðde þ. of róme cóme.
 6. se ðe. butan.
 7. gehet him écne gefean in. ríce.
-

- C.** 3. nam he eac. **S.** swilce.
-

- O.** 3. hie. *erasure above line between h and s in wealhstodas (of 1?).*
 4. him. ⁷ he.
 7. r on eras. of 1? and partly above line.
-

- Ca.** 1. æghwæðeres. to sáe. ealonde.
 2. úpp. feowertigra.
 3. noman hi.
 4. ^dhe sende. æðelbyrhte.
 5. ærendracan. ^{sæde}onbead. of. cóme.
 6. ðe hí. weolde. ⁱbutan.
 7. fean. ræce.

- Page 58.** 8. þam soðan.   þam lifiendam.   þa he ða se cining.
B. 9. gehirde ða het,.   he ðider heora.   bídán on þam ealande ðe hi úp cómon 7
10. forgeaf oð þ.   dón.
11. ðon becóm hlisa to ðære.
12. æfestnesse.   wíf.   him wæs forgiven.
13. beorhte.   wíf.   onféng.   hire.
14. ðære.   heo his leue (u on erasure. 2nd e squeezed in ; original ink).   ðone þeaw ðæs.
15. hire æfestnesse.
16. gehealdan.   mid þam bysceope ðone.   fultume seal-
don 7 to geleafan þæs nama.
18. þa.   manegum.   þ.   cóm.
19. iglände.   hī (p. 57) úte seldan.   agustinus.
20. he hine ðy.
21. hi in hwylc hús.   ineodon.   he ealdre hælsunge gif hi.
22. drýcræft.   þ hine oferswiðan.
23. sceoldon.   nales deoflescræfte ac mid godeundum mægne
gewelgode cómon bærان.

C. S. 23. mid *deest*.

- O.** 16. fultome (1^b) þæs.
19. ut, e by corrector.   gewyrcean (y on abrasure ?).
21. h,e on (1st hand).
23. mid above by corrector.

- Ca.** 8. soðan.   lifiendan.   ða se.
9. he hig.   þam.   ðe.
10. hī ðider heora.   forgyfan 7 þ.   dón.
11. swylceær ðam becom.   hī ðære.
12. æfestnysse forðon.   hæfle seo wæs hī forgiven.
13. cynecynne berhte.   hire yldrū arednesse.
14. heo.   leafnysse herde.   ðone.
15. ðæs.   hire æfestnysse.
16. mid ðy þ.   ðe hi hire to fultome ðæs.
18. aeft monigum.   þ.   ðam.
19. hī úte.   agustinū.
20. geférum ðider.   he hine.
21. hie.   hús.   hī.   ^{wende}breac ealre.   hi.
22. oferswyðan.
23. sceoldan.   nales.   deofulcreſte.

Page 58. 24. taen sylefren. mæl mid him hæfdon 7 andlienesse on

B. bréde hælendes cristes awritene.

26. haligra manna. rímede (*sic*) 7 gebedu syngende.

27. heora ecre hælo. Ðe hi tó cónon tó dryhtne þingodon ða.

28. hi sittan 7 hi swa didon ond. him.

29. Ðær.

Ca. 25. hī. aulicynsse drihtnes on brede.

27. heora. Ðe. coman. þingedon ða.

28. hi sittan. hi swa.

29. mid hī eallū. Ðe.

Page 60. *T. begins* lærdon.

B. 1. Ða andswarode. cining. fægere.

2. Ðe gé brohton 7 ús. forðan hi níwe.

3. úncuðe. nu gýt þ ðafian þ wé forlæton ða wísan.

4. lange tíde mid ealre angelþeode heoldon (*p. 58*).

5. hidre elðeodie cónon 7 þæs Ðe.

6. ís 7 ic ges, wen hæbbe þa ðing þe ge beseoð 7 betst ongelyfað
þ ge eac swilce wilniað ús þa ðing gemænsumian nu ne willað
wé eow.

O. 1. 7 swarade. eƿ fæger, (*e above not 1st hand*). þys.
2. gehat (*small curve after t*). þa ge brohton. forþon.

hi niwe sýndon.

3. uncuð, (*e not 1st hand*). nū (*o not 1st hand*). gen
þ þafigean þ we forlætan.

4. langre. angel. heoldan.

5. forþon. Ðe ge hidre feorron ellþeodige coman 7. Ðe
me geþuht 7 gesawen ís.

6. þa þe, geseoð (*ge not 1st hand*). betest gelyflon þæt ge
eac swylce willan don.

7. gemæn . . sumian (*two erased*). ne willað (*e on eras.*). forðam.

Ca. 1. Ða 7 swared. eƿ fæger. ðis synd.

2. Ðe ge brohton. sæcgað. hi niwe.

3. no gyt þ geþafigean þ we forlætan.

4. langere. angel. heoldan.

5. Ðe ge feorran hidre. ælfþeodige coman 7. Ðe me
geþuht 7 gesawen is.

6. ðing ða Ðe ge geseoð. gelyfdon þ ge eac swylce wyllan
don.

7. ge (*p. 27*) mænsuman. ne wyllað.

Page 60. 8. eow fremsumlice in gastliðnesse onfon. And.

- B.**
- 9. andlifan syllan 7 eow eowre. nu we. bewerigeað þ.
  - 10. þa ðe. magon. láre.
  - 11. æfestnesse. cinining sic. gewunenesse.
  - 12. on. birig se. ríces ealdorburuh. And.
  - 13. gehét. andleofan 7 heora woroldpearfe forgífan 7 eac.
  - 14. leafe. þ hi moston.
  - 15. láran. þ sád þ hi ferdon 7 neletton ða fóre to þære.
  - 16. mid þi halegan.
  - 17. andlicnesse ðæs. cininges úres dryhtnes. cristes
7 hi ðisne letaníam 7 antefn gehleoþre.
  - 18. sungun eprecamur (*space for D*).
  - 19. dñe in ðmi misédia. auferat⁹ suro.
  - 20. & for et twice. tuus (*p. 59*). scá rest to end omitt d.
-

O. 8. eow ic frem(^{2a})sumlice on.

- 9. 7 lyfene syllan. forgyfan (*y on eras.*).
  - 10. þ. þa þe. magan.
  - 11. æfestnesse geþeode (*last e on eras.*). þa. cyninc him wununesse.
  - 12. on. ealdorburh 7.
  - 13. gehet. 7 lifene 7 heora woruld þearfe forgyfan (*y on eras.*) 7.
  - 14. lyfnesse. þ hie mostan.
  - 15. þ sád þ hi. nealecton to þære. þeau.
  - 17. 7 licnesse. ures.
  - 18. þ hi þysne letanian. antefn gehleoþre. sungan.
  - 19. dñe.
  - 20. de omitted. scā. quō.
  - 21. alleluia added.
-

Ca. 8. eow fremsumlice on gæstliðnesse.

- 9. andlyfne syllan. ðearfe. ne wærnað beweriað.
- 10. þ. magon.
- 11. æfestnysse geþeode. ða. hī wunenesse.
- 12. on. ealdorburh 7.
- 13. gehet. 7 lyfne 7 heora weoruld ðearfe forgisan. 7.
- 14. lyfnesse. þ hi mostan.
- 15. þ sád þ hi. nealæhtan to þære.
- 17. anlicnysse ðæs myclan. ures.
- 18. þ hi ðysne letanian. antefn. stæfne sungan.
- 19. dñe.
- 20. &. & domo scā. quō.
- 21. alleluia added.

Page 60. 22. A (*space*). þæs ðe hi ineodon in ða eardingstowe. him.

- B.** 23. ðære cinelican. þa ongunnon hí þ apostolicæ líf ðære
fymþelican ciricean onherian þ. gebedum.
25. þeowdon 7 lífes wórd þam ðe hi mihton.
26. lærdon 7 ealle. ðisses middangeardes ða fremdan forhe-
gedonnymðe þa ðe andlyfene heora nydþearflice gesewen
hæfdon 7 hí onfengon fram ðam þe hi lærdon.
29. ðe hi hi lærdon 7 hi sylfe ðurh þ alyfdon 7 hi.
30. mód.
31. þære. ðe hi. lærdon. ða ylding þte manige
gelyfdon 7 gefullade wæron hi wæron wundriende ðære
bylywytnesse heora ðære heofonlican lare.

C. S. 28. ac æfter.

- O.** 22. þæs þe hi eodan on. him.
23. on. cynelican. þa ongunnan hi.
24. þære þrym . . lican (2 eras.) cyrcean onhyrigean þ. þ
is on. gebedum.
25. on (bis). wæccum. fæstenū. þeoudon. þam
þe hi mihton.
26. 7 eall. þysses.
27. swa swa. forhogedon þa. áan þa. hiora
andlyfene needþearflico gesawon.
28. hie. fram þā (2^b) þe hi.
29. hi lærdon hi. eall. 7 hi hæfdon.
30. gearo. wiþerweardan. þrowiendⁿe (1st hand).
31. þære. hi. þa ylding þ.
32. gelyfdon.

Ca. 22. þæs ðe hi eodan on.

23. on. cynelican. ongunnon hi þ.
24. þære ðrymlican. cyrcean onhyrigean þ. on. gebedū.
25. wæccan. fæstenū. þeowdon. ðam þe hi
mihton.
26. 7 ealle. ðysses.
27. swa swa. forhogedon butan ða. áne þa. heora
andlyfene. nedþearflico gesawen.
28. hi. frā ðam ðe hi.
29. æft on ðe hi lærdon hi. ðurh eall. 7 hi hæfdon bis.
30. gearo. wiþerweardan. swyle. þrowienne.
31. soðfæstnysse þe hi. ða ylding þ.
32. gelyfdon. gefullade wæron wæron hi eac. ða.

- Page 62.** 2. be. ðære. sumu. áare.
B. 3. iu ieara. (p. 60) mid þy romane. git. brytene.
 4. on. circean. cwen. hi gebiddan ðe we.
 5. þ. on. cirican.
 6. hi samnian 7 singean. 7 mæssian 7 láran men 7
     fullian. þ.
 7. cining. gecirred.
 8. 7 hi máran leafe. eall. cyrican to tybrianne.
     bétanne.
 10. ða. ðurh. þ. cining. betwyh oðrum ongann.
 11. clæneste líf. ðam swetestum gehatū.
 12. 7 hi. þte. wáron. manigra.
-

- C. S.** 10. hit *deest* (*after gelamp*).
-

- O.** 1. bylwytnesse þæs unsceþþændan. hiora.
 2. be. welneh sume cyrice on are.
 3. iu. romane. breotone (*on eras.*).
 4. on. cyrcean. ewen gewunade hyre. cwédon.
 5. þ hi, (*1st hand*) Cristæn. wære (*e fresh, modern ink*).
     on þysse cyrcean.
 6. ongunnan hi.
 7. fullian oð ðæt.
 8. 7 hie. lefnesse. eall. cyrcean to timbrianne.
 10. gelamp hit. gyfe þ. betweoh.
 11. ongan. þ clæneste *accent or smudge (?)*. 7 hiora.
 12. gehatū 7 hi. þ.
-

- Ca.** 1. bilehwitnysse þæs unscaðendan. ðære.
 2. be. welneh sum cyrice on are. ðy.
 3. iu. romane. beeodan.
 4. on. cyrican. *from seo to cyrican omit.*
 5. ða.
 6. ongunnan hi. gebiddan on mæssesongum 7.
 7. fullian oð ðæt. ⁿcynig.
 8. 7 hi. lefnisse. eall. cyrican to timbrianne.
 10. ða gelamp hit. þ. betweoh oðre.
 11. ongan. þ clæneste. haligra ðinga 7 (p. 281) heora
     ðam swétestan.
 12. gehatū 7 hi. þ ða soðe.

Page 62. 13. wundra ætywed 7 he ða mid gife wæs gefullad ða.

- B.**
- 14. manige. scíndan.
  - 15. hæðennesse forléton 7. þære.
  - 16. hi gewenedon þurh. Ðære cristes ciricean ðara.
gehwyrfednes.
  - 17. sād þ. cining wære swa esenblissiende.
  - 18. þ he nænigne hwæðere. to cristenū þeawe. þa ðe.
  - 19. gecirdon þ. ða inweardlicor lufude.
  - 20. hi wæron efenceastrewarum. ríces forþon.
  - 21. fram his. fram ðam.
  - 22. þte. ðeowdóm.
  - 23. genydenlic. And. ða. cining. lareowum.
  - 24. on. ea,dorbyrig. Ðær tō.

C. S. 24. setl.

- O.**
- 13. ætywness. ða gefende (*1st hand*). gefullad.
_{nan}
  - 14. ða ongun, efestan.
  - 15. hæþennesse þea forlætan 7 to þære. hi.
  - 16. geþyddan. cyricean.
  - 17. sād þætte (^{3^a) se.}
  - 18. efenblissiende. næningne (*sic*) hwæþere. to cristenū þeawe.
  - 19. þa þe. cyrdon. inweardlicor lufade.
  - 20. hi. efenceasterwaran.
  - 21. geleornade fram. lareowum.
  - 22. þ. nalæs.
  - 23. genedelic 7. ða. lareowum.
  - 24. gerisene stowe 7 eþel. on. þerto.

- Ca.**
- 13. ætywnsse. ða. gefullad.
  - 14. ða ongunnan. 7 scyndan.
_{7 higian}
  - 15. hæðennysse. forlætan. Ðære. hi.
  - 16. geðyddan. Ðære. cyrican.
  - 17. sād þte.
  - 18. blisiende þ. nænigne hwæðere. to cristenum þeawe.
  - 19. þa ðe. fulluhte cyrden þ. ða inweardlicor lufade
  - 20. hi weron hi efenceasterwearan.
  - 21. geleornade frā. þā.
  - 22. þ. nalæs.
  - 23. genedelic 7. ða. lareowum.
  - 24. gerisene stowe 7 eðel. on.

Page 62. 25. nydþearfe on.

B. 26. *The first letter is illuminated (partly over the scribe's writing), this has been neglected since the Capitulas.* Betweonum
ðissum þingum þā. halega.

27. com, fram aetherio ðam arcebyscōpe.

28. ylcean. æfter. ðæs eadegan. scé gregoríi 7 wæs.

29. arcebyscōp angelðeode. 7 fæder (*stroke below*) to brytene.

30. ærendracan. róme þ.

31. þ hi sceoldon secgean 7 eyðan þā.

Z. 27. cuō. arela ðære. aetherio ðæm ercebiscōpe ðære.
28. æfter. ðæs eadgan. scā.
29. gehalgad ærcēbiscōp ongolðiode. In breotone.

O. 25. nydþearfe on.
26. Betwih þas þing.
27. tō aréla þære caestre. fram aetherio þam ærcēbiscōpe.
28. yl, (*1st hand*). æfter.
29. ærcēbiscōp ongel. ferde on.
30. ærendwracon. þ.
31. munu.c eras. of u (?). þ hi sceoldan secgean.

Ca. 25. nydþearfe on mi^ssenlican.
26. Betwyh þas.
27. arela. frā aethereo. ærcēb.
28. ylcan.
29. ærcēb angel. ferde on.
30. ærenddracan. þ.
31. þ hi sceoldan sægan 7 eyðan.

Page 64. 1. eadegan bysceope. gregoríi þte angelðeod. (p. 62) onfangen.

B. 2. þ. byscepe gehalgod. eāc.

O. 1. bisceope. þæt. angel. onfangen.
2. þ. gehalgod.

Ca. 1. þ. þ. angel. onfangen.
2. þ. þ gehalgod.

Page 64. 3. be mane (*ends line*) sochnum 7 frignessum þa ðe hine nydþearflice gesawon (*sic*).
B.

4. hís geðeahte biddende. And. sona ðam risne.
 5. onsende swylce agustínus. *see* 88, 28. *The Interrogationes are at end of Bk. iii. There are no headings (Interrogationes &c.) in B.*
Different hand; resembles that of 1st scribe, but has longer vertical strokes. (See Introduction.)
 6. (p. 199) rest be space. biscoopū. hi. geferū
     drohtigan 7 lifian.
 7. oððe in þā lacū geleaffsumra. hi. weofodum.
 8. circum. seulon 7.
 9. on. don sculon scyle.

C. S. 7. weofodum.

- O.** 3. monigum sochnum. frignessum. þe. nydþearflice.
 4. 7.
 5. 7 sware onsende swelce agustinus *see* 88, 28. *The Interrogationes at end of Bk. iii.* (61^a) *Interrogatio beati agustini, episcopi c^anturiorū [a above eras. of e] ecclesiæ all in vermilion.*
Then follows Ærest bi,sceopum (not first hand correction).
 6. hie. lifigean *first i out of u by eras.*
 7. seylan oþþe on þam lacū. hi. wigbedum.
 8. cyr,cum (*1st hand*). sceole. 7 *after le eras. of one.*
 9. byscep on cyricean don sceole. *Then Respondit gregorius papa urbis rome vermilion.*

- Ca.** 3. monigū sochnū. frignyssū. hī nydðearflice gesewen.
 4. 7.
 5. 7 sware onsende swylce agustinus. *As in O. B. no break. Int. at end of Bk. iii.* *Interrogatio beati agustini epis-*
     copi cantu,riorum (1st hand) aecclesiae, all in capitals. Then follows next line ærest to drohtian in capitals, æ ornate.
 6. bisceopum. hi. geférū. *N.B. p. 91 begins in. 7 lifigean pages 91-101 incl. are headed Interrogationes sc̄i agustini Respondi gregorii papae with varying contractions.*
 7. seylon oððe on. lacū. ðe hi. wigbedū.
 8. cyricū. 7.
 9. bisceop on cyricean don sceole *Then respondit sc̄s gregorius papa caps.*

- Page 64.** 10. wæð space. þ gewrit cyðeð þ me ne twoð þ.
B. 11. gearé canst. And. eadegan paules apostoles þonne he wrat.
 12. tyde (p. 200).
 13. on. drohtigan 7 dón sceolde.
 14. setles þ þon̄ hi bisepas. þ hí him beboda syllan.
 15. 7 þ te. andlifenes. gegange IIII.
 16. sceoldon án (1 out of c.). hirede.
 17. onfangennessse gyta. goldes þeowū (1 partly erased). þrydda dæl.
 18. se feorþa. edniwunge. tó.
 19. forþon þy in broðorlicnesse. regolū getyd.
 20. hwæðere asyndrod. fram þinū geferū in angelcirię.

C. S. 11. 7 deest.

- O.** 10. þ. ðæt eyþeþ þ.
 11. geara canst 7 syndriglice þæs eadigan. þone.
 12. wrat. on. tyde.
 drohtnian 7
 13. on. huse, don sceolde ðonne ís þeau ðæs.
 14. seðles cross stroke of ð partly erased. hi bisceopas.
 þ hi him beboda.
 15. syllæð 7 þæt. 7 lyfenes.
 16. sceole. Án. bysceope final e small (not 1st hand). hi-rede final e very small (not 1st hand). fore.
 n
 17. onfægnesse e of æ defaced. gesta. oþer. ðridda.
 18. ðearfum se feorða. edni.wunge (i out of e, then one
 erased, then rude w over another letter with erasures).
 i
 bôte. cyr,ceum (not 1st hand).
 19. forþon. broþorlienes is (61^b) on. getyd.
 20. hwæþere. fram þinū. in ongelyricean (i in in on eras.).

- Ca.** 10. þ. þ eyþeð þ. nís. þ ðu.
 11. geara canst syndriglice ðæs eadigan.
 12. on ðam. týde.
 13. on. dón sceolde ðon̄. ðæs.
 14. setles þon̄ hi bisceopas. þ hi hí beboda.
 15. syllæð 7 þ. 7 lyfenes.
 16. sceole án. bisceope. hirede.
 17. onfangenysse gesta. ðeowum.
 18. ðearfū. seo feorðe. edniwunge. cyricean.
 19. ðin broðorliens is on. reogolum getyd.
 20. hwæþere sunder. frā þinū. óngelyricean.

Page 64. 21. gyt niwan.   ðas drohtnunge.   lif ðu.   þte his fruman.

B. 23. acennedan.   urum fæderū on ðam.

24. hi.   hí leton beon on sundran ac.

25. ealle þa góð gemæne.   þon.   preostas (*stroke under seems late*).

26. syn butan halegum hádū.   þa he hi fram wifū ahebban
ne magon niman him wíf / andlyfene.   onfón.

O. 21. sio.   gen niowan.

22. lif.   gesetton.   on.

23. acennedan cyricean.   fæderum on þam.

24. hi.   onsundran cwæð.

26. þa þe hi fram wifum.

27. niman hī wif.   / lyfene ut ón, for be ^{fon} ^{þā} original onfon be
converted into onfon forþam be.

Ca. 21. gýt.   ðas.

22. lif ðu.   þte on.   ðære.

23. acennedan cyricean.   ussū fæderum on þā.

24. þa ðe hi.   on sundran cƿ.   hi eallū.

25. gemæne.   þonñ.

26. halgū hadū.   hi frā wifū.

27. niman hī wif.   / lyfene út onfón.

Page 66. 1. forþā be þam ylcū fæderū þe we ær embe busan spræcon.

B. 2. þ hi wærон to dælenne.   woruldgód syndrigu mannū.

3. aeghwylecū.   andlyfene.

4. þencanne.   oferseonne þ hi.   þeawū lifian under
(p. 201).

O. 1. ylcum fæderum bi þam.

2. þ hi wærон.   woruldgod.

3. mannū.   aeghwylecū.   / lyfene.

4. þenceanne.   þ hi.   leofigean.

Ca. 1. be þā ylcū fæderū wé.

2. þ hi wærон.   weoruldgód syndrigū.

3. mannū. aeghwylecū.   / lyfene.

4. þenceanne.   þ hi góðū þeawū leofigean.

- Page 66.** 5. cyrielum. singanne. tō begangenne 7 frā eallū
B.   unalyfednessum.
 7. lichaman. ælmihtigū. healdan þā lisiendum.
 8. on. hi. ælmessan dælon oððe.
 9. begange. fyllan 7 þy.
 10. þte. worulspedū.
 11. godū. reccanne. syllanne. eallra.
 12. cwæþ. elemosinam &.
 13. þte tō lafe si ofer syllāð to ælmessan.
 14. ealle clæne.
 15. id þy án leafa (*space for M*). mislice. cyricena oþer. is. sindon.
 16. mæssesanga. cyrican.
 17. oþer is in.
-

- O.** 5. cyriclicum. singanne. begangenne.
 6. fram.
 7. lichaman. ællmightyuni (*before æ erasure of one*). healdan. þam lifigendum þoni.
 8. on. life. sprecanne. hi. ælmessan.
 9. oþþe gæstliþnesse (*imperfect erasure of a in e*). gestlið (62^a) nesse. begonge 7 mid heornesse fyllan.
 10. þæt ofer bið to lafe. hieora woruldspedum.
 11. godum is to recceanne 7 to syllanne swa swa eallra magist̄.
 12. cƿ. supt̄ est data elemosinam.
 13. þæt ofer sie,⁷ lafe.
 14. ælmessan. eou beoð ealle clæne. Interrogatio scī agustini.
 15. Myd. syndon. cyricena.
 16. on. cyricean.
 17. oþer. on. Respondit gregorius papa.
-

- Ca.** 5. cyriclicū reogole. singanne. begangenne.
 6. fram eallū unalyfednyssum.
 7. ælmihtigū. healdan. ðam lifigendū.
 8. on gemænū life. sprecanne. hi. ælmessan.
 9. oððe gestliðnysse begonge 7 mid heordnesse fyllan.
 10. þ.
 11. góðū. recceanne 7 to syllanne. eallra.
 12. cƿ. suptus est data elemosynam &. voð.
 13. þ ofer si. lafe.
 14. ælmessan. ealle clæne. Interrogatio scī augustini.
 15. án. syndon. gewunon cyricena.
 16. on. romanisce cyricean.
 17. hæfed on. p. 92 begins rice, cp. 66, 18 ; 64, 6.

Page 66. 18. .U (*space*) sylfa. canst.

- B.**
19. afeðed. þinceð. licab. þte.
  20. oððe on. . . oððe on. . . oððe in.
  21. oðere. gemete þte almihtigum.
  22. licege þ bighidiglice þ. 7 in angelþeode.
  23. gese, te. (*eras. of blot ?*). gyta. niwe on.
  24. forþon. syndon. lufianne. wisan. ac
beforan (be *and* an *erased*) godū.
  25. stowa syndon. lufianne. (p. 202) of syndrigum
gehwyrcum cyricum. e *imperfect but original*.
  26. þu æfeste 7 góde 7 rihte. ða þe þu togædere gesannie.
  27. angelþeode mód. ásette.
  28. .C *space*. halsie hwilc wíte. hwæt mann.
  29. ábrede.

O. 18. þu sylfa canst þeau. cyrcean on.

19. afæded. þinceð. licab þ.
20. oððe. cyrcean oððe on. oððe on.
21. hwilcre oþre. gemette (*ist t partly erased*). þ ælmihti-
gum. má (a *on eras.*).
22. licade þ. behyd, lice þ. 7 in ongel. cyrcean.
23. healdanne. niwe on.
24. forþon. syndon. lufianne. wisan. godum.
25. syndon. lufianne forþon óf. cyriceum.
26. þa þu. god. þa þu togædere.
27. in angel. mod (*od partly erased*). ge (62^b) wunan.
asette. interrogatio agustini;
28. ic þe halsige hwilc wite. hwile.
29. cyrcean. abredeð; Respondit gregorius papa;

Ca. 18. sylfa canst. cyrcean on.

19. þu afæded. ac nu. þ.
20. oððe. cyrcean oððe on. oððe on.
21. hwylcere oðre þæs ðe þam ælmiltilgū. má.
22. licode þ þu behydelice. þ. 7 in ángel. cyrcean.
23. gyt. niwe on.
24. syndon. lufianne. wisan. stowū. for
godū wísū.
25. syndon. lufianne forðon. syndrigū cyricū.
26. gehwyleū. æfest 7 góð. ða þu togædere.
27. on angolðeode mód. gewunon asette. Interrogatio
agustini.
28. ic halsige. wite.
29. cyrcean. út abredeð. Respondit sc̄s gregorius papa.

Page 68. 1. Is space.   ðeofofes (*2nd o struck through and next letter mangled, f?*) háde.

- B.**
2. mæge forþon.   þe habbaþ.   woruldspeða.   syndon.
  3. on ðysse.
  4. wisan.   æþelnessa.   forþon.   nyd þ sume mid geswincum sume þearlicor (*dot under þ*).
t t
  5. lîpelicor syn.   7.
  6. þ wíte.   heardre 7 strengre gedon sie þon is hyt lufan (*mid rough*) tó.
  7. wylme.   forþon þam.
  8. ða.   biþ geworden þæt.   sie.   þam écū.
  9. tintregan forðon þises gemetes.   menn þreatigan.
  10. þa góðan fæderas gewuniað (*ð out of n*).
flæslico.
  11. hi.   þreagað.   7 hwæþere.

O. 1. geþencean.   broþorlicnes.   ðeofles cross of ð very faint; (*late ?*).

2. gereht.   mæge forþon.   þe habbað worul, spede.
3. hwæþere.   syndon þa þe on þysse.
4. wisan ðurh wéðelenesse (*d on eras., not 1st hand*) agyltað forþon.   nyd þ.
5. wonunge heora woruldæhta sume mid swingum.
lîpelicor.   gerihte 7 (*e erased into i*).
6. þe þ wite hwæne.   strangor.   sy.
7. nalæs of wylme.   forþon þam.
8. men ðurh ða þeo á þis after r in þeo originally u erased roughly into e, small o squeezed in.   gegeawad þ.   þam.
9. ecū fyrū.   tintregum forþon ðys.   seulan.
10. ðreagean.   þa godan fæderas.   flæslicu.
11. hi.   synnum þreageað 7 swingað 7 hwæþere.

Ca. 1. geþencean ðin broðorlicnys.   deofles.

2. gereht.   mæge.   ða þe.   weoruld—
3. hwæðere.   syndon ða þe on þysse.
4. wisan ðurh weðelnyssse.   nyd þ.
5. wonunge heora woruldæhta sume mid swinglū.   þearflicor.   liðelicor.   gerihte 7.
6. þ wite hwæne.   strangor dón sy þonī.
7. nalæs.   wylme.   hâtheortnyssse.   þā.
8. men ðurh ða ðry á þis.   þ.   þā.
9. ecū fyrū.   tintregū forðon ðysse.
10. ðreagean.   góðan fæderas.   flæslice.
11. ða hi.   ðreageap.   7 hwæðere.

Page 68. 12. sylfan. hi. wítū. swencaþ lufigeað 7 willnigeað.

B. 13. yrfeweardum. hæbbenne. woruldgóð þe hi ágon.
14. þa þe heora yrre gesewen bid (*sic*) ehtað 7 witniað forþon.

15. on þam mode. healdenne (*p. 203*).

16. gemet þrea. þte þ mod butan.

17. eallinga.

18. swilce. ætictest on. þa. man scyldan (*stroke under se*). ^g ðe.

19. cyricum. wæron. feorr þ lá. þte. cyrice.

20. æteneſſe onfó þ. gesewen. eorðlicū þingū anforlætan.

21. big. þingū. woruldgestreon séce.

22. wæðer space. motan. gesweostor on inngehygde onfon.

O. 12. þa sylfan þe hie. ðam witum þreageað. swencað lufiað 7 wilniað.

13. yrfeweardum (*y on eras.*). habbanne. woruldgod.

14. ðe hie agon. þa þe hi yrre gesawene beoð (*b out of h*) ehtan.

15. witman forþon (*last stroke of m prolonged as afterthought to form i*). on þa mode. healdanne.

16. þære þreáunge (*rea on eras. all after þ not 1st hand*). (63^b) dihtað 7 findeð. þæt þ mod butan.

17. eallinga. deð. Ac swilce. toætyctes on.

18. þa. gyldan sceole þa ðe.

19. óf cyrcean. sie þ. cyrice. ^{se}

20. ætynnes, (*y on eras., not 1st hand*). þ. gesewen. eorþlicum þingum.

21. anforlætan 7 hi beid 1 um (*sic, erasure or abrasure ?*).

ⁿ woruldgestreon sece (*not 1st hand*). Interrogatio agustini.

22. hwæþer motan. gebroþor. gesweostor on gesinscype.

Ca. 12. sylfan ðe hi. þa witū þreageað 7 swenceað.

13. hī to yrfeweardū. habbanne. woruldgóð.

14. ðe hi ágon hī. þa ðe yrre gesawene beoð hi ehtan.

15. áá on þam mode. healdanne.

16. þ. þære ðrea. þ þ mod butan.

17. rihtū. eallinga. ac. ðu toætyetest on.

18. frignysse. gyldan.

19. cyrcean. feór þ lá si þ. cyrice.

20. ætynchesse. þ. gesewen. eorðlicū þingū.

21. ánforlætan 7 hi be. ðingū. Interq agustini.

22. motan. gebroðro. gesweostro on.

Page 68. 23. fram. acennede ðis mot swá beon on eallum gemete þ
B. (no break at ðis).

24. for þā.
 25. ower. on. bocum. þte. frigenesse
     wiðerword.
 26. gesewen.
 27. hwylce. cristene menn. magum.
 28. betwih. gesynscipe. geþeode. steopmodor.

O. 23. þa þe beoð feor. cneorisse (i by erasure from e). frā.
 Respondit gregorius. pp.

24. swa beon. gemetuni þ. forpon.
 25. áwer. on halgum bocum þæt þysse (y on eras.).
     wiþerword si gesawen; Interrogatio agustini.
 27. hwylce. sculun cristene. magum.
 28. betwih on gesynscipe.

Ca. 23. feor. frā hī. p. 93. begins. Ðis. so no special
 heading cp. 66, 18.

24. swa beon. þ. forþon.
 25. ahwær. on halgum bocum þ ðysse frignysse wiþer-
     word sí gesawen. Interrogatio scī agustini epī.
 27. hwylce. sculon cristene. magum hī betwih on
     geðeodde.

Page 70. 1. broþorwifum. þ. þ hi moton on. gesynscype

B. gegadered.
 3. Wæð space. sum eorðlíc áe is in. cynewisan
     forlæteð þ.
 4. oððe swurstur oþþe twegera broþera.
 5. twegera swustra suna. wæron.

O. 1. broþorwifum. þ. þ hie. on.

2. gegæderade. Respondit gregorius papa.
 3. sum eorðlice ae on. cynewisan.
 4. forlætað þ. broþor oððe. twegea broþor oððe.
 5. twegra gesweosterna. wæron on gesynscype.

Ca. 1. broþorwifū oððe alyfed. þ hi motan on gesinscype.

2. gegæderade. Respondit scs gregorius.
 3. eorðlic ae on. cynewisan.
 4. forlætað þ. oððe. broðor oððe twegra geswosterna.
     g
 5. gemen,de wæron on.

- P**age 70. 6. gesynscype. þ. ongeaton þ þ.
B. 7. tuddor. mihte. gesynscipe and.
 8. bewereþ (*for eþ originally 7 þ*). forbeodeþ. scandlicnesse.
 9. þære mægsibbea forðam. neod þ. (*p. 204*) menn on.
 10. on ðære feorþan. betweonan wifian forþon.
 11. we beforan ær cwædon eallum. forberenne.
 12. forlætanne. mānn *second n erased*. godwreenes.
 13. wið his. steopmodor forþon on. á.
 14. revelab. Ðu scandlicnesse swylce.
 15. forþon. ís. wif hi beoð on anún (*sic*) lichaman 7
seðe gedyrstað.
 17. Ða scandlicnesse. steopmodor sio on lichaman.
 18. wæs se. onwryð. scandlicnesse swylce.

- O.** 6. þ. oncneowan 7 ongeaton þ þ.
 7. tud,ur. mihte. gesynscype 7.
 8. æ. (63^b) þa seondlicnesse.
 9. mæg. sibba (*e erased*). forpon ís nyd þ. on.
 10. on. betwyh. sceole.
 11. cneoris (*e erased into i*). ealle gemette (*first t erased*). foreberanne.
 12. forlætanne. man ís. godfrecnes þ.
 13. forþon on. á. tu,pitudinem.
 14. onwre,h (*e on eras.*). seeondlicnesse.
 15. forþon. wif.
 16. hi. lichaman. Ono se þe gedyrstigað.
 17. scandlicnesse. an lichaman (*sic*).
 18. onwrihð. sco,dlicnesse. Swilce.

- Ca.** 6. þ cuðelice oncneowan 7 ongeaton þ þ.
 7. ne growan. mihte. swyleū gesinscype 7.
 8. sceondlicnesse.
 9. nýd þ. menn on.
 10. on. hī betwihi. sceole forðon.
 11. ealle. forberanne.
 12. forlætanne. mān. godes wreneys þ.
 13. on. á.
 14. Ðu sceondlicnyssse.
 15. wíf.
 16. heo. ánū lichoman seðe gedyrstigað.
 17. sceondlicnyssse.
 18. onwrihð. sceondlicnyssse. swylee.

- ne
- Page 70. 19. hine,menge (ne *not 1st hand*). broþorwife forþon.
B. 20. ðurh ða. geðeodnesse. broþor lichama.
 21. ðæræ wisan. swyldce iohannes se.
 22. halighe martirdóm. lifes geendode.
 23. sáde. ne wære. wíf underfenge to habbanne ac forþon.
 24. syndon. angelþeode mid þi hi gyta on úngeleafsumnesse
     þíssum manfullum gesynscypum.
 26. gemengde ac hi (*p. 205*) syndon tó manigenne hu hi to.
 27. comon þ hi ahebben hi fram swylecum (*after fram eras. of vertical
     stroke of h ?*).
 28. ongytan þ þ. 7. ondrædan. forhtigendan.
 29. dóm. hi (*out of orig. he*) tintregeo écre cwylmnesse onfon.
 30. syndon hi hwæþere. wisan.

C. S. 23. brohte 7 hæfde.

- O.** 19. broþorwife forþon.
 20. broþor lichama.
 21. wisan.
 e
 22. halig, martyrdome. lif. þā.
 23. sáde. ne wære þ. broþor wif.
 24. forþon. syndon. angelþeode. hie.
 25. on. þíssum manfullum onsynscype.
 26. wæron sáde gemengde. (64^a) hi syndon. monienne
     hu hie to.
 27. comon. hie alþebben hie fram swylecum.
 28. ongytan þ ðat. 7 hī ondrædan.
 29. hie.
 30. cwylmnesse onfon. syndon hi hwæþere. þysse wisan.

- Ca.** 19. þ. broðorwife.
 20. ða. geþeodnysse. lichama.
 21. ðære wisan. swyldce iohannes baptista.
 22. martyrdome. líf. þā.
 23. sáde þ hī. ne wære þ. wif bruce.
 24. syndon. angelþeode. hi.
 25. gyta on ungeleafsunmysse. ðyssū manfullum onsinscype.
 26. sáde 7 gemengde. hi syndon to monigeanne hu hie to.
 27. comon þ hi ahabban hi frā. unrihtū..
 28. ongytan þ þ. 7 hī ondrædon. forhtigendan.
 29. dóm. hi.
 30. cwylmnyssse onfón. syndon hi hwæðere. ðysse wisan.

Page 70. 31. bescyrienne. gemænsumnesse. lichaman.
B. blodes ȝy.

32. gesewen sy on him callum þa ȝing ongewrecen. on ȝam hi.
 33. ȝunwisnesse. fullwihtes bæþe. ȝas tíd.

O. 31. biseyrianne gemænsumnesse. lichaman 7 blodes.
 32. gesewen sie þas þing unwrecen. on þam hi.
 33. wisnesse gesyngedon. fulwihte bæþe. forþon on.

Ca. 31. bescyrianne gemænsumnyssse. blodes ȝy.
 32. hī gesewen si þas ȝing unwrecen. on þā hi.
 33. ȝunwisnysse. fulluhte. (p. 94) on ȝas tíd.

Page 72. 1. sume þing embe wylm. sume. manþwærnesse.
B. 2. áraefneð sume. sceawunga yldeð. abereþ 7 yldeþ.
 3. þ þæt yfel wiþerworde aberende 7 yldende.
 4. becumahþ syndon to manigenne. hi.
 5. swyldes durron. rr rudely out of rf but in original ink.
     gyf hwylce.
 6. gefremman syndon hi. bescyrigenne crissates lichaman
     7 his blodes forþon.

C. S. 2. 7 swa abireð 7 ældeð desunt.
 4. ȝa hi (for þæt heo.)

O. 1. cyrice sum. sume.
 2. sume. yldeð þæt oft rest wanting.
 3. þ wiþerwearde. aberende 7 yldende.
 4. syndon to monianne þ hi nōwiht swyldes.
 5. durran. hwylce.
 6. þ gefremman. syndon hi (on eras.). bescyrianne.
 lichaman.

Ca. 1. cyrice sum ȝing ȝurh wælm. sume, monþwærnyssse.
 2. sume. yldeð þ oft þ wiþerwearde.
 3. aberende 7 yldend beweraþ.
 4. þa ȝe. syndon to monigenne þa ȝe nowiht swyldes.
 5. hwylce þonñ. þ gefremman þonñ syndon hi to bescyriganne.

- Page 72.** 7. be. mannum. tó aræfnainne þa þe þurh úngewissnesse
B. synne frem (p. 206) mað.
 8. ðonne in ðam is.
 9. stranglice tó ehtigenne ða ðe. wítende singian.
 10. yf space. feornes siðfates betwyh ligeþ. bisscopas
     eaþelice cunnan (*sic*).
 11. hwæþer mote bisscop gehalgod. bután oðerra bисpa
     andweardnesse.
 13. on angelciran. þú. gýta eorðlic bisscop halgian
     (*rest wanting*).
 14. butan oþrum.
 15. bisscopum. ríce bisscopas.
 16. bisscop hallunge. gewitscype standan. bisscopa.
 17. an oðere wisannymþe *modern hand in margin*: 'restituitur ex
     libro Cotoniano' wesan *is written above line in text. wheeloc* (?)
     (cp. Wanley). gesamnungæ. gewitscype.
 18. oððe feowera bisscopa. he fore his hyldon þam.

- O.** 7. be. mannum. tó aræfnainne. ræfni *on eras. of ber.*
 8. þurh ungewisnesse (*ge erased*). ðonne on þam is.
 9. ehtanne þa þe. witende. Interrogatio agustini.
 10. feornes. betwih. (64^b) þæt.
 11. eaþelice. hwæþer. gehalgod. butan.
 12. oþra bisceopa. ȝweardnesse; Respondit gre-
     gorius. pp.
 13. in (*i on eras.*). ongelcyricean on. ana. bysceop.
 14. miht þu on þære wisan bisceop oþrū bysceopum.
 15. sculun. byscopas.
 16. bysceopes (*e out of æ by eras.*). on gewitscype standan.
     bisscopa.
 17. ón oþre. wesan. gesõnunge. on gewitscype.
 18. oððe. bisceopa þ hie for. gehylde þam.

- Ca.** 7. be þa mannū. hwæthugu.
 8. aræfnainne. ungewisnysse. þonī on þam is.
 9. ehtanne ða þe hi. witende. Interrogatio scī agus-
     tini epī.
 10. mycel feornys siðfates betwih. þ.
 11. eðelice. móþ gehalgod. butan.
 12. oþra bisceopa ȝweardnysse. Resþ Greð.
 13. ongelcyricean on ðære. ana nu gyt. bisceop.
 14. miht ðu on ðære wisan bisceop. butan oðrū bisceopū.
 15. sceolan. bisceopas. þa ðe.
 16. bisceopes. on gewitscype standan forðon. bisceopa.
 17. wisan nemne on gesomnunge ȝon gewitnysse witscipes.
 18. oððe. bisceopa þ hi for. gehylde þā.

Page 72. 19. ætgædere heora bene séndan (*rest wanting*). *Part ii. of M.S.*
B. *begins at gode (p. 207).*

20. Hu *initials now written large in ink.* wé dón. brytta bysceopum.
21. In. bisceopum. syllāð. ænigne aldordom ne ealdorlicnesse forðon fram þam ærran tidum.
23. bissceop. arela. Ðone wé. bescyrigean.
24. beniman. onfangenan. Ðe þider gelimpe.
25. þu myd Ðe þæne ylcan bisceop tospræce 7 togeþeahte (to twice junctum).
26. oððe gyf hwylce úneyste on byscopum gemeted.

- O.** 19. ætgædere. gebodu senden on, geoten. Interrogatio scī agustini.
20. sculan. brytta bisceopum; Respondit gregorius papa.
  21. on. bissceopum. syllāð. ænige ealdorlicnesse. forþon fram þam.
  23. bisceop on are laðere. sceol, an bescyrian.
  24. beniman. onfongennan ealdorlicnesse. fór. on.
  25. bysceop spræce.
26. sie. Oððe. hwilce uncysta on bysceopum gemet, e.

- Ca.** 19. ætgædere. bena. gebodu sendan 7 geotan.
 Inter' agustini.
20. sceolan. galla. brytta. Respondit gregorius papa.
  21. bisceopū. syllāð. ænige ealdorlicnysse forðon fram þam. tidū.
  23. se þ on árela Ðære. sceoldan bescyrian.
  24. beniman. onfangenan ealdorlienysse. fore. on.
  25. Ðone. bisceop. spræce. si oððe gif hwylce uncysta on.

Page 74. 1. gerihte. sculon 7. sie þ.

- B.** 2. Ðeadscypes 7 Ðearle wlanc.

- O.** 1. Ða ge (65^a) rihte (*in gerihte i by eras. out of e*). gebet, e
 sceolon 7. sie þ.
2. on. Ðeadscypes. sie. to onbærnanne 7 to gebetanne.

- Ca.** 1. Ða gerihte. sceolan 7. wén si þ.
oððe to nesce 7 wlanc
2. on. to wlæc (*small above 1st hand, ink old*). Ðomñ. to onbærnanne 7 to gebetanne.

Page 74. 3. 7 þ he þa þe.

- B.** 4. wiðerwearde syndon. ures scyppendes fram.
 5. bisceopa. bewerige. miht ðu. bisceopum
     butan heora alderlicnesse.
 6. hi scealt liðelice manigan.
 7. hym ætywan. ealle (*p. 208*) brytta.
 8. bispas. þinrae (*cp. 10*) broðorlicnesse onfón to þam þte
     únlæred syn.
 9. úntrúme. trumnesse. gestrangode.
 10. únrihte. syn gerihte gode to willan.
 11. Hwæder. geeacnod wif. fullod. oððe æfter.
 12. oððe æfter. cyrican. gangan.
 13. oððe. swilce þ bearne þe. hyt sy.
 14. deaðe forgripen. fela. alyfeð hym þam geryne
     onfon fulwihtes bæpes oððe æfter. tide.
 15. þam wife.

O.

3. broðorlicnesse. 7 ðæt (*7 on eras.*).
 4. wiðerwearde syndon. ures scyppendes fram bysceopa.
 5. bewerige. miht. bissceopas butan.
     lic
 6. ealdor,nesse. hi scealt. monian.
 7. ætywan. goda. ónhyrenesse ealle brytta.
 8. bysscopas. broðorlicnesse to þon þ unlæred syn.
 9. trymenesse. synd gestrangade.
 10. unrihte mid þine ealdorlicnesse synd gerihte; (*i out of e by eras.*). Interrogatio agustini;
 11. hwæþer. wif. oððe æfter.
 12. oððe æfter. cyrican.
 13. gangan oððe. þ bearne þ.
 14. sye (*sic.*). deaþe. fela. alyfeð (*y out of e ; before ð one erased*). þ geryne.
 15. onfon fulwihte bæþes oððe æfter. tide mot þam wife.

Ca.

3. broðorlicnysse. 7 þ he ða þe.
 4. widerwearde syndon ðære. bebotū ures scyppendes frā.
 5. bisceopa ðeawum bewerige. miht ðu. bispocū butan.
     e
 6. ,alderlicnysse. ðu hi scealt. monian.
 7. hī ætywan. gódra. onhyrenysse ealle brytta.
 8. broðorlicnysse to þon þ unlæred syn.
 9. trymenysse. gestrangode. (*p. 95*) 7 unrihte.
     ðinre ealdorlicnysse syn gerihte. interroḡ agustini.
 11. wif. oððe æft̄ þon ðe.
 12. oððe æft̄. cyricean.
 13. gangan oððe. þ bearne þ. ðy.
 14. si. æft̄ hu fela. alefeð hī þ geryne.
 15. onfon fulluht. oððe æft̄. mycelre tide móþa wife.

Page 74. 16. lichaman gegaderunge gemenged beon 7 geþeoled oððe gyf

B. wif menn sy, in monað adle gewuna. alyfed sy hyre.
cirican to ganganne oððe þam geryne onfon.

18. halegan.

19. oððe. þe. wife gemengen. ærþon þe.
bebaðod.

20. cirican gangan. þam. halegan.

21. oððe ealle þas. niwan. angelcynnes on.

22. gedafenaþ.

23. (p. 209) forhwan. þ geeacnode wíf fulwod. þy. ne ys
(stop at þy to separate ne; original ink).

24. ælmihties. wæstemberendes lichaman forðon (æ out of e).

25. myd þi ure. ða. menn on neorxena wange agyltan.

26. furluron hi rihte. domas þa úndeallicnesse.

O. 16. hyre. lichaman gegaderungge geþeo-de, *erasure of d (?)*
oððe.

17. wif numen sie in monaðadle. hwæþere alyfe.ð (y from
e; one eras.) hyre in cyrcean gangan.

18. oððe þam geryne onfon.

19. (65^b) oððe. se þe. wife. ærðon he bebaðod sie.

20. . mot (two erased before mot). on. on cyrcean gangan.
þam.

21. eall. niwan þeode ongel. on. Resopdit (sic)
gregorius papa.

23. þ geeacnode wif fullad. ne is.

24. beforan ælmihtiges Godes eagū. syn wæstberendes
lichaman.

25. ure ealdoras. on.

26. hi rihte.

Ca. 16. gegaderunge geþeodde. oððe.

17. wif numen si in monaðadle. hwæðere alefe.ð. cyri-
cean gangan.

18. oððe þā geryne onfón. gemænsumnysse.

19. oððe. wife. ærðon. bebaðod si.

20. mó. on cyrcean gangan. þā geryne.

21. gemænsumnysse eall. ðing. niwan. on. on.
Respondit Gregorius papa.

23. þ geeacnode wif gefullad. ðy ne is.

24. beforan ælmihtiges godes eagū. syn wæstmberendes.

25. forðon. ðy ure. menn on.

26. forluron hi rihte. undeallicnysse.

Page 74. 27. hi.   7 ongesceapene wæron 7 cwæð þa se ylca ælmihtiga

B.   god 7 manna cynn eallinga.

28. hyra synnum.

29. he þa þam.   úndeallicnesse.   áhof.   hys synnū
7 hwæþere.

30. hys.   hym.   wéstemberendnesse genoh tudres ðæt
þære menniscan.

O. 27. hi.   on gesceapene wæron 7 hwæt.   ylea.

28. ælmihtiga.   manna cynn eallinga.

29. þa þam men undeadlicnesse.   áhof for.   sy,ne.
hwæþere.

30. wéstmberenesse.

Ca. 27. hi.   on gesceapene wæron hwæt ða se ylea.

28. ælmihtiga.   manna cynn eallinga.   heora synne 7
hwædere (*rest wanting*).   fremsunyssse.   arfæstnyssse hī.
wæstmærnyssse.

Page 76. 1. ælmihtiges.

B. 2. gyfe.   hwileere rihte.   ðonne.   fram.

3. gyfe.   halegan fullwihtes.   þam.   æghwile.

4. grudinga ádwæsced.   dislic.   þte.

5. gyfe wíþweden.   þu frune.   swilce.   wif cenne,de.

6. æfter.   fela.   cirican gangan.

O. 1. ^dtud, res 7 þ.   ælmihtiges.

2. gyfe.   hwylee rihte.   fram gyfe.

3. on þam.   æghwile syn.

4. þ sceole.

5. gyfe.   þu frune.   wif.

6. æfter.   (66^a) fela.   cyrican gangan.

Ca. 1. tuddres 7 þ ðære.   ælmihtiges.

2. gyfe.   hwylee rihte.   ðonñ.   frā gyfe.

3. fulluhtes on þa geryne ðe.   æghwyle syn grundlinga.

4. swyðe.   þ sceolde.

5. gyfe.   frune.   ðonn (*sic*) wif.

6. fela.   cyricean gangan.

- Page 76. 7. sylfa þ leornodest on. þære eadegan cuðnesse þ for
B. wápnedbearne (*accent or stain?*).
8. heo sceolde ahebban fram. ^a (p. 210) ingange.
9. for mægdencilde 7 syx. 7 sixtig daga for hyre cilde þ is
hwæðere.
10. witanne þ þ. ^t gaslicum gerynum. forþon.
11. ðe. on. ylean tid. þancunge to donne hæbbe
7 in cirlcum gange.
12. ænigre.
13. gehefegod. wylle. lichaman bið in synne nales þ
sar þære cennesse in þæs lichaman bið in synne nales gemæc-
nesse bið willa þonne in þæs tudres forðlædnesse þ bið geong
7 sar.
15. be þam þære ærestan menn ealles mancynnes.
16. on sare.
17. cendest bearnn hu gyf. þ cennede wif þ.
-

- O.** 7. sylfa. on. ealdan. þ.
8. hi ahabban fram. huses (es *roughly out of u*). Ingange.
9. ðrittig daga 7 for wifcilde. ^{ga} syxti da, þ. hwæþre.
10. witanne þæt þ.
11. on. ylean tid. hio. þancunge.
12. on cyricean gange. byrpennne.
13. lichaman. nales.
14. sar. cennesse on. lichaman gemen, gednesse.
15. on. tudres lædnesse. goung. sar be þon.
16. mancynnes. on sare (*þu marg. corrector*).
17. cynnes, bearn 7 gif (*corrector*). ^c þ cynnende wif.
-

- Ca.** 7. þ sylfa leornodest on. ealdan cyðnysse þ for.
8. hi ahabban frā. ingange.
9. ðreo 7 ðrittig daga 7 for wifcilde. þ is hwæðere.
10. witanne þ þ is. gastlieū. forðon.
11. on. ylean tíd ðe. þancunge.
12. on cyricean gange. heo nænige.
13. ahefegad. forðon. nalæs.
14. þ sár ðære cennysse on. gemengednysse.
15. ðonn on. tuddres lædnysse. goung. be. ðære.
16. mancynnys. (p. 96) on sare.
17. ðu cennyst bearn 7 gif. beweriað *out of bewawað*. þ
cennynge wif þ.

- Page 76. 18. cirican gangan.   þ sylfe sar γ wite þe we hyre on.
B.   19. fullian we þ cennede wif $\ddot{\text{o}}$ nne oððe þ bearn þ.
   20. gyf hi.   frencesse deaðes gyf heo in þas sylfan tid.
   21. cenneð þ þær.
   22. nænigum.   sio gifu.
   23. halegan.   lifigendum γ þam ongeotendum.   miclū
   (p. 211) gescade.
   24. þonne þam.   deað tofundæð butan.
   25. yldinge.   berenne.   ðy læs gyf.
   26. ylding sy þte ne mæge.   alysed sy.
   27. hyre gerestscype þonne hyre.   scall gangan ær $\ddot{\text{o}}$ n þe þ
   acennede.
   28. fram meolecum.   ungeriht.

- O.**   18. on cyrcean gangan. $\ddot{\text{s}}\text{ylfe}$ n , sar (*correct. as before*).
   19. wite hyre on syn,e (*correct.*).   fullian we þon,e $\ddot{\text{p}}$ (*1st hand*).
   wif oððe þ.
   20. hie synd.   frencesse.
   21. deaþes.   sylfan tid.   cenne.
   22. gyfu.
   23. *first swa on erasure of swylce.*   lifigendum.   þam
   ongytendū.
   24. foreseonne.   þonne (66^b) þam.   butan.
   25. yldenne (*is to on erasure*) gebeorganne.   gefremmanne
   þy læs gehwyle.
   26. yldinc sie þæt.   mæge.   þe alysed sye (*sic*).
   27. hyre gerestscype.   hyre.   gangan.   þon þe
   þ acennede.
   28. fram miclum.   sie.   unrylht.

- Ca.**   18. no móti in cyrican gangan.   þonī þ sylfe sar.
   19. wite hyre on.   tellab.   fullian we þonī þ.   wif
   oððe þ.
   20. þ ðær.   hi synd.   freenysse.
   21. $\ddot{\text{o}}$ a sylfan tid $\ddot{\text{o}}$ e.   cende.   þ ðær.
   22. forðon.   gifu.
   23. lifigendū γ þā ongytendū.   mycle.
   24. foreseonne swa $\ddot{\text{o}}$ onī þāse $\ddot{\text{o}}$ e (*but se erased*).   butan.
   25. yldinge is to gebeorganne.   gefremmanne þy læs gehwyle.
   26. ylding si þ ne mæge.   alysed si.
   27. hyre.   þonī.   gangan. $\ddot{\text{o}}$ onī þ acennede.
   28. frā miclū.   si.

Page 76. 29. gesamliwum þte wif forhogiað. to fedanne þa þe hi.
B. hi oðrum wifum.

31. syllæð þ ys. gesewen 7 gemeted for inntingan unforhæfdnesse anre forðon ðonne hi ne willað hi ahebban fram.
 33. þ hi forhicgað. þa hi cennað 7 þas wif ða.
 34. unrilhitum gewunan oðrum to fedanne.

C. S. 32. hi *deest* (*i. e. before ahebban*).

- O.** 29. betwyh gesinhigū þæt wif forhicgað.
 30. fedan þa þe hi. hi oþrum wifum to fedanne syllæð.
 31. ðæt. gesewen. for.
 32. unforhæfdnesse anre furðor þonne hine willað. fram.
 33. þ hi forhicgað. þa þe hie cennað 7 þas wif.
 34. unrilhtum. oþrū to fedanne syllæð.

- Ca.** 29. betwihs gesinhiwū þ wif forhycgeað.
 30. fedan. hi acennað 7 hi oðrū wifū.
 31. fedanne syllæð þ. gesewen 7 gemeted for, ^{intingan} unforhæfdnysse anre.
 32. forðon hi ne wyllað hi. frā.
 33. werū þ hi. hi acennað 7 ðas wif.
 34. gewunū. fedanne.

Page 78. 1. syllæð nymðe. clænsunge tid. Ne *B begins a new paragraph.* sculon hi.
B.
 2. werum gemende beon swa þté (*accent*) þa ðe. monaðadle.
 3. Hi. bewerede hyra werū.
 4. þte sio halie æ myd. slyhð gyf.

C. S. 4. deaðe sceal hwelc sleð.

- O.** 1. tid forðgefare ne sculun hi.
 2. werum ^cgemen,gede beon. ða ðe þonī on. mónaðadle (*o out of a*).
 3. byrðres. hie.
 4. be,rede (*corrector*). werum ^cgemen,gede.

- Ca.** 1. syllæð nymne seo clænsunge tid forðgefare ne sculon hi.
 2. werum gemengede. ða ðe þonī on gewunon monaðadle.
 3. byrðres. hi. bewerede heorū (*sic*) werū.
 4. gemengede beon gif hwylc wæpnedman gangeð.

- Page 78. 5. wæpnedman (*p. 212*) gangeð. monaðadlegum wife
B. hwæðere þ wif myd þi þe.
 6. monaðadle.
 7. þ. cirican gangan forþon.
 8. oferflownes. hyre. on.
 9. þ. nyd geþrowað. þ riht þ.
 10. fram. cyrecan (*sic*) ingange. witan.
 11. on. bocum þte þ wif. flownesse.
 12. æfter. þ fnað hys hrægeles.
 13. hyre untrumnesse heo wæs gehæledu Hu nu þ wif.
 14. geset. mihte. forhwani.
 15. seðe blod yrñende þrowaþ monoðadle. alefþ hyre on.
 16. gangan ac þu crist (*sic*) nu. genydd hyræ untrumnesse.
-

- O.** 5. þ. áe mid deaðe sceal gif hwilc slegð. gif hwilc wæpnedmon.
 gangeð to monaðadligum wife. hwæþere þ wif mid ðy.
 6. ðrowað monaðadle.
 7. þ. on cyricean gangan forþon.
 8. oferflounes þes (67^a). hyre. on.
 9. nyd. þ riht. sie.
 10. fram. cyricean ingange. witan.
 11. on. bocum þ þ. flounesse.
 12. æfter. þ fes.
 13. instæpe (*in on erasure*) hyre untrumnes.
 14. geworden. ȝ nu þ wif on blo.des (*one erased*) flounesse.
 15. herigendlice mihte.
 16. monaðadle ne álef ð (*erasure after f; the e erased into i*).
 hyre on.
 17. cyricean gangan. ewyst nu. hi.nydde hyre untrumnes
 (*after i one erasure; ny out of ne*).
-

- Ca.** 5. monaðadligū wife hwæðere.
 6. þ wif. ðy. monaðadle.
 7. þ. cyricean gangan.
 8. oferflouwnys ðæs. on.
 9. ðurh þ ðe. ðurh nyd ðrowað. þ riht þ. si.
 10. frā. cyricean ingange. witon.
 11. on. þ þ wif ðe. flownysse.
 12. eadmodlice. gehráñ þ fæs his hrægeles.
 13. instepe. untrumnyss. gewát.
 14. hál geworden ȝ nu þ wif on. flownysse geseted is.
 15. herigendlice heo mihte. hrægle.
 16. þonū se ðe. monaðadle ne alefð hire on cyricean gangan.
 17. ewyðst nu hy nydde. untrumnyss þte.

Page 78. 18. geryne. * wif be ðam.

- B.** 19. getítt eala broðor se leofusta geþenc þte eall þ we.
 20. in deadlican lichaman. úntrumnesse þæs gecyndes 7 hwæt
     ealles is to (*rest wanting*).
 24. þam. næmne. andleofan wið untrumnesse 7 wið
     þurste drinc hæto (p. 213) clænnesse wiþ.
 25. ræste. untrumnesse lacedom secan eác hwæt wifum hyra
     monaðadle.
 26. bið adl 7 untrumnes Hwæt nu þ wif.
 27. gedyrstlice dæde dyde þ heo. hrægle gehrán on adle 7 þte.
 28. untrū. wæs forgyfen þa ðe mid uncyste (*rest omitted*).

C. S. 24. 7 deest (*before wið þurst*).

29. uncyste.

O. 18. þætte (*tt on abrasure*). wif be þam.

19. gelomlicne wuna getið 7 geþenc broðor. þ eall.
 20. on þyssum deaðlican lichaman is óf untrumnesse.
 21. rihte. geendebyrdað. æfter.
 22. mannes forþon hingran. hatian celan werigean.
 23. eall þ is óf untrumnesse. 7.
 24. secanne wið ðam. 7 lyfen. wið þurst (*s on eras.*) drinc.
 25. céhes. un (67^b) untrumnesse læcedom secean (un twice).
 26. wifum. monaðadle. flounes.
 27. untrumnes 7 nu þ wif. gedyrstgade þæt. hrægl
     on adle.
 28. þ. untrumnum.
 29. þ eallum wifum. forgifen þa þe mid unrihte heora.

Ca. 18. hrægele. ðas wif be þā.

abid

19. gelomlice; wuna getið 7 geþenc broðor. þ eall þ ðe.
 20. on þyssū deadlican untrumnyssse.
 21. rihte. geendebyrded.
 22. mannes (p. 97) þ hingrian ðyrstan. celan wérigean eall
     þ is of untrumnyssse ðæs gecynnes 7.
 24. secanne wið þā. nymðe 7 lyfen 7 wið. drync.
 25. celhes. werignyssse. untrumnyssse læcedom sæcan.
 26. wifum. monaðadle. flownys.
 27. untrūnys nu þ wif. gedyrstgade þ heo. hrægel on
     adle.
 28. þ. forgyfen.
 29. þ eallū wifū beon forgyfen ða þe mid unrilite.

- Page 78.** 30. beoþ geuntrumude swilce. þam yleum dagum.
B. 31. sceall. þam. halegan gemænsumnesse gyf.
 32. arweorðnesse. man gedyrstgað onfóón. herigenne. onfehp.
 34. þara goda godra míða. manna. þ hi.
 35. ongytað þær þe synn bið. butan.
- O.** 30. swilce eac on þam ylean dagum.
 31. þan (*sic*).
 32. gemænsumnesse. fore. arwyrðnesse.
 33. gedrystigað ónfon. herigenne. 6nfehð ne is he to demanne.
 34. forþon. moda. þeau bið þ hic.
 35. ongytað. butan.
-
- Ca.** 30. swilce eac on þā ylean.
 31. hī. þa. ðære.
 32. gemænsumnysse gif þoñ. mycelre arwurðnysse.
 33. gedrystigað onfon. heriganne. ne is he to demanne.
 34. moda.
 35. þ hi þær hwilū synne ongytað þær ðe. butan.
-
- Page 80.** 1. gedón þte. bið cumen. þ is þonne us hingrað þ.
B. 2. butan. þ wæs gewurden.
 3. mannes. us hingrian mihte forþon.
 4. be þam ealdor þeodscype. yttran. behealdon.
 5. in þam niwan þeodscype. þte utan þæt don.
-
- C. S.** 5. næs swa.
-
- O.** 1. don ^s þ of, ynne. þ is. us.ic hyngreð þ (eras. of l).
 2. butan. þ.
 3. usic hingrian mihte. forðon.
 4. þan ealdan þeodscype. þeoðscype nalæs. behealden.swa on þam niwan
 5. þ útan don.
-
- Ca.** 1. dón þ. cymð. þ is ðonī us hyngreð þ.
 2. butan. þ.
 3. mannes þ us hyngrian mihte forðon.
 4. þan ealdan. ða utran. behealden.
 5. on þam niwan þeodscype nalæs. swyðe þ utan don.

- Page 80.** 6. þ þte innan geþoht. behydelice þ is.
B. 7. myd þy seo á monig (*p. 214*). ðæs bewewereð (*dots*).
 etenne.
 8. únclæne hwæþere þ on hys. cwæþ. þte ingangeð.
 9. muþ man besmiteð ac þ ðe utgangeð of muðe þ syndon þa þe.
 man.
 10. hwene æfter þ was áreccende.
 11. utgangeð. geþohtas þær.
 12. gesæd þte fram þam ælmiltigan.
 13. únclæne. aetywed. weorce þte on.
 14. unclænnes. byð. be þon swiðe paulus.
 16. cwæþ. ðam besmitenum 7 ungeleafsumum nanwiht ne.
 17. apostol cwæð þone. ylcan. seegende.
 18. æfter cwæþ. syndon heora mód 7 heora gewitnes eala inn
 þam þe.

- O.** 6. þ. behygdllice.
 7. bew, reð.
 8. hwæþere on. *p. 67^b ends* nalæs þ in, *p. 68^a begins* godspelle dryhten ~~cw~~ (*all struck through*). nalæs þæt ingangeð on muð mannan besmiteð.
 9. utgangað of muþe.
 10. syndon. mannan. hwæne (*but a of æ erased*). æfter.
 11. utgangeð. geþohtas.
 12. sæd þæt þ fram þam ælmíhtigum.
 13. aetywed bið on wræce beon þæt.
 14. besmitenesse. unclænesse. be.
 15. swilce. þam.
 16. besmitenum 7 ungeleafsumum.
 17. ylcan.
 18. æfter. forþon besmitene. mod ge ingewitnes 7 nu nu.

- Ca.** 6. þ innan ðoht. behygdiglice.
 7. forðon. ðing.
 8. hwæðere on godspelle. driht ~~cw~~ nalæs þ ingangæð.
 9. on muð mannan besmiteð 7 hwene (*rest wanting*).
 10. þ.
 11. ~~cw~~. utgangeð. geþohtas ðær.
 12. sæd þ þ frā ðā ælmíhtigū.
 13. aetywed bið on wræce beon þ.
 14. besmitenesse geþohtas. unclænnysesse. be þam.
 15. swylce. ~~cw~~. clænū þā.
 17. ðære ylcan besmytenesse. sæcgende.
 18. eft ~~cw~~. besmitene. ge ingewitnys 7 nu nu.

Page 80. 19. þ móð.

- B.** 20. forhwan.   þ wif þ clenum.
 21. secall hyre on únclænnesse.
 22. ðe.   hys ágenon wife byð.   nymðe.
 23. wætere aðwegen bebaðod.   cirican gangan gif he ðonne
     bebaðod sy sona mot ingan (p. 215).   gan forðon.
 24. bebead.
 25. þam ealdan folce þte.   se ðe wætere hys wife gemengeð.
 26. þ.   wætere.   bebaðod.   7 sun a nan (*1st a erased*).
 27. setlgange.   on hyre.   ingang.   þ hwæðere.
 28. forðon.   wife.
 29. únalyfedre willnunge.   móð.
 30. nænne aér þ fýr ðære unrihtan willnunge fram.

O. 19. þam mete.   þe þ.

20. wif þ.   mode.
 21. hyre on.
 22. agene wife.
 23. wætere.   bebaþod sic.   cyricean gangan.
 24. bebaþod sie.   mot he ingangan forðon.   bebead
     þam ealdan.
 25. þæt.   þe.   wife ^c gemen,ged þ.
 26. wætere.   bebaþod.
 27. ¹ set,gange.   on.   ingonge þ hwæþere (68 b).
 28. forðon.   wife ^c gemen,ged.
 29. willnunge mo,nes mod on.
 30. unrihtan.   fram.

Ca. 19. þā mete.   þā ðe þ mod.

20. ðonñ þ wif þ.   mode.
 21. þrowaþ.   on unclænnysse.
 22. se ðe.   agene wife.   nymðe.
 23. wætere aðwegen bið 7 bebaðod si.   cyricean gangan.
 24. ðe he bebaðod.   mot he ingangan forðon.   bebead.
 25. þā ealdan.   þ.   wife.
 26. þ.   wætere aðwægen 7 bebaþod beod (*sic*).
 27. setlgange.   on.   þ (p. 98) hwæðere.
 28. ongiten.   for ðonne wer.   wife ^c gemenged for un-
     alyfedre willnunge.
 29. mod on.   ðurh lustfulnysse.
 30. biþ.   forðon nymðe aér þ fýr.   unrihtan willnunge frā.

- Page 80.** 31. talian. godes ðære gesomnunge. gesyhð gehefegadne.
B. 33. ðurh yfelnyssse únrihtre willnunge. ðe be þisum willan missenlico.
 34. manna myssenlico ongyte 7 healde. Hwæðere symle.
-

- O.** 31. acólie. tællan (a *in æ erased; second l on eras.*).
 32. Godes þa gesomnunge. se þe. gesyhð.
 33. unrihtes. be þysse willan missenlico.
 34. manna. ongyte 7 h^ealde. Hwæðere symble.
-

- Ca.** 31. tellan.
 32. Godes ða gesomnunge. gesyhð.
 33. yfelnyssse unrihtes. ðe be þyssū willan misenlice.
 34. missenlice ongite 7 hold hwæðere symble.
-

- Page 82.** 1. fram hyra yldrum æfter gemænnesse. wifes þ hi clænsunge ðweales 7 baðes.
B. 2. frā. inngange hwylcne fyrst arwearðlice ahabban woldon ðeah ðe we ðas ðing cweðan.
 4. telle. wesan. on gesynscype. forþon.
 5. alyfede gemænnes wifes butan. ðæs lichaman beon ne mæg fram ingange ðære halegan stowe (*p. 216*) is tó ahebblenne forþon.
 7. sylfa. nænigum þingum butan.
-

- O.** 1. fram. yldrum æfter gemengnesse ágenes wifes þ hic clæsnunge þwæles 7 bæþes (a *of æ in þwæles erased*).
 2. fram cyrcean.
 3. hwylchugu. ahabban þeh.
 4. cweþe. wesan gesynscype.
 5. alyfede gemengnes wifes butan. beon ne mæg fram ingange.
 6. stowe. ahæbbanne forþon, (a *in æ afterthought*).
 7. sylfa. nænige. butan.
-

- Ca.** 1. frā. gemencgnysse. wifes.
 2. þ hi clænsunge ðweales 7 bæðes. fram cyrcean.
 3. hwylchugu. arwurðlice ahabban ðeah. ðas.
 4. cweðan. wesan gesynscype.
 5. alyfede gemencgnys wifes butan. beon ne mæg frā in-gange.
 6. ðære. stowe. ahabbanne.
 7. sylfa. nænige. butan.

- Page 82.** 8. unrihthæmede. forlegennesse.
B. 9. æleum gesynscype. cwæþ. in (*omits*).
 10. sum ȝ. þ. was on wonessum.
 11. on scyldum me. modor. hu he.
 12. on wonnessum geeacnadle ȝ. fram.
 13. forþon he. (*one eras.*). on þam.
 14. wyrtrumum. Hwæþere.
 15. is witod þ he wonesse. gemæcnesse forþon gedafenaþ
     þte (*rest wanting*).
 17. ælice gegaderung lichaman swa for.
 18. þas willan. gemæcnes ðæs. sy.
 19. cwemnes uncyste.
 20. hwilcmann. hys wif. unrihtes.
-
- O.** 8. óf unrihthæm^de. d^yerne forligenesse (*i out of e by eras.*). óf.
 9. þe.
 10. on wonesse.
 11. on. me. ono (*margin*).
 12. on. nessum. geeacnadle. ða geom (69^a) rede. fram.
 13. uncystan.
 14. þam. ðone he getyhð. hwæþere on.
 15. w^{won}nesse. nalæs. geþen^{gd}nesse (*i st e on eras.*).
 16. gesynscipes. sylfan. gemennesse.
 17. þæt. ælice gegaderung. sie.
 18. tud^dres nalæs (*a of æ erased*). gemengnes. sie.
 19. bearne to cennanne nalæs cwemnes.
 20. hwylc. wif nalæs for unrihtes. willⁿunge.
-
- Ca.** 8. unrihthæmede ne ðurh. forligenesse acenned.
 9. gesynscype. cƿ. eni.
 10. &. mat. þ ic wæs on wonyssse.
 11. on scyldū me. modor he wiste.
 12. on wonyssū geeacnod ne he ða geometriende ne wiðsōc hine
     sylfne frā.
 13. acennedne beon. ða wætan þære uncystan in þā.
 14. getyhð. hwæðere on.
 15. wordū. þ he wonyssse. nalæs. gemencdnysesse
     ðæs gesynscypes.
 16. sylfan. ðære gemengednysesse.
 17. þ seo ælice gegaderung.
 18. tuddres nálæs. gemengdnys. bearne to cennanne
     nalæs cwemnysesse.
 20. hwyle monn. wíf nalæs unrihtes. willnunge.

- Page 82. 21. bearna to strynenne. mannys sylfes dóme.
B. 22. forlætanne. ingange oððe to (*p. 217*) þam gerynum.
 23. lichaman. forðon. hym. sculan bewerigan
     ðam halegan gerynum onfón.
 24. on fyre geset byþ 7 he byrnan ne cann þurh unrihte cystea mid
     ði.
 25. tudres to lufigenne ac se willa me bið þe þær bið wealdend on
     ðam weurce (*sic*) gemænnesse þōn.
 27. gesamhiwan. gemengnesse þ hi wepan.
 28. dón. lár. forgyfeð.
 29. hwæþere. be sylfan forgyfenesse. þ mód onstyreð
     forþon.
 30. myd þy þe he cwæþ.
 31. suā. se ðe áhabban. mæge.
-

- O.** 21. bruceð bearna t^ostry,ne þáes (*a of æ erased*). sylfes.
 22. forlætanne. cyrricean ingange oððe. þam.
 23. lichaman. forðon. sculan bewerigean. ðam.
 24. on fyre. ,byrnan (*y on eras. of eo*).
 25. con. ðy þoñ. tud, res to tiligeanne.
 26. on þam. ^{gd} gemen,nesse (*ist e on eras.*).
 27. gemen,nesse þ hi (*4th instance : ink and hand seem original*).
 28. wepan. lar. ðis forgyfeð.
 29. hwæþere. sylfan forgyfenesse. ege. mod onstyreð.
 30. forþon. þy he cwæð.
 31. habeð (cross stroke of ð erased). (69^b) uxsorem.
     ahabban . . (*erasure of two*). mæge.
-

- Ca.** 21. anū bruceð bearna to strynenne ðes. sylfes.
 22. cyrcean ingange oððe. þā.
 23. forðon w^g hī. beweri,an þā.
 24. on fyre. byrnan.
 25. con. Donne. tuddres to tilianne.
 26. má waldeð on þā. gemengdnysse. þonñ.
 27. gemengednysse þ hi.
 28. wépan 7 hreowe dón. lár hī ðis forgifð.
 29. hwæðere. sylfan forgifenysse. (*p. 99*) ege þ mód
     onstyreð.
 30. þy he cā.
 31. mæge.

Page 82. 32. hys wif. He þa. æfter. hoc dieo.

B. 33. non sedm. 34. cweðe æfter forgyfenesse. æfter bebode. þ.

O. 32. þa. underþeodde 7 æfter. hōc h' dicet scōm. scōm imperiū.

34. cwæð, (a of æ eras.). nalæs æfter behode.

Ca. 32. wíf. þa se apostol. underþeodde. eft ƿw.

33. Hoc h'dic & scōm. scōm.

34. cweðe. forgifenesse nalæs. bebode forðon. þ.

Page 84. 1. forgyfen þte alyfed. þ bið riht þ. cwæþ be.

B. 2. forgyfenesse ða ætywde. þær. wesan myd eallum móde is.

3. smeagenne. þ ða drihten.

4. hys folc (p. 218) gesprecende. on Sinái þære dune 7. ða. þ hi hyra.

5. wocson 7 clænsedon 7 hi fram wifum á hæfdon hu nu on.

6. stowe þar drihten.

7. tó mannum sprecende. micelre foresewennesse.

8. lichaman clænnessa gesoht þ.

9. wifum. micle. ðonne þ wif.

O. 1. alyfed to þte added in margin. þ. þte. be.

2. ywde he þær synne wisan. wacere.

3. mode. smeagenne. dryhten w. olde (one erased).

4. dune. ðæt.

5. hi (eras. of one). hrægel woese 7 clænsade. hie for wifum.

6. ahæfde 7 nu. stowe. underþeoddan.

7. tó. sprecende. foreseonesse asoht (rest wanting).

8. ðe godes w. orde (eras. of e).

9. sceolden wiifū. wif þa þe ælmihtiges.

Ca. 1. þte alyfed. þ bið. þte he. be.

2. forgyfenesse. ywde he þær synne wisan. wæccere.

3. mode. þ ða þa driht.

4. gesprecæn habban in. dune he ærest. þ hi.

5. hrægel weocsan 7 clænsodon. hi from wifū ahæfden 7 nu.

6. ðære stowe. ðe driht. ða underþeoddan.

7. monnū sprecende. mycle foreseonyssse asoht.

8. þ ða þe.

9. sceoldan wifū gemengede. mycle ma þonū ða wif þa ðe.

- Page 84.** 10. ælmihtiges. lichaman foð on hym sylfan 7 sculon lichaman
B. clænnesse.
 11. ðy. hi. Ðære sylfan micelnesse þæs ungeendeddlican 7
 geahwendlican.
 12. hefegad. swylce. be þysse.
 13. ðurh. cweðende. hys.
 14. þ gyf hi. wærон þ hi. onfon 7 þingian þa.
 16. þa ðe hi eallunga onfon ne þicgan. dauid andette hi.
 17. wifum. æfter. wifes gemænnesse wætere. ahwegen
 7 bebaðod bið he (*p. 219*) mot.
 18. gerýnum.
 19. halegan. myd. hym.
 20. on. gangan.
 21. Hwaþer æfter. wæpnedmannum belimpeð.

C. S. 14. ðingian ða.

- O.** 10. onfoð. seulan.
 11. clænnesse. hie. micelnesse.
 12. hefegade sien swylce eāc. ðysse.
 14. þæt. hie from. hie moston onfon.
 15. foresetennesse (70^a). þa þe.
 16. hi. (*eras. of one*). eallinga (*e later insertion*). onfon
 ne picgan. David andette hi. (*one erased*) from wifum
 clæ. ne (*one eras.*).
 17. þe æfter his wifes gemeng,nesse wætere.
 18. bebaðod.
 19. onfo,. alyfed (*y on eras.*).
 20. cyrican gangan. Interrogatio scī agustini.
 21. hwæþer æfter. wæpnedmonnum.

- Ca.** 10. ælmihtiges. onfoð. hī sylfū sceolan.
 11. clænnysse. hi. sylfan mycelnysse.
 12. ðæs. hefigode. swylce. ðisse.
 13. ðone.
 14. þ hi from wifū. wærон þ hi. onfón 7 þicgean.
 15. foresetenysse hlafas. hī halige wærон hi eallunga onfón
 ne ðycgean.
 16. ær ðonne dauid andette hi frā wifū.
 17. ðonñ. se ðe his wifes gemengednysse wætere aðwegen.
 18. bebaðod.
 19. gemænsumnysse. hī.
 20. we eac ær. in cyricean gangan. Interroḡ scī agustini.
 21. wæpnedmonnum.

- Page 84.** 22. oððe. lichaman æni þing onfón mótt oððe gyf hyt.
B. 23. byð mótt. halegan. mærsian γ mæssan singan.
 24. ðysne man eác. cyðnesse ðære. bismitenum cwyþ.
 25. þam. capitule. forgyfeð þ.
 26. on. hús gangan butan he sy wætere ahwegen.
 27. gyta. þ hwæðere. oðere. þ.
 28. tó óngyttenne on þam ylcan andgyte.
 29. man bið myd unclænnessum γ þonne (*rest wanting*).
 31. andlicnessum. geðohite. besmiten. wætere to.
-

- C. S.** 26. þonne he si.
-

- O.** 22. oððe dryhtnes lichaman. ónfon. oððe.
 23. geryno. mærsian, mæssan singan; Respondit gregorius.
 24. ðysne. cyðnes. æ bismite, ne.
 25. on þam. capitule. forgyfeð þ.
 26. on. gangan. sie wætere áþwegen.
 27. géna. hwæþere. ofre.
 28. ongytende. ylcan γ gyte.
 29. bysmrod. ðurh swefen.
 30. þe costað bið. 7.
 1. onlíchessū on. besmiten. is mid wætere (7^b).
-

- Ca.** 22. oððe. onfon mot oððe.
 23. geryne. mærsian γ mæssan singan. Respond sc̄s gregor̄.
 24. ðysne monn. cyðnes. besmitene cwyð.
 25. on þā. capitule. hī. forgifð þ.
 26. mote on. gangan nymðe. si wætere.
 27. gyta. þ hwæðere. þ.
 28. ongytende. þā ylcan γ gyte.
 29. bismrod.
 30. swefen. unclænnysse γ þonne. soðū.
 31. onlíchysse on. besmiten. wætere.
-

- Page 86.** 1. (p. 220) aþweanne. þ is þ he ða. geþohite myd.
B. 2. aðwea γ butan ár þ fyr. aweg gewite þ.
-

- O.** 1. aþweanne þ is þ.
 2. þ. gewite þ.
-

- Ca.** 1. þweanne þ is ðæt. ge (p. 100) ðohtes.
 2. aðwea. nymðe.

- P**age 86. 3. ongyte. æfentíd þ he ár on godes hus ne ga ac.
B. hwaðere ys (*part of s erased*). ðære yican.
 4. swaðe nydþearflic. þ we.
 5. wisan þam mode hyt gegange.
 6. forþon. oferfyllo hwilum of geþohte hwilum
of þæs gecyndes oferflownesse 7 untrumnesse 7 þon hyt.
 8. úntrumnesse. eallum.
 9. ondrædænne. þ mód þas neotende.
 10. me swyðor to sargienne ðonne.
 11. fremmenne myd. oferfello (*y over e*).
 12. þanane. þ mód hwæþwugu. hwæþere.
 13. bewonesse. þam halegan geryne oððe.
 14. mæsseganges gyf þ nýd abideð oðð.
 15. gelimpeþ oððe oðer. stowe. þe.

- O.** 3. æfentid. hwæþere.
 4. ylean. nyd . . ðearflic (*eras. of two*).
 5. sculan. wisan þam mode. gegange.
 6. forþon. oferfyllo.
 7. oferflounesse. untrumnesse hwilū. 7.
 8. oferflounesse. untrumnesse.
 9. ondrædanne. mod þys, witende aræfnað.
 10. sarginne.
 11. gefremmanne.
 12. þonne (*for þonon*). þ. hwilcehugu scyldo nalæs
hwæþere.
 13. bewerenesse. þam. geryne oððe.
 14. mærsianne mæssesanges þ nyd. oððe.
 15. oððe. on. stowe. se þe fore.

- Ca.** 3. þ fyr ðære costunge gewite þ. æfentíd. hwaðere. ðære.
 4. ylean. swyðe nydþearflic. ða.
 5. sculan. hwylcere wisan þam móde hit gegange ðæs.
 6. hwilū of.
 7. oferflownyssse 7 untrumnyssse hwilū. 7 þonñ.
 8. ðæs. oferflownyssse 7 untrumnyssse.
 9. ondrædanne. þ mod þysne witende aræfnað.
 10. forðon. sarianne.
 11. gefremmanne. þonñ. oferfyllo þonñ hafað þ mód.
 12. nalæs hwæ—ðere (*sic*) of.
 13. berenynsse. þā. oððe ða symbolnyssse to mærsianne
mæssæsanges þ nyd. oððe.
 15. oððe. on. stowe. se þe.

- Page 86.** 16. þ gerýne 7 mæssan singe gif (p. 221). synd.
B. 17. þa þenunge. magan.
 18. ahebban fram. halegan. ðe. deme.
 19. ðonne. scandlicum. uppçymeð.
 20. þam mode hys scylde.
 21. forþon. gesyhð fram hwilcum seo bysmernes forþbecóm þ ys þ.
 22. þohte þ he ne wénde aræfnan ac.
 23. þón gyta. sylfa. hwæþer. ðe myd scynesse.
 24. lustfullnesse. gyta þ te.
 25. ys myd geþafunge. ón þrym gemotum byð.
 26. æghwile synn. scynesse.
 27. geþafunge. scines. deofol.

C. S. 24. ðe mid scylde ðe mid.

- O.** 16. þ. mæssesanges. ðonne oðre synd þa ðe, þenunge.
 17. mæge. d
 18. fram onsæg,nesse. deme gif þonne (71^a).
 20. þam mode.
 21. forðam he gesyhð fram hwylcū. besmit,nes forðbecom.
 22. þ. ðohte þ he nō witende.
 23. sylfa. ásmeageanne hwæþer.
 24. mid scylde þe mid lustfullnesse.
 26. . . syn (*two letters erased*). scy,nesse.
 27. geþafunge. scy,nes.

- Ca.** 16. þ. mæssesanges. ðonñ oðre synd þa ðe þa þenunge.
 17. mæge þonñ sceal he eaðmodlice.
 18. frā onsægdnyssse. ðe ic deme.
 19. þonñ. scondlicū geðohte.
 20. ðonñ. þā mode.
 21. gesyhð frā hwylcū wyrtruman. besmitenes forðbecóm.
 22. þ is þ. þ he no witende aræfnode.
 23. þonñ gyt. sylfa geðoht to smeageanne.
 24. mid scylde. lustfullnyssse. hwæðer þonñ gýt.
 25. ðære. on þrym.
 26. æghwile. scynnyses.
 27. lustfullnyssse. geþafunge. scynnes. deofol.

- Page 86.** 28. lustfullnes. lichaman. geþafung. forþan.
B. 29. seynde. ón euan þa swa se lichama.
 30. and adam hi þonne onfeng swa se.
 31. þa. 7. nydðearfnæs.
 32. þ te þ gescead (*p. 222*) betwyh þære scynesse 7 þær lustfullnesse.
 33. betwyh þære lustfullnesse 7 þære geþafunge þ mód sylf.
 34. scyfð on mód.
-
- C. S.** 28. geþafung ðurh.
 29. eowode (*for euan*). eowde **W.**
 34. scyþ.
-
- O.** 28. lichaman. geþafung. gast; followed by curved stroke horizontal; gast above with stop; then to weriga written above; line after weriga).
 29. forþon. ða nædran 7 ywde swa swa lichama.
 30. 7 adam hine.
 31. geþafade þa (cross on d eras.). syn. 7 mycel nydpearfnæs is þ þ.
 32. betwyh ða scynnesse. lustfulnesse.
 33. betwyh þa lustfulnesse. þ mod sylf.
 34. sie. ðy. sceðeð on mode.
-
- Ca.** 28. lustfulnys. geþafung bið.
 29. wérica gást. ða nædran 7 ywde swa swa lichoma.
 30. 7 adam hine ðonñ.
 31. geðafode þa. syn. 7 mycel nýdpearfnys is þ þ.
 32. betwyh. scynnesse 7 ða lustfulnysse.
 33. betwyh ða lustfulnysse. þ mod sylf. déma si forðon.
 34. weriga. sceðeð on móde.
-
- Page 88.** 1. gyf. lustfullnes. æfterfylgeð eallum gemetum. biþ.
B. 2. syín (*sic*). lichama.
-
- C. S.** 1. ænig.
-
- O.** 1. lustfullnes. æfterfylgeð eallum gemetum.
 2. þær . (*one erased*). lichama ongynneð.
-
- Ca.** 1. gif ænig lustfullnys ðære. æft fyligeð eallū.
 2. ðurhtogen mid ðy ðonñ. ongynneð.

Page 88. 3. þær synn.

- B.** 4. þancmetegunge. myd þrydunge geþafað. biþ þær
synn ongyten 7 gefremed Hu in seynesse.
5. þ. on.
6. lustfullnesse þ bið feondes on geþafunge 7 his fullfremednes
7 þ oft.
7. þ. on geðohte.
8. lichama on lustfullnesse getyhð 7 hwæþere þære ylcan lust-
fullnesse ne geþaðafaþ (*sic*) 7 myd.
9. witan þ. lichama.
10. butan. hwæþere. sylfe mód.
11. þan únrihtwillnungum. lichaman. hwæt hit þonne þ.
12. in þæs lichaman lustfullnesse sumum (*p. 223*). nyd.
13. þ. lustfullnesse. wiþcwyþ.
14. And. myd lustfullnesse.

O. 3. ongynneð þær syn.

4. þancmetunge (*71^b*) 7 ðreodunge geþafað.
5. beon 7 on scynesse. on.
6. þær bið feones . . (se *eras.*). geþafunge bið fulfremednes 7.
7. þ se. on. þ se lichama.
8. tið 7 hwæþere þ. ylcan lustfulnesse geþafað 7.
9. witan þ se lichama.
10. butan. mode hwæþere þ sylfe.
11. ðam unrihtwillungum. lichaman hwæt hit.
12. mod. on ðære lichamlican lustfullnesse. nyd.
13. þ.

Ca. 3. þonī onginneð þær synn.

4. ðonī. þancmetunc (*p. 101*) ge. geðafað þonī.
5. beon 7 on scynnyssse. þ. on lustfullnyssse ðær bið
feones.
6. geþafunge bið fullfremednys 7 þ.
7. þ se wériga. on. þ.
8. þ in lustfullnyssse tið 7 hwæðere þ. ylcan lustfullnyssse
geþafað 7.
9. witan þ.
10. butan þā mode hwæðere þ sylfe.
11. þā unrihtwillnungū. hwæt hit þonī þ mod on þære lich-
omlican.
12. nyd.
13. þ. ðære lustfullnyssse wiðcwyð þ ne.
14. hwæðere. lustfullnyssse.

Page 88. 15. swiþe gæð 7 geomrað þ he swagebunden bið.

B. 16. Be. hyhsta. weredes.

17. apostol seofiende 7 geomriende. oðre á on.

18. limum wiþfeohtende. modes 7 gehæftende me

19. ys on. limum Hu gif.

20. þonne ne flat. Ac ða he flat forþon.

21. Hu he flat mid þære á. modes. wiþflat.

22. se ðe innan. limum. flite ne wäre.

23. Hu se man biþ þæs ðe tó. aeghwæþer.

25. biþ gehæfted. þe he gebyreð genyded (þe *out of þæ*).

26. Dis syndon andswara. eadegan.

27. (p. 224) 7 to gefrignesse. arweorþan.

C. S. 15. geþ.
17. gende.

O. 15. hogad. gebundenne be þon.

16. hyh,ta. werodes.

17. hogiende. cƿ. oþre. on.

18. ðære. modes 7 gehæften,ne me.

19. on synne. on minum limum 7 gif.

20. þonne no.

21. gehæfted 7 he. ða. modes.

22. se ðe on his (72^a) limū.

23. gehæfted 7 se mon. cweþanne sie aeghwæþer.

25. gehæfted. ða he byreð genyded ; (y on erasure of e).

26. þys syndon 7 sware. geðeahtunge.

27. gefrignesse. byssceopes agustinus incipit, &c. See p. 252. Pt. I.

Ca. 15. swyðe hogad 7 geomerað. gebundenne be ðon.

16. hyhsta ðæs. werodes.

17. hogiende. cƿ. oðre. on mínum limū.

18. modes. gehæftendne me. on synne. on minū limū 7 gif.

20. þonū ne. ða.

21. gehæfted 7 gefeaht. ðæs módes.

22. se ðe on his limū.

23. gehæfted 7 se mon. swá to cweðanne si.

24. fréo. soðfæstnysse.

25. gehæfted. lustfullnysse þa he byreð genýded.

26. Dis syndon 7 sware ðæs. gefrignysse. arwurðan
bisceopes sc̄s agustinus explicit, &c.

Page 88. 28. (*p. 62*) swyldæg agustínus het hī (*see p. 64, 5*). þ.

B. 29. ríp ondweard 7 feá wyrhtan 7. ða. þam.

30. ærendracum. fultum. lare.

31. I N linu. ða.

32. pau,s (*not ist*) 7 rusinianus 7 þurh hi. ealle þa ðing þe to.

O. 28. het. þæt her.

29. mycel riip ondweard, and fea (3^b) wyrhtan 7. þa. mid þam.

30. ærenddracan. fultum.

31. on þā wæron, ærestan 7 ða mæstan.

32. rufinianus 7 ðurh hie. eall.

Ca. 28. (*p. 28. l. 21*) swylce. het hī. þ hær wäre.

29. mycel riip ondweard and. wyrhtan and. þa. mid þā.

30. ærenddracan hī. fultū.

31. on þā. ða mæstan.

32. paulinū 7 rufinianū 7 purh hi. ða þing eall.

Page 90. 1. ciricean begange 7 þenunge nydðearflicu. húslfatu.

B. 2. wibedhrægl. cyrican frætewa. bysceopgegirelan
swyldæg (omitted words 7 diacon gegyrelan *in margin; hand modern*).

3. apostola. martyra.

2. 7 diacon gegyrelan *deest*.

O. 1. þa þe to cyrcean bigange 7 þenunge nydþearflico. (*erasure of r*). husulfatu.

2. cyrcean frætwednesse 7 bisceopgegirelan 7 diacongegirelan.

3. swilce (e *on eras*). apostola 7 martyra.

Ca. 1. cyrican bigange 7 þenunge nydþearflico. huselfatu.

2. wigbidhrægl 7 cyrcean frætwednesse 7 biscopgegirelan 7 diacongegirelan.

3. apostola 7 martyra.

- Page 90.** 4. manige. he eac. þam byscepe.
B. 5. on ðam getacenode. bysepas.
 6. on brytene (*no break.*)
 7. Sende he eac in þa ylean tide se eadega papa scs.
 8. æðelbyrhte cinininge. somod (p. 63) 7 woroldgife monige on.
 9. missenlicū. eac swylnē ðone cining.
 10. hwilwendlicum arūn wuldrian for ði þe. þæs.
 11. láre. openade.
 13. ond þa. bysceop. þæs ðe. þam byscepsetle.
 14. on ðære cinelicā byrig þa edniwode. mid þæs cininiges fultume ða ciricean.

C. S. 10. þ heofonlican.

- O.** 4. *bec ; ends line ; next begins with Sende he (capital in margin)*^d agustine (e on eras. of us). þam bisceope.
 5. on. getacenade. opre bisceopas.
 6. setton. on brytone (*ends line*).
 7. Sende, eac (cap. S in marg.). swylce on þa ylean tid se eadiga papa.
 8. æðelbyrhte. somod 7 woroldgyfe. on.
 9. eac swylnē. cyning mid þyssum hwilwendlicum arūn wuldrian þam þe. þæs.
 11. wuldur.
 12. cyðde.
 13. And þa (cap. in marg.). bisceop. þam bisceopsetle.
 14. on. cynelicā byrig. edniwade he.

- Ca.** 4. *after bec a break. Then XXVIII (number).* Sende with capital. sende he eac. þā þ.
 5. on þā. getacenade.
 6. hwylcū stowū. on.
 7. *no break or number, but (p. 29) Sende with cap.* he eac swylce on ða ylean tid se eadiga papa. sende
 8. æðelbyrhte. somod 7 woruldgife. on.
 9. misenlicū mægwltan. eac swylnē. cyning mid þyssum hwilendlicum arū wuldrian þam ðe.
 10. þæs.
 12. XXVIII in margin.
 13. And þa. se þ. ðe. þā þsetle.
 14. on. cynelicā byrig. edniwade he.

Page 90. 15. *ær.*   íu geleornode ealdum.

- B.**   16. romaniscan geworce geworhte béony⁷ ða on ures dryhtnes.
 17. naman.   7. sylfum.
 18. eallum.   7 eac swylce he mynster.
 19. getimbredē.   on ðam se cining æfelbyrht wurðlice circean
                        mid þrymme 7 láre het getimbrian ðara.
 21. pauli on ðære cyrcean (*rest omitted*).
 22. líc.   cantwara bysceopa somod 7.
 23. cininga gesette beon (*p. 64*) mihton.
 24. ciricean hwæðere agustinus ne halgode. Ac laurentius his.
 25. hi.

C. S. 18. eallum *deest.*

- O.**   15. fultume þa cyrcean þe.   geara iu.
 16. w,orce.   7.   on ures.
 17. 7.   him sylfum.
 18. 7 his (4th) æfterfylgandan; *then break = 3/4 line.*   Swylce with
                        cap. in marg.   swylce he eac.
 19. getimbredē be.   caestre on þam.
 20. getrymenesse.   æfelbyrht.   weorðlice cyrcean het
                        getimbrian.
 21. þæra (æ on eras.).   eadigra (ra on eras.).   petri et
                        pauli 7 hie.   missenlicū.
 22. gewelgade on þære cyrcean.   eallra cantwara bisceopa
                        somod 7 hiora.
 23. gesette beon mihte, .
 24. þa cyrcean hwæþere nalæs.   bisceop.   hi gehalgade.

- Ca.**   15. fultume.   cyrcean ðe.   geara iu.
 16. 7 ða on ures.
 17. 7 he ðær hī sylfū.
 18. 7 his æfterfylgandan. *Then a break; XXX; Swylce with
                        capital red.*   swylce he eac.
 19. getimbraide eastan ðære.   on þam.
 20. getrymnesse.   æfelbyrht.   cyrcean het getimbrian.
 21. ðæra.   petri et pauli.   7 he hi mid missenlicum.
 22. geofū gewelgade on þære cyrcean.   líc 7 eallra cantwara
                        bisceopa somod 7 heora.
 23. geseted beon mihten.
 24. ða cyrcean hwæðere nales.   b.
 25. æftfylgend hi.   abbot.

Page 90. 26. haten wæs.   7 wæs eft sended in.

B. 27. rīce 7 ða.   sceatt.

28. fram.   begangum.   úncymre.

29. geset.   ælmihtiga.   gecyðan.

30. geearnunge.   wære æghwylee.   mycel leoht
ætywed (*add. not 1st hand*).   byrgenne, wæs

31. þ ðe neahmen ongeaton ða þe.

32. gesawon þ þ.   wér.   man.   se þe ðær.

33. And hi þa aspyredon hwæt he wæs 7 hwanan he cóm genámon.

C. S. 27. seað.

30. 7 deest (*before æghwelce*).

33. ða his lichoman deest.

O. 26. ærenddraca.

27. on.   7.   on sūne sæs séaþ (*over eras. of sceat; accent and þ not orig.*).

28. amfléat 7 fram.   bigængum (*a of æ erased; u on eras.*).
on uncýmre byrigenne (*after y erasure of a long letter (f, s, r)*).

29. ælmihtiga god.

30. geearnunge.   wære æghwylere.   byr, genne.

31. ætywed oððæt.   nehmen ongeaton þa þe (*sic, e on eras. orig.*).

32. þæt þ wæs mycel.   man se þe þær bebyriged.

33. ,æs 7 h,e þa aspyredon hwæt 7 hwanon he wæs genaman.

Ca. 26. ærenddraca.

27. on galla.   7 ða.   on sumne sæs (*accent eras.*) sceat.

28. amfleot 7 fram.   on untymre byrigenne.

29. ælmihtiga god.   gecyðan.

30. geearnunge.   wære æghwylere.   byrigenne.

31. ætywed oððæt.   nehmen ongeaton þa ðe hit.

32. þ þ.   mycel.   man.   bebyriged.

33. 7 hi ða spyredan hwæt 7.   genaman.

Page 92. 1. lichaman 7.   ða.   gerysenre.

B. 2. halegum circan ásetton 7 beburgdon Kāp XXX [*cp. 10. 20.*].

O. 1. lichaman 7 on.   ða ceastre (*re on eras.*).   are.

2. on cyrcean gesetton 7 bebyrigdon.

Ca. 1. 7 on.   ða.   æft.   are.

2. myclum.   on cyrcean gesetton 7 bebyrigdon.   *Break.* XXXI.

Page 92. 3. yssum *space.*   tidum wæs norðhymbra cining se strangosta

B.

- 7 se gilpgeornesta æðelfryð wæs haten se mæg eallū angelcynnū (p. 65) 7 ealdormannū brytta ðeode fornā 7 forheregode.
 6. he mihte.   béon.   iú ciningæ israela.
 7. þ.   ðære.   æfestnesse unwis.
 8. æni cyning (*sic.*).   ealdormann þ te ma.   landa him
     to gewalde underþeodæ.
 9. he hí to gafolgyldū gesette angelðeode.
 10. heora þeode adráf mihte.
 11. cwyde.   hí geðeoded.   Iacob cwæð se.
 12. háde.   cininges ða he hine bletsode.

C. S.

4. se mæg.
 9. ðe *deest* (*after forðon*).
 11. se cwide wel.   se cwide *deest* (*i.e. after geþeoded*).
 12. he *deest*.

O.

3. þyssum (*1 eras.*) tidū forewæs norþan—.   strangesta 7 se.
     æþelfrið.   wæs haten se má eallum angelcynnū 7 ealdor
     (4^b) mannum brytta.   fornom (*erasure*) 7.   forhergode.
 6. þæs þe mihte.
 7. æfestnesse unwis.
 8. ealdormanna þ ma hiora landa ut amærde.
 9. hī.   for, an (*1st hand*) he hi to gafulgyldum gesette on
     angelþeode.   oððe of hiora lande adraf mihte swiþe wel beon.
 11. geþeoded, ðe (*insertion in a neat later hand, cross above r., tick
     below line*).   on.
 12. þa his sunu bletsade.

Ca.

3. strangesta 7 se.
 4. wæs haten se ma eallum angel.
 5. ealdormannū brytta.   fornóm 7 forhergode.
 6. ðæs þe milhte.
 7. þ.   ðære.   æfestnysse unwis.
 8. eyning ne ealdorman þ ma.   landa.
 9. ute.   hī.   forðon þe he (p. 30) hi to gafulgyldum
     gesette on angelþeode.
 10. oððe.   lande adraf mihte swyðe well beon.
 11. hī geþeoded se cwide ðe.   on.
 12. ðæs.   þa his sunu bletsade.

- Page 92.** 13. riisende.   aermorgen.   eteð hloþe.
B. 14. þa.   édan.
15. cining.   brytene eardiaþ.   him þa fyrde ón γ com.
16. únmætū werede γ strange.   gefeohten,ⁿe (*corr. later*).
17. hwaðere oferswiðeþ^d (*corr. later*).   fíawū aweg.   *From
weg text follows O.*
18. ís degsastán þær eall.
19. werod wæs ofslagen.   ðam.
20. teodbald æðelfriþes (*p. 66*).   ofslagen mid ealle his þy.
21. werede ðe.   æþelfryð.
22. endleftan.   gere (*in margin before his, which begins line ;
small and pale ink*).   þæt.
23. æreste ear ȝocatis (*f mod. ?*).   se ða.
24. ríce seoððan.   ðære tíde.   scotta cyninga ne.
25. þisne.
26, 27. *not in B :* (*two lines' space blank, and then begins yssum*).

- C. S.** 14. forþscype.
15. fyrdon æðele. γ com $\delta\epsilon$. *ad hwaðere desunt.*
18. γ ðær lytle aer.
19. wæs deest.
21. ðy æfteran geare.

- O.** 13. yteð hloþe.
14. fromscype.   onstyred. (*one erased*).   ædón sceotta.
15. þa þe on breotone eardod (*od on eras.*).   teh.   fyrd.   cō.
16. unmæte.   wiþ.   hwaþere.
17. þis.
24. (*5^a*) sceotta cyninga dorste.

- Ca.** 13. ís.   yteð.
14. fromscype.   ædon sceotta.
15. on.   eardiað teh.   fyrd.   com.
16. unmæte.
17. hwaðere oferswyðed.   feawū.
18. ðære.
19. eall.   weorod ofslegen.   þā.
20. þeodbald æðelfriðes broðor.
21. ðe.
  ænly
22. ællyftan.
23. þ wæs þ.   se ðe.
24. syððan.   scotta cyning dorste.
25. þisne.

Page 94.

- B.**
1. yssum. *space.* tídum. ymb fif (*tine in brown ink, different hand*). tine
  2. ðære dryhtenlican mennisce. eadega.
  3. æfter ðon. ðære. ciricean 7 on ðære apostolican syx monað 7 XIII gear 7 X dagas wuldorlice.
  4. rihte 7 þa.
  5. ecean.
  6. heold þa 7 rihte ða cirican. tidum.
  7. 7 ðam æfteran. of.
  8. ðissum lífe (p. 67) þam ðe of hefonum (*rest wanting*).
  9. bebyrged. sce. cirican.
  10. suðportice. feorðan. iduum martiarum. ond he nú þænne on.
  11. ðam ylcan. in wundor. oþrū. ðære halegan.
  12. ond awritten is on his byrgenne þisses. myrgeleoð (*sic*).
  14. ðu. of þinum lichaman (*omitted*). genumenne. ðu.
  15. gelyfæste. gást upp heonan gesohte.
  16. andweald. sceðped ðæs oþres.
  17. sylua. is gewæge. heah byscepis leomu in þisse byrgenne.
  18. betýned. in únrím.
  19. hunger. metum.

C. S.

8. ðam ðe.

O.

8. soþan.

Ca.

1. tídum. æft.
2. menniscnysse.
3. ðe. cyrican.
5. ða. þā.
6. ða.
7. ðy. of.
8. ðam. heofonū.
9. lichoma. þā.
10. ðy feorðan. martiarum.
11. þā. oþrū hyrdū ðære.
12. 7 on his byrgenne is awritten.
14. onfóh. eorðe lichoman. þinū lichoman. ðu.
15. þonñ. liffæsteð. gást upp hefon.
16. geweald deaðes hi sceððaþ þā oðres.
17. ðæs. þ.
18. symle.
19. oferswyðde.

- Page 94.** 20. halegum manegum saula. feonde.
B. 21. dæde.
 22. gerynelicu.
 23. Xrē he ealle gehwyrſde.
 24. lareowdōmes. (*p. 68*) wæs-geleafan *is inserted from B.*
 25. þis gewin wæs gamen ðe þu sorgende dydest þte ðu dryhtne.
-

- C. S.** 24. wæs he on ðære *ſc. ad* geleafan *desunt.*
 25. gemen þe wæs þis ðu heorde dedest.
-

- O.** 20. hrægle (5^b) 7.
-

- Ca.** 20. halgū. frā feondū.
 21. dæde gefylde (*p. 31*).
 23. angle. arfæstnysse.
 25. þyssū. gymen 7 þus ðu.
 26. ðu. mycel.
-

- Page 96.** 1. ðissum sigorum. góda bysceop.
B. 2. Forðon. ðinra worca éce méde. énde.
 3. ðōn. forswigianne. ðam eadegan.
 4. ðurh ealdra. sage. ús becóm. hwylcum.
 5. manad. geornlice wæs gymende ymbe ure hælo ure.
 6. secgað. þ te. ðider níwan cóme scipmenn.
 7. mænig cipe ðin, to ceapstowe brohton (*g above, rude and later*).

- C. S.** 7. in (*before ceapstowe*).

- O.** 1. sigorum.
 7. brytene (*r on eras.*). cepe (*c on eras. of long stroke*).

- Ca.** 1. þ.
 2. forðan. brœcest ninest (*sic*).
 3. ðam.
 4. hwylcum.
 6. ða hæla.
 7. to ceapstowe.

Page 96. 8. manige comon þe ða þing bohton. *T begins at cwomon.*
B.   gelamp þ te.

9. betwyh oðere ȝyder cóm.   betwyh oðere.
10. þing þær gesette wærou cype cnihtas hwites lichaman.
fægere anwlitan menn ȝ æfelice.
11. þa he in (*sic*) geseah.
12. ða.   hwilecum lande oððe.   hi.
13. sæde.   man þ hi.   brytene ealande hi.
14. ȝ þæs ealandes.   swylce ansyne (*p. 69*) menn.
15. fræn.   ylean landleode cristene.
16. ðe.   gyt on hæðenra gildum lifdon þa sæde him man þ hi
hæðene.
17. þa.
18. swiþe.   ȝ cwað wála wá, þte (*and then opposite in margin*
þ is sarlic).

C. S. 8. hit deest (*before gelamp*).

- O.** 8. coman.   bicgeanne þa þing þa gelamp hit þ.
9. betwyh oþre.   ȝyðer com.   betwiþ oþer.
10. cepe cnihtas.   lichaman.   fægeres.
11. an, wlitan (*1st hand*).   æfelice.   þa he þa, ^{hi}
_{be}.
12. heold.   frængn.   hwilecum lande oððe of hwilcre.   hi.
13. sæde hī mon þ hi.   ealande.
14. ȝ þæs ealandes.   .wylcre (*h erased; imperfect s above*).
ansyne.
15. hwæþer þa ylean landleode cristene.
16. on hæ, nesse gedwolum lifdan cƿ hī.   sæde þ hi hæþene (*6a*).
^{ben}
17. þa.
18. wa þ.

- Ca.** 8. coman.   bycgeanne ða þing ða.   gelamp hit þ.
9. betwyh.   ȝyder com.   betwiþ.
10. cepe cnihtas.   fægeres.
11. andwlitan.   æðelice.   þa he þa hi.
12. frægin.   hwyleū lande oððe of hwylcere.   hi.
13. sæde hī man þ hi.   br, otene.
14. ȝ ðæs.   swelcre onsyne.
15. frægn.   ylean landleode cristene.
16. ða gyt on hæðennysse gedwolū lifdan cƿ hī.
17. sæde þ hi ða gét hæðene.   þa.
18. sworete.   cƿ.   wa þ.

Page 96. 19. þ te. fægere. leohte andwlitan men sculon agán.

B. 20. þystra ealdor.

21. ȝ eft frægn. ȝeod. hi. cōmon.

22. þa andswarode. man þ. angle nemned wæren þa.

23. þ. hi englisce ansyne.

24. gedafenað þ hi. efenyrfeweardas. heofonū sín.

25. git. forð on frægn. mægð þæ ðas enihtas óf hider gelæded.

26. andswaredē. man.

27. cwæð hi dere hi nemned wæron þa. wel þ.

28. eruit hi sculan beón of godes yrre abrodene.

29. geciged. acsode.

O. 19. þ. leotes andwlitan. sceolan agan.

20. þystra ealdor.

21. þe hio of coman þa ȝ swarode (*a out of o*).

22. þ hie .. engle (*two letters erased*). cwæþ.

23. þ. forþon hi en,celice (*engceeli on eras*). ansyn.
gedafenað þ hi. efenyrfeweardas on.

25. sie. furþur. cƿ hwæt hatte (*a by eras. out of æ*).
mæg,

26. þas cnihtas. gelædde. ȝ swarode.

27. þ hi. cƿ. þ.

28. hi sculan beon. yrre abrodene.

29. gecygde þa ge, acsade. hiora. hī. ondswarade
ȝ cwæð (*after cwæð originally hi(o) alle haten(e) wær(on). Now he alle haten wäre, the i changed into e of which the stroke runs into erasure; o wholly gone; part of lower curve of e after haten traceable; on gone and e written over*).

Ca. 19. þ. andwlitan. sceolan ágan.

20. þystra ealdor.

21. ȝe hi of coman þa andswarode hī.

22. þ hi engle. cƿ.

23. þ. forðon englelice ansyne habbað.

24. gedafenað þ hi. efenyrfeweardas on heofonū sin ða.

25. cƿ.

26. þas cnihtas. gelædde. ȝ swaredē hī.

27. cƿ þ hi. cƿ. þ.

28. derēde ira éruti (*sic*). he sculan beon of. yrre abrodene.

29. gecygde þa. acsade.

Page 96. 30. cining.	wære þa andswarode him man.	þ.	ælle.
B. 31. 7.	worde (p. 70).	ðam naman.	
32. þ.	þ te.	lóf ures scippendes on dælum.	
33. sý 7.	ða.	þam bysceope.	
34. ðā.	setles forðā sylf né wæs ða gít.		

Ca.   30. hi.   andswaredē.   cƿ̄ þ he ælle.
           31. ȝ þa pleogede.   þam naman.
           32. þ.   þ te.   ures.
           33. on þam.   si ȝ he ða.   þā b.
           34. þā.   setles forðan.   sylfa ða.   ne wæs.

Page 98. 1. bysceop gehal god. þ. angelðeode in brytene onsende
B. sume lareowas þ te.
 2. ða hi.
 3. gecirrede wurdon 7. sylf.
 4. fultume þ wore. gefremmenne. ða. þ.
 5. licode. þ. leaf.
 6. þ ðafian ne burhware ða ma þ.

O.

1. bisceop. þ he angelſeode on breotone onſende.
2. hwylcēhugu. þæt þurh ða hi. gecyrde wæron 7
cwaed. sylfa gearo.
4. fultume þ. gefremmanne. þam. þ.
5. þ his willa 7 his leſnes wære.
6. þafigean. burhware. (6^b) þ. æþele.

Ca.   1. b.   þ he angelþeode on breotene (*p. 32*) onsende.
                2. hwylechugu.   ðurh ða hi.
                3. gecyrde beon mihton 7 cƿ.   sylfa gearo.
                4. fultume þ.   gefremmanne.   þam.   þ.
                5. licode.   þ his wille wäre 7 his lyfnesse þa.
                6. þ geþafigean.   ða burhware.   þ.

Page 98. 7. geðungen.   gelæred.   feorr frā.   ac he sona
B.   hraðe þæs ðe.

8. to byscepe gehalgod.   þ.   f^remede þ worc þ.
9. lange ær wilnode ond.   halegan.
10. ær.   nemnedon 7.   gregoriu'.   ðrymnnessū.
11. gebedū wæs gefultumiende.   þ.   lár.
12. wæstmberende.   ræde angelcynne.
13. (p. 71) A space.   þ te.   byseop.   æþelbyrhtes
fultume ðæs cininges gelaðede.
14. brytta bysc^opas (*o pale, not original*).
15. ðære.   man gy^t.   agustinustinus (*sic*) æ in myrna.
16. wesseaxena 7 (*small t between ss, ink pale as in l. 14, not original*).   7 he ða ongann.   broðorlicre.   hi manian.
17. láran þ hi.   sybbe.   betwyx him.   hæfdon.
18. gewinn for dryhtne onfengon.   láre.
19. angelþeode. And hi.   hiran ne woldon ne rihte.

C. S. 19. on deest (*before* ongolþeode).   ne hi woldon rihte.

- O.** 7. hī.   ac.
8. hraþe þæs þe he bisceop.   þ he.
9. þ he lange.
10. sædon 7.   trymenessum.   hi, gebedum.   gefultumiende
þ liora lar.   wæstmberende.   tō ræde angel.
13. þa.   þ.   bisceop.   æþelbyrhtes fultume.
14. gelapode.   brytta bysceopas.   on.
15. þe mon nemneþ.   ac on hwicna (*i out of e, tick joining c still left*).
16. westsexna 7 hi þa ongunnan.   broþorlice.   hi manian.
17. hi   lufan betwih him hæfdon.
18. onfenge.   læranne on angelþeode.
19. hie him hyran ne woldan, rihte eastran (*1st hand*).

- Ca.** 7. frā hī.   ac.
8. ðe.   þ he.   þ weorc þ.
9. lange.
10. sædon 7.   trymnyssum.
11. gefultumiende þ.   lar.
12. wæstmberende.   angelcynne.
13. þ.   þ.   æþelbyrhtes fultume.
14. brytta bisceopas.   on.
15. ðe mon nemneð.   ac on.
16. westsexna 7 hi.   ongunnon.   hi manigean.
17. þ hi.   lufan betwih hī hæfdon.
18. win.   onfenge.   læranne on angelþeode.
19. 7 hy hī hyran ne woldan ne rihte eastran

Page 98. 20. on. tíd ne eac. manig oðru. Ðære ciricean ánnesse hi.

- B.**
- 21. þa hi ða. lange.
  - 22. ða þing ne his þeawum ne his geferum ænigre ðinga geþafa
beon (*rest wanting*).
  - 24. hi. Ðeawas on gesetnesse dydon þonne hi ðwærēdon eallū.
  - 25. circum. þa he se halega.
  - 26. ðyses gewinfullan.
  - 27. Vtan. god se ðe eardað in his (p. 72) fæder ríce þ he
ús getacenige.
  - 29. hwyle. fylgen sý hwylecum wegū.
  - 30. sý. inganne. man sumne mann to ús 7.
  - 31. hwylces. swa swa.

C. S. 29. hwylecum wegū to efestanne sy *deest*.

- O.**
- 20. on. tíd. oþre. cyriclican.
  - 21. annesse hi. wiþerword. þa hi. lange.
  - 22. ne hi agustinus. benum ne his þream 7 his geferena.
  - 23. geþafigean woldon.
  - 24. hi. seolfra. gesetnesse betran dydon þon̄ hie.
  - 25. geþwærēdon eallum cristes cristes (*the second struck through*). ciricean.
  - 26. (7^a) þysses gewinfullan.
  - 27. cƿ utan. dian
  - 28. god þe þe ear, deð (1st hand). þ he geeadmodige us getacnian.
  - 29. hwyle gesetenes to fylgeanne sy to ingonge his, læ. de (one d
erased). he
  - 31. 7 þurh swa hwylces. swa, gehæled si. þysses (*after si erasure
of e*) geleafa 7 wyrnes sie gelyfed gode 7 fenge.

- Ca.**
- 20. on. tíd. cyriclican.
  - 21. annesse hi ungelice wiþerword. hi. lange.
  - 22. hi agustinus larū. benū ne his þream 7 his geferea.
  - 23. geðafigean woldan.
  - 24. hi. seolfra. gesetnysse betran letton þon̄ hi.
  - 25. geþwærēdon eallū. cyrīcean. ða.
  - 26. agustin' þysses gewinfullan.
  - 27. cƿ utan. ælmihtine god þe ðe eardian.
  - 28. þ he geeadmodige us 7 getacenige.
  - 29. heofonlicū wundrū hwyle gesetnysse to fylgeanne sy to in
gange (*rest wanting*).
  - 31. man 7. hwylces.

Page 100. 1. sý þæs geleafa 7 weorc si gelyfed gode andfenge.

- B.**
2. eallū us. geþafedon þ úmeaðe ða. ða.
  3. man. blindne man. angelcinne. wæs he.
  4. brytta byseopū 7 ðær nænige. ðurh hyra.
  5. senunge. nyhstan. rihtre nydðearfnysse gebeden aras ða 7 bigde.
  6. cneowu bed.
  7. þ. ðam blindan mæg menn gesilðe forgeafe þ te.
  8. mannes licum licumlice. on manigra geleaffsūra.
  9. butan yldinge.
  10. mann onlyhted. 7 se.
  11. frā bodan 7 hered (p. 73) þa.
  12. andettan. bryttas scamiende þ hi. ongeaton þ te þ wæs.

- O.**
2. eallum to fylgeanne. geþafedon þ.
  3. man. angel. wæs he ærest.
  4. brytta bisceopum.

5. segnunge. nyhstan. rihtre nydðear,nesse (1st hand). ^f
6. gebigde his cneowu.
7. *The words þ he to onlyhtnesse omitted in context are inserted at foot of page, their place marked by dots and stroke. Variants from T; þ; þā; b, indan; gesyhþe; forgeafe; þte mannes liculice onlyhtnesse (all 1st hand).*
8. on.
9. gyfe. ða. butan yldinge.
10. onlyhted, gesyhþe onfeng 7 se soþa boda þæs.
_{wæs}
11. ,fram.
12. þa 7 dettan. sceomiende þ hi ongeatan þ þæt.

- Ca.**
1. si ðysses geleafa 7 wyrnes si gelyfed gode 7 fenge.
  2. eallū to fylgeanne ða geþafedon þ. ða lædde.
  3. angel. wæs he ærest.
  4. brytta biscopū. hæle.
  5. nyhstan. agustin'. rihtre nydþearfnysse.
  6. ares. gebigde his cneowa.
  7. þ. forgeafe þ te. ðurh.
  8. (p. 33) mannes licumlice onlyhtnesse on.
  9. ðæs. gyfe. butan yldinge.
  10. onlyhted. onfeng 7.
  11. agustin'. frā hī.
  12. 7 dettan. bryttas sceomiende þ hi ongeaton þ þæt.

Page 100.

tin'

- B.**
13. agus, bodode cwædon þeah þ hi.
  14. mihton butan. geðafunge. lēafe.
  15. ðeawas. Ac bædon þ hi. oðerne.
  16. hæfdon 7 hi þōn woldon. þone gesecean.
  17. ða se seonoð geset wæs ða comon. brytta byspas. ða.
  18. menn. swiðust on ban corona. ðære.
  19. ðæs. atþ ða hi ða. þam gemôte.
  20. ða comon hi. sumum ancran. wæs wís mid him 7 halig.
  21. frunon hi. acesodon. hi scoldon.
  22. gesetnesse. ðeawas forlætan.
  23. ða andswarode. mann. fylgeað hī.
  24. þa cwædon hi. hwan. þ witan. he swa sý ða cwæð.
-

C. S. 20. se wæs deest.**O.** 13. hwæpere þ.

14. hi. mihtan butan. l,fnesse hiora.
  15. ealde. bædan þ eft ofer seonað.
  16. hi þone woldan (e on eras.). (7^b) gesecean.
  17. se þa. coman seofon brytta bisceopas.
  18. baancorona.
  19. a,bud þa hi þa to þam.
  20. coman hi. sumum ancran, mid (second a on eras.).
  21. wis frunan hine 7 acesdon hwæþer hi sceoldan.
  22. lare hiora gesetenesse 7 hiora. forlætan.
  23. 7 swarode. mon sy fylgað hine (ne out of m).
  24. hie (on erasure). magan. þæt witan hwæþer.
-

Ca.

13. þone ðe agustin'. hwæðere þ hí,ne (accent and comma)
mihtan butan. leafnysse.
15. ealde. þ. seonað.
16. hi þonne woldan. má. gesecean.
17. ða se ða. coman seofan brytta. ða.
18. swyðest. báancorona.
19. albad ða hi ða. þam.
20. coman hi. ancran. hī.
21. wis frunan hine 7 acesdon. hi sceoldan.
22. agustin' lare. gesetynsse. forlætan ða.
23. 7 swarde. hī. si fylgeað him.
24. hi to hī. þ witan.

- Page 100. 25.** dryhten sylfa. on. *gē.*
B. 26. géoc. eow 7 leorniað. þ. mílde 7 eaðmod (*p. 74*) re.
 27. 7 gif.
 28. is. þ.
 29. berende. ðonne. oferhydig. þ.
 30. þ. fram gode. ne gyman ða cwædon hi.
 31. hwam magan wé þises. witan þa cwæð he beseoþ hine
þonne he.
 32. gefrūm. þære gemótstowe gá 7.
 33. 7. arise togeanes. cumað þōn.

- C. S.** 25. monaþ ge mín.
 27. 7 gif.
 28. is he gelyfed.

- O.** 25. si. dryhten sylfa c̄w. on.
 26. min word ofer eow 7. þ.
 28. is gelyfed þ. eou.
 29. beranne. þōn. unmilde. is þ cuþ þ.
 30. óf, ne ge. gymað. hi. witan. geseoð.
 32. þ. geferū. ðære sinoðstowe cymeþ.
 33. gesiteð 7. ariseþ togeanes. (*eras.*) eou þonne ge cymen
(*n on eras.*) þōn witað (*wi on eras.*).

- Ca.** 25. si c̄w. driht sylfa c̄w on.
 26. min word ofer eow 7. þ. eadmodre heoran.
 27. agustin'. eadmodre.
 28. þon is gelyfed þ.
 29. berene. þon. unmilde. oferhydig þon is cuð þ.
 30. nís. gymað. hi.
 31. witan c̄w. geseoð.
 32. þ. gefrūm. sinoðstowe cymeð.
 33. gesiteð 7. ariseð togeanes eow þon ge cumen þon.

- Page 102.** 1. wite gé þ he is. ðeow.
B. 2. lare fullgán Gif. ðonne eow oferhogie.

- C. S.** 1. cristen.

- O.** 1. cristen.
 2. he (*h on eras.*) eow, forhogige.

- Ca.** 1. þ. cristen. geeadmodlice.
 2. þon eow forhogige. wylle.

- Page 102. 3. togeanes for cower ma. þōn.
B. 4. oferhogod. hi dydan. he to him cwæð comon hi.
 5. ðære. arcebisceop on sotole. hi.
 6. ða gesawon þ he ne wolde arisan ongean hi ða wæron hi sona
     yrre 7 hine oferhydigne.
 7. wordū wiðewædon.
 8. wiðwunnan þa cwæð. bysceop. on.
 9. manegum þingum (*p. 75*). wiðerwearde synt urum. eallum
     godes ciricum. And hwæðere.
 10. on þissum ȝrim.
 11. þ. eastrean weorðian.
 12. tíd 7 þ ge. ȝenunge fullwihtes ȝurh ða.
 13. acennede æfter ȝeawū þære romaniscan cyrcean.
 14. apostolican gefillednesse. Aand (*sic*) þ ȝridde þ ge angelþeode.

- O.** 3. togeanes. ma. sy þōn he fram eow . . (*erasure of one or two*).
 4. forhogod. hi. (*eras. of one*). cwæð comon hi to.
 5. sinoðstowe. ercebisceop. sotole þa hi þa gesawon (8^a) þ.
 6. sono.
 7. gewordene oferhydigne tældon (a of æ erased). wordū.
 8. wiðwunnan. (a on eras., after n eras. of one). he
     bisceop. hī on monegū (negū on eras.) þingū.
 9. wiþerwe,rde (*second e on eras.*). urum. eallra.
 10. cyrcean swa 7 hwæþere. ge on þyssum þrim.
 11. þ. eastran weorðian on.
 12. tíd 7 þ ge þa ȝenunge.
 13. æfter þeawe. cyrcean.
 14. 7 þ ȝridde þ. angel.

- Ca.** 3. togeanes. si þōnī, frā.
 4. forhogod. hi. cƿ þa ða hi comon to.
 5. sinoðstowe. aerceb̄ agustin'. sotole. hi.
 6. ða gesawon þ. héneáras (*sic*). hī (*sic*).
 7. oferhydigne. eallū. wordū wiðewædon.
 8. wiðwunnan cƿ. bisceop. hī on.
 9. þingū. wiðerwearde. urū. ealra.
 10. cyrcean swa and hwæðere. ge on þyssum þrim þingū.
 11. wyllað þ. eastran weorðian on.
 12. tid 7 þ ge ða ȝenunge. ða.
 13. bearñū. þeawe. cyrcean.
 14. gefyllan and þ ȝridde þ. angel.

- Page 102. 15.** ætgædere.   ús.   bodian. Eall þa oðre þing ðe ge
B.   dōð ðeah ge urum þeawū wiðerwearde sýn þ we geðyldelice.
 17. ða cwaedon hi þ hi.   dón woldon.   arcebisceop.
 18. woldon.   betweonū 7 cwaedon.   nú ús ongean arisan.
 19. micle swiður gif.   lím under beoð he ús forhiged.
 20. sád þ.
 21. beotiende ætforan cwaede.   hi sybbe.   mannum onfón.
 22. woldon þ hi væron unsybbe 7 gefeohte fram.
 23. 7 gif (p. 75).   hi angelcinne.   bodian.
 24. þ hi ðōn.   hyra handa.   wrace þrowiende.
 26. þ ða beforan him eallū swa.   cwað rihtū.   dome.

C. S. 23. on *deest* (*before ongolcynne*).

- O.** 15. ætgædere.   bodie eall oþer þing þa þe ge.
 16. þeah þe urum.   wiperwe,rde (*second e on eras.*).   synd.
 17. hi þ hi nænig (*on eras.*).   woldon.   æicebisceop.
 18. woldan.   betwynan gif he (*e written on i*).
 19. arisan.   he us for nowiht forhiged.
 20. sád þ he beotiende for,cwaede.
 21. hi.   mannum.
 22. woldan þ hi væran.   gefeoh, fram hiora.
 23. onfonde 7 gif hi on angel.   bodian, woldan (*1st hand*).
 24. þ hi.   hiora handa deaþes.
 25. þrowiende.
 26. eall swa (*swa on eras. of 4 letters*).   forecƿ rilte.   dome.

- Ca.** 15. ætgædere mid us (*p. 34*) bodie ealle oðere þing ða þe.
 16. þeah þe ge urū.   wiðerwearde synd we geðyldelice.
 17. hi þ hi.   woldan.   ærceð.
 18. woldan.   hī betweonan.
 19. arisan.   mycle má.   hī.
 20. us for nowiht forhygð.   agustin' is sád þ.
 21. hi.   maunū.
 22. woldan þ hi væron.   frā.
 23. onfonde 7 gif hi on angel.   bodian.
 24. woldan þ hi.   handa.
 25. þrowiende.
 26. and þ þurh eall.   forecƿ rilte.   dome.

Page 102. 27. And sona hwæðere æfter þyssum þ te æðelfrið.

- B.** 28. se cining angelcinnes be ðam þe weær beforan. gesamnode.
 7 gelædde in to leigeceastre.
 29. ðær wiþ bryttum. þ.
 30. wæl ðær. ðære getrywleasan. mid þi ðe he þ gefeoht.
 ongann.
 31. æðelfriþ. cining. byscpas.
 32. onsundron stodon ungepnoden (*wa later insertion, brown ink and en careless*) on gehealdre (*brown*). þ hi sceoldon.
 33. campwerod. to heora gode.
 34. acsode. þ werod. hi ðær.

C. S. 30. gefeoht deest.

- O.** 27. 7 sona hraþe. þyssum þ æðelfriþ.
 28. engla. be þam. gesōnade micelc.
 29. bryttū (8^b). þ.
 30. geslogan. treowleasan. mid þy he þæt ongan þa (*æt on eras.*).
 31. æðelfrið. bysceopas.
 32. sundur stoðan ungewepnade on gehældran stowe þ hi sceoldan.
 33. hiora cām, wered (*eras. above a.*). frægen he 7 acesade.
 34. þ werod. hi. he þa.

- Ca.** 27. 7 sona hraðe æft þyssum þ æðelfrið.
 28. engla. be þā. sprecon. mycele.
 29. bryttū. þ.
 30. geslogan. treowleasan ðeode. mid þy he þ ongon þa.
 31. bisceopas.
 32. stondon ungewepnade on gehældran. þ hi sceoldan.
 33. campwered.
 34. acsode. þ werod. hi.

Page 104. 1. ongeat hwæt þ werod wæs 7 hwæt hi ðær dydon 7 ongeat þone.

- B.** intingan. 7 cwæð hwæt. wát. hi ðas to
 hyra gode clypið wið ús.
 2. hí wæpen. þ hi wið (*p. 77*).

- O.** 1. þoñ. (n *erased*). hiora. cwæþ he þa.
 2. hiora. clypið þeah þeah þe hi. wæpen. b, ran þ hi.

- Ca.** 1. cēw he þa. wát. hi.
 2. clypið. hi wæpen. þ hi.

Page 104. 3. ús feohtan ne magon forðam hi ús. wiðerweardum ónbenum.

- B.** 4. wyrinessū. Het ða. on hi fón 7 hi slean.
 5. segeað menn þ ðæs weredes. XII. hund gelæredra manna.
 6. áweg losedon 7 he ða oþre wered ðære manfullan.
 7. fornām 7 fordilgode. butan. wanunge.
 8. weredes 7. halegan bysceopes.
 9. þ hi sceoldon. getrywleasnesse hylwendlice (*sic*).
 10. wrace ðrowian forþam hiær ða gelæredan.
 11. forhogedon.
 12. A space. þissum þ te. brytene arcebysceop gehalgode.
 13. byscpas. oþer.
 14. mellitū. on eastseaxe. bodienne. láre.
-

Z. 12. þa. ðassū ðætte.

13. gehalgade. mellitus (*before m eras. of blot?*) ærest on ongel
ðiode ðone mellitū.
 14. eastseaxū to bodienne. ða siondan.
-

O. 3. forþon hi. hiora.

4. wyrinessum (*yri on eras. and spread out to cover space*).
het. hi cyrran.
 5. seggað. þ. hund 7 hiora.
 6. losedon. oþer. þara maanfullan.
 7. fornām . . (*eras. of two*). fordilgade (lg on eras.). nalæs
butan.
 8. weorodes 7. bisceopes.
 9. þ hi sceoldan. hiora getreowlcasnesse.
 10. þrowian forþon hiær þa ,lær,dan. hiora.
 11. þyssum þ. ærcebysceop.
 13. bisceopas oþer. oþer.
 14. mellitū. bodienne. syndon.
-

Ca. 3. forþon hi. wiþerwordū onbenū.

4. wyrinessū. het ða. hi cyrran.
 5. þ ðæs. hund 7 heora.
 6. losedon. þara manfullan.
 7. fornām. nalæs butan mycelre.
 8. 7 swa. witedóm. . b.
 9. agustin' þ hi sceoldan. getreowlcasnysse.
 10. þrowian. hiær þa gelæredan.
 12. æft þyssū þ agustin' ærceb gehalgode II.
 13. mellit'.
 14. mellitū.

Page 104. 15. syndon temese (s on eras.) streames (p. 78) tosceadenne fram centlande.

- B.**
16. calandburh. ofre gesett.
  17. 7. manigra.
  18. lande. on ȝeode.
  19. sæbriht cining æþelbyrhtes sweostorsunu þa onfeng eastseaxena ȝeod soðfæstnesse word cristes.
  21. ȝaes bysceopes ȝa het æðelbyrht. en.
  22. cyrcean getimbrian. scē pauli apli þ. on.
  23. bysceopsetl.
  24. bysceope. hrofeceastre þ is. fram.
  25. cantwara byrig feower. twentig mila. on ȝære.

- Z.**
16. geðiode. hiora alderburh. lundeneester. oofre.
  17. ȝaes foresprecan. sio. ceapstow.
  18. sā. ȝiode.
  19. sæbeorht.

- O.**
15. tosceadene fram centlande.
  16. geþeodde. hiora ealdorburghg. lunden (9^a) ceaster. ofre.
  17. 7 sio.
  18. on. tid.
  19. sæbyrht. æþelbyrhtes sweostorsunu. hyra þa.
  20. he 7 eastseaxna. soðfæstnesse.
  21. lare. bisceopes. het æþelbyrht. on.
  22. cyrcean. ȝa. scē paule þam apostole þ he on.
  23. þære. bisceopsetl (t on eras. of þe). æfterfylgandan. ȝone.
  24. on cent sylfe to bisceope gehalgade to hrofeceastre. is fram. cantwara.
  25. . . twentigū (two erased). milum. on.

- Ca.**
15. syndon. tosceadene frā centlande.
  16. geþeodde. ealdorburgh. ofre.
  17. geseted. 7 seo. folce.
  18. lande. sā. on.
  19. sæbyrht. æþelbryhtes (p. 35) sweoster. hyra þa.
  20. he 7 eastseaxna. soðfæstnysse. mellit' þas b lare.
  21. ȝa het æðelbyrht. on.
  22. cyrcean getimbrian. scē paule þa apli þ. on.
  23. þære. b setl. æfterfylgandan ȝon iustū.
  24. on cent sylfe to b. hrofeceastre. frā cantwara.
  25. XX. on.

Page 104. 26. æþelbryht kyning het cyrcean getimbrian 7 ða.

- B.** 27. andreeq ðā apłe. And. cining.
 28. æghwæþrum þyssa bysceopa gyfe. bocland 7 æhta.
 29. brucenne. æfter þyssum ða forðferde se sylfa (*p. 79*) fæder.
 lichama.
 31. ciricean ðara. ár.
 32. forðam. gita. ðæs.
-

O. 26. æþelbyht (*sic*). het cyrcean getimbrian.

27. andree þam apostole 7.
 28. æghwæþerum þyssa bisceopa. gyfe (*i rudely changed into dotted y*). bocland 7 æhta hī.
 29. geferū æfter þyssum þa forþferde.
 30. lichama wæs ute bebyriged neh.
 31. cyrcean. gemyngedon forþon. hi, þa gyta ne wæs.
-

Ca. 26. æðelbyrht. het cyrcean getimbrian.

27. andree þā apłe 7.
 28. æghwæðerū þyssa b. gife. bócland 7 æhta hī.
 29. þyssū forðferde ða.
 30. agustin'. ute bebyriged neh.
 31. cyrcean. apla. ðe. ár gemynegodon.
 32. gyta ne wæs. ðæs.
-

Page 106. 1. gehalgod. ða dyde mann inn 7 on. cyrcean.

- B.** 2. gedæftelice wæs bebyrged on ðam. swylce.
 3. þara arcebysceopa þær syndon bebyrged butan twegera.
 4. ðeodorus 7 byrhtwoldes. lichaman. on.
 5. ðære cyrcean sylfre. in þære. portice ma.
-

C. S. 5. forðon in.

O. 1. hio gehalgod. lichaman. cyrcean.

2. gedefelice wæs bebyriged. þam eac swylce callra.
 3. ærcebysceopa lichaman syndon on þære cyrcean sylfre (*rest wanting*).
 5. geset forþon on þone (9^b).
-

Ca. 1. gehalgod. ín 7 on þā norðportice gedefelice wæs bebyriged.

2. þā eac swylce.
 3. þæra. ærceb. syndon on þære cyrcean sylfre.
 5. forþon ðe on. ma.

Page 106. 6. mihte. on middan þære cyrcean weofod.

- B.** 7. gesett 7 þ. on ðam ælce sætnes.
 8. on þære stowe mæssepreost. gemynd.
 9. forðfōre. mæssesange. on scē.
 10. byrgene.
 11. arcebysceop cantwara. eára.
 12. fram ðam eadegan gregorie (p. 80). bysceope.
 13. fram. wyrnessum. wās. æðelbryht.
 14. cyning his ðeode fram deofolgylda begangc he to cristes geleafan gelædde.
 15. sybbe gefylledum. þenunge.
 16. þi. VII kalendarum iunias in ðæs. ríce.
 17. FTER (*space for illum. letter*). agustine wæs fylgende on bysceophade. þōn. forðam be.

- O.** 6. mihte. neh on middre þære cyrcean.
 7. þ. noman gehalgad on þam aeghwilee sætnes.
 8. mæssepreoste (*e on eras.*) hiora.
 9. forðfōre. mæsesange mārsade. scē.
 10. byrigenne þyses. gewritten (*on eras.*). doñe agustin'.
 11. aercbisceop (*a of æ erased*). cantwarena burh, (*e in en out of æ*). geára (*remains of accent*).
 12. fram þam. gregorie. burgh, bisceop.
 13. fram. wyrnesse (*y on eras. of r*). awr̄ped wæs æðelbyrht.
 14. fram deofulgylda, ongan̄g hæto (*a of æ partly eras.*). geleafan gelædde.
 15. gefyldum. þegnunge (*originally only ðegnum*).
 16. þa, þy (*sic*). kalendas. on þæs ylcān.
 17. agustine fylgde on bisceophade. ðone he forþon be. gehalgade.

Ca. 6. mihte ís wel neh on. middre þære cyrcean.

7. þ. noman gehalgon on þā.

8. mæssepreoste.

9. mæssesange mārsade sūndon.

10. agustin' byrigenne þyses. gewritten (*en erased*).

11. aercē cantwarena.

12. frā þā. gregorie. þære romaniscan heal b.

13. frā. wyrnesse. æðelbyrht.

14. frā deofulgylda bigonge he to. geleafan gelædde.

15. gefyldū dagū. þenunge. wæs þa ðy dæge.

16. kl. on þæs ylcān.

17. æft agustine. on bisceophade. forðan.

Page 106. 18. lybbendum. forðferendum seeolde swa niwre.

- B.** 19. butan hyrde standan. Onhyrede.
 20. on þam ða. hiredes. cyricean γ scē.
 21. ða he on rome. cyricean.
 22. þ. fultume.
 23. lāre him. æfterfylgende. laurenti' arcebyscophade.
 24. ongann he.
 25. ^æ ðe he eaðelice (*modern correction*). ícan γ to forðstownesse.
 26. he anesse mid gelomlicre (*p. 81*) stæfne his haligre trymnesse
 γ lāre.
 27. singalum gebedum. ongann hýn γ miclian.
 28. þ án þ. ðære níwan cyrikan. angeleynne gesamnod.

C. S. 19. hyrde beon ongunnon.

25. forþspilnesse.

O. 18. forðferedum sé.

19. niwre cyricean. butan hyrde ^e t,altrian ongunne (*e on eras.*).
 20. γ hyrde on þam. hyrdes. cyricean. rome.
 cyricean.
 22. staðelode is þ gesæd þ. fultume godeundre.
 23. æfterfylgende gehalgade. he þa.
 24. ærcelbiscophade (*a of æ erased*). þa ongan he framlice.
 cyricean.
 25. (10^a) æþelice alede ge,ycean. forðspownesse gedefenre
 heanesse mid gelicre stefne his.
 26. trymenesse.
 27. ongan.
 28. nalæs þ an þ he gýmenne (*y on eras. of e*). niwan cyricean
 þe of angel.

Ca. 18. be hī lifigendū. hī forðferedū.

19. niwre cyricean. butan hyrde tealtrian.
 20. γ hyrede on þā þa. ðæs. hyrdes. cyricean.
 21. aples. rome. cyricean.
 22. staðelode is þ gesæd þ. hī to fultume godeundre.
 23. hī. æft fylgende gehalgode. laurenti'.
 24. arecb hade. þa ongan he frālice ða.
 25. æðelice (*p. 36*) alede. ycean. forðspownesse gedefenre
 heanne mid gelicre stefne his.
 26. trymenesse.
 27. singalū bysenū ærfestre wyrnysse he ongan héan.
 28. nalæs þ an þ he gymenne. niwan cyricean. angel.

Page 106. 29. swyłee. ðara. bigengena brytta.

B. 30. þ he. manegum ðingum.

31. ungeþwæredon 7. swiðust þa hi ða symbolnesse þara haligra eastna 7 ðone.

O. 29. gesomnad. swilce eac þara yldra bigengena (*first e on eras. of o*) brytta. forþon.

30. þ hi. þingū.

31. cyricū ungeþwæredon 7 eallra swiþost þ hi.

Ca. 29. gesomnad. ac eac swyłee þara yldra bigengena brytta.

30. þ hi on monegū þingū.

31. cyricean. ungeþwæredon 7. swyðost þ hy ða symbolnysse.

Page 108. 1. dryhtenlican æryste. worðodon on rihte tíd. hi.

B. 3. halsode þ hi on. sybbe 7 ingehigd rihtra eastrena.

4. gehwæredon. þam. cyricum þa geond.

5. getogene synd. ðeah þe ðas. he dyde hú. speowe.

6. gyt. andweardan. tíde. ylcan ðeawas kyðað.

7. þüssum. com. bysceop. be ðam nydþearflicum intingum angeleyricean 7 he þa.

O. 1. þara halgena eastran. drihtenlican æreste.

2. weorþedan on rihte tid. hie.

3. þ hi on. gehylde (y on eras. of æ). eastrena.

4. cyricean. geo,d eallne.

5. þing cyþaþ (omitted words at bottom of page; variants are hī speowe nū; 7 weardan ylcan þeawas).

7. ðyssum. com. bisceop. rome.

8. þam nedþearflican intingū angeleyricean 7. þa. feorþa.

Ca. 1. þara halgena eastran. drihtenlican. on rihte tíd.

2. hī. hi.

3. þ hi on. gehylde.

4. cyricean.

5. ðe. swyðe hī speowe.

6. gyt. 7 weardan tíde. ylcan þeawas.

7. þyssum tídū com. lundenceaste (sic) b. rome be.

8. þam nydþearflican intingū angeleyricean 7.

þa.

- Page 108.** 9. ðam. III bysceop.
B. 10. frā (p. 82) scē gregorie 7. þes.
 11. papa. gesamnode. bysceopa. he ða wæs.
 12. be. lífe. be. ðes.
 13. eahteoðan. focatis ríces. kaseres 7 he mellitus
betwyh him. þam seonoþe.
 14. regollice.
 15. ealdorlicnesse 7 mid. 7 æft.
 16. brytene ond ða. him angelþeode círicum. healdenne.
 17. ætgædere. ðam. ylca.
 18. ðam. arcebyscōpe laurentiē. geferum.
 19. æðelbyrhte cininge. angelþeode. trymnesse.
 20. lífes.
 21. A space, and omits wæs. syx... (tynē erased). syxtyne.
fram dryhtnes.
 22. þ. án. þæs ðe.
-

- O.** 9. bisceop.
 10. fram. 7 he þa þæs (a of æ erased). ylca.
 11. papa sinoð. bisceopa.
 12. be. be. ðes sinoþ. eahtefan.
 13. focatis. 7 he mellitus betwih hi.
 14. þam sinoþe. þing. þær regollice.
 15. ealdorlicnesse. fæstnade 7.
 16. tó (10^b) brytone. ða. on angelcyricum.
 17. ætgædere mid (cross on last d erased). þam ærendgewritū.
ylca.
 18. ærcēbisceope. geferū.
 19. æðelbyrhte. eallre angel. trym. nesse (eras. of e).
 20. syxtyne. frā.
 22. mennyscnesse þ. þæs þe.
-

- Ca.** 9. þ.
 10. burhge fram. 7. þa ðes ylca.
 11. papa sinoþ gesomnade.
 12. be. be. þés sinoþ.
 13. focatis. ðæs. 7 he mellit' betwih hi.*
 14. þa sinoþe. þing ðe þær regollice.
 15. ealdorlicnesse. fæstnade 7.
 16. breotene. on angelcyricean. healdanne.
 17. ætgædere. þam. ylca.
 18. arceb. eallū.
 19. æðelbyrhte. angelþeode. trymnesse.
 20. ða. syxtyne. frā.
 22. mennyscnesse þ. þæs ðe agustin'.

- Page 108.** 23. geferum. angelðeode. þ te æðelbyrht cantwara
B. kyning æfter þam hwilwendlican ríce (p. 83) þ.
 25. wundorlice. 7 ða. mid geleafan astah.
 26. III a. on angelþeode kyningum suðmægðum weold.
(a later hand inserts in margin þe to correct construction).
 na cyng
 28. þysses. ríce. suðseaxe, se æftera (additions by same
 hand as noted on l. 26).
 29. cea,ling. westseaxena kyning. ɔridda.
 30. æþelbyrht cantwara cining.
 31. kyning · Ú · wæs. norðhymbra kyning.
 32. ríce. ,brytene buton cantwara anum swylce (add. by same
 hand as in 28).

- C. S.** 23. on deest (before angelðeode).
 26. cyning in ongol.
 29. wæs swa we.

- O.** 23. on angel. þ æþelbyrht.
 24. cantwara. æfter þam hwilendlican. þ.
 25. 7 þa to þam.
 26. astah. þridda. in on angelþeode cyningū þ eallū
 suðmægþū.
 28. hefde. þyses. suþseaxna. æftra.
 29. ceaulin. westsexna. swa swa.
 30. æþelbyrht cantwara. feorþa. rædwald.
 31. norþanh,mbra (erasure).
 32. eall þa brytene butan cantwarum. swylce.

- Ca.** 23. on angel. þ æþelbyrht.
 24. cantwara. þā hwilendlican. six 7 twentig (s. 7 t.
 above the line) · XXVI ·
 25. wundorlice. 7 ða. þā.
 26. astah. þridda cyning in on angelþeode cyningū.
 27. þ eallū suðmægþū.
 28. þysses. æftra.
 29. ceawlin. swa swa we.
 30. æþelbyrht canwara. (p. 37) rædwald.
 31. eastengle.
 32. eall ða brytene butan cantwarū ánu swylce.

Page 110. 1. manige brytta ealand. syndon geset betwyl hibernia

B. scotta iglande 7 brytene angelcynnes ríce under Þeodde.

3. norðhimbra kyning. se ðe þyssum yleum.

4. ríce.

5. ȣeode.

6. gafolgildum. ða. æðelbyrht kynyng æfter.

7. . XX^{um}. wintrum. ðe he fulwihte 7 eristes (p. 84).

8. And on. on scē martines.

9. bryhte.

10. kyning betwyl ða oþre. leodum ðurh.

11. dóma gesetnessa. snoterra geðeahete.

12. het. awritan 7 ða.

13. nu gýt mid him oð þis 7 gehealdene syndon. On ðam he ærest hu man þ gebetan sceolde.

- O.**
1. brytta ealand þa syndon. betwih hibernia.
  2. scotlande. angel. syxta (y on eras. of e).
  3. óswald norþanhymbra. bet.sta (e erased). þyssum
yleum gemærum (11^a).
  4. óswi his broþor.
  5. pēhta þeode 7 sceotta óf myclum.
  6. gafulgylđum. ða. æþelbyrht.
  7. twentigum.
  8. 7 on cyrcean. paúles on scē martynes.
  9. berhte seo cwen beþyriged.
  10. betwih. oþre.
  11. swilcra. gesetenesse. snoðra.
  12. bysena 7 þa het. awritan þa nu ȝna oððis.
  13. h,ald,ne (1st hand). on þam.

- Ca.**
1. brytta. syndon gesette betwih hibernia.
  2. scotlande. angel cynnes ríce. VI.
  3. þyssum.
  4. ylcū gemærū. oswi his broðer.
  5. myclū.
  6. gafulgylđū. ða. æðelbyrht. XXI.
  7. ðe. fulluhte.
  8. 7 on cyrcean þara apostola. paul' on scē martynes.
  9. beþyriged. berhte. beþyriged.
  10. betwih. oðre góð.
  11. swylcere. gesetenesse.
  12. æft. bysena 7 ða het. awritan.
  13. nu oð ðis gehaldene synd on þā.

Page 110. 14. seðe circean æhte oððe.

- B.** 15. bysceopes oþðe oðra háda þe beoð. afyrrde wolde þam
gebeorh gewarnian þe.
16. lárē. þæs ylca.
17. æðelbyrht. Ðæs fæder wæs octo.
18. fæder eoríc ⁊ wæs his freoh nama oescs · fram þā sið þan cantwara
kyningas.
19. oescingas nemnede þæs oescses.
20. angeleynnes on brytene.
21. cwædon.
22. ða. æðelbyrhtes. eadbold.
23. þam rice ⁊. (p. 85) wanunge. ðe
þære mæran circean geleaffulnesse. dide
24. þ án þ. geleaffulnesse onfón. æwyrdlan, (later?)

C. S. 17. ⁊ deest (after haten).

23. wyrrende deest (after æwerdlan).

- O.** 14. man þ gebetan sceolde seþe oððe cyrcean æhte oððe.
15. bisceopes oððe. þam.
16. þe he hiora. ylca.
17. æþelbyrht eormenrices sunu. fæder oeric.
18. oese fram þam syððan cantwara.
19. oescyn . . gas nemde (in erased). oescses.
20. se þe. ladteow. on angelcynne on.
21. sædon.
22. æþelbyrhtes. eadbold.
23. þam rice ⁊. æwyrd^{lan}.
24. merwan cyrcean weaxnesse forþan nalæs þ an þæt.

Ca. 14. man þ gebetan sceolde se ðe cyrcean æhte oððe.

15. þ oððe oþera. þā.
16. þæs ylca.
17. æðelbyrht eormenrices. haten ⁊ þæs fæder oeric.
18. oese fram þam syþþan cantwara.
19. oescyngas nemde. oescses.
20. ladteow. on angelcynne on.
21. sædon.
22. ða. æðelbyrhtes.
23. þā rice ⁊. mycle. æwyrdlan wæs wyrrende þære.
24. weaxnesse. nalæs þ án þ.

Page 110. 25. únalyfedre.

^{he}

- B.** 26. egelicre, wæs (*same hand as dide 23*).   þ.
 27. æghwæþerū ðyssum mánum.   sealde forðam þ hi hwurfon
     to árran ðære únclænnesse ða þe.
 29. ríce oððe.   þi kynelican fultume his oðþá clænnessa riht. And.
 30. gelefan.   þam.   kyninge ðære upplican.
     ^{y a}   ^a
 31. swo^ñpon gewu.na (*late corrections; ge also struck through*).
     þ he ðurh.   geclænsad.
     ^h
 32. geri,t (w(?), *eras. h later*).   we.dendre heortan his
     modes 7 ðæs (*erasure of one letter after we*).   insweognesse
     þricket.

O. 25. unalyfeddre forlegnesse.   (11^b) wæs.

27. æghwæþerum þyssa.   þam.
 28. he.   unclænnesse.

29. oððe mid þy cynelican fultume his oððe ege clænnesse riht.
 30. gelefan onfengon | frā his (*the stroke before frā seems modern; see p. 118. l. 16*).

Ca. 25. ac eac swylce únalyfeddre forlegnesse.

26. þ.
 27. æghwæðerū þyssa.   þam.
 28. þ he.   unclænnysse.
 29. oððe mid þy cynelican fultume his eges clænnesse riht.
 30. gelefan onfengon frā his.

C. W. 30. Note by Wheelock (?) in **B**: “Qær. omnia a vbo *Ne þam*
 pag. 86 ad pag. 93 lin. 9 desunt, at in MS^o Cottoniano habentur
 pag. eiusdem MSⁱ 59, lin. 2 (?) ad p. 64, l. ult.”
 30. getreowleasan.   upplican.
 31. hi gewune.   hi gewuna. **S.**   geclænsad 7 gerehte.
 33. onswognesse.

Page 112. 1. swylce.   toyte.   gedrefnesse.   sæbryhtes.

- B.** 2. eastsexna kyninges.   écan rico se. cende (*erasure*).
 3. ðæs hwilwendlican.   þry.

C. W. 1. ætæcte ðysses gedrefnesse.

2. eastsexna cyning.   rico.
 3. forleort. **W. S.**   hwilewendlican erfeweardas.   þrie.

Page 112. 4. hi. deofolgyldum þeowian ðam mannū.

B. 5. þ hi æthwega forkéten hæfdon (*p. 86*) be ðam.

6. ȝ hi. leafe. deofolgild. beganne þā folēū.
7. þi hi. gesawon þa bysceopas mæssena onsymbolnessa
mæssian on.

8. cyrean. þam.

9. hi. elreordre. onblawene ȝ.

10. forhwan. ræcest. ús. ðone þu.

11. sabane urum. hi hyne. gitā. on cyrean.

12. þa andswarode. bysceop. aþw. gene (*one letter erased*).

13. wylle fullwihtes baðes.

14. wæs (*over s*) ðonne. þæs halwendlican h. lafes (*1 eras.*)
dælnymende.

15. dælnymende. gif ge þonne lifes. oforhiegeað.

16. mid ænigum þingum. hlafe onfón ða (*1 out of another
letter*). hi.

17. ,ne willað on þ. gangan forð þe (*later (?)*, *cp. 110, 31*).
witon þ. ðæs nane.

18. hwæþere. mid hlafe (*þā margin later after mid.*)
gereoerde, (*de later*).

19. þi he (*later addition*). fram. manode. (*p. 87*)
þ þ nán ȝinga.

20. mihte ȝ hi bútan. halegan geclænsunge fullwihtes baðes
þam halegan. gemænsumode.

21. nystan. (*erasure of one letter*).

-
- C. W.** 4. ongunnan hi. deofolgildum.
5. þ hi hwæthugu. lifgendum.
6. ȝ hie buton lefnesse. **W. S.** deofulgild. þæm.
7. þy hie. gesawon þone b' mæssena symbolnessa.
8. on. cyrean. husel sillan wærun hie.
9. elriordre.
10. reces þu. þone sealdest. **W. S.**
11. sabane. hi. on cyrean selest.
12. ȝ swarode. wyllaþ aþwegene.
13. wyllan fulwihte.
14. swelce.
15. dælnimende. gif ge þonne. forhygeað.
16. ne magon ænige. hie.
17. wellað we on. gongon forðon ðe we witon þ.
18. hwæþere. wyllaþ.
19. hie. manode. þ þ.
20. þ hi butan. geclænsunge.
21. gemænsumode. nehstan.

- Page 112. 22. hi.   7 cwædon.   tō.   Ȑu.
B. 23. ús.   yðelicum þinge swa we Ȣe biddaþ ne miht Ȑu.
 24. in úre mægþe ne on urū gemánan wunian adrifon hine þa onweg.
 25. þ.   geférumi.   ríce.   Ȑa.
 26. onwég.   wæs þa com he to centlande.
 27. efenbysepum.   þyssū Ȑingum.
 28. wäre 7 þa hi.   geðeahte þ.
 29. seldre 7 gehealdre.   þ hi.
 30. frea.   þeowodon Ȑonne betwyh Ȑā elreordian 7 þā^g
     wiðfeohtendā (*the strokes and additions all later*).
 31. þa gewiton twegen ærest ofer sé bysceopas 7 comon in dælas
     gallia.
 33. þ hi Ȑær woldon.
 34. ac þa (p. 88).   kyningas nal¹,es mielre tíde æfter Ȑon.
-

- C. W.** 22. hi.   Ȑu wilt.   **S.**   Ȑu ne wilt.
 23. on swa eþelicum þingum.
 24. on usre.   ne on ussum gemanan.   adryfon hinc aweg.
 25. þ.   hiora.
 27. efenbyseopum.   Ȑissum.
 28. 7.   gemæne.   þ.
 29. gehældre.   þ hie.   hiora.
 30. þeowedon.   hi.   ælreordigan.
 31. wiðfeohtan.   butan.
 32. gewiton.   sæ.
 33. cwoman on dælas.   gestighthedon þ hie þær woldon.
-

- Page 114. 1. hi Ȑone soðfæstan.   fram.
B. 2. þ hi.   begangum.   Eac hi wæron cumende.
 3. westseaxena.   ætgædere.   gehrurān (*original*).
 4. ofslagene wurdon.   campwerode 7 þeah þe Ȑa caldras.
 5. wæron.   mihte.   þ.   Ȑa gyt geriht býon þ te áér.
 6. máne.   geciged to hluttornesse.
-

- C. W.** 1. hie þone soðfætnesse.
 2. þ hie.   hi wæron cumende.
 3. ætgædere.
 4. hiora.   7.   hiora.
 5. ealderas.   þ.   gyt.
 6. eft gecirred.   **W. S.**   bion.   hluttornesse.

Page 114.	8. ID ði (<i>space</i>).	ða.	arcebysceop.	bysceopas.
B.	9. geferum fylgean.		brytene forlætan.	þa het.
	on ðære.			
	10. sylfan.	morgen.	on cirican ðara.	
	11. be ðære.	sædon him bēdd gewyrcean þ (<i>the accents are perhaps incipient crosses for dd</i>).		
	12. on gerestan mihte.	And þa ðære nihte lange ærest on halegum gebedum.		
	13. geát.			
	14. ðære cyricean stealle (<i>p. 89</i>).		wæs.gesette.	
	15. hwæthwugu slep þa ætywde him se cadiga ealdor.			
	16. pætrus.			
	17. diglan nihte.	grimmū swinglum swang.		
	18. 7. frinende.	þære.	ðearlwisnisse.	forlwan.
	19. þ. ywde.	wolde þ ðe him bebead to healdenne oððe.		
	20. sceap on middum wulfum.			
	21. hwylcum hyrde he hi forlete 7 cwæð.			
	22. ofergytende.	bysene.	for.	cnihtum.
	23. mid tacnunge.	bendas 7 swingelan 7 carcerna.		
	24. geswinc.	nyhstan.	sylfan.	deap fram.
	25. ungeleaffullum.	ðrowode.	þ.	
	26. Xr̄ gesie fæsted.	ða wæs se.		
	27. swingellan 7 trymnessum.		7 com.	
	28. morgen.	kyninge.	onwreah.	eowode.

C. W.	8. erceb' his geferan folgian wolde þ hi hine ne forleton.	ða
	oþrebiscopas deest.	W. S.
	wolde þ hi hine ne forleton ða.	W. S.
9.	het.	on.
10.	selfan stowe ða.	W. S.
	morgene.	on cyrcan.
12.	strene gegearwian 7 þ hi.	7 ða.
13.	neahtes on.	
14.	fore.	cyrcan.
		wæs gesette.
15.	liomo.	hwæthugu onslæpte ða ætiwde.
16.	ealdor.	mycelre.
17.	tyde.	deglan.
18.	7.	frinende.
19.	þ.	þte he.
		bebead.
20.	healdenne.	on.
21.	hwelcum hyrde.	he hie fleonde forleorte.
		W. S.
22.	ofergitende.	bisene.
		cnihtum.
23.	on.	
24.	geswenenesse.	nehstan.
		seolfan.
25.	ingeleafsumum.	þrowode 7 aræfnede þ.
26.	ðiow.	
27.	trymenessum.	gebælded.
28.	morgene.	onwreag.
		eowde.

Page 114. 29. miclum swingellum (*c above very pale*). wítnod (*p. 90*).
B. wundrode.

30. acsode hwyle manu to ðam dyrstig. þ.
 31. miclum wäre. wite donne. cining.
 32. þ. bysceop for hælo. fram.

C. W. 30. acsode hwelc. þ.
 31. wäre swelc.
 32. oncneow þ.

Page 116. 1. micle tintrego 7 witu ðrowode.

- B.** 2. 7 sona. calle þa begang ðara deofolgilda þe.
 3. ða únrihtwifunge.
 4. cristæs gelafan (*sic*). 7 se bysceop. gefullade.
     on eallum.
 5. ðære cyrcan æhtum. gefreofode 7 fultumode.
 6. mihte 7 swylce eac. ærendracan.
 7. ríee 7 het. laðian. bysceopas mellitum.
 8. hi. bysceopscire hā. hi.
 9. gær. ðæs ðe hi áer. brytene.
 10. hrofeceastre. bysceop. ðone.
 11. bysceop. onfon. ac hi swiðor lufedon heora deofol-
     gilda bysc̄pas 7 he (*the o not 1st hand (?) : the e in he partly
     erased to form i*).
 13. kynynges. gymdon forðam. ríce ne wæs ofer (*p. 91*). hí.
 14. Ac hwæðere. cantwarum siððan.

- C. W.** 1. micel tintrego 7 witu. sona swiþe. **W. S.**
 2. and him swyþe ondred 7. eall.
 3. ðara deest. **W. S.** diofulgylda. forleorhta. forleorhta
     unryht. **W. S.** unryhtwifunge.
 4. underfeng. **W. S.** 7 se bisceop. on.
 5. cyrcan æhtum.
 6. and he swylce eac. ærenwracan.
 7. bysceopas.
 8. hiora bisceopscipe. 7 hy.
 9. gear. hwurfan. hie. breotene.
 10. hrofeceastre. ðer. bysceop.
 11. bysceop. onfon. ac hié lufedon þ hie ðeoweden
     hiora diofulgilda bisceopum 7 hie cadboldes.
 13. hy.
 14. hwæðere. ðiode mid canwarum. *cp. 116. 25.*

Page 116. 15. dryhtne gecirred. þam.

B. 16. ðeowodon 7 hyrsumedon þas is git to taene þ. on.

17. pætres. cyrcan getimbrarian on áare naman ðære.
he

18. þa eft. naman gehalgode þa, wæs arcebysceop.

20. N ðysses kyninges ríce (*space for cap. I.*) arcebysceop.

21. þ hefonlice leoht geseah 7 on cyricam. on mynstre.

22. bú his. sce.

23. ðy feorþan. nonarum. after þan.

24. bysceop onfeng to. bysceopríce cantwara.
o

25. circan se wæs þridda byscp (*old hand*) fram agustine.

26. byscop ða git lisiende. rihte.

27. gesamnunge. hrofeceastre 7 hi. micelre gyminge.

28. angelcyrican. rihton.

29. lichaman (*p. 92*) untrumnesse mid adle swiðe geþread 7
gehefegod. hwæðere halegū gangū his ganges he.

30. eall yrlico.

31. 7 symble. fleogende. heofenlican.

32. lufianne. secanne. licumlicre.

33. æþeles kynnes 7 mid. heannesse.

C. W. 15. siððan. dryhtne gecyrred. godeundum.

16. þeowede 7 hyrsumede ðis is gyt. tacne þ te he. **W. S.** on.

17. cyrcan. aare. eadigan deest. **W. S.**

18. melitus on hiera. ercebiseop.

20. on ðysses. ercebiseop.

21. þ. gestah 7 on cyrcan 7 on mynstre.

22. by his. augustine.

24. þam. aer deest. **W. S.** bisceop.

25. bisceopsetle canwara. *cp. 116.* 14. circan. bisceop.

26. augustine. bisceop. gyt lifgende 7 rehte.

27. 7 hy. micelre menio. **W. S.** 7 gewinne ongeleyrcan.

28. rehton.

29. metrumnesse. **W. S.** gehefegod. hwæðere.

30. halgum. eal eorðlicu.

31. 7. symble on his mode wæs smeagende ða. **W. S.** heofonlican.

32. lufianne. biddende. secene. licomlicre.

33. 7 mid. **W. S.** modes heannesse nicele.

Page 118. 1. segean þ we ðe eaþelicor furðor his mægen ongytan.

B. Hit glamp on sumerc tide þte.

C. W. 1. ane. þ.

2. eþ ongitan hit gelomp. magon deest. **W. S.** þte.

- Page 118. 3. cantwara. Ðurh ungyminge. fýre.
B. 4. þ fyr γ se lig. ^c miclode. nán man.
5. wæteres onworopenesse wiðstandan mihte (n *above and e below later*).
6. wearð fornumen. fór. weallenda lig. wið þæs bysceopes.
7. Ða getrywde. on. fultum. ^{se} mennisca (*later*).
^{wana}
8. wom (*later*). γ het. hyne syl,ne. þ fýr γ hinc.
9. Ðær. lig. freenes. γ úntrum ongann.
10. freenesses Ðæs. aweg. adrifon þ.
11. (p. 93) hand strangra. Ðurh. gewinn gedón. mihton.
12. bærnesse. Ða burh bedraf se hine norð on wea, p γ út of bigde.
14. þ fýr aewanc γ adwæsced wearð γ forþy se.
15. wer innan barn mid Ði fyre þære.
16. lufe γ he oft. hreohnessa. fram. sylfes.
17. sceðnesse. gelomlicum. trymnessum scylde γ wiþsceaf.
-

- C. W.** 3. canwara. *cp. 116. 25.* ungemmenne.
4. fyr γ se lig. **W. S.** nicelede. man.
5. wætres. wiþstonden.
6. weallenda leg.
7. bisceope. on. fultum. mennescea.
8. wom. **W. S.** het. sylfne ongen Ðæm γ asettan.
fyre deest. W. S.
9. lig. sio freenes. γ untrum.
10. freenesses. adrýfan. sio.
11. hond. manna. gedon. meahle.
12. bærnesse on. burh stred.
13. ofbigde.
14. aewinen wæs γ adwæseed γ .
15. stronlice innan.
16. γ he oft. ond hrionesse.
After gasta Wheelock follows Ca.
-

- O.** 16. *begins* frā his sylfes scydenesse γ .
17. gelomlicum bedum γ trymenessum.
-

- Ca.** 16. *begins* frā his sylfes scyldenesse γ .
17. gelomelicū bedū γ trymnyssum.

Page 118. 18. þ ðæs.   þ he.

- B.** 19. windū ȝ ligum gestillan mihte.   hi.   freondon scaðedon
    ȝ þes haliga (*originally þæs*).
20. bysceop.   þon.
21. ða cyricam (*dot under last stroke of m*).   rihte on.   ríce
    forðferde ȝ gewende to.
    his
22. fæderum (*his above 1st hand*).   on ȝam.
23. cyrican.   ȝy.   eahteoðan.   kalendarū maiorum (*sic*).
25. þam (*no break of line*).   on bysceophade instus.
    hrofeceastre arcebysceop. (p. 94).
26. cyrican.   bysceop.
27. forðam.   aldonlicnesse.   fram.
28. þ.   bysceop hadigan.

C. S. 19. feondum.

21. rice forþferde to.

- O.** 18. seylde ȝ wiðsceaf (*the cross on ȝ is a mere scratch*).   þ þæs
    wyrðe þ.
19. ligum (*i out of e by imperfect erasure, no ink used*).   swiþian
    mihte.   hie him ȝ hs.
20. ȝ se halga bisceop.
21. ða.   ryhte on eadbaldes (on ead *on erasure squeezed in*).
22. fæderū in þā.   cwedenann (*sic*).
23. mynstre in cirican.   eahteteoðan.   kalendarum
    magarum. ðæm sona (*no break in MS.*)
25. æft fyligde in bisceophade iustus.   wæs ær æt hrofesceastre
    bisceop.
26. þære.   bisceop.
27. forþon he aldonlicnesse.
28. þæm.   þ.

Ca. 18. scylde ȝ widsceaf.   þ þæs.   þ he.

19. middangeardlicū windū ȝ ligum swiðian mihte.   hi hī.

20. freondū seeðeden ȝ se halga.   b.   ȝe.

21. cyricean.   rehte on.

22. heofonū ȝ bebyriged.   fæderum on þā.

23. mynstre in cyricean.   (p. 38) eahteteoðan.   kalendarū
    magiarū ðæm sona (*no break in MS.*)

25. æftfyligde in bisceophade iust'.   wæs ær at hrofeceastre þ.

26. þære cyricean.   þ.

27. roman'.   caldonlienyssse.   frō bonofatio þā.

28. þ.   bisceopas.

Page 118. 29. *Æ* re (*space*). eac norðhymbra. kyninge.

- B.** 30. onfengon. se halega byscep bododoe (*sic*).
31. þam. seo onfangennes.
-

- O.** 29. ðære. norþanhymbra. cyninge Edwine.
30. hī paulinus se halga bisceop bodade.
31. þam cyninge seo onfengnes.
-

- Ca.** 29. Ðære (*break, number and capital*). cyninge edwine.
30. gelæfan. hī paulin' se halga þ b odade.
31. þā cyninge seo onfengnes.
-

Page 120. 1. heofonlican. swylce. in halsunge.

- B.** 2. mihta. ríces swa þ næníg angelkynna. hī.
3. brytene. anndweald. þa ðe heora mægþe angelkynnes
oð þa bryttas eardedon eall þæs he anweald (*dot over d in don*).
5. swylce manige brytta ealand angelkynnes. underðeodde.
6. aér. sædon.
7. þysse ðeode þ synt northhýbre.
-

- O.** 1. geleafan 7 þæs heofenlican. swilce. halsunge.
2. swa þ næníg angelcyninga. hī (12^a).
3. bretona (*a on eras. of e*). anweald (*eras. of final e*) onfeng
þa þe oððe hiora mægþe.
4. on angelcynnes oððe bryttaær dydon eall þ. onweald.
(*eras. of final e*).
5. eac swylce moni ge (*sic*; oni on eras.) brytta ealand . .
angelcynnes (*after d 2 or 3 eras.*).
ær
6. , beforon (*sic*).
7. þysse. norþanh;mbrum (*eras. of i*).

- Ca.** 1. geleafan. heofonlican. swylce on halsunge.
2. swa þ næníg angelcyninga. hī.
3. breton. onfenge oððe. mægðe.
4. on angelcynnes oððe bryttaær dydon eall þ. anwealde.
5. eac swylce monige brytta ealand angelcynnes.
6. beforon.
7. þysse. þ is norðanhymbrū.

Page 120. 8. þ. ðe se foresprecena kyning heora wæs mæg · (p. 95) sybbe
geþeoded cantwara kyningū.

B.

10. þanan wífæ æðelburge æþelbyrhtes. kyninges.
11. naman. tate. ærendracan.
12. eadbalde. cantwara kyning. þysse.
13. gemanan. wilnode þa andswarode he 7 cwæð þ þ alýfed.
14. þ cristenu. hæþenum menn. wífæ geseald. ðy.
15. hefonlican kyningas mid ðæs eorðlican kyninges gemanan adilgod wære.
16. soþan kyninges begang.
17. ærendracan eft ðas word Eadwine brohton þa.
18. þ he naht. dón ne. þam.

C. S. 10. ðæs *deest*.

15. mid ðæs cyninges *deest*.
16. adilgod.

- O.** 8. þ. fore,cena · (*eras. of one*) hiora.
- sprec
9. edwine. geþeoded cantwarana cynegum.
10. wife æðelburghe æþelbyrhtes. þæs, seo (*seo on eras.*).
11. oþre naman wæs tate. ærenddracan.
12. eadbalde hire brejer. cantwara. þysse.
13. gemanan. þa 7 swarode he þæt þ.
14. ne wære þ cristenu. hæþenum. wife.
15. gerynu þæs hefonlican. mid þæs cyninges *inserted above line*.
16. gemanan á idlad. se þe þæs soþan. bigang.
17. cuþe ða ða ærenddracan . . eft þas word edwine sædon (*2 eras. before eft; e in eft out of æ*).
18. naht wiþerweardes. þam.

Ca.

8. þ.
9. edwine. canwarena cynegū.
10. wife æðelburghe æþelbyrhtes.
11. naman wæs tate. ærendracan.
12. eadbalde. can,wara. þysse.
13. gemanan. wilnade 7 þa andswaredē. þ þ.
14. ne wære þ cristenu. hæþenū. wife.
15. ða gerynu. hefonlican.
16. gemanan aidlad. bigang.
17. ða þa ærenddracan ða eft þas word edwine sægdon ða.
18. þ he naht. þam cristenū.

- Page 120. 19. ȝe. ac cwæð þ. geleafan begáng (*final g partly erased*).
B. 20. hyre æfestnesse. callū hyre geferum þe hire mid comon.
 21. þam cristenau ȝeawe libban 7 þ ȝon wel. wiðsoc.
 22. þ he sylfa. ylca æfestnesse. þ (p. 96).
 23. fundon þ heo haligre 7 gode leofre wære ða wæs.
 24. onsended 7 æfter ȝon. hi.
 25. ȝhalgod. bysceope code (*c roughly changed to g ; same ink*).
 26. mid hyre faran sceolde to þam þ. ða. hyre.
 27. þære.
 28. dæghwālicre lāre. þ. ðara.
 29. bysceope. fram. arcebysceope.
 31. ȝy. kalendas augustarū þa cōm. ðære.
 32. eadwine þam.
 33. gesið licre (*the words are fairly close together*). mare mid eallū.

-
- O.** 19. hio. bigong. (e eras.) hyre æfestnesse. geferum
 þe hie mid coman þy (y on eras. of e) cristenau. lifigean.
 21. ne he no ne wiðsoc.
 22. þ he sylfa eac swilce þa ylean æfestnesse.
 23. fundon þ hio haligre 7 gode leofre gemeted (12^b). mihte ða.
 sio.
 24. and æfter fæce edwine onsended 7 æfter þon þe hi.
 26. hi. sceolde to þon.
 27. aeghwæþer.
 28. þ hi on.
 29. hæþenra.
 30. bisceope gehalgad fram. arcebiseope ȝy.
 31. kalendarum agustař. com. ða.
 32. edwine þam.
 33. gesið cundlicre gegaderunga.

-
- Ca.** 19. þ. ȝone.
 20. æfæstnysse. eallū. ȝe ^{re} hi, mid come.
 21. cristenau. lifigean. wél. ne he no ne.
 22. þ he sylfa eac swylce þa ylean æfæstnysse. þ fundon þ.
 23. haligre 7 gode leofre gemeted. mihte ða.
 24. edwine onsended 7. ȝe hi.
 25. þ.
 26. paulin'. hi. sceolde. þon þ. ða.
 27. aeghwæþer.
 28. þ hi on.
 30. þ. frā. þa arceb.
 31. kalendarū agustarū. (p. 39) ða com. ða.
 32. edwine þam.
 33. gesið cundlicre gegaderunga. he mid ealle.

Page 120. 34. þ. ȝa. ðe he gesohte þ he ȝa to gelyfenne þæs
B. soþan.
 35. láre gecigean. Mid þy ðe se bysceop.

C. S. 35. lare gecerde.

O. 34. þ. ongyteness þe soþan.
 35. þa.

Ca. 34. þ. ȝeode. ongytenysse.

Page 122. 1. ȝa. cóm. ȝære fínan. wann.
B. 2. þ. geféran. comon (*p. 97*).
 3. þ hi. asprungon fram (*m out of h*).
 4. hwylene mihte ȝara. ȝurh.
 5. gecirde.
 6. on. láre þ te. ȝa mód. ungleaffulra ablende.
 7. ȝy. unlíhtnes (*accent above, dot under u and o above in original ink*).
 8. þa ȝy. com. mann on. norðhymbra mægþe.

O. 1. bisceop on. mægþe com mid þa. ȝa wende,. ^{he}
 2. þ he æghwæþer. geferan þa þe. hine coman.
 3. gyfe. þ hi. asprungon fram hiora.
 4. mihte þare (*sic*) hæþenra.
 5. gecyrde. þe he swa mycelre.
 6. on. þ. mod. ablende.
 7. onlyhtnes cristes (13^a).
 8. æftran. com. man on.

Ca. 1. þ on. com mid þa fæmnan ȝa wende. swyðe.
 2. þ. geferan. hine coman.
 3. gyfe. þ hi. asprungan frā (*sic*).
 4. mihte þera.
 5. gecyrde. apł cŵ. he swa mycelre tíde.
 6. on. þ. ȝa mód. ablende.
 7. hī. onlyhtnes.
 8. com. man on norðanhymbre.

Page 122. 9. nama. 7 wæs sended fram westseaxena.

- B.**
- 10. þ he sceolde.
  - 11. kyning. somod. ríces. lífes beniman. hæfde 7 waeg twyecge.
  - 12. ge ætred. þ.
  - 13. þ þ. gefultumode com.
  - 14. ðam kyninge. easterdæge be.
  - 15. ðær wæs þæs cyninges ealdorbold. swa swa his.
  - 16. ærende abeodan sceolde 7. ða geswiperū.
  - 17. muðe licetende ærende rehte (*p. 98*), 7 leaslice ongann 7 þa astod semninga.
  - 18. getogenum wæpne.
  - 19. kyning þa þ. geseh ðæs cyninges.
  - 20. on handa þ. gescyldan mihte.

C. S.

- 9. eormær.
- 15. he him swa.

- O.**
- 9. mægþe. nama eormær. frā.
  - 10. þ he sceolde edwine.
  - 11. somod. lyfe (*y on eras.*) beniman.
  - 12. þ. genihtsumede.
  - 13. þ þæt. gefultumade com.
  - 14. easterdæge be. éa.
  - 15. ealdorbotl. in (*erasure before and after i originally inn ?*).
  - 16. arende (*sic*). sceolde.
  - 17. licettende. wrehte (*erasure of a, the cross stroke of e prolonged over it*). fleswade.
  - 18. un his (*sic*).
  - 19. þ. heoldesta.
  - 20. handa þæt he. gescyldan mihte.

- Ca.**
- 9. nama eormær. frā.
  - 10. þ he sceolde edwine.
  - 11. somod ge líf ge rice beniman.
  - 12. twigecgede. þ. genihtsumede.
  - 13. þ þ. gefultumade com.
  - 14. þa. easterdæge be. éa. •
  - 15. ða. ealdorbotl ða. ín.
  - 16. ærende. sceolde 7.
  - 17. muðe liettende. wrehte. fleswede.
  - 19. ða þ ða. hī.
  - 20. handa þ. gescyldan mihte.

Page 122. 21. lichaman beforan ðam stinge ⁊ he þurhstang.

- B.** 22. ðone kyninges. wæs he sona mid wæpnū ymbhaefd hwæt
he ða gyta on þam úngerece oðerne kyninges þegn.
 24. forð[÷] (so in text . in margin here same hand). þi mannfullan.
 26. ðære ylean nihte. þære halegan eastrena (sic).
 27. þam kyninge. nama. ða se kyning on.
 28. bysceopes andweardnesse ðanciende.
 29. for ðam cyme (sic) his dehter. ongean ðam se byscep
cóm þ cyðan þam cyninge þ.
 31. he þ. bénū. þ seo cwén.
 32. butan hefegum sáre þ. kyning ðis.

C. S. 22. gyta.

26. þ deest (before cende).

O. 21. lichaman betwih. stinge ⁊ he.

22. þonne. þeng. wæs he.
 23. æghwanon. ymbhyped (y on eras.). hwæt he þa
gena eac on þam ingerece (i out of u) oþerne.
 24. þeng. maanfullan.
 26. ylcan nihte þara. sio.
 27. þam. wæs (13^b). mi, þy he þa se ylca.
 28. on þæs biscops andweardnesse. dide.
 29. dehter ðe. ongen þon ongan.
 30. þancunge don dryhtue. ⁊ þam cyninḡ eyþan þ.
 31. hī. hi, seo.
 32. butan.

Ca. 21. betwih. ⁊ he.

22. ðone. þeng. wæs he.
 23. æghwanon. wæpnū ymbhyped. hwæt he þa eac on
þam ingerece oðrne.
 24. þeng se wæs. manfullan.
 26. ðære ylean nihte þara. þ seo cwen cende.
 27. þā.
 28. mid þy he ða se ylca. on. þ andweardnesse.
 29. godū for ðære dehter hī. ongean þon ongan.
 30. þ þancunge. ⁊ þā. þ he þ.
 31. benū. hī. þ. cwén.
 32. butan hefigū. þ.

he

- Page 122.** 33. ongann, . bysceopes wordum (*p. 98*) 7 gehet hine sylfne
B. to drihtne 7 to deofolgildum wiðsóe 7 þ.
 34. þeowdom.
-

bis

- O.** 33. ongan. ,ceopes wordum 7 gehet.
 34. deofulgyldum (*y on eras.*) þeowdom.
-

- Ca.** 33. ongan. b. gehet.
 34. deofulgyldū. þ. þeowdom.
-

- Page 124.** 1. líf. forgeafe. Ðam. gehogod.

- B.** 2. wið þone kyning þe þone myrðran þider sende þe.
 3. gewundode 7 his þegnas acwealde 7 þa ylean. criste to halgienne 7 þam bysceope on wedde sealde.
 4. þ he þ ġhát.
 5. gefullad on Ðam halegan dæge pentecosten manna ærest.
 6. norðhimbra. endlýfan fæmnum.
 7. Ðære. hirede 7 þ cild wæstwelfte.
-

- C. S.** 2. Ðe from Ðæm se. fram *deest* (*after aer*).
-

- O.** 1. forgeafe on þam. Ðe he aer sended wæs (*rest at bottom of page*) gehogod hæfde wið Ðam cyninge frā þā se myrðra.
 3. gewunade 7 þa ylean his dohtor criste to gehalgianne.
 4. bisceope.
 6. norþanhymbra (*y on eras.*). XI. (*on eras.*) fæmnum oprū.
 hirede hio. twelfte.
-

- Ca.** 1. hī líf. forgeafe (*p. 40*) on þā. Ðe he gehogod.
 2. þā cyninge þe se myrðra aer fram sended wæs se Ðe.
 3. 7 þa ylean his dohter criste to gehalgianne.
 4. þā b. þ he þ.
 5. gefullad.
 6. manna. XI fæmnu of þære.
 7. hirede. twelfte.

- Page 124. 8. þære tíde. kyning. fram. wunde · þe he ær
B. wæs gewundod · þa. gesamnode he fyrde wið.
 10. þyder cóm. sona ðæs he. hi. hys gecyðede þa ðe.
 12. ofslöh. andweald. siðfæst (*ḡfæst end of line; after-thought?*) swa ham.
 13. nales þ he sona instæpe. þam.
^{he þeah}
 14. ðæs. gelefan ne, þam deofolgildum ofer þ ðeowode siððan
^{(p. 100).}
 15. ðeowdome.
 16. gelaten. á of tide (*later?*).
 17. fram þam were arweordan. pauline þ leornode. halegan.
 18. ealdormannū.
 19. snotoroste. þ.
 20. þyssum ðingum. ge he eac sylfa mid þy he wæs on ingehigde se.

-
- C. S.** 9. friþ.
 18. wiseste *ȝ deest.*

-
- O.** 8. fram. hī.
 9. gesomnade. wessexum.
 10. com. hie.
 11. gecyðde. emb. syredon (*y on eras.*).
 12. ofslogh. on . . eras. of two.
 13. þ he sona instepe (*i out of u?*) ȝ ungeþeahtendlice þam gerynum onfon.
 14. þ he ofer þ deofolgyldum ne (14^a).
 15. syððan.
 16. á. æghwæþer.
 17. fram þam. pauline þ.
 18. ealdormannum.
 19. snotereste. ðæt. þeahtade.
 20. ȝyssum. ge he eac sylfa mid þy he.

-
- Ca.** 8. frā. ðe hī.
 9. gesomnade. westseaxū.
 10. com. ðe. hi. hī.
 11. gecyðde. ðe ær emb. ða sume ofslöh.
 12. anweard. hā.
 13. nales þ he sona instepe ȝ ungeþeahtendlice þā gerynum onfon.
 14. ðe þ wäre þ he ofer þ defulgyldū ne þeowode syþþan.
 16. á.
 17. frā þā arwurðan. pauline þ.
 18. ealdormannū.
 19. snotereste. þ. hī þeahtade.
 20. þyssum ðingū. ge he eac sylfa mid þy he.

Page 124. 21. man oft ana. swygiende.

- B.**
- 22. manige spræce smeade.
  - 23. wære to donne 7 hwylc æfestnes.
  - 25. *ÆRe space.* eac þæs. setles se bysceop.
  - 26. eadwine cyninge. mid þam he.
  - 27. gelefan (*no break*).
  - 28. wæs sum godcunde arfæstnes onwreah þa he.
  - 29. rædwolde eastseaxena kyninge (*engla above line is modern*). gefultumude.
  - 30. andgit to antynanne 7 to onfonne (*p. 101*) manunge þære.

O. 21. on gecyde. man 7. lange a . na (*one erased*).

- 22. ác. monig mid him.
- 23. hwylc æfestnes.
- 24. healdanne.
- 25. swilce. setles bisceop.
a de
- 26. e,dwine. tryme,. gelefan (*no break*).
- 28. godgespréce. ónwrigenes.
- 29. iu. arfæstnes onwreah. wræcca. redwealde.
- 30. cyninge seo þe swi, gefultumade his angyt.
lare. ongytanne.

Ca. 21. on getyde. man 7. lange.

- 22. monige þing sprecende.
- 23. hī. hwylc æfestnes hi.
- 25. setles b bonefati'.
- 26. eadwine.
- 27. gelefan (*no break*).
- 28. godspræce. onwrigenes ðe hī.
- 29. íu. arfæstnys onwreah. redwalde.
- 30. cyninge. swyþe gefultumade. andgyt. ongitanne þa.
lare.

Page 126. 1. ða. bysceop. þ. mihte ða healnesse ðæs.

- B.**
- 2. módes. gecyrran.

C. S. 2. 7 þ he.

- O.**
- 1. se bisceop. þ he unyþelice mihte þa hea,nesse.
ⁿ
  - 2. gecyrran.

Ca. 1. ða se b' paulinu'. þ. unyðelice mihte þa.
2. eadmodnesse gecyrran.

Page 126. 3. ðam gerynum ðære.

- B.** 4. eristes rode ȝ. somod. hæle ðæs kyninges ȝ ðære.
 5. ȝ mid worda trymnessum mid mannum wann (ing *not first hand*).
 6. mid ðære. arfæstnesse. wordum. wann þ he
     for hi þingode. þa æt nyhtan geleornode he on.
 8. hwyle onwrigenes iú. ætywde þam kyninge.
 9. hyt ða. sona eode.
 10. manede þ. þ he on ðære onwrigennesse gehet þe him ætywed.
     tide yrnðo beswicode.
 12. heannesse cyneríces becóme.
 13. góð gesprec ȝ ðeos onwrigenes þyses. mid þy ðe.
 14. ælhte benam æðelfrið se ðe (p. 102). ȝ he. missenlic.

C. S. 6. gebeda won.

- O.** 3. ece. and þam. rode.
 4. ȝ he somod for . . . hælo (*three letters erased*). fore (14^b).
     wón.
 6. þ he fore hie þingade.
 7. nyhstan (*y on eras.*). on.
 8. hwyle (*y on eras. of e*). onwrigenes. ætywde þam cyninge.
 9. ylldé.
 10. ȝ he hine manade þ. þ. on.
 11. gehet. ætywed. tide yrnðo beswicode.
     n
 12. hea,nesse. become.
 13. godgesprecen. onwri,nes þyses.
 14. æðelfrið se þe. ȝ he þurh.

Ca. 3. ece. þam. þære liffæstan rode.

4. ȝ he somod for. ðe.
 5. monnū won.
 6. þa. ærfæstnyssa. gebeda þ he for hi þingade.
 7. on. hī.
 8. hwyle onwrigenes. ætywde þā.
 9. wræcca. ða. þā. manode þ.
 10. gefylde þe he on ðære onwrigenesse gehet (p. 41).
 11. hī ætywed. ðære tide yrnðo beswicode.
 12. heannesse. become.
 13. god,sprecen. onwrigenes ðysses.
 14. se þe. hī. ȝ he þurh.

Page 126. 15. stowe manigra. tíde. þa. æt nyhtan rædwold.

- B.** 16. cyning. bæd þ.
 17. lífe. ehtres sætnunga. hym feorh hyrde.
 18. wære wið æþelfryð cyning 7 he. gehet þ.
 19. Aſter ðon. se cyning æþelfryð.
 20. geacsode þ. rædwolde ðam cyninge. ða sende he
 ærendracan.
 21. þan þe.
 22. oððe. ageafe . þa ne fremede owiht on ðā þam cyninge
 ða sende he oðre siðe þa ne fremede þ nanwiht . þa sende
 ðriddan siðe . 7.
 24. gyfe. þōn.
 25. 7 het. þ. fyrdę gefeohte (*dot under e in fyrdę*).
 26. gyfe.

C. S. 20. ðam cyninge.

- O.** 15. stowe monigra. flyma (*y on eras.*) wæs þa. nyh^s, tan.
 16. com. rædwolde (*o on eras.*). þ.
 17. lif. sætingum (*æti on eras. : the letters after s and before n were both e*). feorh hyrde.
 18. 7. gehet þ.
 19. æfter.
 20. geacsade þ. rædwolde (*o on eras. of two letters*).
 21. ærenddracan. ðon þe.
 22. oððe hine him. ageafe ne he hwæþere. þam fremede.
 23. æfterran siþe arenddracan sende. ðriðdan siðe (*cross stroke on ðd not completed*).
 24. gyfe. þone he. sende wiþ.
 25. 7. 6n (15^a) beodan.
 26. gyfe.

- Ca.** 15. stowe monigra. þa.
 16. com. þ.
 17. lif. mycles. sætningū. hī.
 18. 7 he. hī gehet þ.
 19. ða.
 20. geacsade þ. rædwolde.
 21. ærenddracan to hī 7 mycel. wiððon þe.
 22. oððe hine hī. ageafe ne he hwæðere. ðam fremode.
 23. æfterran. ærenddracan sende.
 24. mycle þonne. hī. sende 7 wið.
 25. 7. þ. myd.
 26. gefeoht.

Page 126. 27. mód. þam gebeóte. þam gyfū.

B. 28. þ. ðæs kyninges.

29. (p. 103) þ. ofslean wolde oðþe his. agyfan.

30. þeign. getrywesta ðe þas.

31. ongeat.

32. acigde. sæde hu him mann embe ġdon.

33. 7 cwæð.

O. 27. æglhwæþer. þam beotungū. þam gyfum.

28. þ he geþafede ðæs.

29. þ. oððe his. agea, (ea on eras.).^{fe}

30. þeign (*altered from þen*). sreond (*sic*). treowesta þe þas.

31. ongeat.

32. acigde ut 7 him sæde.

33. hine mon ymbe gedon. gen. þu.

Ca. 27. þam.

28. þam gyfum. þ. ðæs. gehét.

29. þ. oððe his feondū. ageafe.

30. þeng. treowesta. þas ðing.

31. ongeat.

32. 7 wæs. acigde út 7 hī sæde (*accent on ut partly erased by cleaner ?*).

33. hine mon emb gedon. cw' hī ða to gif þu wylt.

Page 128. 1. on. sylfan tíd. ðe alæde. mægþe. ða.

B. 2. geláede. ðe. ne rædwold. æðelfriþ.

3. ðance. syndon þine. lufu 7 hwæðere.

þ ðu. þ ic.

þ dón

C. S. 1. 7 deest (*before in*).

O. 1. on. tíd. (e erased). alæde of þisse mægþe in. stowe . . . . þær (6 erased : first g).

2. ne rædwold (o on eras. of two; the upward end curve of a remains). æðelfrið. magan.

3. syndon þine. lufu.

4. hwæþere. don þ. lær. est þ (erasure).

Ca. 1. on. tíd accent (?). alæde. mægðe in þa.

2. ðe. rædwold. æðelfrið. magan.

3. cw'. hī. syndon þine.

4. hwæðere. þ don þ ðu. þ.

Page 128. 5. wáre forláete. swa mærum cyninge genam for þi he.

B. 6. nauwiht yfles ne dyde ne laðes ne ætywde.

7. þ he me. únæðelra mann.

8. hwæder (*sic*). ic fleon leng manigra. tíde.

9. brytene. wæs 7 wið hete bearh ic me wið his lað 7 warnode.

10. ða eode his freond aweg fram. he ana eadwine.

11. gewunode (*p. 104*). unrot uppan anum stane ætforan þære healle dura.

12. ongann. manegum hatum.

13. oððe. wære þa he þa lange mid.

14. neranessum. módes. þi blyndan.

15. midde.

16. mann wið his weard uncuðes andwlitan. gegyrelan.

C. S. 14. mid *deest*. nearonessum.

O. 5. genam.

6. nowiht. laþæs (*a of æ partly erased*) ætywde. deaþ.

7. me to deaðe gesylle. unæþelra man (*eras. of one*).

8. oððe la (*1 squeezed in*).

9. þ. berhg (*g imperfectly erased*).

10. freoni. fram. eadwine.

11. swiþe.

12. ongan (*15^b*). monegum.

13. oððe.

14. ðy. lange. nearo sum (*nearo ends, sum begins a line*).

15. midre niht (*ni out of m*) mon.

16. gangan uncuðes 7 wlitan þa he þa.

treowðe

Ca. 5. wære. myclū. genóm.

6. nowiht. ætywde.

7. þ he me. gesylle þonn. man.

8. oððe.

9. þ. berh 7 wearnode.

10. fram hī. eadwine.

11. gewunode. swyðe únrot.

12. ongan. monegum. geswenced.

13. oððe. hī.

14. (*p. 42*) lange. næarosum. modes mid þy.

15. fýre. middre niht mon.

16. gangan uncuðes 7 wlitan þa he ða to hī.

- Page 128. 17. þa he to. cóm ðe wæs (*ðe rubbed, but certain*). þa
B. eode þ he ær geseah to him 7 hine grette.
 18. hwan. on ðære.
 19. slepon ana swa. stana sæte wæccende.
 20. fræn. ðæs. belumpe he wacode.
 21. slepe. ð, úte ðe inne sæte . þa andswarode.
 22. 7 cwæð him tó. þ ic.
 23. ðinre unröttesse (*dot above*). wæccene 7 aulynesse.
     utsetles.
 24. wat hwaet. hwā ðu.
 25. ðe on neahnyssse. Ac (p. 105) gesuge.
 26. sillan wille. menn. þ þe frā þyssum.
 27. 7 rædwolde. beswape þ.

- C. S.** 18. ða oðre.

- O.** 17. com.
 18. on. ofre.
 19. slepton (*t erased*). ána unrot. þa.
     swa
     he
 20. tó. belumpe hwæðer. slepe 7 hwæþer.
 21. ute (*u on erasure*). þa 7 swarode.
 22. cwæð him to. þ.
 23. unrotness. wacone. anlipnesse (*i out of e*). utset,es
     (2nd t on eras.). cuþlice.
 24. g, . ornast (*one erased*).
     t
 25. on. eh,nesse (*one erased, then e on eras. of another*). förhtast
     (*dot above*). gesuge.
 26. ðam. þ þe fram þyssum. 7 rædwolle (*o on eras. of two
     before 1 curve left*). beswape þ he þe nawiht.

- Ca.** 17. com.
 18. hī. on.
 19. slepon. ana. sæte.
 20. hī belumpe.
 21. slepte. ðe inne. þa 7 swarede.
 22. cw' hī to. ðu me þ. ðone.
 23. ðinre unröttesse. wacone 7 anlepnesse. utsetles.
 24. wát.
 25. ðe on ehtnyssse. gesuge.
 26. þ ðe frā þyssū nearonessū.
 27. 7 rædwalde. beswape þ he ðe nanwiht.

Page 128.	28. ðe nanwilt laðes ne dó ne ðe.	feondum.	ne agyse
B.	ða andswaroðe he. cwað þ.	eall þ góð þ.	mihte.
30.	gesylla (<i>sic</i>). þ ða ætice.	gýt.	
31.	spræce. cwað hu gif þe eac.		
32.	on soðe. kynerice. þ te. þ án.		
33.	7 eac ealle kyningas ða. on brytene wáron.		ðu on.

C. S. 31. hu gif.

O.	28. laþes ne do. þe. feondum. ne agife (<i>i out oþe by eras.</i>).		
29.	andswaroðe he 7 cƿ. eall god þa þe he mihte.		
30.	þyslicre. þa ætycete.		
31.	cƿ and (<i>on eras.</i>) gýf he þe. þinum.		
32.	on soðe. þætte nalæs þ án.		
33.	yldran (<i>y on eras. of e</i>). on breotone (16 ^a). ær þe in.		

Ca.	28. ne dó. ðe ðinū. ne agefe.		
29.	7 swarede he 7 cƿ þ. eall góð.	mihte.	méde.
30.	þyslicre. ða geycte he ða gýt.		
31.	gesprec 7 cƿ and. ðæ eac.	feondū.	
32.	on soðe cynerice. þ nalæs þ án.		
33.	ae eac. on. ær ðe in.		

Page 130.	1. mihte. on ríce þu hi feorr. wæs eadwine.		
B.	2. on. frínnesse . forgiſe þ he him þæs wuldorlice þancunge don wolde (<i>rest wanting</i>).		
3.	spræc 7 gýf.		

C. S. 4. hu gif.

O.	1. mihte 7 on. ^e baldra (<i>final a on eras. of e</i>).		
2.	on þære frígnæs. se þe him þæs (<i>omitted words at top of page : variants frësumnesse ; forgeafe</i>).		
3.	wyrþ . lice (<i>eras. of one</i>). þancunge.		
4.	wið spræc 7 nu gif.		

Ca.	1. mihte 7 on. ða. edwine bealdræ.		
2.	on. hī. mycle.		
3.	fremsumnysse forgeafe þ. hī ðæs. wurðlice þancunge.		
4.	cƿ. hī. se ðe wiþ hī spræc 7 nu gif.		

- Page 130. 5. man. þyllice gyfe. soðlice towearde forecwyð 7.
B. 6. ðinre hæle. beteran. nytran.
 7. ætywan. þon. ðinra. oððe þinra.
 8. cwisttu (*p. 106*) hwæðer his ða. manunge onfón.
 9. hyrsum. ylde. eadwine. þ.
 10. on. þingū hym hyrsū béon. láre.
 11. onfón. ðe. fram. manegum yrmþum. teonū.
 12. heannesse kyneríces. he ðisse andswire.
 13. þe wið hine. mid his swiðran handa.
 14. þ. þonne ðe þis tacen tocume þon.
 15. ðu. tide 7 uncre spræce þa ne wiste he sona hwær (*rest wanting*).

- C. S.** 9. nanuht.

- O.** 5. man se þe þe ðyslice gyfe. soðlicre. towe,rde (*e on eras. of o*). for,cwyð 7.
 6. beteran.
 7. ætywan. þoñe. oððe.
 8. cwyst.
 9. hyrsum. ylde he eadwine ówiht.
 10. þ. on. hyrsum.
 11. fram. yrmþum (*y on eras.*). generede (*n out of r*).
 12. hea,nesse. ða he þa þysse andswire.
 13. instepe (*i on eras., the curve under e in pale ink*). swiðran hand. set,e.
 14. þ. þonne. tacon þyslic þe tocume.
 15. þisse tide 7 úueres.
 16. þ. me gehete þa he þas.

- Ca.** 5. man. se ðe þe. mycle soðlicre. forecwyð 7.
 6. beteran.
 7. ætywan. oððe.
 8. cwyst. ða. onfón wylle 7 hī.
 9. hyrsum. ða ne ylde he eadwine. gehé t þ.
 10. on eallū þingū hī gehyrsum.
 11. onfón se ðe. fram. monegū yrmðū. teonū genérede.
 12. heannysse. ða he ða þysse andswire.
 13. se ðe. þam stépe. swiðran hand hī.
 14. þ. cƿ þonñ. ðyslic.
 15. tocume. gemñne. ðisse tide 7. gespræces 7, yld.
 16. ðu þ. ða. me gehete þa he þas word (*p. 43*).

Page 130. 17. cóm he wolde þ.

- B.** 18. on ðam ongeate þ te þ mann. ðe. aetýwde. þ he gast.
 20. 7 mid þi. ána. ða gít sáet 7.
 21. be ðære. hwæþere.
 22. sorgiende geornlice. hwanan. cóme.
 23. ðas word sprecende wæs to him. cóm eft se.
 24. bliðū andwlitan hine grette.
 25. arís 7 gang inn 7 gereste þine leomu 7 ðin móð butan sorgum
forðā.
 26. kyninges (*p. 107*). oncirred.
 27. gedón. he wile. trywa. ðe.
 28. beon wið æþelfrið kyning sæde hī (*hī in marg. 1st hand*).
æfter ðam þ. his gefanc be þam ic ðe.

C. S. 18. hit *deest* (*before gast*).

26. nele he ðe nanuht.
 28. be ðæm ic þæm ic.

- O.** 17. hwær he com (*r on eras. of he*). þ he on þon ongyte þ þæt.
 18. aetywde ac, þæt.
 20. 7. þa se giunga. ana. set 7.
 21. gef,ende (*sic*). ðære. hwæþere sorgiende.
 22. oððe hwanon he come. wæs
 23. se þe þas þing tó (*16b*). sprecende, .
 24. bliþe 7wlitan. and grette. cŵ.
 25. gang. lichaman. butan sorgum forþon.
 26. óncyrred. þe.
 27. treowe. ðe.
 28. sæde. æfter.

Ca. 17. cóm wolde þ he on.

18. ongeate þ þ. se ðe hī aetýwde ac þ þ hit.
 20. 7. iunga æþeling ana. ða. 7.
 21. be. hī. hwæðere sorghiene.
 22. oððe hwanon. come se ðe þas.
 23. hī. hī.
 24. 7wlitan. cŵ áris 7 gang.
 25. ðin móð butan sorgum.
 26. oncyrrred.
 27. gedón. má. tre,we. gehát wiðð ðe gehealdon.
 28. sæde hī. þ.

Page 130. 29. on digolnysse . onwreah ða.

- B.**
- 30. fram þam yflan inngehigde.
  - 31. módes. manode þ þ ná ne gerise swa.
  - 32. kyninge. geþungenū þ.
  - 33. betstan on ywde gesettan 7 wið golde gesyllan 7 his trywa.
  - 34. feoh gytsunge forleasan. ðeorwyrðre 7 máre þón ealle madmas.
-

C. S. 34. seo wære deorwyrðre.

- O.**
- 29. geþohte bi ðam. on digolnysse.
e
  - 30. onwr,ah þa. hio. fram þære yfelan ingehygde (i on eras.).
  - 31. manade þæt þ nænige þinga gedafenade.
  - 32. æþelum. geþungenenum þ. on nyde (y on eras.)
gesettum on. bebycgean. feo . gytsunge (eras.).
dyrwyrðe 7 mare eallū.
-

- Ca.**
- 29. geþohte big þā ðe ic þe. sægde. on digolnysse.
  - 30. þa. fram. yfelan ingehygde.
  - 31. manede þ þ nænig ne gedafenade. geþungenenum þ.
  - 33. on nyde gesettum on. bebycgean.
  - 34. feo gytsunge. seo þe dyrwurðre wære 7 mare eallū.
-

Page 132. 1. þæs mare secgean.

- B.**
- 2. þ án þ. þone wreccan þe hine gesohte to.
  - 3. gefultumode þ. ríce.
  - 4. becóm forðam. ærendracan. cirdon.
  - 5. ærendedan. gebeonn rædwold. fyrde. werod.
  - 6. gesamnode to winnanne. æðelfrið kyning þa. togeanes.
-

O. 1. hwæt scolan we þæs ma.

- 2. swa swa. nalæs þ an þ he þone wræccan þe hine gesohte to.
hā cyrdon þe his cwale ærendedon.
  - 4. becom. syððan. ærenddracan ; þa geban rædwald.
  - 5. fyrde 7 micel werod.
  - 6. gewinne. æðelfrið. togenes.
-

Ca. 1. maðmū. scolan we þæs mare secgean.

- 2. swa swa. nalæs þ án þ he þone wræccan þe hine gesohte to.
- 3. hī. þ.
- 4. becóm forðon. þa ærenddracan hā cyrdon.
- 5. ærenddedon. rædwold. fyrde 7 mycel werod.
- 6. gewinne. æðelfrið ða fór he hī togenes.

Page 132. 7. ungelicū werode forðam he him ne wolde fyrst alýfan (p. 108) þ.

- B.**
8. werod eall gesannian þa. hi tosamne 7 fuhton.
  9. myrena ðeode. Ðe ís iddlé (*accent or blot over e*).
  10. kyning ofsloh 7 eac on þam yican.
  11. man slog. wæs rægnere haten swa he eadwine.
  12. æfter ðære godan spræce. þ án þ.
  13. þa sætnunge gewarenode ðæs únholdan.
  14. swilce eac æfter. him þæs ríces. æfterfylgde.
  15. þi. ða. bysceop. bodode.
  16. ylde. gýt. tide geornlice smeade 7 þohte ðær he ana wæs hwæt (*rest wanting*).
  18. from 7 hwylc text follows O to 136, 18 wig.

C. S. 9. ðeode 7 east.

14. wuldul (*sic*).

- O.**
8. werod eall. þa geforan hi. gefuhtan.
  9. (17^a) myrena (y on eras.). þeode 7 eastdæle. ea.
  10. æþelfrið. slogh swilce. on þam yican.
  11. slogh rædwaldes. regenhære haten 7.
ee
  12. swa he eadwine æfter þam godgespre., nalæs þ an þ he hī.
  13. unholdan.
  14. swyld eac. on þæs, wuldur æfterfylgde. rices
  15. bisceop.
  16. ylde.
  17. gelimplicum. hine sylfne.
  18. selost.

- Ca.**
7. werode forðon. hī. þ.
  8. eall. hi.
  9. myrena. þeode 7 eastdæle. ea. idle.
  10. æþelfrið. sloh. on þa yican.
  11. regenhære haten 7.
  12. swa he eadwine. góðgesprece. ár. nalæs þ an
n
þ he hī þa sæt,unge.
  13. þa gewearnode þæs unholdan.
  14. swyld eac. slæge hī on. æfterfyligde.
  15. paulin' se þ.
  16. ylde. tíd. cwædon gelimplicum (p. 44).
  17. hine sylfne.
  18. hī selost. æfæstnys hī to healdanne.

- Page 132. 19. healdenne.   þa wæs se godes, inngangende.
B. 20. hím ðær.   ána.   7.   his swiðran hand.
 21. þ.   acsode hwæþer.   þ.   ongitan mihte.
 22. oncneow he þ tacen sona swutule.   him sona to fotum.
 23. godes wer úpp ahóf.
 24. cwæð hwæt.   gyfe ðinra.
 25. (p. 109) hand beswicen.   þe.   7 þurh his gife 7 his
     mihte þu ðam ríce onfeng.   mihte
 26. þu wilnodest.   gemyne þu þ ðu drihtne gelæste þ ðu him-
     gehete þ ðu.
 28. se ðé fram hwilwendlicum earfoðum.   eac þemáre (*sic*)
     hwylwendlices ríces.
 29. 7 gif.   hyrsum.
-

- C. S.** 24. ond hwæt.
 25. ða ðu ðe ondræde.
-

- O.** 19. Ða (*begins line with capital*).   ingangende.
 20. 7 sette 7 sette (*the first 7 sette struck through*).   hand.
 21. þ.   acsode hwæþer.   tacon.   mihte.
 22. hī.
 23. fotum.   man up áhof.   cūþlice.
 24. cwæð hwæt.   gyfe.
 25. hand beswicene þa þu þe ondre, 7 þu þu, h.   de   r
     26. onfenge þa þu.   þ ðridde.   gyfe þam.
 27. gelæste þ þu gehete þ þu ónfo.   hi, beboda.
 28. se þe þec (*ec on eras.*) fram hwilendlicum earfeþum.   on
     are hwilendlices.
 29. áhof (17^b) 7 gif þu.   hyrsum.
-

- Ca.** 19. ða.   ingangende.
 20. hī.   ána.   7.   hand hī.
 21. þ.   acsode.   ongitan mihte.
 22. swotole.   hī.
 23. man úp ahóf 7 hī cūþlice.
 24. cw' hwæt.   gyfe.
 25. handa beswicene þe ðu þe ondrædest.   gyfe þā.
 26. onfeng.   gemunę.   þ ðu þ.
 27. gelæste þ ðu gehéte þ.   beboda.
 28. fram hwilendlicū earfoðum.   on are hwilendlices.
 29. ahof 7.   gehyrsū.

Page 132. 30. þōne. Ðurh me þe lereð 7 bodað. Ðe eac fram tintregum.

- B.**
31. yfla 7 Ðe dælnymende.
  32. rīces on heofonum.

O. 30. me þe. fram tintregum.

31. generet aelcra. 7 þe dælnimende.

hine. on.

Ca. 30. wylt. me þe. læreb. þonī. frā tintregum.

31. aelcera. 7 þe dælnimende. hine.
32. on.

Page 134. Text follows O.

B. 1. A space. cyning þa, word (^sout of s). andswarode. cwað.

2. æghwæðer. Ðe.

3. þ he wolde ge sceolde. freondum 7 mid his ealdormannum 7 mid his witum spræce habban 7 geþeaht gif hi þ ðafian.

5. gode gehalgode.

6. wæron. cyning swa he. bysceop þ geðafode.

7. spræce.

8. synderlice. frinende. Ðuhte.

9. gesewen. lár (p. 110). Ðære godcundnyssse begang. Ðær.

11. andswarode. aldobysceop. ceafi.

12. Ðu. hwylc. sy. bodod. Iic (sic).

13. þ. geleornod. þætte. owiht.

O. 1. hehī (both words out of original him).

2. þæt. þe (e on eras.). wolde his.

6. þæt.

12. Ðe.

Ca. 1. 7swaredede.

2. þ he ægðer. scolde þā. onfón.

3. cƿ þ he. freondū.

4. wytum spræce. geþeaht. þ. þ.

5. woldon. gehalgode wæron.

6. Ða. cƿ. biscop þ geðafode Ða.

7. gespræce.

8. frā hī eallū. hī.

9. lár. godcundnyssse. Ðær.

11. hī. 7swaredede. ealdorbiscop.

12. hwylc. lár sy.

13. þ. þ.

- Page 134. 14. nytnesse. seo. þis.
B. 15. beeodan . forðam nan. gelistfullcor hine geþeodde on úra.
 16. begangum. ic 7 þeah monige syndon ðe máran (*accent?*)
     gyfe 7 frēfulnessesse. ðe.
 18. ic 7 eallum þingum on gehwam. wát.
 19. úre godu. mihta. ðonne. hi me bet fultumian forðam.
 20. forðam. þincð.
 21. ðu. ðing beorhtran. strengran.
 22. þ. ðam þam (*second struck through*). onfón.
 23. *Begins* þa ðæs cyninges wita oðer 7 his ealdorman geþafunge
     (*dot*).
 24. ðære. ðus ewaþ. þyllie. gesewen cyning
     leofusta.
 25. líf. an eorðan. wiðmætenesse.
 26. ðe us nu cuð is swyle þu at swæsendum. ðinū ealdormannū.
So ends line 23 of page 110 in B: line 24 begins on (in margin)
     healle (*final e small and afterthought*) gewyrmed . 7 hit ríne 7
     sníwe (*then blank= 11 letters*), then follows 25 heall gewyrmed
     7 hit ríne 7 sníwe 7 halgelge 7 án *the words repeated*
     underlined : *as also are 7 án. Page 111 in B begins 7 an*
     spearwa ðanan útene (*first e out of æ*) cume 7 hrædlice þa
     healle ðurhfleoge 7 cume ðurh oðre duru inn þurh oðre.
-
- C. S.** 23. ðæs wordum oþer cyninges.
 28. sniwe 7 hagelge cume. cume an.
-
- O.** 19. ure (18^a) godo. woldan (*w out of þ*).
 27. -tide 7 (e 7 on eras.).
 28. ,eall. cume (u on eras.).
-
- Ca.** 14. nytnesse hafeð seo æfæstnys.
 15. forþon. ðegna. neodlucor ne gelustfullode hine.
 16. sylfne to ura goda. þonñ.
 17. ðe. fremsunnysesse.
 18. ic. þingū maron.
 19. godas. þonñ woldon hi.
 20. forðon ic him (*p. 45.*). þodde. forðon. wíslie.
 21. ða. strengran. bodade.
 22. þ.
 23. þyssū wordum oðer þæs.
 24. cƿ ðyslic. gesewen cyning.
 25. andwarde. wiðmetenysesse.
 26. swa gelíc swa. þinū.
 27. ealdormannū. þenum. tíde. sy fyr onæled.
 28. ríne. úte cume þonñ an.

Page 136. 2. ðe.

- B.**
3. þi.   ðæs.   þ.   eagan beorht ^þ, læste.
  4. of wintre on winter.
  5. þonne ðis manna líf.   atywed hwæt ðær beforan gange
    þ hwæt.
  6. æfterfylge.   cunnan forðam.
  7. ðeos niwe lar.   grislcre bringe.   wyrðe heo is þ we
    ðære fylgean þisum.   gelicum.   ealdormenn.
  9. kyninges.   spræcon.
  10. ða gyt toætiete ceafi.   cwæð þ.   bysceop.
  11. ðam.   sprecende þe he embe.
  12. ^a ð, het.   dón.   þa he ða.
  13. clipode.   þus cwæð forðam swa micle (*rest wanting*).

- C. S.**
3. eagan beorht.
  4. on ðone winter.
  5. mendlicum fæce (? mediclum).
  7. geweorlicre bringe.
  11. ðæm ðe (*after sprecende*).

- O.**
2. in (i on eras.).   gewite (ew on eras.).
  3. ðy storme (or on eras.).
  5. ætyweð (y on eras.).
  6. æfterfylge.
  7. forþon.   niwe lar.
  8. after fylgen a pale comma.
  9. þæs.
  10. tó ætyhte (yh on eras.).
  12. þa het (18^b).

- Ca.**
1. þ hus þurhfleo þurh oðre.
  2. oðre út gewite.   ða tid.
  3. ríned.   ðy.   þ.
  4. þ.   fæc.   of wintra in winter.
  5. þonñ.   medmyclū.
  6. æftfylige.   cunnon forðon gif þeos niwe.
  7. bringe heo þæs wyrðe.
  8. þ.   ðære fylgean ðyssum wordū.   ealdormen.
  9. þæs.   þeahteras.
  10. ða gét togeyhte cæfi.   paulinu'.   b.
  11. sprecende þe he.
  12. ða.   dón ða.
  13. þ ongeat þ þ.

Page 136. 14. Ðæm begange þ.

B. 15. nu Ðonne.

16. andette þ on þisse lare þ.   þ us mæg Ða gife syllan.
17. eadignesse.   forðam ic þon nu lære cyning leofesta þ
tempel þ Ða weofedu þa ðe.
18. *T begins again at bedo.*
19. butan wæstmum heoldonær 7 halgedonær þ.   Ða raðe.
20. forleasan 7 forbærnan mid fyre. þa wæs se.
21. andettende (*p. 112.*).   bysceope.   þ.
22. Ðam.   7 cristes.
23. þi.   Ða.   fram Ðam.   bysceope.
24. acsode.   hiær beeodon.   Ða weofedu.
25. Ða hergeas Ðara.   heora hergū.   hi.   wæron hwa
hi ærest adilgian sceolde 7 towedorpan.

C. S. 15. hu Ðonne.

16. openlice on þ þ **C in textu:** ondet—in *marg.*
20. ond hwæt.

O. 18. wigbede þa þe we.   butan.   nytnesse hal. gedon
(*i and part of g erased.*)

20. forleose, 7 fyre forbærne, óno (*o on eras.*)   þa se.
21. andette þam bysceope.   eallū.
22. deofulgyldū wiðsacan 7.
23. myd.   fram þam.   bisceope.
24. acsa hiora.   hiær beeodan hwa þa.
25. heargas þara deofolgylda.   hiora hegum þe hngum þe hi
(þe hngum *struck through.*)   wæron hi ærest aidlian.

Ca. 14. þ.   forðon.   mycle.   þā.

15. þ.   þonñ.

16. óndette þ.   þ.   þ us.

17. syllan þa gife.   eadignysse 7 éces.

18. ic lære nu cyning þ þ tempel 7 Ða weofedu Ða þe.

19. butan wæstmū.   nyttynsse.   þ we Ða hraðe forleasan 7 on.

20. forbærnon hwæt he Ða se.

21. andette þā.   hī eallū þ.

22. deofolgyldū.   7.   onfón.

23. þy he Ða.   fram þam.

24. acsode.   hiær beeodan he hét hraðe Ða wigbed.

25. heargas.   deofolgylda.   hegum.   hi.

wæron

aidlian 7.

Page 136. 26. andswarode he mid ðam 7 cwæð hwa mæg hi yð toworpan
B. þænne ic sylf ðurh þæs snitero.

29. fram ðam. 7. ða. fram.
 30. ydlan. ðe. 7.
-

C. S. 26. ic hwa mæg þa nu eþþe ic longe **C** *g.c. fere ut in O.*

- O.** 26. sceolde þa 7swarade.
 27. ða nu eððe ic lange (*eððe defaced but certain*). dysinesse.
 28. oþra manna gerisenlicor. sylfa.
 29. snyttra. íc fram þam soþan. 7 he þa. frā hī.
 dysinesse 7.
-

- Ca.** 26. toweorpan þa 7swaredhe se b efne ic þa godas lange mid
 dysynsse beeode oð þis hwa mæg hi gerisenlicor nu toworpan
 to bysne oðra manna (*p. 46*) þonñ ic sylfa þurh.
 29. snyttra. frā þam. 7. fram.
 30. hī. ða. dysignyssse. 7.
-

Page 138. 1. þ. 7 gesteddhors þ. mihte on faran 7 þ deofolgild.

- B.** 2. forðau þā bysceope naes alyfed þ.
ne furðon.
 3. wæpen werian nelles buton (*words above in a later hand*).
 4. rídan. sweord 7 he. begyrde.
 5. nam him spere. hand. ðæs. ðam.
-

C. S. 1. 7 stodhors.
 3. ne elles.

- O.** 1. þ. sealde (19^a). þ he mihte.
 2. 7 þ. forþon. þam bisceope hiora haligness.
 3. ælcor butan on myrran (*first r erased but plain*).
 4. hī. þ. begyrde.
 5. nam him spere. hand. þam.
-

- Ca.** 1. þ. hī. gesteddhors þ. mihte.
 2. 7 þ. toworpon. þā bisceope ne wæs.
 3. þ. ælcor butan.
 4. ða. hī. þ. begyrde.
 5. nam hī. hand. þam.

Page 138. 6. deofolgylde rad. þ. hine geseah. gescirpendne (*sic*).
B.

7. ða wendan hi þ he tela nyste ac þ he wedende wäre. ðæs.
 8. nealæhte. þam hearge. ði. þ.
 9. ðam hearge 7.
 10. ongytennesse. beganges 7. þa het toworpan his
geferan (*p. 113*) eallne.
 11. hearh 7 ða getimbro forbærnan.
 12. git ætywed iu ðara deofolgilda feor east fram.
 13. eoforwicceastre. deorwetan. ea 7 git.
 14. bysceop. ðæs soþan.
 15. innbryrdnesse. ða weofedu þæs hæðenan gyldes 7 hi
gode gehalgode.
 17. A (*space*). þam æðelingum, þeode wæron (*add. later hand*).
 18. miclum. geleafan onfengon 7 fulwihtes baðe.

C. S. 8. mid ðy spere.

- O.** 6. deofulgyldum. þ.
 7. hi þ. tela.
 8. gelyhte. þam hearge. mid his spere.
 9. sticade. þam hearge 7. swiþe.
 10. ongyteness. soþan. biganges 7. þa het.
 11. toworpan. hearh.
 12. ætywed giu þara deofolgylda naht. fram eoferwicceastre.
 13. 7.
 14. godmundi,gaham. bisceop. soþan.
 15. onbryrdnesse. sylfa.
 17. þam æþelingum.
 18. bæþe. fulluhte bæþe.

- Ca.** 6. deofolgyldū. ða þ. ða.
 7. hi þ. tela. þ.
 8. ðe. gelichte. þam hearge. mid his spere þ.
 9. þam hearge 7. swyðe.
 10. ongytenesse. biganges 7. hét. toworpon.
 hearh.
 12. æteowed giu þara deofolgylda naht. frā.
 13. éa 7 gēt to dæg is.
 14. godmoundingahám ðær. þ.
 15. onbryrdnysse. sylf. gehealgode.
 17. þam.
 18. mycle. fulluhte. ændlyftan.

Page 138. 19. gefullad fram pauline þam bysceope.

- B.** 20. on. ðy halgan easterdæge on scē.
 21. pætres ciricean. ða. hraðe geworhte cyricean
     treowene siððan. gecristod wæs he ongann mid (*rest wanting*).
 24. bysceopes. cyrican timbriau 7 hyhran (*e original*) stænene
     ymb ða ciricean þe he ær timbrede.
 26. ærðon. heannes gefylled 7 geendod wäre þ.
 27. þ ylce.
 28. æfterfylgende oswolde. ðære.
 29. bysceop. gear fulle þ wæs oð ende. þ.
 30. fultume (*p. 114*) on ðære. * menn.

O. 19. gefullad fram pauline þam bisceope.

20. on. easterdæge on.
 21. cyrican (19^b). hrēde gew,rcē (*eras. of y*). treowe
     (*eo on eras.*).
 22. cyricean getimbred syððan. swylce he eac on þære cestre
     his larewe 7 his. pauline bisceopsetl (*after t eras. perhaps of e*).
 23. 7.
 24. ongan. bisceopes. cyricean 7 hyhran.
 25. stænene (*eras. after first e*). timbrian 7wyrcean ymb þa
     cyricean.
 26. ærþon þe seo hea,nes. gefylled 7 geendad wäre þæt he,. se
 27. þ ylce.
 28. æfterfylgende óswalde. ðære.
 29. bisceop. gear full. oð ende. þ.
 30. fultume on. mægþe. bodade.

Ca. 19. he wæs gefullod fram pauline þam b.

20. on eoferwicceastre. easterdæge on.
 21. cyricean. ða. geworce. treowe cyricean
     getimbred syððan.
 22. swylce he eac on þære ceastre his.
 23. 7 his b pauline bisceopsetl. 7 sona ðæs þe he gefullad.
 24. ongan. b. cyrican 7 hyhran.
 25. stænene timbrian 7wyrcan. cyrican.
 26. ærðon þe seo heannes. walles gefylled 7 geendod wäre þ
 27. þ ylce.
 28. æftfyligend. forlēt. ðære. paulin'.
 29. b. gear fulle þ. oð ende. þ.
 30. fultume on. bodade.

- Page 138.** 31. gefullode. manige swa foreætywed.
B. 32. ðam ecan. On ðam wæron þa begen acennede osfrið 7
       eadfrið eadwines suna kyninges þa he wrecca.
 33. cwenburge.
-
- O.** 31. foreteode.
 32. on þam wæron ósfrið 7 eadfrið.
 33. acende. cwenburge.
-
- Ca.** 31. gefullade. foreteode.
 32. on þā. eadfrið. ða. hī. acende.
       (p. 47) he wræcca. cwénburhge.
-
- Page 140.** 1. myrcna kyninges 7 wæron. 7 wæron.
B. 2. gefullode æfterfylgendre tide 7 his oðre bearn 7 his oðre bearn
       (*sic*). æþelburge.
 3. cwene acennede wæron æðelhun 7 æþeldryð his dohtor 7 oðre
       naman his sunu wuscfrea hatte. Ac ða.
 4. twa. forðferdon 7 on cyrican on eoforwic ceastre bebyrgede.
 5. swylce.
 6. yffe gefullad. manige æþelingas of ðam cynig kynne.
-
- C. S.** 6. cyning cynne.
-
- O.** 1. dohter myrcna (*y on eras.*).
 2. æfter æfter fylgendre (*second struck through*). tide. of
       æþelburge þære cwene.
 3. æþelhun 7 æþeldryð. oðer his suna wuscfrea hatte.
 4. þa. forðgefederon.
 5. on cyricean. eoforwicceastre bebyrigde. swylce (*y
       on eras.*).
 6. gefullad. ósfriðes. æþelingas of þam cyning cynne.
-
- Ca.** 1. dohter myrcna.
 2. gefullade æft fylgendre tide oðre. æðelburhge ðære cwene.
 3. æðelhun 7 æðeldrið. dohter. suna.
 4. wuscfrea hatte. twegen. forðgefederon.
 5. on cyrican. eoforwicceastre bebyrigde. swylce.
 6. gefulwad. of þam cynecynne.

- Page 140.** 7. þ sæd þ. hæte. wäre on norðhýbra lande cristes
B. geleafan 7 fulwihte onfengon þte paulinus se bysceop.
 9. sumere. ðam kyninge 7 þære cwene. ðone tún. tún.
 10. nēned. ætgefrinn. XXX-. þ.
 11. ðær þ. cristnode 7 fullode. nan þing elles ne dyde eallum.
 12. fram. æfen 7 com þ cristen folc ȝyder.
 13. eallū þam. 7 ðam. godecunde. timbrode.
 14. on synna forlætnesse fullwihtes (*p. 115*) baðe aðwoh on þam.
 þe glene.
 15. ðes tún. on ðara æfterfylgendra kyninga tidum.
 16. for ðam. on. ðe melmen.
 17. stowa. on. eac swylce on ðære mægðe.
 18. bysceop. þam kyninge. þ.
 19. fullode þ. swealewan. be cetrih.

- O.** 7. sæd þ. mycel hæto. cristes (20^a).
 8. fulwihtes, on norþanhymbra ðeode þæt. bisceop.
 9. on.
 10. nemned ætg ré, in (*from g to i eras., re on eras.*). wunadé.
 þritig. þ.
 11. þ. fullade. nowiht. eallum.
 12. fram ærne mergen. þonne.
 13. stowū. timbrede 7 on (*squeezed in and in a shaky hand*).
 14. bęþe aðwogh. þam. clæne.
 15. þara (*final a over eras. of e*). æfterfylgendra.
 16. oþer. for þam getimbrad on. maelmen (*last e converted into i by rough eras.*).
 17. on. mægþe. swylce eac in dera mægþe.
 18. bisceop. þ.
 19. on swealwan. be.

- Ca.** 7. þ sæd þ. mycel hæto.
 8. fulluhtes bæðes on. þ. þ.
 9. com. 7 ðære cwene on. tún.
 10. nemned ætgéfrin. þ he ðær þ.
 11. fullade. nowiht. on eallū þā dagū.
 12. fram ærne mergen. Ðonī þ (cap.).
 13. eallū tunū 7 stowū.
 14. 7 on synna forlætnysse. aþwoh. þā. clæne.
 15. þæra æftfyligendra.
 16. forðon. on. ðe man elmen hatt (*sic*).
 17. on. swylce.
 18. þ. þ.
 19. fullade þ. on swalewan. be cetereht.

- Page 140. 20. forðam. gyta. cyrcean ētimbrede ne fulwihtes
B. stowa on ðam fruman. acennedan cirican getimbred.
 21. hwaēðere on.
 22. wæs ða kyninges. cyrican timbrian þa æfter.
 23. hæðenan. þi bolde (*in margin with mark of insertion before forbærndon*). forbærndon. forðam eft.
 24. ofslegen. fram ðam. æfter. bold.
 25. on ðam lande. loides. *No break after hatte which ends a line, but Hæfde is written with an ordinary capital.*
 26. eadwine. beganges.
 27. þ. kyning.
 28. rædwoldes. þam. þ. ða. deofolgyldes.
 29. gerynum.
 30. eastenglum. rædwold. iu geara. on.
 31. on ða geryno. forðam þe he.
-

- O.** 20. cyricean getimbred ^m on þam fru, an (*blot erased*).
 21. acennedan cyricean. hwaēþere on. þær wæs þa.
 22. botl (*t on eras. of ð ?*). edwine. cyrcean getimbrian
     þa æfter.
 23. hæþenan. botle (*tle on eras., part of a cross stroke of ð (?) seen*). fram þā.
 24. ofslegen. for þam. æftran (*e eras. after t ?*). botl (*tl on eras.*).
 25. on þam lande þe loíd is haten.
 27. þ. eorpwald (*before this eras. of two to three letters*).
 28. redwaldes. þ. deofulgylda.
 29. þā gerynum (20^b). geleafan mid his geleafan (*m. h. g. struck through*). mægþe eastenglum.
     wæs
 30. ,rædwald. giu. on.
 31. geryno. forþam þe.
-

- Ca.** 20. forðon þa gyta. getimbred. on þā.
 21. acennedan cyricean. hwaēðere on.
 22. wæs ða. botl hét. cyricean getimbrian. **Ða eft.**
 23. hæþenan. botle. fram þā.
 24. ofslegen. ðam. æftran. botl.
 25. on þam lande ðe loid, is haten (*comma as shown*).
 26. mycele wilsumnysse. biganges.
 27. þ.
 28. þ. forlét ða. deofolgylda.
 29. þā.
 30. and rædwald. wæs iu geara on.
 31. geryno. forþam þe he.

- Page 142.** 1. cóm. beswicen fram. fram sumum.
B. 2. þ he forlet (*p. 116*). hlutornesse. ða.
 3. nearran. wärsan þonne ðære ærran. swa ðæt.
   ðeawe lyfde þe iu ða.
 4. samaritáne. þ.
 5. þeowiende. deofolgildum and. on ðam hearge weofod.
 6. Xfs. deofles onsægdnesse. ylca hearh.
 7. wunode. oð eadulfes. ylcan. kyninge.
 8. sæde. þ. eniht wesende.
 9. kyning rædwold æpelre. þeah ðe on dæde he æle nære.
 10. tytelaes. haten for ðam.
 11. cyningas wuffingas nemned wæron.
 12. And hwæt þa eorpwald se.
 13. fram. hæðenum menn ricbyrht. þanan ða seo.

- C. S.** 13. wæs *deest* (*i. e. read* hatte *not* wæs haten).

- O.** 1. wæs he beswicen fram. 7 fram. þæt he forlet ða. nearran.
 3. wyrsan þam. þ he þy. iu.
 4. þ.
 5. deofulgyldum 7. on. ylcan hearge. wibed.
 6. onsegnesse 7 ofer. onsægdnesse se ylca hearg (*g in
sægd an afterthought but first hand*).
 7. aldwluf. es (*original abrasion?*). ylcan mægþe cyninge sæde.
 8. þ. eniht wesende.
 9. redwold æpelre. unæþele.
 nu
 10. titeles su. fram þam forþon eastengla cyningas wuffingas.
   nemde.
 12. þa eorpwald se. nalæs.
 13. fram sumum hæðenum. ricbyrht hatte þanon þa sio mægþ.

- Ca.** 1. wæs he beswicen frā. (*p. 48*) 7 fram sumū unrihtū.
 2. þ he forlēt ða hlutornysse.
 3. nerran tíde. wyrsan. þ he ðy. ðe iu.
 4. þ.
 5. deofolgyldū 7. on. ylcan hearghe.
 6. onsægdnyssa 7. onsægdnyssse se ylca hearh.
 7. wunede. tíde. ylcan. cyninge sæde.
 8. þ he hine cuðe eniht wesende wæs he.
 9. rædwold æpelre. ðe.
 10. titeles. fram þam. cyningas wuffingas. nemde
   hwæt þa.
 12. eorpwald se cyning nalæs æft.
 13. fram sumū hæðenum. ricbyrht wæs haten þanon seo.

- Page 142. 14. ⁱmaeð (seems an i). fulle on. lifende wæs oð þiebhr̄t.
B. 15. eorpwoldes. mann.
16. ðam. lifendum.
17. on. lande. ðær wæs, mid gerynum cristes geleafan
he wolde.
18. dælnymende gedon sona swa he to.
19. 7 þam godan.
20. fultumode. bysceop. cōm. burgondena.
21. com he ærest (p. 117).
22. ,onorio þā arcebysceope. sæde. ða.
23. godcundre. 7 he.
24. se æresta. landes. on.
25. þære ðeode æfter ðam gerynum his geleaffsumra 7 he ealle ða
þeode æfter ðam gerynum (*sic*). naman fram langre
wonesse. ungsælignesse.

- O.** 14. fulle on dwolan. lifigende oððæt þe sigebyrht.
15. broþor.
16. lifendum.
17. on. lande. (21^b) gerynum.
18. well. dælnimende (ni *out of* m).
19. þam.
20. gefultumode. bisceop. com óf. burgundana.
21. gehalgad com. tō.
22. þam aercebysceope. sæde.
23. on. 7.
24. arfesta. landes mycelne wæst. m (e *erased*). on.
25. eall þa ðeode æfter þam.
26. fram langre (gr *on eras. of* l?). wonesse.

- Ca.** 14. fulle on dwolan. lifigende oððæt sigebyrht.
15. eorpwalde.
16. þā breðer lifendum.
17. wræcca on. lande. þā.
18. well. ðæs.
19. gedón. ðe. þā. well.
20. gefultumode. b. com. burgundana. dælū.
21. com. sté.
22. þā aerceb 7 hī sæde. ða.
23. lærænne on. 7.
24. landes mycelne. gemete on.
25. ðeode. eall. þā. frā langre wónesse. ungesælignysse.

Page 142. 27. worcū. gifū.

- B.**
- 28. ȏsælignesse. bysceopseldes on domocceastre ^{t 1} 7.
  - 29. þi he .XVII. wint on bysceoplicū. wæs 7 ðær on sybbe.
geendode.
  - 31. Åerde space. bysceop. swylce. on.
  - 32. lindesige. mægð nyhst on.

C. S. 28. eac deest (*before onfeng*).

- 29. 7 ðær.
- 31. lærde he.

- O.**
- 27. tō soðfæstnesse we,recum 7 to gefean þære.
  - 28. ónfeng (ó on eras.) he bisceopsetles on. 7.
  - 29. þy he seofontine. on bisceoplicum.
  - 30. on.
  - 31. bisceop. swylce. on.
  - 32. mægp. nylste on.

Ca. 27. soðfæstnysse weorcū 7 to gefean þære.

- 28. gesælignysse gelædde he eac onfeng biscopsetl on. 7.
- 29. þy he. on bisceoplicū. wæs þær.
- 30. on. lif geéndode.
- 31. lærde scs paulin' se þ. swylce. on.
- 32. nyhste on suðhalfe.

Page 144. 1. sæ 7. gecyrde lindcylne ceast.

- B.**
- 2. ðæs nama. hirede.
  - 3. swylce he eac on ðære. stænene cirican timbrede æþeles
weordes ðær gyt
  - 4. man. ða. standan.

O. 1. 7. gecyrde.

- 2. nama. blæcca (a of æ partly erased). hirede swylce
he eac.
- 3. stænene cyrcean. æþeles. standan.

Ca. 1. ligeþ út on sæ 7. gecyrde lindcolene.

- 2. nama. blecca. hirede.
- 3. swylce he eac. (p. 49) stænene cyrcean.
- 4. gýt to dæg mon mæg. standan.

- Page 144.** 5. 7 þær gyt.   ætywed beoð manige.   untrūra.
B. 6. þa.   seceað on ðære sylfan cyrican.
 7. bysceop his gast to criste onsende 7 honoriū for hine (*p. 118*).
 8. bysceope.   swa eft her æft myngiað be.
 9. sæde.
 10. arweorðe.   þam.
 11. þ.   sæde.   wita þ.
 12. gefullad.   fram pauline ðam bysceope on eadwines.
 13. andweardnesse.   kyninges 7.   mænigo.   on.
 14. be.   sæde.   ylca mann.
 15. ðaes bysceopes hiw wære scé þ he wære se mann lang.

- C. S.** 7. forþferde. **W.**
 14. be Teolfinga ceastre *deest*.

- O.** 5. 7.   aeghwilce (*æ on eras.*) (*21^b*) gere ætywed beoð (*eo on eras. squeezed in*).   wundur.
 6. þe þa.   seceð on.   sylfan cyricean.
 7. bisceop ða.   bisceop to.   ferde (*de on eras.*).
 8. honorius.   bisceope gehalgade.   heraefter.
 9. gemyngiað be (*e out of i*).   be ðysse mægþe (*be out of bi ; ðy on eras.*).   sæde.
 10. óf peortaneá þam.
 11. kwæð he.   sæde.   wita, (*not first hand*).
 12. gefullad at middum.   fram.   þam bisceope on edwines.
 13. 7wearnesse þæs cyningges 7.   menigo.   on.
 14. tre. ntan (*eras. of one*).   be.   *   sæde se ylca man hwylc. (*one eras.*).
 15. bisceopes hiw.   paulines cŵ þ.   se mon lang.

- Ca.** 5. 7 þær aeghwylee.   ætywede beoþ monige wundru.
 6. þæra ðe þa.   seceað on.   sylfan cyrican.
 7. paulin' se þ.   þ to.   ferde.
 8. honorius.   þ.
 9. gemyngiað be þysse.   cwæð bæda.   sæde.
 10. arwurðe.   þam hám.
 11. cwæð þ hí sæde.   wita þ.
 12. gefullod.   frā.   þā þ on eadwines 7weardnyses.
 13. 7 mycel menigo.   on trenton.
 14. be.   sæde se ylca man.
 15. þ hiw.   paulines cŵ þ.   lang.

Page 144. 16. blæcne andwlitan.

- B.** 17. nosu *þ* he. arweorðlic ge ondryslic.
 18. beseonne. fultume on.
 19. Ðenunge Iacobū. man. *þ* æþele *þ* on cristes circan
     se gelyfde oð ure tide.
 21. S (*space*) *þ* sæd *þ*. sibb wäre on brytene.
 22. aeghwæðer. swa swa. Ðe. wíf.
 23. hyre sucendum. mihte gegán butan ælcre sceðþednesse fram.
 24. Ðis igland. ylca kyning.
 25. nytnesse funde. *þ* in manegum stowū.
 26. willas. be folccuðum strætū Ðær man,a faru mæst (p. 119).ⁿ

C. S. 16. won forðhal. he *deest* (*before* hæfle). *þ*wlitan medmicle.
 19. Ðone *deest* (*before* diacon).

- O.** 16. ,won forðh,alh,. ^h ^e ^d blacne *þ*wlitan.
 17. nosu þynne (*y on eras.*). *þ* he wäre aeghwæþer. ondrysendlic
     ón tó.
 18. on.
 19. þenunge. well. æþele.
 20. on criste ge on. cyrricean se lifde oð (*ð on eras.*).
 21. Is þæt sæd *þ* on þa. sibb. on.
 22. aeghwider. swa swa edwines. Ðe an wif.
 23. hyre nace . dum (*eras. of one*). hio mihte. butan ælcre
     sceaþenesse.
 24. frō sáe to sáe ofér. ylca.
 25. fand (*and on eras.*) his leodum *þ*. mone (22^a) gum stowum
     þær þe.
 26. wyllan urnun be folcuþum. færnes. wæs . (*eras.*).

- Ca.** 16. he hæfde. blacne *þ*wlitan.
 17. midmycle neosu. he wäre. arwurðlic ge ondrysenlic.
 18. hí. fultume on. godcundon.
 19. þenunge iacobū þone. man well. æþele.
 20. on criste ge on. cyricean se lifde oð.
 21. is *þ* sæd *þ* on þa tíð. mycel. on.
 22. aeghwider. swa swa edwines. Ðe án wif.
 23. hyre nacendum. mihte gegán butan. sceadenssse fram sáe.
 24. ,lond. ylca.
 25. nytnusse fand his leodum *þ*. þær ðe llutre ^t wyllan.
 26. be folccuðu strætū. færnys.

- Page 144.** 27. þ. Ðær het. wegferenda clænnesse. onsettan. Ðær.
B. 28. ærenne. ónahon 7 þeah hwæðere. for his ege 7 for
       his lufe. wolde ne ne dorste buton to his nydþearflicre ðenunge.
 30. swylce. heannesse in ðam kynerice þ ðe.
 31. þ an þ hi. ætforan him. ac swa hwylce eac.

C. S. 31. beforan him.

- O.** 27. he þær het. gecelnesse stapulas asettan (e *on eras.*).
 28. onhon (*second o out of a by eras.*). hwæþere. for his ege 7
       for his.
 29. butan to his nedþearfli . cre (i *out of u by eras.*). þenuncge.
 30. swilce. heanesse on þæt. þæt nalæs þæt an þ h,e segen.
       bærani. ac swylce eac on.

- Ca.** 27. 7 þ he Ðær hét. gecelnyssse stapulas. onhón 7.
       hwæðere. for. 7 for his.
 29. hi rinan. butan to his neodþearflicre ðenunge.
 30. swylce. eac swa mycele heannesse on þ. þ nalæs þ
       mærcan
       an þ hi segen.
 31. hī. ac swylce eac on.

- Page 146.** 1. tide. betwyh his hamum. oððe.
B. 2. ðegnū. þeah ðe he. þ him symble þ tacen beforan wæg.
       On ðære (*no break*).
 4. bysceophad. setles.
 5. bonefatiu' æfterfylgend . þa he þa (*sic*). þ geacsode.
 6. þ norðhimbra ðeod.

- O.** 1. tide. betwyh his hamum oððe.
 2. þeah þe he. þ him symble þæt tacon beforan weg (*no break*).
 4. on. bisceophad'. ápostolican setles.
 5. þa se. þ geacsade.
 6. þ norþanhymbra ðeod . (*one eras.*). edwine hyra.

- Ca.** 1. tíde. rád betweoh his hámū oððe be túnum.
 2. þeah þe he eóde þ him symble þ tacen beforan wéga (*no break*).
 4. on. tíde. setles.
 5. bonefacius æftfyligend ða he þa. þ geacsade þ norðanhymbra
       þeode.
 6. édwine (p. 50).

Page 146. 7. andetnesse gecyrrede weron.

- B.** 8. ðam ylcā bysceope. And swylce.
 9. ðam kyninge. trumlic ærendgewrit. mid lufan
     fæderlicum.
 10. þ hi on ðam. soðfæstnesse.
 11. ðe hi. astodon 7 awunedon (*sic*).
 12. Etweonan (*space*) þyssū ðingū þa. arcebysceop. þam.
 13. heofonlican. þi. IDVM No UEMBRIV (p. 120). 7.
 14. bysceope.
 15. cōm. scō pauline. hadian.
 16. togeanes. 7 to lindeolne. on ðære cyrean.
 17. sædon. ðær. bysceope. frā scē.
 18. arcebysceop cantwara. þam bysceope eac sylca (*corr. not
     1st hand*).

C. S. 9. trumlic ærendgewrit.

11. astoden.

- O.** 7. andetnesse gecyrred wæs ðurh.
 8. ylcā bysceope. pallium 7 swilce eac edwine þam cyninge.
 9. trymendlic.
 10. þæt hi on þam (*t in þæt afterthought*). soðfæstnesse.
 11. hi. symble. ástodent 7 áwunedan (*á junctim in both*).
 12. betwih þas þing þa. ercebiscop. þam.
 13. heofonlican. feorþan. id,um novembriū 7.
 14. bisceope.
 15. com. pauline þ. haligian (*the first i is erased; the second
     i is out of e by erasure*).
 16. togenes (22^b). lindcylne.
 17. sædon. bisceope. scē austine.
 18. ercebiscop cantwara burghe þam bisceope.

Ca. 7. andetnysse gecyred. paulin'.

8. ða. þā ylcā b. pallium 7 swylce eac.

9. edwine þam. trymmendlice.

10. þ hi on þā. soðfæstnysse.

11. ðe hi. stodan 7 awunedon.

12. betwih. þing. ærceb. þam.

13. heofonlican rīce. novembriū 7.

14. b.

15. cōm. pauliné þ. hī togeanes férde.

16. lincylne. cyricean.

17. sædon. b. frā scē.

18. augustine. ærceb cantwara burhige ðam b.

Page 146. 19. honor . . i (*space of two letters eras.*) pallium. on ðam.

- B.** 20. þ. cantwara burge bysceop oððe.
 21. ðyssū life gewende þ. lifiende.
 22. 7 ðæs hades (*after this erasure of ten letters*). þ mihte.
 bysceop in to ðære stowe halgian.
 23. forðferde. læs sy nidepearf þ hi symle.
 24. ofer langne weg. landes. róme. arcebyscipes.
 26. *Begins Wæt (space).* ðon. seofontyne gear angelðeode
 ætgædere weold 7 brytta wuldorlice on cynedome.
 27. ðam.
 28. six. campode. wann.
 29. cadewalla brytta kyning. fultume. fyrmesta.

- C. S.** 21. forðferde.
 26. ond (*for ono*).

- O.** 19. ylca. pallium. on þam.
 20. þæt. cantwara burge bisceop oððe.
 21. þyssum. geferde þæt se þe.
 22. mihte oþerne bisceop. halgienne.
 23. oþer forferde þy. nyd. þ þæt hie symble.
 væran.
 24. langne wæg. arcebiscop (*a out of original æ.*)
 þe he
 26. edwine. þan, seofontyne wint̄.
 27. angelþeode (*an on eras.*). ætgædere 7 brytta wundurlice
 on cynedome fore. þam.
 28. ða won.
 29. cadwalla. fultume.

- Ca.** 19. ylca. pallium. on þam.
 20. þ. cantwara burhge þ oððe eofoƿicceastre.
 21. þyssum. geférde þ.
 22. mihte. þ. ðær.
 23. forðferde. nýd. þ hi symle swente.
 24. langne weg sás 7 landes. ærcerbiscop.
 25. *Begins hwæt he.* ðe. seofontyne wint̄.
 27. angelþeode ætgædere 7 brytta wundurlice on cynedome fore.
 þā.
 28. wint̄. cámponde Ða won.
 29. cadwalla brytta. hī. fultume.

- Page 148.** 1. myrcna cyningkynne 7 he. ȳāre.
B. 2. ylcan. myrcna. twa 7 XX : hlyte fore wæs
     ȳā wæs (*p. 121*) geboden hefig.
 4. ȳy. idum octobriū. ȳā.
 6. werod oððe. oððe aflymed. on ȳām.
 7. ylcan. sé hwátosta fyrdesne 7 eadfrīð for nyde.
 8. þam.
 9. kyninge gebeah 7 æfter. fram. ȳā. cyning
     on unriht wæs ofslagen ofor.
 10. trywa.
 11. þ mæste gefeoht 7 wæl. on norðhymbra.
 12. þeode 7 circan to penne ne. þ. forðam.

- C. S.** 5. seofon 7 twentig.
 7. esne oþer his sunu eadfrīþ.
 9. gebeah &c. *ad treowa desunt.*

- O.** 1. 7. þæræ.
 2. þa ylcan. twa. hlete (*on eras. ; original ?*).
 3. ȳā wæs geþeoded. in hæðfelda.
 4. edwine ȳone. ȳy feorþan. idum hoctobrium.
 5. ȳā.
 6. werod oððe. oþþe aflymed.
 7. ylcan. o,frīð his sun, oþer. ,watesta.
 8. fyrdesne (*23^a*) oþer his sunu eadfrīð for niede (*ie on eras.*).
     þam cynince gebeah 7. æfter. fram.
 10. ofslagen oþer. treowa.
 11. on norþanhymbra þeode 7 cyrcean.
 12. þ holenga forþon oþer.

- Ca.** 1. ésne. 7. tíde.
 2. þa ylcan ȳode. twa.
 3. ȳā. gefeoht mycel.
 4. man edwine sloh. idum.
 5. octobriū.
 6. weored oððe ofslægen. oððe aflymed. eac. þam.
 7. ylcan. his oðer sunu. hī. hwatesta.
 8. fyrdesne and eadfrīð se oðer for neode. þā.
 9. gebeah 7. fram hī.
 10. ofslagen oþer. treowa.
 11. ȳāre. þ. wæll. on.
 12. þeode 7 cyrcean (*p. 51*). þ holenga. heretogena
     oþer ȳāra cyninga.

Page 148. 13. hæþen. þ. ȣfremede. þam hæðenū reðra
B. forðam he ellreordig.

14. ealle þā werede myrena ȣeode deofolgyldum.
15. ȣæs cristenan naman.
16. unwís cadwalla þonne ȣeah ȣe. andetnesse. ȣæs.
17. naman hwæðere he. on. to þam.
18. þ he . . . . ȣam wiflicū (*five letters erased*). oððe. unsceðpedan ylde ȣara cilda ne arede.
19. wildeorlieū reðnessum.
20. 7. langre. ȣwede.
21. geondfarende 7 his. ȣridode (*p. 122*) þ he. eal.
22. angelcynn. brytene gemærum. 7. ȣe.
23. áre witan. ȣære cristenan æfestnesse.
24. euman mæg. gyt. dege brytta.
25. þ hi angelcynnes. æfestnesse. nowiht.

O. 13. ^eþ, þ. gefremede oþer. þam hæþenum reðra 7 grimgra.
 14. forþon he ellreordig.

15. myrena (*y untouched*). deofulgyldum. cristenan naman.
16. cadew, ella (*a not 1st hand*). þonne þeah þe. þa andetnesse.
17. naman hwæþre he wæs on.
18. ellreordig þ he ne surþum wiflice (*u on eras. not 1st hand*). oððe þære unsceðpendan ylde (*y on eras.*).
19. arede. wildeorlice.
20. 7 he langre. hiora mægþe.
21. geondfarende 7 (*a out of æ*). þreodade þ he.
22. angel. 7. cristen. (*eras. of e*).
23. áre witan. cristenan æfestnesse.
24. upp.
25. þeau. hi angel. æfestness for nōwiht.

Ca. 13. þ. gefremede. þā hæðenan.
 14. forðon he ellreordig.

15. me,ena. deofulgyldū. cristenan noman.
16. cadewalla þonū ȣeah þe. andetnysse.
17. naman he hwæðere. on. ȣawum.
18. ellreordig þ he forðon wiflice háde oððe þære unsceðpenda.
19. ylde cilda ne árede. reðnysse.
20. 7 he langre. gewéle.
21. geondfarende 7. þ he.
22. angolcyn. gemærū. 7 þeah ȣe.
23. áre witan. cristenan.
24. æfestnysse. hī upp. gýt to dæg brytta.
25. þ hi angecynnes. æfestnysse. nowiht.

Page 148. 26. him nænigum ȳingū má gemænsumian. þoñ.

- B.**
- 27. hæðenū þa wæs.
  - 28. eadwines. eoforwicceastre.
  - 29. æfter ȳon. on scē pætres cyrcan. apls.þa.
  - 30. heær timbrian ongann. oswold. hi geendode.
  - 31. sædon. geset on. gregorius portic.
  - 32. fram ȳas discypuli.
  - 34. æfter eadwines. ȳsse tīla frecennessa.

C. S. 26. ne him nænigum.

30. he geendade.

- O.**
- 26. on ænigum. gemænsumian. þoñ hæþenan (23^b) mannum þa.
  - 28. edwines heafud. eoforwicceastrc.
  - 29. æfter. gedon . . . . (five erased). on. cyrican þæs apostoles.
  - 30. timbrian ongan. óswald. æfterfyl.gend (i erased). hi (i on eras.).
  - 31. sædon. on scē gregorius.
  - 32. fram.
  - 34. æfter. edwines. ȳssa. frecenesse.

Ca. 26. hī an ænigū þingū gemænsumian. þon má þe hæðenū mannū.

- 28. edwines. eoferwicceastre.
eft
- 29. ,æfter. gedón on. cyricen. apostoles.
- 30. timbrian ongan. æft fyligend hi.
- 31. sædon. on scē gregorius.
- 32. frā. līfes.
- 34. edwines. ȳissa. freeennysse sc̄s paulinu' genam.

Page 150. 1. bysceop. genam. him. aðelburge. cwene ðe he.

- B.**
- brohte 7 him mid fare ȳhwearf est to ceng lande.
^{ra}
  - 2. heo, ladðeow.

C. S. 1. ȳa cwene.

- O.**
- 1. bisceop genam. aðelburghe to cwene. 7 on his scypgefere.
  - 2. hiora látþeow edwines þeng þæs cyninges.

- Ca.**
- 1. aðelburhge cwene. ár. 7 on his scípgefere.
  - 2. edwines þeng ȳas cyninges.

Page 150. 3. þegn ðæs cyninges se fyrnesta 7 hi fram honorio ðam arcebysceope.

B.

4. ealdbalde. swyðe arwurðe onfangene.
5. hi eac mid.
6. yffe his sunu osfriðes. þa seo.
7. onsende æfter þam. oswoldes.
8. kyninga. ríce. (p. 123) dægbryhte þam kyninge.
9. hyre. hi. on. æfter.
10. gerysenre. aðelnessa in cyrican bebyrgede.
11. hire. manige deorwyðe (*sic*).
12. þā.
13. 7 sū gylden calic gehalgod to wefodes þenunge. Ða nu gyt mæg man sceawian on cantwara cyrican gehealdene.

C. S.

3. fyrnesta.
5. swylce mid.

O.

3. 7 hie fram. þam ærcbisceope.
4. swiþe. arwyrðlice. onfangene (*eras. after first e*).
5. hie swilee. edwines dohtor an wusfrean (*s on eras.*).
6. uffa (*on abrasure*). ósfriðes þa.
7. modur. óswoldes.
8. on. tó.
9. hyre. hi. on cyldhade. forð forð ferdon (*second struck through*). æfter.
10. are hiora æþelnesse. unsceðenesse (*second e scratched into i*). on cyrcean bebyrigde.
11. hio. mid hi.
12. edwines. þam. mycel.
13. mæl (24^a). calic gehalgod. þenunge. gena.
14. ðis. sceawian gehealden. (*before and after n eras. ; e inserted in the first*). on cantwara cyrcean.

Ca.

3. 7 hi fram. þam ercebiskeope.
4. edbalde þā. arwurðlice onfangene.
5. hi hæflon swilce eac. hī. edwines dohter 7 wusfrean.
6. uffa. osfriðes eft.
7. moder æft.
8. on. dægberhete þā.
9. hi. on. forðferdan.
10. æðelnyss 7 unscaððignyss on cyrcean bebyrigde.
11. cwén. hí monige deorwurðe.
12. edwines. þā. mycel.
13. mæl (p. 52). calic gehalgod. Ða nu gyta oðð ðis.
14. mon mæg sceawian gehealdene on cantwara cyrcean.

Page 150. 15. on ða. æt hrofeceastre seo cyrce. hyrdeleas forðam
románuſ.

- B.** 16. byscep. fram. þam arcebyscope.
17. ærendracan sended. ⁷ ða wearð besenced on.
18. 7. þ. byscep sce.
19. cyrcan. arcebyscopes. eadbaldes.
20. hæfde on þ ðe he. *from tide to hond page 152, 22 text is from O.*
21. ríce astah. ðæs wuldorlican.
22. ðære cyricean. ¹ pauliū þæne he. þā.
23. lichoma. sybbe. forlet he on.
24. cyrican.
25. þ cyrlisc. eallū. syðpan.
26. ðære cyrcean. wuniende. hloðe.
27. fulwihte ðam. feonde oðbræd ⁷ ðone. (p. 124) oftost.
28. ceterchtan gyt to dæge man.

- C. S.** 23. eac *deest* (*after* he).
24. on *deest*. diacon wæs.
28. noman cweðeþ.

- O.** 15. on. cyrice. hrofesceastre (*h and o on eras.*). hyrdeleas
forþon.
16. bispoc. (*eras.*). fram. þam ærcebiskeope (*e of æ erased*).
17. ærenddracan sended. honori, (*ono on eras.*). ^o ⁷ þa
wearð besenced on.
18. 7. þ. bisceop.
19. cyricean. ærcebiscopæs (*e of æ erased*).
20. þa. oððæt þe he.
28. neh.

- Ca.** 15. on þa tíð. cyrice. hrofeceastre. hyrdeleas.
16. roman'. frā. þā arcebē.
17. ærendracan sended. honorio þā. ⁷ þa wearð besénced on.
18. 7. þ. forasprefena b sc̄s paulin' .
19. cyrican. arcebē. eadbaldes.
20. oððæt.
21. ðæs wundorlican.
22. forlét. palliū. frā þā.
23. lichoma. he forlét eac.
24. iacobū. ⁷ wæs þ.
25. wér. callū þingū.
26. wunigende. mycle hloðe.
27. fulluhte þā. tún ðe.
28. neah. gýt to dæg.

Page 150. 29. forðam he. In ciricsange.

B. 30. on sibbe. norðhymbra. þ rím.
31. geleafsumera. manigra. cyriclices.

O. 29. cyricsonge (*e squeezed in; 1st hand*).
30. norþanhymbra mægþe.

Ca. 29. forðon. æft fæce on sibbe.
30. mægþe. þ.
31. geleafsumra. cyrielices. æfter.

Page 152. 1. ða. dagena full 7 godra dæda. æfter ðam þa halegan

B. gewritu. þ. wäre gefylgende (*after this a break of
1½ lines, and then follows a eadwine*).

5. A (space) eadwine wæs on ðam. ofslagen. feng
daera to rice.

6. forðā.

7. mægðe eadwine. osric.

8. sc̄ⁿ paulinus. bysceopes.

9. þo,ne feng to. æðelfriþes.

10. cánfrið. forðā he wæs þære mægðe kyningcynnes 7 þas.

11. mægða norðhymbra geo geára todælde wæron.

C. S. 5. ða wæs on ðæm. wæs deest (*after ofslegen*).
6. osfríþ.

O. 2. ha (24^b) ligge.

Ca. 1. ða. dagena.

2. dæda æft. ðe. þ he.

3. fyligende.

4. *This and Latin heading of Bk. III from Ca.*

5. eadwine on ðam. ofslagen wæs ða.

6. ælrices osfríð. forðon.

7. mægðe. osrie.

8. þ. þa gerýnū.

9. geláred. ðonne. to. æðelfriðes.

10. suna. forðon. þære mægðe.

11. ðas. mægðe. norðanhymbra.

- Page 152. 12. ealre ðære. kyning. eanfrið mid *but* mid *struck*
B. through.
13. æþelfriðes sunu (a *later*). micclre æðelinga geogoþe.
 scotum.
14. peolhtum wrac,odon. ðær.
15. 7 ða sona. ðe. ofslagen wés (of *ends the last line of p. 124 in B*, slagen wés is added in the margin by a later hand : p. 125 begins heora).
16. heora. hwurfon. hám. heora.
17. rice hwæt æghwæþer. kyninga syððan.
18. ríce. forleton. ðæs heofoliceaū (*sic*) gerines mid ðā.
^{eft}
19. gehalgode. east (dot under a, cross stroke through f making it f, not 1st hand). hwurfon. unsyfernissum deofolgylda.
20. forluron.
21. yldinge æglhwæþer, e cadewalla brytta.
22. handa 7 mid rihtre wrace hi aewalde 7. *T begins again at ac hwæðre.*
23. nehstan. on. úngeárone.
24. fyrde becom. eallum. werede.

- C. S.** 12. se eanfriðes sunu.
 17. to bretona rice. ond (*for ono*). ða deest (*after hwæt*).

- O.** 14. wrac. don (*eras. after c*).
 22. hwæþerc. wræce hi aewalde 7 aerest (25^a).
 23. nyhstan sumere on. ón.
 24. becom.

- Ca.** 12. ealre. edwine.
 13. æðelfriðes. mycelre.
 14. wracode. ðurh.
 15. and. ðe. (p. 53) ofslegen.
 16. heora. hwurfon. hám. heora.
 17. rice hwæt þe æghwæðer. syððan.
 18. ríce. forlétan. ðæs. þā.
 19. gehalgode. hwurfon. þā. unsyfernissū.
 20. deofulgyldum.
 21. yldinge ægðerne. brytta.
 22. hand. hwæðcere. wræce hi aewalde 7.
 23. nyhstan. on. ðære.
 24. fyrde becóm. weorude.

Page 154. 1. adilgode æfter ðon he calne þone andweald norðhymbra ahte.

B. 2. þ he hi grimsiende.

3. 7 he hi. ^{troianiscan} traïscan wales wund . ode (*one letter erased; corr. not 1st hand*).
 4. com. butan.
 5. witena. þ. sybbe.
 6. gelyee hlyte genyðrode 7 ofslöh.
 7. þ. gyt. for.
 8. þara cynninga fram. nd gecirdon.
 9. we . de,re heortan (*one letter erased; corr. not 1st hand*). þæs
     cyninges forðam þ ða callū (*rest wanting*).
 10. licode. ðara .. kynninga tide tiledon (*two letters erased*).
 11. he .. aweg (*2 eras.*). ða. (p. 126) trywleasra. 7 þ
     ylce gear.

C. S. 1. gear anweald.
 10. toledon.

- O.** 1. adylegade æfter. onwe ,. mægþe.
 2. nalæs. þ.
 3. grimsiende. 7 hi. gelicness.
 4. com. butan.
 5. witena. tō. friþes.
 6. þa. ófslogh.
 7. þ. laþe.
 8. þara cynninga fram. deofulgyldum cyrdon.
 9. fore wedenheortnesse. brytta. forþon þ.
 10. þara. tide tyledon (*ty on eras.*).
 11. hie. getreowleasra. 7 þ ylce gear.

- Ca.** 1. adylgode. géar onwealh norðanhymbra ahte.
 2. nalæs. þ.
 3. 7 hi. glicnyss. tráiscan.
 4. ða. com. butan geðeahete.
 5. witena. hí þ.
 6. hléte geniðerade 7 ofslöh ðis.
 7. þ. gýt to dæg. for.
 8. þara cynninga frā. deofolgyldū cyrdon.
 9. wedenheortnesse. brytta. þ.
 10. ða eallū. licode. tidum tiledon.
 11. hi. getreowleasra. 7 þ ylce gear.

Page 154. 12. ðæs æfter cyninges.   tiledon þ.

B. 13. ðæs.

14. broþor þ.   cóm mid miclum werede.

15. getrýmede.   brytta.

16. werodum þ he ge ap þ (*the l runs into the a and forms d*).
17. mihte þa ofslöh.   on ðære.   angle.

18. denisces burna is seo stow (*no break*).

19. git.   ætywed.   on.

20. þær oswold.   þyssū.   cóm 7 ðær.   tacen.

21. cneowu bigde 7 god wæs.   þ.

22. on.   nydðearfe.   biggengum.   heofonlicum fultume.

C. S. 12. toledon.

16. ðæm he gealp.

20. com *ad cneow desunt*.

21. god *deest*.

O. 12. æfterfylgandan.   tyledon (*y on eras*).   ís.

13. ðæs.   óswaldes.   æfter eanfriþes.   sl. ege (*a erased in æ*).

14. broþor þ he com oswald medmicle.

15. manfullan brytta cynineg.

16. unmætum weorodum þam.   þ.   wiðstondan.

17. mihte ofslogh 7 ac,ealde on.   engle.

18. denisses.

19. geen.   ætywed.   on micelre (*25^b*).

20. osweald to þyssum (*sic*) gefeho . te (*one eras*) com.

21. cneow bigde 7 wæs biddende biddende (*second struck through*).
þ te he on.

22. nedðearfnesse.   heofonlice (*final e on eras*) fultume.

Ca. 12. æft fyligandan.   tyledon þ.

13. ða.   æft.   þ he com.   medmycle weorude.

15. getrymmmed.   ðone.   brytta.

16. unmætū weorudū þe he.   þ hī.

17. mihte ofslöh.   on.   engle.

18. denisses.

19. gȳt to dæg ætywed 7 is on.   arwurðnyssse.

20. hæfed ðær þe oswald.   ðyssum.   com.   he þ.   tacen.

21. cneow bigde 7 wæs biddende þ te.

22. on swa mycelre neodþearfnysse.   bigengū mid heofonlice
fultume.

Page 154. 23. þ sæd þ. cristes. hraðe geworhte.

B. 24. on ðam. standan sceolde 7 se.

25. sylf wæs wealdende mode on. þ.

26. genam 7 on ðone. asette 7 hit mid. handū bam heold.

27. þ. ðegnas. hit bestreddon 7 gefæstnedon 7.

28. wæs 7 he. upp ahof.

29. to eallum his werede. bigean.

30. ure cneowu. gemynelice. god 7 þone.

31. lyfiendan 7 ðone. þ. ús fram ðā oferhidigean.

32. ðā réþan. myltsunge. forðam.

33. ure. hi.

34. het. morgen. ongann.

C. S. 27. bestryðedon.

O. 23. is þ sæd þ he þæt cristes ^h, ræde.

24. seaþ. on þam hit gestandan sceolde 7.

25. sylfa wæs weallende on. þ.

26. genam 7 on þone seaþ. handum bam.

27. oðð þ. bestyredon 7 gefæstnedon 7.

28. upp ahof.

29. cliopade tó eallum þam werode. ew utan.

cneowu
bigan úre , 7.

30. god, (⁷ rude and pale).

31. soþan þ he usic from þæm oferhydigan.

32. mildsunge gescylde forþon.

33. þ we riht rice winnað fore. ure. hic.

34. het. morgenne (mor on eras.).

Ca. 23. is þ sæd þ. cristes mæl hræde weorc.

24. on þā. gestandan. 7.

25. sylfa wæs weallende on. þ.

26. genám. on. handū bam.

27. oððæt. bestyredon (p. 54) 7 gefæstnedon 7.

28. wæs he his stæfnæ upp.

29. clypode to eallū þam werode. ew utan.

bigean ure
cneowe.

30. god 7.

31. þ he us from þam oferhydigan.

32. þam. wát.

33. þ we riht rice winnað. ure ȝeode ȝa.

hi.

34. het. morgenne. ongan he fór

Page 156. 1. on ðæne. togeanes gesamnod. æfter geleasan ferdon þ hi.

- B.**
2. on ðære.
  3. gebedstowe mænig mægen. gefrēmede. kyninges. 7.
  4. gyt.
  5. ðā treowe þas kyninges halcan. sponas þwitað 7 scafeðan nimað.
  6. ða on wæter. þ wæt on geadlede menn 7 on nytenu.
  7. hi. hæle.
  8. nemned heofenfl. d on englise (*one letter erased*). 7 wæs
geára nemned for.
  9. þara towardra. forðā.
  10. ðær þ. arærred wearð 7 þær.
  11. þā cyninge. ðær gyt. heofonlice wundra.
  13. forðam. þ. án mægen 7 án wuldor 7 an wundor
(stroke under 7 án wuldor).

- O.**
1. togenes. earnunge.
  2. hi.
  3. æfter þon monige.
  4. tacnunge. 7.
  5. gen (*on eras.*). þam trieo „ we
wæter sendaþ 7 þ
  6. sceafþan nimað. on, wæter. ón adlige.
  7. (26^a) stredað oððe. hi.
  8. ge . nemned (*one eras., stroke of e drawn across*). heofenfeld
to nemned omitted and supplied in upper margin ; heo for geo.
  9. tacnung þære towardra.
þ
  10. þe ær þ. sceolde.
  11. ... þam cyninge (*two erased*). geen (en on eras.).
  12. wundor (*on eras.*).
  13. forþon. þ we an. an wundur.

- Ca.**
1. hī togeanes gesomnod. earnunge.
  2. þ hi. ahten.
  3. monige. gefremede.
  4. 7.
  5. gyt to dæg. þā treowe ðæs.
  6. sceafðan nimað. on wæt. þ wæt.
  7. stredað oððe. hi.
  8. nemned. wæs heo geara. .
  9. for. þæra towardra.
  10. þ. sceolde. heofonlice.
  11. ðam cyninge. gyt to dæg heofonlice.
  12. wundru gemærsoðe.
  13. þ we án. an.

- Page 156.**   ^{eg}
B.   14. mannum asecgeað.   ðyssum halegan.
 15. ðam gebroðrū.   circan.
 16. hægostealdes ea.   nama.   ^{he} code sumre nihte.
 17. íse . . . wærlice (*three letters erased*).   sæmninga.
 18. 7 þeaxle swiðe gestraðe.   7 he mid þære.
 19. swa (*p. 128*) þ he ne mihte for ði sare his hand to his muðe gedón.
 21. gebroðra.   þ.   þam.
 22. ðæs arweorðan treowes sumne dæl.
 23. 7 cwæð þ.
 24. þ.   þ mihte hæle.   7 þurð drihtes (*sic*).   ða dyde
    se broðor swa se oðer hine.
 25. com eft on ham þa.

- C. S.**   14. mæle gecweden wæs.
 22. treowes sumne dæl.
 23. gefelde.

- O.**   14. asecggan ðe.   þyssum.
 15. þam broþrum.   cyricean.   ^e h, agostealdes ea þæs nama.
 16. sumre nihte.
 17. gefeol.
 18. gebrec 7 he mid ða.
 19. þ.   sare ne mihte furþon.
 20. hand to muþe gedon þa.
 21. broþra.   þ.   þam.
 22. þæt.   arwyrþan treowes hwylcne hugu.
 23. þone.   þ.
 24. þ he þurh þ mihte.   dryhtnes gyfe þa dyde þe broþor swa he.
 25. æfen ham þa þa broþor.

- Ca.**   14. monegū.
 15. þa broðrū.   cyricean.
 16. heagostealdes.   nama.   bóthelm.   sumre nihte.
 18. swyðe geþraðe.   7 he mid þa hefiginesse.
 19. þ.   ðy.
 20. mihte forðon.   hand.
 21. þ.   þa.
 22. hī ðæs arwurðan treowes hwylcne hugu dæl.
 23. þonā he hā.   ew þ.
 24. þ he.   þ mihte.   onfón.   gyfe ða dyde.
 25. broðer swa he.   com.   æfen hám.   þa ða ḡ broðru.

Page 156. 26. his gebroðro æt gereorde. Ða brohte he mid him.

- B.** 27. Ðam halegan treowe geweaxon. þa sæt se his broðor æt beode 7.
 28. handa hwæðere þa gebrohtan. sceolde. Ða hi on.
 29. bosm 7 æft þam to his ræste gewat 7 forgeat þa þ he on oðre stowe þa lac geheolde 7 hi forðon.
 30. ƿwunedon.
 31. midre nihte þ he wæs wæccende Ða.
 32. liegean. handa.

O. 26. brohte he him. m,oses.

27. treowe geweaxsen.
 28. handa hwær he þæt ge (26^b) brohte. sceolde. on.
 29. þa he þa. Ða forgeat he þæt he on oþre stowe þ.
 30. for, on. . wunian (*one erased*).
 31. midre nihte. gefe. lde (*one erased*) caldes et. licgean. handa.

Ca. 26. brohte he hī. dæl.

27. Ðe on þā. treowe geweaxon. Ða. 7 næfde Ða.
 28. honda hwær he þ gebrohte healdan sceolde. on. Ða
 he þa.
 29. forgeat he þ he on oðre stowe þ.
 30. ac lét. on. awunian Ða.
 31. midre nihte Ða. gefelde (p. 55).
 32. sídan licgean. handa.

Page 158. 1. þ. hand.

- B.** 2. ne bryce ne nan yfel gedon.
 3. *Begins A (space).* ylca kyning. Ðe. lufude.
 4. willnode þ te. Ðeod. he ofer cyning wæs. Ðæs.

C. S. 2. næfre ne.

- O.** 1. hand swa hale .... (*4 erased*).

2. ne bryce ne.
 3. ono (*out of And as 146, 26*). þa se ylca.
 4. þ. Ða gyfe þæs cristenan.

Ca. 1. þ wäre Ða. hand.

3. ond þa se ylca. Ðæs.
 4. wilnode þ. Ðeod. þa gyfe.

Page 158. 5. cristenan geleafan *7* cyðnesse (*rest wanting*).

- B.** 6. on sigefeohtum elreordigra kynna.
 7. (*p. 129*) ealdormonnum ærendracan betwyh ðam he langre hwile
     wrecca.
 8. ðam he langre hwile he fulwihtes onfeng geryno.   þegnum
     ðe mid him.
 9. þ hi.   bysceop onsendon þæs ðæs.
 10. þenunge angelþeode þe he rihte þæs drihtenlican.
 11. geleornode *7* ðam gerynū onfeng.   baðe.   hi.
 12. tiðedon.   bysceop.
 13. modþwærnesse *7* arfæstnesse *7* gemetfæstnesse mann.
 14. godes ellen *7* his fultū *7* lufe micle þa se bysceop to ðam.
     cóm.   stowa *7* bysceopsetl be.

C. S. 10. ðe he rihte.

13. *7* arfæstnysse *deest*.

- O.** 5. *7* cýþ . nesse (*one erased*).   swiðost.
     ge
 6. on sige,feohtum (*not 1st hand*).
 7. ealdormannum ærenddracan betwyh þa he langre.   wrecca.
     fram þam.   þegnum þe mid hine.
     de
 9. hi þ hi him bisceop onsen.
 10. þenunge angel (*a out of o*).   he rehte þæs drihtenlican.
     gyfe.
 11. þam geryne onfeng fulwihte bæþes.   *7* hi hine.
 12. tiðedon.   bisceop.   monþwærnesse.   arfæstnesse *7*
     gemetfæstnesse mon.
 14. ellenwodnesse.
 15. þa he þa se bisceop to þam cynincge com þa sealde (*27^a*).   hī.
     bisceopsetl on lindesfearona.   sylfa.   *7*.

Ca. 5. cristenan.   ðæs.   *7*.   swyðost.

6. on sigegefecohtū.   ða.
 7. ealdormannū ærenddracan betwyh þe he langre.
 8. frā þa he wulluhtes. (*sic*).
 9. mid hine.   hi þ hi hī sumne bispop.
 10. ðenunge angelþeode þ he rihte.   drihtenlican.
 11. geleornode *7* þam geryno.   fulluhte.   hi hī.
 12. getiðedon *7* hī.   aidan'.   mycelre.
 13. monþwærnysse *7* arfæstnysse *7* gemetfæstnysse mon.
 14. ellengodusse *7* his lufan ða he þa se þ to þā.
 15. cóm.   hī.

Page 158. 16. sylfa bæd 7 se cyning on eallū þingum his maningum eaðmodlice
B. on eallum þingum 7 lustlice hirsum wæs.

18. cyrican on.   rīce.
19. 7 oft fægeru wæfersyn gelamp þ se bysceop godecunde.
20. englisc fullice geleornod hæfde se ðe englisc fullice ne cuðe þ
 (*two versions confused?*).   sylfa.
21. geleornod.   ealdormannū.
22. ðære heofonlican.   wealhstod geworden.   ðære.
23. *From of Scotta to 162, 10 þæt text is from O.*   comon.
 iglände.   brytene.
24. ðam mægðū angelþeode ðe oswald.
25. wilsumnesse cristes geleafan (p. 130).   7 ða.
26. ciricean timbraðe.
27. manegū stowū.   ðyder.   comon.
28. godes word to bodienne 7 to gehyranne.   hi.

C. S. 19. ðonne deest (*before se*).

17. mo. nungum (*one erased; g on eras.; nu in margin*).   on
 eallum.
18. cyrcean on.   timbraðe 7 rærde (*ist r squeezed in*).
19. fægere ∵ lærde (*omitted words in upper margin; variants*
 gelamp þ; bysceop; godecunde).
20. þe.   cuþe þ.   sylfa se þe scyttysc.
21. geleornað (*1 on eras. off; cross on ð partly erased*).   ealdor-
 mannū.   heofo,lican.
22. geworden (*word on eras. of which s was 1st letter*).   coman.
24. angelþeode.

- Ca.**
16. ^{setl} biscopseld on lindesfearona.   sylfa.   7 he.
  17. monungū eadmodlice.   on eallū þingū gehyrſū.
  18. cyrcean on.
  19. fæger.   gelamp þ ðonū se þ godecunde.
  20. þ se.   sylfa.
  21. scyttysc.   ealdormannū.   ðeignū.
  22. heofonlican.
  23. coman.
  24. þā þeodū mægðū (*a circle of dots round þeodū*).   angelþeode
 ðe oswald.   mycelre willsumnysse.
  25. bododon.   þa ðe.
  26. fulluht ðenedon ða.
  27. getimbredē.   monegū stowū.   comon.
  28. godes.   gehyranne þe hi.

Page 158. 29. geaf 7 sealde ælta. 7 land. 7 mynster. lif to.

- B.** 30. scotas. þeodscipe forþam þe þ.
31. wæron þe ða. comon.

C. S. 30. on reogollcne ȝc. *ad* wæron *desunt*.

O. 30. þeodscype.

Ca. 29. hī geaf.

30. þeodscipe forðon þe munecas.
31. coman wæs eac.

Page 160. 1. ðam. ðam.

- B.** 2. þ. eallū.
3. eallū. micelre. ealdordom onfeng mid heanessū.
4. hwæðere. sealdon scotta munecū forðam. hyra.
ofengeon 7 ðære godecundan lufan.
6. A fram (*space for þ*). þyssū. þissa. freondscipe.
7. to læranne. bysceop.
8. 7 he se bysceop betwyl oðre. mannū. lifienne.
9. bysene. geongrum forlét þ. forhæfednesse.
10. is lare gefyllste þ he oðrum life ne lifode butan. forðā.

C. S. 11. nemne swa. swa *deest* (*i. e. second swa*).

- O.** 2. þe his is.
3. heaness (27^b).
6. Ono *out of original And.*
11. oþre. lyfde.

Ca. 1. b. þā. þā.

2. ðe his is nemned þ. eallū norðscottū.
3. eallū. mynstrū. ealdordom.
4. hwæðere hit (p. 56). sealdon. munecū forðon.
6. AND frā ðissum ealonde. frā þyssa muneca framscype.
7. to. angolðeode. b.
8. ða se bisceop. monnū to lifig,anne.
9. bysne. gingrū forlét þ. forhæfdnysse.
10. swiðost.
11. þ oðre. lyfede butan swa swa. forðon.

Page 160. 12. nowiht ne sohte. lufode ða þe þyses middan (p. 131)
B. geardes.

13. ða woruldgod ealle þe hī frā. 7 frā.
14. worulde seal gifene (seal pale, washed out). ða.
15. gife þearfū ræhte 7 sealde þam ðe. togeanes comon.
16. mynsterstowa. folcstowa. he.
17. heorses. wolde buton hwylc þy mare neod wære ac.
18. fotū. cōm. hwylcne.
19. swa riene 7 swa heanne þonne.
20. ungeleaffulle. þonne liðode he him þ. onfengon ðam.
21. gerynum. þ he hi gestrangode 7 getrymede þ.
22. hyra. áwunedon to ælmessum (á ends a line).
23. fylgnessū he hi arehte.
24. wordū.
25. swyðe. fram ura. aswundennesse þte.
26. ealle þa ðe. him eodon. bescorenne. læwede
swa hwylce.

C. S. 12. nowiht sohte ne ne.
 13. god ða ðe.
 15. gyfeonde.
 17. abædle deest.
 23. he deest (before hī).

O. 12. þa þe.
 17. ac he eall.
 19. hi (out of he by eras.).
 25. (28^a) frā.

Ca. 12. ne sohte ne no lufode. þa ðing þe ðisses.
 13. weoruldgod þe hī frā cyningū 7 frā.
 14. mannum þisse weorulde gegyfne.
 15. ða þearfū ræhte. þa ðe hī togeanes.
 16. he ferde geond ealle mynsterstowe ne he.
 17. hryge. nemne. hwylc nyd mare. ac he eall.
 18. fotū. cō. hwylce.
 19. þonñ. þā.
 20. wæron 7 he hi laðede. onfengon , cristes.
 21. þ he ða gestrangode.
 22. heora. awunedon 7 to ælmessan.
 23. he hi aweahete.
 24. wordū. dædū.
 25. líf toscægde frā. aswundennysse þ te.
 26. ealle þa ðe.

Page 162. 1. swa hi gesohtan oððe hi. sealmas gode sungon 7 leornodon
B. oþðe oðre halige gewrita ræddan oððe þridde in halegum
 gebedū stodon (*after hi eras. of s.*)

3. wæs dæghwālic ealra.
4. ðe him mid. þ wæs. hwæðere seldan gelamp þ.
5. þ. cyninges gereorde gelaðod. inn.
6. ánu oþðe. 7 ðæs þe hi hwon ge (*p. 131*) reorde.
7. raðe. ȝbede.
8. halgan bysene.
9. ða tíd gehwylce. wæpnedmenn. wifmenn þ. him
 gewunan.
10. þ he ðurh. gear. nihta.
11. þ hi di. þi sixtan fæsten.
12. 7. ðæs bysceop. mannū. né. áre.
13. swigian wolde þ he hit him sæde gif hi owiht agyltan ac he mid
 heardum þreathe him to spræc. hi. 7. menu.
15. syllan. butan. swæsendu. þam.

-
- C. S.**
3. ðara *deest.*
  6. oþþe twam.
  9. ge wæpnedmen.

-
- O.**
4. þa, þe.
  10. hi. ealle. butan. nihta.
  11. eastran. hi. fæst^{tan}tono. nes (*i eras.*).
  12. 7 he þæs (*a of æ erased*). bysceop. mannum. áre.
 næfre.
  13. wolde gif hi ón.
  14. hi ónspriæc. 7 hi. 7 nænigum (*i out of e by eras.*).
  15. syllan. swæsendo þam.

-
- Ca.**
1. hwylcere. coinan.
  2. oðre. halgū.
  3. gebedū. ðis. ealra ðara.
  4. þ. hwæðere seldon.
  5. þ. simble gelaðod.
  7. arás. út.
  8. geferū. ðysses. bysnum.
  9. tíd gehwylce æfeste wépmen ge wifmen. hī.
  10. to gewunon naman þ hi. eallne gear butan. nihta.
  11. eastran þ hi ðy.
  12. 7 he ðes. rícu mannū. áre.
  13. wolde. hi.
  14. hi. hi. 7. rícu (*p. 57*).
 butan nemne.
  15. syllan. nemne. þa ȝe.

- Page 162.** 16. sohtan ac swiðor þa gyfe 7 þ feoh ðe. menn.
B. 17. oððe he hit þearfū. áre gedyde oððe he alysde þamenn ðe
(tick under m, to divide?).
 18. gebohte. 7 he. monige. ðe.
 19. weorðe. discipulū genam. ða.
 20. sacerdhade gedyde 7 þurh his geornesse gelærde.
 21. secgeað menn þ oswald cyning. ealande byssceopes bæde.
 22. mihte his. fullwihte ðenigean.
 23. byscep. módes mann.
 24. þa. angelðeode bodode.
 25. fremede on. þ. gehyran wolde ac hwerf.
 26. on his eþel. on ge (*p. 133*) móte. witena.
 27. sæde þ. nauwilt fremman mihte on. ðe.
 28. to sended. forðam. menn. untrymendlice (*dot under i*).

- C. S.** 26. his oþer on (? oþel).
 27. meahte 7 his.

- O.** 16. sohtan. þa gyfe (*y out of e*).
 17. .þe (*eras. of i*). ðearfum to are. oððe.
 18. manna. 7 he monige.
 19. weorðe. discipulū. genam 7 þa æfter.
 20. tó sacerdhade þurh his leornesse getyde (*eras. before y*).
 21. þa (*28^b*). ealande byssceopes bæde se þe.
 22. mihte. þenian.
 23. oþer biscep. reþes módes man. (*i eras.*).
 24. þa. angel.
 25. fremede on. gehyran.
 26. on his eþel. on gemote hiora witena.
 27. sæde þ. fremian mihte on. to sended. forþon þe þa.

- Ca.** 16. 7 þ feoh. hī. menn.
 17. oððe þearfū. are dælde oððe. sealde.
 18. manna ðe. 7 he monige ðara.
 19. weorðe. hī to discipulū genā.
 20. sacerdhade þurh his leornesse.
 21. ða. éalande. bæde.
 22. hī mihte. fullihte þenian.
 23. hī. réðes módes mon.
 24. sū. angelþeode.
 25. fremede on. þ. gehyran.
 26. on. eþel. on. witena sæde þ.
 27. fremian mihte on. ðære.
 28. to sended. þe þa.

Page 162. 29. elreordiges 7 hi ða.   Ðe menn sædon on ðam gemote.

- B.** 30. geþeaht.
 31. 7. þ. wære þ hi wilnodon þ hi ðære.
 32. hælo gedon mihton. hi bene wæron 7 hi onfon ne woldon
 (rest wanting).

- O.**   29. ellreordes 7 hi.   mén sædon on þam.
       30. gemote.   smea . unge (i eras.).
       31. 7 cwædon þ lū.   wäre 7 hi wilnadan þæt hi.
       32. mihte þe hi.   7:

Ca.	29. ellreordes and hi. 30. geþeaht.	ðe. hī.	sædon on ðam.
	31. ȝ cwædon þ hī. mihton.	wære þ hī wilnaden þ hī ðæ hī.	z.

Page 164. I. þa hi.

- B.**

  2. on ðam. betweonan.
  3. witum 7. bysceope siððan.
  4. þineð broþor þ, wære ðam. mannū.
  5. on. lare 7 þ ðu.
  6. ne sealdest æfter ðam. þeodscipe meoloc.
  7. oð þ ðe he hi sticcemælū afedde beon mid þi godes geleafan
þ ða fullfremedan bebody godes hi onfon mihton. þa ða witan
þ gehyrdon.

- O.**

  1. þ hi þam.   hi.
  2. to sendan þa sendon (*last two words struck through*).   on þam.
  3. betwih oþrum witum.   bysceope syððan.
  4. þinceð (i *out of e by eras.*).   broþur cƿ.   þæm þam
(þam struck through).   ungelæredum mannum.
  5. þonñ.   on.   7 þ.
  6. ne sealdest æfter þam.   Ðeodscype meolc (*c on eras.*).
  7. oððæt þu hi (*u on eras.*).   af. edde (*eras. of 1*).
  8. worde þ þa fullfremedrau 7 þa gehyrau.   (29^a) onfon
mihte þa hi þa þa witan.

- Ca.**

  1. sorhgedon þ hi.   hi hī.
  2. sendon.   aidā on þā.   betwih oðrū witū 7 cēw.
  3. þā.   syððan.
  4. þinceð broðer þ ðu.   þā ungelæredū mannū.
  5. þonñ.   on.   7 þ ðu hī.   ærest ne sealeest æft þā.
  6. ðeodscipe.
  7. nésean.   oððæt þu hi styccemælū afedde.
  8. worde þ ða gehyrendan.   godes beboda onfon.

Page 164. 9. gecyrdon hi hyra eagan and wlitan.

- B.** 11. 7 ða. eallra. þ.
 12. bysceophades. þ. wäre to angelcynne.
 13. gyfe. on.
 14. hi. bysceope gehalgodon 7.
 15. onsendon þa bysceophade onfeng he hæfde he swa swa.
 16. ær mid þære ȝ metunge (*p. 134*).
 17. æfter.
 18. oðrū gastlicū mægenū. gefrætewod ywd. (*stop*).
 19. *Begins þyses, (blank for illumination).* bysceopes. angelþeode.
 20. gelæred wearð þ te. þ án þ. him.

C. S. 20. gelæred wæs þætte. na læs *deest*.

O. 9. gecyrdon hi hiora.

- i
 10. 7 h, ora andwlitan. tō.
 11. 7 þa hiora. dóme. þ.
 12. bisceophade. óngelcynne se þe.
 13. gyfe. on.
 14. hi. tō bysceope. 7 ósw. alde (*1 eras.*).
 15. hiora freondæ (*a of æ erased*). lareowe onsendon.
     bysceophade.
 16. onfangen. li (*by eras. out of he*). þā (*top stroke not 1st hand*) gemetgunge.
 17. æfter. oþrū.
 18. ȝfrætwed ætywde ;
 19. þyses bisceopes. óswald. angelþeode (*final e squeezed in*).
 20. gelæred wæs þte nales (*from -æs to -es in the margin ; and by another hand*). þ he æt him.

Ca. 9. mihten ða hi ða þa witan þas. ða gecyrdon hi.

10. andwlitan. hī.
 11. cwæde 7. dóme.
 12. þ. angel.
 13. on.
 14. hi. gehalgodon 7 oswalde þā.
 15. onsendon ða. bhade onfangen.
 16. þa gemetgunge.
 18. gefrætewod ætywde.
 19. 7 mid þyses b (7 large and coloured). angelþeode ðe.
 20. gelæræd nalæs þ án þ.

- Page 164.** 21. geleornode. ȳa. riceo heofona gehyhte. onfonne
B. swylce eac.
 22. riceo má. yldrena fran (*sic*) ȳam ylcan.
 23. onfeng. eorðan gesceop forðam. brytene.
 24. cynn. mægða þe syndon. ·III· wereda todælde þ. brytta.
 25. angle on anweald. 7 þeah ðe.
 26. þære heannesse. ahafen. þon læsse þ is (*læsse junctim*).
 27. cweþenne þ he symle þearfum 7 elðeodigū mannum eaðmod.
 28. fremfull 7 rummod.
 29. secgeað menn þ þ. on sumre tide. halegan easterdæge þ.
 30. bysceope sæt his.
 31. wæs ahafon toforan 7 þær stodon uppán micel sylfren disc 7.
-

- C. S.** 22. ma ænig.
 27. clðeodegum.
-

- O.** 21. þæt he þā upplican rice heofona gehyhtte to anfonne.
 22. swylce eac eoþlice rice ma ænig his yldrana fram þam ylcan
     gode onfenge (*on on eras., not 1st hand*).
 23. gesceop forþon all breotonecynn.
 24. syndon on. þ is brytta.
 25. angla in anweald. 7 þeah.
 26. ȳa hea,nesse. ahafen. læs . . þæt. (*2 erased before*
     þæt, 1 after).
 27. wundur to cweþan, he þearfum 7 ellþeodigum symble.
 28. fremsum 7 rummod (*mod partly erased*).
 29. þ þ. castor (*29^b*) dæge. bysceope (*sic*). underⁿ,swæsendum.
 31. hafen. sylfren. 7.
-

- Ca.** 21. geleornode þ. þā upplican rice heofona gehyhte to anfonne.
 22. swylce. eorðlice rice. þoñ. yldrana frā ȳam ylcan.
 23. eorðan. breoton cynn.
 24. syndon in. gereorda. þ is brytta.
 25. angla in anweald. 7. ðe.
 26. ȳa heannesse ȳæs. anhafen. læs þ is.
 27. cweðanne he. ellreordigū symble.
 28. frēsū 7 rummod.
 29. þ þ. easterdæge þ.
 30. b. undernwæsendū.
 31. hī wæs hafen. mycel. 7.

Page 166. 1. smeamettū afylled 7 se bysceop nam hlaf 7 senode 7 ðam kyninge.

B. 2. sämninga.

3. þa he.   þ.   sceolde.   manna.
4. ærendo abeodan 7 säde þam.   þ æghwanon come.
5. mænigeo (*p. 135*).   weorði full.   bæde.
6. þ het he sona se cyning geniman.   swæsendu.
7. geset wæreron.   ðam ðearfū.   þ.   ðone.
8. eall to sticū 7 ðam.   dælde.   bysceop þ geseah.
9. ða.   dæd.
10. genan (*sic*).   ða be.   handa 7 hine cysde.
11. hand.   þ eac swylce æfter ðam.
12. forðam.   man.   on.   sloh.
13. gelamp þ.   man.   hand.   þi.   ðam lichaman.

O.

1. mid . . cynelicum (*2 eras.*) mettum.   7 se bysceop nam.
2. þam cyninge.   þeng sum in þam.
3. sceolde.   manna ærende.
4. wrecan (*r partly erased ; erasure before c*) 7 säde þam.   þ æghwanan come micel menigio þearfena þ.
5. full.   bæde þa het he sona se cyning niman.
6. ða swasendo (*sic*).
7. þ.
8. tobréce t, sticcum 7 þam þearfum gedælan.   bisceop þ.
9. bi.   cyninges genam.
10. be, re (*not 1st hand*).   swi, ran (*not 1st hand*) handa.   cw.
11. hand.   æfter þan.   bletsunge.
12. forþam þa.   on.
13. gelamp hit þ mon aheow. (*1 eras.*) þa hand.   þam lichaman.

Ca.

1. 7 se þ nam.
2. þā.   þeng sū in þā he.
3. þ he sceolde.   manna.
4. ærende beodan 7 säde þā.   þ æghwanone coman menigo þearfan þ.
5. ful.   bæde.
6. ða het he sona se cyning niman.   hī.
7. aseted.   þearfū.   þ.
8. þā ðearfū gedælan ða se þ þ geseah.
9. ðe hī.   hī.
10. genám.   be.   handa.   cw.
11. hand.   þ.
12. forðam.   on.   sloh.
13. ða gelamp hit þ mon.   ða hand.   þā.

Page 166. 14. gyta. ungebrosnod wunað. þa. hi man on ða cynelican
B. buruh þe man.

15. bebbanburuh 7 ðær on scē pætres cyrcan on. sylfrene.
16. gehealden. swyldce.
17. þyses. geornnesse. dere omitted.
18. beornica oð þ hi him betweonan úngeþwære 7 ungesybbe.
19. on ane sybbe 7 on an. geteah 7 geþwærerde.
20. æþelan. wæs he his swustorsunu. þ.
21. ðæs wyrþe. æþele. æwfæstnesse. ríces. on
silfes mægsybbe.
23. Ære (space) tíde þa wæs westseaxena ðeod (*t in west small
and partly below line*). kyninge.
24. on (p. 136) fengon bodode him (*after him 6 letters erased*).
se bysceop.
25. com on brytene gehet h . e (*sic, 1 letter erased*).

- O.
14. gyta oð ðis ungebrosnade. brohte hi.
  15. on þa cynelican burhg. nemneþ bebbanburh 7 ðær on scē
petres cyricean on sylfrene.
  16. arwyrðlice gehealden. swyldce.
  17. þyses. geornesse. mægþe norðanhymbra.
  18. þa þe oð ðæt. betwih. (30^a) 7 ungesybbe.
19. on ane. 7 on an. geteah 7 geþwær, de. oswal, .
20. æþelan.
  21. wyrþe þ te. æþele. æfestnesse.
  22. óf his sylfes mægsýbbe.
  23. þa. cynigelse hiora.
  24. onfeng. bisceop.
  25. com on.

- Ca.
14. gyta oð ðis ungebrosnad wunað hine mon brohte on.
  15. cynelican burh. bebbanburh 7 ðær on scē petres cyricean
on sylfrene.
  16. arwurðlice gehaldene. swyldce.
twa
  17. þyses. geornesse þa , . norðanhymbra dere 7 beornice
on ane sibbe 7 on an folc geteah 7 geþwaredede oð ðæt hi
betwih hī ungeþwære 7 ungesibbe wæron wæs he.
  20. sweoster sunu wæs þ.
  21. þ te swa æþele. æfestnysse.
  22. sylfes.
  23. ðære tide westseaxna. cynigelse.
  24. onfeng. hī 7 lærde (p. 59). birínus.
  25. ðæs. com on breotenc.

Page 166. 26. þ. on. fyrstan. angelcynnes ðær.

- B.**
- 27. larcow ær ne cōm þe þe,^rs—aedsæwe (*sic*). halegan. ða.
  - 28. hadigean to bysceope. to brytene.
  - 29. úp on westseaxum (*t as line 23*). he þær hæðene. ðuhte.
  - 30. betere þ. bodode.
  - 31. on brytene. sceolde. 7. þa.
  - 32. done^e (*e later*). gecyrde 7 hine.
-

O. 26. þ. on þam fy,restan. angelcynnes.

- 27. nænig lareow ær cō. sād. ða.
  - 29. upp on westsexsum 7 hi þær hæþene. þuhte. betere þæt he þær.
  - 31. fyr. sceolde 7 he þa.
  - 32. gecyrde.
-

Ca. 26. hī þ. on þā feorræstan dælū angeleynnes.

- 27. nænig lareow ær cō. sād. ða.
  - 28. þ. ða.
  - 29. upp on. hi. hæðene.
  - 30. hī nyttre (*y out of u*). betere þ.
  - 31. on. sceolde 7.
  - 32. gecyrde.
-

Page 168. 1. cristnode. fullwihtes baðe.

- B.**
- 2. ðeode wessexāū. gelamp. in ða sylfan tíd þe mon
  - ðone kyning fullode þ ðær. se sigefæsta 7 se hal^gesta
(*perhaps original*).
-

C. C. 1ª begins 3. þær wæs se complete from 5. bæðe.

- O.**
- 1. æfter. fullwihte bæþe. aþwogh.
  - 2. gelamp on þa. syl fan (*sic; 1st 4 letters on eras.*). sigefæstesta.
  - 3. cyninc fullade þa þær.
-

Ca. 1. fulluhtbæðe aþwogh.

- 2. westseaxum hit gelamp on þa sylfan tíd þe.
- 3. fullade þ ðær. sigefæstesta.

Page 168. 4. norðhimbra cyning oswald hæfde his.

B. 5. beweddod. he his 7 nam. fullwihtes bæþe.
6. bysceopes handa. þenunge.

7. þa. geafon beginn þa bysceopas (*hardly original*) eardung-
stowe 7 byscepsetl on dorce ceastre 7 he þær on god gelyfde.
9. halgode. arfæstū. manig.

10. driht,e ferde 7 on ðære ylcian (n *1st hand*). *Then beginning*
over ferde and between lines gelærde 7 swa to heofenū 7.
(*This is same hand as cyningas in line 7.*)

11. 7 æft æfter manigu.

12. se byscep het. lichaman úpp adón 7 læddan to (p. 137).

C. 4. óswald.

5. Ond aet.

6. bisceopes handa. þenunge. þa. geafon þæm
bisceope beginn þa cyningas.

8. biscepsetl on dorceceastre. bīsp.

9. cyricean. gehalgode. Ond.

10. gecyrde. geendede.

11. Ond in. æfter monigum.

12. biscep het. up adon.

O. 4. norþanhymbra oswold 7 weard (7 *on eras., not 1st hand*; e *out*
of æ by eras.) hæfde.

5. hī 7 nam aet. bæþe 7 . aet (1 *eras.*).

6. þes (s *on eras.*) bysceopes handa. god (30^b) suna.

7. þa. geafon þam bisceope beginn þa cyningas.

8. biscepsetl on dorc . . ceastre (dorc *at end of line with two*
erased, 2nd was t.) 7. biscep gode, .

9. cyricean.

10. gecyrde 7.

11. ylcian. bebyriged. 7. æfter monigū.

12. biscep het his lichaman úp adon 7 lædán.

Ca. 4. 7 weard 7 hæfde. hī.

5. ða. hī 7 aet fulluhtbæðe nám aet þes þ handa.

6. ðegnunge hī.

7. ða sealdon hī 7 geafon þā þ begen ða cyningas.

8. bispsetl on dorceceastre 7. þ.

9. cyricean. halgode.

10. gecyrde 7. geendode.

11. ylcian. bebyriged wæs 7.

12. monigū gearū. þ het. úpadon 7 lædon.

Page 168. 13. wintceastrē þara eadigra apostola petrus ⁊ paulus ⁊ sett is.

- B.**
- 13. æfter ðissum.   cynegels.
  - 14. cenwalh.   to rice.   þ.
  - 15. þam gerynum.   7.   æfter medmiclū.
  - 16. mihte.   forlet hi ða ⁊ nam him oðer wif (*no more*).
  - 17. him fyrnde ⁊ here on.   benæmde þa.
  - 18. anna nenned mid þam.
  - 19. ðreo gear.   ðær ongeat ⁊ onfang.   soðfæstnesse.

- C.**
- 13. wintaceastrē.   ciricean þæra.
  - 14. æfter.   se cyning cynegils.   Ond.
  - 15. fengg (*l 2nd g dubious*).   hís.   þ.
  - 16. æfter.   ðæs.
  - 17. aan.
  - 18. sweostor ða.   wife.   nam.
  - 19. wif ða.   fyrd ⁊ here on.   benam þa.
  - 20. ȝone.
  - 21. gear.   wrecca.   ongeat Ond onfeng soðfæstnesse.

- O.**
- 13. ^{tan} win,ceastre ⁊ on cyricean þære (*1st hand*).
  - 14. arwurðlice.
  - 15. æfter þyssum.   se cyning cynigels.
  - 16. cenwalh.   to , rice.   þ.
  - 17. þam.   7.   æfter.
  - 18. þa . miht (*1 eras.*).   eorþlican.   án pendan sweostor.
  - 19. wife.   nam.   ofer wif.
  - 20. fyrd ⁊ here on.   benam þa.
  - 21. tó.   ana.   mid þone.
  - 22. þre,gear.   óngot and onfeng (*t a on eras. a out of o, don in margin*) soðfæstnesse geleafan ⁊ gesfulwad.   forþon.
ðe he.

- Ca.**
- 13. wintaceastrē ⁊ on cyricean þære.
  - 14. arwurðlice.
  - 15. þyssum ȝa.   se cyning cynigels.
  - 16. cenwalh.   wiðsóc þ.
  - 17. þa.   7 sona.   medmiclū.
  - 18. miht forlæas.   he eac pendan sweoster.
  - 19. hī.   broht ⁊ nam hī.
  - 20. wif ȝa teah hine penda fyrde ⁊ hére on.   benám.
  - 21. þa gewát.   mid þone.
  - 22. gear.   wræcca.   andgyt onfeng soðfæstnesse geleafan
⁊ gefullad.

Page 168. 23. gefullad. forðam. he mid wæs wæs góð wæpned

B. mann 7 góðes cynnes 7 haliges 7 gesæliges.

25. eft heræfter.

26. mid ði he ða cenwalh eft on. geset. cóm on wesseaxe.

27. bysceop of hibernia. ealande. nama. egelbyrht.

29. gewrita. on hibernia. ealande.

30. 7 he ða. þam.

31. lærde ða se cyning his lare 7 his geornfulnessse.

32. þa bæd. þ he wunode on. bisepas lærde 7 he him sealde arlic setl 7 geseadlic his bysceophades 7 he ða his benū.

C. 23. forþon ðe. wræcca.

24. Ond godes. haliges 7 gesælig.

25. eft. ^{1^a ends heræft, ^{1^b begins 26 ða cenwealh eft and is complete from 27 Scotta.}}

27. súm bisceop óf hiber . . a.

29. hibernia. wunigende.

30. Ond. Ond.

31. ða he. geornfulnessse.

32. ðeode. hira bisceop.

33. Ond. bisceopsetl. Ond.

O. 24. wæpnedman 7 godes. haliges 7 gesæliges.

25. eft heræfter ongytan magan.

26. þy he þa cenwalh eft. (31^a) ða com on.

27. bisceop of hibernia. , lande þæs nama.

29. gewrita. on hibernia. ealande.

30. 7 he þa willsumlice. tó þa (eyninge in margin; then all to se between the lines: 1st hand).

31. geornfulnessse.

32. geseah , bæd , hine (not 1st hand). wunade on. bisceop.

33. bisceopsetl. 7.

Ca. 23. ðe. wræcca.

24. wæpnedman 7 góðes. haliges 7 gesæliges.

25. eft. ongytan.

26. þy he ða cenwalh eft. ða. on.

27. b. hibernia. nama.

28. (p. 60) ac for leornunga.

29. gewrita. mycelre. on hybernia. wunigende 7.

30. ða. þā.

31. ða he ða. geornfulnysse.

32. geseah þa. þ he wunede on his ðeode. b.

33. hī. bisceopsetl. 7.

Page 168. 34. manige gear. ylcan ðeode on bysceoplicū (p. 138) anwealde.

B. 35. þa. nystan. westseaxna reorde cuðe (*t in west at end of line 1st hand?*).

C. 34. benum. gear. ðeode. Ond bisceoplicū.
35. ðe.

O. 34. benum geþafade. gear. ylcan. bisceoplicum.
35. onwalde. nyhstan. se þe.

Ca. 34. géar. ylcan.
35. onwalde. nyhstan.

Page 170. 1. aþroten. aspeon him ða on wesseaxe oþerne bysceop se
wæs wine haten 7 se his gereord cuðe.

B. 3. on. ríce. 7 he ða. on ·II· scira westseaxena
(*t in pale ink*).

4. 7 þam. sealde bysceopsetl on wintceastre.
5. ægelbyrht. gebolgen forðam.

C. 1. an. gesprece. Aspeon ða.
2. oþerne bisceop. Ond.
3. bisceopscire.
4. Ond ðæm. bisceopsetl.
5. wintanceastre ða. forþon (*n partly gone at end of line ; no more on line*). þe deest **C. S.** (*after forþon*). cyninge
(*sic*) ; begins line.

O. 1. an. aþroten ellreordre (*2nd r on eras*). gespræce
(*a of æ erased*). aspeon þa on.
2. oþerne bisceop se þe. cuþe.
3. se wæs on. gehalgad 7 he ða. tó dælde on twa
bisceopscire.
4. westsexna mægþe 7 þam. bisceopsetl on win,ceastre.
5. ða wæs ægelbyrht swiðe · bolgen (*a erased*) forþon þe se.

Ca. 1. an. aþroten. ællreordre gespræce aspeon ða on.
2. þ.
3. he wæs on. 7 he ða. on.
4. 7 þā. biscopsetl on wintanceastre ða.
5. ægelbyrht swyðe. forðon þe se.

Epage 170. 6. butan.   ða.   brytene 7 hwæarf (*dot over f which is not original*).   on.

7. on.   ríce 7 he þær onfeng.

biscopdō

8. ceastre, (*pale*).   ðær eald.   full.

9. þa.   manegum.   æfter.   aweggewitennesse.

10. brytene þ te.   ádrisen fram þam ylcan (*á at end of line*).

11. bysceopscíre.   myrena cyninge.

12. 7.   feo.   þ bysceopsetl on.

13. bysceop.   7.   wessexena.

C. 6. butan.   gedyde.   ða.   Ond.

7. agen.   Ond he þær onfeng.

8. bisceopscíre pari . siace (*1 eras.*).   eald.

9. naht monegum gearum.

10. óf.   þ te.   frō.

11. of his bisceopsetle . ða.

12. feo 9 bohite (*end of 1^b*).

O. 6. butan.   gedyde gewat (*at on eras.*).   of brytone.   on.

7. on.   7 he þær.

8. bisceopscire.   ald⁷, godra.   full.

9. gearum.   æfter his onweggewitenesse.

10. þ.   (31^b) fram þam ylcan.

11. bisceopsetle (*sce on eras.; b out of m*) ða.   wu,fhere myrena¹ cyninge.

12. 7 mid feo.   ,setl on lundenceastré 7 his bisceop
biscop,wæs (*not 1st hand*).

13. oþ his d. . aga (*1 eras. ; first a touched up at top*).   7 swa
wæstseaxna mægð.

Ca. 6. butan.   gedyde gewát.   breotene 7 hwæarf.   on.

7. on.   7 he þær.

8. biscopscire.   full.

9. æft.   monegū.

10. breotene þ.   frā þā ylcan.

11. þ setle ða gewát.   wulfere myrena.

12. cyninge 7 mid féo.   hī þ bisceopsetl æt.

13. þ.   7.

Page 170. 14. wæron butan bysceope.

- B.** 15. þære tide ða. swylce.
 16. ðeode. þam hefegestū wanengū. rices. fram.
 17. þa com. nyhtan. þte.
 18. ár. getrywlesnes. 7 æft þa cristes.
 19. ongeat þ he hæfde (*rest wanting*).
 20. þ te. butan bysceope 7 þ.
 21. ætgædere. (p. 139) fultume. wæron.
 22. ærendgewrit on. ægelbyrhte þam bysceope.
 23. bæd hine þ he eft. þam.
 24. bysceopsetle. ðeode. þ. mihte.

C. S. 17. to gemynde.

- O.** 14. butan bisceope þære þeode (*omitted words written above; variants sylfan; swylce; same hand as in line 12*).
 16. hefigestum. rices. fram.
 17. geswenced. com. nyhstan. þ hi,ær.
 18. getreowleasnes óf. 7.
 19. ongeat þ te.
 20. on . w,o . h (*erasures, 1 before, 1 after, 1 above wo, probably þ e; r*). þæt seo. butan bisceope. þ hi ætgædere
 21. godcumdan (*m with last stroke partly erased*). fultume.
 forþon.
 22. ærenddraca on. tó æþelbryhte þam bysceope and (a on eras.).
 23. hi . ne (e eras.). he eft. þam biscopsetle.
 24. ladade. þ he ne mihte.

Ca. 14. mycelre. butan þ.

15. sylfan. ða. swylce.
 16. ðeode. þā hefistū wonungū. rices. frā.
 17. feondū geswenced. com hī æt uyhstan on gemynde þ.
 18. getreowleasnys. adráf 7.
 19. ongeat þ te.
 20. on ðweorh gedón þ. butan biscope 7 þ hi ætgædere.
 21. fultume.
 22. ærenddracan on. æþelbryhte þam þ.
 23. eadmodre. bæd þ he eft. þā þ setl.
 24. ðeode ða. cƿ þ. mihte.

Page 170. 25. forðam. onfangen. agentre tide ceastre bysceopscíre

B. 7 hwæþere.

26. geornlicum *out of original* geornucum (?). þ. fultum.
27. 7. onsende. eleuþerium.
28. 7 cwað þ. ðone mihte. bysceope gehalgian.
29. wiste. geearnunge 7 he.
30. frā þam. fram þam leodum eallum arweordlice onfangen 7.
31. ðeodorū. ðe. arcebyscop cantwara cyricean 7 þære burge 7.
32. bysceope. 7 he.
33. on ðære ylcan. 7. æfter ealles sinoþes.

C. S. 29. ond his.

O. 25. forþon. he onfangen (*he out of hi; a out of o; last e on eras.*). cestre bisceopscire 7 hwæþere.

26. benū þ. fultum.

27. sohte 7 he him fultum sohte (*last 5 words struck through*). 7 he him onsende tō letutherium (*1st t partly erased*). mæssepriost.

28. cƿw þ. mihte. hī tō (*all four on eras., not 1st hand*). gehadian.

29. wiste on his (*n and is on eras., hand as in l. 28*). geearnungnū 7.

30. fram þam. 7 fram eallum þam leodum árwyrðlice onfangen (*a, e on eras.*).

31. 7 ða bædan. ærcebyscop (*a in ær erased*). contwara burge cyricean þ he (32^a).

32. tō biscope gehalgod, 7 he.

33. on þære ylcan cestre 7. æfter ealles sinoþes.

Ca. 25. onfangen. þ scire.

26. 7 hwæðere. geornlicū benū þ. hī fultum.

27. 7 he hī onsende to leutherium (*p. 61*).

28. cƿw þ. mihte. hī to þ gehadian.

29. wiste. geearnungū 7.

30. fram ðam. frā eallū ðam leodū arwurðlice onfangen.

31. 7. theodorū þe ða. arceb̄ cantwareburhge cyricean þ.

32. þ. 7.

33. on. ylcan. 7. ealles sinoðes.

- Page 172. 1. gear.   bysceophad.   miclum.   rihte wessexena.
B.   3. A *space*.   fram.
 4. menniscnysse þ ealbald cantwara cyning of ðyssum life gewat
     7 eoreenbyrht.
 5. ríce.   þ æðelice geheold 7 rihte styrde .XXIII. wintra.
 6. monoð ðæs cyning.
 7. angelcyninga on eallum his (p. 140).   het.
 8. 7 swylce.   þ.
 9. fæsten ær eastrum be.
 10. ærcongote.   fæne.   þ.
 11. æþelum aldre · wæs seo fæmne gode þeowiende on þam.
 12. on franclande.   fram.

- O.**

  1. dome (*last stroke of m on original e, which is erased*). gear.
bysceophad. rihte (*i out of e*).
  2. westsexsena þeode.
,⁷ feowertig wintra
  3. ða. wintra, fram.
  4. þ. cantwara. forðferd, (*forð on eras.*) of ðyssū (*u on
eras.*) li. fe (*eras. of i*) ^y 7 encenberht. æpellice. st . rde
(*e erased*). ðes.
  7. angeleyninga on. het deofolgyl (*sic*).
  8. 7 swilce. fe,wertiglice fæsten healden beon ær.. eastrum
(*2 eras.*) be witerædæne (*last æ into e by eras.*).
  10. encengote wæs mycelre. þ.
  11. æbelum ealdré (*ist e added in margin*) ge . ras (*i eras.*). hío
sio. þeowiænde (*a of æ erased*). on þam.
  12. þe (*e out of o*) on franca lande. fram þære æbelan.

- Ca. 1. géar. b hád. mycele gehrece. rihte.
 3. ða. frá.
 4. menniscnysse þ. cantwara cyning forðferde 7 ercenber
 5. þ æðellice.
 6. styrde XXIIII. ðes.
 7. angelcyninga on eallū. rice het deofollgyld.
 8. 7 swylee. ealdorlicnysse. þ.
 9. healdon ær eastrum be witehrædenne ðæs.
 10. ercengote. mycelra mægna fæmne. þ eac swa æþelū.
 11. geras. on þā.
 12. on franchlände. frá þære abbadissan.

Page 172. 13. on.   ðe.   ís imbrige ac on þa tid þa gyt næran na
B.   manige of brytene for inntingan munuclifes gewunedon secan
    fracena mynster.

16. swylce eac kyningas.
17. menn.   dohtora (*dot*).   þyder to lare 7 to geþydenne ðam.
18. 7.   on þyssum mynstrū onbriige.
19. on cáale 7 on andelegū.   betwyx þam.   seðryþ.   wifes.
20. gecyndelic.
21. æþelbryhtes (*s partly effaced*).   æghwæþer wæs heora elðeodig.
hwæþere.
22. heora geearnungū þ hi buta.   abbudessan on briige.
23. ðæs ylcan.   dohtor þa ercengotan be ðære (*rest wanting*).

C. S. 15. of ðære breotone.

13. abbudissan.   on.   on brige.
14. on þa tid þa gyt (*on eras*).   getimbrade on angelþeode 7
forþan monige óf þære breotone.
16. gewunadon secean frænna myn,ter.   ^sswilce.
17. tó.   þam.
18. 7 swiþust on þyssum mynstrum on brige 7 on cale 7 on andelegū.
19. (32^b) betwihi.   sáþryþ.   wifes.
21. æþelburh æghwæþer hiora.   elðeodig.   hwæþere for hiora.
22. geearnuncge.   geþungon (*o out of e*) þ hi bua (*u on eras*).
^ta,buddissan.
23. on briige þam.   ðæs.
24. sexburh.   ærconberhte, wif cantwara.   hio.
25. ercengotan.   þære.

13. faða.   on ðere.   on brige.
14. on.   gýt.   monige mynstra getimbræde on angelðeode forðon.
15. monige of breotone.
16. gewunedon secan frænna mynstro.   swylce.
17. þa.
18. 7 swyðost on þyssū.   on brige 7 on cale 7 on.
19. betwyh þá.   wifes.
21. æþelburh.   elðeodig.   hwæðere.
22. þ hi buta.
23. on bríige ðam.   ðæs ylcan cyninges yldre dohter sexburh.
24. ærcenberthes wif canwara.   hæfdon hi.
25. ða.   gehaten be þære.

Page 172. 26. þysse. manig.

B. 27. manig. frā þam bigengū.

28. of ȳsne andweardan dæg. Ac we sculon nu.

29. hwæthwego. hyre forðfore (*p. 141*) segean. þ hefonlice.

30. 7 ȳa þam. nealæcte hyre gecigldnesse.

31. ȳyssum. ongann. ymbgangan. hus ȳæs.

C. S. 30. gecennesse.

O. 26. þysse fænan. gehalgadre.

27. tacon. fram þam.

28. gewu,iað. ȳsne 7 weardan dæg sæd.

29. hyre. ánre secggean hu hio þ.

30. geshote ond (*d out of o*) þe, þam. nealæcte hyre gecy., dnesse
(*n eras.*). ȳyssum. ongan. ymbgangan þa hus þæs
mynstres.

Ca. 26. ȳsse. gehalgadre monige. mægna.

27. tacon. frā þam bigengū.

28. ȳsne andweardan. gesæde. we sceolan nu.

29. þ.

30. (*p. 62*), gesohte on þam dæge þe genealæhte hyra gecygednesse.

31. ȳyssum life ȳa ongan. ymbgán. hus þæs mynstres.

Page 174. 1. þeowena. þara ȳe gelyfedre yldo oððe on gecorennesse.

B. 2. þeawa maran 7 brædran.

3. 7 heo. hyra gebedrædenne wæs biddende 7.

C. S. 1. geleofe.

3. gebeda.

O. 1. þæra (*a of æ erased*). þeowena 7 swiðust þara þe gely ; re
(*1 eras.*) yldo. oððe on gecorennesse heora þeawa (*a þeaw not 1st hand*) maran 7 beteran.

3. 7 hi . (*1 eras.*) ealle eaðmodlice he,ra gebedræden, (*ræden on eras.*) bæd. hym.

Ca. 1. ȳeowna 7 swyðost þara ȳe gelyfedre yldo.

2. oððe on gecorennesse. þeawa maran 7 beteran.

3. 7 hi ealle eadmodlice heora gebedræddenne bæd. hym cydde.

Page 174. 4. sæde þ. geleornod hæfde onwrigenesse hyre endedæges.

- B.** 5. hyre forðföre þ. sæde. þ.
 6. onwrigenes ȝyllic. 7 cwað þ. gesawe.
 7. hwittra manna on þ ylce. hingangan 7 þ.
 8. heo frægn hi hwæt hi sohton. hi woldon þær.
 9. ȝa andswaredon hi. þ hi. ȝam. þyder.
 10. þ hi sceoldon þ gylde. geniman þ te ȝyder.
 11. of cantwara mægðe cöm. on ȝære sylfan nyhte þam ytemestan.
 12. þ is þ hit. ongann 7 heo. ȝystro þyses andweardan.
 13. oferstah. þam upplican leohte becóm heofona.
 14. 7 monige.
 15. þe on oþrum husum wæron sædon þ hⁱ swutollice gesawon 7 gehyrdon engla sang 7 eac sweg gehyrdon micelre mænigeo.

- O.** 4. sæde þ. geleornad hæfde ón ónwrignesse þ hyre endedæge
 (ad originally að).
 5. hyre. ne,h.^a sæde hio.^b þ te.
 6. onwrignes þys (þys on eras.). þ hio gesawe.
 7. (33^a) manna 7 fægera on þ ylce. ingangan 7 þ.
 8. hio þa hi frune. hi sohtan. hi þær woldan.
 9. þa 7 swarod, hi (eras. under on). þ hi. þider (1 eras.).
 10. þ hi sceoldan þ gyldne. geniman. þider.
 11. com. on þære sylfan niht þam ytemestan.
 12. þ. ongan þ hi,. þystro ȝysses 7 weardan.
 13. oferstagh. þam upplican. ferde.
 14. 7. broþra.
 15. on oþrū husum. sædon þ hi sweotolice. sang gehyrdon ge
 eac sweg ~ gehyrdon (g. g. e. s. added in margin, followed
 by curve). swa (once). menigio on þ.

- Ca.** 4. þ. geleornod hæfde onwrihgennysse þ. endedæg.
 5. sæde heo him þ. (1 eras.).
 6. onwrihgnes. cƿ þ. gesawe.
 7. manna 7 fægera on þ ylce. ingangan 7 þ.
 8. ȝa hi frune. hi sohton oððe. hi þær woldon.
 9. ȝa 7 swaredon hi. þ hi. ȝon ȝider.
 10. þ hi sceoldon þ gylde. hī geniman þ te ȝider.
 11. cöm ȝa. on. sylfan niht þā ytemæstan.
 12. þ is ȝa. ongan þ. ȝa ȝystre ȝysses 7 weardan.
 13. oferstah. þā upplican. ferde.
 14. 7.
 15. ȝe on oðrū husū. sædon þ hi. sang gehyrdon swegende
 swa mycelre menigio on þ.

Page 174. 16. þ.

- B.**
17. gangan 7 hi.
  18. þ. þa gesawon hi. þyder (*p. 142*) cuman.
  19. þ. halegan saule fram ðam bendū. lichaman onlysde.
  20. þam.
  21. Eac hi icton to. sædon oþre. ða þe godeundlice ætywed.
  22. on þam ylcan. nú. lange. secanne.
  23. lichama. arweorðan. 7 ðære.
  24. on. stephanus cyrcan on ðæs ærestan martires 7 ðæs eadegan.
  25. þa ðuhte. gebroðrum. ðriddan. ðe.
  26. þ hi woldon. ðe.
  27. hearan 7 gesylicor asettan on ðære stowe.
-

O. 17. gangan 7 hi sona arisan. eodan.

18. þ. gesawon hi mycel.

19. þ. saule fram þam ben,um.

20. onlysde 7 tó þam ecum geleafan. heofon, eðles (*eðl on eras. of four*).^d

21. ætycton hi. sædon oþero wundero. þa þe godeundlic . (*e erased*) ætywed.

22. on þam ylcan. þa þe nu tó lang. secgeanne.

23. ða. bebyriged. lichama þære arwyrþan.

24. on. cyricean. eadigan martyres.

25. broþrū. hio.

26. bebyriged wæs woldon. byrigen (*33^b*).

27. heaðr. on þære on þære (*1st struck through*) ylcan stowe.

Ca.

17. gangan 7 hi. út eodan.

18. þ. ða gesawon hi mycell.

19. þ. saule frā þā bendū ðæs.

20. onlysde. þā écū geféan.

21. 7 ætycton hi. sædon oðre wundru. godeundlic ætywede.

22. on þā ylcan. lang.

23. ða wæs bebyriged. arwurðan.

24. on. cyricean. ðæs eadigan martyres.

25. þā gebroðrū. ðriddan. ðe.

26. bebyriged. þ hi woldon ðone. ðe. byrigen.

27. heaðr. on. ylcan stowe.

Page 174. 28. þa hi hine aweg dydan ða cóm.

- B.** 29. swetnesse. þ te. ðam hiwum.
 30. ðe. man hordern ontende þe balsamū on wære 7 ða deorwyrþestan.
 31. þa swetestan. ðe on.
 33. swylce. hyre. æfelbyrhte.

C. S. 28. hine ða. ða com *deest*.
 31. ðara ðe.

- O.** 28. hi hine þa ónweg adydon þa com. byrigenne.
 29. mycel swetnesse stencg þ. þa hiwum (*w on eras.*).
 30. ætstdan. mó̄n heddern ontinde þa baldsami 7 þære deorwyrþestæna.
 31. swettestena (*test on eras.*). on (*out of om*).
 33. swylce. hyre modri . e (*i eras.*) æfelburh (*u and h on eras.*) leofe (*last e on eras.*) be þære (*þæ out of we*).

Ca. 28. ða hi hine onwæg adydon. com. byrigenne. mycel swetnysse stencg þ eallū þa hiwū.
 30. ðe. heddern. þa bal,sami.
 31. þæra deorwurðestana. swetestena þe on.
 33. swylce eac hyre moddrige. æfelburh.

Page 176. 1. yr sædon þ wundor hyre éere clænnesse. on.
B. 2. hyre lichaman. hyre. mare.
 3. æfter hyre deaþe gecyþed þa heo. ða ongann.
 4. hyre. cyrican timbrian mare eallre.
 5. on. wilnode þ hyre lichama.

- O.** 1. sædon þæt wuldur. clænnesse 7 mægðhádes on mycelre (*g in mægð afterthought*).
 2. lichaman. má æfter hyre. hio abbuðysse (*sic*). ongan hio.
 4. hyre. cyricean timbran. on are. halig,.
 5. hío. þ hyre lichama bebyriged.

Ca. 1. sædon þ wunder. clænnysse. on mycelre.
 2. forhæfdnysse. má.
 3. deaðe (*p. 63*). abbudesse. ongan.
 4. cyrican getimbrian on are. haligra ,apostola.
 5. þ. bebyriged.

Page 176. 6. eac þa þ. cyrican (p. 143) healf.

B. 7. on ðære stowe.
8. wilnode.

9. æfter hyre deaþe þ ða gebroþor oðerre. swiðor gymdon.
10. þysse circan getimbru forleton. þa ða seofon gefylled.
11. gesohton hi. for ungmetnesse.
12. þ te hi. forleton. ðysse cyrican.
13. abbudessan bán. adón. oðre.
14. cyrican. wæs 7 gehalgod hi gesettan 7 hi ða.
15. hyre. 7 hyre lichaman.
16. 7. fram.
17. liclicre gewillnunge. úngewemmed 7 hi ða.
18. lichaman aðwogon. oðrum. gegiredon.

- O.** 6. þ. cyricean. heaf ¹ wæs geworht.
7. hio mid deaþe. ær hio. on (o on eras.).
  8. sylfan. cyricean. bebyriged wæs ða.
  9. æfter hyre deaþe. broþor oþerra we, rca swiðor gymdon (y on eras.).
  10. þysse cyricean getimbro forleton. final gear . (e eras.).
  11. gefylled wæs, (*remains of s.*) hi. unmætnesse.
  12. hi. þysse cyricean (34^a). ^{ron}
  13. abbuðyssan, upp adydan.
  14. gehalgad. 7 hi.
  15. hyre byrigenne 7 hire lichaman gemet, on. ^t
  16. 7. hio. fram.
  17. licumlicre willunge. unwemme wæs (wæs partly erased). ^{7 hi.}
  18. lichaman aðwogan. oþre.

- Ca.** 6. cyricean hwæþhwugu. gworht wæs.
7. geendigan. on.
  8. sylfan. cyricean. wilnode bebyriged.
  9. þ ða broðor oþra. swyðor gymdon.
  10. þysse cyrican getimbru forlætan VII géar ða ða. gear.
  11. gefyllede. hi. unmætnyssse.
  12. þ hi eallunga forlæten. þysse cyricean.
  13. bán. adydon. oðre cyrican.
  14. getimbrod. 7 hi ða.
  15. byrigénn 7.
  16. 7. frá.
  17. licumlicre willunge. ungewemme wæs 7 hi ða.
  18. aðwogan.

- Page 176.** 19. on cyrican. eadegan martyres scē stephanes.
B. 20. tíd ís þære. on.
 21. weorðad þy nemned. nonarum iularum . Hæfde (H *large, no break*).
 22. cristena. norðhymbra ríce nygan gear togeteledū.
 23. arleasnes brytta.
 24. onwegacynres fram. angelcyninga.
 25. onscunegedlic wæs swa we. sædon. þissa.
 26. sloh man. wæs þ hefig (p. 144). 7 micel.
 27. fram ðam ylcan hæþenan kyninge. hæþenan.
 28. myrena frā þam. foregenga eadwine ofslagen. on.
 29. ðe. mæresfeld. licumlicre.
 30. ·XXXVII. sloh.

- C. S.** 29. maserfeld hæfde he oswald.

- O.** 19. cyrcean. martyres. stephanes þære abbudissan.
 20. gemynddæg. (eras. of 1). ðas. on þære stowe on miclū. weorðad. þy. iularū.
 22. óswald se cristenesta. nygan.
 23. rice. arleasnes .. (2 erased).
 24. cyningæs (a of æ erased). onwegacernes fram. angel-ga
cynin, (in on eras.).
 25. aer (omit). sædon þa se ryne (on eras.) þissa.
 26. slogh mon óswald wæs. 7 micel (7 out on margin).
 27. fram þam ylcan hæþenan. hæþenan.
 28. myrcna fram þam. ófslegen. on.
 29. nemned ís. osw. ald (e erased) licumlicre.
 30. ðritig. slogh.
 31. mònþes.

- Ca.** 19. gesettan in cyrcean. martyres. stephanæs.
 20. abbudissan. tíd on. stowe on miclū.
 21. weorðed. is nemned.
 22. cristenesta. rice togeteledū nigon geár ðy geare.
 23. arleasnes.
 24. onwegacerrednes frā. angelcyninga.
 25. onscunigendlic. sædon. ðissa.
 26. sloh. 7 wæs. gefeoht micel.
 27. frā þā ylcan hæðenan. hæðenan.
 28. myrcna frā þā. on.
 29. ðe. 7 oswald hæfde licūlicre.
 30. XXXVII. slogh.
 31. augustus.

- Page 178.** 1. hwyle ȝæs. geleafan. wilsumnes on god.
B. 2. þ. deaþe mægena wundrum mid wæs geciged forþon on
ðære.
 3. leodū campade. fram þam hæðenū.
 4. þisne andweardan dæg 7 þær.
 5. manna 7 nytena mærsode wæron. þanon gelamp þ te.
 6. ða sylfan. lichama. gefeoll manige menn nimende.
 7. on wæt. mannum.
 8. nytenū. sona him wel. 7 þ menn gclomlice.
 9. þ hi ȝa moldan. þ.
 10. þ te. wæpnedman man mihte.
 11. sweoran on gestandan ne þ to. þeah on ȝære.
 12. deaþes. untrume onfenge. mid þy he.
 13. untrumū 7 ȝearfum árede.

C. S. 12. se symble.

- O.** 1. hwile. cyninges gelea, ^{fa}. wilsumnes (34^b) on.
 2. þ æfter. deaþe. gecyþed forþon.
 3. on. eþle. compade 7 fram þam hæþenum.
 4. ȝysne andweardan dæg. (e *erased*).
 5. manna. mærsode syndon ȝanon gelamp þ.
 6. sylfan. lichama gefeoll. nymende.
 7. on. sealdan. untrumum (u and first stroke of m on
eras.). mannum.
 8. wel wæs 7 þ. me. n (*eras. of a and g*) to ȝon.
 9. styccemælum þæt hi þa moldan nōman. ȝæt.
 10. þæt. oð.
 11. swiran onstandan. þ swiðe to wundrianne ís þeah on.
 12. deaþes. symble mid þy he lyfde untrumū 7 þea, ^rfum arede.
 13. ælmess, . hiora.

- Ca.** 1. 7 hwylc. wilsumnys on god.
 2. þ. wundrū.
 3. on. leodū compode 7 frā þā hæðenū.
 4. ȝisne 7 weardan. þ.
 5. manna. mærsode syndon ȝanon gelamp þ.
 6. ða sylfan. gefeoll. nymende.
 7. on wæt. sealdan. untruman mannu.
 8. neatū. hī. wel. 7 þ.
 9. (p. 64) styccemælū þ hi ȝa moldan nomon. ȝæt ȝær.
 10. þ.
 11. swiran onstandan. þ. wundrianne is þeah on.
 12. onfenge þe symble mid þy he lyfde untrumū 7 ȝearfū arede.

Page 178. 14. *þ moni.* earan.

- B.**
- 15. sægde þ inn ðære stowe genumene (*rest wanting*).
16. Ac us nu genihtsumað þ we on god gelyfan (p. 145). þa gelamp nowiht.
  - 18. þ te. æfter. mann rád.
  - 19. ðære. þa ongann. sæmuiga. gestandan.
  - 20. *þ* him fám. ðam. ut eode. þ.
  - 21. sar. miclode oð þ hit on eorþan. ða lyhte.
  - 22. eoredmann *þ* þæne bridel of. þere. hwænne.
  - 23. bet wære oððe. dead. ða. lange.
  - 24. hefigū sare swyðe geswenced. on. wisan hit wann *þ* wand *þ* ræste ða sæmninga becóm.
  - 25. on ða. se goda.
  - 26. ofslagen. ða ylding þ te þæt sár geþylled wearð.

C. S. 14. *þ* (*after earon for ðe*).

20. *þ* ða fam.

- O.**
- 14. hiora sare *þ* monig wundur. wæron sæde þ on.
  - 15. gelumpan (*a out of e*) ge be. þe on.
  - 16. us nu genihtumað þ. twa. (w on eras., after a eras.) oððe ðreo gehyran.
  - 18. þa gelamp naht mycelre. æfter. þæt sū mon.
gan
  - 19. ða on,. werigean *þ* gestandan.
  - 20. heafud. eorþan. fám of þam.
  - 21. sar. oððæt. eorþan.
  - 22. eorodman. ófateah (35^a). bad.
  - 23. oððe. dead (*1st d out of l*) forlet, ða. lange.
  - 24. sare swiðe geswenced. on missen. lice (i eras.).
  - 25. semninga becom. on. se gemyn. geda (eras. of o).
  - 26. ofslagen. yldincg þette þ sar.

Ca. 14. *þ.* wæron sæde þe on.

15. be moldan. on.

16. us nu genihtumað þ. twa oððe.

17. gehyran.

18. hit gelamp neaht. slæge þ. mon rád.

19. ongan. wérian *þ* gestandan.

20. *þ* fám of þam. þ.

21. sár. oððæt. réas.

22. eorodman *þ* gebætel. abad.

23. bett. oððe. dead. ða. lange.

24. sare. geswenced *þ* on missenlice.

25. ða semninga becom. on ða. gemyngeda.

26. ofslagen. ða ylding þ te þ sár.

- Page 178. 27. 7 þ hit blann fram þam. styrenessū. lima 7 þam.
B. 28. gewunelicam. horsa hit ascede æfter. 7 ongan wealewian.
 29. gedwæðere sidan. arás.
 30. ongan. þ.
 31. ða he sæmninga se mann þ. þa ongan he mid scearpre
geleafnesse on ðære stowe halignesse beon.
 33. gehæled wearð 7. ða.
 34. rád þyder. gemynt hæfde þa he cóm.
 35. þam menn. þe he ða. ðær.

- C. S.** 33. 7 ða stowe gemearcode *deest*.

- O.** 27. blon fram þam. styrnessum. ge . . . hwæþere (hwæþe
on eras.), omitted words at top of page begin . . . wunelican :
variants æfter werinesse ongan ; ends on ge.
 29. sidan gelomlice hit. oferweorpan.
 30. ongan giferlice (gi out of ge by eras.). þ. et. an (i erased).
 31. he þa. þ. ongeat. scearpe gleaunesse (g out of l).
 32. hwæthugu wundurlicre. on þære stowe.
 33. hraþe. 7 he. asette þa he þa com tó (rest wanting).
 35. þam.

- Ca.** 27. blon fram ðam unhalū styrenessū. hleoma.
 28. ðeawe. werinysse ongan walwian.
 29. gehwæðere sidan gelomlice hit oferweorpan. arás.
 30. ongan. þ gærstan.
 31. ða he ða. þ. ongeat. gleawnyssse hwæthugu
wundurlicnesse.
 32. on. stowe.
 33. 7 he. asette ða he ða com (rest wanting).
 35. þa men ðe. sécan. ða. þær sume fæmnan.

- Page 180. 1. wæs ðæs hina aldres (*p. 146*) þe he þær secan wolde.

- B.** 2. langre adle laman legere swyðe geswenced 7 gehefegod. hiwon.

- C. S.** 1. 7 heo *deest* (before wæs mid).

- O.** 1. hina.dres (^{eal}*1 erased*). langre.
 2. adle laman legeres. ða ongunnan. hiwan.

- Ca.** 1. seo wæs nift ðæs hina ealdres. 7 heo wæs. langre.
 2. adle laman legeres. gehefegod ða. hiwan. hī.

- Page 180. 3. Ðære untrūnesse. Ða ongan.
B. 4. secgean. hors gehæled wearð. hi gegeawedon sona
 ænne wéan. on. Ðære stowe.
 5. hi Ðær.
 6. þa heo on. aset wæs.
 7. swiðe werig 7 sona slep hwon þa Ða heo onwóc.
 8. þ. fram hyre lichaman untrumnesse.
 9. hyre wæteres bæd. þwoh hyre feax 7 rædde 7 hi.
 10. scitan besweop. þam monnum. hi ær Ðider lædon.
 hyre.
 11. hal.
 12. Wylce space. on Ða ylcan tíid cón (*sic*). sum oþer mann
 sædon menn þ.
 13. of brytta leode. Ðære ylcan stowe on þam þ.
 14. anre.

- O.** 3. grimman untrumnesse. Ða ongan.
 4. secgean. hwæt gegeawedon hi.
 5. wegn (g *imperfectly erased*). asetton þa fæmnan on 7.
 6. stowe 7 hi. h, þa.
 7. hio werig ónslep. hwonn. hio onwoc Ð.
 8. þæt hio. frā hyre lichaman untrumnesse.
 9. (35^b) bæd 7 hi þwohg 7 hyre. 7 hie.
 10. besweop. þam mannum þe hi. hyre.
 11. hall.
 12. on þa ylcan. com oþer man. sædon.
 13. leod,. ylcan. on þam þ.
 stowe
 14. anre.,

- Ca.** 3. grimman untrumnyssse. Ða ongan.
 4. Ðær. hi.
 5. gegeawodon. wægen 7 on asettan. fæmnan 7 læddan.
 6. stowe 7 hi. Ða.
 7. þa. wérig 7 gewearð on slæþe þær hwonn.
 8. ðe. onwóc. þ. fram. untrumnyssse.
 9. wæteres bæd 7 hi þwohg. hi.
 10. besweop. þam mannū. hi Ðider.
 11. fotū hall. hám hwearf 7 eode (*p. 65*).
 sū
 12. on Ða ylcan tíid com, oðer man 7 men sædon þ.
 13. of bretta þeode férde. ylcan. on þam þ.
 14. Ða. anre.

- Page 180. 15. on þam oðrū.   grenre 7 fægere þa ongann.   gleawum.
B. 16. þencean 7 ráelman þ te nan.
 17. grenes 7 fægeres butan þ ðær.   mann on þam oðron
werede ofslagen.
 18. genam ða.
 19. ou þære stowe . þ te seo ylce.
 20. (p. 147) 7 to hæle untrumra manna gewurðan mihte þa eft.
 21. on his.   com.   sumū.   on æfentíd 7 ða.
 22. on þ.   ðær þ hamwerod call.   gesamnod wæs þa.
 23. onfangen fram ðam.   hī man.
 24. ðam symle þa heng.
 25. sceat ðe seo molde on becnit wæs úpp (*sic*) on ane stuðu.
-

- C. S.** 15. growenre 7 fægere.
 16. resian.
 19. sumne *deest* (*before dæl*).
-

- O.** 15. þam oþrum.   gren . re (*1 eras.*) þa ongan.
 16. þencean 7 smeagean þ þ.   oþer.
 17. ⁿ grenes 7 fæger,esnymþe.   þ.   halig man ^chwyl,hugu
þam oðrum.
 18. nam.
 19. on.   on.   ylce molde tō.
 20. 7 tō hælo untrumra manna geweorðan mihte 7.
 21. on.   ða com he tō.   on æfentid.
 22. on þ hus þær þ hamweorod.   sible (*1 out of b*).
 23. onfangen fram.
 24. þam.   aheng he.
 25. þa moldan.
-

- Ca.** 15. faec þā oðrū.   grenre þa ongan.
 16. þencean 7 smeagean þ þ.
 17. grennes 7 fægernysnymðe þ ðær.   halig man hwylchugu þā
oðrū weorude.
 18. nam ða.   moldon sumne dæl on ðære.
 19. on.   þ.   ylce.
 20. hæle untrumra manna geweorðan mihte 7.
 21. on.   ða com.   on æfentid.
 22. on þ.   þ hámweorud eall to sibbe.
 23. 7 he wæs onfangen frā þā.   hī.
 24. hī.   þā.   aheng.   ðone scéat.
 25. þa moldan ðe.   áne.   wáges.

Page 180. 26. þa wearð þær micel fýr onæled. huse. mid þy ðe hi. lange.

- B.** 27. symbledon 7 druncene wurdon. þa ongann þ hus byrnan
beflуган ða spearcan on ðæs huses hrof.
28. girdū. 7 beþeaht mid ðæce þa forbarn þ hus eall butan
þære anre styðe ðe seo molde on hangode (*rest wanting*).

C. *Fragments of 2^a.*

27. druncene.
28. Ond.
29. þte þ hus eal. Ond ongan. þa þ þa ða.
30. . nd noht helpe þæm byrnendan.
31. forbarn butan sio.

- O.** 26. mycel fyr ónæled. huse. hi þa lange.
27. druncene. upp flugon on.
28. hrof (26^a). gyrdum. þæce beþeht þa gelamp.
29. þæt,. ^{nan} in, (in on eras.). ongan. ða þæt þa ða.
30. hi forht,ut. ^e
31. byrnendan. mihte. forbarn.

- Ca.** 26. 7 wæs mycel. onæled. middū þa huse mid ðy hi. lange.
27. druncene. ða. upp. on.
28. hrof. þæce beþeht ða gelamp hit þ þ.
29. innan. ongan. ða þ ða.
30. hi. þa byrnendan.
31. mihton. forbarn nemðe.

Page 182. 2. fram ðam astod 7 awunode. wundredon hi swiðe.

- B.** 3. þohton on hwā þ. ða.

- C.** 1. hangode sio.
2. wundredon.
3. þ.

- O.** 1. an. (1 eras.). hangede.
2. fram þam. astod. þa wundredon hi swiðe.

- Ca.** 1. án. hangode.
2. fram þa. astod 7 awunedede ða wundredon. hi swiðe.
3. sohtan. þ. hī.

Page 182. 4. gekyðed þ. on hangode ðe on.

- B.** 5. blod agoten wæs þæs cyninges.
 6. wundra. gemærsod. manige menn syððan.
 7. stowe. hælo ge him sylfum hæfdon. ge o,rū (ð not
1st hand) mannum sealdon (*chapter ends*).
 9. E twoenan (*space*) þyssū ðingum. forswigeanne hwylc.
     wundor 7 nægen (p. 148) 7 wundor ætywed (*sic*).
 10. ban.
 11. Ðære cyrcean gelæded. hi. ðis.
 12. osþryðe geornysse myrcna.
 13. oswies. brþor (*sic*) þe æfter. norðhymbra ríce
     þonne is æþele.
 15. on lindesige. eá þ.

- C.** 4. sio. þær on hangode.
 5. þa deest (*before* wæron). **S.**
 6. feor.
 15. is nemned. **S.**

- O.** 4. gecyþed. ón hangode. on.
 5. óswaldes blod þæs cyninges agoten wæs weron. wundur feor.
 6. syððan.
 7. stowe sohtan. gyfe (*y on eras.*) him sylfum.
 8. hiora. niman ongunnan.
 9. betwiþ þas. forswigianne hwile. wundur. ætywed
     . . . (*3 eras.*) ban fundæn (*a of æ erased*).
 11. cyrcean. hie nu gehealdene.
 12. ósþryþe gyrnesse myrcna.
 13. oswies. broþor se æfter. tó norþanhymbra rice is æþele.
 15. on lindese. þæt.

- Ca.** 4. þ. on hangode þe on.
 5. blod þæs cyninges agoten wæs þa. ðas wundru feorr.
 6. gemærsode 7 gecyðed. syððan.
 7. stowe. gyfe hī sylfū.
 8. freondū niman.
 9. betwiþ ðas þing. forswigianne hwylc.
 10. ætywed. gefunden.
 11. cyrcean. hī nu gehealdene. ðis.
 12. os,ryðe gyrnyssé myrcna cwéne.
 13. oswiges. hī.
 14. rice is æþele.
 15. on lindese nemned. þ.

Page 182. 16. ylce cwen. hyre. lufode.

- B.** 17. arweorðode. ⁷ on ðam. wilnode. arweorþan.
 18. hyre fæderan mid þy he þa se wæn cóm þe man ða báñ on lædde on þ.
 19. ða. hiwon ðe on þam.
 20. wærон swa ne him lustlice onfon forðam hwæþere þeah hi hine godne ⁷ haligne wiston hwæþere forðam.
 21. of oðre mægðe wæs ⁷ of his rice.
 22. feongū eac swyldee hi hine deadne.
 23. þa wæs ða gyt geworden þte ðære sylfan niht þa gebrohtan.
 24. gewunedan ⁷ monn manige geteld. sio ætywnes.

C. *Fragments of 2^b.*

19. þa nold[on].
 20. wærон hī lustlice onfon.
 21. wiston hwæþere. mægðe. Ond. hie.
 22. fengum. swilce. . ahton (i gone).
 23. þ te. niht.
 24. butan.

- O.** 16. ylce cwen. hyre. æþelre, ^{de} swiðe lufode ⁿ 7 arweorðade (36^b).
 17. on þam hio wil, ade gehealdan þa gehealdan (þ. g. *struck through*) þa arwyrðan ban hyre fæderan.
 18. se . wen (i eras.) þa com þy þa ban on læded.
 19. þ foresprecena . (i eras.). woldan. hiwan þe on þā.
 20. him lustlice onfon forþon. ⁿ þe hi.
 21. wisto, (o on eras.) hwæðere forþon. óf opre (opre on eras.)
     mægðe. ófer hi . (i eras.) rice ne.
 22. eal,um feo,ngū. swilce.
 23. þ þære sylfan niht. ban.
 24. ófer. ætywnes.

- Ca.** 16. ylce cwen. swyðe lufode ⁿ 7 arwyrðode.

17. on þā heo wilnode gehaldou. arwurðan.

18. (p. 66) fæderan mid þy ðe wæn. cóm ðe þa báñ on leded. ^{wæign} ^{gebrøðra}

19. þ. ða ne woldan þa hiwan þe.

20. on ðam. hī lustlice onfón forðon. ðe hi.

21. wiste hwæðere. of oðre mægðe.

22. hi rice ne onfeng caldū feoungū hine deadne. ^{eac swylene}

23. þ ðære sylfan nihte.

24. awunedon ^{þeef} ⁷ eac swyldee mon told ofer (accent on r). ætywnys.

Page 182. 25. arweorðlice hi. to onfonne eallū geleaffullum forþon.

- B.** 26. stod.
 27. frā þam wæne úpp. mann mihte of callum lindesige
       geseon swutule of eallum (*p. 149*) þam stowum ða hit.
 29. morgen. ða gebroþor ðæs.
 30. wiðsocon. þ te. þa reliquias ðæs halegan 7 gode
       þæs leofan gehealdene.
 31. 7 hi ða bán þa þwogon 7 on.
 32. gedydan 7 on cyrcean æfter gerysenre are.
 33. 7 þ te se cyne had ðæs halegan.

-
- C.** 25. hi. geleafsumum. **S.**
 26. forðon ealle ða niht.
 28. meahte geond of. **S.**
 31. moston Ond.
 32. swa deest (*before on*). **S.**

-
- O.** 25. heofonrices. hi wæron tó ónfonne.
 26. forþon ealle (*last e on eras.*). stod.
 27. sunn . beam (*i eras.*). fram þam wæne upp. ðone.
 28. mihte. eallre. morgen dæg . (*i eras.*). ongunnan.
       broþor.
 30. þe. wiðsocan. þæt.
 31. gehealdene. mosten 7 hi þa þa ban áþwogon 7 on.
 32. on cyrcean æfter. are. 7 þæt.

-
- Ca.** 25. geopnode hu árwurðe hi wæron to onfonne eallū geleaffullū
       forðon þe.
 26. stod.
 27. sunnbeam frā þā wáne upp oð heofon þone.
 28. mihte lyhte geséon of ealre. stowū ða hit.
 29. morgen. broðro.
 30. wiðsocan. þ. hī.
 31. gehealdene. 7 hi.
 32. bán aþwogan 7 on. 7 swa on cyricean.
 33. áre. 7 þ. hád.

Page 184. 1. éce.

- B.** 2. gefrætewod. byrgene asett 7 þ sylfe.

-
- O.** 1. segen (*seg out of other letters*).
       er
 2. of, his byrigenne. 7 þ sylfe.

-
- Ca.** 1. éce. segen. gode wæbbe gefrætewod.
 2. byrigenne. 7 þ sylfe wæt þ hi ða bán.

- Page 184. 3. þ hi ða bán onþwogon on ænne. ðære cyrican gedydan.
B. 4. ðære. þ te. sylfe. þ.
 5. mihte. hæle. manna 7 oðra untrumra manigra
     trymnessa þa gelamp þ æfterfylgendre.
 7. mid þy foresprenan cwene.
 8. ðam mynstre. cóm an abbudesse arwyrðe.
 9. hyre. swutor (*sic*) ðara (*last a out of e*).
 10. æþelwines. eadwines ðara wæs bysceop on lindesige.
 11. on ðam mynstre æt peotan eá fram ðam.
 12. unféorr. ðy þe heo ða.
 13. cóm 7 heo hi gesræc (*sic, but originally r was p*) 7 ða betweox
     him hi spæcon be.
 14. þ.
 15. of his bánum. þa cwæð seo.
-

- O.** 3. þ hi þa ban. þwogon guton in ænne (37^a). cyricean.
 4. þ te seo sylfe. a,wyðe.
 5. mihte tó. feondseocra (eond on eras.). manna 7
     oþra untrumnessa.
 7. gelamp þ æfterfylgendre tide mid. ewen.
 8. on þam. com. abbudisse.
 9. hyre. wæs . . (2 eras.) sweostor.
 10. æþelwines 7 ealdwines. oþer bisp on 7 lindese þær wæs
     abbud on þam mystre. portanea fram þam.
 12. abbuddissan. heo þa to.
 13. com. gespræcen. and þa betwe,h oþer. hi, . (1 eras.).
 14. hio seo abbuddisse þ hio ∵ seo cwen omitted words in margin,
     variants gesuge; niht þ; up oþ; heh cwæþ (not 1st hand).
-

- Ca.** 3. þwogan gutan. cyricean.
 4. tíde. þ te seo ylce eorðe þe þ arwurðe.
 5. mihte to hæle. manna 7 oðra untrūnyssa þ æftfylgendre
     tide gelamp mid þy seo cwen.
 8. wunigende on þā. com sū arwurðe abbudisse.
 9. 7 heo wæs þara haligra wera sw,oster.
 10. ealdwines. þ on lindese 7 se oðer abbud on þā.
 11. ðe. portanea frā þā.
 12. abbudisan. þi. ða.
 13. com 7 hi. hæfdon þa betweoh. hi be oswalde þā
     cyning cwaþ.
 14. abbuddisse þ. gesæge. þ.
 15. bánum up. cƿ.

Page 184. 16. þte. ðærc. (p. 150) on þam þ.

B. 17. ðweales. 7 heo ða.

18. þ hyre man.

19. hyre man. on clæðe bewand 7 on.

20. þa wæs. syððan. on hyre.

21. wæs oft nihtlicum tidum þ ðær cóm sum cuma sæmninga fram uncuðum 7 unclænum gaste.

23. onfangen. æfter.

24. sæmninga fram deafle (*sic*) gerinen 7 ongann clipian.

25. toþum gristbitigean 7 þ fram his muðe.

26. 7 missenlicum styrenessū ongann. lima styrigean 7 ðræstan 7 mid.

27. mann gehabban ne mihte ne gehealdan, se arn se þegn.

28. on þ geat, hit ðære abbudessan sæde 7 sona þ.

C. S.

25. ða faam.

28. arn se ðegn.

O.

16. þ of. on þam. bána.

17. untrume men. 7 hio.

18. þ hyre man. seald, 7 hyre. hio þa on clæðe bewand 7 on.

20. hyre hā. þa wæs æfterfylgendre. syððan hio on hyre mystre.

21. þ ðider com. wæs oft nihtlicum.

22. fram unclænum. hefelice.

23. onfangen 7 æfter.

24. sem,inga fram deofle ge,ripen (p *out of* s). óngan clypian.

25. (37^b) his toþum. fam of his muðe.

26. missenlicum styr,nessum ongan his limu.

27. mid ðy hine þa næníg man.

28. mihte þa arn se þeng. slogh tancen æt gete. sæde.

Ca.

16. þ. on þā þ wæt.

17. gegoten. untrume men. 7.

18. bæd þ hyre man.

19. on clæðe bewand 7 on.

20. ða wæs æffyligendre tíde syððan. on.

21. þ ðider com sū. wæs oft nihtlicū tidū.

22. fram unclænū. hefelice swenced (p. 67). onfangen.

23. frā.

24. deofle gegripen 7 ongan clypian.

25. toðū gristb,ian 7 þ fám.

26. misenlicū styrenessū ongan his limu.

27. ðræstan. man ne gehaldan. gebi,dan mihte ða arn sū þeng.

28. tacen. þā gæte 7 sæde. abbudisan 7.

Page 184. 29. ðæs. ontynde.

- B.**
- 30. mid anum hyre wimmanna to þara wæpnedmanna. het ȝone mæssepreost þ hyre mid gan sceolde to.
  - 32. menn þa hi ȝyder comon. hi manige menn him embe beon þa georne.
  - 33. þ hi. wedendre heortan gestillan woldan ac ne ne mihton sang.
  - 35. adle. (p. 151) 7 ȝa þing.

O. 29. abbuddissan 7 hio. ontynde.

- 30. anre hyre þinnenne to. wæpnedmanna.
- 31. hyre þ. hi gan.
- 32. hio ȝider com 7 þa. hi.
- 33. et. þe. ongunnan þ hi his wedenheortnesse gestildon.
- 34. hi ne mihton sang.
- 35. þe. adle (d *on eras. of 2*).

Ca. 29. þ géat. ontynde.

- hire
30. anre þignenne. wæpnedmanna. gehét þæs mynstres mæsse-preost.
- 31. þ. hi gan to þā.
- 32. ȝa ȝider coman. hi ȝær.
- 33. hī. þ hi his wedenheortnyssc gestildon.
- 34. hi ne mihton sang.
- 35. adle.

Page 186. 1. selost cuðe wið þan. hwæðere nowiht. ȝam.

- B.**
- 2. nænig þa nænig him help. mihte. cō sämninga.
  - 3. abbudessan gemynd.
  - 4. hyre ȝinenne gán. ȝa. hyre. fetigan.

O. 1. selyst wið ȝon cuþe. hwæþere nowiht.

- 2. hiora þa nænig hī, helpe findan milhte þa com. ænige
- 3. abbuddissan on. hio.
- 4. hyre þinenne gan. hyre to gefetian (2nd e *on eras.*)

Ca. 1. hwæðere nowiht.

- 2. hī ænige helpe findan milhte. com.
- 3. abbudissan on. molde.
- 4. gán 7 ȝa. gefetigean.

Page 186. 5. on wæs.   þa heo þa cyste on ðone cafertun brohte ðæs.

B. 6. huses þær se.   mann inne wæs þraested ða geswigode.

7. sæmninga.

8. limu on stillnesse.   ða swigodon hi.

9. weron bidende.   hwam.   sceolde þa.

10. æfter.   tíde.   þ.   úp astod 7.

11. wát tela.   gewittes.

12. And hi ða.   acesodon.   ðæt.

13. þa cwæð he.   ðy.   ðe heo.

14. genealæcte þā.   þyses huses.   ða werian.

15. me swencton 7 drehtan 7 me.

16. nohwær syððan ætywdon.   abbudesse.   sumne.

17. se mæssepreost rædde orationem 7 hi.

O. 5. on.   hio.   on.   cafortun.

6. þæse seoca (a of æ erased) man on.

7. onhylde (hylde on eras.; letters erased between lines, and swa swa erased in margin. Then swa swa repeated at beginning of next line swa swa ∴ ða, omitted words at foot of page; variant on.

8. li eac (c on eras.).

9. bi . dan (i on eras. of e, after i eras. of o).   t6.   (38^a)
sceolde þa.

10. æfter.   þæt.   uup (sic).

11. tela.

12. 7 hi.   acesodon.   þ.   cwæt he (sic).

13. mid þa cyste þe hio.

14. nealæcte (a on eras.).   þam cafortune þyses husus (sic) þa
gewitan.   wærigan.

15. þe me.   7 me.

16. syððan ætywdon.   abbuddisse.   sumne.

17. 7 se.   arædde.   hie.

Ca. 5. on wæs.   on þone cafortun.

6. se seoca man on.   geswigode.

8. on.   ða.   swigoden hi.

9. sceolde þa.

10. aeft medmycelre tíde þ.   up asæt.

11. aswórette 7 cƿ.   wát tela.

12. 7 hi.   acesodon.   þ.

13. he cƿ.   mid þa cyste genealæhte þā.

14. þyses huses.   gewitan.   werigan.

15. me swencton.   me forlcton.

16. nohwær syððan ætywdon ða.   hī sumne.

17. 7 se.   orationē arædde.   hi.

Page 186. 18. *þ* he ða het hi calle *þ* gesunde *þ* he hine gereste æghwæs gesund
B. þære adle *þ* siððan (p. 152).

19. ðære. þa werian gastas. nænigum ege swencton ne gretan ne dorston.
21. Fter *space*. ðyssum. æfterfylgendre. eniht on ðam.
22. eá. langere lentenadle.
23. þ he sorgiende bad hwænne. adl.
24. come. gangende sum þara gebroðra in to him *þ* cwæð.
25. þ. ðe gelære hu ðu milt frā þysse adle.
26. gang. cyrican. halegan.
27. wuna þ ðu út ne ganne to ðamær seo adld (*sic*) þe frā gewiten
sý ic eume þe tó *þ* ðe þanan ham lade þa.
30. haligan. líce þa ne com him seo adl to *þ* seo untrumnes þy
dæge tó ac.

O. 18. þa. hall. *þ* syððan.

19. werigan.
^{ed}
20. geswenc,nesse gretan dorstan.
21. þyssum wæs æfterfylgendre. eniht on þam.
22. on. on langre lengtenadle. ða.
23. þ he sorgiende bad. adl (dl on eras.).
24. come þa wæs gangende sum þara broðra in (i on eras.) to him.
25. gelære. miht fram þysse adle hefinesse.
26. gang. stille
27. óswaldes. ðær *þ*, wuna . . . (2 eras.). gese,h ^o þ. þonan.
28. adl (ad on eras.). si . (i *out of a long letter*; 1 eras.).
to þe.
29. þe þonne hā lade ða.
30. lice ða ne com. seo (38b).

Ca. 18. gebádon. þa. hall. *þ* syððan.

19. werigan. æniige.
20. geswencednesse gretan dorstan.
21. æft þyssum æft fylgendre tíde. eniht on þā.
22. on. on langre lengtenadle wæs. geswenced ða.
23. (p. 68) þ he sorgiende bád. adl. hī come.
24. gangende sū þæra broðra in to hī *þ* cī wult.
25. þ. gelære. ðu. miht frā ðysse.
26. hefignysse. gang. ciricean.
27. ðær. þ ðu út þanon.
28. adl. ðe. þonī. þe *þ* þe þoñ.
29. lade ða.
^{byrigenne}
30. lice ða. cōm seo untrumnyss to hī no þy.

Page 186. 31. fram. gewát 7 na þi.

- B.**
32. ne ði þriddan. þ siððan. owiht gehrinan.
  33. þa com sū broþor ðanan ewæþ. ðe. sæde þ.
  34. ðus. sæde þ. ylca broþor ða. on þam.

- O.**
31. untrumnes . . (2 eras.) þy dæge to ac hio. ondrædæn ,
(a of 2nd æ eras.) fram.
  32. þæt ne þy. þy þriddan. þ syððan. ó gehrinan .. (2 eras.).
  33. com. broþr þanan.
  34. ylca broþur þa gyt on.

Ca. 31. frā hī gewát þ ne þy. þy ðriddan.

32. þ syððan hine oge (sic) ríman.
33. cō sū broðer þanon cŵ béda. sæde þ. gedón wäre
sæde eac þ se ylca broður. gýt on.

Page 188. 1. lifiende wäre on cniht wesendum wundor.

- B.**
2. wæs his hælo. þ ðoñ.
  3. ðe. ricsode 7 mid hī.
  4. geswiðade. wæron. ðe ær þis hwilwendlice (p. 153)
ríce hæfde ma he gewunode þ.
  5. ðam. ríce. wann.
  6. god biddende wæs sædon þ ða. þe hit. þ. frā.

C. S. 4. ær ðenden he ðis.

- O.**
1. þam. on þam cnihtwesendum.
  2. þoñ to wundrianne þeah (eah on eras.).
  3. dryhten. mid hine.
  4. swiþade . (1 eras.). wäre se þe ær þenden he rice hæfde.
  5. gewunade þæt he for þ he for (the first set struck through).
þam e . can (1 eras.). rice symble won.
  6. bensode.
  7. sædon þ þa men þe hit cuþon þ he oftust fram.

- Ca.**
1. þam. lifiende. on cnihtwesendū þa ðis.
  2. wundur. þ ðoñ to wundrianne.
  3. ðe. mid hine.
  4. swiðode. wäre. ær þa hwile he. rice hæfde má.
  5. gewunode þ. ðam ecan rice. wón.
bletsode
  6. biddende.
  7. sædon þ ða men ðe hit. þ he oftust frā.

Page 188. 8. uhtlican sanges godes lofes oð hlutornesse dæg astode 7
B. awunode 7 fram þam gelomlicū.

10. þ his.   þ he his handa úp ahof 7 hæfde.
11. cneowū.   symle his drihtne þanc sæde.
12. swylce gewidmæred 7 on gewunan godes gehwyrfed þ.
13. gebedū his líf geendode forþā ðe.
14. wæpnū.   feondū.   eall utan ymbheped.   sylf ongeat þ.
15. man slean sceolde.   ðam saulū.
16. weredes.   cwædon hi ðus be þam inngyddie (*junctim.*)
miltsa þa sawla ura.
17. halega.   eorðan wæs sarwæron (*sic junctim.*) his ban.
19. on ðam.

C. S. 12. godes gehwyrfed.
19. eac *deest* (*after wærin*).

8. on.   astode 7 awunade.
9. þam.   gebeda (*2nd e on eras.*).
10. þ he his handa upwearde.
11. cneow.   symble.   goda.   sæde.
12. gewidmæred.   on.   gyddes (*y on eras.*).
13. betwih.   forþon.
14. eall.   behyped (*y on eras.*).   sylfa onget þ hi mon
ofslean sceolde.
15. þam saulum.
16. weor,es.   hi be þon þus on gydde (*y on eras.*).   ¹mildsa
þu saulum u,sa.
17. cwæð (*39^a*).   þa . (*1 eras.*).
18. eorþan sagh.
19. ban.   on þam.

8. tíde.   lofsanges.   lutterne.   on gebedū astode.
9. awunode.   þa gelomlicū.
10. þ his.   þ he his handa úpwearde.
11. cneowa 7 symble.   góða.
12. gewídmærsod.   on gewunon gyddes.   þ.
13. betwih.   líf geendode.
14. feondū eall.   behyped.   sylfa ongeat þ.
15. man ofslean sceolde.   ðā saulū.
16. weorudes.   hi be.   on.   driht.   mildsa.
17. saulū.   cw̄.
18. sáh.
19. wærin eac his báni.   on þá mynstre æt beardan éa het swylce se.

- Page 188. 20. eá het.   þe.   sloh.
B. 21. oseng (*sic*) asettan.   hand.   ȝy.   of ȝam lichaman.
 22. wæs ȝærto ahon.   com æfter geares.
 23. æfterfylgend.   rices.   ȝ hine ȝær genam.
 24. man.   lindesfarene ea ȝ on ȝære kyrican.
 25. hand.   on ȝære.   ceastre on bebban (*p. 154*) byrig.
 27. Ales *space*.   þ an þ.   hlysa þyses.   brytene.
 28. be.
 29. samod.   dælas on.   ealandes.
 30. becóm forȝam.   arweorða bysceop gewunode to segeanne.
 31. wilbrande þā halegan bysceope.

- C. S.** 20. swylce *deest* (*after het*).
 22. wæs hit.
 25. omits ȝ before in þære **W.**

- O.** 20. cwedon.   het.   se þe hine sloh his his heafud (*his maryin, not 1st hand*).
 21. asettan (*set on eras. : last a out of o*).   hand.   lichaman.
 22. ahon þa com æfter ge,res (*sic*).
 23. æfterfylgend.   rices oswigo (*o squeezed in*).   hi . (*1 eras.*)
     þær genam.
 24. heafud.   li,desfarena ea.   in cyricean bebyrigde (*de on eras.*).
 25. hand.   cestre on.
 27. nalæs þæt an þ.   þyses æþelan.   bretona gemæro
     (*o on eras.*) geonscline.   be suþan.   on.
 29. somod (*2nd o on eras.*).   ealandes.
 30. becom.   forþan acca (*n out of m and acc on eras.*).   arwyrþa
     bisceop gewunade.   wilb,ord.   hagan bisceop.

- Ca.** 20. sloh.
 21. onseng asettan.   hand.   ȝe.
 22. wæs he het to ahón ȝa com.   geares.
 23. æft fyligend.   ríces oswigo.   hi.   genam.
 24. lindesfarena éa.   on cyricean bebyrigde.
     in
 25. hand.   earme ȝ, ,   ceastre on.
 27. (*p. 69*) nalæs þ an þ.   þyses æþelan.   bretona.
 28. geonscline.   be.   on.
 30. becom forȝam.   b gewunade.
 31. róme.   ȝ mid wilbrord.   halga, b.

Page 190. 1. wuniende 7 he. hyrde secgean on ðære mægþe be ðam.
B. ðam banū.

B.

3. gedone.
  4. swytle eac he sæde se bysceop. gyta.
  5. on. ðær. ríces lufon on elðeodignesse lyfde þ.
  6. ðær on ðam ealande þáne hlisan.
  7. secgean gehyrde þón. nú.
  8. secgean. sæde betwyx oðere manega sæde. þ. ða.
  9. wales 7 manncwealmes. brytene ealand.
  10. mid midlū (*sic*) wale fornā 7 forheregode. ofslagen mid þi wale
ðæs ylcian wales betwyx oðre manige sum leornigeniht on scole.
  12. mann. on.
  13. ða gemynge (*p. 155*). to receleas 7 to sæne.

C. S. 13. he *deest* (*before* wæs).

8

- wæs

  1. fresana,. þe (e *out of* i). hyrde secgean on.
  2. mægþe be þam. þam banum.
  3. gedone.
  4. swilce. sæde se bisceop. þa.
  5. on. on ellþeodignesse.
  6. þam ealande þone hlisan.
  7. hyrde secgan (*this word on abrasion*). wundur secgean.
  8. sæde betwylh oþer monigo sæde he þæt (39^b). on.
  9. woles 7 moncwyld (y *squeezed in*). breotona.
  10. wole (ol *on eras.*) fornam. mid þy wæle þæs ylcian woles.
betwylh oþre monige sum leorningman on.
  12. on gewritum.
  13. gymenne (y *on eras., not 1st hand*). tó sæne. þa.

Ca.

1. fréseна. þ. hyrde. on.
 2. be þā wundrū. þā banū. arwurðan.
 3. gedone.
 4. swylee. sæde se þ. þa gyta.
 5. on. on aellþeodignysse.
 6. þ he ðær in þā calonde þone hlisan.
 7. hyrde þonne. wunder.
 8. secgean. sæde betwih oðer menigo sæde. þ on.
 9. tīl. woles ȝ moncwylde. breotona.
 10. mycle wole fornám. forhergode þ. geslegen mid þy
wæle þæs ylcان woles betwih oðre menigo sum leorningmán on.
 12. well. on.
 13. gymene. hælo he wæs to sáne.

- Page 190. 14. þa he ða.   þ.   ongann he forhtigean.
B. 15. ondrædan þ.   ðæs.   for.
16. locū.   clypode me ða mid þi.
17. neaweste betwyx ða (*name above modern?*).
18. sworetunga 7 forhtgende.   þus cwæð 7 wæs sprecende 7
seoniende.
19. cwæð þu gesyhst þ ðeos adl.
20. ðeos.   lichaman.   þ i (*sic*) eom nyded þ ic seal (*sic*) raðe.
21. tweoge.   þon me.
22. naht.   lichaman deaðe minre saule butan helle tintrego
underhnigan forðon.
24. tide betwyx geleso.   ic me synnū.
-

- O.** 14. þet.   neh.   ongan he for,tigean (*not 1st hand*).
15. hī ondrædan þ.
16. hs (*sic*).   hæle (a of æ erased).   gelæded (l out of
h, d on eras.).   cleopade me.
17. cigde.   on neaweste.   betwih.
18. sworettunge.   forhtiende.   sprecende.
19. me . cwæð (one eras.).   gesilist þ.
20. adl.   wexeð (*not 1st hand*) þ.   nyded (y on eras. of e) þ.
21. raðe (a on eras., not 1st hand).   tweoge.   me,oht æfter.
22. hraðe (a on eras., not 1st hand) g,læd, (1st hand).   þā ecan.
underþeoded.
24. tide.   gelæto (æto on eras., not 1st hand).   ic me synnū.
-

- Ca.** 14. ða.   þ.   neh.   ongan.
15. hī ondrædan þ.   ðæs.   for geearnungū.
16. locū.   cleopede me.
17. cigde.   hī on neawiste.   betwih þā.
18. sworettunga 7 forhtigende.   wepend,e stæfne.
19. sprecende.   to me cƿ.   gesilist þ ðeos adl.
20. swyðe.   eom,nyded (*last stroke of m squeezed in, comma to separate*).
21. þ.   under,nigan ne tweoge.   þonī me owiht.
22. hraðe gelæded.   ecan.
23. saule.   underþeoðed (*sic*) beon forðon.
24. mycelre tide betweoh gelæto.   ic me synnū.

Page 190. 25. underðeodde þa godes bebedu me syndon nú.

- B.** 26. on móde. uppline arfæstnes. æni féc. lyfenne.
 27. forgifan. þ. lehterfullan. asecgean.
 28. bebedu þas godcundan (*g pale and partly on abrasure, but original*). mír mód 7 líf.
 29. gecyrran. wát þ þ. geearnunge þ.
 30. ylde. lifenne oððe ne getrywe ic me onfeonge butan god.
 31. unweorðū miltsian. ðara fultū.
 32. him trwlice (*sic*) ðywedon. 7 se (*on erasure before which part of tall s remains*).

C. S. 30. oððe ne.

- O.** 25. þeod,e þonī.
 26. uppline arfæstnes. lifianne forgifan.
 27. þ. leahterfullle.
 28. 7 lif. babode (40^a).
 29. gecyrran soþ. þ þ. geearnunge þ.
 30. yldine, (*not 1st hand*) onfo tó lifenne oðþe. onfonde.
 31. unwyrðum gemildsian.
 32. ðe. ðeo, don.

- Ca.** 25. ðeodde swyðor þonī. bebedū.
 26. uppline arfæstnys. lifianne forgifan wylle þ.
 27. leahterfullle. gesecgean.
 28. mód 7 líf.
 29. gecyrran. wát þ þ. geearnunge þ.

30. yldinge. lifianne oððe getreowige. onfonde beon nemne. ^{butan}
 31. earmū 7 unwyrðū gemildsian wylle. ðara.
 32. fultū. hī.

Page 192. 1. ís þ. on eoworre þeode (p. 156).

- B.** 2. halinesse. gelafan.

- O.** 1. þæt. on eowre. wundurlicre. halignesse, cyninges geleafa ^{, cynineg oswald hatte þas}
(brown ink). heanes (*last word in margin not 1st hand*).

- Ca.** 1. mæresta (p. 70). þ. on eowre. wundurlicre halignysses.
 2. geleafa 7 mægnes heannes.

Page 192. 3. heanes. swylee. wundra geweorcū scán 7 beortede
B. (sic) nu bidde ic ðe gif ðu.

4. þe þ ðu.
5. sylle. þ. þurh is geearnunge miltsian willæ.
6. andswarode. him 7 cwað. hæbbe þæs.
7. ðe. aset.
8. 7. ðu. gelyfst.
9. arfæstnes. mannes æghwæþer ē lenre.
10. þyses. ðe forgyfan ge þe. écan. inganges.
11. gedón. yldende. andswarode.
12. þ. on þissū.
13. scafēðan. inn þæs halegan treowes 7 ðæs halegan treowes
7 ðæs foresprecenan 7 sealde þā untrumū menn drīncan.
14. sona him wæs bet. getrymede.

C. S. 12. 7 onweald.

- O.** 3. æfter deaþe. swylce. wyrnesse.
4. scean 7 birhte bidde. ^eþe, la (c brown). ^dðu. mi, þec
(d 1st hand; c brown) þ ðu.
5. sylle. þ. dryhten. geearnunge.
6. gemiltsian wille. þa 7 swarode. hæbbe cwað he.
7. his heafud.
8. 7. gelyfest. arfæstnes. mannes. oeg . hwæþer
(eras. of I).
10. þyses. forgyfan ge þe. lifes inganges.
11. yldende. 7 swarode.
12. þ he on þyssum. onwalgne. gehalgade.
^{af}
13. sceþan (ee on eras.). on. treowes.
14. untruman men. getrumede.

- Ca.** 3. swylee. wyrenysse scean 7 brihte bidde ic ða la gif, ænig. ^{bū} onhlihte
5. þe þ ðu. sylle. þ. driht. geearnunge.
6. mildsian wylle. 7 swarede. hī ic hæbbe ew he.
7. dæl ðe. on . . . (stod erased).
8. 7. gelyfest þonñ.
9. arfæstnys. myceles mannes.
10. þyses. ge ðe eac. lifes inganges.
11. ða yldende. 7 swarede 7 ew þ.
12. on þyssū.
13. wæt 7 scæfðan. on. treowes. þā mettruman men.
14. sona þæs hī bet wæs. getrumede.

- Page 192. 15. fram þam untrūnesse. lange tide syððan lyfde.
B. 16. eallre. dædum to gode gecyrde faestlice 7.
 17. cóm þ. mannum sæde. bodode.
 18. scippendes. þ. getrywan þeawes.
 20. *Begins oswald space.* ríce.
 21. ðæs eorðlican ríces æfel (*dot under first part of æ and mark above to indicate an s. ?*). (p. 157) æfter him osweo his.
 22. ·XXX·. ríce. þ. ·XX·.
 23. gewinnfullice. on. wann.
 24. se (*sic*) hæþene ðeod myrcna swylee.
 25. ealhfrið 7 æfelwold. broþor. rice. þa.
 26. ðy. geare. þ te.
 27. iú on eoforwicceastre bysceop 7 ða. on hrofeceastre
 forðgewiten.

- O.** 15. fram þære untrumnesse (40^b). tide syððan lif. de (*i out of u by eras. and a erased*).
 16. gecyrde 7.
 17. com þ. mannum sæde. bodode.
 18. þ wuldur.
 19. getreowan ðeowes ; (*ge on eras., o of ðeowes on eras., a before es eras.*).
 20. ono (*out of And*). þa osw · ald (*eras. of e*). þæ to,
     hefonan. ða.
 21. eorðlican. setl æfter. broþor óswi (*ist o on eras.*).
 22. rice. þ. (*i eras.*).
 23. gewinn . . fullice (2 eras.). feht hine. . won (*i eras.*).
 24. hæþene þeod myrcna (*y on eras. of e*) swilce.
 25. ealhfrið 7 æfelwold. broþor. rice hæfde þa.
 26. gere. þ. arwyrþa.
 27. iu on eoforwicceastre bisceop. on. forðgewat.

- Ca.** 15. frā. untrūnysse. tíde syððan.
 16. eallre. dædū. gecyrde 7.
 17. cóm þ. eallū mannū sæde. bodode ða.
 18. þ. getrywan.
 20. *Begins Da* ða. þa.
 21. eorðlican. setl. hī. oswio he hæfde.
þrittig
 22. XXX. rice. þ VIII 7.
 23. gewinfullice. fæht hine. wón.
r
 24. hæðene. mycna swylee.
 25. ealhfrið 7 æfelwold. ár hī rice.
 26. geare. þ. arwurða. paulin'.
 27. iú on éoforwicceastre bispoc on.

Page 192. 28. idum octembrium æfter ȝon.

- B.** 29. monað án.
30. bysceophade. 7.
31. þa æðelbyrht. ȝære ylcan.
-

- O.** 28. idu, æf þon (*f out of r by eras.*).
29. nygantyne. twegen (*gen on eras.*). da, bisceophade.
30. 7. beþyriged on.
31. cyrcean. þa æþelbyrht. on þære ylcan.
-

Ca. 28. iduū octobriū.

29. ȝe. nygantyne wint 7 XX monað.
30. ȳ had. 7 he. beþyriged on scē.
31. cyrcean. þa æþelbyrht. on. ylcan.
-

Page 194. 1. hrofeceastre het getimbrian on ȝære.

- B.** 2. arcebyscep. ittamar. cantwara.
3. gelíc.
4. on ȝam. tíðum. rices efenhlytan.
5. cynelican. nama. eadwines cynnes ȝæs.
6. be þam.
-

C. S. 5. strynde ȝæs cyninges.

- O.** 1. hrofe,ceastr^s het getimbrian on.
2. ærcbiscep gehalgade. cantwara. ác. gelíc.
4. oswi,. on þam aeres (41^a) tan. rices.
5. cynelican wyrðnesse. nama. edwines cynne.
6. be þam.
-

Ca. 1. hrofeceastre hét getimbran on.

2. ærcéb. cantwara leode.
3. gelærednysse. foregengū gelíc.
4. oswio. on þā. tídū his rices efenhletan.
5. cynelican wurðnyss. nama. edwines cynne.
(p. 71) he. be þā.

Page 194. 7. sædon. . VII. daera. oswine on ðære.

B. 8. genihtsunnesse eallra. mann.

9. eallū. 7 ne mihte.

10. hwæþere. ðe þone dæl norðhymbra rices.

11. þ. sibbe hæfde ac. ungeðwærnes.

12. unsibb betwyx. þ hi. werod 7 heora fyrde gesamnodon.

13. þi ðe oswine þ geseah þ he (p. 158). mihte.

14. forðam.

15. ðencende 7 smeagende þ he þ.

16. beteran timan forlet his werod þa. þ.

17. manna gehwa. fram. ðe. willfarenes éa dún (*two dots*).

18. týn. fram cetriht worðige þa gecyrde.

19. ánum his þegna. getrywestne. ðæs nama.

20. tondere 7 ferde to hunwoldes hám. þ.

O. 7. sædon. seofan,ter. oswine on.

8. eallra. æfæst (*out of ærest*).

9. forþon. leodum. mihte.

10. hwæþere. norþanhymbra rices. þ. mycel.

12. unsibb (*s on eras.*). betwih. þæt hi hiora weoru. d (*one eras.*) 7 heora (*sic*). gesomnedon.

13. oswine. þ. mihte wiðhine (*repeated and 2nd struckthrough*).

14. forþon.

15. ðinga ðencende. þæt he þ feoht.

16. tó beteran.

17. mónna gehwa (*7 last letters in margin not 1st hand*). fram.

willfæres dun.

18. fram cetriht worþigne.

19. gecyrde. ane. þe,him.

20. nama. hunwealdes (*hun out of him*) gesiþes þ.

Ca. 7. sædon þ he wæs VII win̄t. oswine on ðære.

8. genihtsumnysse eallra ðinga 7 he wæs æfest.

9. forþon eallū. mihte.

10. hwæðere. ðone oðerne. rices.

11. þ. mycel ungeðwærnys.

12. betwih hī. þ hi. weorud 7 heora.

gesomnedon.

13. oswine ða. þ. mihte.

14. fultū. ða. þ he þ feoht forléte.

hi

16. beteran. forlét ða. weorud. þ manna gehwa hā.

17. frā. willfæres.

18. ís. mílū. frā cetriht worðine.

19. gecyrde. ane. þe hī getreowastne.

20. nama. to,dhere to hī gewealdes hám. þ.

- Page 194. 21.** dyhle beón.   ár holdostne gelyfde.
B. 22. wísan.   forðon se ylea gesið.   æþelwine.
 23. þi.   ȝegne.   ðær ámeldorf (á *ends line*).
 24. man ðær laðlice acwealde únsyfre deaðe wæs.   ȝy þriddan.
 25. þi nigoðan.
 26. osweos rices on ȝære.   inngetlingum (*junctim*).
 27. æfter.   clænsunge þyses mánes.
 28. getimbrod on ȝam.   aeghwæþeres.   alysnesse.
 29. ofslagenan.   ȝe.
 30. béna 7 gebedu.   sceoldon.
 31. ansyne ge on bodige fæger 7 heah 7 wynsum.
 32. spræce 7 on þeawū manðwære.   eallum.
 33. rumigifa ȝ ge æþelū ge unæðelum þanan gelamp þ te for.
 34. módes.   ansine.   wurðnesse þ.
 35. fram eallum mannum.   7 aeghwanon (*p. 159*) hyrsudon of.

- O.** 21. digol.   gelyfde a.^c
 22. feor.   oþre (*on eras*).   se ylca (41^b) gesiþ.   æþelwine.
 23. gerefan.   ameldorf.
 24. deaþe acwealde.
 25. þreoteogefan.   kalendarum.   nigeþan.
 26. oswies rices on.   on getlingum.
 27. æfter.   clænsunge (*ns on eras*, *u out of i*).   þyses.
 28. on þam.   aeghwæþeres.   saule alysnesse.
 29. bena 7 gebeda (*2nd e on eras*).   sceoldan.
 31. óswine.   onsyne.   bodige heh.
 32. 7 on.   eallum.
 33. rumgyfa ge æþelum ge unæþelum ȝanon gelamp . . . þ (*3 erased*).
 34. cynelicness.   geearnunge.   þ.
 35. fram eallum mannum lufad 7 aeghwanon.

- Ca.** 21. digol.   hī ár ȝone.   gelyfde.
 22. feor.   forðon se ylca.   æþelwine.
 23. gerefan.   ameldorf.
 24. acwealde.   wæs ȝis gedón 7 geworden.
 25. ȝreoteogefan.   kalendarum septebriū.
 26. oswies rices on.   on getlingum.
 27. intingū clænsunge þyses mannes.
 28. getimbrad for aeghwæþeres.   saule alysnesse.
 29. hét 7 þær dæghwamlice.   bena 7 gebeoda.
 30. sceoldan.
 31. onsyne.   bodige.
 32. ge on gespræce wynsū 7 on þeawū.   eallū rúmgifa.
 33. æþelū ge unæþelū ȝanon gelamp þ for.
 34. cynelicness.   wurðnys þ.
 35. frā.   monnū lufad of eallū þyssū bifyleū.

- Page 196. 1. eallum þisum bifyleū. folgoðe 7 to his þenunge ða
B. æfelestan menn comon.
 3. þyses. betwyx oðre. gemetfæstnesse synderlice
     bletsunge wundor.
 4. swylce. sæd þ.
 5. magon anre bysene oncnawan.
 6. þ. fægerestan hiwes aidane þam bysceope.
 7. þeah þe he swiðor gewune. þ. mare.
 8. þoñ. þ. hwæðere. ðam mihte.
 9. hwylere. cōme oððe hwylc nýd come þ.
 10. he ðy. sceolde. tíde ða.
 11. ðam. þ. cōm. to eanes.
 12. ða lyhte. het þ hors.

- C. S.** 6. fægerestan endes.

- O.** 1. eallum þyssum bifylcum he á to his folgaþe 7 to his þenunge.
 2. coman.
 3. þyses. betwih oþer. gemetfæstnēs syndriglicre (*final s and initial s on eras.*).
 4. wuldur. swylce is sæd þ.
 5. anre bysene.
 6. gef. þ. ðæs.
 7. endes. (42^a) þam bisceope þeah ðe.
 8. þæt. hwæþere on þam mihte. oferridan
 9. hwylere. cōme oððe. hwile nyd.
 10. sceolde. æfter. tide.
 11. þam. com. togenes.
 12. lyhte. het.

- Ca.** 1. á to his folgoðe 7 to his þenunge. aðelestan.
 2. coman.
 3. þyses. betwih. gemetfæstnys syndrilicre beletsunge.
 4. swylce. sæd þ.
 5. eaðmodnysse. anre bysne swotole.
 6. gæf. þ. fær, estan heowes. þam b.
 7. þ. má.
 8. þonñ ride þ. hwæþere on þā mihte. oferridan þonñ he (p. 72).
 9. hwylcere cā cōme oððe. nyd. þ.
 10. sceolde ða. medmycelre tide.
 11. þā. þ hī cōm. hī aelmaessan.
 12. hlilite. het þā ðearfan þ.

- Page 196. 13. Ðam cynelicum gerædū þe hin (*sic*). forðon.
B. 14. biggenga. fæder þearfena 7 earmra.
 15. Ðis wæs þam cyninge cuð þa cwæð. bysceope.
 16. hi wæron. hyra. gangende. þu domne bisceop þ.
 17. þam ðearfum. gedafenede agen to habbanne . manige
oðre wit uncymran.
 19. 7 oðres hiwæs hæfdon þ. mihton Ðam þearfum syllan.
 20. Ðu him þ hors ne sealdest þ geceas ðe synderlice to æhte þa
andswaroðe se lysceop him sona 7 cwæð to him hwæt
spryest. cwyst Ðu þ ðe.
 23. þonne godes. Ða hi þis. Ða eodon hi.
 24. lysceop gesæt on his stowe 7 on his setle (*p. 160*).
 25. forðon þe. huntoðe cōm. Ðam fýre.

C. S. 15. Ða Ðis Ða wæs.

- O.** 13. þam cynelican. onstodan.
 15. þam. gesæd. þā bisceope þ, ^ahi wæron (*a above out of e*).
 16. hiora.
 17. bisceop. þam. þe þe.
 18. uncymran.
 19. endes þ mihton þearfum tō tiþe syllan.
 20. þ. þe.
 21. þa.
 22. spricest. þu þæt þe s.e. myran (*y on eras*).
 23. þ. þa hie þis. eodan hi.
 24. swæsendum. on his stowe on his setle.
 25. þonne (*2nd n on eras., e not 1st hand*). forþan. huetaþe
com gestod. fyre.

- Ca.** 13. þā cynelican gebætum. ^{rædum} hī onstodon forðon (*after this to
earmra in margin*).
 14. bigenga swa.
 15. þa þe þis wæs þam. sæd cōw. b.
 16. hi wæron. ^{gereordū} swæsendū.
 17. bisceop þ. þam. ðe þe gedafenode.
 18. hæfde. uncymran.
 19. endes þ we mihton. tyðe syllan.
 20. þ. hī. sealde þ.
 21. gecéas. b hī. cōw.
 22. sprecest Ðu. cwyðstu þ. si þære.
 23. leofre þonñ þ. Ða hi Ðis. eodan hi.
 24. b. on his stowe on his setle.
 25. þonñ. huntnoðc cōm gestod. fyre.

Page 196. 26. wyrmde. 7 ða s̄emninga betwyh ðære wyrminge.

- B.** 27. he þ wórd þ. bysceop. him to cwæð aer.
 28. swurde. 7 ða stop ofestlice.
 29. þam bysceope. þ.
 30. ðis. mare sprece. déme hwæt ðu sylle oððe.
 31. feo godes bearmum þa se bysceop ða.
 32. ðæs. ondréd.
 33. arás. togeanes. úpp áhóf (*á ends line*). gehet þ.

C. S. 27. he *deest*.

- O.** 26. wyrmde. 7. (42^b) betwyh.
 27. þ word þ. bysceop. c̄w.
 28. sealde þa his. 7 þa.
 29. þam bisceope 7 feol. bliþe.
 30. ówiht. sp̄ece oððe hu mycel (*rest wanting*).
 31. feo (eo on eras.) þu. bearnū sylle ða. bisceop þa
     ^h ge,seah (*h above, e on eras.*).
 32. eadmodnesse. cyninge,
 33. mycele þa ondred (*e in le afterthought*).
 34. togenes. ahof 7 gehet.

- Ca.** 26. wyrmde. 7. betwih ða.
 27. wærminge. he þ. þ. þ hī. c̄w ungyrde.
 28. sealde þa his. 7 þa stóp.
 29. þā þ 7 feol. þ he hī. c̄w. má sp̄ece oððe
     hu mycel (*rest wanting*).
 31. feo þu. sylle ða se þ.
 32. ða eadmodnysse. mycele þa ondred he hī. swyðe.
     arás hī togeanes. ahof 7 gehét þ.

Page 198. 1. him bliðe. bæd georne þ. to his setle to his.

- B.** 2. unrotnesse. mid þi ðe se (*dot over s*).

C. S. 1. bliðe være 7.

- O.** 1. setle.
 2. unrotnesse of.

- Ca.** 1. bliðe ^w beon wolde (*w above is followed by a first curve of a*)
     þ. setle.
 2. swæsendū 7 unrotnysse.

Page 198. 3. be ðæs bysceopes. 7 his bēne.

- B.** 4. þa ongann se byscep ongean þam. wesan. únrot.
 5. þ. ongann. hlutrum. þa acsode hine his.
 6. geþeode. ne cuðe ongitan.
 7. ne his hired. hwam. weope þa answared he him
     7 cwæð. þ ðes.
 8. cyning na lange ne. forðam.
 9. ðissum ne geseah swa. forðon ic ongite þ.
 10. ðissum life gewitan sceal 7 is ðeos.
 11. þ heo swylcne reced hæbbe 7 cyning. ða lang.
 12. æfter ðam þ. witedóm. bysceopes wearð. þ.
 13. laðlicum. ðone.
 14. sædon. sylfa aidan uales mare fæc (p. 160) þonne ðy.

C. S. 10. leoran sceal.

- O.** 3. þa. be þæs, ceopes. ^{bis}
 4. þa ongan. byscep ongen. wesan.
 5. þ. ongan wepan hlutrum. ða frēgn (*the curve under e in pale ink*).
 6. acsede. geþeode.
 7. hiwan. cŵ. þæt.
 8. æfter þyssum naht lange. forþon ic ongyte þ (*rest wanting*).
 10. þyssum life faran sceal 7 nis. wyrþe.
 11. þ hi swylcne. habban. lang.
 12. æfter þ. bisceopes gefylled wæs þ.
 13. laþlice. acwe,lde. ^a
 14. sædon (43^a). sylfa biscep. nalæs má (*a on eras.*) þoñ.

Ca. 3. þa. bi. þ.

4. þa ongan. þ ongean. wesan.

5. þ he ongan wépan hluttrū tearū ða f,eng.

6. acsade. geþeode ðe.

7. hiwan. cŵ. wát þ.

8. þyssu naht lange. forðon ic ongyte þ (*rest wanting*).

10. ðyssu life faran sceal 7 nis. ðeod.

11. þ hi swylcne. habban. lang.

12. þ. þ gefylled wæs þ.

13. deaðe.

14. sædon. sylfa þ. nalæs má þonī ^tðy twelfan.

- Page 198. 15. æfter. þone ðe hu (*sic*). þ.
B. 16. ði. kalendarū. ðisse.
17. éce. fram.
18. Eala hwylcre (*illuminated E*). bysceop.
19. swyld. mannum.
20. ús. þ. manegū. areccan.
21. gemynda. nama.
22. utta he. gestæðignesse. wér.
23. eallum þysse. ealdormannū.
24. on. tíd. centlande. þam.
25. wíf.
-
- C. S.** 22. he *deest*.
24. eac *deest*.
-
- O.** 15. æfter. lufade þ.
16. ðisse. alæded (*æd on eras.*).
17. fram.
18. ONO (*out of And*) hwilcre. þes (es *on eras. of 3 letters*).
    bisceop. wäre (*1 erased, w on eras.*).
19. swyld. inlica (*i on eras.*). monnum. gecyðde .. (*2 eras.*).
20. þ. monigum þeo arecce.
21. nama.
22. utta. mycelre gestæðignesse. soðfæstnesse wæs
    (*on eras.*) 7 he forþon.
23. eallum sended (*omitted words inserted interlinear*). þysse.
    ealdormonnū.
24. on. tíd. þ. oswi, þam cyninge.
25. wif fetian.
-
- Ca.** 15. (*p. 73*) slege þone ðe. lufade þ.
16. ðy.
17. fram.
18. And hwylcre. b. tacnū.
19. swyld. inlice. gecydde þonī.
20. þ. monigum. areccan.
21. gemyndes. arwurðe. nama.
22. utta wæs he mycelre. gestæðþignysse. soðfæstnysse wér.
23. eallū þisse. ealdormonnū.
24. he eac. on. tíd. þ. oswio þā cyning
    wif fetigean.
25. dohter.

Page 198. 26. þyder. hyre fæder.

- B.** 27. gestihtode. þ. landfyrde ðyder gelædan.
 28. on sciplande. ham heorfan ða.
 29. þam bysceope 7. þ.
 30. gebæde. tō. þingode.
 31. ða hi. siðfæt férān sceoldon.

C. S. 27. landferde. geferan.

28. sciplande.

- O.** 26. hyre fæder ofslægen. gestihtade. þ. land-
 fyrdे þider gelædan.
 28. on scyplade mid þa. ham.
 29. þam bysceope. þ he . . . . (abrasure).
 30. hiora gesyntu (u on eras.).
 31. hi (i on eras.). mycelne. sceoldan (a on eras.) ða.

Ca. 26. ðider. ða gestihtade.

27. þ. landwyrðe þider gelædan.

28. on scyplade mid þa. ham.

29. þā b. þ.

30. gebæde. gesynto. þingode ða hi.

31. mycelne. férān sceoldan ða.

Page 200. 1. gebæd him fore. hi gebletsode. eae þā.

- B.** 2. ele 7 cwæð. tō.
 3. sona þæs ðe ge on. þ.
 4. stoř. hreohnes.
 5. þu þ ðu. ðe ic nú. send. ða. (p. 162)
 stæpe.

O. 1. hi fore 7 hi gebletsode.

2. þam. gehalgadne ele. íc wát . . . (4 eras.) sona (43^b).

3. on scyp astigað þ. eówic.
^o

4. hre,næs (a of æ erased). widerweard.

5. þ. send on þa sæ. instæpe (i on eras.) þa windas
 gestillað 7 þæs sæs.

Ca. 1. hi fore 7 hi bletsode.

2. þam. ele 7 cƿ hī. wát.

3. sona ðæs ðe. on scyp. þ.

4. mycel. hreohnes. wiðerward. ðu þ ðu ðisne.

5. ðe nu. send on ða. instæpe pa windas gestillað
 7 þæs. smyltnys æftfyligeþ 7 eow bliðe.

Page 200. 6. þa windas gestillað 7 ðæs sáe smyltnes æfterfylgeð. eow
bliðe.

- B.**
7. willsið ham forlæteð.
  8. 7 ealle. ðing. bisceop beforan cwæð.
  9. gelumpon. gefyllede. 7 sona. ðe hi on.
  10. út leton sona astigon. wiðerwearde. ða yþa.
  11. weddan. sas. ða nydlingas.
  12. scipmenn ða anceran úp teón. on ðæne. sendan woldan þ.
  13. ðeah hi ðis dydan nanwiht hi on ðam.
  14. ða. hymbsweapon. æglwanon þ.
  15. hi. ne wendon 7 hi him.
  16. sylfne andweardne ondredon.
  17. ðæs bisceopes. genam ða. anpellan.

C. S. 10. eodon 7 ut leton.

- O.**
6. æfterfylgeþ. eowic bliðe ón.
  7. willsið ham forlæteð.
  8. o,eall (*all on eras. or abras.*). bysceop.
  9. gelumpen 7 gefyllede. 7. hi on scyp.
  10. ut ferdon þ. wiðerwearde. yþa.
  11. weolla,n (*sic*) 7 weddan. sas. ongumann þa nydlingas.
scympen þa ancras upteon 7 on þone sas (*sic*) sendan wo .ldan
(*o on eras. of two*).
  13. scyp. hi (*i out of e*). nowiht hi on þam.
  14. yþa. weolla,n,ymbsweapan (*all in same ink*). 7 ægh-
wanon þ (*i eras.*).
  15. scyp. hie (*ie on eras.*). synto. hie.
  16. sylfne. andweardne gesawon.
  17. bysceopes. genam. ampyllan.

- Ca.**
7. willsið ham forlæteð.
  8. and ealle. b. endebyrdnysse.
  9. gelumpon 7 gefyllede. 7. ðe hi on scyp edan.
  10. út ferdon þ. wiðerwearde.
  11. weollan 7 weddan. nydlingas 7 ða seypmen.
  12. ancras. on. sendan. þ scyp.
  13. ðe hig ðis. nowiht hi on þam.
  14. weollan 7 ymbsweapan. æglwonene þ scyp.
  15. hi hī. synto wendan. hi.
  16. sylfne hī onwardne gesawon ða.
  17. b. genám ða. ampullan.

Page 200. 18. eles. on ðone sæ instæpe.

- B.**
- 19. seo sáe fram ðam. 7.
  - 20. þ se. wér. witedomes. storm towearp næfre
sæde 7 ðurh.
  - 21. ylcan. þa úp.
  - 22. þ. ðe. licumlice ðær æfter wearð wäre þysses.
  - 23. tƿeonung nis. Eac se getrywesta. ure cyrican.
  - 25. ðis sæde 7 he sæde þ he hit. fram þam sylfan.
  - 26. þam mæssepreoste on ðam. ðone.
  - 27. (p. 163) ONNE space. ðe hit gearc.
  - 28. ðæs. þ gelamp on. tíd.
  - 29. bysceophada þ te. myrcna. norðhymbre 7 hit feorr.
  - 30. arleasum wale. heregode.

C. S. 30. hynde 7 hergode.

- O.**
- 18. eles. on þoñ sæ 7. instæpe (i on eras.).
  - 19. seo sáe fram þam. 7.
  - 20. þ. witedomes.
  - 21. ylcan. ða. upp cumende.
  - 22. þ hine aswe · fede (erasure). gestillde. licumlice.
  - 23. efweard. (44^a) þysses. endebyrdnes . . (se erased).
tweogende.
  - 24. ure cyricean.
  - 25. sæde sæde, þ. fram þam sylfan.
  - 26. on þam. wundur.
  - 27. Ðoñ secgeað (Ðoñ on eras. of And). geare cuþon oþer.
  - 28. wundur. ylcan. gelamp on þa tíd.
  - 29. bisceophada (final a on eras.). þæt. land. hyþþe.

Ca. 18. eles. on. 7.

- 19. seo sáe frā ðam. and.
- 20. þ. wér.
- 21. towardne. ðæs ylcan. úpp cumende.
- 22. þ (p. 74). ðe he licumlice.
- 23. æfweard. þysses. endebyrdnys. tweogende.
- 24. ure cyricean.
- 25. sæde þ. frā þam sylfan.
- 26. on þam ðis wunder.
- 27. Ðonñ. ðe. geare. oþer.
- 28. wundur. ylcan. þ gelamp on ða tíd.
- 29. bisceophades þ. myrcna.
- 30. land. árlease.

Page 200. 31. becom. nihtan. cynelican.

B. 32. bebbanbyrig. þa he ða. þ se buruh. ðam. þ.

O. 31. ða becom. tō þære cynelican.

32. bebbanburhg ða he þa. þ. burhg. þan fæst þ.

Ca. 31. ða becom. cynelican.

32. bebbanburh ða he ða. þ. burh. þan fæst þ.

Page 202. 1. he ne mihte. ymbsæte hi. gegán.

B. 2. fyre hi. aslat ða þa neatunas aweg ymbutan ða burh 7
micelne dæl ád gesamnode.

4. ræftrū.

5. watelum 7 on stuðum 7 on þace 7 mid þyssū. burh.

6. heannesse ymbworhte frā ðam. lande.

7. wæs þa hit ða wæs gewinde inn ða buruh.

8. ad. burh onbærnan.

9. þa in ða sylfan tíd. arweorða bysceop. halega.

C. S. 2. fyre forbærnan.

O. 1. mihte. hie (*i out of e*). gegan.

2. fyre. aslat.

3. burgh ónweg þe. ón.

4. áad. ón.

5. þacum. þyssum þa burgh.

6. heanesse. for þam dæle. hio.

7. ís. gewinde ón þa burgh. ád.

8. burgh.

Ca. 1. he mihte. hi. gegan.

2. ða. fyre forbærnon aslat ða þa tunas.

3. burh onweg þe.

4. mycelne áad gesomnode. beamū. ræftrū.

5. 7 watelū. þacū. mid eallū þyssū. burh on
mycelre heannesse.

6. for ðam dæle. lande.

7. ða wæs wél gewinde on þa burh ða.

8. ad. burh.

- Page 202. 10. þam ealande þ. twam. fram þam hám ðære byrig.
B. 11. sæ. þ. stowe geornlice sohte.
 12. stillnessa. digolra. 7 mon. git.
 13. stowe. setles. ðam ylcan ealande.
 14. þa he se bysceop. windum. líg ðæs. 7 ðone réc úp.
 15. úp ofer þa. weallas ahafene. Is sæd þ te his eagan
     7 his handa wæron úp.
 16. hefone hafene (*p. 164*). tearum. cweðende drihten
     (*dot over e in ende*).
 17. 7 þa.
 18. oncyrde. fram ðære. lig. hæte þræste in
     ða sylfan.
 19. þ. aeldon. 7 monine mann.

C. (8) þæt áad W.

O. From 202⁹ to 204³³ O is given in full with Ca's variants.

þa on þa tíd se arwyrþa bysceop aidan wæs on þam ealande
 þe nemned is farene þ is twam milum fram (44^b) þære fore-
 sprecenan byrig. he se godes monn gewunade swiðe oft on
 þam ealande faran forþon þe him lyste þær on digolnesse
 5 his gebedu begangan 7 gode þeowian eac swylce on þam ylcan
 ealonde symble oð ðysne 7 weardan dæg godes þeowa sum ón ón
 ancersetle wunode. ða he þa se halga bysceop geseah þ se ád
     onbærned wæs 7 se wind ·þ fyr 7 þone smic In.on þa ceastre ofer
 10 þa weallas draf hit is sæd þ he þa upp to heofonum his eagan 7
 his handa ahofe 7 mid tearū cleopode 7 cwæde dryhten geseoh hu
     mycel yfel penda wyrceð þyssum wordum þa gecwed, um hine
 sona se wind onwearp (*a out of o*) fram þære byrig. 7 draf þ fýr
 on þa þe hit ær ónbærndon swa þæt hi sume mid þam fyre gedercde
 wæron 7 ealle to þon abregde þ hi no syððan on þa burgh feohtan
     god
 15 ne dorstan forþon þe hi oncneowon þ hie, scylde; ðysne halgan

- Ca.** (1) on ða. arwurða þ aidan'. þa ealonde þe is nemned
 (2) milū frā. (3) byrig þær he. man gewunode swyðe.
 to on þa ealonde. (4) hī. digolnysse. (5) þa. (6) ðisne.
 sum on ancersetle. (7) se þ. (8) fýr. innon. (9) wallas.
 upp. heofonū. (10) tearū cleopede. drihten.
 (11) ðyssū wordū gecwedenū. (12) frā. (13) ða þe
 hit. onbærndon. þ. þa. (14) burh. (15)
 forðon hi oncneowan þ hi god scylde. Eft oðer cƿ (red
 letters in the space left at end of line; no number). ðysne.

- Page 202. 20. geæwerdledan.   hi ealle afy,hte.   blunnum þa burh-
B.   ware. Þa ongeaton þ seo godeundlice burh þurh godes gife
 gescyld wearð.
 22. A þ space.   þ ða gyt wæs þa gear gefilled.   bysceop-
 hades þ.
 23. ðis.   líf.   untrum.
 24. on ðam cynelican.   nowiht.   fram ðære.
 25. foresædon on ðam.   cyrian.   cytan.
 26. þ.   þyder cyrde.   ðær wunode.
 27. ðanon.   ymb þa stowe 7 godecunde.   bodode.
 28-30. Ðæt—æceras (*not in B.*).
 30. þa slogan.

- Page 204. 1. geteld.   cyrian.
 2. gelamp hit þa.   sceolde þ.   genam ða stuðu.   cyree.
 3. mid wæs awreþed.   ðære.   standende.

C. (33) wreþe W.

From 202⁹ to 204³³ O is given in full with Ca's variants.

- Page 202. bisceop þa þa hine se deað nydde on þam ytemestan dæge his
O.   lifes þ he of þam lichamaū faran sceolde he wæs on anum þæs
 18 cyninges tune noht feor fram þære foresprecenan byrig forþon þe
 he þær hæfde ane cyrian 7 an resthus 7 hī ge, ywe (gey on eras.; w
 20 out of þ) wæs þ he oft þær wunade 7 þonan þonne on gehwylce
 healfē þær ymbutan for rihtne geleafan to læranne 7 to trymmanne.
 Ðæt eac swilce his þeaw (a out of o) wæs (45^a) ón oþrum cyninges
 tune tō donne swa swa hit eaðe beon mihte forþon þe he nowiht
 24 agnes hæfde butan his cyricean. 7 þær to feower æceras þa men þe
 Page 204. him þa þenedan hi aslogan án geteld on west healfē þære cyricean
 on þære cyricean fæst þ he hine þær Inne gerestan mihte. 7 þa
 gelamp hit þ se halga bisceop hine onhylde to anre þære studa,
 utan to þære cyricean geseted wæs þære cyricean to wraþe. 7 þær

- Ca.** (16) þ þa ða.   þā.   (17) ðæt.   þā lichoman.   anū.
 Page 202. (18) túne.   frā.   fo,ðon þe.   (19) cyricean (p. 75)
 7 án.   (20) wunode.   þonon ðonñ.   (21) fór.
 (22) þ.   swylce.   on oðrū.   (23) to.
 Page 204. (25) hí þa þenedon.   cyrian.   (26) cyrian.   geré-
 stan.   (27) b.   þæra.   (28) cyrian.   wraðe.

- Page 204.** 4. seofontyne gear þæs ðe he.   bysceophade onfeng þy ærran.
B.   5. septembriū.   man.   lichaman.   lindesfarone.
 6. broðro.
 7. þy ðe.   cyrce.   on scē petres naman.
 8. gehalgod wæs þa adydan hi his ban úpp.
 9. ða cyrean on suðhealfe.   weofodes.   æfter arweorðnesse.
 10. bysceopes. AEfter.   fylgende wæs (p. 165) on ðone bysceophád finan.
 11. fram hibernia.   7 of heora ealande sended wæs 7 lange
tíd bysceop wæs.
 13. ða gelamp æfter unmanegum gearu þ penda cóm mid.
 14. myrena.   on ða stowe 7 ealle þa þe.   mihte.   isene.
 15. fýres lýge he fornam.   ðe.   bysceop on.
 16. ætgædere.   þære gemyndgedon cyrican forbærnde.
 17. stuðu ane.   bysceop onhleonigende.

C. (43) stuþu **W.**

O. From 202⁹ to 204³³ O is given in full with Ca's variants.

- þa his gast ageaf he forðferde þy seofonteogeþon geare his bisceop-
 30 hades þy dæge ón calendas septembris 7 his lic,ama þa sona wæs
gelæded to þa ealande þe nemned is lindesfarensis 7 þær on
þæra broþra lictune bebyriged 7 þa ymb geara fyrstmearc þa þa
þær mare cyrice getimbred wæs. 7 on þæs eadigan apostoles
noman scē petres gehalgad. þa wæro, þæs foresprenan bisceopes
 35 ban þider broht on þa swiðran healfe þæs wibedes swa swa hit wel
swa arwyrðum bysceope geras gerisenlice gehealdene wæron 7
lineæfter fylgte finan on bysceophade se com of líí scotta ealande 7
monegu gear on bysceophade wunade 7 þa gelamp hit æfter monegum
gearum þ penda myrena cynincg mid miclum herige þa ylean stowe
 40 gesohte 7 þa þa he eall þ he geræcean mihte mid wæpnum 7 mid
fyre forspilde þa wæs eac se tun se þe foresprenan bisceop on
gefors (45^b) 7 seo cyrice forbærned ac swiðe wunderlice gemete seo

- Ca.** (29) ða.   agæf.   seofonteogeðan.   bhadæs.   (30)
 on.   kalendas.   lichoma.   (31) þa ealonde.   (32)
 broðra.   and.   þa ða þær.   (34) naman.   scē.
 gehalgod.   wæron.   b báni þyder.   (35) swyðran
halfe þæs weofodes.   well.   (36) arwurðan b gerás.
 (37) æft fylide.   bisceophade.   cóm.   ealonde.
 (38) géar.   b hade wunode.   æft monegū gearū.   (39)
 cyning.   mid eallū herige.   (40) þa ða.   geræcan.
 (41) ða.   tún.   ðe.   b.   (42) swyðe wundurlice.

- Page 204. 18. þ. mihte. ða. ðus gecyþed.
B. 19. þa timbrede man est. cyrican / ða ylcan stuðu utan tosettan.
 20. wages. gelamp æfter.
 21. ungemæne. þ. ylea. forbarn.
 22. ylce cyrice ætgædere. fýre forburnen ac hwæþere se lig
     h
     þur, æt ða næglas in ðam (*rest wanting*).
 24. ðe heo to ðam wage mid gefæstnod.
 25. hwæðere. stuðu. mihte. timbrede man.
 26. siðe cyrican / ða stuðu.
 27. utan tosetton. inn.
 28. ða cyrican hi asetton þ te ða ingangendan.
 29. cnewunga began sceoldon.
 30. / þ. þ te manig. tide. ða ylcan stowe.
 31. gyfe. ðære ylcan.
 32. þa spona ðwiton / þ geþwit (*the w is out of r partly erased*)
     on
     naman / on wæter sended (*stroke under ed, on is by the
     corrector and pale*) untrumū sealdon.
 33. untrumnessa.

From 202⁹ to 204³³ O is given in full with Ca's variants.

- O.** wræðstuðu an ófer þa se halga bisceop hliniende forðferde eallre þære
 cyricean / þam oþrum getimbare forburnen gehrinien frā þam fyre stod.
 45 þyssum wundre þa oncnawenū þær sona wæs eft cyrice arærð 7
 seo foresprecene wræðstuðu þam wage to wreþe geseted wæs swa
 heoær wæs 7 hit þa eft gelamp æfter fæce þurh gymelyste þ se
 ylea tun forbarn 7 seo cyrice 7 gyt se leg þære stuðe gehrinan ne
 mihte ac swiðe wunderlice þ fyr eode ondlang þara nægla þe seo
 50 stuðu mid gefæstnad wæs to þam wage þurh þa þyrelø 7 þære
 stude none onhran 7 þa þriddan siðe þær wæs cyrice getimbred
 7 hi þa nō þa stuðu swa swa hieær dydon utor to þam wage to
     on
     fultume ne setton (*e out of æ*) ac hie hi , þa cyricean setton þysses
     wundres to gemynde is eac cuð þ on þa ylcan tid ón þære stowe
 55 monige men heora lichaman hælo gesetton eac monige men óf þære
     n
     ylean styde sprytlan acurfan 7 þa þone hwylcum . . . (*eras. of 3*) seo-
     cum men þearf wæs . on wæter scofan . 7 þanon wæron monige men
     þurh þæt gehælde.

- Ca.** (43) án ofer. þ hlyniende. (44) þā oðrū. þā. stód
 ðyssū. (46) -stuðu þā wáge. wræðe. (47) æft.
 gymeleaste. (48) tún forbárn. gýt. légi. studu.
 (49) swyðe. fýr. andlang. ðe. (50) þyrlø. (51)
 nóné onhrán. and. siðe. getimbrad. (52) ða no hi.
 þā. (53) hi heo. ðysses. (54) cuð. ða.
 tíd on. (56) acurfon. ðonne swa hwylcū séocū. (57)
 wæt. (58) þ gehælede.

Page 206. *Text is from O, not in T. B.*

Ca.

1. þā weorcū.
2. me seo þeah. licade. hī. weorðunge.
3. swyðe. onscunode.
4. bēc. ðe. wearhte. temporib. swyðe.
5. soðsagol. ðing ðe. hī.
6. ðing þe her on wyrðe.
7. swyþe mycle geormyssse.
8. eadmodnysse. hī.
9. gelp.
10. ricsode ac he. full gleawnyssse. beboda. healdenne.
11. georn, nysse.
12. wæccan to. sacerd. ealdorlicnysse.
13. ofermodegan. þreagenne.
14. mildheortnysse. ðearfan. frefrigenne.
15. feawū wordū. ðe. ðe.
16. cuðon. eallū þan ðe. halgū bocū.
17. healdenne. gymeleaste. ne.
18. hæfde 7 gelæste.
19. b'. swyðe lufige forðon. no.
20. heora rihttide. forðon oððe.
21. heora. tide. ðe. ðære ealldorlicnysse.
22. ðære eastrena mærsunga. oðres no ne.
23. menn. iudeūm (*sic*). -nihte monan.
24. weorðede. bodade butan. ða alysnyssse.
25. ðrowunge.
26. uppstige. ðæs lifigendan godes 7 monnes.
27. XX nihte. frā. ^{twentiges}
28. drihtenlican. anū þæra.

C.

17. nanuht W.
26. midligendes S.

O.

2. p. 46^a begins weorþunge.
9. naþer.
19. swiðe. forþan.
20. forþon.
21. p. 46^b begins hiora.
23. oþres.

Page 208. 1-2. beon-restedaga (*omitted*).

Ca.

3. toward.

No number as chapter heading, but the words 7 eft oðer cwide in red. From 208, 5, T. B. recommence.

O.

1. æriste (i out of e).

Page 208. 5. (p. 167 of B). Yssum space (*later hand, in margin pissum*).
B. ríce æfter. æfterfylgende.

6. siebryht. broðor beforan wæs. góð mann.
7. ríce fulwihte onfeng þa willnode (*rest wanting*).
9. þ lif onhyrigan. well gesæt geseah.
10. ríce 7. sceole gesette 7 on ðære cnihitas. menn
gesette 7 getyde 7 lærde 7 felix se bysceop hī fultumode.
11. þone he (*after this erasure of one or two letters; then follows cantwara þeawe; above in modern hand ær—æfter as in Ca; rest wanting*).
12. þeawe swa swiðe.
13. wæs lufiende geworden efonlices (*sic*).
14. þ he. forlet þ.
15. ecgrice bebead. on mynster þ. ær sylf getimbreded
7 petres mearce onfeng 7 swiðor gimde.
16. ðam. ríce. campianne.
17. þ. lange tíd. gelamp hit þ. myrcna.
18. fyrd. ðyder cóm to gefeohte.
19. ða hi ða on þam. gesawon neoþor. werode.

Text of O in full.

O. On þas tíd heold eastengla rice æfter eorpwalde rædwealdes eoferan sigebyrht his broþor swiðe god man 7 æfæst he sigebyrht þa þa he on gallia wracade fleonde rædwaldes feondscypas he þær þa fulwihte onfeng. 7 eft to his eþele hwærf 7 þæt rice onfeng.
 5 7 sona (47^a) þa þing þe he on gallia begongan geseah þ is þone rihtan geleafan he wilnode æfterhyrgan he sette scole. 7 on þære he let cnihitas lærar mid felices fultume þæs bisceopes þone he ær on cent nam 7 he him lareowas gesette æfter cantwara þeawe swa swiðe se cining lufode þ heofonlice rice þæt he æt nehstan 10 forlet þ eorðlice rice 7 hit befæste ecgrice his mæge se eac hæfde sumne dæl þæs rices. 7 þa on þ mynster eode þe he ær him sylf getimbrode 7 þær þa sceare onfeng 7 for þam ecan rice in þæm mynstre campode. 7 þa þa he þis longe dyde þa gelamp hit þ myrcna þeod þurh pendan laðe hyra cyninges wið eastenglum 15 gefeohtan wolde. eastengle þa þa hi gesawun þæt hi læssan

Ca. 7 eft oðer cwide. (1) tid. æft. rædwaldes. (2) broðer swyþe góð. æfæst. (3) þa ða. wracode. (4) ða fulluhte. eðle. þ. (5) and. ðing. ðone. (6) æft hyrigean. (7) lét. þ. (8) ár. nám. hī. æft. ðeawe. (9) swyþe þæt cyning. þ. nyhstan forlét. (11) ða. mynst. hī. (12) ða. ða. þa. (13) þa ða. þis lange. (14) læððe. eastenglū. (15) ða ða eastengle gesawon þ.

C. (10) ær for eac **S.** (15) eastengle þa þa hi **S.**

- Page 208. 20. feondum hi sylfe. þa bædon hi sigebriht þ. come.
B. 21. ðam. campwerod.
 22. wið cwæð. tugen hi. ðam.
 23. ðone. hi þ. cāpwerodes mód þe unforhtre wære
ðy læs hi flugon.
 24. andweardnesse 7 his gehate þe (*rest wanting*).
 26. gehet.
 27. ði únmætan wærode ymbseald 7 ymbhæfd. wæpen habban
butan.
 28. girde. handa 7 he.
 29. we (p. 167) rod oðþe ofslegen. wearð þa wæs his æfterfylgенд
n on ðam rice ana (*corrector*).
 30. éenes.
 31. mann. ðæs bestan. cenned be þa hi her æfter.
 32. tid. secgeanne 7 se sylfa. æfter ðon.

Text of O in full.

- o. fultum hæfdon þoñ heora fynd þa bædon hi sigebirht þ he mid
him to þam gefeohte fore 7 hyra fultum trymede 7 bylde.
þa he ða þa wiðsōc 7 cwæþ þ he þ nolde. þa namon hi hyne on
þa mynstre 7 hine neadinga mid him læddon to þa ,feohte
20 þ hi þy baldran 7 þy unforhtran wæron. 7 þy læs ymb fleam
hogodon þe hi swa godne 7 swa æþelne wer mid him hæfdon ac
he wæs swiðe gemyndig þæs gehates þe he gode gehet 7 þa git
he
þa, wæs ymbhringed mid his feondū he nawiht on hand nyman
wolde buton (47^b) his agene gyrde anlipie. 7 he þa þær wæs
25 ófslegen mid þam cyninge sigebyrhte. 7 hiora heriges þær wæs
micel ófslagen fram þam hæfenum 7 eal todraæfed 7 þa feng anna
enes sunu æfter him tó eastengla rice he wæs eac þæs cynecynnes.
7 wæs swiðe æþele wer 7 he eac swiðe æþele bearn gestrynde. be
þam we eft forþon ón þysse bec secgean willað 7 þe. s (o eras.)
30 annan eastengla cyning penda mercna cyning eac ofslogh; (*then
follows on a fresh line* Ðyssum tidum, cap. 21.)

- Ca.** (16) fultū. ðonñ. bádon. sigebyrht. hī. (17) þa.
 fultū. (18) þa he þa wiðsōc. cŵ. ða. hine. (19) nead-
unga. hī. þa gefeohte. (20) hi ðy. (21) hogodon.
 hī. (22) swiðe. gyt þe he. (23) ymbhringend. nanwiht.
 (24) butan. anlipige. ðær. (25) ofslegen. þa cyninge 7
heora. (26) mycel ofslagen frā hæfenum 7 eall. (27) æft
hī to. ðæs. (28) swyðe. wér. swyðe. (29) forð on
þisse béc. wyllað. 7 þysne. (30) myrcna. ofsloh.

- C.** (16) ða he ða ðam S. (25) sigeberhte S.

- Page 210.** 1. fram. ylcian hæðenan. myrcna ofslagen wæs. þæ
B. (dot under first part of æ) ær his.
 2. fram ofslogene wæron.

From 210 3, to 220 18, not in C. O. Ca.

3. þe sigebrith ða rice. com hibernia.
4. ealande sum halig wer þæs nama wæs fursius se wæs on.
5. 7 on dædum. swylce eac.
6. mægenū. willnode. þte swa hwaer swa gelimlice.
7. mihte. þ he for godes lufon on elþeodignesse.
8. þa com. eastengla rīce 7 mægþe.
9. fram ðam. arwyrlice onfangen 7 he sona gefylde þ.
10. þ him. wæs þ. lare.
11. 7 he manige.
13. ðær. sumre untrumnesse. lichaman.
14. ðære. geearnode þ. eagliscre gesihþe.
15. on ðære. manod þ. ætfealh. anginnan þenunge ðæs.
16. ðam. wæccū.
17. gebedū. þeowode forðam þe him cuð forðfor toward wære.
18. ungvís (*sic*) seo tíd þære ylcian (p. 168). forðfóre bý dan (*divisim, defect in parchment; dot under i*).
19. gé forþon. witan ðone. þa tide.
20. mann. þære gesihðe getrymed ongann ð. ^a
21. timbrian. ðæs. fram.
22. sigebrith onfeng. þ. regollicum.
23. ðeodscipum heold þa wæs. on.
24. on. cneoferisburh.
25. burh. æft æfter ðon. manige menn.
26. hean timbrum gyfū. eac fræcewodon 7 weorðodon. ðæs.
27. on ðā æflestan. feorr micle þ.
28. móde. þoñ. woruldgebyrdum 7 fram ðære sylfan.
29. cnihthades þ. gyminge.
30. leorninga. swylce mynstera 7 his ðara þeodscipa 7 þ te.
31. swiðust halegum. ealle þa ðe. geleornode.
32. behidiglice tylode. healdenne.

- Page 212.** 1. forðgangendre tíde þ. him synderlice wic getimbredre þ
B. he mihte on ðam freolice gode þeowian ðær he wæs þread mid untrumnesse lichaman.
3. se is awritten. life.
  4. cyðed þ. alæd of lichaman ongyrwed 7 þa (*rest wanting*).
  5. werod.
  6. ansyne. 7. geearnode þ he eac ða halegan herenesse gehyrde.
  7. hi. lufedon.
  8. þ te he sæde þ. hi. betwylh oðer leoð monig.

Page 212. 9. sigan. uirtute uidebitur.

B. 10. deor (*p. 169.*) ^{gód} gangað. on. gesewen.

11. haligra,. gelæded on lichaman.

12. ðy þriddan. lichaman. ða.

13. þ án ða. eac ða.

14. geflitu. werigra. þa.

15. ða werian. 7 mid. oncunningum tiledon.

16. þ hi. ðone. forsetton 7 fortyndon no hi hwæðere on þam fremedon.

17. ða.

18. on heannesse úpp ahafen. fram ðani.

19. þ. on ðysne.

20. bigde. ðas nyþerlican ðing.

21. ðystre. nyþernesse.

22. ·III· onaled. ðære. nowiht miclum.

23. betwyh. ða fýr wáeron.

24. hi. synddon ða.

25. ár on forbærnende 7 fornimende án. liges. þ.

26. þ we nú gefyllað þ. fullwilte gehatað þ we yfle wiðsacað.

27. úriht willnunge fýr þoñ we ðisses.

28. ús.

29. þoñ ða. þ ðridde.

30. þ is þoñ þ we. forhtigað þ. ða mód abylgean ura ðara nyhstena.

31. þ. arleasnesse fýr þ.

32. nowiht doð þ. menn reafiað (*p. 170*) 7 strudað in.

Page 214. 1. 7 heora godum. fyr.

B. 2. hi togædere. þeoddon 7 weoxan 7 samnedon oð þ ðe hi. on ænne.

3. leg gesamnodon mid ðy. him ða genealæcte.

4. him swiðe. 7 cwæð. þam.

5. engle hwæt ðis fyr. nealæcep.

6. ða hi. andswarode. þte ðu ár ne onbærndest.

7. bærneð þ nðe (*sic*). þeah þe. sy micel 7 egeslic gesewen hwæþere hit æfter. geearnunge.

8. gehwylcum.

9. forþon. unrihtwillnung on ðyssum.

10. byrneþ. forðon swa hwylc mann byrneð swiðe on lichaman.

11. ungelyfedne. swa he. lichaman.

12. þ gescilgade. ðam þrim englū.

13. on aeghwæþere gesihðe ladteow wæs wæron foregengende in ðone lég. fýres.

him

14. twegen, on twa healfa.

15. frecennesse.

16. wérian. ðurh þ. fleogan. hi.

- Page 214. 17. bærnesse gefeoht timbredan. sōðfæstum. hi eac wið þā.
B. 18. wrohta. wæs gesyhð.
 19. wereda. ðe. scildon.
 20. gemette. ða þe on.
 21. æbellice gewelegode. hlisan. þ hi.
 22. hyrdon fram ȝam. manig. ða þe him sylfum 7 eac
eallū þam.
 23. swiðe (p. 171).
 24. witanne. hi ȝa hyra. spæce geendod 7 swylce eac eft.
 25. ȝam engellicū. hwurfon.
 26. áwunedon (*junctim.*). ȝi eadegan fursie ȝa. be ȝam.
 27. ȝy þe hi ȝa. genealæcton.
 28. 7 þā miclan ȝa. ȝone. fýres beforan him.
 29. mann. ȝe to þære openan dura betwyh.
 30. ȝa legas becóm þa gægripón hi ȝa unclænan.
 31. ȝam mannū. hi on ȝam. fyre bændon (*sic, cp.*
216, 217).
 32. byrnende.
 33. ceakan 7 hi hine swa forndon. ongeat. ȝone mann.
 34. cóm þ.

- Page 216. 1. forðgelæded. þa genam. ȝone mann wearp in
B. ȝ fýr.
 2. ȝa cwæð. wer a feond hwi willað ge wiðscufan ȝone þe.
 3. áér onfengon. áér his.
 4. ge beon dælnimende. wíta.
 5. godum forgyltsunge (y on eras.).
 6. forðon. sawle. 7 ȝa ablánn þ fýr fram hī.
 7. cyrde. cwæð þ te ȝu onbændest þ byrneð on þe.
 8. ȝu. mannes gefean.
 9. wíte. ȝe 7.
 10. manig. halwendum.
 11. ymb ȝære.
 12. ȝa wæs æfter.
 13. lichaman (p. 172) sended 7. lífes tíd þ.
 14. bærnesse þ. aræfde gesynelice. mannum on.
 15. 7 on his ceakan bær 7 wuldorlice þrowiende wæs þ te se
lichama ea wærlice (*sic*).
 17. gimde. mann.
 18. þ. áér. mannum manega weorc.
 19. æghwæþer. ætywde. bodode.
 20. þam mannum. hit cyðan wolde ȝa þe.
 21. frunon. acsodon. for ȝam.
 22. inbryrdnesse heofona ríces lufon. gýta sū eald.
 23. úres. sáde 7 cwæð. ȝe þas boc.
 24. þ. sáde sum æfest mann. þ.
 25. furseū gesawe. eastengla rices mægðe. sylfes.

Page 216. 26. Ða gít tó aetictē þ hyt.   tíd.

- B.**
27. wære.   ceald 7 fyrstig mid íse.
  28. þ he se.   halega wer þte on ȝyssum hrægle.   betwyh.
  29. gesawene for miclnesse.   gemyngodon eges ge swettnesse his gesylþa þte.
  30. swa he in swoloðan.   sumeres wäre.
  31. He ða se godes.   manig gear.   ærest on.   eallum þā ærest godes.
  32. þa he ne mihte eaðelice.
  33. únstillnesse ðara onfeallendra mænigeo.   he all ða þing.

Page 218. 1. Ðe.

- B.**
2. (p. 173) 7 mid feawum gebroðrum.   bryttas cóm on eastengle 7 ðær.
  3. bodode.   ár sædon.
  4. æþele.   Ða þ.   mynsterlice ge.
  5. gesett.   willnode.   sylfne fram.   begangum.
  6. frēdne gedón.   Ða þa.   Ðæs.
  7. breþer.   twam mæssepreostū gobban.
  8. 7. fram.   middaneardes þingū freoh on ancerlífes drohtnunge gestihtode.
  9. life. Hyrde he eac oðerne.
  10. ultan' se wæs.   gecostnesse.
  11. becóm to ancerlíf.   gear.   on.
  12. 7 on gebedum 7 on gewinnum lifle. Æfter.
  13. hæþenra heregunge gedrefede 7.
  14. cyricum.   frecnesse towearde.
  16. ríce 7 he ðær fram loþewie francena.   ercenwalde.
  17. ealdormenn arwyrðlice onfangen.   7 he ðær.
  18. on ðære stowe.   latine áco.   æfter medmiclum.
  19. þ he wæs untrumnesse gestanden 7 on ðære.
  20. geendode.   lichaman.   ylca.   ealdormann eorcenwald.
  21. on portice.   cyrikan sūre.   on his.   getimbredē.
  22. þæs is perrona (a *out of u*).   þ.   cyrice.
  23. æfter.   twentigum dagum þa (p. 174).
  24. hi.   lichaman úp.   Ðam.   on cyrikan.   weofode byrgdon þa.
  25. gemeted.   ungesceðþed.   Ða.
  26. ylean tíd.   ȝissum.   alæded wæs.   .III-. wintrum.
  27. þ man.   cyrikan.
  28. þ hýt gerysenre.   þ.   lichama gereste on eastdæle þære cyrikan 7 Ðæs weofodes.
  29. gýta.   butan wōme ungebrosnod.
  30. geméted 7 hi hine þær.   weorðre.   7 ðær.
  31. weorc miclum mægenū.
  32. beorhtigað.

- Page 220. 1. Etwyx þa ðing þam forðerendum eastengla bysceope æfter
B. (space for B).
2. ðæs onfangen bysceophades. honoriu'.
  3. arcebyscep on. thoman. bysceope se wæs of gyrwa
 mægðe 7 ðæs.
  4. æfter.
  5. byscophades. brihtgels.
  6. naman haten. on. stowe. bysceope gesette 7.
  7. arcebyscep. æfter ðon.
  8. ða ȡmæro. rynes gefyllde. ȡissum. þy ærran.
  9. ȡreo.
  10. fram dryhtnes. 7 blann. bysceopad. gear.
  11. monað. syxta arcebyscop.
  12. ðam sealde cantwara bur (p. 175) ge. wessexena.
  13. ȡone cóm þyder. halgienne ittamarus. bysceop æt
 hrofecaestre.
  14. gehalgod ȡy.
  15. kalendarū 7 he. circan. rihte nigan gear. 7 IIII.
  16. 7. forðerendum. fore domianum se wæs. suðseaxena.

C. O. Ca. begin again at 220, 20.

20. þyssum (þ illum.). tídum middelen, ^gle (1st hand ?). suna.
21. soðfæstnesse ryne.
22. geong æþeling 7 góð. naman hæfde 7 wæs þæs hades.
23. hī. ríce gesealde. ne him man (rest wanting : the m in man
 corrected out of n imperfectly).
25. oðere.
26. tiðian. þære.
27. ȡeode. he ofer cyning wæs þa he þa.

-
- O.**
20. ȡyssum. suna.
  21. soðfæstnesse.
  22. geong æþeling god. naman. wyrþe. him forþon.
  24. tó oswie.
  25. wife. oþre.
  26. tiþigean.
  27. þeode. ofer cyning wæs. he þa.

-
- Ca.**
20. ȡyssum tidū. suna ðæs.
  21. soðfæstnysse.
  22. geong. 7 góð. namon. well.
  23. hī. ȡære. ȡa.
  24. oswio. þ. hī.
  25. wife gesealde 7 hine.
  26. tyðigean wolde nemðe. ȡa ȡeade (sic).
  27. ofer cyning wæs ȡa. soðfæstnysse bodunge (p. 78).

Page 220. 28. láre.   þ.   ðæs.   ríces.   aryste.

B. 29. ða.   andette.   þ.

30. ðeah þe.   furðon þære.

31. 7 ða wearð he.   gespanen.   fram.

32. osweos.   ðæs nama.   ealhfrið.

O. 28. þ.

29. 7 ða.   undeadlicnesse.   þ.

30. þe he no furþum.

31. 7.   swiþust gespo . nen (1 eras.).   onfonne (48^a).   fram.

32. nama.   ealhfrið.

Ca. 28. þ gehát ðæs rices.   ærist.

29. 7 þa undeadlicnesse ða.   þ.

30. forðon.   fæmnon.

31. 7.   swyðost gesponnen.   frā.

32. nama.   ealhfrið.

Page 222. 1. 7 hæfde.

B. 2. cyneburh.

3. ða.   gefullad fram fínona þam bysceope.   eallū.

4. ðe.   comon cýninges ðegnū.

5. þeawū (*same hand*).   ðam mæran tune ðæs.   (p. 176) æt
wealle 7 se cýning.

6. 7 þa.

C. S. 1. freond hæfde.

5. walle 7 he onfeng 7 se cýning him sealde.

O. 1. . hæfde (*eras. of 1*).   wife.   cyneburhg.

3. ða.   gefullad fram.   þam bisceope.

4. geferum.   coman.   þegnum.

5. on þam.   tune.

6. ónfeng.   ða sceoldan.

Ca. 1. 7 hæfde.   sweoster to wife.

2. cyneburh.   dohter.

3. ða.   gefullad frā.   þā þ.   eallū.

4. geferū.   hī coman cýninges þegnū 7 eallū.

5. þeowū on þā.   tune se is.

6. 7 se cýning hī onfeng 7 hī sealde III.

Page 222. 7. þeode læran γ fullian þa wæron on.

- B. 8. life. góde γ he. miclū.
 9. wæs he ferende hám. ða.
 10. hatene. scyttysces.
 11. γ ða. broþor.
 12. ðæs mæssepreostes.
 13. ðæs. ár gemyngodon þa hi ða gemyngodon.
 14. ða. comon. peadan þam cyninge.
 15. ðær. bodedon. lærðan. hi.
 16. gehyrede. γ dæglwamlice monige æfelice γ unæftele
     wiðsocon (*stroke under ic in æfelice; modern?*).
 17. deofolgylda. fullwihtes baðe fram.
 18. aþwogene. hwylce.

C. S. 7. ða wæron ge on (=O. T. B.).

11. cynnes ða (=O. T.).
 16. ðær deest (before geherdon=O. T.).

O. 7. læran γ fullian. þa wæran ge ón.

8. hiora life. gode γ .
 10. hatene. dema. scyttysces.
 11. oþre. broþor.
 13. e, rēge heafde (1st hand). gemyndgedon þa hi þa þa.
 14. gemyndgedon sacerdos on. mægþe coman.
 15. bodedon. hie.
 16. gehyrde. γ monige ge æftele ge unæftele wiðsocon.
 17. deofolgylda. fullwihte bæpe.
 18. aþwegene. gif (i out of e) hwylce.

Ca. 7. sceoldan. læran γ fullian wæron hi. $\overset{\text{8}}{\text{g}}$ e'ongelærednysse ge
 on (*the letters above in pale ink, modern?*).

8. life mycle γ gode γ . mycle.
 9. ða mæssepreostas wæron þus gehatenne.
 10. dema. scyttysces.
 11. cynnes γ þa oþre. broðer.
 12. ðe is nemmed.
 13. hregeheafde ðas gemynegodan sacerdos on.
 14. coman peadan.
 15. bodedon. γ hig.
 16. þær gehyrde. γ monige ge æftele ge unæftele.
 17. unsyfernysse deofolgylda. fulluhete. synnū.
 18. aþwegene. þón má gif hwylce.

- Page 222. 19. menn woldan on myrcna.   þ hi wel moston.
B. 20. gyt má þ te.   menn ðe.
 21. ongeat þ te hi in.   gelærede.   ða.
 22. geleafan hæfdon 7 cwæð þ hi fracode.
 23. earmē wærōn (*after this the words 7 ða to wærōn are repeated exactly: there is a stroke under the first set from 7 cwæð to hæfdon; modern ?) þ hi.*   gode gyldan 7 hýran on ðone
     þ hi gelyfdon.
 25. ðas þing twam gearū.
 26. ða.   wæs oswe (*sic*).   cristenesta.
 27. rīce.   heræfter secgað (*p. 177*).   wæs mid diioma an
     ðara foresprecena mæssepreosta heora feowera án þe we ár
     gemyngodon bysceop.

-
- C.** 19. *Fragments of 3^b begin at wolde.*   þ hi.
 20. ac g. t. ma þ.
 21. ongeat þ.
 22. þ hie.
 23. gescop 7 hi on *deest S.*
 26. ac ða.
 27. rice.   . oma an.
 28. bisceop.

-
- O.** 19. woldon on mirena (*i out of e*) cynne (48^b).   lærōn þæt
     i ne
     h,e , mostan.
 20. . . gen.   þæt he foreseah.
 21. ongeat þæt hie.   cristes, geleafan habban (*omitted words interlined*).
 22. woldan 7.   þ hie fracuþe.
 23. wærōn þ hie ne woldan.   hi gelyfdon.
 25. twam gearum.   deaþe.
 26. ofslagen.   oswi.   cristena.
 27. rice.   dema án.
 28. þam.   sacerdum bisceop.   gewor, .^{den}

-
- Ca.** 19. woldan on myrcna.   lærōn þ hi ne mostan.
 20. gyt ma þ.   héte (*accent coarsely revived, original visible*).
     ðe he ongeat þ hi.
 21. gelærede.
 22. ne mostan woldon (*mostan partly washed out*).   7 cƿ þ hi.
     woldan.   hyron.   ðe hi gescop 7 hi on gelyfdon.
 25. ðas.   twam.
 26. ða.   ofsleġen 7 oswig.   cristena.
 27. rice.   secgeað ða.   dema an.
 28. þā.   sacerdū.

Page 222. 29. myrena. seo gefeanes nydde.

- B.**
- 30. þ te án bysceop. twa.
  - 31. tíde micel menigeo drihtne. láre 7.
  - 32. on middelenglū on ðam þeodlande ðe. genemned. in
fa eppingū (*i.e.* in faeppingum).
  - 33. æfter. bysceophade.
  - 34. æfter. bysceopscíre.

- C.**
- 29. somed.
  - 30. bisceop.

- O.**
- 29. forðan. feanes.
  - 30. þæt an bisceop sceolde beon. tu. þa on medmycelre.
  - 31. tide. beget. 7, (*1st hand*).
^{he}
  - 32. on middelenglum on þam þeodlande. on.
  - 33. æfter. bisceophade.
  - 34. sceo,ta. bysceopscire.

- Ca.**
- 29. myrena samod. féanes nydde þ an þ beon sceolde ofer tú.
  - 30. on medmycelre tide mycel.
  - 31. 7
  - 32. on. on þa þeodlande. on feppingū ða.
  - 33. þ hade Ceolloh (*1st o out of a*).
forlét þa þ scire.
  - 34. medmycelre.

Page 224. 1. 7 hwearf. eþel to ðam mynstre 7 ealande þ monigra

- B.**
- 2. mynstra heannesse 7.
  - 2. æfter. ðam.
  - 3. bysceopháde trūhere. mann. on.

- C. S.**
- 3. mon 7 se.

- O.**
- 1. eþel. þam ealande.
  - 2. heanesse 7 heafud. h. æfdon (*eras.*) ða. æfter.
to bysceophade. man. 7 se wæs on munuclife (*after man
erasure on which is a full stop*).

- Ca.**
- 1. 7 hwearf. hí þa. þ.
  - 2. heanesse 7 heafod (*p. 79*). ða. hí to biscophade.
  - 3. trūhere. man se wæs on munuclife.

- Page 224. 4. 7 wæs. fram scottum to bysceope gehalgod þ wæs
B. geworden on.
 5. tīdū. be ðam.
 7. A þære, *space for þ.* tīde eac swy়lee (*then blank = 13 letters*).
 ðone. hi.
 8. awurpon ða hi (á ends line). bysceop awurpon 7 út
     ascufon 7 mid geornfulness osweos.
 9. ilcan.
 10. siebriht. æfter ðon oðrū siebryhte ríce bñfeng (*sic*) 7
     wæos (*sic*) þæs cyninges freond osweos.
 11. gelomlice. cóm.
 12. on. norðanhymbra. gewunode osweo se cyning (*p. 178*).
 13. þ. þ he ongeate þte. mihton góde.
-
- C.** 4. he *deest* (*before wæs*) S.
 7. þære tide. ðone. (*Fragments of 3ª begin at 7 [gea]ra*).
 8. hie. ðone bisceop.
 9. oswies ðæs. ðære ilcan ðeode.
 10. rice.
 11. oswies. Ond to mægðe, *twice written, the first struck through*.
     gelomlice. com.
 12. norþanhymbra mægðe, *the 2nd written* mægþe.
 13. ongea . . . gode beon beon þa þe.
-
- O.** 4. fram scottum to bisceope gehalgad þ wæs geworden on.
 5. be þam.
 6. heræfter seccgeað; (49^a).
 7. þære tide. hie.
 8. awurpun þa hie. áscufon. geornfulness oswies.
 9. forþon. ylcan.
 10. sigebyrht. æfter þam oþrum. sigebyrhtte rice ónfeng.
 11. óswies. gelomlice. com.
 12. on norðanhymbra mægþe ða. óswi.
 13. þæt he óngeate þette ne mihton gode (*erased accent ?*).
-
- Ca.** 4. 7 he wæs. frā scottū to þ.
 5. þ wæs geworden on. tidū. be þa.
 6. secgeað.
 7. tide. hi.
 8. hi mellitū. þ. geornfulnyssse oswies.
 9. ylcan.
 10. sigebriht. þa. sigebryhte rice.
 11. he freond. oswies. gelomlice. hī cóm.
 12. on norþanhymbra. ða gewunode oswio.
 13. þ. þ he ongeate þ te no mihton godes.

Page 224. 14. manna handum.

- B.**
- 15. oððe. treowum oððe stanum 7 ðara treowa æcyrfe 7 láfe oððe.
  - 16. oððe hwæthwuga fata gehiwod wæron 7.
  - 17. cuðlic. wæron 7 on forhogednesse hæfde oððe fótū tredenne.
  - 18. gehwyrfeðe.
  - 19. me wære. ongytanne on. onbeseondlice menniscum.
  - 20. eagū ungesewenlicne ælmihtigne god écne. gesceop.
  - 21. manna cynn. 7 he wære. demenne. ymbhwyrfte 7 rihtwisnesse 7 þ seld.
  - 22. éce on to.
  - 23. gelyfanne on heofonū. frætewednesse.

C. 15. oððe fyre **S.**

- 18. fotū.
- 22. þæs setl.
- 23. heofonum næs on **S.**

- O.**
- 14. þe manna handum. eo,ðlicum.
  - 15. oððe of treowum oððe stanum þara treowa æcyrfe 7 lafe.
  - 16. oððe fyre for . bærnde (1 eras.). oððe on hwilchugu. gehiwad wæron.
  - 17. oððe cuðlice utworpenne wæron 7 on forhogednesse.
  - 18. fotum. on eorþan gehwyrfd (f on eras.) wæran.
  - 19. óngytanne on þrymme unbefeondlicne menniscum ege ungesewenlicne ælmihtigne.
  - 20. gesceop. heofen 7 (7 on eras.).
  - 21. eorðan 7 manna cynn. 7 he wære.
  - 22. 7 þæs eþel. ecce.
  - 23. on. nalæs on eorðlicre. on.

Ca. 14. manna handū.

- 15. oððe of treowum oððe stanū ðara treowa æcyrf 7 lafe.
- 16. oððe on fyre. oððe on hwylchugu. gehiwade wæron.
- 17. bryces oððe. utworpenne wæron. on forhogednysse.
- 18. fotū tredene 7 on. gehwy,fede.
- 19. má. ongytenne on. unbefeonglicne.
- 20. eage ungesewenlicne ælmihtigne. heofonas.
- 21. manna cynn. ond þ he wære toward.
- 22. ymbhwyrfte 7 þæs eðell.
- 23. gelyfanne on heofonū nalæs on. frætwædnysse 7 gewitendre 7 þ wære.

Page 224. 24. on guðgengdre 7 þ. ongitanne þ te.

B. 25. leornodon 7 worhton fram þam. hi gesceapene.

26. þ hi ȝonne wæron eac méde to onfonne ða écan 7 ða uplican
fram ȝam þa word 7 ea, monig ȝysses.

27. sigebríhte.

29. gelome. nyhstan. geðafunge.

30. þ. 7 ða. geþoht. witū 7 freondū.

31. trumnessū. 7 mid ȝþafunge.

32. 7 mid. geferum gefullad. frā.

C. 24. 7 þ.

26. þ lie.

27. Ond.

O. 24. ón uuðgengre 7 þ. óngyttonne þæt.

25. þa þe. leornade. frā þā þe hi gesceapene.

26. þ hi þonī wæron (49^b) fram. ece. þas.

27. word. óswio (o on eras.). sigebyrhte.

28. broþorlicre.

29. gelome (o on eras.) tosprec ða. nyhstan.

30. 7 ða.

31. hiora trymenesse. geþeafunge.

32. 7 mid. geferum gefullad. fram.

Ca. 24. ongeotanne þ.

25. ða þe. leornodon 7 worhton frā þā þe hi gesceapene.

26. þ hi þonī wæron frā hī. ðas word.

27. monige. oswio. sigebyrhte.

28. broðerlicre.

29. gelome tosprec ða. nyhstan.

30. þ. 7. witū.

31. freondū. trymenysse.

32. 7. geférum gefullad (a *out of* u, d *out of* n). frā.

Page 226. 1. þā bysceope on ðā cynelican tune.

B. 2. nemned (p. 179) is. wealle ȝy geare romane brytene
ealand begyrdon.

O. 1. þam bissceope on þam cynelican tune þe. gemyngedon.

2. be þam wealle þe gearo romane. ealonde (e on eras.)
big,rdon (igr on eras.). fram eastsæ.

Ca. 1. þā þ on þā cynelican tune. gemynegodon.

2. æt walle be þam wealle ȝe gearo romane brotone.

Page 226. 3. mílum fram.

- B.**
- 4. *begins* þa siebyrht. cyning wæs.
  - 5. ríces. þ seld. hwilwendlican ríces.
  - 6. him sume lareowas.
  - 7. þe. ðeode. gecyrde. mid þam.
  - 8. wylle fulwihtes baðe aþwoge 7.
  - 9. ærendracan. middel enlū (*cp. 220, 20*). hī to gehet.
  - 10. halegan. mann. hī. geféran sūne.
  - 11. fultume 7 he. bodigan eastseaxena ðeode.
  - 12. þæs ðe hi ða ealle. land Ðurhforon. cyrican gsānuge (*sic*).
  - 13. gelamp hit sumre tide þ te.
  - 14. hám. com. cyrcan. lindesfaronia eá for.

C. S. 5. setl.

- O.**
- 4. 7 þa sigebyrht. cesterwara. ecean. þæt eþel ^a
secean. hwilendlices rices ða bę . d (*b out of h, eras. of 1*).
  - 6. óswi^o, hwilcehugu.
  - 7. þe. gecyrde.
  - 8. wyllan (*y on eras.*) fullwihte bæþæs (*a of æ eras.*) aþwoge 7.
þa.
  - 9. ærenddracen. middelen,lum. gehet cedd (*e formed
by erasure, 2nd on eras.*).
  - 10. man.
  - 11. tó fultume 7 hie sende. e, stseaxna ðeode.
  - 12. hi ða (*vertical stroke after hi to divide*). eall þa land.
cyricean 7 gesomnunge (*50^a*).
  - 13. ,geaton þa gelamp sūre tide þæt cedd . (*1 eras.*).
  - 14. com. cyricean. fore gesprece.

Ca. 3. begyrdon XII milū frā.

- 4. 7 ða sigebyrht.
- 5. þ eðel. hwilendlican rices.
- 6. oswio. hī hwylchugu.
- 7. gecyrde.
- 8. wyllan fulluht. aþwoge 7. þa (*p. 80*).
- 9. ærenddracen. middelenglū. hī to gehet.
- 10. man. hī. oðerne.
- 11. fultome 7 hi sende.
- 12. ðæs þe hi ða eall. land. mycele cyrican.
- 13. drihte. ða gelamp. tide þ.
- 14. com. cirican. for gespræce.

- Page 226. 15. gesprece.   bysceopes.   bysceop ongeat þ.
B.   16. ðære godecundlican lare.   befealh.   ða.
   17. gecyrred.   gehadede hine.   eastseaxū.   bisceope.
   18. gehet oðere.   bysceopas.   þenunge.
   19. þa he.   bysceophade onfangen.   hwear (*sic*).   eft
      on eastseaxena.
   20. máran.   þ ongunnenne.
   21. 7 timbrede cyrican on manegū stowū.
   22. ðe him godecundre.   on ðære.
   23. þenunge fullwithes baðes fultumian sceolde 7 swiðust on ðære.
   24. on oðre stowe.   tílaburh (*p. 180*).
   25. seo arce stow.   pante staðe.   ea.   on temese staðe on
      ðam gesamnode.
   26. wered x̄r̄s þweowa (*sic*).   hi.

- C. S.**   20. þ.
   25. seo deest (*before oðer*).

- O.**   15. bysceopes (*final s not 1st hand*).   bisceop ongeat þ.
   16. lare georne.   þeode.
   17. gecyrred.   gehadade.   bisceope.
   18. opre.   bisceopas.   þenunge.
   19. þa he þa.   bisceophade onfangen.
   20. mægþe.   7 maran ealldorlicnesse þ ongunnæne (*a of æ erased*).
   21. cyricean on.
   22. halgade ða þe.   lare 7 on.   fullwihte bæðes fultum, an
      i
      sceolde 7 (*on traceable under swiþust*).
   23. on þære þe is . . . (*3 eras.*) nemned tilburgh (*rest wanting*).
   25. æreste stow is on pente staþe.   oþer is on.   staþe.
   26. on þam.   gesomnade.   7 hic.

- Ca.**   15. þ ða he ða se þ ongeat þ.
   16. ðære.   lare.   wiðfealh.
   17. gecyrred.   þ.
   18. hī gehet.   II.   ðære þenunge.
   19. þ hade onfangen ða.   eastseaxna (*u out of u*).
   20. 7 maran ealdorlicnyssse þa.
   21. gefende.   cyricean on monegū stowū.
   22. þa ðe hī.   lare 7 on.
   23. ðenunge fulluhte.   fultumian sceolde swyðost on þære þe
      is nemned tilburgh.
   25. æreste stow is on pante staðe.   seo oðer.   on.   staðe.
   26. on þam.   mycel weorud.   ðeowa 7 hi.

- Page 226. 27. healdenne regolices līfes.   ða niwan cristenan.
- B.** 28. gýt.   niman mihton.
 29. ðy.   mid þære.   gefeondū.
 30. efeneonde eallum.   gesettnes.
 31. līfes.   toæteacnienne naman ða gelamp inbryrdendū.
 32. þam.   eallra góða þ te.   ðurh.   mægena hand wearð.
 33. gebroþor ðe.   mán.
 34. hi man ða.   hwā hi.   mihton.
-
- O.** 27. lifes þeodscype swa swiðe swa swiþe swa (*1st swa swiðe struck through*).   niwan cristenan þa gyt.
 28. niman mihton.
 29. mycelre.   on.   mægþe gyfendum.
 30. efngyfendum eallum.
 31. ætynesse nam (*y on eras. of e*).   ða gelamp onbrýr
     (^{50b}) dendum.
 32. eallra.   maga hand wearð ófslægen.   gebroþor.   man.
 34. ðy hi.   fræng^{for}.   hi.   mihton.
-
- Ca.** 27. healdenne reogolllices līfes.   ða niwan cristenan.   gyt.
 nimana mihton.
 29. mycelre.   on.   gyfendū þā cyninge 7 eac eallū þā folce.
 getenys.
 31. dæghwällice toætycnyss nám ða gelamp onbryrdendū þā folce
     ealldra goda þ.   maga hand wearð ofslagen.   II
     gebroðra ðe ðis.
 34. hi.   hi ðis.   mihton.
-
- Page 228. 1. hi naht andswarian elles buton þ hi yrre wæron.
- B.** 2. ðam.   fynd forðam.   þ.
 3. arede.   gefremedon.   ðe hi.
 4. þingunga.   bædon þ.   blyðe.
-
- O.** 1. hi noht.   7 swarian.   þ hie.   wæron.
 2. fynd (*y on eras.*).   gewunade þ.
 3. arede (*1st e on eras.*).   gefremedon.   hi.
 4. þingedon.   forgyfenesse bædon.   mode.
-
- Ca.** 1. hi.   7 swarian nemðe þ hi forðon.   wæron.
 2. ðam.   fynd.   þ.   feondū.
 3. arede 7 ða gefremedon.   frā hī.   ðe hi heom þingedon.
 4. forgyfenesse bædon þ.   mode.   hī eall.

- Page 228. 5. forlet þylc. synn.
B. 6. bebodo. gewillsumre.
 7. hwæþere. Ðam his unscildigan deaþe. sýn witnod æfter.
 8. forecwyde. godan. Ðæs halegan bysceopes.
 9. gesi. Ða (*erasure of h*).
 10. gesynscipe Ða. bysceop þ Ða. mihte. 7.
 11. amænsumede he hi 7 him eallū. Ðe.
 12. þ hi. hús. swæsendon ne (*p. 181*) þigedun.
 13. þ bebed.
 14. hám. on. swæsenda breac þa.
 15. Ða. þanan. bysceop.
 16. him on (*before on erasure of an under-dotted t*).
 17. lyhte. feoll. fotū. scilde fogfenesse (*sic*).

-
- C. S.** 5. him forlet.
 13. —bod gelaþ— (= O. T. B.)

-
- O.** 5. forlet Ðyslic. wæs (æ on eras.). ofslegen. forþon.
 6. godsp,llican bebode.
 7. hwæþere on þam his unscyldigan deaþe. witnad æfter.
 8. Ðæs godes. bysceopes forþon oþer.
 9. unályfedne.
 10. gesynscype. bysceop þ þa ne mihte. 7.
 11. amænsumede. eallum.
 12. hi on. eodan.
 13. mete þygede Ða forhogode. cyning þ bebed. gelaþade.
 14. ham. (e erased). on. swæsendo þeah þa.
 15. þanan. bisceop.
 16. togenes.
 17. lyhte. feoll.

-
- Ca.** 5. Ðyslic.
 6. Ða. bebode mid wynsumnysse heortan.
 7. hwæðere on his unscyldigan. synne gewitnod.
 8. forecwide Ðæs halgan.
 9. slogan. únalýfedne.
 10. gesynscipe. þ þ Ða ne mihte. 7 gestyran.
 11. amansumede. beb,ad. Ðe hī.
 12. þ hi on his hus (*p. 81*). swæsendū.
 13. mete Ðygedon Ða forhogode. cyning þ bebed 7 gelaðede.
     gesið.
 14. hame. on. swæsendo Ðeah.
 15. Ða onweg þanon. þ hī.
 16. Ða. hine Ða. Ða wæs.
 17. lyhte. feoll hī to fotū.

Page 228. 18. bysceop. ætgædere.

- B.**
- 19. yrre. licgendre (*sic*) gehráñ. he on handa.
  - 20. bysceoplicre aldornesse. cyðende. ðus.
  - 21. ðe secge forðon. woldest þe.
  - 22. fram þā húse ðyses. forlæredan. ðæs genyðeredan
þ ðu sealt (*sic*) on ðam.
  - 23. deað þrowian.
  - 24. gelyfenne. þte. æfæstan mannes. þ án.
  - 25. adilogode. toæticte forþon.
  - 26. gelamp. gehylde.
  - 27. siebrihte. eastseaxena ríce swyðhelm seaxbaldes.
  - 28. gefullad fram ðam.
  - 29. on þam. ðe. rendleshám.
  - 30. fullwihtes baðe hī. aðelwold.

O. 18. (51^a) forgyfnesse. ða hlyhte. ætgædere.

- 19. yrre. licgendne. ða gyrde.
- 20. handa. bise. oplicre (*e eras.*) ealdorlicnesse wæs cyþende.
^{he}
- 21. cƿ ic þe secge cƿ forþon. þec (*ec on eras.*) ahabban fram.
^t
- 22. genyþeredan þ þu sceal, on þam. swyltan. deað
þrowian.
- 24. þ. æfestan mannes nalæs þ an swylce synna.
- 25. adyligade. tóætycte forþon.
- 26. gelamp. for. gehylde (*i eras., y on eras.*).
- 27. æfter sigebyrhte. seaxbaldes suna.
- 28. gefullad fram. on.
- 29. mægþe on þam. tune.
- 30. fullwihtes bæþe. æþelwald. broþor hiora.

Ca. 18. forgyfensse. ða lyhte. b. ætgædere.

- 19. yrre. licgende gehráñ. ða gyrde ðe he hī, ^{on} handa.
- 20. ealdorlicnesse.
- 21. cƿ ic ðe secge cƿ. ðe ahabban frā huse þæs.
- 22. geniðeredon þ ðu. on þā.
- 23. deað þrowian.
- 24. þ. æfestan mannes nalæs þ an swylce synna.
- 25. toætycte.
- 26. hī. gelamp. arfæst,ysse. gehylde.
ⁿ
- 27. ða. sigebyrhte. seaxbaldes suna.
- 28. gefullad frā þā. on.
- 29. on þā. tune. rendleshám.
- 30. fulliht bæðe hī. æþelwald.
- 31. broðer.

- Page 230. 1. *AES* (*space*).   þyses ylcian.   mannes.   eastseaxū.
B.   2. bysceopþenunge.   his agene þeode 7 mægðe (*p. 182*)
              norhimbra (*sic*) land sohte.
   3. for.   lare þa hine ða æbelwold oswoldes.   hæfde dedera
              rīce geseah he 7 ongeat (*de in dedera tampered with*).
   5. þeawū bæd.
   6. hine þ.   landes.   onfenge þ.
   7. mihte myster getibrian.   tosamnian on ðan.
   8. cyning mihte his gebeda gesecan.   láre.
   9. þ.   ðær.   byrged.
 10. 7 cwæð þ.   getrywlice.   þ.   mihte.
 11. gefultumad.   daeghwamlicū gebedum oð þe on ðære stowe.
 12. þeoweden.   hæfde h se cyning.   bysceopes.

- C. S.**   7. on *deest* (*after mynster*).

- O.**   1. ðysses yllcan.   on.
   2. bisceopþegnunge.   þæt gelomlice his agene leode norþan-
              hymbra mægþe.
   3. niosode for.   lare.
   4. æbelwold oswaldes.
   5. rice geseah 7 onget.   snotorne (*not on eras.*) 7 gecorone
              þeawum.
   6. landes æt hī (*51^b*).   þ he mihte.   getimbrian and.
              tosamnian on þām.
   8. mihte.
   9. þon,e.   ⁿ bebyriged.
 10. 7.   cēw þ.   þ he mihte.
 11. on.   gebedum þa þe on.
 12. stowe.   þeoweden.   ylcia.   þæs bisceopes broþor.

- Ca.**   1. Wæs ðysses ylcian.   mannes.   on eastseaxū.
   2. biscopþenunge.   þ gelomlice his agene leode.
   3. for.   lare ða.
   4. æðelwold oswaldes.   ðæs.
   5. rice geseah 7.   wér.   gecorene.
   6. þ.   landes.   hī.   þ he mihte mynster on getimbrian.
              tosamnian on þā.
   8. mihte.
   9. þonñ.   þ he ðær bebyriged.
 10. 7 cēw þ.   þ he mihte swyðe.
 11. gefultumed.   on.   dæghwamlicū gebedū.   on.
 12. stowe.   ðeoweden.   ylcia.   þ broðer.

Page 230. 13. mid him se wæs mæssepreost caelen haten 7.

- B.** 14. mann se.   hiwū.   lare lærde mid þam gerynum
haliges gastes þurh.
15. cyððe swiðost.
16. gelamp þ.   bysceop lufode 7 euðe.   gefultumode.
17. bysceop ðæs.   mynster on to timbrianne.
18. hean móre.   on ðam.   má gesewen on dygolnesse
wildeora fægernesse.
19. mana (*sic*) eardungstowe þ æft isaias witedóme.
20. ðam.   eardedon.
21. úppyrnende.   7 ricsena þ.   ongytane þ acennede.
22. oððe.
23. menn gewunedon willdeorlice lifian.

C. S. 20. dracan eard[edon].

- O.** 13. him.   calin.
14. hiwum (*2 horizontal strokes through i*).   lare.
15. geryno þenode þæs.   cyþþo swiðust.
16. gelamp.   cuðe þa gefultumade.
17. bysscop.
18. timbrianne on heanum.   on þam.   ma gesewen
sceaðana digolnes.. (se erased).   willdeora gyfernes ..
(gy at end of line not 1st hand, se erased).   stow. (e erased)
þ æfter.
20. on þam cle. fum (*e partly erased to make i, then eras. of o*).
oneardedon.
21. wære uppyrnende (*e up on eras.*).   ricsa ðæt is tó ongytanne
þæt.
22. acennede.   ær willdeor oneardedon oððe men gewunedon
willdeorlice lifigean.

- Ca.** 13. hī.   calin.
14. man se hī.   hiwū.   lare.
15. ða geryno þenade.   ðurh ðæs cyððo swyðost.
16. gelamp þ.   ðone þ lufode 7 cuðe ða gefultumade.
17. þ.   hī.
18. timbrianne on heanū morū.   on (*p. 82*) þam.   gesewen.
19. digolnysse 7 wildeora gifernysse þonñ.   eardungstow þ
gunge
æft esaias witedome on þa clifū ðe.
20. oneardedon.
21. uppyrnende grownys.   ricsa ðæt.   ongytanne.
22. þ.   ær wildeor oneardodon.
23. men gewunedon willdeorlice lifian.

Page 230. 24. þa tilode. se godes wer. onfangenan stowe.

- B.** 25. gebedū 7 fæstenū fram (p. 163) únfyrenessum hi geclænsian
þæra ærena manna.
26. besmitenessa 7. Ðære stowe.
27. 7 bæd. Ðone. þ he hī speda 7 leofan sealde þ.
28. wunian.
29. ealle. feowertiglican. eastron.
30. 7. þa dagū. sunnan dagū he fæste.
-

C. S. 25. 7 mid fæstenum.

- O.** 24. tilode he (52^a). ónfangenan stowe.
25. fæstenum fram. hi geclænsian.
26. mana 7 besmyltnessa. (I partly erased, after a eras.). 7 swa
on þære stowe.
27. staðelas sette. Ða. þ he him.
28. þ he þær wunian.
29. ealle tid. feowertiglican. þa þe.
30. 7. butan.
-

- Ca.** 24. tilode he. onfangenan stowe.
25. gebedū. frā unsyferryssū hi.
26. geclænsian. mána 7 be smyltnysse swa on. stowe.
27. staðelas gesette. Ðone. þ he hī.
28. lýfnysse. þ he. wunian.
29. ealle tid. feowertiglican. toward. 7 eallū þā
dagū butan sunnandagū.
-

Page 232. 1. æfenne. nemne meoloce 7 wætere gemenged he.

- B.** 3. Ðeah cwæð þ. fram Ðam.
-

C. S. 1. wæs ne (=O. T. B.).

- O.** 1. áfæste tó. þeau. medmicelne.
2. æg mid lytle milc. mengedre.
3. þeah .cwæð (stop at h.). þ ðæt. fram þam.
-

- Ca.** 1. afæste. Ðeaw wæs 7 no þonī butan medmycelne.
2. lafes 7 an. aeg. lytle. wætere gemengedre.
3. cƿv þ þ. fram þam.

Page 232. 4. þ gemet leornode regolices.   þ te ða onfangenan niwe stowe.

- B.**   5. timbrianne 7 cyrican rærar þ te ða man sceolde mid.
       6. fæstenū dryhtne halgian mid ðy þe þa týn.
       7. feowertiglican fæstnes to lare (*sic*).   com ærendraca se hine.
       8. faran het.
       9. se wæs his agen mæssepreost 7 his broðor þ.
       10. arfæstan ongunnennesse fullendode 7 gefyllde þa he.   ðy.
       11. þ arfæste weorc.   intingan þara fæstenna (*rest omitted*).
       13. geboda þær mynster getimbredre þ.   gecyged glæstinga
               ea (g before 1 partly erased).
       14. æfestū.   gestapolode æfter ðeawū on lindesfarona ea.
       15. áfeded (á ends line).
       16. géar on ðære.   bysceophád þenunge 7 swylce.   þysses.

C. S.   7. sum deest.

13. is nu gehaten.

- O.**   4. þ.   leornade.   þeodscypes þ þa onfangenan niwan stowe.
       5. timbrianne oððe cyricean þæt þa sceoldan.
       7. tyn.   feowertilican fæstennes.   com ærenddraca se þe.
       8. þa.
       9. swilce.   broþor þ he þa.
       10. arfæstan ongunnænesse (a in æn erased) his (i on eras.) gefylde
               (eras. before and after 1).
       11. þ æfeste.   scira.
       12. 7 he þa him (52^b).   geornfulness.   gebeda.   þ.
               ge
       13. gecy,d.
       14. þeawum.   stapelade æfter.
       15. on lindesfarena.
       16. he þa.   gear on.   mægþe bisceophad.

Ca.   4. þ.   leornode.   þ ða onfangenan níwan stowe.

5. mynster oððe cyrican to timbrianne þ ða sceoldan.

6. gebedū.   fæstenū.

7. ða tyn.   feowertiglican.   com sū ærenddraca se þe.

9. broðer þ.   þa arfæstan ongunnennysse.

10. geendode.   ðy.

11. þ æfeste.   þæra.   scyra.

12. 7 he ða hi.   geornfulnysse þæra.

13. fæstena 7 gebeda.   þ.   gecyged.

14. ea.   eawfæstū.   gestaðelode.

15. þa ðeawū on lindesfarena ea.   áfeded wæs.

16. ða he ða.   gear on ðære.   biscophád.

Page 232. 17. gyminge. profast.

- B.** 18. ealdormenn ofer sette. gelamp þ. Þan sylfan.
 19. becóm in Þa tide. wales (*p. 184*). mancynn wæs.
 20. Þær gestanden licūlicre untrumnesse.
 21. lichama. ute. þa.
 22. forðyrnendre tíde on Þam ylcan. cyrce.
 23. eadegan scā. 7. Þære.
 24. lichama geset. weofode.
 25. bysceop ceaddan his breðer to reccanne 7 to rihtanne þ mynster se wæs.
 26. æfter þan bysceop. mann.
 27. heraefter secgeað. hi.
 28. cynebill 7 cealin. ealle góde sacerdas þ seldan.
 29. mære 7 góde. bysceopas . II . mæssepreostas ealle þa.

- O.** 17. 7 swylce. þyses. gemy,ne (*1st y out of e; 1st stroke of m and final e on eras.*). prauas 7 ealdormen.
 18. gelamp þ. þam sylfan mynstre (*y in my on eras. of i*).
 19. becom on þa tide. deadlicnesse 7 woes. mancynn.
 20. Þa. gestanden licumlicre.
 21. ærest wæs úte (*e squeezed in*) bebyriged þa.
 22. on þam ylcan. cyrice. on are. 7 eft on. lichama.
 23. salde. bisceop. reccanne.
 24. breþer. æf þon byssceop.
 25. heraefter. hi. gebroþor . ced .
 26. cynebill . 7 celin . (*sic*). sacerdos.
 27. bisceopas 7 twegen mæssepreostas ealle þa.

- Ca.** 17. 7 swylce. ðysses. gemyne. prauast 7 ealdormen
 18. Þa gelamp þ. Þam sylfan.
 19. becom on Þa. myclan deadlicynsse 7 woes. mancynn.
 20. Þa. Þær gestanden licumlicre untrumnyssse.
 21. ærest wæs úte bebyriged. wæs æfter forðgongendre tíde on þa ylcan.
 22. cyrice.
 23. on are. 7 eft on.
 24. g,ted. þa wibede.
 25. (*p. 83*) se þ þ. reccanne æft hī.
 26. man.
 27. hi IIII gebroðro.
 28. cynebill 7 celin. sacerdas twegen (*rest wanting*).
 29. 7 twegen mæssepreostas ealle.

Page 232. 30. mid þa ⁱ ða gebroðor þa ðe on.

- B.**
- 31. on eastseaxena.   bysceop forðferende.
  - 32. bebyrgendne on norðhymbrū.   of ðam.
  - 33. mynstre oð þ hi ðider cōmon.   hi 7 willnodon.
-

O. 30. broþor.   on.

- 31. on.   mægþe hiora bisceop forðferedne (53^a) 7 bebyrigedne
on norþanhymbrum.   þam.   comon.   hi 7 willnadon
(7 on eras.).
-

Ca. 30. ða gebroðra þ gehyrdon.   ðe on.

- 31. on.   þ forðferedne.
  - 32. bebyrigedne on norðanhymbrū.   XXX.
  - 33. ðider coman.   hi 7 wilnedon.
-

Page 234. 1. lice oððe gode fyllgan gif þ.   licode oððe forðferede.

- B.**
- 2. byrgede.   hi.   fram ðam gebroðrū.
  - 3. onfangene.   7 hi.   ðær.   wale.   foresprecenan
heora aldræs hrædlice.
  - 4. butan anū cnihte.
  - 5. ðam cuþ standeð þ.   gebedū þæs bysceopes fram.
  - 6. gescilded.   forðam.   þi.   æfter lyfde.
  - 7. geowritu (*dot*).   leornode.   ongeat.
-

O. 1. oððe góðe (*accent erased*).   lifigean.   oððe.

- 2. bebyrgede.   hie.   fram.   broþrum.
  - 3. onfongene.   7 hie.
  - 4. woles hrædlice forþferdon.   bebyrigde (*i afterthought*).
butan anum cnihte.
  - 5. þam cuð (u *on eras. of two*) standeð þ.   gebedū.   bisceopes
fram deaþe.   forþon.
  - 6. he (*out of me*) mycelre.   æfter.
  - 7. gewrita.
-

Ca. 1. oððe.   lifian.   þ.   licade oððe forðferende.

- 2. bebyrigede.   hi.   frā.   broðrū.

3. onfangene.   7 hi.   ðæs.

4. woles hrædlice.   bebyrigde.   butan anū cnihte.

5. ðam.   standeð þ.   gebedū.   þ frā.

6. ðy.   æft life georne.

7. gewritu.   ⁿo,gæt.

- Page 234. 8. leornode (*p. 185*) on.   þ.   wætere fullwihtes baðe.
- B.**
9. acenned 7.   þā wylle.
  10. baðes fram synnū aþwogen 7.   geðeah þ.
  11. man.   halgode.   manegū on.
  12. cyricum.   bríce.   be ðā.   tweganne.
  13. gelyfanne swa we áer.   þ.   mid ðære.
  14. gescilded frā ðære tide his deaþes.   lichaman.
  15. cóm.   to þā þ.   æghwæþer.   écan.
  16. beswicode 7 swyld oðrū eac gebroðrum lífes þenunge 7 eac
ecre hælo þurh his lifes.
  18. ISSum (*space*) tidum.   myd.   grimre.
  19. únaræfnedlice þrowode.   myrena.
  20. eác.   nyhtan.   nýde.
  21. þ.   hī bead.   sybbe únrim madma.
-
- O.**
8. on.   þ.   wætere fullwihtes bæþe.
  9. bearne acenned 7 he sona (*earn on eras.*)
  10. bæþes fram.   aþwegen 7 æfter.   geþeah þæt hi,
  11. gehalgade.   monegum on.
  12. cyrricum nyt.   be þam men'nis (*tick to separate*).
twoeganne.
  13. gelyfanne.   þ.   ða.
  14. fram.   þæs lichaman.
  15. com 'to (*dividing tick*).   þon þ.   æghwæþer.
  16. beswicede 7 swilee.   oþrū broþrū.   þegnunge 7
eowre hælo þurh his lifes bysene gegearwade; (*no more*).
  18. (53^b) Ðyssū tidum oswi.   ðy.
  19. unaræfnendlice þrowodon.   cyniniges.
  20. broþor ofslogh.   nyde.
  21. þ.   unrim maðma.
-
- Ca.**
8. geleornode on.   þ.   wætere fulluhtes bæðe.
  9. acenned 7 he.   ðæs.
  10. frā synnū aðwægen 7.   geþeah þ.
  11. mæssepreost.   on.
  12. cyricū nyt.   be þam nis to tweogenne.
  13. gelyfanne.   þ.   ða.
  14. frā.   deaðes to þæs.
  15. cóm.   þon þ.
  16. beswicode 7.   broðrū.   þegnunge 7 eowre hælo þurh
his lifes bysene gegearwade.
  18. Ðyssum tidum oswio.
  19. unaræfnendlice þrowode ðæs.   myrcna.
  20. ofsloh ða.   nyde.
  21. þ.   gebead wið his sibbe 7 gehét unrím maðma.

- Page 234. 22. gyfena. þoñ. manna. mæge 7. þon ðe.
B. 23. cyrde mid his fýnde 7. land. ríce on forwyrd.
 forheregode.
 24. getrywleasa. na his benū.
 25. nolde. se þe þ (ist e out of c ? roughly). gehogode. þ.
 26. fram þam gingrū. fordón.
 27. fordiligan þa. fultume. arfaestnesse.
 28. þa he ða fram ðam. nænige (p. 186). mihte 7.
 29. ða. sylfne biddende þus cwæð.
 30. hæþena ne cann ure gyfe. utan we hi ðam. bringan
 þe hyre onfón cann þ is ure drihten hælende crist and.
 31. ða.
 32. dryhten. syllan wolde his dohtor.
 33. forgifan. clænū. 7 swylce eac XII. bóc land aæhte (sic).

-
- O.** 22. gyfena ma. manna. mæge 7 wið þon þe he eft
 ham cyrde.
 23. land 7 his rice oð.
 24. þa.
 25. þe þ. hæfde (þ he wolde eall þ on his mode gehogade 7
 geteod hæfde) þ he wolde ealle (þ to hæfde struck through).
 26. fram þam gingrum oðða.
 27. fordiligeon þa. fultume. arfestnesse.
 28. fram. mihte 7.
 29. sylfne.
 30. hæþena. ure gyfe ónfon utan.
 31. onfon can urum. 7. dryhten. sellan wolde
 (o out of a) ðæt he wolde. on. mægðhade (g
 squeezed in, not 1st hand) 7.

-
- Ca.** 22. gyfena. þoñ. manna. mæge 7 wið. he
 eft hám cyrde.
 23. land 7 his rice. hergode.
 24. benū.
 25. þ on. þ he.
 26. ðeode frā þam gingrū oðða. fordón.
 27. fultume. arfaestnysse.
 28. fram. mihte 7.
 29. geháte. sylfne (p. 84). cƿ.
 30. hæðena. ure. utan. þa syllan,
 7 bringan
 31. onfon can urū. hælendū. 7. ða gehét.
 32. hī. syllan. þ. dohter.
 33. forgifan. on clænū. 7 swylce.

Page 236. 1. þ. timbrianne.

- B.**
2. medmiclum werede þ. ðam campe.
  3. is þ sæd þ ða hæðenan ðritigū siðum mare werod hæfde þōn osweo.
  4. ealhfriðe (*sic*). suna. getrywende.
  5. on. medmiclū werede. togeanes com.
  6. ecgfrið. ða tíd on myrcna.
  7. þære. aðelwold þone oswoldes.
  8. ðe. fultume.
  9. on dælæ þara wiðerweardra. 7. wann.
  10. fæderan þa. ðæs. hi þ. þ.

C. 4^a. (*complete*) begins.

6. mercna lande.
7. þære cwene. ðonī.
8. ðæs. fultume. scolde.
9. in dæle þara wiþerweardra. Ond. won. eþle 7 wiþ.
10. fæderan. ðe hie þ. þ te.

- O.**
1. boclanda (*last a on eras.*). þ he gode (54^d). tō timbrianne.
  2. medmycele werede þ. campe.
  3. is þ sæd þæt þa hæþenan. þrittigum siþa.
  4. hæfdan þam oswio (*o on eras.*). ealhfriðe his suna. ge-trywende on.
  5. tógenes com.
  6. on ða tid ón.
  7. cynnwisse. þonne.
  8. suna. cyninges. fultume.
  9. on dæle þara wiþerweardra. won. eþele (*final e partly erased*). his fæderan.
  10. þe hie þ. ongunnan þæt.

Ca. 1. boclande. þ he geaf gode. timbrianne.

2. mid medmycele werede þ. þā campe.
3. is þ sæd þ ða hæþenan þrittigū. weorud.
4. hæfdon þonī oswio. ealhfriðe his suna. getrywende on.
5. fultū. medmycle. togeanes cōm.
6. on. tíd on myrcna.
7. cynnwisse. gíslē. ðonī.
8. se ðe hī. fultume.
9. on dæle þara wiðerweardra. won.
10. fæderan. ðæs. hi þ.

Page 236. 11. hæðenan. geflymede 7. aldormanna.

- B.** 12. fultume comon ealle wundor ofslegene (*sic, i.e. wurdon*).
 13. on ðam. æfelhere. broþor.
 14. him. ríce.
 15. man ofsloh eac. eallum. campwerede.
 16. ðyder brohte 7 forðon þe ðis. streame gefolten wæs þa wæs.
 17. éa. micelnesse (*p. 187*). heofonflod.
 18. ongesett. gelamp hit ða hi. þ ðær micle mare
mancynnes adranc.
 19. ðam wætere.
 21. æfter. forðon.

C. 11. geflymde. ealdormanna.

12. ða ðe þæm. fultum, comón ealle.
 13. þæ. æfelhere. broþor.
 14. him.
 15. ðone. sloh. compwerode. himí.
 16. ond forðon þe þis. wunwæde.
 17. sio éa. rena. Ond hiofonflod.
 18. onsæt. þa hie flymde wæron þ.
 19. móncynnes adranc. þæm. þoñ. ofslegen wæron.
 21. ða. óswio. Ond.

O. 11. hæþenan. geflymde 7. ealdormanna.

12. þe: fultume coman lytestne.
 13. ofslagene on þam. æfelherc. broþor.
 14. æfter him.
 15. slogh.
 16. 7 forþon þe þis. neh winwæde.
 17. fore rene. heofonflod.
 18. ónset þa gelamp. þa hie.
 19. ma. adranc (54^b). wætere. wæron.
 21. ða. oswi, æfter. dryhtne geheht.

Ca. 11. þ ða hæðenan. slægene 7 geflymde 7 XXX ealdormanna.

12. þa. fultume coman lytestne.
 13. ofslagene on þam. broðer.
 15. ðone. sloh. campweorude. hī.
 16. 7 forðon ðe ðis. winwæde.
 17. éa. rénes mycelnysse swyðe.
 18. mycel onsæt. gelamp. hi. þ. mycele.
 19. adranc. þa wætere þonñ. ofslægen.
 21. ða. oswio. ðe. gehét.

Page 236. 22. þanc sæde 7 ælfflæde.

- B.** 23. forgeaf. arce clænnesse 7 eac swylee.
 24. XII. boclānd. camphades. hyrsumnesse.
 25. begangenne. camphād. munucstowū.
 26. woruldspeda 7 æhta. þ hi sceoldon. sibbe eallre þeode.
 27. ðæs landes. huntwelftig hyda.
 28. deora byrig mægðe 7. in beornica mægðe þa.
 29. osweos ðæs.
 30. þ. ea on ðā. on. tīd.
-

- C.** 22. ðām. þanc sæde. ælfflæde. ^odechter.
 23. forgeaf. ecre clænnesse. eāc.
 24. XII. bocland. hernesse.
 25. begongenne ðone. Ond to munucstowū.
 26. Ond. þ hie.
 27. ðingian. ðeode.
 28. 7 sextig in deara mægþe sextig in beornicū ða.
 29. sio. (4^b complete) dohtor ōswies ðæs.
 30. þ. is nēned. ea in ðām. ða.
-

- O.** 22. þam forgyfenan. þanc sæde 7.
 23. forgeaf 7 him gehalgade ecere clænnesse 7. swylee þa
     twelf boclānd.
 24. eo,ðlices camphades. herenesse.
 25. þonne heofonlican camphad. ^umun,estowum.
 26. woruldspede (oru on eras.). þ hie sceoldan.
 27. landes.
 28. 7 sixtig. dæra (a of æ eras.) mægþe. sixtig (si out
     of se) on beorniciū ða.
 29. gehalgad on þ.
 30. ðe. heorot (t on eras.). on þam. on.
-

- Ca.** 22. ðām. þanc sæde 7.
 23. forgeaf 7 hi. ecere clænnysse 7. swylce.
 24. hī. camphades. eorðlicere herenysse.
 25. camphad. munuestowū.
 26. hī. þ hi sceoldan.
 27. ðeode. landes.
 28. 7 sixtig. sixtig on beornicū ða.
 30. on þ. ðe. heortea on þā. on.

Page 236. 31. hild ubbudesse (*u not closed*). æfter twam gebohtæ ·X·

B. hyda landes hyre to æhte on ðære stowe þe.

32. nemned. 7 ðær.

33. getimbredē on ðam se gemyngodæ (*dot*) þas.

34. leornigmanna. 7. æfter.

C. 31. abbudisse sio æfter twā. londes.

32. ðære stowe sio. þær hio.

33. getimbredē in ðæm sio gemyndgade.

34. Ond leornigmōn. eft æfter ðon.

O. 31. hild abbuddisse. æfter twam gearum. landes.

32. on. on. stowe. streoneshalh. þær hio.

33. getimbrade on þam. gemyndgade.

34. leornigmān. 7 eft æfter.

Ca. 31. abbudisse. twā. landes.

32. on æhte on. stowe. geeweden streoneshalh.

33. on þā. gemynegode. dohter. leornigmōn

reogollices. 7. ðon.

Page 238. 1. ðæs. þ hyræ.

B. 2. þ is ánes geares wana syxtig wintra þas ðe heo clypenesse (^{ra}*above 1st hand*).

3. gemyndum.

4. inneode on ðam. hyre. hyre.

C. 1. op þæt hire.

2. þ. sextig. hio.

3. Ond to gemyndū ðæs.

4. fæne. ðæm. hio 7 oswio. Ond.

O. 1. oðð hyre daga. þ.

2. won, þe ^asixtig. tó.

3. gymungum (*u on eras.*). heofonlicum (*sic*).

4. on þam. óswio hire fæder (55^a).

Ca. 1. oð hire daga.

2. þ. wona sixtig.

3. clypnysse. gymungū. heofonlicū.

4. on þā. oswio.

Page 238. 5. hyre módorfæder (*p. 188*) monige æðele menn.

- B.**
- 6. cyrCAN. by,gede.
  - 7. ðy þroteoðan. rices gefremede on þam lande ðe leod is hatte.
  - 8. sefonteoðan. calendarum decembriū mid.
  - 9. nyttweorðnesse æghwæðeres.
  - 10. forðon. ðeode alysde. fram.
  - 11. heregunge ðara hæþenra. myrcna. 7 ðara.
  - 12. ofheawenum. getrywleasan.
  - 13. gecyrde. myrcna bysceop. lindesfarona.
  - 14. dioma. sædon.

-
- C.**
- 5. æþeLe.
  - 6. ciricean. ápostoles. bebyrgede.
  - 7. ðis. óswio. þritigējan.
  - 8. ðæm. ðe. sefontigējan.
  - 9. decembriúm. nytnesse æghwæþeres.
  - 10. forðon. ðeode. Ond. frō.
  - 11. ðara hæþenra. swelce. ðeode. Ond.
  - 12. óf aheaunúm ðy. hæfde (*sic*) penda to gefe.
  - 13. bisceop. Ond lindesfearona.
  - 14. dema. sædon in middelenglū.

-
- O.**
- 5. modur. modurfæder edwine.
  - 6. æþeLe on. cyricean. bebyrigde.
  - 7. oswio. þreotegeþan. on þam lande. hatte (te
on eras.—*ist hand !—*) þi (i out of e) seofanteoþan.
kalendarum.
  - 9. nytnesse æghwæþeres.
  - 10. alysde. fram.
  - 11. hæþenra.
  - 12. nehmægþa (e on eras.). ofaheawenum. gyfe.
  - 13. gecyrde. bysceop.
  - 14. . déma . (*dots as shown*). sædon.

-
- Ca.**
- 5. modur. modurfæder edwine.
  - 6. on. cyricean. bebyrigde.
  - 7. ðis. oswio. ðy þreoteogeðan. on þā lande.
  - 8. dæge (*d out of g, no erasure*).
  - 9. decembriú. mycelre nytnysse æghwæþeres.
  - 10. ðeode alysde. frā.
  - 11. myrcna ðeode 7 þæra.
  - 12. ofaheawenū. gyfe.
  - 13. gecyrde. 7 lindesfearnea 7 middelengla geworden. ^{cedd}
  - 14. sædon.

Page 238. 15. on.

- B.**
- 16. ceallah.   bysceopþenunge.   enlū lifiende.
  - 17. ȝ to scottū.   cynnes þridda wæs trumhere haten se.
  - 18. angecynnes.   wæs ȝ gehadud fram scottum.
  - 19. on ðam.
  - 20. þe is cweden ingettlingum þ.
  - 21. gemyngodon ȝ.
  - 22. mage for clænsunge.   unrihtan.
  - 23. þ he forge fæder stowe [*i.e.* forgefe ðær].
  - 24. timbrianne þam.   ðeowe trumhere.
-

C. 15. æfterra.

- 16. cellach.   bisceop þenunge in englū and (5^a *complete*) lifgende.
  - 17. scottū.   aeghwæþer hiora.
  - 18. þridda bisceop.   trūhere.   ongecynnes.
  - 19. gehadod frō scottū.   abbot in ðæm.
  - 20. In getlingū þ is sio.
  - 21. gemyngedon.
  - 22. sio.   for geclænsunge.
  - 23. oswio ðone.   þ.   forgeafe.
  - 24. ðæm.
-

O. 15. on midelenglum.   bebyriged.   æftra.

- 16. cellach.   bisceopþenunḡ on.
  - 17. aeghwæþer hiora.
  - 18. bisceop.   trumhere.   angel (*a out of o, gel on eras.*).
  - 19. gehalgad fram.   on þam.
  - 20. on getlingum.   óswine.
  - 21. ófslegen.   gemyngedon ȝ forþon.
  - 22. mage.   geclænsunge (*ns on eras.*).
  - 23. oswio.   þ.   mynst (55^b).
  - 24. ón to timbrianne þam.   trumhere.
-

Ca. 15. on middelenglū.   bebyriged.

- 16. cellach.   on e,glum.
- 17. scottū.
- 18. b.   trumhere.   ongolcynnes.
- 19. gehalgad frā scottū.   on þā.
- 20. is cweden on getlingū.   oswine cyning ofslægen.
- 21. gemynegodon ȝ.
- 22. mage for.   slæges.   bæd heo oswio ðone.
- 23. þ.   forgeafe.
- 24. timbrianne þā.   trumhere.

Page 238. 25. þe eac. he wæs. ofslagenan. þ in þam.

B. 26. singale gebeda. aeghwæþeres. écre.

27. ðæs ofslagenan (*p. 189*). het. Hwæt.

28. ylca. æfter, (*corrector*). fulle myrcna.

29. on ealdordóm onfeng 7 ofer wæs ond.

30. ðeode. ðam.

31. angelcynnes ríce.

32. on. tíd.

34. suðmyrena ríce. syndon ðæs ðe menn cweðaþ . V.

C. 25. ðe he eác swilce. þ in ðæm.

26. wæren (*e out of o*). aeghwæþeres.

27. Ond hwæt. ða.

28. oswio. full.

29. ðeode 7 swilce eác ðæ oðrū. ealdordome.

30. swilce eác pehta ðeode óf þæm.

31. óngelcynnes. underðeodde. Ond. herenesse.

32. ða. eác swilce oswiō. þæ.

33. ðæs. syndon þæs ðe m cweðað.

O. 25. forþon. swilce. þ on þam.

26. wæran singal ^egebeda fore aeghwæþeres.

27. ofslægenan. heht, hwæt (*eras. of 7*).

28. oþrum folcū. þrio. full.

29. 7 he swilce (*wi on eras.*). pehita.

30. ongel. herenesse.

32. on. oswio se cyning gef.

33. peadan, . forþon. syndon. cweðað.

Ca. 25. ðæs ofslægena (*sic*). þ on ðam.

26. singale gebeda. aeghwæðeres.

27. ðæs ofslægenan. ðe. ^esl,an het hwæt. ða se cyning oswio æft.

28. slæge. wint full.

29. ðeode. eac ðære oðrū folcū suþmægða on ealdordome.

30. fore. 7. pehta ðeode.

31. ongelcynnes ríce underðeodde 7 hī.

32. herenysse.

33. on ða tíd. oswio gæf.

34. ðe. suðmyrena. syndon ðæs þe menn.

- Page 240. 1. Ðusendo. 7 Ða syndon tosceadene. treotan.
B. 2. norÐmyreū. landes is Ðreo Ðusendo.
 3. ylca. nyhstan lenctyne. mánfulice acweald.
 4. þæs ðe menn. wifes. Ða easterlican tide æt symbolnessū.
 6. begins þa Ða . III . winter. þæs cyninges omitted. wunno
*(corrector's additions, the stop is seen dark in the pale o, which
 is a little above the line).* myrcena.
 8. ealdormenn 7 eafa 7 eadbryht . ahofon.
 9. myrcum. þoñ he georne (he partly corrected into y in
old ink). digollice.
 10. ealdormenn.

- C.** 1. Ða syndon tosceadne.
 2. norÐmercū Ðara. Ðusendo.
 3. Ðy. lenctene. acweald.
 4. ðe m̄ secgeað. wifes.
 5. (5^b complete) eastorlican tide symbolnesse.
 6. Ond þa þrio. æfter. Ðæs.
 7. Ða wunnun. wiþ oswio. Ond ealdorm̄.
 8. eadbryht. hoofun.
 9. mercum. hie. deagollice.
 10. oínd. Ða ealdorm̄. frēþan. Ond hiora lond.

- O.** 1. þusændo (a of æ eras.). 7 þa syndon tosceadene (e of de
on eras. of two) mid tre . ntan (o eras.).
 2. norÐmyreū (y on eras.) þara landes.
 3. ylca. nyhstan lengtyne swiðe manfullice acweald.
 4. secgeað. wifes on þære eastorlican tide symbolness.
 6. ono þe þa. æfter.
 7. wunnun 7 fuhtun wið óswio.
 8. ealldormenn. eadbryht 7 hofun wulfhere (56^a).
 9. cyninge þone hie. digollice.
 10. awurpan. fremþan.

- Ca.** 1. þussendo. 7. syndon. trentan.
 2. norÐmyreū. landa.
 3. ylca. nyhstan lengtenne swyðe manfullice acweald.
 4. meldunga his agennys wifes on þære eastorlican tide symbol-
 nyses.
 6. begins Ða Ða þeo winter gefyllede.
 7. oswio myrcena heretogan ealdormenn.
 8. eadbryht. wulfhere (p. 86).
 9. suna myrcum. heo. ár digollice.
 10. ealdormenn. fremðan.

Page 240. 11. stranglice geeodon onfengon 7 hi swa freo mid.

- B.**
- 12. drihtne hyrdon þam.
  - 13. ðam. ríce. heofonū gefeonde dydon wæs.
  - 14. he myrcna.
  - 15. trumhere (*p. 190*) bysceop. ðam we fore sædon 7 ær ymb spiacon.
  - 16. iarumon. winferð.
  - 17. endebyrdelice (*dot*) bysceophada. on myrcna.
  - 19. begins wæs ymb syx (*space*). æfter.
  - 20. dryhtnes. eclyp̄.is. þ. sunnan úpp sprungennes.
  - 21. þ. ac wæs atollic on. 7 wæs þy.

- C.**
- 11. hiora. geeodon freedom. Ond hie swa frige.
  - 12. hiora. þæ.
  - 13. þæ ecean. heofonū. ðeodon.
  - 14. wint̄. Ond.
  - 15. trūhere bisceope hī. þām. sædon.
  - 16. æsterra wæs gearumón ðridda. feorða wæs.
  - 17. bisceophada.
  - 18. ðeode.
  - 19. sex. Ond · IIII · 7 sextig æfter.
  - 20. þ. asprungennes þ hio.
  - 21. næfde. atollic ón.

- O.**
- 11. 7 hie swa frie mid.
  - 12. crist þam soþan.
  - 13. on. þeoddon.
  - 15. trumhere bisceop. sædon. æftra. ðridda.
  - 16. f. eordā (*eras. of a of æ?*).
  - 17. on. bysceophada. on.
  - 19. emb. æfter. drihtnes (*d on eras. of c*). eclypsis.
þ. asprungennes þ.
^a
  - 21. ,tollic on to beseonne.

- Ca.**
- 11. geeodan. onfengon And hi swa frige mid.
  - 12. þā. ðam.
  - 13. on heofonū. ðeoddon.
  - 14. myrcna. wint̄.
  - 15. trumhære þ hī. sædon.
  - 16. ðridda.
  - 17. on. þhada. on myrcna.
  - 19. Da. emb.
  - 20. menniscnysse eclypsis. þ. asprungenesse þ.
  - 21. atollice on. beseonne. ðy.

Page 240. 22. dæge magii. monðes hwæthwego. teoðan tíd þæs.

- B.** 23. æfter ðon wæs swylce eac. sæmnunga wóól.
 24. foron herigende. fornimende. brytone swylce.
 25. norðhymbra. wæron. grimmum wale.
 26. lange feorr. wide grimsiende. menigo manna afyldon.
 27. fornaman. wíte. túda.
 28. bisceope norðhimbra bysceop 7 wæs.
 29. 7 árweorðlice. on þā. Ðe is nemned pegma leah þis.
 wíte. éaland.
 31. gehwylcum wæle. cwylmde. ðær. ða tíd. óf
 angelþeode.
 32. æþelingas. oðere. ðara oþerra biscopa tíde.

- C.** 22. ðriddan. magi ðæs. hwæthwega. ða teoðan tid.
 23. æfter ðon swilce. ðy ilcan. seýninga. adl.
 24. forhergende. Ond fornimende. Ond swilce eác norþanhymbre mægþe.
 26. grísiende. mengeo.
 27. fornám ðy wite eác swilce.
 28. colmane (5^b ends).

- O.** 22. magi. þa teoðan tid.
 23. æf, wol 7 aðol (*cross on ð and the o erased*). forhergende
 7 fornimende.
 25. norþanhymbra mægþe.
 26. lange. menio manna afyll. de (1 eras.).
 27. fornám ðy wite. tuda (56^b). æfter.
 28. norðanhymbra bysceop. óf. arwyrðlice bebyriged on þam.
 30. peginaleah. þis ylce wite eac swylce hibernia scotta
 ealand Ȝlice þis ilce wite eac swilce hibernia scotta ealonde
 gelice wæle slogh (*þis to Ȝlice struck through*). cwylmde.
 on þa tid. óf angelþeode ge æþelinga ge oþerra ða þe on.
 32. bisceopa.

- Ca.** 22. magi. monðes. ða teoðan tid.
 23. wól 7 adl. fornimende.
 26. lange. menio manna.
 27. fornám ðy wite. ðeow.
 28. colemanne. þ.
 29. arwurðlice bebyriged on þā. is nemned.
 30. weginaleah. wite.
 31. cwylmde. ðær on þa tíd.
 32. angelþeode ge æþelinga ge oðra þa ðe on. biscpa.

- Page 242. 1. colomannes. eþelturf. ðider.
B. 2. forhæbbēn (*p. 191*) dra lifes 7.
 3. drohtunge. regollicū life.
 4. getrywlice 7 eaðmodlice dryhtne.
 5. góde larowas. 7 ealle hí.
 6. him andlyfene butan.
 7. leornianne. orsceatinga geafon.
 9. betwyh ðyssum. æþelingas. gleawnesse.
 10. menn. angelþeode æðelhún 7 ecgbriht.
 11. gode se leofa wer. sylfa. swylce. æfterfylgandan yldo.
 12. forr. leornunge.
 13. 7 ða he gelæred.
 14. bispō gewordon (*sic*). lindes iglande (*sic*). tide.
-

- O.** 1. eþelturf. gewitan.
 2. forhæbbendra lifes 7.
 3. on. drohtunge on. life.
 5. godecund. e (*i eras.*). 7. hie.
 6. 7 lyfene. sealdan. bec on to leornian, .
 7. geafan.
 9. betwihn. æþelingas. gleaunesse.
 10. óf ongelþeode. ecb,rlit. æþelwines broþor.
 11. sylfa. (*i eras.*). æfterfylgandan yldo.
 12. for in,gan. leornunge 7 þa he wel (57^a).
 13. hweaf (*sic*). eðele.
 14. bysceop. on lindesse lande. tide.
-

- Ca.** 1. colemanne forletton. gewitan.
 2. godcunde. forhæbbendra lifes 7.
 3. on reogollicū life.
 4. þeowdon.
 5. hī. sohtan 7. hi.
 6. hī. 7 lyfne butan.
 7. leornianne. geafon.
 9. betwiñ ðas. æþelingas mycelre. glauwnesse.
 10. angelþeode æðelhun. ecbryht. æþelwines.
 11. broðer. sylfa. swylce.
 12. yldo. for. leornunge.
 13. 7. well. eðele.
 14. bispō (*p. 87*). on lindesse lande. tide. cyricean
     7 well
     æðelice.

- Page 242. 15. æbellice.   rihte.   hi on ðam.
B.   16. scittisc.   raht melsígi 7.   gefærana oððe.
  17. on ðære.   wales.
  18. ðurh oþere stowe wæron todælede.   hi.   mid adle.
  19. ylcan.   hefinglice swencte þ him man.
  20. ða áras eebryht swá.   sum mæssepreost sæde þ.
  21. sylfes muðe.
  22. myd þy he (*p. 192*).   þ.   sceolde.   deaþ.
  23. ða.   he út· on digolnesse of.   þe þa úntruman meín inne.
  24. ana.   on digolre stowe.   ongann.

C. S. 22. 7 wende.

- O.** 15. cyrcean æbelice 7 wel heold 7 wel heold (*2nd set struck through*).   rihte.   hi on þam.
  16. ðe on scyttisc (*i out of e badly*) is nemned rathmelsigi (*final i on eras.*) 7.   oððe on þære deadlicnesse weles of worolde.
  ne
  17. genume,
  ,todælede þa
  18. oþre stowe,wæron hi.
  19. ða adle þære ylcan.   hefiglice (*ic out of ye*).
  20. ecbyrht.   eald.
  21. arwyrðe sæde þ.   sylfes.
  22. 7 he wende.   swyltan sceolde.
  23. eode he ut on.   þa.   untruman men (*man in margin, not 1st hand, e on eras.*).
  24. inne restan 7 ana.   on digolre stowe.   ongan þencan
  be.

- Ca.** 15. rihte.   hi on þam.
  16. on.   nemned.   7.   oððe.
  17. on.   deadlicnyssse.   wæles.   genumege (*sic*).
  18. stowe todælede ða.   hi.
  19. adle ðære ylcan deaðlicnyssse swyðe.   hī.
  20. ða.   ecbyrht.   eald.
  21. arwyrðe sæde þ.   sylfes muðe.
  22. þy he.   7 he wende þ.   sceolde.
  23. ða eode he.   on.
  24. men inne restan 7.   on digolre stowc.   ongan.

Page 242. 25. be. dædum 7. myd gemynde.

- B.** 26. ansyne myd tearum ðwoh. innewarde.
 27. þ. ða gyta. ðā þe he forþgewitenan. gymeleasnessum
     his deaþe he on cildháde.
 29. on enihtháde. fullfremedlicor. geclænsode 7 hine sylfne.
 30. weorcū genihtsumlicor. beéode swyldce.
 31. gehét þ he á. góde. líf on elðeodignesse libban.
 32. brytene hweorfán.
 33. 7 he butan sealmsange. tíða gyf hym lichaman.
 34. úntrumnes. wiðstode ðæt he æghwylce. eallne.
 35. herunge asunge in þæt he æghwylcre.

C. S. 29. of tide.

- O.** 25. dædum 7. onbryrded. gemynde.
 26. ansyn, mid tearum þweoh. inneweardre.
 27. þa gena swyltan. ær þon.
 28. be þam forðgewitenum gymeleasnessum (y on eras.). ða
     þe he on.
 29. on enihthade. fullfremedlicor of tide. geclænsade (ns on
     eras.).
 30. sylfne. weorcū genihtsumlicor. be,ode swyldce.
 31. gehet þæt he a. lif on el (57^b) þeodignesse lyfian.
 32. ealande.
 33. þ he butan sealmsange regollicre tida. lichaman untrumnesse.
 34. wiðstode þ he æghwilce. ealne. on.
 35. asunge ... (3 eras.). he ælcere.

- Ca.** 25. be. 7. onbryrded. gemynde.
 26. ansyne. innewardre.
 27. þ. gyta.
 28. be ðam forðgewitenu gymeleasnyssum. ða þe he on.
 29. on enihthade. fullfremedlicor of þære tide.
 30. sylfne. godū weorcū. genihtsumlicor. swyldce.
 31. gehét þ,awolde (*sic*). lif on ælðeodignyssse lyfian.
 32. ealande.
 33. þ he butan sealmsange reogollicre tide gif hī.
 34. untrumnyssse ne wiðstode þ he æghwylce. ealne. on
     gemynde.
 35. herenysse asunge 7 þ he.

Page 244. 1. nihte arfæstan wolde ætgædere mid þy.

Þa Þis gehat

B.   7 his béne.

2. geendode.

3. reste 7 mid þy (*rest wanting*).

4. fáec.

5. geræste (*the a of æ erased*).   onbræd.   locode.   Þus cwæþ
éala broðor ecgbryht hwæt.

7. ic ge (*p. 193*) hyhte.   wénde þ wyt nú.   sceoldon ætgædere
in þ ece líf gangan.

8. þu hraðe þ te Þu.   Þæs þe.   forþam.

9. gesyhðe geleornode hwæs.   willnode.

10. þ his bena.   nú.   má.

11. æþelhún þære nyhstan nihte.

12. ecbryht hine adle getrymede.   tíde æfter.

C. S.   3. he *deest* (*before þone*).

O.   1. nihte ætgædere afæste.   þa þis gehat.   his bene.
endode

2. ge,þa.   huse þa gemette he Þone.

3. slæpendne.   þa.   gestahg.

4. 7.   þa.

5. onbræd.   cƿ.

6. broðor ecbyrht eala cƿ.

7. þ wyt.   scoldan ætgædere on þæt ece lif.

8. hwæþere.   onfehst þæt.   forþon.

9. gesyhþe.

10. gehyr,de.   ma.

11. æþelhun.   þære nyhstan neah (*end of line*).

12. ecbryht.   adle getrymede (*rymed on eras.*).   æfter.

Ca.   1. nihte ætgædere afæste.   Þa þis gehát 7 his bene.

2. geendode.   húse þa.

3. he Þone.   slæpendne.   gestahg.

4. 7 mid.

5. onbræd.   geðofta.   hī.

6. cƿ.   broðor ecgbyrht.   cƿ.

7. þ.   scoldan ætgædere on þ ece lif.

8. hwæðere þ.   onfehst þ Þu.

9. gesihðe geleornade.   hī wilnode.

10. þ his.   sculan.   má.

11. Þære nyhstan niht.

12. ecbryht.   adle getrymede.

Page 244. 13. hád. efenwyrðum. frætwode.

- B.** 14. 7 æfter manegum. godum. willnode.
 15. myd. he ða. eald 7 he leornode to þam heofonlican.
 16. on. 7 mannþwærnesse.
 17. 7 on forhæfednesse 7 ou bylewytnesse 7 on.
 18. on fullfremednesse 7. þ.
 19. cynne. on ðam. ón elþeodignesse.
 20. lifes. láre ge mid alderlicnesse þreade. árfæstnesse.
 21. ðam godum. he æt ricū mannū.
 22. swyðe bryttode aetyete. eac swylce. ár sædon þ.
 23. on þam feowertiglican. eastrū aene siðe.
 24. 7 ealles swa þeah nymþe. þynre meoluce (p. 194).
 25. þære ylcan. swylce. þ.

C. S. 15. þ he ferde.

- O.** 13. bisceophade. efenwyrþum.
 14. 7 æfter monigum godum.
 15. (58^a) mid þy. eald þ he ferde to þam.
 16. heofonlican rice. on.
 17. on monþwærnesse. forhæffhaefednesse (hæffe *erased*).
     on byl. wetnesse (*blot?*). on soðfæstnesse 7 on.
 18. 7 he þu,h.
 19. cynnū. pehta on þam. on ellþeodignesse.
 20. lifes bysene. ealdor,^{liec}nesse ðrea.
 21. sylena (y on eras. of e). godum. ricum.
 22. eac swylce.
 23. symble on þam feowertiglican. eastran. on.
 25. ylcan forhæfednesse. swylce.

Ca. 13. hád míd efenwyrðum dædū frætwode 7.

14. monigū godum. wilnode.
 15. eald he ferde to þam heofonlican rice.
 16. on. eadmodnysse (p. 88) 7 on monþwernysse.
 17. forhæfednysse 7 soðfæstnysse.
 18. on fulfremednysse 7. þ. ðeode.
 19. cynnū. on þā he on aellðeodignesse.
 20. lifes bysne. ealdorlicnysse. arfæstnysse.
 21. þā godū ðe. rícu monnū.
 22. swyðe. eac swylce his. ðe. þ.
 23. symble on þā feowertiglican fæstene. eastran.
     siðe on.
     butan
 24. ðeah nemne. þynre.
 25. þære ylcan forhæfdnysse gemett. swylce. þ.

- Page 244. 26. gebyrðtide þæt. daga ær pentecosten.
B. 28. Etweonū (*space*). þissū þingum sende eallfrið se cing
osweos suna willfrið.
29. þ. man.
30. ofer sæ to hadigenne to egelbrihte.
31. be þam. sædon se ðe. brytene.
32. bisscop wæs geworden. And.

- O.** 26. -tide (*e small; afterthought*). æfter.
28. Betwih þas þing. oswioes. willfreþ.
29. . mæssepreost (*eras. of s.*). bysceope.
30. tó hadianne. ægelbyrhte bysceope be þam.
31. sædon. (58^b) forlet. bysceop. 7.

- Ca.** 28. Betwih. eallfrið. oswioes. willfreð.
29. þ hi mon. hī. hiwū. bisceope.
30. sáe. ægelbyrhte.
31. bisceope be þam. áer. forlét.
32. bisceop. 7.

- Page 246. 1. gehalgod fram. myd. áre efencymendum manegum.
B. 2. ðære. þam cynelican tune se is genemned.
3. þa he ða þa he ða gyta wæs æfter (*line under 1st þa he ða modern?*). þam ofersæligum dælum wæs wunigende þa wæs.
4. onhyrigende.
5. geornfulnesse. centlande. on.
6. ðeawū. on. gewrita.

- O.** 1. frā. are. monegum bisceopum.
2. on þam cynelican tune. geciged.
3. on conpendia. ða he þa gena æfter. on þam ofersælicū.
4. dælum wu,iende þa. oswio. onhyrigende.
5. geornfullnesse. on.
6. gemetfæstne (*met at end of line not 1st hand*). on. gewrita.

- Ca.** 1. gehalgod frā hī. are efencumendū monigū.
2. bisceopū. on þam cynelican tune. gecyged.
3. onconpendia. ða gyta æft. on þa ofersælicū.
4. dælum wunigende wæs. oswio. onhyrigende.
5. geornfulnysse. on.
6. þeawū. on. gewrita.

Page 246. 7. 7 þa ða he on gewritum leornode tō.

- B.**
- 8. bisceope.
  - 9. cyrican.
  - 10. haten 7 wæs ceddes broþor. árweorðan. ðæs.
  - 11. ge (*p. 195*) myngodon. cining. eac him mid his preost eadaeth.
  - 12. æfter. ealhferðes ríce.
  - 13. hreopum. bisscop. ða hi ða. centlande comon ða.
  - 14. hi þone arcebiscop þe for hine geset wæs (*rest wanting*).
  - 16. cyrdon hi. westseaxena lande ðær.
  - 17. fram. mann. gehalgod.
  - 18. nam. brytta þeode on gesiðscype.

- C.**
- 15. (*6ª complete*) Ond þa geta. oþer bisceop. geset.
  - 16. þa cirdon hie. bisceop gehalgod nā he (*rest wanting*).
  - 18. bisceopas on bretta þeode.

- O.**
- 7. 7 þa ða he on gewritum. on.
  - 8. sceolde. bisceope gehal gad. cyricean.
  - 10. broþor þæs arwyrðan bysceopes.
  - 11. gemyngedon.
  - 12. eadæth (*a of æ and t erased*). æfter. on ecferþes rice on hrypū (*y on eras. of i*).
_e
  - 13. to bysceop, ða hi þa to cent. (*i eras.*). coman.
  - 14. hi þone aercebysceop (*e of æ eras.*). geferde (*all on eras.*) of worulde.
  - 15. 7 þa gyta. oþer bysceop.
  - 16. þa cyrdon (*y on eras.*) hi tō. bisceop.
  - 17. fram hī. man tō (*59^a*) bysceope.
  - 18. nam. bysceopas. brytta þeode on gesiðscype.

- Ca.**
- 7. 7 þa ðe he on gewritū. leornode. on.
  - 8. weorcū. fyligende. þ.
  - 9. cyrican. eoferwicceastre wæs he mæssepreost 7 ceadda.
  - 10. broðer þæs arwurðan þ.
  - 11. gemynegodon sende eac se cyning mid.
  - 12. on ecferðes rice on hrypū wæs to þ.
  - 13. ða hi ða. coman.
  - 14. hi. arecebiscop (*sic*). geferedne of worulde 7.
  - 15. gyta. oðer for hine. cyrdon hi.
  - 16. þ.
  - 17. frā hī. foresp,ecena. man to þ gehal gad.
^r
  - 18. nam. bisceopas on brytta þeode on gésiðscipe.

- Page 246. 19. Ða tíð.   biscoþ þam wine.   ealre.
B. 20. brytene.   ðe.   gehalgod.   Ða wæs se ceadda fram.
 21. him gehalgod. And.   ongann Ða.   gýman (*the y on
erasure of a blot*).
 22. clænnesse.   eaðmodnesse.
 23. forhæfednesse.   geornesse syllan 7.   birig 7 land.
 24. ceastrā.   hús for.   þuruhfaran.
 25. Ðara apostola.   gangende.
 26. godan.
 27. Ðeawum 7 æfter his bigsone (*dots above and below g*) ceddes his
gehyrendese (*last e small and by corrector*) trymende . (*eras. of
final s?*).

- C.** 19. Næs in Ða tid.   bisceop butan þā.   ealre breotone.
 20. gehalgod.   frō hím.
 21. bisceope.   órgan.   geñne.
 22. gedon.   ciriclecan soðfæstnesse.   clænnesse.   eaðmodnesse.
 23. forhæfdnesse.   geornnesse.   7 burh 7 land.
 24. for godes spellicre lare.   næs na ridende.
 25. apostola Ðeawe.   fotū.
 26. óf discipulū.   Ðæs godan bisceopes.   dædū.
 27. þeawū 7 æfter.   ceaddes hís.

- O.** 19. on þa tid.   bysceop.   on eallre brytene.
 20. ceadda fram.
 21. bysceope gehalgad.   7.   ongan.   ⁿgyme,ne (*y on eras.*).
 22. gedon þare cyriclican soðfæstnesse 7 clæn,esse 7 eaðmodnesse.
 23. forhæfdnesse.   geornesse syllan 7.   land.
 24. for.   lare þurhferan nalæs.
 25. apostola.   gangende wæs.
 26. aidanes (*ai on eras.*).   godan bysceopes.
 27. æft.   broþor his hired.

- Ca.** 19. on Ða tíð.   þ butan þā.   on ealre.
 20. Ðara.   gehalgod.   ceadda fram hī.
 21. 7.   ongan.   gymene.
 22. gedon.   cyriclican soðfæstnysse.   clænnysse.   eadmodnysse.
 23. forhæfdnysse.   geornysse syllan 7.   land.
 24. for god (*p. 89*) spellicre.   lare Þurhfieran nalæs.
 25. apostola.   gangende.
 26. discipulū.   godan.   dædū.
 27. þeawū æft bysne.   broðer his hired.

Page 246. 28. ða com. on brytene.

- B.** 29. manige. þære (*p. 196*). rihtgelyfendra.
 30. cyrigan angelcynnes.
 31. láre. ðanan. þ. rihtgelyfede lár.
 32. 7. betweonan angle eardedon.
 33. rihtgelyfedan. ge inn gehygde rihtra. manegū
 oðrū wisū oððe.

C. 28. ða cō eác swilce wilferð.

29. bisceope. Ond eác swilce. rihtgelyfedra.
 30. ðære romanescan ciricean ongelcynnes.
 31. ðanon. þ te sio riht ḡ lefde lar.
 32. dæghwælice. betweoh óngle eardedon.
 33. lare wiþerwearde. easterna. monegū oþrum wisū.

- O.** 28. com. swylce monige (*omitted words at foot of page, variants on, bysceope gehalgad*).
 29. rihtgelyfedra.
 30. ðære. cyrcean ángel. cyricum.
 31. þanon. ryhtgelyfde lar.
 32. 7. þa þe betwyh.
 33. eardedon 7 þære rihtgelyfdon lare wiþerwearde. on
 gehylde. on. oþrū. oððe.

Ca. 28. com. willferð on breotene.

29. þ gehalgad. rihtgelyfedra.
 30. ðære. cyrcean angelcynnes cyricū.
 31. ðanon. þ. lar.
 32. 7. ða þe betwyh angle.
 33. eardodon. rihtlyfedon lare. on gehylde. on
 monegū. wisū oððe.

Page 248. 1. þ hi riht mid hī healdan woldon oððe hi ham to heora eþle

- B.** comon.

- C.** 1. hira. þ hie. mid hiñ. wolden oððe hā.
 2. hiora eþle.

- O.** 1. þ hie. mid him healdon. oððe.
 2. eðele (*hwurfan in margin, not 1st hand*).

- Ca.** 1. þ hi. mid hī. oððe hā.
 2. hweorfan.

Page 248. 3. Yssū (*space for þ*).   tídum angelcyningas ða æþelestan.
norþanhymbra.

B.

4. ecgbryht cantwara.   betweonan.
  5. tó.   þā.   angelcynnes.
  6. cyricū forþon.   ongeat.   fram scottū.
  7. afedē wære 7 gelæred þ te.   cyrice.
  8. rihtgelyfed þa.   hi.   genamon.
  9. halegan.   angelþeode godne.   geþungene.   biscopháde.
  10. nama.   wigheard 7 wæs.   geferscype.
  11. hi híne to.   þ.   man.
-

C.

3. (6^b *complete*) þissū tidū ongel —.   ða.   óswio.   norþanhymbra.
  4. Ond.   cantwara.   betwih.
  5. be þæ stalle ongel —.
  6. ciricean.   oswio.   ongeat þeah ðe he frō.
  7. þte sio.   sio.
  8. rihtgelefed.   hie 7 genaman.
  9. ciricean ongel ðeode godne.   Ond.   bisceophade.
  10. ðæs bisceopes.
  11. Ond hie.   ða.   þ.
-

D.

3. Dyssum · · (y on eras. of a, um eras.)   ongelcyn,ngas ða
æþelestan.   oswio norþanhymbra.
  4. ecbyrht cantwara.   betwih.
  5. tó.   be þam stalle angelcynnes cyricean.
  6. oswio soðlice ongeat.   fram.
  7. þat seo romanisce 7 seo.
  8. rihtgelyfed þa gecuran hi.   genaman.
  9. cyricean ongelþeode godne.   bisceophade.
  10. noma (*squeezed in on eras.*)   geferscype þæs bysceopes.
  11. hie.   þ.
-

Ca.

3. Dyssum tidū ongel —.   æþelestan oswio.
4. ecbyrht canwara (t recent ?).   betwih hī.
5. be ðam stalle angel —.
6. cyrikan.   oswio.   ongeat.   ðe he frā scottū.
7. þ seo romanisce 7 seo.
8. rihtgelyfed þa gecuran hi.   genáman.
9. cyricean ongel.   godne.   geðunningenne.
10. sumne mæssepreost.
11. bisceopes.   hi hine ða.   þ.

Page 248. 12. sceolde. tō biscope gehalgian 7 éac to arcebiskeope þ te

B. rihtgelyfde (p. 197) biscopas mihton beon fram him gehalgode
geond ealle angelcynnes ðeode godes ciricū þa he þa . wigheard.

14. rome becóm.

15. ærþon þe. biscopaháde. becuman moste 7 wæs mid.

16. forþferde þa.

17. uitalicus. wessexena.

18. ongeat his arfæstnesse. hâte.

19. þa eadegan life. forþon.

20. godes gescyldnesse. soþan. 7 to þam.

21. gehwyrfed hæfde 7 cwæþ þ.

C. 12. bisceope. þ. ercebisceopes.

13. Ond rihtgelefde bisceopas ðurh. óngelcynnes ciricean.

14. siðþan aidan (*sic*). ða he ða. becō.

15. ðe he to bisceophade.

17. þa. uitalicus. óswio. lufsūlic.

18. ongeat. arfæstne.

19. ða. ðæ. life. Ond for þæ.

20. gescildnesse. þæ soðan geleafan þæ.

21. gehwerfed. Ond ew þ.

O. 12. sceolde þær to bisceope. þ. ærcebysceopes (*e of æ eras.*).

13. rihtgelyfde bisceopas. brytone angelcynnes cyricum.

14. syððan. mihte ða he þa. rome becom.

15. ær þon þe. bysceophade. mihte. deaþe.

16. forðferde þa.

17. uitalicus. oswio se,xna. lufsūlic.^a

18. ongeat. arfæstne.

19. eadigan life.

20. soðan ge(6o^a)leafan. þam.

21. 7 cƿ (w on eras. of 2, 2nd þ). on.

Ca. 12. sceolde. b. þ. arcebiscopes.

13. rihtgelyfde bisceopas. brotene angel. cyricū.

14. syððan. mihte ða he ða. rome becóm.

15. ær þon þe. þhade. mihte wæs he.

16. forðferde.

17. uitalicus. oswio. lufsunlice.

18. ongeat. arfæstne. hâte.

19. lufan þe he. ðan eadigan life. forðam. ðurh.

20. gescyldnysse. soðan. þa.

21. 7 cƿ þ. on his ðeode willendlice ricsode þ.

Page 248. 22. Ðeodec. on.

- B.**
- 23. mid criste ricsian. 7. þam.
  - 24. gemyndgode be. deaðe 7 hi swiþe geúnrotsode.
  - 25. forhwain. forþferan sceolde. hī gehet.
  - 26. hi geþungene mann. wyrþne mettan þ hi (y on orig. abrasure?).
  - 27. woldón tō.
  - 28. hwylc. Ða fóre. þ.
  - 29. on þysse æftfyllgandan béc gerysenlicor. gelimplicor writaþ.
-

C. 22. Ðeode. rixade þ.

- 23. mid criste rixsan. eác swilce. Ðæm ēwrite.
  - 24. gemyndgode be. þ.
  - 25. forhwon Ðe þær scolde (6^b ends).
-

O. 22. willendlice ricsode þ. on toweardness ecclice.

- 23. mid criste ricsian. 7. þam.
  - 24. gemyndgode be. deaþe þ hi (i *out of e by eras.*). swiþe.
  - 25. forhwon þe (þ *incompletely eras. to form h.*). sceolde. gehet.
  - 26. he. mihte þ hi. woldan to byscoope.
  - 27. onsendon.
  - 28. hwilc (i *out of e*). gehalg. an (i *eras.*). þ we on þysse æfterfylgandan bec gerisenlicur 7 gelimplicur.
-

Ca. 22. on tōweardnesse écelice.

- 23. mid criste ricsian. 7 he. Ðær. þā. gemynegode be.
  - 24. þ hi.
  - 25. forðon Ðe. forðferan sceolde. hī gehét. ár swa he geþungenne.
  - 26. miétan mihte þ hi.
  - 27. woldan to þ. on (p. 90) sédon.
  - 28. hwylc. Ða for. gehalgad wäre þ we on Ðisse æftfylgandan. gelimplicor.
-

Page 250. 1. N space suits for O. þa ylcan. on eastseaxena

- B.**
- mægþe æfter swiþhelme be þam.
  - 2. ár. sádon (p. 198). ciningas sigehere.
-

- O.**
- 1. On Ða ylcan. on. mægþe æfter swiðhelme (l on eras.).
  - 2. be þam. sádon. sigehere 7 sebba (e out of i, a on eras.).
-

Ca. 1. On Ða ylcan tid. on.

- 2. be þā. sádon. sigehere 7 sibba Ðeah þe hi.

- Page 250. 3. ðe hi. myrcna cininge. wæron.
B. 4. hyrsumnesse seo (o added afterwards) ylce mægp þa east-seaxena. þi heo awelit wæs mid þi.
 5. deaþlicnesse. þa sigehere.
 6. forlét. geryno.
 7. hæþengylde. forþon se sylfa. ealdormenn.
 8. lufoden þis líf 7 þ.
 9. þ for þā gelyfdon þ.
 10. hi. hergas edniwan ða þe. aér. deofolgyld worþodon (wor on erasure of þeo; þ out of w).
 11. gebædon. hi. mihton frā þā wale 7 frā.
 12. deaðlicnesse gescylde. sebba ðonne.
 13. efenyrfeward. ylcan. geornfullnesse.
 14. onfangenan. heald. eallum. 7.
 15. gesælignesse getrywe.

-
- O.** 3. þeh þe hi. myrna (y on eras.). wæron on.
 4. ylce mægp. þa (eras. of 1). ðy.
 5. ðy. deadlicnesse þa se sigehere. þa se. ðy.
 6. cristenan. tō hæþenesse.
 7. forþon þe se sylfa. ealdormen.
 8. óf. lufedon ðis deadlice.
 9. þ (60b) forþum (u on eras.) gelyfdon þ.
 10. ða óngunnan hi. þa þe. deofulgyld.
 11. hie. mihtan fram þam wole.
 12. deadlicnesse gescylde. sebba (ist e out of i).
 13. efenyrfeward (y on eras.). ylcan rices.
 14. ðone onfangennan. 7.
 15. gesælignes getreouli · gefyllde (eras. of f).

-
- Ca.** 3. myrcna. wæron on hernysse.
 4. ylce mægð eastseaxan. wáced.
 5. ðære. deadlicnysse. se sigehere.
 6. ðe. forlét ða geryno. cristenan.
 7. hæðennysse. sylfa. ealdormenn.
 8. deadlice lif 7 þ towarde.
 9. solton ne furðon gelyfdon þ. owære (sic) ða.
 10. hi ða. ða þe aér. deofolgyld.
 11. weorðian 7 gebiddan swylce hi ðurh. ðing mihton frā þā wole 7 frā.
 12. deadlicnysse gescylde. sibba þonñ.
 13. efenyrfeward. ylcan rices. mycelre geornfullnesse ðone onfangenan.
 14. 7.
 15. gesælignysse getreowlice his líf gefyllde.
 16. heræft.

- Page 250. 17. þa þ ða. cing ongeat. him þ bodad. þ te on.
B. 18. mægþe eastseaxena. adilgod wæron ða.
 19. gearomon. bispop þyder. æftfylgend to eastseaxena
mægþe.
 20. hi.
 21. soþfæstnesse. eft gecyrran ond. geornfullnesse.
 22. bispop (*p small and squeezed in; corrector?*). þ. þon
þe me se mæssepreost sæde þe (*p. 199*).
 23. fulltumiend.
 24. mann. 7 he feorr. wide ealle. þurhfæren ^a (*corrector?*)
 25. þ. þæne foresprenan.
 26. ðam þ hi. heargas.
 27. þ deofolgyld þ hi. cyrican.
-

C. S. 24. land 7 *deest before leode*, = **T. B. O.**

- O.** 17. þ. ⁱ cyn,g óngeat. on.
 18. mægþe. óf. geleafan aidlad.
 19. gearomon. bysceop. trūheres æfterfylgende on.
 20. mægþe. gereccanne ðone. hie.
 21. soðfæstness^a gele,fan (*e on eras.*). gecygean. geornfullnesse.
 22. byscep. ðon þe me se. sæde ðe.
 23. 7 fultume,d.ⁿ
 24. bisceop. god. wide. þurhfarende 7 þ.
 25. ðone foresprenan (*re on eras.*). soþfæstnesse.
 26. ðon þ hie. ^r towu . pan (*1 eras.*) þa heargas.
 27. þ deofolgyld þ hie. cyricean óntyndon.
-

- Ca.** 17. ða þ ða. ongeat se cyning. hī. þ on ðære.
 18. dæle. geleafan aidlad. ða.
 19. germanus. b. æft fyligend on ða.
 20. gereccanne. hi to soðfæstnysse.
 21. gecigean. ða. geornfulnysse.
 22. b þ. æft ðon ðe me se mæssepreost. ðe.
 23. 7 fultumend.
 24. b. wide. þa land 7 leode. ðurhfarende 7 þ.
 25. 7 þone forsprecandan. soðfæstnysse.
 26. þ hi forléton. ða heargas 7 þ deofulgyld þ hi.
 27. cyricean.

Page 250. 28. naman cigdon þā hi. wiðcwædon þ hi þam lustlice andettan

B. 7 geleafan þæs écan.

29. æristes. willnodon þ hi.

30. þam swulton þoñ hi in únsyfrenessum mid tryw leasum betweoh deofolgyldum lífdon.

O. 28. naman þam . . (2 eras.) hi. wiðcwædon (61^a) gife^onde (e *out of i, then eras. of e*) andettan. hi ma mid (a *on eras.*). æriste (i *out of e*). willnade. þ hi on þam swulten (n *small and squeezed in*) þoñ hi. unsyfernессum 7 getreowleasnessum.

Ca. 28. naman þam hi. 7 gefeonde andettan.

29. hī á mid. æriste. gewilnode þ hi on þam swulten þonne hi. unsyfernysū 7 getreowleasnysum.

Page 252. 1. Ða þis þus.

B. 2. larowas. blissiende.

Here in B. follow the Interrogations after a space equal to one line, but there is no hint as to their meaning and no headings. They extend from p. 199, 15 to p. 224, 2 incl. Then a space of 1½ lines. No heading to Bk. 4, but an elaborate D in style of 2nd illuminator.

BOOK IV.

4. Begins Ða þam (D ornate, a small; on p. 224). gemyngodan geare. asprungenesse.
5. 7 hwæþere sona. æfterfylgandan wales. moncweallmes ðy.

O. 1. betwyh deofolgyldum lífdon (n *small and squeezed in*) Ða ðis.
2. bysceop. gefeonde (1st e *on eras.*). blissiende.

hwurfan ; Interrogatio beati agusti, episcopi cⁿnturiorū ecclesie (in vermillion from Int—on : eras. of e in cent).

4. ðy gemyngedan geare (on 72^a). asprungenesse.
5. hraðe. æfterfylgandan woles. moncwyldde þi.

Ca. 1. betwi h deofolgyldū lífdon Ða ðis þa ðus gedón wæs 7 se bisceop.
2. hwurfon 7 her endað seo þridde bōc ∴ INTERROGA (all these words on same line).
4. ðy gemynegodan geare (on p. 101 capitals to sunnan). asprungennysse.
5. hraðe. æft fylgandan woles. moncwyldes þy.

Page 252. 6. *sixta (six on eras.)*

arcebysceop cantwara burlhe.

E.   ^b
forferde (*original*).

7. iuliarā swylce.   eorcenbryht cantwara cining (eadboldes sunu cynges *above line by corrector*) þy ylcan.
8. ondæge (*junctim*).   forðleorde.   rices.
9. forlēt egbrihte.   heold án lás ðe.
10. blann.   tīde.   biscopdóm.   tō.
11. fram egbrihte.   fram.   norðhymbra cininge.
12. on þysse.   feawum wurdum (*sic*).
13. wæs he se mann on cyriclum ðeodscipum.
14. angelcynne.   swilce hi.
15. ætgædere sendan þam.   gyfe.   manegum.
16. 7 bædon þ.   wighear angelcynnes.
17. cirican to (*p. 225*) arcebiskeope.   þa he þa tō.

O.

6. deusdedit se wisesta arcebysceop (ar *out of* ær *by* eras.)
on   , cantwara burghe cyricean forferde aerran.
7. iduū iuliarum (*2nd u on eras.*) swylce.   erconbyrht cantwara.
8. ylean.   forðferde.   rices eþel.
9. ecbyrhte.   suna þ.   wana þe . XX.
10. ða blan.   tide.   bisceopdom þa.
11. rome fram ecbyrhte 7 fram oswio norþanhymbra.
12. on þysse.   bec feaum.
13. wæs he on cyriclicū þeodscype.
14. ángel—.   swilce hie eac þa (*72^b*).
15. ætgædere sendon þam.   gyfe.
16. gold 7 seolfor fatum 7.   þ.   angel—.
17. cyricum.   ercebiskeope gehalgade.   þa to rome com.

Ca.

6. deusdedit se wisesta arcebiscop on cantware burlhe cyricean forðferde aerran.
7. iduū iuliarū swylce.   erconbyrht cantwara.
8. ilcan monðe ondæge (*junctim*) forðferde 7 his ríces eþel forlēt ecbyrhte.
9. suna þ.   wona XX.
10. ða ablan.   tide.   bisceopdóm þa.
11. róme fram ecbyrhte 7 frā oswio.
12. on þysse.   fíawum.
13. wordū.   wæs he on cyriclicū þeodscipe.
14. angel—.   (*p. 102*) well.   hi.
15. ætgædere sendan þā.   mycle.   monegū golde 7.
16. 7 bædon þ.   angel—.
17. cyricū.   arceb.   rome com.

- Page 252. 18. com. ða tíd uitalicus papa. setles.
B. 19. æfter. he ðæne. hys siðfates þam.
 20. æfter. tide (accent over d).
 21. wigheard 7 let ealle. geferan (a on eras.). comon.
 22. wale fordilgode. forðleorde.
 23. þa.
 24. hwilene arcebiscop hé ón angelþeode sendan mihte to heora ciricum (before mihte eras. of s).
-

- O.** 18. on. uitalicus papa. setles ealdorbyscop æfter.
 19. siðfates ðam.
 20. gecyþed (cross on d eras.). æfter medmycelre tide.
 21. lytesne ealle. þe. coman.
 22. wóle fordiligade. forðferede.
 23. geþoht. þyssum. geornlice.
 24. hwilene ærcebyscop. mihte on angelðeode cyricum (on
struck through).
-

- Ca.** 18. on þa tíd uitalicus. papa. setles.
 19. ealdorþ. ðe. þam.
 20. gecyþed. medmycelre.
 21. 7 mæst ealle his geféran. hī coman.
 22. wole fordilgode. forðferede.
 23. geþoht. þyssum ðingum. geornlice.
 24. hwylcne arceb. mihte on angolþeodes cyricū.
-

- Page 254. 1. þa wæs on. ðam mynstre þis (*sic*) unfeorr þam mynstre
B. þære birig neapoli.
 2. on campanige. mægþe. was. mann.
 3. halegum gewritum. on mynsterlicū þeodscypum 7 cyriclum.
 4. weorþlice getyd. ge on læden ge on grecise gereorde.
-

- O.** 1. on. þā. þ.
 2. on campanie. mægþe.
 3. on. gewritum. on mynsterlicum þeodscypum.
 on cyriclicum.
 4. getyd. on ledenisc.
-

- Ca.** 1. þa. on. þā. þ. ðære.
 2. on campanie ðære. abb. monn on haligū gewritū.
 3. on mynsterlicū ðeodscipū. on cyriclicū.
 4. well. weorþlice. on ledenisc.

- Page 254.** 5. ða. þæne manu. gelædan. het þ.
B. 6. biscopháde. brytene. andswarode he him 7 cwæþ þ.
 7. wyrðe 7 cwæþ ðæt he mihte oðerne getæcan ðe biscophades weorþra (*p. 226*) være ge angelþeode to læranne ge on his lifes geearnunge.
 9. yldo Tæhte he þam.
 10. þam neahmynstre sumne munuc þæs nama.
 11. lichomlices untrūnes þ he beon ne mihte . æft.
 12. nydde. abbus.
 13. þ. byscophade. ða. lyne yldinge.
 14. he on fyrste mihte oþerne. man.
 15. mihte þa wæs. þas tid. on rome sé wæs.
 16. þam. nama.
 17. manu on woruldgewritum.

- O.** 5. on. man. gelajpian 7 het þ.
 6. bisceophade. 7 swarede.
 7. ðæt. cƿ ƿ.
 8. mihte oþerne getæcan þe byscophade wyrðe.
 9. lifes (73^a) geearnunge. yldo tæh, ða þam bysceope on þam nehnunmynstre.
 11. nama. ac þā. licumlice untrumnes . . (2 eras.) þ.
 12. bysceop. mihte. ðone.
 13. adrian' ƿ. bisceophade. ða. yldinge 7 fyr,tes hwæþer (*strokes through* hwæ and er, i.e. = ƿ)
 14. æfter. mihte oþerne. man.
 15. bysceope. mihte. on. tid. munu. e (1 eras.) on rome.
 16. se, cuð. þam. ðæs nama.
 17. on. on woruldgewritum.

- Ca.** 5. on. ða. hī. het þ.
 6. ða 7 swarede he hī.
 7. cƿ ƿ. mycles. unwyrþe 7 cƿ ƿ.
 8. mihte. getæcan þe þhade wyrðe. gelærednysse.
 9. lifes geearnunge. gedéfre yldo.
 10. ða papan on þā nealhgum mynstre.
 11. nama. þā. hī his licumlice. untrumnyssse þ.
 12. b. mihte. ðone abþ.
 13. ƿ. þhade. yldinge.
 14. mihte. mán.
 15. b. mihte. on. sū munuc on.
 16. þā. nama.
 17. on tharso. mann ge on wcoruldgewritū.

Page 254. 18. ge on godecundum ge on. ge on leden.

- B.** 19. wæs gecoren on. Ðeawum. arwyrðe yldo þ is þ.
 20. þysne mann. Ðam.
 21. sæde þ. gehalgod beon sceolde. *p. 227 begins sceolde in brytene; before this 7 he þ to beon (23) repeated identically, but his ladteow written in repetition.*
 22. 7 hwæþere þis hi geræddan betweonan. þ te se.
 23. hys. brytene forðon. áer twywa ða.
 24. for missenlicum intingan.
 25. forðon. Ðæs siðfates.
 26. þ. on. agenum geferscype. gemanod 7 ðonne gyt.
 27. þ. sceolde. fultumigend. on godgundre (*sic!*) lare.
 7 þ.
 28. gehealdan sceolde þ. nawiht.
 29. þeawum. angelcynnes cyricum in.

C. S. 23. forþon he him.

- O.** 18. on godecundum ge on crecisc. on leden. wæs gecoren on.
 19. arwyðe yldo þ is þ.
 20. þysne man. þam.
 21. sæde þ. bysceope gehalgad (ad on eras.). milte. þ.
 22. 7 hwæþre. aræddon betweoh.
 23. ladteou. on. forðon. tuwa ða.
 24. missenlicum.
 25. forðon. swilce þ.
 26. on. agenum geferscype. gemo, nad 7. gýt.
 27. þ he sceolde. fultumend. on. lare 7 þ.
 28. behealdan sceolde þ. nawiht.
 29. soð (73^b) fæstnesse on angelcynnes cyricean on gelædde.

Ca. 18. on (*ter*). leden well.

19. wæs gecoren on. Ðeawū. yldo þ is þ.
 20. ðysne man adrian'. aðb þā.
 21. sæde þ he to þ gehalgod. mihte. þ geðafode 7 hwæðere
     þis betwyh heō aræddon þ.
 23. aðb. ladteow. on. forðon ðe. twiga ða. för
     missenlicū intingan geférde.
 25. forðon þe hī se wéga Ðæs siðfætes.
 26. þ. on. agenu geferscipe well gemonad 7 ðonñ gýt.
 27. þ he sceolde. fultumend. on. 7 þ. behealdan
     e
     sceolde þ. nawyht wiðerwardes.
 29. soðfæstnysse. gréca. on angelcynnes cyricean on ge
     (*p. 103*) lædde.

Page 254. 31. gehalgod. bád. monoð þ. aweox þ.

B. 32. mihte. scare. 33. ðeawe. ðæs. ða. gehalgod.

O. 30. ða.
31. bád. aweoxe þ.
32. mihte. ær, sce,re hæfle.
33. þe,we. paules (*s later*). ða.

Ca. 30. ða.
31. gehalgod. ða abad IIII. hī. aweoxe þ.
32. milhte forðon. scyre.
33. ðeawe. paules. ða. gehalgod.

Page 256. 1. fram uitalicane þam. bysscope. wíntra.

B. 2. fram. ðy.
3. dryhtenlican kalendarum aprelium. ætgædere.
4. þam. *p. 228 begins* iunias. brytene.
6. hi ætgædere. þanon. arela land.
7. hi comon. þam arcebiskeope 7.
8. þ him man míd áre.

C. S. 1. 7 eahta 7 syxtig wintra desunt = **O. Ca.**

O. 1. fram uitalicano þam. bysceope ymbe. hund wintra
fram drihtnes (*rest wanting*).
2. seofoþan.
3. ðy drihtenlican kalendarum. ætgædere.
4. þam. on sexta (*e on eras*). iunias. brytene.
6. ða. hi ætgædere. þanon. aréla land þ hi coman.
7. þamærcebysceope. him.
8. hi. are.

Ca. 1. fram uitalicano þā. þ ymbe. hund wintra frā
drihtnes menniscnysse.
2. seofoðan.
3. drihtenlican. ætgædere.
4. þā atbō on. kl iunias.
6. ða. hi ætgædere. ðonon. aréla land þ hi coman.
7. þā arceþ ðære.
8. gewrít. hi.

Page 256. 9. hæfde him mid micelcere (*sic*) áre oð þ.

- E.**
10. ealdorman. speda. leafe. farenne. hwyder.
  11. hi. þa. ægelbryhte byscope to.
  12. be þam. sædon 7 fram.
  13. onfangen. tíde. gehæfed.
  14. em . ne , s . nonum (*first stroke of second m erased to form n ; erasure of e after s ; the n above may be 1st hand*). æfter. tó faraonem (m originally nn).
  15. melda bisceopum. lange. hī wel. hi nydde.
  16. þ hi.
  17. hi mihton ða þ cūðe ærendracan sædon eegbrihte þam.
  18. þ. bisceop. on franc rice ðone. hi ósweo.
  19. budon (*sic*) fram. bisceope 7 papan ða.
  20. þyder þ. sceolde. feccan. hym.
-

O. 9. hi mid mycelre are. oððæt.

10. ealdorman. lefnesse. farenne.
  11. hi woldan. þeodorus. bysceop. ægelbryhte bysceope parisiorum be ðam.
  12. sædon 7 fram.
  13. onfangen. tid.
  14. æfter ðon. farō . nem (*abrasion*).
  15. melda bysceopum and (74^a) lange. gehæfed. forðon hie nydde.
  16. þ hi.
  17. hi mihton ða þ. ærenddracan sædon ecbyrhte þam.
  18. þ se bysceop. on francena. hi óswio.
  19. fram. bysceope. rædfrið (æ *out of i*).
  20. þ. sceolde. feccean. hī.
-

Ca. 9. hi mid mycelre. hī oððæt ebrin'.

10. hī. lyfnesse. farenne.
11. hi woldan. ðeodorus. arceb. ægelbryhte þ parisiorum be þā.
12. sædon 7 frā hī fremsūlice.
13. onfangen. micle. hī well.
14. adrian'. senonū. þon. faraonem melda bisceopū.
15. lange. hī well gehæfed. forðon hi nydde.
16. towearda winþ þ hi. wunodon.
17. hi mihton ða þ ða. ærenddracan sædon ecbyrhte þā.
18. þ se þ. on francena rice ðone þe hi oswio.
19. frā þā.
20. geréfan. þ. sceolde. feccan. hī.

Page 256. 21. ða ðyder (*p. 229*) cóm. nam. theodorus þone biscop
B. bé ebrinus leafe.

22. ealdormannes.
23. cwentawic ðær. sum untrumnes. þær seoc gewunode.
24. trumigan ongan. on scyp.
25. brytene. ealdorman genam adrianus ðone.
26. fæstenne. forðon he sæde þ. þæs kaseres.
27. sume. brytene cyningum of francerice þæs þe he þa.
28. geminge. ongeat 7 onfunde þ.
29. swa he sylfa sæde þa onlysde. faran æfter.
30. bisceope 7. þæs ðe. cóm ða.
31. ðar ðara arcebiskeopa lic bebyrgede syndon.

C. S. 26. he sæde þ.
29. let feran.

- O. 21. com. nam. byssceop. lyfnesse.
22. ealdormannes.
23. cwéntawic. sum untrumness. (*last s struck through, then 1 eras.*).
24. truman ongan. on scyp.
25. brytene. ealdorman genam adrianum.
26. ón fæstenne forðon heá/rasade (*the first a later but original, after he mark of separation; accent on a rude*). þ.
27. sum to breot, ne (*eras.?*). francena rice þæs þe he þa.
28. gymenne hæfde. ac ða he þa. onfunde þ.
29. he, rasade. onlysde. let hine. æfter þam byssceope 7.
30. com ða.
31. þara arcebyscopa, bebyrigede syndon (*ar out of ær*).

- Ca. 21. cóm. nam. theodor' b. ebrin' lyfnisse.
22. ealdormannes. þa pórtē.
23. cwentowic. gestód sū untrumnyssse. fæc gewunode.
24. ongan. on scyp.
25. ebrin'. genám adrianū.
26. abb. fæstenne. forðon he ofacsode þ. , caseres
(*original ?*). þæs
27. sum. cyningū. fiancena. þæs ðe he, (*original*).
28. mycle gymenne. ac ða he soðlicc ongeat 7 onfunde þ.
29. swa he geacsod hæfde þa onlysde. let hine feran. þam b 7.
30. ðæs þe. hī cóm. hī.
31. þara arcebiskeopa líc bebyrigde syndon.

Page 256. 32. sædon forþon ðe se.

- B.** 33. þam bisceope. fram. þ.
 34. bisceopscire gerysne stowe sealde on þære.
 35. geferon. mihton (*no break here*).
-

O. 32. beforon sædon forðon.

33. bysceope. fram.
 34. bissceopscire (74^b). stowe fore se ege. sealde on.
 35. mihte.
-

Ca. 32. sædon.

33. h̄ þa he frā h̄. þ he h̄.
 34. gerisene stowe foresége. sealde on þære þe.
 35. geferū. mihte (*no break*).
-

Page 258. 1. ða cōm. theodorus se (*p. 230*) bispoc. cantware byrig ðam.

- B.** 2. geare his halgunge. kalendarum iuniarum.
 3. bisceophadé án (*accent on e*). þry (*y 1st hand on eras. of eo*).
 5. AND capitals A ornate. he ða þurhferde. brytene
     ealand. hwyder swa ymb angelþeode drohtodon.
 6. lustlice onfangen wæs fram hym eallum 7 hi his.
 7. lustlice 7 geornlice gehyrdon 7.
-

O. 1. ða com. bysceop. cyrcean on cantwara burghe.

2. æftran geare his. þy. iuniarum.
 3. on his bysceophade an. þry.
 5. And. þurhferde. hwider.
 6. angelþeode, drohtedon.
 7. fram eallum. gehyrdon 7.
-

Ca. 1. ða com. h̄ to his cyrcean on canwara byrig.

2. his halgunge þy.
 3. (*p. 104*) 7, lifede on his biscophade XXI. þry.
 5. And. þurhferde.
 6. , swa angelþeode. frā.
 7. gehyrdon 7.

- Page 258. 8. rihte.   ætywde.   eastron.
B. 9. 7 him.   eallum rihte fultmade (*after t beg. of a letter and abrasure of surface*).
 10. arcebiscoopa þara þe angelcynn eall hyrsumiende geþafedon 7 forþon hi.
 11. bisceop.
 12. abbb swa we.   gelærede.   godecundum gewritum.
 13. woruldcundum 7 hi gesamnodon.
 14. hi betweonan.   bcc.   cyriclicene þeodscype.
 15. meteres cræft 7 in grammatisne cræft tydon 7 lerdon (p. 231).
 16. þ.   tacen þ te.   gelærede.
 17. ge on grecisce reorde ge on ledan 7 him ða.
 18. agen þa ðe hi on afedde.   ne wæron æfre.
 19. syððan her angelcynn brytene gesohte (e on eras. of 2) ne sæligran tide ne semran wæron ær strange.

- O.** 8. rihte.   ætywde.   ^e,astran.   wurðianne.
 9. 7.   eallum rihte fultemade.
 10. ercebysceopa.   ongel—.
 11. geþafade, ^d (sic) forþon hi.   wæron se bysceop.
 12. gelærede.   godecundum gewritum.
 13. on worulcundum 7 hi gesomnedon.
 14. hi betwihi.   cyriclicene ðeodscipe on.
 15. meter cræft 7 on tungelcræft 7 on gramaticcræft.   tydan.
 16. swutul tacen þ hira.   gelærede.
 17. on.   on ledennisce 7 him.   cuþe.
 18. agen þa ðe hie on afeded wæran. Neron (*eras. of wæ above line*) her.
 19. syððan angel (75^a) cynn.   tide.

- Ca.** 8. rihte endebyrdnysse.   ætywde.
 9. 7 hī adrian'.   abbb.   rihte fultmade.
 10. arcebiscopa þ hī.   angel—.
 11. hyrnysse.   7 hi wæron begen biscopas.
 12. abbb.   well.
 13. gewritū ge on weoroldcundū 7 hi gesomnodan mycelne.
 14. hi betwyh.   bcc.   cyriclicene.   on metercræfte.
 15. on tungolcræfte 7 on grammatisc cræfte týdan 7 lerdan.
 16. þ swytol tacen þ.   well gelærede.
 17. on.   on ledennisce 7 hī ðā.
 18. agenne þa ðe hi on gefedde.
 19. syððan on angelcynne þa hi.   gesohtan.

Page 258. 20. cristene 7. elreordian.

- B.** 21. út. 7. hleonodon. gehyrenne.
 22. ðæs heofonlican. 7. hwilce men swa leornedon
     þ hi on halegum.
 23. li hæfdon magistras gearwe ða ðe hi.
 24. eác sonas. singanne.
 25. cirican þa þa oð þ. ańre. cuþan. tíde.
 26. ongunnon leornian. angelcynnes And ærest.
 27. butan. ðam sangere be þam. ár sádon wæs he.
 28. sanges. norðhymbra cyricū aëdda. nama.
 29. stephanus se wæs aspannen of cent fram willferðe ðam weorþan
     bisceope 7 lefan. Se.
 30. betweonan bispopū (p. 232). ðe of angelþeode.
 31. ðeaw. lifigenie. angelcynnes cyricum sæde.
 33. theodorus. angelcynnes.

O. 20. st,ange. cristene and. ellreordum.

21. on. 7 ealle . will . . . nedo,to (eras. of 1 and 4; final e in
     ealle on eras., e in ne out of o, o in do out of e). gehyranne.
 22. heofonlican. 7. hwilce. willnadan.
 23. hie on halgum leornungum tide. hi.
 24. hi. sonas to singanne on cyricean þa ðe.
 25. on. anre men cuðon.
 26. ongunnon leornian ðurh. cyricean angelcynes 7.
 27. butan. þam sangere be þam. beforan her sægdon.
 28. cyricean edde. nama.
 29. stephanus wæs he aspo . nen (1 eras.) of cent fram willferðe þam.
 30. bysceope. betwih byscepum ða þe. angelþeode.
 31. lufianne angelcynnes cyricum sæde.
 33. bysceop. angelcynnes mægþe.

- Ca.** 20. strange. cristene 7 eallū ellreordum cynnū úte on myclū.
 21. 7 eallra willa to gehyranne.
 22. heofonlican ríces 7. hwylce men swa wilnadon þ hi on.
 23. leornungū týde. hi. gearuwe.
 24. hig. týdon. singanne on cyricean þa ðe.
 25. on. anre. cuðon. tíde ongunnon leornian.
 26. cyricean angelcynnes and.
 27. butan. þa ságere be þa wé her.
 28. cyricean edde hæten (sic). nama.
 29. stephanus wæs he asponnen of cent fram willferðe þa arwurdan þ.
 30. betwih biscepū. angelðeode.
 31. reogolliene. lufianne angelcynnes cyricean sæde.
 33. ða. theoder. angelcynnes.

- Page 260. 1. bisceopas. on gelimlicum stowum 7.
B. 2. unfullfremede. fultume 7 he. rilte.
 3. betweonan þam mid þi he ceaddan ȝone bisceop. wordum. þ.
 4. gehal god. andswarode.
 5. þ wast þ. ȝunrihtlice bisceophade onfenge. fram.
 6. þenunge gewite. ic me sylfne næfre þas hâdes wurðne ne dyde ac.
 7. hyrsumnesse ic geþafode þ. þæne.
 8. hâd. ȝunweorð (sic). þa gehyrde ȝa.
 9. hys andsware ȝa cwæþ. þ.
 10. sceolde. his eardunge mid ciriclicum. on ȝa.
 11. tid þe deosdedið. arcebisseop. cantwara burhge bisceop.
 12. tó hadigenne 7 willferþ. bisceop. swilce. brytene.

- O.** 1. bysceopas. on gelimplicum stowum. 7.
 2. rihte.
 3. betwih þam mid þy he ceaddan bysceop. wordum þrea . de
 (i eras.) þ.
 4. ȝa 7 swarede. stæfne.
 5. þ ic unrihtlice bysceophade onfenge. (75^b) fram.
 6. þenunge gewite. ic me sylfne næfre þy hade wyrðe.
 7. hyrsumnesse. þæt ic þonne had underhnagh ȝeah.
 8. ȝa he þa.
 9. lare 7 sware (lare struck through). þ he þone bysceophad.
 sceolde. ,is.
 10. cyriclice rihte (i out of e) gefyllde on ȝa tid þe deosdedit se
 ercebysceop.
 cant
 11. weara burhge bysceop sohte.
 12. hadianne and wilferð bysceop

- Ca.** 1. bisceopas. on gelimplicū. 7. ȝing ȝe.
 2. unfullfremed. gerihte.
 3. betwyh þa mid þy he ceaddan þ. þ.
 4. 7 swarede. eadmodre stæfne.
 5. ȝu þ wast þ. unrihtlice bisceophade onfenge. frā.
 6. ȝeninge. forðon ic me sylfne næfre þy hade wyrðe demde
 Ac (p. 105).
 7. hyrsumnysse. ȝone hâd undernâgh.
 9. eadmodnysse. 7 sware. cƿ he þ. bisceophad.
 10. sceolde. cyriclice. gefyllde on.
 11. tid ȝe. ærcerð forðferde weara burhge bisceop sohte.
 12. senden (sic). hadianne 7. b.

Page 260. 13. (p. 233) ríce. hadigenne. on.

- B.**
- 14. oð þ theodor arcebiskeop.
  - 15. setle becóm. þæs þe. cóm. hrofeceastre. forðferedum.
  - 16. bisceope. bisceophád lange blan. hadode.
  - 17. man. wæs mære in ciriclicum ðeodscipum 7 bylewytnesse his lifes (wæs *out of some other word*).
  - 18. ȝonne. fram. on woruld ȝingum.
  - 19. nama. on cirican sange gelæred 7 in ȝone cræft getýd romaniscum ȝeawe.
  - 20. geleornode fram. gregorius.
  - 22. In (ornate I). þatid. on myrena. se cyning. forðferendum.
  - 23. bisceope. bisceop þ.

C. S. 16. longe bad.

- O.**
- 13. on. ha^{dia}nne. þa. on.
  - 14. deaconas hadade oð þ ȝe . . (2 eras.) odor ercebysceop.
  - 15. setle becom. com. hrofeceastre. forðferdū (ū on eras.).
  - 16. bysceope. bysceophad lange blan ȝa gehadade.
  - 17. ma on cyriclicum þeodscypum and on.
  - 18. ȝonne he fram were on woruld.
  - 19. nama. swiðust on cyricean sangcraeft.
  - 20. ȝo . ne (1 eras.). fram. gregorius.
  - 22. On þa tid. on myr,na mægþe. cynineg þa forðferdū.
  - 23. (76^a) byscope (*sic*). bysceop.

Ca. 13. on. hadianne. þa. on.

- 14. oððæt theodor. arceb.
- 15. setle becóm. cóm. hrofeceastre. forðferdū.
- 16. þa þ. bisceophad þa lange blan ȝa.
- 17. monn. on cyriclicū þeodscypū 7 on.
- 18. bylewitnesse gelæred ȝone he freom wære weoruldþingū.
- 19. nama. swyðest on cyricean sangcraeft getýd.
- 20. frā. gregorius.
- 22. On þa tid. on myrena. cyning þa ; . fered . . german' . . myrena bisceop þa (on eras.) bæd . . theodorȳ bisceop (wæs, german' myrena, and se cing are later; so too the y-like curve at end of theodor; forð is original, þa may be too (on eras.)).
- 23. þ he hī.

- Page 260. 24. bisceop. sealde (*stroke*). him nænne bycop.
B. 25. norðhymbra. þ.
 26. se ðam (*the first stroke of m erased partly to make in*). wæs þ is.
 27. glæstinga eā 7 þær in (*g before l partly erased : cp. 264, 5 and 232, 14*). stilnesse lifde . ðenade willferð bisceop.
 28. in oforwicceastre (*1st hand corr.*) (p. 234). eallum norð-hymbrum.
 29. peohtum. rice. ðæs. 7 forðon.
 30. ðeaw. þæs ylcan arweorðan bisceopes.
 31. me þurh hys. gang. þonne. horsa ráde. Hwæt hine.
 32. bisceop ridan het þær him lengra gelumpe se weg 7.
 33. swiþe siðdan (*sic*) wann. geornfullnesse.

C. S. 31. godspelleres.

- O.** 24. bysceop. þa. niwne bysceop.
 25. óswio norþanhimbra. þ.
 26. gehalgadne bysceop. se ðæ (e in æ later, = ðe) on.
 27. on stilnesse lifde þenade willferðe bysceop, (e in ðe and pe
later; resemble e in ðæ line 26). bysceophad on.
 28. on eallum norðanhymbrum.
 29. on pehtum. oswies rice 7 forþam þeau.
 30. þam ylcan arwyrða bysceope þ he þet.
 31. gange fremede. ðonne. horsæ rⁱade (*sic, rough i (?)*,
not accent).
 32. het. þeodor bysceop ridan.
 33. wið ðon won fore geornfullnesse.

- Ca.** 24. leodū bisceop. hī niwne bisceop.
 25. oswio. þ he hī.
 26. b. on. þ is on.
 27. on stillnysse lifde ða þenade. b. bisceophád on.
 28. on.
 29. on pehtū. oswies rice. 7 forðón (*1st o out of u, later,
same ink as corrector in 22 sq.*).
 30. ðam ylcan arwurðan b þ he þ. ðæs.
 31. má ðurh. gange fremede þonā his horsa rade het.
 32. theodor' b rídan ðær hī.
 33. swyðe. wón. geornfullnysse.

- Page 262. 1. Ðæs arðweorðan (*sic*).   Ða nydde.   arcebisseop.   þ.
B. 2. ri · dan sceolde (*erasure of a down stroke after ri*).   Ðearf.
 3. nyhstan myd hys sylfes handum up.   hóf forðon.   þone.
 4. man haligre 7 micelre gemete on.
 5. bisceopdóm myr,na.   ætgædere.   lindespharona.
 6. And he sona æfter bysene.   fædera on.   fullfremed-
     nesse his lifes heold 7 þenode.
 8. cing.   hidia landes on lindes ege him.   timbranne.
 9. on þam mynstre oð nu gýt to dæge swa þa wuniað.
 11. (*p. 235*) Hæfde.   bissceop eþel.   þe nemned is licetfeld.
 12. for,ferde 7 bebiriged.   Ðær gyt.   eþel myrena.

- O.** 1. arfæstan.   þa n·dde (*1 eras.*).   ercebysseop.   þ.
 2. sceolde.   hwider.   þæs.
 3. nyhstan.   sylfes handum upp.   ahof.   þone.
 4. haligre 7 micelne gemete on.   þa.
 5. bysceopdóm m·rena (*1 eras.*).   ætgædere on d (*d erased*)
     lindesfarena.
 6. 7 he sona æfter bysene.   fædera on mycelre fullfremednesse.
 7. bysceophad.   þenade.
 8. cyning (*76^b*).   hidia landes on lindesse him.   tim-
     stowe
     brianne on þære, þe
 9. on þam.
 10. swaðe awuniað.
 11. bysceopsetl on.   gecyd is licetfeld.
 12. bebyriged.   oð to dæge setl.

- Ca.** 1. Ðæs arfæstan.   Ða nydde.   arcebē.   swyðe þ.
 2. sceolde.   hwider.
 3. nyhstan.   sylfes handū úpp.   hors, áhof (*eras. of h?*
     above, which has destroyed lower end of accent).   forðon he
     þone monn haligre 7 micelne.
 4. on.   geearnungū.
 5. þdóm myrcna Ðeode ætgædere 7 (*on eras.*) lindesfarena.
 6. 7. bysne.   fædera.   on mycelre fulfremednyses.
 7. biscophád.   þénade.   hī.
 8. landes on lindesse.   timbrianne on.   on þam mynstre ny gýt.
 10. dæg.   swáþe awuniað reogollices.   Ðær.
 11. (*p. 106*) he bisceopsetl on Ðære.   Ðe gecyd is licetfeld.
 12. bebyriged is Ðær gýt oð to dæg setl.

Page 262. 13. bisceopa.

- B.**
- 14. naht feorr fram. cirican on þam he digollice.
  - 15. feawum gebroðrum þ wæron seofon oððe ealita. gewunode þ
  - 16. he hine. bée. frā ðam.
  - 17. ðære þenunge. láre æmettig. ða he þa on.
  - 18. twa geár 7 ðrydde healf gear ða. rihte.
  - 19. þa com. tid þæs upplican dómes. be. sprecep.
  - 20. ecclesiastes.
  - 21. þte tíid. stanas tō. tíid to. cōm.
  - 22. manewealm. sended þa þurh lichaman.
  - 23. ða. ðære. setlum.
  - 24. þam. þi.

C. S. 22. ðæs deest = O. T. **B.** before lichoman.

- O.**
- 13. mercna mægþe. ðara. bysceopa getimbred (last e on eras.).
  - 14. sundur wic. fram. cyrcean on þam. deagollice mid feawum broþrum.
  - 15. þ. oððe æht . um (1 eras.). þ.
  - 16. fram þam.
  - 17. þenunge godecund,e. æmettig. þa he þa wæs on þære.
  - 18. mægþe tw (all 3 on eras.). þridde. cyrcean wuldurlice. rehte (1st e out of i).
  - 19. þa com. tid ðy. stihtiende bē. spr̄cð (1 eras.).
  - 20. ecclesiates , boc. colli,endi (g modern ?).
  - 21. þæt. stanas. com.
  - 22. þ. lichaman.
  - 23. cyrcean. setlū.
  - 24. þam hefonlicum.

Ca. 13. myrena. æft fyligendra bisceopa.

- 14. sundurwíc. frā ðære cyrcean on þā. digollice.
- 15. feauum broðrū þ. seofonū oððe eahtū. gewunode þ.
- 16. bée. fram þā.
- 17. ðeninge. æmtig. wæs on.
- 18. twa geár 7 ðridde half. cyrcean wundo lice. rihte.
- 19. cōm. ðy upplican. be. spr̄cð ecclesiastes.
- 20. boc. & temp' colljendi.
- 21. þ tíid. stanas. sendanne. tíid. com mycel wól (o out of æ by eras.).
- 22. monncwyld godecundlice sended þ ðurh lichoman.
- 23. cyrcean. eorðlicū setlū.
- 24. þam hefonlicū. ðy.

- Page 262. 25. ylcan arweorðan bisceopes. lichaman álaed.
B. 26. com. tíð þ he (p. 236). sceolde.
 27. férān. gelamp. wæs ðære foresprecenan.
 28. wícan myd ánum. wunigende ðæs nama. owíne.
 29. fer intingan gelimplicum hwurfan. þ.
 30. ylea owíne. geearnunge 7.
 31. hluttere ingehyde þ upplican. wæs middangeard.
 32. ealle medeme. góde gecorene.
 33. 7. hys digolnesse onwreáh.
 34. Cóm. æþelðryðe þære cwéne of. 7. þegna yldost 7 hire.

- O.** 25. ylcan arwyrðan byscopes. lichaman.
 26. ða com. þ. sceolde. dryhtne.
 27. ða. on þam forespre (77^a) cenan.
 28. wicum mid ane breþer. nama. owine (in *out of* m.).
 29. gelimplicum intingum hwurfan to cyricean on.
 30. ylea owine. geearnunge 7.
 31. ingehyde. upplican. wæs middangeard.
 32. eall medium. god.
 33. 7. dryhten. digollnesse onwreah.
 34. com he æþeldryþe þa cwene. 7. hyre þena.

- Ca.** 25. ðæs ylcan arwurðan.
 26. ða cóm his tíð. sceolde of middanearde.
 27. férān ða gelamp. on þā.
 28. anū. nama.
 29. for. hwurfan to cyricean on þ.
 30. ylea owine. mycelre geearnunge 7.
 31. hluttere ingehyde. upplican. wæs middaneard.
 32. eall eadmod 7.
 33. 7 hī driht. digolnyssse onwreah com.
 34. frā æþeldryðe þa cwéne of eastenglū 7. hyre þena hire huses.

- B.** 2. ða. hát. ðohte þ. wiþsacan.

- O.** 1. 7 hyre huses 7 hyre geferscypes ofer ealdormon.
 2. hat. he . . . þ (*abrasion*).

- Ca.** 1. ofer ealdormonn ða þa. geleafa weox 7 hát.
 2. ðohte. weorulde.

- Page 264. 3. únaswundenlice.   ^d mid, angeardes ðingum.
B. 4. genaconode.   eall forlet þæt he.
 5. buton hys andfealdne.   ^{7 cō.} glæstinga cá (*before 1
the g partly erased*).   þam.
 6. ðæs arweorþan bisceopes.   ceaddan.   adesan.
 7. handa.   on þam.   oðere.
 8. on þ.   eóde.   þ sylfe.   (*p. 237*) swilce.
 9. dædum gecyðde þ forþon.   lýt genihtsumede on smeagunge.
 10. on.   gewrita.   þy swyðor mid.   handum wann.
 11. ða ðing ðe nydþearflicum.   tó.   þ.
 12. þam bisceope.   þam.   wicū.   arweorþnesse.
 13. for geornfullnesse betweonum þam gebroðrum wæs hæfd þoñ hi
leornedon ⁷ béc ræddan beeodon.

- C. S.** 4. forlet ða ðe = **O. T.**
 9. ðe he = **T. B.**

- O.** 3. þæt unas, undenlice.   ^w
 4. ongyrede (*y and ist e on eras.*).   þæt he call.
 5. anfealdne.   ^{7 com.} þam.
 6. arwyrðan bysceopes ceddan.   æcse ⁷ adesan.
 7. handa.   on þam þ.   nalæs.   ^{su} swa, me oþre.
 8. on þ.   þ sylfe.
 9. dædum.   ⁷ forðan.   lýt.   on smeawunge.
 10. on leornunge.   gewrita.   ðy.   hondum won.
 11. nedþearflicu.   þis is.   þ.
 12. bysceop.   on þam f, resprecenan wicum.   (*77^b*) arwyr, nesse.   ^ð
 13. geornfulnesse betwyh þa broþor.   þonne hi on heora.

- Ca.** 3. þingū.
 4. genácodade.   eall forlót þ ðe.
 5.nymðe.   anfealde.   ^{7 com.} éa.   þā.
 6. ðæs arwurþan þ ceddan.   hī æcse ⁷ ádesan.
 7. handa.   on þā.   nalæs to idelnyssse.
 8. on þ.   þ sylfe.
 9. gecydde ⁷ forðon he lýt genihtsumede on smeawunge ⁷ on.
 10. gewrīta.   ðy má.   handū.
 11. ðing ðe nydþearflicu.   þis is.   þ.
 12. þ on þam.   wicū.   arwurþnyssse.
 13. geornfullnyssse betwihi.   broðru.   hæfed þouñ (*p. 107*)
hi on heora leornunge wæron ⁷.

Page 264. 14. he wyrrende.

- B.**
- 15. swa þoñ þearf wæs gesewen.
  - 16. hwæthwugu úte dyde swylces. hys.
  - 17. birig 7. hi. dydon ána in.
  - 18. oððe. bérædinge oððe. gebedum geornfull.
  - 19. gehyrde. sämninga swa he. æfter.
  - 20. sæde. stefhne 7 þone sang. fægerestarf síngindra (*sic*)
7 blissigendra.
  - 21. eorþan.
  - 22. sang hé cwæþ þ. gehyrde fram.
  - 23. þ. fram heannesse heofones þære wynnlican sunnan upp
gangende. þanon.
-

C. S. 14. wæron *deest* (*after* leornunge).

- O.**
- 14. leornunge, ^{wæron} bec ræddan 7 beeodan.
  - 15. gesewen.
  - 16. þa he þa. swilces ute. ^d on, his.
  - 17. to byri 7 to cyrcean. hi. 7.
  - 18. bysceop ana on. cyrcean oððe on b. c, rædinge (*c eras.*) oððe, on
gebedum.
  - 19. geo, nfull. gehyrde. ^t ef, æfter ðon sæde.
  - 20. fægerestan.
  - 21. heofonom. þa.
  - 22. þ. gehyrde fram e, stsuðdæle (*before d eras. of l*). ^a
  - 23. fram heanesse. winterlican. uppgange.
-

Ca. 14. bec ræddon 7 beeodan þonñ.

- 15. gesewen.
- 16. hwæthugu swylces ute.
- 17. byrig eodan 7 to cyrcean. hi. 7.
- 18. þ ana on. cyrcean oððe on bec. rádinge oððe on.
- 19. geornful . . . (4 eras.). Da gehyrde. sémninga.
- 20. sæde. stæfne. fægerestan.
- 21. astígan þa stæfne. ðone.
- 22. cw þ. gehyrde fram.
- 23. þ is frā heanesse ðære. winterlican. uppgange. þonon
sticcemælū to him néalæcan oð ðæt.

- Page 264. 24. sticcemælum to him nealæcan oð þ.   becóm tó.   þære
B.   (p. 238) ceastre þe se bisceop on.   7 þa ingangende.   7
 hi ymbhwyrfte ymbstealde 7.
 26. móð aðenede.
 27. ðe.   gehyrde.   swa ymbe healfé tíde.
 28. ðære ylean.   upp.   ylcan blissesang.
 29. ðe.   cóm upp.   heofenas míd únasecgendre.
 30. eft úpp hwurfon 7 þa wunedē.
 31. fáec þære tíde wundrigende.   wafigende.   hydigum.
 ðohte.
 32. sceolden þa.   bissceop þ eah þyrel ðære.
 33. 7 tacen mid his handa sloh.
 34. hwile man.   ðæt.   inn.

- C. S.** 26. þ hus deest.

- O.** 24. sticcemælum to him nealæcan oððæt.   becom to þe...n,
 (3 eras.).
 25. cyrcean.   bysceop on wæs 7 þa ingangende.   gefyll . de
 (e eras.).
 26. 7 he.   aþenede on.
 27. þe he.   ða gehyrde.   tide.
 28. ylcan cyrcean up.   ylcan blissesang.
 29. up com oð.
 se eft
 30. swetnes,hweorfan (swetnes hw on eras.).   þa.   þær.
 31. tide wundri (78a) ende.   ,hydige mode.
 32. sceoldon (on small on eras.).   þa.   bysceop þ eagþy,l.
 33. cyrcean 7 tacen mid his handa slogh.
 34. gyf hwile.   ute.   þ.

- Ca.** 24. becóm to ðeacan ðære cyrcean.
 25. þ on.   7 þa ingangende eall.
 26. ymbsealde þ hus 7 he ða.   móð aþenede on.
 27. ðing.   ða gehyrde.   éft.
 28. ylcan cyrcean upp.   Ȣone ylean blissesong þy.
 29. up com.
 30. swetnysse.   wunode.
 31. mid ymbhydie mode ðohte.
 32. ða ðing.   þa.   þ þ eaglðyrl.
 33. cyrcean 7 tacen.   handa sloh swa.
 34. wæs þ.   monu úte.   þ.

Page 266. I. þa. bissceop. tó gang hwæþere.

B.

3. hát úre sefon gebroðor hider cuman tó me.
4. swylce. wæs (*the a in æ partly erased*) þa hi þa comon
ða manede.
5. hi ærest þ te hi betwunan. þ mægen for godes lufan sibbe
heoldon geornlice betweonum eallū godes mannū 7.
6. swylce þa geset (*p. 239*)nesse. ðæs. ðeodscipes. hi fram.
7. gesawon. oððe in þær ea. fædera.
8. dædum oððe cwydum gemette. hi. ungeweregadra.
9. geornfullnessa fylgdon. læston. æfter þon ðe under his
forðfore (*missing words added in margin in modern hand*)
ðeodde 7 him sæde þ se dæg swiþe neah stode.
11. lufiendlīca. wunode.

C. S. 9. fylgend 7 læstend.

1. þa. bysceop.
 2. hraðe to cyrcean. seofan broþra.
 3. swilce. wes þa hi to (e *out of* æ). coman. na
 4. hie. þ hi betw,^{eo}num (i *eras.*). hī. ma,de.
 5. betwih. mannum. heolde, ⁿ 7.
 6. swylce. þeodscypes. hi fram.
 7. geleornadon. gesawon oððe. fædera.
 8. dædum oððe cwidum gemette, þ hi. ungewergadre
     geornfullnesse fyliden.
 9. æfter. underðeodde.
 10. sæde. neh (e *out of* i).
 11. cƿ. lufigendlica se þe. broþor.

Ca.

1. hī cƿ.   þ hī.   gang hraðe.
2. cyrcean ȝ hāt.   broþra.
3. swylce mid ðā hi to.   coman ðā manode.
4. hi.   þ hi betweonan hī þ.
5. betwyh eallū.   heoldon ȝ.
6. swylce.   gesetnysse.   reogollican ƿeodscipes.   hi frā
hī geleornodan.
7. hī gesawon oððe on þæra.   fadera.
8. dædū oððe ewidū gemetten þ hi ðā unwerigadre geornfullnysse
fylidon ȝ læston.
9. underƿeodde ȝ hī sæde þ.

I I. cƿ.   lufigendlica se ƿe.

Page 266. 12. cóm eac swilce.   tó me 7 me.   cigde 7 lærde forþon.

- B.**
- 13. hwurfað.
  - 14. hi.   forðfóre.   gebedū.   bénun.
  - 15. bebeodan 7 eac swylce.   sylfra.
  - 16. tíde.   þ hi gemunon.   wæccum 7 gebedum 7 godum weorcum mid.
  - 17. he þa ðas word.
  - 18. manige.   onfengon.   7 swíþe únrote fram him ut eodon.
  - 20. ðone.   sang.   hyne.   eorþan ástrealhte beforan þam bisceope.   móþ.
  - 22. ahtes accian ða cwæð (*p. 240*).   acsa ðaes þu wille ic ðe þonne halsige 7 bidde.   þe for godes lufou þ.
  - 24. sang.   blissigendra ðe.   cumende.

C. S. 17. mid godum forecuman.

- O.**
- 12. com swilce.   me.   cigde 7 laþade.
  - 13. forþon.   cyrican.
  - 14. broþro þ hi.
  - 15. dryhtne bebeodan 7 swyld.   hiora sylfra.
  - 16. þ hi gemunan.   wæccum 7 gebædum (*78^b*).
  - 17. (*p. 108*) mid þy he þas.
  - 18. hi · (*eras.*).
  - 19. fram him.   þa.   ana.   se þe.
  - 20. sang.
  - 21. astrehte.   bysceop.
  - 22. ahtes accian cŵ.   acsa þes þe þu wille cwæð.
  - 23. ic þe la.   þ.

- Ca.**
- 12. com swyld to daeg.   me of weorulde cigde.
  - 13. þonñ.   cyrcean.
  - 14. broðro þ hi.   gebedū 7 benū.
  - 15. bebeodan 7 swyld.   sylfra.
  - 16. þ hi ða gemunen.   wæccū.
  - 17. mid godū foreðingungū.   þy ðe he þas (*s defective*).   þysses.
  - 18. monige to hī.   hi.   swyðe.
  - 19. frā hī.   þa.   ana ,.   hī.
  - 20. sang.   eaðmodlice.
  - 21. astrehte.   þ 7 ðus cŵ.
  - 22. ahtes accian cŵ.   acsa ðaes þe þu wylle cŵ.
  - 23. ic ðe la halsige.   for.   þ ðu.
  - 24. heofonū.

Page 266. 25. 7. tíde. hweorfende.

B. 26. þa andswarode se bisceop. sanges. gehyrdest.

27. werod ongeate. ús cuman. þe.

28. naman þ þu þ nænigum menn ne secge nene cyðe ær.

þ

29. forfore (*original*) ðe. secge þ þ.

30. ðe. comon. ðan heofonlican médum cigdon
7 læddon þa ic sylfe lufode 7 willnode 7 æfter.

31. seofen.

32. hi. hwurfende 7 cymende. gehetan þ hí mó.

33. þ. dæde gefylléd þ him.

34. gehrinén mine untrumnesse.

35. weox 7 þa. seofeðan.

C. S. 26. ða deest (*before ondsw*).

30. cygdon 7 læddon.

O. 25. cyrcean 7. heofenum.

26. þa 7 swarade. bysceop. sanges. gehyrdest.

27. werod (*e out of o*). ofer us cuman. þe.

28. naman. nænigum cyðe. secge.

29. secge þ þ.

30. coman. heofonlican. cygdon 7 laþedon.

31. symble. 7 æfter seofan.

32. hi. geheton (*2nd e on eras. of 2*). ⁿpo,ne.

33. lædon woldan. dæd,

34. ewede, . ða. licumlicre.

35. untrumnesse. hefegade. þy.

Ca. 25. cyrcean 7 æft. hweorfende to heofonū.

26. ða 7 swared. b. ðu sanges stæfne gehyrdest.

27. weorud ongeate. us cuman.

28. þ ðu þ nænigu ne cyðe nene secge.

29. ðe. secge þ þ.

30. ðær coman. ðam heofonlican medū cygdon.

31. laþedon. symble. 7. dagū hi.

32. gehéton. þonñ.

33. hí lædon. þ. dædū.

34. hí. ða. gerinen [^] licre ([^] modern ?) untrumnyssse
7 seo. hefegode 7 ða þy seofoðan.

Page 268. 1. æfter.   þe he.

- B.** 2. onfangennesse ðæs drihtenlican lichaman.   þte sio.
 3. onlysed fram.   lichaman hefignesse.
 4. latteow (*p. 241*) dōme.   geferscype.   gelyfenne ða écan.
 5. heofonlican.
 6. þ hwylc.   ðeah.   oððe má ðonne drihtnes dæg his
     deaðes
     mægenea on forhæfdnesse 7 on (*deaðes original; omission supplied in manu. by modern hand*).
 9. on godgundan láre 7 on winsumlicre ðearfnisse.
 11. þ he wæs swa swiþe his mid. drihtnes ege underðeoded 7
     (*eras. after mid.*).
 12. mæstena dogera.   on eallum his weorcum.   þ swa
     some (*sic*) sum þara gebroðra sæde.
 13. þem. (*eras.*).   on gewritum tydon 7 lærdom.

O. 1. æfter þon þe he.   forðfore (*last 5 on eras.*).

2. onfangennesse.   (79^a) dryhtenlican li^chaman.   þ.
 3. sawul.   onlysed fram.   lichaman hefignesse.
 4. lad þeowdome (*owd on eras.*).   geferscype.
 5. gef.an.   heofonlican.   gestahg.
 6. þ hwylc wundur.   þe.   ðone.   deaþes oððe ma
     þonne drihtnes.   gesawe þo . ne (*1 eras.*).   symble
     sorgiende bad oððæt.
 8. come.   betwyh.
 9. on (*quater*).
 10. gebedum 7 on willsumlicre þearfednesse.   oþera.   þ.
 11. dryhtnes.   7.
 12. nyhstena dogera.   on eallum.   þæt swá swá.
 13. broþor sæde of þam.   on gewritum tydon 7 lærdom.

Ca. 1. hī.   ðe.

2. onfangennesse.   drihtenlican.   þ.
 3. sawul.   onlysed frā.   hefignysse.
 4. ladþeowdome.
 5. heofonlican eadignysse gestahg.
 6. nis þ hwylc.   oððe má.
 7. gesawe.   symble sorgiende.
 8. þ he cóme.   betwyh.
 9. on forhæfdnysse 7 on eadmodnysse 7 on.   on.
 10. on.   þearfednysse.   oðre.   þ.
 11. underðeoded 7.   swyðe.
 12. nyhstana dogera.   on.   weorcū swa swa þ.
 13. broðer sæde of þam ðe.   on gewritum týdon 7 lærdom.

Page 268. 14. on his minstre *þ* on his lareowdóme.   **B.**   gelæred his nama
wæs trumbryht he sæde gif.

15. leornunga.
16. gyf sœmninga.   astahg *þ*.   sôna.
17. instæpe.   gecigde.   manna.
18. swiþra wînd áras ðonne.
19. forþleat on.   andwlitan.   on gebede hleoþprode *þ*.
20. þonne gyt gyf.   ligetu *þ* þunorada.
21. bregdan *þ* fyrhtan ðonne.
22. bihydiglice (*p. 242*) on.   sealmsange fæstum móde.
23. awunedē oð *þ*.   smyltnes côm mid.
24. frunon *þ* ácsedon.   hwan.   ða andswaredē he *þ*
ewæð ge ne leornedon.
25. dñs de celo.
- 25–26. et is written &.

- O.**
14. on his mynstre *þ* on his lareoudome.
  15. nama trumbryht sæde.   leornunge sæt.
  16. gyf.   astahg.
  17. instæpe (*i on eras.*) dryltnes.   ^dgecygde *þ* ða milda.
  18. ðonne.   win,aras.   bec.
  19. forðleat on his andwlitan.   on gebede hleoðrede *þ*.
  20. þonne gen gyf strongra strom.   (*79^b*) swiðor.   ligete.
  21. þunurrade eorþan.   bregdon *þ* fyrhton.
ⁱ
  22. cyricean *þ* behigd,lice on.   sealmsange.   móde.
  23. awunade oðþæt ðære.   smyltnesse.   com mid ðy.
^{ac}
  24. frunun *þ*, s.edon (*i eras.*).   *þ* swarode.
  25. ac, leornodon,.
  26. uocē suā.

- Ca.**
14. on his mynstre *þ* on.
  15. nama trumbryht sæde.   leornunge sæte.
  16. astahg *þ*.
  17. dryltnyss mildheortnysse gecygde *þ* þa mildse.
  18. þonñ swiðra (*p. 109*).   þonñ.   bec.
  19. forðleat on.   andwlitan.   on gebede hleoðrede *þ*
þonñ gýt.
  20. strongra.   swyðor.   ligette.
  21. on eorðan.   bregdon *þ* fyrhton þonñ.
  22. cyricean *þ* be,hydiglice (*sic*) on gebedū.   mode.
^{ymb}
^{he}
  23. awunode oððæt, þære.   smyltnyss,eft.
  24. frunnon *þ* acsodan.   ðis dyde þa *þ* swaredē.
^{ge}
  25. gé ne leornodan quia.   &.
  26. uocē suā.   &.

Page 268. 27. þ te.

- B.**
- 28. hyhsta syleð hys. hí.
  - 29. ligetas gemanigfealdað. hi. forðon. lyfle ontyneð 7.
  - 30. ligetas. hleoðriað to þon.
  - 31. hi. áweccan him tó ondrædanne þ he heortan heora.
  - 32. gecigan. domes þ hi.
  - 33. oferhyda towurpe. gedyrstignesse gedrife. hira mode
gelæddum ðære forhtigan tíde hwænne.

- O.**
- 27. þæt dryhten hleoðrað. heofonū. hyhsta syleð. strælo 7 hi.
  - 29. ligeas gemonifealdað 7 hi. forðon dryhten.
  - 30. ligetas. heofonum hleoðrað þ.
  - 31. þ.
  - 32. on. gecyge. domes þ.
  - 33. oferhyd. ged^yrstignesse. hiora. gelæddū.
  - 34. tide.

- Ca.** 27. &. þ driht. heofonū.

- 28. hyhsta syleþ. strælo 7 heo toweorþað.
- 29. ligeas. hi. forðon.
- 30. ligetas. heofonum hleoðrað þ.
- 31. þ.
- 32. on gemynd gecyge. towardan domes þ.
- 33. oferhyd. gelæddum.
- 34. tide. heofonū. byrnendū.

Page 270. 1. wolcnum on. mihte. þrýme.

- B.**
- 2. demenne cwicum 7 deadum. þ.
  - 3. manunge. gedafenlicum ege 7 (p. 243) andswarigan þ te
swa oft swa.
  - 4. lyfte onstyrike 7. hand. he us. bodigende ætyweð.

- O.** 1. sie on. on. mihte.

- 2. cucum 7 deadum. gedafanað þ.
- 3. gedefenlice (a late) ege. 7 swarige þ swa oft (80^a) swa.
- 4. onstyrike 7. hand.

- Ca.** 1. si on. wolenū on mycelre mihte.

- 2. cucū 7 deadū forðon. þ.
- 3. ege. andswarige þ.
- 4. swa oft swa. onstyrike 7. hand.

Page 270. 5. hwæðere. gýt sleað þ. clypigan 7 bidden.

B. 6. dygolnesse úre.

7. geclænsian þá únfyrennesse. bihydiglice do þ.

8. geearnigen þ. sculon geþweriaþ.

9. be forðfóre þysses bisceopes 7 eac þ.

10. arweorðan.

11. ecgbryhtes be ðam. sædon. þam ylcan.

12. ealande. geogfðe on munuclicum lífe.

13. gebedum 7 on god gelyfdon (*modern hand in margin supplies missing words*).

14. on hys eþel.

15. brytene. ecgbriht þæs (*sic*). elðeodignesse for. naman.

C. S. 9. gesewene.

14. fæce in his.

O. 5. ætyweð⁷, no hwæþere. slyð^h þ. cleopian 7 bidden.

6. þa digolness ure.

7. geclænsian (ns on eras.). behydⁱ lice don (don on eras.) þæt.

næfre geearnnie þ.

8. segene. geþwæria, (ia on eras.).

9. þær,. gesyhðe (syhðe on eras.). broþor be.

10. þysses bysceopes 7 eac þ worð (stroke eras.).

11. ecbyrhtes be þam. sædon. iu. ylcan ceddan.

12. on. ealande. on geoguþe on.

13. 7 forhæfednesse 7 on (o above).

14. on his eþele. on breoto,

15. ecbyrht. on elþeodinesse. naman.

Ca. 5. ætyweð 7 no hwæðere. slyhð þ. cleopian 7 bidden.

6. mildheortnysse. gondsmeage þa digolnysse ure.

7. geclæsnien. unsæfernysse. behydelice. þ we
næfre geearnian þ.

8. slægene beon .; scylon geþwærian.

9. ðære onwrigennysse 7 ðære gesyhðe þæs. broðer be.

10. ðysses bisceopes. þ. arwurðan.

11. ecbyrhtes be þā. sædon. iu. ðone ylcan ce^addan on.

12. ealande. on geoguþe on.

13. on gebedū 7 on forhæfednysse 7 on.

14. æft. to his eðle. on.

15. ecbyrht. on ælþeodinesse for. naman.

Page 270. 16. áwunode (*junctim*).   þi.   æfter langre tíd eom.

- B.**
- 17. brytene.   neosia inntingan.
  - 18. forhæfedesta higebald.   lindes (*p. 244*) ege.
  - 19. hi.   lífe.   fædera.   geþafedon.
  - 20. þ.   onhyrigan woldon betweonum ðam þa com.
  - 21. arweorðan bisceopes.   ða cwæð ecgbriht.
  - 22. man on.   ealande.   gyt.   lichaman.   myd þi.
  - 23. middanearde.   þ.
  - 24. werede.   hefonū.   gefetedan.
  - 25. genamon.   hwurfon.   þan hefonlican ríce.
  - 26. þ be.   sylfum.   be.   hwilcum.
  - 27. þ.   hwæþere.   gecwæþ.   witan.
  - 28. þ.   ða.   ðy.

O. 16. awunedede.   lyfes.   þa æfter langre tide com.

- 17. for.
- 18. forehæfdesta higebald.   on lindese.
- 19. hi be life.   fædora.   gedafonade.
- 20. þ.   onhyrigean woldon betwyh.   com.
- 21. bysceopes (*80^b*) ceadan þa.   ecbyrht.
- 22. on þeossum calande.   gyta on lichaman lyfigendne.   þy.,
se
- 23. ferde þ.   ceddes saule.
- 24. broþor.   weorode.
- 25. saule.   genamon 7 hwurfon (*then abrasion = 5 letters*).
hefonlican.
- 26. hwæþer he be.   sylfum þ.   þe he be (e on eras.) oþrum.
hwylcum þ.
- 27. uncuþ hwæðere.   mycel.   we witan.
- 28. fo,ðferde.

Ca. 16. ðy þa æft langre tide com.

- 17. hī.
- 18. forhæfedesta.   (*p. 110*) wæs abbud on.
- 19. hi be life.   fædera.   menn gedafenode.
- 20. þ.   onhyrian woldan betwyh.   com hī.   ðæs arwurðan
bisceopes.
- 21. ða cƿ.   ecbyrht.   wát.
- 22. monn on þyssum.   gyt on.   lifigendne.
- 23. middanearde ferde þ.   ceddes.
- 24. weorede.   hefonū.   gefetedon.
- 25. hī genaman 7 hwufon (*sic*).   hefonlican ríce.
- 26. hwæðer he be hī sylfū þ cwaede ƿe he be oðrū menn hwylcū þ.
- 27. hwæðere ða.   mycel wér.   gecƿ we witan þ.
- 28. ða.   nonarū.

Page 270. 29. *ær æt bebyrged be scē.*

- B.** 30. þar getimbrode. eadegan aldres. apostola petres 7 paules ða.
 31. geset. aeghwæþere.
 32. gewuniaþ. 7 his halignesse gelomlico.
 33. gewurdon. þis. tācne þ te sum.
 34. bræceseoc mann. þi. dwoligende (*p. 245*) árn.
 36. becom hé. unwitende oððe ungemynde þæs hyredes.

- O.** 29. martiarum. bebyriged bi (*i out of e*). cyrcean.
 30. æfter. þære. cyrcean. eadigestan ealdres. apostola.
 31. on ða. ban. on aeghwæþere.
 32. tacnunge. 7 his halignesse gelomlice wundur.
 33. þ is. ni. þ wan.
 34. ðy. arn.
 35. becom. æfenne wedende oððe no gymende þā hirede (*the italics are on eras.*).

- Ca.** 29. bebyriged. MARIAN cyrcean.
 30. ðære. cyrcean. eadegestan ealdores. apostola.
 31. ða. on þá. ban. on aeghwæðer.
 32. tacnunge. halignysse gelomlice.
 33. þ. þ niwan. gebrocseoc mann. ðy ðe. árn.
 35. becom. ðyder on æfenne wedendū oððe no gymendū þære hyrdū ðære.

Page 272. 1. þær wæs ealle niht restende.

- B.** 2. morgenne gehæledum gewitte áras. út.
 3. men on þ gesegon. hwilc. wundor ðære hælo.

- C. S.** 3. men 7 gesawon.

- O.** 1. niht.
 2. morgenne gehæl^ede gewitte aras.
 3. men. gefégon (*i eras. before ge and eg on eras.*). wundur þære. dryhtnes.

- Ca.** 1. ða nyht.
 2. morgenne. gewitte aras.
 3. menn. þ gefegon. þære. ðurh.

Page 272. 4. gyfe gewurden wæs. stow geworht treowgeworces 7
B. gelicnes medmiceles huses geworht (*sic*).
 6. on þan wage medmycel. þ.

7. gewuniað menn þa þe for inntingan cumað hira hand.
8. þanan nimað 7 úntrumum mannum (*modern hand supplies defect in margin*).
9. beorgenne.
10. sillæd 7 hi. fram hefinesse. untrumnesse.
11. geféan. gesynto onfoþ.
12. on. bisceopes stowe. bisceop winferð.
13. gemettfæstne. on þenunge bisceophádes.
14. myr,na mægþe (*1st hand*).

C. S. 12. ðeodor bisceop.

- O.** 4. ætýw,d ^e · (*1 eras.*). byrigenne (*81a*) stowe.
 es hróue
5. treowgeweorc. medmycel húses. hlægle gegeawad ðonne.
6. þam wage medmyced (*sic*) ðyrel.
7. wilsumnesse.
8. hand onsendan. þanon niman (*final n written over þ without eras.*). hi ða on.
9. untrumum mannum. b,r,genne (*1 eras.*).
^y
10. syllæd (*y on eras.*) 7 hi. fram. untrumnesse.
11. gef,an (*1st e on eras.*). gesynto.
12. on. bysceopes stowe gehalgade. bysceop wynferð.
13. on þenunge bys , hades.
14. mægþe. lindesfarena.

- Ca.** 4. ætywde. byrigenne.
5. gelicnysse medmiceles. hrægele gegeawod þonñ.
6. þa wage midmicel ðyrl. þ.
7. menn ðe þider. wilsumnysse.
8. hand onsendan. ðære. ðanon niman. hy
 ða on.
9. mannū 7 neatū. byrigenne.
10. syllæd 7 hi. fram hefignysse. untrumnesse.
11. þære gefean ðære. gesynto.
12. on. stowe. theodor' arceb wynfyrð gódnæ.
13. on ðenunge bisceophades.
14. myrena. lindesfarena.

Page 272. 15. þam. þa gyt lifigende. 7 rices.

B. 16. andweald. bisceopes geferscype þam.

17. æfterfylgde (p. 246) 7. diaconþenunge. tíde.

19. Betweonan (*ornate B, large*). þissum þingum coleman bissceop. cóm 7 ða.

20. brytene. 7. him genam. þe in lindesfarona
æ gesammnode weron swylee eák .XXX. manna.

22. angelþeode. æghwæþere þera.

23. gelæred. forlet innan þære cirican sume þa gebroðor.

24. cóm. híi þan éalande þanan (*accent on híi partly erased*)
angelþeode.

25. bodigende. æfter. gewát.

26. suman medmicelan ealande þ. feorr ascadæn fram.

27. þ is on. þ is éaland (*modern hand supplies in margin*
hwiter (*sic*) heahfore þa he ða in þ ealand cóm). getimbræde
he þær (*cross on þ erased*).

C. S. 15. ðam wulfhere.

O. 15. þā. lifigende. rices anweald.

16. wynferð. bysceopes geferscype þam.

17. æfterfyligde 7. diaconþegnunge.

19. betwih þas þing þa. bysceop. scottū com.

20. 7. him genam.

21. swilce. manna óf angelþeode æghwæþere.

22. on.

23. gelæred. on. cyrcean sumne broþor.

24. com. þam ealande þanon. ongelþeode.

25. bodianne (81b). æfter.

26. ealande þ. asceaden frā.

27. on. inhísbofinde þ.

28. hwitere. þa he ða on þ. com.

Ca. 15. þam ðe. gýt lifigende. rices anweald.

16. wynferð. þ geférsctype þam.

17. æftfyligde 7. hí diaconþenunge mycelre.

19. (p. 111) Betwih. colemannus se þ. sceottū cóm.

20. 7 mid hí genám. ða sceottas ðe.

21. swylce. þrittig manna.

22. angelðeode æghwæðere. on drohtnunge.

23. well gelæred. forlét on ðære cyrcean sumne.

24. com to híi þā. þanon. angolðeode.

25. bodianne. gewát.

26. sumū medmiclū. þ. asceaden frā.

27. on. inhísbofinde þ.

28. hwitere. ða on. cóm.

Page 272. 29. Ðær gestaðelede. æghwæðerum.

- B.**
- 30. gesamnode. him.
  - 31. begins þeah þa þær gestaðelede. mihte hi.
  - 32. betweonan him gewurþan 7 geþwæri (p. 247) gan.

O. 29. he gestaðolade (he *struck through*, ges on eras.). aghwæþerum.

- 30. mid hī.
- 31. þa hi þær gestaþolade. mihte (i on eras.) hi betwyh
geþwærian 7 geweorþan.

Ca. 29. Ðær. Ðær gestaðelode þe he. æghwæþerū.

- 30. gesomnode. hī.
- 31. ða hi Ðær gestaðelode. waron ða ne mihte hi betwih
geðwærian.
- 32. forðon ða sceottas.

Page 274. 1. hærfesttide, (a modern hand adds here a star, and a modern hand in margin Ðonñ mon wæstmas insomnod þonne; stroke through þonne).

- B.**
- 1. þonñ mon wæstmas insomnod þonne; stroke through þonne). þonñ forlætan hi þ.
  - 2. 7. cuðe stowe swícedon. fóron. þonñ.
  - 3. willnedon.
  - 4. angel gewunan. ge gearwedon þa þohte coleman bisceop to wesennesse 7 þysse únsybbe lacedóm.
  - 6. ge feorr ge neah ða. gerysne.
  - 7. timbranne þ inn scyttisc is nemned mageo 7.

O. 1. þonne, forleton (omitted words interlined; variant þonne before forleton).

- 2. hie. 7. cuþe stowe. foran.
- 3. hwurfun 7 willnedon. goda.
- 4. engle gewunnan 7 ge gearwedon. colmanus þysse towesnesse.
- 5. þysse (y on eras.).
- 6. gerisene. on ibernia.
- 7. timbrianne þ.

Ca. 1. hærfestide Ðonñ. Ðonñ forléton hi þ mynst 7 Ðurh cuðe stowe.

- 2. fóron 7 þonñ.
- 3. willnedon ðara goda gemænllice.
- 4. engle. ða. colemann' ðysse towisnesse 7 þysse.
- 6. féor. gerisenne. on.
- 7. timbrianne þ is on. maigeo nemned 7.

Page 274. 8. geb. ohte (*erasure of r roughly*) naht. landes mynster on
B. to timbranne.

9. sumon gesiðmenn ðe þ land. þære geradnesse toycedre þ hy.
10. se þe him stowe.
11. á þa standedan. clypedan.
12. hyne þingedon 7 he hwæðere þær. getimbredē.
13. gesið. fulltumode. neahmenn. þær.
14. englisscan. gestaþeleteð 7. forlēt of þam.
15. éalande þ. gyt. menn ðær on elþeodig (p. 248) nesse libbað 7 þ mynster habað. Is þ mynster nu swiðe micel of.
17. mageo. 7.
18. gehwyrfedum. þam beteran gesett. nessum (*eras. of e after tt*). gyt to daege.
19. æþele werod nimað muneca englisca manna ðe of angelcynne þyder comon 7 þær gesamnode wæron on bysene árweorðra.

O. 8. 7. landes.
 9. getimbrianne. sumū gesiðe. land. þære
 árædnesse (*last 6 on eras.*).
 æt d

10. to,yced,re. hi. þe. stowe.
11. standendan. dryhtne cleopeden.
12. þingedan 7. hraðe (82^a). getimbredē.
13. gesið. fultumade. nehmen (*ist e out of i*). þær.
14. engliscean. gestaþelade (*taþ on eras.*) 7 on þam.
15. ealande. englisce (*i on eras.*) men (*e on eras.*).
16. on. þ þæt. þ.
17. maigeo. 7 iu.
18. gehwyrfdum. þā beteran.
19. æþele. angelcynne. gesomnade syndon.

Ca. 8. mycelne. landes.
 9. getimbrianne. sumū gesiðe. þ land. ðære
 áre toætycedre þ hi.
 10. hī.
 11. stowe. standendan. ðær. cleopadan.
 12. ðingedon 7. getimbredē. hī.
 13. gesið. fultumade. ða neahmenn. ða engliscan menn.
 14. gestaðelode 7. forlēt on þam.
 15. ealande þ. gyt. menn ðær on elþeodignysse hi forhabbað
     is þ mynster þ.
 16. mycel.
 17. medmyclum. ðe. magigeo. 7 iu.
 18. ðær eallū gehwyrfdū. þā beteran gesetnyssum. gýt.
 19. æþele weorud nimað. munecas þe. angelcynne ðær.

- Page 274. 20. on. clænnesse. be. agenum handgewinne
B. lifiað 7 góde þeowiað.
 25. þa (ornate þ). fram.
 26. þ is. gear.
 27. brytene cóm þ te osweo norðhymbra cining. gestanden
     mid untrumnesse.
 28. forðferde. ylde.
 29. cining. tíd becumen.
 30. cyrican gesetnesse. þ gyf.
 31. fram þære untrumnesse. þ. tó róme.
 32. hale . gum (eras. of upright stroke). (p. 249) stowum. 7
     willferð bisceop.
 33. þ. siðfates latteow.
 34. únlytel. þam. ðy fifteoðan.

- O.** 20. fædera. ⁿ o, mycelre.
 21. clænnesse. be. agenum han,gewinne lifigeað.
 25. fram dryhtnes mennisenesse (i on eras.) þ is þ æstre.
 26. bysceop on.
 27. com þ. cyninc. gestanden untrumnesse.
 28. forðferde.
 29. becumen on.
 30. romaniscean cyrcean. gesetenesse.
 31. fram. untrumnesse. þ.
 32. geendian 7 willferð bysceop.
 33. siðfates latteou wære (82^b).
 34. ðon. ^{þy} fifteogeþan.

- Ca.** 20. syndon. ^r lysne arwurða fædera reogole. syndon on
     mycelre forhæfednysse 7 clænnysse.
 21. be. agenum handgewinne lifigeað.
 25. (p. 112) Da. frā.
 26. menniscnysse þ is þ æf,ere gear ðæs þe. ^t þ on.
 27. cóm þ. norð þanhymbra. gestanden.
 28. untrumnysse. éac forðferde ða.
 29. ða tíd becumen on. mycle.
 30. cyrcean gesetnysse. þ.
 31. frā ðære untrymnyssse. þ. róme.
 32. þa halgū stowū líf geéndian 7 willferð þ bæd þ.
 33. siðes. wære. hī mycel.
 34. wiððon. ða. ðy fifteogeðan.

Page 276. 1. kalendarum γ ecgsfrið (*modern hand in margin* martiarum).
 to yrfe wearde.

B.

- 3. ðæs cininges. ðy þryddan. bissceop gesamnode.
- 4. bisceopa gemót. ætgædere. manegum magistrum
cyre cyna (cyre ends line) ða ðe þære godlican gesetnesse.
- 5. fædera lufedon γ cuþan.
- 6. þa hi ða ætgædere gesamnode wæron. He þa. ongann þa
læran tēo (dots) healdanne ðy móde.
- 7. bisceope gedafenede. þe geþwæredan.
- 8. ańnesse. seonoðlican. þysses gemetes gewit.
- 10. naman drihtnes hælendes cristes ricsiendum.
- 11. styrendū. ðam ylcan.
- 12. licade. efencumandan æfter ðeawe árweorðra rihta.

C. S. 3. bispop.

O.

- 1. 7.
- 3. þeodor bysceop.
- 4. bisceopa. synoð ætgædere. monigum magistrum
cyricean (gi on eras.).
- 5. þa þe. fædora. .ge (1 eras.). ða hi ða ætgædere
ge, omnade (o roughly out of n).
- 6. þa. ongan læron.
- 7. healdanne. mode ðe bysceope gedafenade ða þing ða þe.
- 8. cyriclican. γ þære sinoðlican. þysses.
- 10. on. dryhtnes.
- 11. on. γ onstyrendum (accent on y doubtful). cyricean
þam ylcan dryhtne.
- 12. æfter ðeawe. rihtra sm,^{ea} gende be þam nydþearflicum.

Ca.

- 1. γ ecferð. forlét.
- 3. ðæs. ríces. ðriddan. arceb gesomnode.
- 4. bisceopa (o out of p) gemót. sinoð ætgædere. monigū
cyricean magistrum.
- 5. ða þe þa reogollican gesettynsse. fædera. γ cuðon
ða hi ða ætgædere gesomnode.
- 6. ongan læran.
- 7. mode ðe bisceopa gedafenode þa þing ðe.
- 8. on annysse. cyriclican. γ ðære sinoðlican. ðysses.
- 10. on. ricsiendū on ecnysse.
- 11. γ onstýrendum his cyricean þam. hælendū.
- 12. licode us. arwurðra rihta.

- Page 276. 13. be þam nedþearflicum inntingum. cirlcum efne . . (we
B. erased) comon we.
14. þa stowæ ðe. heortford. twentigðan.
 15. semtembris. (p. 250) æreste. þeodor bisceop.
 16. únwyrþe. fram ðam apostolican seldes bisceop cantwara.
 17. 7 se . (o *erased*) arweurðesta (*sic*). And ure.
 18. besæ. bisceop 7 swilce. ure broðor. willferð
     norðhymbra bisceop.
 19. hys ærendracan þ wæs.
 20. þ wæron ure gebroðor. cantwara burge bissceop.
 21. gecweden hrofeceaster. heleutherius wæs seaxena bisceop.
 22. myrena bisceop. þi. þa togædere comon.
 23. æfter. ætsæmne. þa cwæþ. Ic bidde eow þa.
 24. þ.
 25. for ure lufan 7 geleafan þ te.
-
- O.** 13. cyrcean efencomon.
 14. on þa stowe. heortford. twentigðan.
 15. monðes. þeodor.
 16. ðeah. fram ðam. setle. bysceope cantwara.
 17. cyrcean 7. arwyrðesta. ure.
 18. bysceop 7 swy়lee. ure broðor 7 sacerd (83^a).
 19. norðanhymbra bysceop. agne ærenddracan ætwæs.
 20. swy়ce ætwæron. cantwara burge bysceop.
 21. æt hrofesceastre leuheri, ^us wéstseaxna (a of æ *erased*) bisceop.
 22. bysceopum (um partly eras.) mid ðy. þa togædere coman.
 23. æfter. bidde eow þa.
 24. broðor. lufon ures alysendes þ.
 25. smeagen. urum.
-
- Ca.** 13. be þa nydþearflicam intingau. cyrcean efen coman.
 14. on þa stowe þe. heortford. twentigðan.
 15. monðes. theodo'r ðeah.
 16. si. fram þa. setle. bisceop cantwara burhge
     cyrcean 7 se arwurðesta.
 17. ure.
 18. þ 7 swy়lee. ure broður.
 19. norðanhymbra þ. ágene ærenddracan.
 20. broðru.
 21. burhge þ. æt hrofesceastre leowþerius westseaxna þ 7
     wynferð myrena bisceop.
 22. ðy we þa togædere coman.
 23. sæton cƿ. bidde eow ða leofostan gebroðro.
 24. ures alysendes þ.
 25. smeagean for urum. þ ða dómās.

Page 276. 26. gesetnessa ða ðe frā halegum fæderum comon 7.

- B.**
- 27. þ te þa fram eallū ús úngewemmedlice.
  - 28. þa ic ða ðas word 7 manige oðere. ða ðe.
  - 29. belumpan. cirican 7 þa feng on anra.
  - 30. æfter. hwæþer hi geþafian wol (*p. 251*) don þa dómas.
  - 31. healdanne. frā heahfæderum 7 halegum.
  - 32. 7. bissceopas. andswaredon 7 cwædon þ him calle
þa bissceopas wel licedon 7 hi. bliþe móde. healdan. þa.

O. 26. geseteness þa ðe fram. fæderum.

27. þæt þa fram ealum. ungewemmendlice.

28. þa ic ða ðas.

29. belumpen. cyrcean. fræng.

30. gehwilcne. æfter. hwæþer hi. ða.

31. healdanne. geara fram (*a in ra out of o*). fæderum.

32. 7. bysceopas hī 7 sweredon. þ him ealle þa.

33. licedon 7 hie. bliþe. healdan woldan þa (*o in wo out of a*).

Ca. 26. gesetnysse ða þe frā halgū fæderū.

27. þ ða frā.

28. (*p. 113*) ða ic ða. monige oðre.

29. belumpon. ðære. cyrcean ða frægin.

30. hi geðafedon.

31. ða ðe. frā halgū fæderū.

32. 7 ealle ða b hī 7 swaredon. þ hī eallum ða.

33. licedon 7 hi. bliþe. healdan woldan.

Page 278. 1. ywde. him þa ylcan bóc. ylcum bocum.

B. 2. stowa awrat. þ te swiþust nyðpearflie.

3. sealde him 7 bead þ hi þ fæstlice heoldon.

O. 1. ywde he him. ylcan. ylcan.

2. ða geond. þ swiðust nyðpearflico.

3. sealde him. hie.

4. heoldon (*83^b*).

Ca. 1. ywde he hī. ða ylcan bóc. reogola. ðam ylcan bocū tynn capitolas ða he.

2. þ swyðost nyðpearflico.

3. sealde hī. þ hi.

4. heoldan.

- Page 278. 5. Is (*I ornate*). capitul þe we. healdað.
B. 6. halegan. ðy drihtenlican. æfter þam feowertigðan dæge.
 7. þæs ærestan monstes (*sic*). Se (*ornate S*). þte nan bissceop.
 8. bissceopscire gynswoge. þ. þancfull. styre.
 ðam bebodenum folce.
 9. Se (*ornate S*). þ man þa mynstra þa ðe. syndon.
 10. bisceope alyfed sy of ænegum þingum hi únstilligenne owiht.
 11. æhtum. nydnæme him ongeniman. Se (*ornate S*). þ te.
 12. ne faron of stowe. oðre. oþrū.
 13.nymþe. leafe his abbudes ac þ hí (*p. 252*) áwunian (*junctim*).
 14. hyrsumnesse. hi. gehéton. tid.
 15. Ðonne (*ornate D*). is se fifta (*blank = 16 letters to end of line*).
 þ te. ðeow bisceopes.

C. S. 12. ne faran of.

- O.** 5. begins Se (*omits is*). þ. ðone.
 6. ðy drihtenlican. æfter þā feowertegeðan.
 7. monðes. ís þæt. bysceop.
 8. bysceopscire onswoge. þæt he ðoncfull sie styre. bebodenan.
 9. ís þ te. gehalgade sindon nænigum.
 10. alyfed (*y on eras.*) sie. ænigum. hie. n,owiht.
 11. æhtum. nydnæme (*ny and æ on eras.*) ongeneoman. feorþa.
 þ te.
 12. munucas. stowe to óþ. re (*e eras.*). oþrum.
 13. le,fnesse. ag,nes. ðæt hie awunien.
 14. hyrsumnesse (*y on eras. of e*). hie. tid. geh-
 w;rfnesse (*e eras.*).
 15. ðonne. þætte. þeo, (*o out of a*). ^{wa}

- Ca.** 5. I Se. þ. ðone.
 6. ðy drihtenlican. þā feowerteo . þan (*i eras.*).
 7. ðæs. monðes II se. þ. bisceop.
 8. bisceopscire onswoge. þ. ðoncfull si styre hī. bebodenan.
 9. III se. ðætte ða. ða ðe. syndon.
 10. nænigum þ alyfed si. ænigū ðinge hi geunstillian.
 11. æhtum. nydnæme ongeneoman IIII se.
 12. leoran. stowe to oðre. oðrū nynðe (*sic*).
 13. leafnysse. agenes. þ hi awunian.
 14. ðære hyrsñysesse ðe hi. behéton in tid. gehwyrfenesse.
 15. V ðonñ. þ te ænig. ðeowa bisceopes.

- Page 278.** 16. bissceop.   ^oge,nd. (*1st hand*).   fare γ yrne.
B. 17. onfangen.   butan bisceopes.
 18. syþe onfangen sy hate hine man ham hweorfan gif he ne wille.
 19. feormige ofer þæt syn hi begen þæs bisceop... dōmes wyrðe γ scyldige (*after bisceop erasure of two letters; a modern hand in margin γ se ðe gefeormod wæs syn hi begen; last three words struck through*).
 20. Donne (*ornate D*).   sexta þ te ælþeodige bisceopas.   þeowas.
 21. syn þancfulle.   And nænegum.   alyfed.
 22. ænige.   þenunge tó donne butan.   bisceopes.   hi.
 23. syndon gefeormad.   Se (*ornate S*).   seofþa.   þ te twuwa.
     geare seonob.
 24. man gesammige.   inntingan.   únæmettan.   gelimpeð.
 25. ús.   þ te.   siðe.
 26. geare seonað gesammnode on.   ys.   þonne is seo eahtogeðe (*ornate P*).

- O.** 16. agenne.   yrne (*on abras.*).
 17. sie butan.
 18. siðe.   wile.
 19. feormede.   ðe.   sien hie.
 20. scyldie; þonne.   syxta.   elþeodie.   þeowas (*o on eras. of a*).
 21. sien.   gæstliðnesse (84^a).   nænigum.   alyfed
     (*y on eras.*) sie ænige.
 22. þenunge.   buton,   þ;hie (*i eras.*).
 23. gefeormade sien.   seofþa.   tuwa.   geare synoð (*y on eras.*).
 24. gesomnade.   gelimpeð.
 25. eallū.   siðe in geare synoð (*y on eras.*).
 26. gesomnade.   clofeshooħ.

- Ca.** 16. ágene.   férē γ yrne.   ower onfongen si þær he cume
     butan þ tacne.
 18. gif æne siðe onfongan si hate hine man hám hweorfan γ gif he
     nyle se ðe hine feormade.
 19. se ðe gefeormod.   syn hi.   bisceopes.
 20. scyldig VI Ðonñ.   syxta þ te ælðeodige bisceopas.   ðeowas
     sýn ðoncfulle.
 21. gæstliðnesse.   nænigum.   alyfed si ænige.
 22. þenunge.   bisceopes.   ðe hi.
 23. gefeormade sin VII.   þ te tuwa.   geare sinoð gesomnode
     beon ac forðon misenlice.
 24. gelimpeð lícade.
 25. eallū.   þ te.   agustes.   siðe in geare synoð
     gesomnigen in þære stowe.
 26. clofeshooħ (*p. 114*) VIII se cahteða.

Page 278. 27. þ te. bis(*p. 253*)ceopa. oþrum forbere. únriht-willnunge.

- B.**
28. ongytan. tíde. hys. Donne is se nygoða (*ornate D*).
  29. ásmead þte. þam.
  30. geríme geleaffsumra má bissceopa ætycte. Se teoþa (*ornate S*).
  31. gesamhiwum þte nænegum alyfed sy butan ælcne gesinscype.

- Z.**
28. nigeða. ðætte weaxendū ðæm riime geleafsumra mæ.
  30. æt eecte wærō. tiogeða ís.
  31. gesinhiegeum ðætte nænigū. sie. ælicne.

- O.**
27. eahteþa. bysceopa. oþrum forebere. unrihte. ác.
  28. ongyte.
  29. nygeþa. þte. þam riime (*1st i erased*) geleafsumra.
  30. bysceopa ætycte. teoþa.
  31. gesynhiwum þ nænegum alyfed. ælicne gesynscype.

- Ca.**
27. þ te. bisceop. forbere. unrihite.
  28. ongyte ða tíde endebyrdnysse IX se nygeþa þte.
  29. þam rime geleafsumra má bisceopa ætycte.
  30. X se teoþa.
  31. gesinhiwum þ nænigū. alyfed si butan ælicne gesynscype.

Page 280. 1. habban ne nænig mæghæmed únclæne.

- B.**
2. wíf forlæte butan. þ. halige godspell læreb. inntingan.
  3. dyrne forlegenesse gyf hwilc man. agen wíf onscuñie þ.
  4. rihtū áwe forgisen sie 7 geþeoded gif hi. cristene.

- Z.**
1. ne nænig.
  2. wíf. sua ðæt halge.
  3. dernre forlignesse. hwilc. agen wiif. ðæt.
  4. rehtre æ forgiefen sie 7 geþeoded wæs. rehtlice cristlice.

- O.**
1. habban ne nænig.
  2. wif. halige godspell.
  3. forlignesse. hwile. agen .. (*2 eras.*) wif. þ.
  4. rihtre. forgyfen sy 7 geþeoded wæs.

- Ca.**
1. habban ne nænig. fremde.
  2. wif forlæte nymðe. þ halige godspell.
  3. forligenesse. hwyle monn. agen wif. þ hī.
  4. rihtre. forgifen si 7.

- Page 280.** 5. willan. gegadrige. ænigum. awunige oððe.
B. 6. wiþ. wif geðwærlige (*break = one line*).
 7. Wæs (W ornate). ðy.
 8. fram. menuisnisse ðy geáre eac swilce.
 9. ecbryht cantwara cining. forþferde. (*p. 254*) 7 hlothere.
 10. broþor. ríce 7 hæfde þ ɔtrottyne.
 11. monoð.
 12. besé. bisceop. sædon þ. þam.
 13. æfterfylgend.
 14. bisceopes þe beforan gemyngodon.
 15. mann forþon. forþferde æfter.
 16. bisceopháda þa ðe halgode. bisceop æfter.
-
- Z.** 5. welle. gegeadriæ. oðrū ah sua. oððe.
 6. geðwærice.
-
- C. S.** 14. þæs we.
 16. theodor bysceop.
-
- O.** 5. gegadrige he. (*i eras.*) ænigum. awunige oððe.
 6. wif geþwerie; (*84^b*).
 7. þæs synoð.
 8. fram.
 9. eac swylce ecbyrht cantwara. on.
 10. seofan.
 12. þonne. byse. bysceop. sædon þæt on þā.
 13. æfterfylgend.
 14. bysceopes. gemyndgadon.
 15. æfestnesse. forþon. bonefatius (*ti on eras.*).
 16. bysceophades (*final s squeezed in*) ða gehalgade. bysceop æfter.
-
- Ca.** 5. gegaderige. ænígū oðrū. awunige oððe.
 6. wif geþwærlige.
 7. synoð. ðy.
 8. ðreo. frā. ðy. eac swylce ecbyrht cantwara.
 9. on. hloðere.
 10. þ. XXIII wint.
 11. monoð.
 12. ðonñ. byse. þ ðe. sædon þ on þā.
 13. synoðe. bonifacius æftfylgend.
 14. biscopes ðe. mycelre geearnunge halignesse 7 æfestnysse monn.
 15. bonefacius. æft.
 16. gearū. biscophade ða. theodor' arceb. hī ðone
     byse to þ.

- Page 280.** 17. besé. bisceope And. gyt be. lifigendum.
B. 18. fram. bisceopþenunge. untrumnesse.
 19. bisceopas. him.
 20. tíde oð gyt. hafap. bisceopas.
 22. Æfter (ornate E). þíssum nales. tíde forð. áurnenre
(the erased letter was a).
 23. arcebiseop gebolgen fram. myrcna bissceope. gewrit
 sumre únhyr (p. 255) sumnesse 7 þa benam him. bisceopscire.
 25. seawulf bisceop. timbred.
 26. á. bb (erasure of h ?) Ðæs mynstres þte cweden is Medesham-
 stede in.
 27. lande.
 28. þ. And. geendode.
 29. swilce eastseaxum he gesette ercenwold in lundenceastre to
 bisceope.
-
- O.** 17. byse to bisceope 7. be. lifigendum.
 18. frā. bysceopþenunge. hefigre (i on eras. of e) untrumnesse.
 19. bysceopas ácci (a on eras., i out of e). beadwine. him.
 gehalgade.
 20. bysceopas.
 22. Æfter þyssum nalæs.
 23. ærcebysceop. fram wynf. r, ðe (y out of i, after f in eras.,
stroke of the eras.). mérca (y not 1st hand) bysceope.
 24. unhyrsumnesse. benam, hine. bysceopscire.
 25. gehalgade seawulf bysceop.
 26. þætte cweden is medeshamstede on gyrwa (s in sh afterthought).
(85^a) lande.
 27. wynf. r, ð (after f in eras., cross stroke of the eras.).
 28. drohtuncge.
 29. eastseaxum he gesette ercenwold bysceop on.
-
- Ca.** 17. 7 þa be hī lifigendū þ.
 18. frā Ðære bisceopþenunge. untrumnesse.
 19. bisceopas. beadwine for hī.
 20. Ðære. dæg. hafð. bisceopas.
 22. Æft þyssū nalæs.
 23. arceb. frā winferðe myrcna þ.
 24. unhyrsumnesse. benám. bisceopscire.
 25. seawulf þ.
 26. Ðe gecweden is medeshamstyde on gyrgan lande wynferð.
 27. þ.
 28. drohtununge. líf geendode.
 29. Ða eac swylce eastseaxū he gesette ercenwold þ lundenceastre.

Page 280. 30. cynigas. ða tid. sigehere ðara.

B. 31. bisceopes. drohtung . (e erased). in bissceopháde
(p later and unusual in form).

O. 30. on þa tid. 31. gemyngedon. bysceopes. on bysceophade.

Ca. 30. on. tid. sigehere ðara. gemynegodan ðæs b lif 7
drohtnunge on.

Page 282. 1. ge ón arcebiskepháde. sæd þ he wäre se halesta.

B. 2. æfter. 7.
3. siððan lange. hors þ hine man on bær úntrumne.
4. fram. úntrume þe gewergade wæron on lengtenadle oððe
on oðerre hefinesse hi þær.
6. 7. þ án þ te.
7. ða ðe. oððe togesettæ gehælede wæron.
8. swylce. scafe (p. 256) ðan þa þe þær. numene.
9. mannum. hraðe. læcedom. onbrohton ðæs.

O. 1. ge ærcebysceophade. sæd þæt. þ.
2. æfter. gecyþed. 7.
3. syððon.
4. fram. on lengtenadle oððe on oþre hefinesse 7 on untrum-
nesse gewergade wæron.
6. 7 nalæs þ.
7. þa þe. bære oððe togesette gehælede wæron.
8. swylce. scefdan. þær. untruman mannum.
9. gelædde hwæþere him læcedom geboron.

Ca. 1. ge ón ærcebiskephade (dots look modern). sæd þ he wäre se
halgesta.
2. (p. 115) tåcnū. 7 forðon lange his hors syððan þe hine man
untrune on bér.
4. fram. discipulū. ða þe on lengtenadle oððe on oðre
hefignysse 7 on untrumysse gewerigade wæron ðær.
6. 7 nalæs þ an þ te ða.
7. oððe. gehælede.
8. swylce. ða scaefðan.
9. mannū gelædde 7 hī læcedóm bæron. ðes.

- Page 282. 10. halega. ðe. bisceop gewurden. twa æþele mynstra.
B. 11. getimbrade. sylfum oðer hys swyster æþelburge.
 12. aeghþer. regollicum þeodscipū. gesette 7 getimbredre
wærон in suðrigena.
 13. be. streame þis haten ceortes ég. his mynster eac sealde
his swyster on eastseaxena mægðe on.
 15. on þære. mihte. willsumra wífmanna.
 16. gestandan. þa heo ða. þam.
 17. mynsters heo efen wyrðe hí lét on eallum. þam bisceope.
hyre.
 18. on rihtum. on regollicum.
 19. þ. heonfenlicum. gecyðed.
 20. Forþon (*ornate F.*). on þissum. þ. on. manig tacen.
 21. gefremede. ða ðe.

- C. S.** 13. ðære *deest* (*before stowe*). cweden.
 15. seo is nemned.

- O.** 10. bysceop. twa æþele.
 11. getimbrade oþer. sylfum oþer æþelburhge. sweoster.
 12. aeghwæþer. regollicum þeodscypum.
 13. getimbredre on suðrigena. be. on. is cweden ceortes ige.
 14. sweostor on. mægþe on stowe seo is (85^b).
 15. on byrcingum on. mihte. willsumra wifmanna.
 16. gestandan ða. þam.
 17. heo efenwyrðe hi on ealum (*sic*). þam bysceope.
 18. hyre breþer on rihtum. on regollicum gegearewade.
 19. ðæt. heofonlicum.
 20. þyssum. þis is on byrcingum (*r out of f*). tacen.
 21. gefremed (*m out of n*). getimbernesse.

- Ca.** 10. ær ðon. þ. twa. mynstere.
 11. hí sylfū. æþelburge. sweoster.
 12. reogollicū. well. hí.
 13. getimbredre on suðrigena. be. on ðære stowe þe is
nemned ceortes ige.
 14. on. on þære stowe seo is cweden on byrcingū on. mihte.
willsumre wíf 7 festermodur gestanden.
 16. ða heo ða. þam.
 17. ðæs mynsters heo efenwyrðe on eallū þingū ðam bisceope.
 18. breþer on rihtū. on reogollicū.
 19. þ. heofonlicū wundrū. gecyðed.
 20. Forþon on ðyssū. þis is on byrcingū. tacen.
 21. mægena gefremede. ða þe. getimbernesse.

Page 282. 22. æfter(*p. 257*)fylgendra fram manegum.   cuþan awritan
B.   habbað wæron þa sume wunigende 7 geþeodde in þis úre
 ciriclice mynster.

25. þi.   hreohnys.   wales.   wide eall.
26. forheregod.   fornumen.   becóm.   swilce.
27. þysses mynstres ðær ðe wæpnedmenn inne.   7.
28. worulde.   numene.
29. abbudesse.   modur.   gesamnunge byghydig and
 sorgiende on.
30. hwilce tíd þæne.

C. S. 22. awriton hæfde.

- O.**
22. æfterfylgendra fram.   þe.   cuþon.
  23. hæfdon wæron.   sume, ^{þe}we.   gymdon geþeo . dan on (*d eras. before d*).   ure cyriclice .. ster (*before ster eras.*).
  25. hreownes.   woles.   eal.
  26. forherg, ⁱende 7 forniomende.   becom.
  27. þises.   þa.   inne wæron ða wæs seo (*rest wanting*).
  29. bilydig 7 sor,gende.
  30. tíd ðone.

- Ca.**
22. æft fylgendra frā monegū.   awriton 7 hæfdon wæron þa
 sune ðe we nu gymdon geþeoddon on ðis ure cyriclice mynster.
  25. hreownes.   woles.   wide eall wæs worigende 7 forniomende.
  26. becom.   on.
  27. ðysses mynstres inne wæron ða wæs seo (*rest wanting*).
  29. ðære.   bilydig 7 sorgiende on.
  30. tíd ðone.   ðe.   ðara.

- Page 284.** 1. wifhade inne.   þ þ ylce wíte þær.   þa ongann.   gelomlice.
B.   2. gesamnunge.   geswustrena.   sécan.   acsian
 on hwylcere stówe.

- O.**
1. wifhade on (*o on eras. of 2*).   wite.   ongan.   gelomlice.
  2. on.   acsian on hwylcere.

- Ca.**
1. wifhade on.   þ ylce wíte.   ongan.
  2. on.   ðare.   acsian on hwylcere

- Page 284. 3. hi.   þ.   lictun gesett.   þ hi man.
- B.** 4. mihte.   þ.   þ hi.
5. ðy.   ðe hi.   gesawon myd þi.
6. nænige cuþe andsware.   mihte.
7. þam geswustrū.   gelamp þ.   sylf myd.   þam (p. 258).
8. geswustrum ða cuþestan 7 sware.   upplican forseonesse.
9. nihte.   sealmsang.   uhtlican.
10. lofsanges.   þa cristes þeowena útgangende to.
11. gebroðra sumne of cirican 7 hæfdon heora uhtgebed gefyllde
7 þær þa gewunelican lofsangas.
12. ða wæs þæs.
13. leoht (*t roughly inserted paler ink*).   cō.   hi ealle
swa micel.
14. scyte 7 hi ealle.   hí mid.   fyrylto.

- O.** 3. hie woldan.   lictun.   hie.
4. bebyrigeaⁿ meahte (86^a).   þ hi.
5. hie.   gesawon.   ðy hio.
6. nænige.   7 sware.   mihte.   ðe.
7. þam sw; strū (e eras.).   ða gelamp þ.   sylfa.
8. þam sw; strum.   cuþestan 7 sware.   upplican foreseoness.
9. forþam.   nihte.   sealmsang.   uhtlican.
10. lofsanges.   þa.   utgangende.   cyricean.
11. byrigenne.   broþra þa þe hie.   ðyssum.   foreode.
12. gewunelican lofsangas dryhtne sugar (u partly on eras.).
13. com ofer hi.^e   7.   mycel scyte hie.
14. hi.   mycelre fyrlto.

- Ca.** 3. hi.   þ heora lictun wære geseted þ hi.
4. bebyrigeaⁿ mihte ðonū þ.   þ hi.
5. ge, rore ðe hi.   gesawon.   ðy.
6. nænige.   7 sware.   mihte.   ðe.
7. þa swustrū ða gelamp þ.   sylfa.   eallū swustrū ða.
8. 7 sware ðære upplican.
9. onfeng þ sumre nihte þa ða.   (p. 116) sealmsang.   ðæs
uhtlican lofsangas.
10. útgangende.   cyricean.
11. bebyrigenne ðara.   hi.   ðyssū.   foreode.
12. ða gewunelican lofsangas.
13. cōm.   hi.   7.   mycel scyte hí.
14. hi.   mycelre fyrlto.

Page 284. 15. þ hi. sang þe hi sungon mid syrhtum forléton.

- B.**
16. mare þonne.
  17. middum. fáece þ. upp áhafen.
  18. stowe. gewát on. þ.
  19. ðære. wunede.
  20. ontynede ðe hi. ðeahtedon. geseondū.
  21. upp on. þte nænigū. ne wæs þætte þ ða sawle
(p. 259) ðæs cristes þeowes.
  22. lædende.
  23. on. þ te þ. ða. ætywde ðær.
  24. lichaman ræstan sceoldon. onbidán. scíma.
  25. micel swa sum eald. sæde.
  26. ylcan tíd on. oðrum.
  27. þte. ðurh.
  28. eahþyrelu inn eode þ. eall. dæghwamlice.

O. 15. geslogh þ hie þone sang. hie sungan.

16. be,rhnes. mare þonne.
17. middum. up ahafen.
18. stowe. on. þ.
19. cyrcean. hī.
20. outy . nende þær hi (after y i eras.). gesundum upp on.
21. þæt nænigum. þæt þ sylfe. saule þara cristes (86^b).
23. on. þ þ. ætywde.
24. lichaman. scoldan. æriste (i out of e). bidan.
morgenne
25. eald broþor on (on on eras.) mar . ne (i eras.) sæde (ist hand
above?).
26. on ða ylcan tiid on þære cyrcean. oþre. breþer.
27. þ. ða cynan.
28. ða eghþyrl. beo,htnesse dæghwamlice.,

Ca. 15. þ hi. sang ðe hi. forhtigende forláeton.

16. mare ðonñ.
17. middū. ða. aeft medmiclū. þ. upp ahafen.
18. ðære stowe. gewát on. ðæs. þ.
19. ðære cyrcean 7 ðær ða. wunode. hī ða.
20. ontýnende þær hi ær ymbðeahtedon. eallū.
21. upp on. gewát þ nænigū. þ þ sylfe.
22. ða sawule þæra cristes ðeowa.
23. on heofonas 7 eac swylce ða. hī ætywde.
24. lichoma. sceolde. ðæs.
25. mycel. eald. marne sæde.
26. on þa ylcan. on þære cyrcean.
27. cƿ he þ ðæs. ðurh ða cynan.
28. ðurh ða eghþyrla. þ. beorhtnysse.

Page 284. 29. oferswiðe (*original; on a blank line in nomine corrector's hand?*).
B.

30. Wæs (*ornate W*). þam ylcan mynstre sum hyre cild. hyt
yldre þon.
31. hys nama æsica. for. cildiscan yldo.
32. gyta. on þæra nunnena mynstre.

O. 30. on þam ylcan. eniht ,cyld. þonne.
 31. nama æsica (*a of æ eras*). cildlican yldo.
 32. on. gehalgadra.

Ca. 29. oferswyðde.
 30. on þā ylean. enihteild. þonī ðrywintre.
 31. nama ísica se for ðære cildlican yldo ða gýt.
 32. on þære fæmnena mynstre feded.

Page 286. 1. þa. mid þære. adle. he þa on þam ytemestan
B. dogore becóm.

2. clypede. þriwa 7 ane.
 3. þam gehalgodum. cristes hyre agenne naman cigde.
 4. (*p. 260*) 7 weardre. tospræc 7 þus cwæþ eadgyþ eadgyþ
eadgyþ.
 5. endiende hwylwendlice líf. þ éce férde 7 þa sona.
 6. ðe sweltende þ cild hi clipode on þære stowe þ heo wæs þæré.
(*dot and stop*) ylcan untrumnesse gehrinien. þi sylfan
dæge. þe þ cild hi cigde heo of þissum.

O. 1. þa. mid ða. adle þa he þa.
 2. þam ytemestan dogore becom. clypode. þriwa 7 ane of þam.
 3. agene. cígde (*ig out of y*).
 4. hyre 7 weardre.
 5. hwilendlice lif 7 on.
 6. 7 þa sona seo. swyltende cigde on ðære.
 7. untrumnesse. þy seofohan dæge.

Ca. 1. þa. adle þa.
 2. þam ytemestan dogore becóm ða clypode. þriwa ane.
 3. þa gehalgedū fæmnu. agenne. cigde.
 4. hyre andweardre. spráece 7 cƿ. eadgyþ (*ter*).
 5. ðis hwilendlice líf. on þ éce.
 6. 7 þa sona seo. ðe. swyltende cigde on ðære.
 7. untrumnyssse. þy seofohan. ðe.

Page 286. 8. atogen. þam.

B. 9. fylgende þe hi cigdon. þam heofonlican ricæ. (æ *out of a, n erased*) Eft.

10. þam ylcū. ðeowum. mid þære. adle.

11. gestanden. þam ytemestan dogore (*last e afterthought*). ongann.

12. in midde niht elypian to þam. hyre ðenodon.

13. þ hi blæcern 7 þ. acweneton þ.

14. hi. bæd. mānode. hyre nan hyra þeah hýran nolde.

15. nyhstan. þte. wenaþ þ.

16. úngewitte mode. hwæþere witaþ. þ.

17. sege þ. miclum.

18. þte þ. þystre.

19. gesewen 7 þa gyta (p. 261). ðe heo þis spræce nán hyre ne andswarede oððe geþafa beon wolde þa cwæþ.

O. 8. gecy,d.^{ge}. þyssum. átogen.

9. fyl,gende. hi (i *on eras. of 2*) cigde. þam heofonlican.

10. (87^a) Eft. þam yican. þeowum (o *on eras.*). ^e ða

foresprececan adle wæs geswenced 7 to þam ytemestan dogor.,

11. ongan.

12. niht elypian to þam. hyre þenedon.

13. þ hi þ blacern. þ ðær.

14. manode. heora. hwæþere, ^{hyre} hyran.

15. þa æt nyhstan cƿ.

16. íc ungewittige mode. hwæþere. þ.

17. sege þ. geseo (ge *on eras.*).

18. þæt þ. blacern. þystre.

19. gesewen 7 no þa (7 no þa *marginal, a on eras.*). ðe. ðus sprece.

Ca. 8. geciged. þyssū. atogen 7 ðan.

9. fyligende. hi cygde to þam heofonlican.

10. þam yican. þeowū. ða. adle wæs geswenced 7 to þam ytemestan dogore.

11. ongan.

12. niht elypian to þam ðe. þenedon.

13. þ hi þ blacern 7 þ. adwæsc(p. 117)tan þ ðærinne wæs onbærned 7.

14. gelomelice. manode. hire. hwæðere.

15. þa æt nyhstan cƿ. wát þ ge wenaþ þ.

16. ungewittige mode. hwæðere. þ.

17. forðon. sege þ. mycele.

18. þ. blacern. ðystre.

19. gesewen 7 no ða gýta ðeah ðe. sprece.

Page 286. 20. bernað eft eower.

- B.**
- 21. blacern 7 eower leoht swa ge willan witað. hwæðere þte.
  - 22. þ. nis mín. cymeb. hyt.
  - 23. ongynneð. Ongann. ða. þ hyre ætywde. halig godes wer.
  - 24. ðy. geare forde se hyre tó cwæde ðonne.
  - 25. cóme þte. þam écan. ðære gesihðe seo wæs hraþe gecyþed.
  - 26. gesett. úpp ryne on.
  - 28. Mid (ornate M). þi þa. modur. ðære. gesammunge.
  - 29. æfelburh abbudesse. geleorenne þa.
  - 30. ætywde sumre godre swyster wundorlic gesihð. nama. torhtgyþ.
  - 31. manig gear on þam ylcan. wunigende. on.
  - 32. on hlutornesse. on clænnesse.

- O.**
- 20. andswaredē oððe. bernað (a *out of u*).
  - 21. blacern. lange. willan witað. hwæþere þ þæt.
  - 22. forðon.
  - 23. ongynneð ongan. ða. þ. ætywde. halig godes wer.
  - 24. þy. gere. hyre. tid come þ.
  - 25. þam ecean.
  - 26. geséþed ym, ðæs. úp, y. ne (*eras. of r*) on.
  - 27. forðfore (fore *on eras.*).
  - 28. Mid þy þa.
  - 29. æfelburhg abbuddisse (87^b). middangarde gefered þa.
  - 30. ætywde süre godre sweostor wundurlic. þære.
  - 31. ger on þam ylcan. symble on.
  - 32. on hlutternesse. on clænnesse.

- Ca.**
- 20. andsware oððe geðafung gefyllan wolde cƿ.
  - 21. blacern. lange. wyllan witað. hwæðere þ þ.
  - 22. mín forðon. þonñ.
  - 23. ongynneð ongan hī. þ. ætywde. halig godes wér.
  - 24. ðy. þonñ. tid come þ.
  - 25. þā. férende.
  - 26. gecyþed. uppýrne on.
  - 28. pa. arfeste moder. ðære.
  - 29. æfelburh. middangarde geféred ða ætywde sumre gódre swuster.
  - 30. gesyhþ.
  - 31. gear on þā ylcan. wunigende. on eallre eadmodnysse.
  - 32. on luttornesse. on clænnesse.

- Page 288. 1. þeowode 7. fultumiend (*p. 262*). ðeodscypes. ylca (*sic*).
B. 2. modur. abbudessan. gingra. clænsode. hire lare.
 3. ðære swustor. þ æfter. apostoles cyde in untrum-
     nesse lichaman 7 þurh.
 5. nigan gear fulle. þam.
 6. foregesewenesse. alysendes. þam þte.
 7. in hyre únclænnesse betwyh.
 8. únwisnesse oððe. úngyminge gelüpe þte eall þ.
 9. ðære. ofasude. ðeos swustor. nihte. hyt.
 10. ongann þa wæs heo útgangende. clyfan. inne wunude.
 11. swutule. mannes lichaman. scytan.
 12. þon. heannesse borende (*sic*).

- O.** 1. ^{we}þeo .de (d eras.). 7 wæs fultum, ⁱend regolices. þeodscypes.
     ylcan meder 7 abbuðissan.
 2. iungran. ⁿclæ,sade. mid hyre lare.
 3. æfter. apostoles.
 4. on untrumnesse.
 5. untrumnesse lichaman. Ðurh nygan (*nvg marginal; an on eras.*). gear fulle.
 6. foresynesse. alysendes swiðe geswenced. Ðon þæt.
 7. on hyre unclænnesse. betwih.
 8. ungewisnesse 7 . (i eras.) þurh ungymenne (*after þurh vertical
     line*). þæt eall, se ofen (*after se vertical line*).
 9. ofasude. swevester. nihte.
 10. ongan. utgangende. hyre. onwunade.
 11. swutule. lichaman. scytan bewundenne (*denne s. w.*
     b. þ. s. on h. be *interlined*).
 12. þonne. ^don heannesse beren. ^dne beon (*ren, on eras. at beg. of line*).

- Ca.** 1. ðeowode 7. fultumiend reogolliees ðeodscypes. ylcan.
 2. iunran lærde. mid hire lare.
 3. bysne ðære swustor. þ.
 4. on untrumnyssse. wære.
 5. untrumnesse. Ðurh. géar fulle.
 6. foreseonyssse. alysendes swyþe. geswenced.
 7. þ. on hyre unclænnysse betwih.
 8. ungewísnesse 7 þurh ungymenne. þ eall þ sár þære.
 9. coſtnunga ofasúðe ðeos swevester. nihte.
 10. ongan. utgangende. on wunode.
 11. swutole. scytan.
 12. þon. on heannysse berendne beon.

Page 288. 13. úpp áhafen. þam húse. þa geswustor imme restan.

B. 14. ði. georne behealdenne wæs mid hwylcum þingum he-
úpp tógen wäre.

15. wuldorlican lichaman. sceawigende.

16. heo swa (*p. 263*) he mid gyldenum rapum in. upplican
heannesse ahafen wäre oð þe.

18. má fram hyre gesewen. mihte. be.

19. gesihðe þe hyre nán tweo nære þte sum heora of.

20. gesammunge hraþe. ðære. þa godcundan.

21. gyldene rapas ahafen.

22. þ. gelamp forþan.

23. manegum. betwih. góde. modur ðære gesammunge.

24. hefinesse lichaman. wæs hire.

O. 13. upp ahafen of þā. on.

14. ða geornlicor behealdenne hwylcum teonde h. (*h at end of line, after it a blot*) upp ahafen.

15. wundurlican (*88^a*) lichaman.

16. þa geseah heo swa swa he mid gyldenum rapum on þa upplican
ahæfen.

17. oððæt he openiendum.

18. ma from. gesewen. mihte ða ðolite. be.

19. gesyhþe ȝ hyre. tweo. (*i eras.*). þæt. hraþe.

20. swyltende. sawul.

21. gyld. ne (*e eras.*)

22. ahafen. s,eolde þ. nalæs monigum.

23. betwyh.

24. hefinesse lichaman. hyre.

Ca. 13. upp ahafen. ðam. swostra on.

14. ða geornlicor behealdende. hwylcū teonde he upp ahafen
wæs.

15. wundorlican. ðe.

16. þa. swaswa he mid gildenū rápūon þa upplicanahafen (*p. 118*).

17. oððæt he openiendū heofonū.

18. má frā hyre gesewen. mihte ða. be ðære gesihðe.

19. tweon. þ.

20. swyltende. sawul ðurh.

21. scinnendan (*sic*) ðe. ðurh gyldene. heofonū.

22. ahafen. þ. gelamp. nalæs monigū dagū betwyh
gesetum.

23. ðære.

24. hyre.

Page 288. 25. heofonlican. inngange stāh.

- B.** 26. þam. sū æþele. æfter þisse worulde micele æþelre (*rest wanting*).
 28. manegum. ealre þenunge.
 29. lichaman ofgyfen. þ. astyri gan mihte.
 30. ða geacsode þ. arweorðan abbudessan.
 31. lichama wæs geborht (*sic*) in cirican 7 þær geset. man byrgan sceolde (*p. 264*).
 32. þ hí man ðider beran sceolde þa þa wæs swa.
 33. onhylde. líce 7 inn. gebidendra.
 34. hyre. ðæt. abæde þæs.

-
- O.** 25. ^wsa,ul. heofonlican eðeles ingan, ^ggestahg.
 26. on þam. æþele. æfter þysse.
 27. wyrðnesse 7 on. worulde.
 28. æþelre. monigum gearū. ealre þenunge hyre.
     lichaman ofgyfen (*y on eras.*). forlēten.
 30. mihte. geacsade þ. arwyrðan (*bis, 1st struck through*).
     abbuddissan lichama.
 31. on cyricean. oððæt. byrigean.
 32. þ hí man. þa þ.
 33. ^aþonhylde heo hi to (88^b). líce 7 on. gebiddendra.
 34. hyre lyfigendre. þ. abæde.

-
- Ca.** 25. sawul ðæs heofonlican. ingang gestah.
 26. on þā.
 27. ðysses. wurðnysses 7 on. worulde mycle.
 28. monegū gearū swa ealre hire lichoman þeninge ofgisen. þ.
 30. mihte. ða geacsode þ ðære arwurðan.
 31. on cyricean. oððæt. byrigean.
 32. ða. þ hí man ðyder bære. þ ða.
 33. onhylde heo hi to þā líce 7 on gemett. gebiddendra.
 34. hyre spræce lifigendre. þ. abæde.

Page 290. 1. scyppendes. þ. frā. miclum cwylmnessum 7
B. swa singalum onlysed.
 2. moste þ hyræ bena na lator gehyrede næron þonne.

-
- O.** 1. ⁿscyppe,des. þ. fram. miclum cwylmnessum
     (*y on eras.*).
 2. onlysed (*lysed on eras.*). hyre.

-
- Ca.** 1. scyppendes mildheortnysse. þ. frā. myclū
     cwylmnessū.
 2. onlysed. hyre.

Page 290. 3. þ.

- B.** 4. lichaman. þam hwilwendlicum geswenenessum éce.
 5. méde.
 6. Mid (*ornate M.*) . þi ða seo foresprenæ. Ðeowen torhtgyþ gear.
 7. gyta. hlæfdian forþfore on. life. 7.
 8. heo þa swa swiþe. þære untrumnesse þe beforan cweden wæs.
 9. þte þa ban. ða seo.
 10. nealæcte (*æcte on erasure*) tó leornesse. þ. oþerra leana.
 11. ðære. ontyrgnesse beswicode. þry dagas (p. 265) 7
 þryo niht.
 12. þ. uncwyses.
 13. gesyhðe gerecd.
 14. heo locode upp on heofonas 7 þus ongan specan. gesihðe
 þe heo þis gecweden hæfde þa geswigode (*no more*).

O. 3. þonne æfter. dagum (dag on eras.). þ.
^t

4. lichaman alæded. þam hwilendlicum geswenc,nessv (t not
 ist hand, v rudely out of e).
 5. Mid þy þa seo. þeowe (o on eras. of a).
 7. hlæfdian. on þyssum. 7.
 8. untrumnesse.
 nymþe
 9. þ . . . þa ban (3 eras.). nyhstan. tid nealæcte.
 10. tolesnesse nalæs þ. oþera lima.
 11. beswicade. þry dagas (g on eras.).
 12. niht. þ.
 13. gaslicre gesyhðe gereted.
 14. úp on. ongan. gesyhðe.
^{de}
 15. behealden. mielum.
 16. þa þus cŵ (þaþ out of þuw).

Ca. 3. þonñ. dagū þ.

4. alæded. þā hwilwendlicū geswenctnesse.
 6. þy ða seo. gear æft.
 7. læfdigean. on þyssum. hæfed. 7.
 8. swyðe. untrūnysse.
 9. þ na ða bán to láfe. nyhstan ða.
 10. nealæcte. tolysnesse nalæs þ án oðra lima.
 11. ðære. ða. þry.
 12. niht fulle þ. heo mid gastlicre.
 13. gesyhþe.
 14. lócade upp on. ongan. gesyhþe.
 15. behealdende wæs. cŵ. myclum.
 16. ða ðus cŵ. geswigode.

Page 290. 17. hwón. swa swa heo wäre biddende his andsware ðæs þe
B. heo tó sprecende wæs swa swa heo leohtlíc spræc æfter þon.

19. nænigum þingum ic þas bliðe.
20. mæg 7 þa eft medmicel. geswygode 7 þa cwæþ ðryddan.
21. gyf. nænigum. ne mæge. halsige þ þær ne.
22. si lang. betweenum 7 þa swygode eft.
23. dide 7. þus þ. geendode gyf hyt.
24. aráed sy. þæs cwyde onwend beon mote. bidde.
25. halsige þ þær ne sie. beeweonan (*sic*) þonne. nyhste niht án.
26. ða heo. ðis. frunan hi. ymbsitendan wiþ hwæne.
27. þa cwæþ. wið mine ða leofostan modur æfelburge þa.
28. hi on þam þte. þam cóm þ. hyre.

C. S. 26. cwæþ ða.

- O.**
17. hio bídende (i *on eras.*). 7 sware (89^a).
  18. þam.
  19. æfter. nænige. þas bliðe.
  20. medmycel.
  21. nænige. däge (*curve under e later, g on eras.*). mihte ic halsige þ.
  22. sie lang. betweenum.
  23. 7 þa þus.
  24. sie. bidde 7 halsie.
  25. sie. betweenum þonne. nyhste niht an.
  26. ða þis (i *out of u*) cƿ. frunan hi.
  27. cwæð hio.
  28. æfelburge. ongeaton, hire (*omitted words interlined; variants* hi on ; þ ; þider cō þ heo).

- Ca.**
17. lýthwon. andsware ðone.
  18. þā ðe.
  19. cƿ nænige. bliðe.
  20. medmicel. geswigode cƿ heo ða þriddan.
  21. nænige ðinga to dæg. mihte (*p. 119*). halsige þ ne sy lang.
  22. betweenū swigode.
  23. 7. þ. geendode. aráed si.
  24. ðes. bidde 7 halsie þ ne si máre.
  25. betweenan ðonī. nyhste niht ða heo ða.
  26. cƿ. frunon hi ða. hwæne.
  27. cƿ. ða. moder.
  28. ongeaton hi on ðon þ. þon ðider com þ.

Page 290. 29. sæde. neah tide hyre forðfore (*p. 266*) And eac. wæs

B. swa heo.

30. ða. forþgewat þ. only sed fram.

31. hyre lichaman. untrūnesse. inn eode ecere hælo.

C. S. 29. forþferednesse.

O. 29. sæde. nehtide hyre.

30. þ. alysed fram.

31. lichaman . untrumnesse (*before un eras. of 1*).

Ca. 29. sæde ða.

30. ða. forðgewat þ. alysed fram bendū hyre.

31. untrumnysses. éccre (*sic*).

Page 292. 1. þa (þ ornate). æþelburhge inn abbudessan þenunge. willsume.

B. 2. þeowen. nama was hildelip 7. manig gear þ.

3. ytemestan yldo hyre on þam ylcian mynstre fore wæs aeglhwæþer.

4. ðinga foresceawunga ða. gemægnū.

5. belupon. gehæledum. ðeodscypes.

C. S. 1. wilsumnes.

O. 1. þa. æþelburhge on abbuddyssan (*a on eras., an small at end*

offline). ðenunge. willsum . . . (*3 eras.*) þeowæ (o *out
este n
of a ? by eras., a of æ eras.*).

2. nama. hildehlid 7. þ.

3. ytemestan yldo hyre. ylcian. framlice.

4. eg . hwæþer (*a in 1st æ added later, 1 eras.*). on ðara. þa
þe to (89^b).

5. weorcum (*on eras. top of b seen above the w*) belumpon. gehylde
(*yl on eras. of 3*).

Ca. 1. aeftfyligde æþelburhge on. þenunge.

2. ðeowa ðære. hildehlid 7. geár þ.

3. ytemestan yldo. þa ylcian. framli ce.

4. on ðara. gemænū weorcū belumpon.

5. gehylde reogollices ðeodscypes.

- Page 292. 6. licode hyrc. for nearwesse. þ.
B. 7. is þ. báni upp ádon ðara. þeowena ðe þær.
 8. bebyrged. 7 hi het a cirican asettan. eadegan.
 9. on anre. gehealdan 7. swípe. syþþan.
 10. ætywde.
 11. stenoes (*the c left unfinished and later roughly turned into o*) becóm. oþer. ætywdon.
 12. þa man mæg on. béc geme(*p. 267*)tán. hi rædeþ. ðas.
 13. aláesan.
 14. tó.
 15. ylce boc sægð þ. þam lictune gewurdon.
 16. gesamnunge. sū gesiþ.
 17. wíf untrumnes. hyre. þ hi hæfedon.
 18. þystredon þ. nyhstan.
-

- O.** 6. hyre fore nearonesse.
 7. is. þ. ban úp. þær beþyrigede (*accent ?*).
 8. on cyrcean gesettan (*last a out of o*).
 9. on anre. gehealdan (*eal on eras. of 4*). 7. syððan be, rhnes.
 10. heofonlices stences (*omitted words interlined ; variants ætywde ; wundarllices*).
 11. becom. oþer. wundur ætywdon þa (*a on eras.*).
 12. on. hie.
 13. aláeson (*æ on eras.*).
 14. wundur. nis to forlætanne.
 15. ylce boc. þæt. lictune.
 16. gesið.
 17. wif untrumnes. hyre eagan 7 þa þurh. þ. hefe-
     gadan 7 þystredon.
 18. þ he, æt nyhstan (*e out of i*).

- Ca.** 6. licode. nearonesse ðære. þ.
 7. is þ. báni upp adón þæra. ðeowa.
 8. beþyrigede. on cyrcean. ðære.
 9. ðær on anre. gehealdan 7 ðær swyðe. syððan beorltnys.
 10. ætywde. mycel swétnys.
 11. becóm. tacen. ætywdon.
 12. on. béc gemétan. hi rædeð.
 13. alásan.
 14. ðonñ. nis no to forlætanne.
 15. ylce bóc. þ æt þa lictune.
 16. gesiþ. ða gestód.
 17. wíf untrumnes. eagan. þ. hefigodan 7 ðystroðan þ.
 18. nyhstan nænig.

- Page 292. 19. ne mihte myd þi.   ða.   blindnesse.
B. 20. nihte.   wunode þ.   becóm.   mód gyf.
 21. þan.   gode.   gehalgodra.
 22. 7 æt þara.   hyre gebeda þ.   mihte.
 23. þ.   onfón.   ylde.
 24. þ hyre.   mód becóm.   wæs gelæded þ wíf frā hyre.
 25. þeowum þinenum.   þam.   þar neah wæs þær.
 26. andettende.   anwealhne.
 27. þam lictune.   lange.
 28. gebigidum cneowum (*p. 268*) hi gebæd 7.   þ hyre béra
gehyrede.
 29. 7 sona þ gelamp þæs.   gebede áras.
-

C. S. 25. neah wæs ðær heo wæs andettende.

- O.** 19. mihte.   ða.   on blindnesse.
 20. nihte þær (*æ out of u*).   wunade þ hire wunade (*þ. h. w.*
struck through).   þ hire becō.
^{od}
 21. þam.   gode.   gehalg,ra.
 22. 7.   hyre gebede þ.   mihte þ.
 23. eft (*90^a*).   ylde.
 24. hyre.   mód becom.   fram hyre ðeowum (*o by imperfect*
eras. out of a).
 25. þine . num (*i eras.*).   þam.
^{ne}
 26. ándettende þ.   ónwealh, (*o out of a by eras., h on eras.*).   ða.
 27. lictune.   lange.
 28. gebigidum cneowum hyre gebæd 7 sona geearnade þ hyre (*tick*
under e in bæd later).   gehyrede.
 29. 7.   þā gebede.
-

- Ca.** 19. mihte.   ðy.   on blindnesse wunode.
 20. nihte.   wunode þ hyre becóm.
 21. þam.   ðara haligra.
 22. 7.   þæra.   reliquiū hyre gebæde þ.   mihte.
 23. þ forlorene.   onfón.   ða.   ylde.
 24. þ.   mód becóm.   frā.   þeowū.
 25. þinenum.   þā.   ðe.   wæs 7 heo ðær andette þ.
^e
 26. onw, alhne.   ða.
^{licredre}
 27. to þam lictune ðara.   þéowa.   ðær lange gebigidū cneowum.
 28. gebæd 7 sona.   þ.   bénē (*p. 120*) gehyrede wáeron 7.
ðæs.   frā þam gebede arás ær ðon.
 29. þ.   gyfe ðæs abedenan.   7.

Page 292. 30. þ. gyfe. abedenan. 7 hi ær.

B. 31. ðeowen be handum. gelædde heo þa.

32. fóta gangum. ham wæs hweorfende. þam.

33. þam þ hwylwendlice ánforlete þ heo on hyre.

O. 30. gyfe. abedenan. 7.

31. hyre ðeowa handum. hyre (*y and e on eras.*)

32. gangum. wæs hweorfende.

33. hwilwendlice. forlet, þ. on hyre.

Ca. 30. ðeowa handū. gangū. wæs hweorfende.

31. þ hwilendlice. forlēte þ. on.

Page 294. 1. ætywde. halegan. ahton.

B. 3. Dære (*ornate D*). tīde eastseaxena rīce. þeos ylce. segð.

4. willsuma. nama. 7 þæs.

5. gemyngodon. man æwfest on. gelomlic on.

6. halegum. swiþe geornfull in arfæstum.

7. 7. sundorlif. munuclif. foreberende eallum. welū.

C. S. 3. Da ðære.

5. ærest on his.

O. 1. ætywde. on. ahte, .ⁿ

2. gyfu.

3. Dære. ylce. boc (*same ink*).^{libellus}

4. willsuma. sebbe þæs þe we (*se out of si*).

5. gemyngedon. æfæst on. gelome on halgū.

6. geornfull on arfæstum wæstmū.

7. 7. sundorlif 7 munuclif. forberende eallum. welum.

Ca. 1. ætywde. mycel. ða. on heofonū ahton.

2. gyfu.

3. ylce bōc.

4. willsuma. sibbe þæs ðe.

5. gemyngedan. on. dædū. gelome on.

6. halgū gebedū. swyðe geornfull on arfæstū wæstmū ælmessena 7.

7. sundorlif. munuclif. foreberende eallū. weolū.

Page 294. 8. Ðæs eorþlican rices þ líf (*rough a on abrasure*).

- B.** 9. 7 þ.   ríce.   gyf.   wiþstode þ wiþer(*p. 269*)wearde.
 10. wífes þanan manegum was.   þte.
 11. swylces módes wær má gedafenade þ he wære to bisceope
gehalgod.
 12. he cining.   myd.   ·XXX·.   þam rice wunude.
 13. Ðæs hefonlicean rices.   licumlicre úntrumnesse.
 14. swiþe.   7 on þære.   þa manode.
 15. wif 7 hi ða gyta.   þeowdon þa lie þ for (*words omitted
supplied by modern hand in margin from 'Ms Cantab.'*).
 17. úntrumnesse úneaðe.   com.   bisceope.   nama.   waldere.
 eorcenwaldes.

- C.** 14. he *deest* (*after 7*).

- O.** 8. arū þæs (*90^b*).   eorðlican rices ðæt.
 9. þ.   wiðstode þ wiðerwearde mod his wifes.
 10. monigum.   cwæden (a of e eras.) þ swylces.
 11. mæ . . . (e of æ eras., then 3 eras.).   bysceope.   þonne he
cyning.
 12. om (*sic*) þam rice.
 13. hefonlican rices.   licumlicre untrumnesse.
 14. 7 on þære.   þa.
 15. wif.   hi (i eras. on of 2).   gýna (*not 1st hand*),   ætgæ-
dere.   þeowde, (*w on eras. of d*).   hi.   ætgædere.
 16. mihton.
 17. þa he.   untrumnesse.   com.
 18. byscep.   nama.   eorcenwaldes.

- Ca.** 8. árū.   eorðlican rices þ.
 9. þ.   forlætan.   hī.   wiðstode þ wiðerwarde mod
his wifes þanon monigū.
 10. þ swylces.
 11. má gedafenode.   þ gehalgod þonī he.
 12. wáre.   þa ðrittig.   on þā rice awunode.
 13. Ðæs hefonlican rices.   untrúnesse mycelre.
 14. swyðe.   7 on ðære he.   þa.
 15. þ hi ða gýt ætgædere ðeowdon ða hi má ætgædere.
 16. mihton middaneard.
 17. þ ða.   untrumnesse.   cóm.
 18. þ ðæs nama.   eorcenwaldes bisceopes.

- Page 294. 19.** bissceopes æfterfylgend 7. þone æwfæstan hád.
- B.**
- 20. ðone þe heær willnode.
  - 21. þam ylcan bissceope micell únlytel þearfum. gedælende 7.
  - 22. sylfum gehealdende ác. ma.
  - 23. willnode (*after this words from swylice to ac he repeated, but with variants, swilce; bisceope micel; 7 he*). þearfum.
wunigan. heora ríces.
  - 24. þa hefigad. þære. untrumnesse. ongeat þ.
  - 25. deaþes. ongan. cynelican. man.
  - 26. án (p. 270)drædan. miclum sáre weht þy.
  - 27. unwyrðes oððe úngerysenesse gedyde myd.
  - 28. muðe oððe. opera. styrenessum. hine ða.
  - 29. bisceop. þa wunode ða bæd he him forgeafe.
-
- C.**
- 26. (7ª complete) cumende. Ond. micluín sarum.
  - 27. gewæced. oððe.
  - 28. muðe oððe. opera. ða.
  - 29. bisceop. þa.
-
- O.**
- 19. bysceopes æfterfylgend 7.
  - 20. æfesttan hád (2nd t on eras.). willnode.
  - 21. þam ylcan bysceope. þearfum to dælanne.
  - 22. 7. sylfum wæs gehealdende. ma wilnode.
  - 23. gaste wunian (*vertical dividing stroke at e*).
  - 24. þa hefigad. ða. untrumnesse. ongeat.
  - 25. hī deaþes. ongan. cynelican modes man.
^{he}
  - 26. þone, tó (91^a) deaþe cumen. miclum sarum gewæced.
  - 27. unwyrðes oððe.
  - 28. muðe oððe. his opera leoma.
  - 29. bysceop on. þa wunedē.
-
- Ca.**
- 19. bisceopes æftfylgind 7. bletsunga ðone árfæstan hád.
  - 20. þone lange. wilnode.
  - 21. þā ylcan b̄ mycel. dælanne 7.
  - 22. hī sylfū. gehealdende.
  - 23. wilnode. ðy.
  - 24. þa hefigad. untrūnysse. ongeat þ hī.
  - 25. ongan ðæs cynelican modes mann hī.
  - 26. þon. cumen. miclū sarū gewæced ðy.
  - 27. unwyrðes oððe ungerisenes.
  - 28. muðe oððe mid his oðra. styrenessa gehét hī ða tó.
  - 29. b̄ on ðære. þa wunode.

Page 294. 30. sceolde ðæt. ma manna inne nære buto se bisceop 7 þ

B. hit swa wäre 7 twegen.

32. bisceop þ hit swa beon sceolde swa. he (*before he eras. of s*).

C. 30. forgeafe ðonne. sceolde. ma.
31. nære ðonne. bisceop. Ond. ðegna.
32. bisceop. luflice.

O. 30. forgeafe. ne sceolde þ. ma.
31. inne ,. bysceop. 32. bysceop þ. luflice. dyde.

Ca. 30. þ he hī forgeafe þonī. sceolde þ.
31. þonī. bisceop. ðegna.
32. bisceop þ. luflice. swa (*p. 121*).

Page 296. 1. þte. ylea. limu.

B. 2. on stylnesse. 7 lyt hwón slep.
3. frefrigende. nearanesse ðære gemyngodan.
4. afyrrde 7. swylce. ætywde hwylce.

C. 1. illca. limo.
2. onslæp ða.
3. gesihþe sio him. ðære gemyndgedan.
4. afirde. Ond eác swilce. æteowde.

O. 1. þæt. ylea. lima on stillnesse.
2. onslæp,e.
3. frefre,de gesyhðe. neoronesse gemyngedan.
4. 7. swylce. ætywde hwylce. sceol, þis willendlice lif.

Ca. 1. æft medmyclū. þ. ylea. wer on stillnesse his lima.
2. ,restan. onslæpte ða.
3. frefrigende. hī. ða. gemyngedan.
4. 7. swylce hī ætywde hwylce.

Page 296. 5. ðis hwylwendlice lif. he eft sæde æfter. þry wæpnedmenn.
B.

7. ðara. sittende. ræste.
8. cōmon (*p. 271*). frunon hi. sittendan hu be.
9. geworþan sceolde ðam. hí to úntrumum ðyder neosian
cōmon þa hi gefrunon hæddon þa cwaþ he þ his sawl.
10. ænigum sáre 7.
11. micelre. útgangende. lichaman.
12. sæde þ. þryddan. forþferan.
13. ðinga. gesihðe geornode forþon æfter.
14. nóntide ða.

C. 5. ðis. lif. seolfa æfter.
 6. sæde. hrægelum.
 7. gegerede. sittende. Ond ston (*sic*).
 8. cōpre. comon ða. hie.
 9. be. sceolde ðone. hie.
 10. niosian comon cwaþ. his saul. ænegum.
 11. utgangende.
 12. eyþde 7 sæde. ðriddan. forðfaran.
 13. ðinga. gesihþe.
 14. æfter ðy. gefylledre nonntide.

O. 5. sylfa.
 bon
 6. æfter, sæde þry . . . (4 eras.).
 7. beforan (a *out of o*).
 8. ða ðe. comon. frun. on hi ðone (1 eras.).
 9. be. geworþan sceolde þo. ne (eras. of n). hi.
 i
 10. neosian coman. þ his saul. ænigum. ac mid.
 11. utgangende. lichaman.
 12. sæde. ðriddan. (91^b) þara.
 wes
 13. gefylled,.
 14. æfter ðy. gefylledre nontide.

Ca. 5. ðis hwilendlice lif. geéndian. sylfa.
 6. æft þon sæde. wæpnedmenn to hi. beorhtū hrægelū.
 8. geferan þa ðe mid hi coman. frunon hi þone sittendan hu.
 9. hi. sceolde þe hi.
 10. cōman cƿ he þ his sawul ænigū.
 11. mycle beorhtnysse. utgangende. hi.
 12. cydde. þ. ðy.
 13. aghwæðer. ðinga. gesihðe geleornode.
 14. ðriddan. gefylledre nontide semninga.

- Page 296. 15. sœmninga.   slepe γ butan.   gefélnesse.
B. 16. Ðone.   forðgewat.   þa gearwedon hi.
 17. lichaman to bebyrgenne on stænenre þryh.   hi ða.   þæne.
 18. lichaman.   onsettan.   lichama spanne.   þonne
     seo þryh (*sic*).
 19. þa heowon hic þone stan.   swiþe.   hi mihton.   toætycton.
 20. lengo.   twegera gemet. Ac þa gýt.   þ.
 21. hi.   lichaman niman mihton.   micel únyðnes gewurden be.
 22. byrgenne ða ðohton hi.   þ hi oðre ðurh fundon (*p. 272*).
 23. þonne lichaman.   cneowum bigdon.

- C.** 15. onslepe butan.
 16. sares (<sup>7^b) Ðone.   oñsende γ forðferde.   gearewedon hie.
 17. lichoman.   bebyrgenne stænene ðruh.   hie ða oñgunnon.
 18. ðære þruh.
 19. hiowon hie.   stan.   hie.   toætecton.
 20. lengio ðære.   þa gyt (*y dubious*).   þæt.
 21. hie Ðone.   meahton ða.   unæþelicnes.
 22. be.   byrgnesse ða.   hie oððe.
 23. oþre þruh.   cneoum gebigde.</sup>

- O.** 15. onslæp^te butan.   gefelness[—] sares.
 16. forðferde.   gearwedon hie.
 17. lichaman to , byrigenne.   þurh.   hi ða ongunnan.
 18. lichaman.   onsettan.   lichama.   spanne (*a out of o*).
     þryh.
 19. þa.   hi.   stan.   hi mihton γ toætycton.
 20. þa.   þ hi.
 21. lichaman nyman mihton (*y on eras*).   unaþylicnes.
 22. be.   byrignesse.   ðohton hi.   þ hi.
 23. oððe oþre þruh (*ru on eras*).   lichaman.   cneowum bigde
     i out of e).

- Ca.** 15. onslæpte butan.   yfellesse sares.
 16. forðferde.   gearwodan hi.
 17. lichoman to bebyrigeanne on stænenre.   þa hi ða.
 18. ðær onsettan.   ðære þryh.
 19. þa.   hi.   swyðe.   hi mihton.   toætycton.
 20. ðære.   gemé t ac no þa gýt.   þ hi.
 21. lichoman þær on don mihton ða wæs mycel unðyldlicnes.
 22. be.   byrignesse.   ðohton hi.   þ hi oððe.
 23. þryh.   cneowum begde.

Page 296. 24. þam þ hi. inngæ don mihton.

- B.**
- 25. gewurden þ. þ naþer.
  - 26. ðyssa. stod. bisceop. cinges.
  - 27. þan lice. swæfred. æfter. rice.
  - 28. micele mænigeo. seo þurh.
  - 29. gerisenlicre lengo fundon to gemete. lichaman. þam
þte fram.
  - 30. heafedes. swilce mihte wangere. geset.
  - 31. fram. þæra fota. gemet þatte seo þurh.^h þam.
  - 32. lichaman lengere. godes wer. on.
-

C. 24. þ hie. ða wundurlicwise.

- 25. heófonlic. þ te nohwæþer.
  - 26. stod. bisceop.
  - 27. swefræd. æfter. rice. eác.
  - 28. mengio monna. sio þruh.
  - 29. lengeo.
  - 30. eác swilce. wangere betwih. Ond.
  - 31. fota. fingre (*sic*). sio ðruh.
  - 32. legre ða. móñ.
-

O. 24. þ hie. on. mihton. wundurlicwise.

- 25. þæt (bis). nohwæþer þyssa.
  - 26. stod se bysceop.
  - 27. þam lice sigeheia; d (1 eras.). swæfred. æfter. rice.
  - 28. micel menigo. þruh.
  - 29. gerisenlicre lengo. lichaman. ðon þæt fram.
  - 30. mihte. betwih.
  - 31. fram dæle (92^a). fota. þam lichaman.
  - 32. man bebyriged.
-

Ca. 24. ðon þ hi. on gedón mihton. ða.

- 25. þ. þ.
- 26. þyssa beon ne sceolde. b.
- 27. þā. swæfred ða. hi. rice.
- 28. mycel menigeo. wæs seo þryh semninga gemeted gerisenlicre
lengo.
- 29. þ frā.
- 30. ðæs. mihte wóngere betwih.
- 31. frā. fota. gemétt. þā
- 32. ða. man bebyriged on.

- Page 296. 33. apostoles manegum. gelcornode.
B. 34. þ. heofonlican eadignesse gestáh 7 gehyhtæ 7 inn code.
-
- C.** 33. ciricean. ápostoles ðæs.
 34. heo þa heofonlican.
-
- O.** 33. cyrcean. geláred (*very rough l on eras. of r or h.*)
 34. þ. þa heofonlican. eadinesse.
-
- Ca.** 33. cyrcean. monungū. gerærød. geleornode þ.
 34. heofonlican eadignysse gehyhte .; (*stops as at end of chapter XV is in margin*).
-
- Page 298. 1. S^g (*ornate S.*). feorþa bisceop wæs westseaxena heletherius
B. wæs.
 2. was haten wæs haten (*p. 273*) ægelbriht se þridda wæs
     haten wine.
 3. cenwalh cyning forþferde. rice. ylca heletherius.
 4. bisceop. ealdormenn. þam.
 5. betwyl. 7 tyn winter. on. heletherius.
-
- C.** 1. bisceop. eleutherius.
 2. æfterra. 7ridda. wine.
 3. ða cenwealh. forð (8^a) ferde. rice. eleutherius.
 4. bisceop. ða. ealdormen. 7dæm.
 5. Ond betwih. gedældon. Ond tyn winter heoldon. hiora
     rice eleutherius.
-
- O.** 1. bysceop.
 2. æftra. ægelby, ht 7ridda. wine.
 3. collenwealh. on þæs rice. ylca.
 4. bysceop. ealdormen. þam.
 5. betwih. gedældon (*dæ on eras.*). tyn winter heoldon. on.
     rice.
-
- Ca.** 1. Se feorða westseaxna b leoutherius. sæ.
 2. æftra. ægelbyrht. wine.
 3. ða collenwealh. on. rice se ylca leutheriu'.
 4. b. ealdormenn (*p. 122*). þam rice.
 5. betwih hī gedældon. tyn win̄t heoldon. on. rice
     leutheri'.

- Page 298. 6. se bissceop. 7. bisceop for.
B. 7. bissceope on. bisscopes t^{de}de.
8. oferswiðe (*small, corrector's style*) 7 feng to westseaxena (*rest wanting*).
9. rice cadwalla cining 7 þa ealdormenn wæron gesflymde 7 mid
þi þe. winter rice heold. cining. ða.
10. innbryrded. ðæs upplican rices. þ eorðlice rice.
11. ylcan bisceopes t^{de}de. rome. lif geendode.
12. heræfter sweotollicor is to secganne.
13. Ða (*ornate D*). hund 7 syx 7 hund seofontig wintra æfter
14. þ te æþelred myrena cining.
-

- C.** 6. bisceop. Ond þeodor bisceop for.
7. bisceope. ðæs bisceopes.
8. ealdormen. ceadwealla.
9. ðy. tu winter rice. ða.
10. upplican rices. Ond.
11. bisceopes tide. Ond. life.
12. heræfter. sweotollicor to ..... secgenne (*eras. ?*).
13. þ .... ymb (*defect. in MS.*). 7 s. x (*def.*). seo .....
menniscnesse (*defect.*).
14. æþelred.
-

- O.** 6. bysceop. 7 beodor (*sic*) bysceop for. gehalgad hæfde.
7. bysceope on. 7 þæs bysceopes tide. on.
8. óferswiðe. ealdormen 7 ceadwalo. tō.
9. twa winter rice.
10. onbryrd. upplican rices 7 þ eorðlice rice. on.
11. ylcan bysceopes tid. rome. lif.
12. heræfter. sweotollicor tō secgeanne.
13. Ða. æfter.
14. þ æþel. red (d *eras.*) myrena (y on *eras.*).
-

- Ca.** 6. bisceop. 7 theoder b for. gehalgod hæfde.
7. b on. 7 on. b.
8. ealdormenn 7 ceadwalo.
9. ðy he twa wint rice.
10. onbryrd. ðæs upplican rices. þ eorðlice rice forlēt on.
11. ylcan. rome. ðær. lif.
12. swutollicor. secganne.
13. Ða.
14. þ. myrena. gelædde mycel weorod.

Page 298. 15. *werge werod.* (p. 274) *forheregode.* *mynstra butan.*

- E.** 16. *oððe godes egesan bærnde 7 fornam 7 hrofeceastre.*
 17. *7 eac swylceputta in þære bisceop wæs ðeah.* *on þa tid.*
 18. *andweard ne wäre þa he þa þ anfunde þ.*
 19. *callū æhtum.*
 20. *forheregod.* *cyrde.* *seaxulfe myrcna bisceope.*
 21. *sealde.* *æhte.* *land.*
 22. *7. cirican þeowude.* *hwyder swa þonne þearf wæs ferde (cross on d in hwyder erased).*
 23. *ciricsang.* *on sibbe lifde his lif eac geendode.*

C. 15. *wær ȝ (sic).* *Ond cent forhergade.* *ciricean* *bu ... stnesse (def.).*

16. *oððe.* *egesan.* *hwyrf . . . ceastre (def.).*
 17. *swilce.* *bisceop þeal ȝe.* *tid.*
 18. *fornam̄.*
 19. *þ onf. nd. (not legible).* *here.*
 20. *forheregod (2nd e not certain)* *ȝa.* *seaxulfe.* *bisceope (final e ?).*
 21. *hiún.* *ciricean æhta oíd.* *land 7.*
 22. *ciricean.* *þeowde.* *hwider.*
 23. *ciricsang.* *Ond þær in (8^b) sibbe.* *lif geendode.*

O. 15. *werge.* *cyricean (92^b).* *butan gesyhðe.*

16. *oððe.* *egesan hwyrfe.* *fornam 7.*
 17. *swylce on.* *bysceop.* *ðe (ð out of t).* *on þa tid.*
 18. *7 wea,d.* *fornam þa.*
 19. *þa þ onfunde þ.* *cyrice.* *hyre.*
 20. *forhergod.* *cyrde.* *seaxulfe.* *bysceope.*
 21. *him (i on eras. of 2).* *cyricean æhta.* *land 7 he on þære cyricean.*
 22. *hwider.*
 23. *cyricsang.* *on.* *lif.*

Ca. 15. *cyricean.* *butan gesyhðe.*

16. *oððe.* *egsan 7 hwyrfde he eac swylce to hrofeceastre on þære.*
 17. *bisceop ðeah.* *on þa.* *ðær 7 weard.*
 18. *fornam̄.*
 19. *þa þ onfunde þ his cyrice callū hire æhtū.*
 20. *beréafod.* *forhergod.* *cyrde.* *seaxulfe myrcna b.*
 21. *hi.* *cyricean æhta.* *medmycel land 7.*
 22. *on ðære cyricean.* *þeowde.*
 23. *cyricsang.* *ðær on.* *lif geendode.*

Page 298. 24. þam. bissceop inn hrofeceastre cwichhelm. bissceope.

- B.** 25. æfter. for gifernesse woruldgóda.
 26. fram þam bisceope selde. 7 he þa gyfmund. bisceope gehalgode.
 28. ymbe. gear ðæs. æþered myrena eining centland.
 29. forheregode þ is þ. gear ecgferðes. ðæs.
 30. ætywde. monþe níwe. is haten.
-

- C.** 24. ðæm. bisceop. hrofeceastre. bisceope.
 25. æfter. fore weoþelnesse.
 26. from ðæm bisceopsetle gewat. bisceope.
 28. twa. ðe æðelheard.
 29. þ is. gear. ðæs.
 30. æteowde. niowe. Ond.
-

- O.** 24. þam. bysceop on. bysceope gehalgade.
 25. æfter. fore weþelnesse woruldgoda.
 26. fram þam bysceopsetle gewat. þa. bysceope.
 28. gear. æþelheard. centland.
 29. þ nygoðe gear. þa ætywde on agust'.
 30. niwe. cométa.
-

- Ca.** 24. ðam. þ on. þ.
 25. medmycelre. weðelnyssse woruldgoda frā þā bisceopsetle.
 26. þ.
 28. Ða (*D coloured*). tu géar. ðe æþelheard myrena.
 centland.
 29. þ is þ. gear. ðæs. þa ætywde on.
 30. niwe. comméta.
-

Page 300. 1. þry monoþ áwunigende wæs 7 on uhttid (p. 275) wæs yrñende.

- B.** 2. micelre sciman. berende þy ylcan.
-

- C.** 1. þri monaðe. áwuniende. Ond in. upýrnende swa swa
 seinendes dæges.
 2. ilcan.
-

- O.** 1. þry. áwuniende. on uhtide. upýrnende.
 2. mycelne sciman. berende. scinendes dæges þy.
-

- Ca.** 1. ðry. on uhtantide. upýrnende.
 2. mycelne sciman. berende. scinendes dæges ða ylcan geare.

- Page 300. 3. geare wæs unsibb gewurden betwyh etferðe cininge.
B. 4. þam arweorþan bissceope wyllferþe. ylca bisceop.
 áscoven (*junctim*).
 5. ádriften (*junctim*). bissceop selde 7. bisceopas. stowe
 sette wæron.
 6. norðhymbra ðeode ræddan 7 lærdon þ wæs bosa.
 7. dera mægþe. beornica mægðe. sé bosa. eoforwicceastre.
 8. bisceopseld 7. inn hægestealdes éa. inn lindesfarona éa.
 9. hi. munucháde on bissceophad. þam.
 10. eadhæð eac inn lindes ege landes to bisceope gehalgode.
 niwan.

- C.** 3. geare. tovesnes. egfriðe cyninge. On ðone arwyrðan.
 4. bisceop.
 5. bisceopsetle. bisceopas. stowe.
 6. þa þe norþanhymbra ðeode. wæron .... ðæt (*perhaps þe*
þa in vacancy). boosa se steorde.
 7. þære mægðe (deira *above modern*). eata (ta ?). beorneca.
 eo .... setl (*defect*.).
 8. ea . ta (*erasure after ea*). heagos .... ss. farona (*defect*.).
 éa.
 9. hie. bisc, had (*sic*).
 10. éac aedhleð. lindesse mægþe. bisceope. ða.

- O.** 3. geare. tovesnes 7 unsibb. betwihs egfrið, cyninge.
 4. arwyrðan bysceop willferð. ylea bysceop.
 5. bysceop (93^a)setle 7. bysceopas. stowe.
 6. þ. bosa.
 Dære
 7. þære (*modern correction*). mægþe 7 ea . ta (h eras.). hæfðe.
 (*cross erased*). on eoforwicceastre.
 8. bisceopsetl 7. ea . ta (h eras.) on heagostealdes. on
 lindesfarono.
 9. hi. mununchade on bysceophade. ðam.
 10. eadhæð (hæ on eras.) on lindesse. bysceope gehalgade þa
 niwan ecfrið.

- Ca.** 3. tovesnis 7 unsibbe. betwihs egfriðe cyninge 7 ðan arwurðan
 bisceope wilferðe.
 4. ylca þ. asceofen.
 5. bisceopsetle 7. stowe.
 þeode
 6. ða þe. ,fore. þ. bosa.
 7. ðære. on eoforwicceastre þ setl 7.
 8. on heagostealdes éa. on lindesfarena éa.
 9. hi. on bisceophade. þā.
 10. eadhæð on lindesse. niwan ecfrið.

Page 300. 11. *ecgferð*. cining. on.

- B.** 12. 7. ylce mægð þysne bissceop to agenfum onfengon.
 13. æpelwine haten. geadgar (*sic*). feorþa cynebriht.
 14. mægþ eadethe. (*sic*) saxulf bissceop. swylce.
 15. myrcna bisceop 7 mid (p. 276) delengla. was. lindesuge
     ádrifен (*junctim*).
 16. hi. oðera mægða. gewunode.
 17. on eoforwic eadheð 7 bosa 7 eahta fram.
 18. bisceope 7. þa. æfter þrym. willferðes.
 19. þissū gerime. bisceopas toætycte trumbryht. Hwearf tō
     þære.

-
- C.** 11. *ecg[frið]* (*frið uncertain*). geflemdē.
 12. sio. þ. s ne (*defect.*). bisceop.
 13. æftæra. æpelwine.
 14. sio. eadhæþe seawulf bisceop se eác (8^b ends).
     (9^a) ... lce (3 gone).
 15. bisceop. Ond. ða.
 16. eégfrið hie. in . . . . oþerra mægþa (*defect.*). awunode.
 17. gehalg . . . in eoforwicceastre (3 gone). 7 bosa. frō
     . . . . ore bisceope (*rest gone*).
 18. eác swilce æfter þrī . . . wilferþes (*word gone*).
 19. rime . . . bisceopas (*word gone*). trumberht.

-
- O.** 11. *cyninc*. on.
 12. 7. ylce. þysne bysceop.
 13. se æresta wæs æpelwine. eadgar (d on eras.). cynebyrht.
 14. seawulf bysceop (s out off, ceo on eras.). swylce.
 15. bysceop.
 16. ecfrið. on. oþerra mægða.
 17. gehalgade on eoforwicceastre. eadhæð 7 bosa (hæ on eras.).
     fram þeodore bysceope 7 he þa.
 18. æfter. willferðes.
 19. þyssa. bysceopas toætycte trumbryht.

-
- Ca.** 11. hi geéode. on.
 12. 7. ylce. þysne þ.
 13. se æresta wæs æpelwine. se ðridda. cynebyrht (p. 123).
 14. seawulf bisceop. swylce.
 15. myrcna þ. ða ecfrið.
 16. on. oðra. awunode.
 17. on eoforwicceastre. 7 bosa. frā theódere bisceope 7.
 18. þrī gearū willfreðes aweggewitenesse þyssa ríme.
 19. bisceopas toætycte trumbryht to cyricean.

- Page 300. 20. tó hægostealdes. tó. éa.
- B.** 21. þas tild. angelcynne underðeoded ealdhæð.
 22. tó bisceope hreopsætna cyrican.
 23. of lindes ége fór forþon. æþelred myrcna.
 24. begeat.
 25. þa (ornate þ). willferð bissceop. bisceopscire. 7 he lange.
 26. manige stowe. tó.
 27. brytene 7. f. eondscype (*r erased partly*) ðæs gemyngodan.
 28. on his eðel (*p. 277*) 7 on. bisceopscire onfangen.
 29. mihte he þa hwæðere fram þære þenunge . bewered beon mihte
 (=whole line 29).
-
- C.** 20. ciric . . . heagostealdes ea Ond. lindesfearona ea.
 21. pehta. sio in ða. ongelynnnes rice.
 22. bisceope hrypsætna ciricean.
 23. ða æþelred.
 24. begeat.
 25. þa. bisceop. bisceopscire. 7 he.
 26. stow . (*last uncertain*). Ond he.
 27. ðe. gemyndðan.
 28. eðle. bisceopscire.
 29. meahte . . . meahte (*letters gone*) hwæþere . . . . . ðenunge bewered
 beon (*letters gone*).
-
- O.** 20. cyrcean heagostea,des. ¹ æata (*a of æ eras., æa on eras.*).
 lindesfarena.
 21. pehta mægþe seo on þa tid wæs ongelynnnes rices.
 22. eadhæð (*hæ on eras.*). bysceope hryp(93^b)sættna cyrcean.
 23. æþelred. mægþe.
 25. willferð bysceop. óf. bysceopscire 7 he.
 26. stowe.
 27. brytone 7 þeah . . . (*eras. of repeated þeah*). fore feondscype.
 gemyngedan.
 28. on. eþel. on. bysceopscyre onfangen.
 29. mihte ne mihte. hwæþere fram. þenungge bewered beon.
-
- Ca.** 20. lindesfarena ea.
 21. pehta. on ða tid. angelcynnes rice underðeoded.
 22. þ hrypsættna cyrcean.
 23. forðon þe. myrcna.
 24. begæt.
 25. Ða willferð þ. bisceopscire 7 he.
 26. stowa. róme.
 27. brytone 7. ðe. feondscipe. gemynegodan.
 28. on. on. bisceopscire onfangen.
 29. mihte ne mihte. hwæðere frā. ðenunge bewered beon
 godspell.

Page 300. 30. læranne. cyrde on suðseaxena mægðe gemære (*words omitted supplied in margin by mod. hand.*)

B. 32. landes. Ðusendo hyda 7 hi. gyta hæðenum begange.

C. 30. godspelles to lærenne . . . cirde (*letters gone*). s. Ðseaxna
(*letter gone*). sio æfter coutwarum.
31. west[se]a[x]na (*part gone*).
32. Ðusendo . . . (*blank = 3 letters*). h . . þære. ða gita
(*i dubious*) hæðnum bigongum).

O. 30. godspel . . . (*les eras.*). læranne. cyrde. mægþe.
æfter cantwarum.
32. landes. 7 hi. hæþenum bigangum.

Ca. 30. læranne. cyrde.
31. cantwarū. Ðæs landes seofen. 7 hi ðære. ða
gýt hæðenū bigangū.

Page 302. 1. þeowedon þysse. bissceop. mid wordum 7 fullwihtes
B. baðe þenode.

2. wæs æþelwalh (*before wæs w washed out*). nah.t
3. ón myrcum gefullad wæs. geornfullnesse.
4. myrcna cyninges 7 se cinig eac þa he. fulwihtes baðe aðwegen.
5. tó. 7 tó.

C. 1. Ðeowdon Ðisse Ðeode se bisceop. g leafan.
2. bæþ þenade. æþelwalh (9^b) þære Ðeode cyninge naht. tide.
3. geornfullnesse mercna (rc faint).
4. Ond se cyning eác swilce. fulwiht . . . . aþwegen (*letters gone*).
5. him. onfeng ond.

O. 1. ^wþeo,don þysse (*ysse on eras.*). ,bysceop. fullwihte bað
þenade.
2. æþe,wa,h.
3. tide. on mercū gefullad. geornfullnesse.
4. cyninges 7 se cyning eac swylce. fullwihte. aþwegen.
5. 7.

Ca. 1. þysse Ðeode. b. fulluht bað ðenade.
2. æðelwalh. Ðeode. mycelre tide.
3. ár on myrcū gefullod. láre. geornfulnysse myrcna.
4. cyninges 7 se cyning eac swylce ða. fulluhte. aþwegen.
5. hī. 7. hī.

Page 302. 6. mægða. þ. wiht land. meonwâre mægðe þ is

- B.**
7. on westseaxena mægðe 7 þeode.
  8. cining swiþe bliðe on. bisceopes. 7.
  9. ealdormenn on ðære. þam halegan.
  10. wellan . aðwoh fullwiþes baðes 7. eoppa . 7 padda.
  11. idde (p. 278) þa þ. fole æfterfylgendre tide.
  12. fullodon. ewén. nama. hyre mægþe.
  13. þ is on hwylecum þ heo gefullwad wæs . wæs.
  14. wéron cristene. folcum eac eall.
-

- C.**
6. þ is wihte (*sic*). on . meanware (d *gone*).
  7. ðeode.
  8. c . . . . swiðe (*letters gone*). bisceopes. Ond he[æ]r[est] (*def.*).
  9. ðegnas. ða . . . gan (*def.*).
  10. aþwoh fulwiþte bæþes ond. padda.
  11. burhlem. oþer. ġ þa ge æfterfylgendre.
  12. sio cwen.
  13. hwicceum. hio.
  14. broþor ða. hiora folce (*then space of 7 letters vacant*). Ond eal sio. suðseaxna.
-

- O.**
6. mægþe. þ. wiht ealand. meanwara mægþe on.
  8. on (94^a) þæs bysceopes. 7.
  9. ða.
  10. wy,lan aþwoh . (y on eras. ; h of oh on eras. ; u eras.). fullwihte bæþes 7. padda.
  11. eoddi þ oþer. æfterfyligendre tyde.
  12. fulwadan. cwen. nama wæs æbbe (a *in e late addition*). on hyre.
  13. þ is on hwycceum. gefullad.
  14. enheres broþor. cristenne. 7 eall.
-

- Ca.**
6. þ is wiht. meanwara. on.
  7. ðeode.
  8. on 7.
  9. ðære.
  10. aðwoh fulluht baðes 7. padda.
  11. bur,helm (*g not usual form, ink same colour*) 7 eode þ. ða
ge æftfyligendre.
  12. ,hi gefulladan. ewén þonā ðære nama. on.
  13. þ is on hwycceū. gefullad.
  14. enheres broðer. cristene. 7 eall.

- Page 302. 15. suðseaxena.   únwis.   naman.
- B.**
17. munuc.   háten.
  18. mynster . on.   stowe.
  19. bosanhamm 7 wæs myd.   myd sé ymbseald.   on ðam.
  20. on.   lífe 7 on earmlicum dryhtne.
  21. ðeowigende.   næni mann on.   mægþe heora.   onhyrigan.
  22. láre.
  23. 7.   willferð.   bisceop on.   láre.
  24. þ án þ he fram.   nyþerunge.   fram ðam.   wale
hwilwendlican forw . yrde (*eras.*).   þrim gearum.
-
- C.**
17. munuc.
  18. suní.   ðære stowe.
  19. ymbseald.   ðæm.
  20. broþor.   sexe.   ðearfendum life 7 in earmlicum.
  21. þeowigende.   ðære mægþe ne hiora lif onhyrgean.   hiora.
  23. wilfreþ bisceop.   ðære.   næs þæt an þætte hie from
ermðum ecre niðerunḡ.
  24. swilce eac fram ðæm manfullan.
  25. forwyrðe.   Forðon þrim.
-
- O.**
15. suðseaxna.   unwis.   naman.
  17. munue.   dicol (*o roughly out of u*).
  18. on.   stowe þe is nemned þe is nemned (*2nd struck through*).
_b
  19. ym,seald 7 on þam.
  20. broþor.   on.   life 7 on earmlicum.
  21. on.   mægþe.   lif onhyrigean.
  23. Ono þa.   willferð bysceop on.   nalæs þ an þæt hi
fram yrmþum ecre nyþerunge (*stroke of division before ny*).
  24. fram þam manfullan.
  25. hwil, endlicre forwyrðe (*cross eras.*) genere, forðon þrim (*ri on
eras.*) gearū.
_w   _{de}
-
- Ca.**
15. suðseaxna.   ðæs.   naman.
  17. munuc.   dicol.
  18. medmycel mynster.   on ðære stowe ðe.
  19. bosanhám.   ymbseald on þam.
  20. broðra.   on.   life 7 on earmlicū.
  21. on ðære mægðe heora (*p. 124*) lif.   onhyrian.
  22. begins ða ða willferð þ on.   ðeode godcundre.   nalæs
þ an þ he hi frā yrmðū écre niðerunge.
  24. frā þā mánfullan wæle.
  25. ðrī.

- Page 302. 26. hys.   þ.   rén.   þam stowum ne cóm.
B. 27. þanon.   grimma.   þ.   wáecende.
 28. hi (*p. 279*) mid arlásre (*accent not quite certain*).   fylde 7
     cwylmde þ.
 29. menn þ.   ·xl· manna oððe.   somod þa þe myd.
 30. gewæcte.   þ is earmlice be handum namon.
 31. ætgædere.   sás ofre.   feollon.   hi sylfe oððe
     offeallan.
 32. oððe ádrencan 7.   ðy.   ðeod.
 33. onfengon.   fullwihte.   ástah.   cóm smylte rén.

C. 26. hiſ cýme In.   þ.   ren.   ðæ stowū (10^a) com.   Ond
     ðonon.
 28. hie.   felde þæs is to tacne secgeað.
 29. þæt óft.   manna oððe.   somed þa þe.
 30. hie.   be hondum naman.   Ond.
 31. sæs .fore (*def.*).   feollon oððe adrunkon oððe þy seolfan
     (*rest wanting*).
 32. ðeod.
 33. 7 fulwihte onfeng þa.   com.   ren.

O. 26. cyme on þan þrim gearum ær his cyme (*repetition struck through*).   on þa mægþe þ.   reng on þam stowū (94^b) com.
 27. þanon.   hungur.
 28. hi.   fylde þæs is.   secgeað.
 29. þæt.   manna oððe.   somod.
 30. þ hi earmlice (*final e on eras.*) be handum naman.
 31. ætgædere of sæs ofre.   feollan oððe adrunkon 7 þa ðy
     seofofan dæge.
 32. þe.   geleafan 7 fullwihte onfeng.
 33. þa astagh 7 com smylte reng.

Ca. 26. on.   þ ðær.   réng on þam.
 27. ne com.   þanon.   þ fole wæs wáecende.
 28. hi.   arlease.   fylde ðæs is to tacne.   sæcgeað.
 29. þ.   XL manna oððe fifty somod.
 30. þ hi hi.   be handū noman.
 31. ætgædere.   sás ofre út feollan 7 adrunkon 7 ða þy seofofan
     dæge.
 32. þe.   þéod.   geleafan 7 fulluht onfeng þa stah 7 com
     smylte réng 7 mycel geniltsū.

Page 304. 1. 7 ða land greowan 7 æfter þam cóm.

- B.** 2. géar. westmberende. 7 hi ða swa áwurpon. ealdan.
 3. deofolgyld. 7 eallra.
 4. lichaman wynnsumedon inn. lifigendan. ongeaton. þe.
 5. is 7 þ hi sylfe. þam inneran godum.
 6. þam uttran. heofonlicre. gewelegode forþon. bisceop.
 7. cóm. *Text from micel follows C to 306, 7 mægþe.* mi-
     cel wíte.
 8. þa lærde he þ. fisceoðe him andlyfne.
 9. ðe. seo sá ge seo ea. genihtsumode to ælcum anum
     (*rest wanting*).
 11. gesamnodon. bisceopes menn ða ælnet aeghwanone (*p. 280*).

C. 1. genyhtsū. Ond. Oínd æfter com.

2. wæstmbærnde 7. ða ealdan.
 3. deofolgeld. hiora heorton.
 4. ongeaton se þe.
 5. hie selfe. ðæm innerran godum.
 6. ðæm. geweologode. bisceop mid ðy he.
 7. ða. com.

O. 1. land greowan. 7 æfter com.

2. god ger 7 wæstmbærnde 7 (*stroke of separation after god*). awurpan. ealdan dysinesse.
 3. deofolgyld. and eallra.
 4. lichaman. on. lifigendan. ongetan.
 5. is 7 þ hi sylfe. on þam inneran godū.
 6. þam uttran. gyse gewelegade. bysceop.
 7. þy þe he on. cō.
 8. þa þ hi. him 7 lyfene.
 9. þe aeghwæþer. seo. heora ea. genihtsumade.
 10. ac seo þeod. fyscaðes. cuþe.
 11. þa gesomnedon þa bysceopes men. aeghwonon þe (*out of þæt by eras*).

Ca. 1. 7 ða land greowan 7 blostmodan 7. cóm góð géar.

2. wæstmbærnde and. ða ealdan.

3. deofolgild. 7 eallra.

4. on. lifigendan. ongéaton.

5. is 7 þ hi sylfe. on þa inneran godū.

6. þa uttran. gewelgode. þ.

7. þy ðe he on. com. wíte.

8. ðær. þ hi on fiscnaðe hī 7 lyfne.

9. forðon þe. seo sá ge heora éa fiscū genihtsumede ac seo.

10. ne cuðe ðæs fiscenoðes nymðe. to ælcū éanū þa gesomnedon
     ðæs þ menn ða ælnet aeghwonon ðe hi mihton.

Page 304. 12. hi mihton. þone sée. gyfo. him gefultmode þ hi. 7.

- B.**
- 13. þa on. hi.
  - 15. þam þe. nett ahton 7. hí him sylfum.
  - 16. ealra. heora. hys.
  - 17. gecyrde. 7 þy. láre. góð.
  - 18. gehyhton. þenunge hi þa. góð naman. onfengon eac þære tíde þe (*stop only at naman*). cining hym. þam weorþan bisceope.
  - 21. willferðe. hundeahatig. landes þæs nama.
  - 22. seoles íg þ he mihte hys menn. gehabban þe þe mid him wracenodon.
  - 23. seo. aeghwanon. sáe ymseald.
  - 24. þanon mann hæfð inngang. micelre. man. mæg.

C. 16. (10^b) in his.

21. nama.

- O.**
- 12. hi mihton. on þone. gyfu him.
  - 13. þ. gefengon (ge on eras. (95^a)). fixa. 7 þa.
  - 14. todælan. hi.
  - 15. þam þæ (a of æ eras.). hi him sylfum.
  - 16. bysceop eallra heora. on.
  - 17. gecyrde 7 þy.
  - 18. gehyhton. þenunge hi þa hwilendlican. naman.
  - 20. þære. æþelwa,h. þam arwyrþan bysceope willferðe.
  - 21. hundeahatig. landes þæs nama.
  - 22. sylesea þ hi mihton (ea partly eras.). ðe. him wunedon (u out of a, stroke below it; n over eras. of c, all roughly done).
  - 23. seo. aeghwanon.
  - 24. þon, hi habbað.

Ca. 12. sæ. gyfu hī.

13. þ hi. ðreo. fixa. 7.

14. þa on ðreo todældon. hi. ðearfū.

15. þam ðe ða. eahton. hi hī sylfū.

16. ðære. þ eallra heora. on.

17. gecyrde 7 þy nýdlicor ðurh. góð gehyhten (*there is a dot inside n = the original stop*).

18. hi þa hwilewendlican góð námon.

20. æðelwalh. þā arwurðan þ willferðe.

21. hundeahatig hida landes. nama.

22. sylesea þ hi mihton. menn on habban ða ðe. hī wunedon.

23. seo. aeghwanon. sáe.

24. þanon hi habbað. mycelre. mæg.

Page 304. 25. þy. underfeng.

B. 26. 7 þ regollice gesette swyððust.

27. gebroðrum. þyðer (*cross stroke half eras.*) brohte þ mynster oð gyt to dæge (p. 281) hys æfterfylgенд.

28. habbað þa þenode sé arweorða. willferð. þam.

29. þa bisceopþenuge árweorðlice. þæs is. egferðes.

30. deað cininges 7 forþon.

31. þa speda. þar inne.

32. 7 mid mannum forgeaf 7 he. on.

C. 29. fíf.

O. 25. geworpan. þy. bysceop. onfeng.

26. gestaþolade. 7 þ. swiðust.

27. broþrū. þ gen to dæge. æfterfylgенд.

28. bysceopas. þegnode. arwyrða bysceop willferð on þam.

29. þa bysceop þenunge. 7. ecferðes.

30. 7 forþon. æþelwa,h.

31. þa. londe.

32. 7. 7 he. on.

Ca. 25. geworpan. þ ða. onfeng.

26. gestaðelode. 7 þ to reogollife. swyðost.

27. ðam brodrū. hī. 7 gýt to dæg. æffylygенд.

28. habbað þegnode. arwurða. (p. 125) willferð on þā dælū þa.

29. arwurðlice. géar þ. ecferðes de,ð.

30. 7. hī.

31. ðære. ðe. londe.

32. 7. monnū. 7. on.

Page 306. 1. fullwihtes baðe aðwoh hundteontig 7 fiftig ðara manna esna 7

B. mennena wæron gefullode.

2. þa.

O. 1. full(95^b)wihte. þa tu hundteontig.

2. monna gefullade (*no more*). þa.

Ca. 1. fulluht bæðe.

2. fiftig ðære monna gefullode. þa.

Page 306. 3. fullwihte fram deofles þeowdóme onlysde 7 hi gefreode (*rest wanting*).
B.

5. No break: betwyh *small letters*.   þing.   cadwalla.
 werede wesseaxena.
 6. fromsum.   wrecca.   7 ofslloh æðelwali.
 7. þone cing.   mægðe.   *Text follows O from mid to l. 19 feng.* grimmum wale 7 heregange abræc 7.
 8. þanon.   fram þæs cininges ealdormannum.
 9. bryhthúne 7 húne.   mægðe ríce hæfdon.
 10. wæs æfter þam fram.   cadwallan.   westseaxena.
 11. mægðe mid (*p. 282*).   hefegeran þeowdóme genætte.
 12. þe æfter cadwallan to ríce.   geswencnesse.
 13. manigra.   tíde yflade.
 14. þte.   tíde hí.   bisceop.

- C.** 7. 10^b ends mægþe; 11^b begins mid grimme, and is fragmentary and defaced. 7 herige gebræc.
 8. þanan.   fram (*probably*).   ealdormonnum.
 9. Ond andhune (*a fairly certain*).   siððan.   mægðe.
 10. fram (*a ?*) ðæm ilcan ceadwealla.
 11. Ond.   ðeowdome gehende.
 12. swilce.   se þe ða æfter c . . . d weallan.   geswencnesse.
 14. þte ealre ðære.   hie.   bisceop.

- O.** 3. fullwihte fram.   þeowdome gehæl . de (*e eras*).   eac swylce.
 4. þeowdome onlysde.   gefri-ode; (*rough i ? out of e ? then erasure crossed by stroke, after the rough semicolon, later*).
 5. betwyh (*no break*).   þing.   cumen.   ceadwalla
     (*lla on eras*).
 6. wrecca.   7 ofslög æþelwa,h þone.

- Ca.** 3. ðurh fulluhte frā.   þeowdome.   eac swylce.
 4. þeowdome alysde 7 hi gefreode (*no break*).
 5. cumen.   weorede.
 6. géong 7 fram.   7 ofslloh æþelwealh þone.
 7. ða mægðe.
 8. þanon.   ealdormannū.
 9. 7 hune.   mægðe.   hæfde.
 10. ðara.   frā.   ofslægen ða.
 11. mægðe.   ðeowdome.
 12. ínc se þe.   to.   geswencednysse moniggra.
 13. tíde ða mægðe.   ðære wísan.
 14. ðære.   b.   ,mihton.

Page 306. 15. willferþ bisceop. gelaþod.

B. 16. syþþan hi westseaxena bissceopum underðeod . de (*erasure of e*).

17. ðe wæron on wintceastre.

18. Æfter (*ornate Æ*). ða ða cadwalla. gemægenod.
gestrangod 7 wessexena.

19. ríce ða geeode. 7 eac. **T** begins again at feng. wihtland
þ eall.

20. ða tíd deofolgyldum. 7. gelíce ðy treiscan.

21. wale. landbígengau. út ámerian. mid hys.

22. mannum. menn þ. geháte hýne.

23. sylfne biddende. ðe. þa gyta.

C. 15. meahton. wilferð bisceop. . . ora þæm . . . . .
bisceope (e final ?).

16. bisceopum.

17. ða þe. wintanceastre.

18. ðon ða þe ceadwa . . . gestrongod In.

19. wyht.

20. tr . . . escan (*missing letters look like eo* ; *opposite in margin, modern, Troica vel tragica*).

21. Ond.

22. þ.

23. ðe hie ða.

O. 17. ^a wint,ceastre.

19. geeode he (96^a). þ ealand þ eall.

20. oð ða tid. deofollgyldum. 7 he. treoiescan.

21. londbigengan (i by eras. out of e). amæran.

22. mannum.

23. sylfne. þeah ðe hi þa. ún cristene wæron . eft (ún
roughly out of in, ends line). ^{hi wærón}

Ca. 15. b. gelaðod heora þone ærestan bispop.

16. hi. bisceopū underðeodde.

17. þa ðe on wintaceastre wæron.

18. Eft. ða ðe. gestrongad.

19. ríce. þ. þ eall.

20. ða tíd deofolgildū seald 7 he gelíce. troiescan.

21. landbigengan. amæran.

22. mannū. menn þ. geháte.

23. sylfne. ðe hi þa gyta uncristene wæron hi wæron.

- Page 306. 24. fullwihtes.   ðæt gyf.   þ ealand gegán mihte þ.
B. 25. ðonne þone feorðan dæl þære herehyðe.   for godes lufan.
       þ swa gelæs (*p. 283*) te þ he þone dæl willferðe bisceope.
 27. þyder cóm.   7 weard.   ylcan ealandes gemét.   angelcynnes æhte.
 29. hyda 7 þær æhta tó 7 (*rest wanting*).
 30. 7 he þone.   gebead.
-
- C.** 24. fulwihte.   ðæt gif . . þ.
 25. ðone feorðan dæl 7 þære h . . . . . dæl wilferðe bisceope fore
       (*rest wanting*).
 27. ða tid óf hís.   ðider com.
 28. æfter . . el cynnes æhte.
 29. Ond.   ð. m bisceope ge (11^b) sealde.   æhte.   Ond.   ðone.
-
- O.** 24. fullwihtes.   þ ealand gegan (*2nd g out of n*) mihte þ
       (*dividing stroke before mihte*).
 25. fore.   þ.
 26. þ he þone dæl willferðe bysceope fore.   geseald,^e
 27. brucanne.   on.   tid óf.   com.   7 weard.
 28. ylcan ealandes.   æfter angelcynnes æhte.
 29. bysceope.   on.
 30. yhte to 7.
-
- Ca.** 24. fulluhtes.   þ.   þ.   gegán mihte þ his ðone.
 25. þ.
 26. þ he ðone dæl willferðe þ.
 27. brucanne 7 se on ða.   þyder cóm.   ðær 7 weard.
 28. ylcan.   gemen.   angelcynnes æhte.
 29. ða þá þ.   on.
 30. 7 ðær eac yete to 7.   ðone.
-
- Page 308. 1. nama.   byrhtwine.   swustur.
B. 2. 7.   him ðær to mæssepreoste.   nama.
-
- C.** 1. ðæs.   berhtwine.
 2. Ond.   ðæs.
-
- O.** 1. preoste.   nama.   byrhtwine.
 2. nama.   hid,ila.
-
- Ca.** 1. preoste.   nama.   byrhtwine.   sweoster.
 2. 7.   hi.   ðæs nama.

- Page 308.** 3. þam. gehælede. wurd. fullwihtes.
B. 4. þenode.
 5. þ þonne. þ te. ða ðe. ðam.
 6. ylcan ealande. gehælede.
 7. enihtas ða myd syndriclicre. gyfe wáeron.
 8. arwaldes broðra. ealand cininges þa cadwalla.
 9. myd þi here. þ igland fór ða. enihtas.
 10. þam iglande. inn. seo is genemned.
 11. ýtena land on. se is genemned. hí.
 12. wédon þ hi. mihton (*sic!*) digle. fram (p. 284) ansyne.
 13. únholdan. þa. hi.
 14. hi þær ofslean het þ þa. abb.
-
- C.** 5. Nis ðonne to. þætte. ða ðe. þæm.
 7. enihtas. ða. arwaldes (*ist a ?*).
 8. ceadwalla (ll ?).
 9. ðy.
 11. eota lond. hie 7.
 12. onsyne. beholene. S.
 13. cyninges him. S.
 14. hie ofslean. Ond.
-
- O.** 3. þam þa þe. gehælede. fullwihtes.
 4. þenode nis þonne to foreswigianne þæt on. ða ðe.
 6. ylcan.
 7. enihtas. syndriglicre. gyfe.
 8. árw. aldes (e eras.) broþor. ea(96^b)landes. þa ceadwala.
 9. on þ ealand. enihtas ut.
 10. þam ealande. on. nehmægþe (*ist e out of i*).
 11. gecyd. land on. hie.
 12. hie. mihton digle. fram onsyne.
 13. him. þa (*stop at him*). hi. gemeldade.
 14. hi. þa þ. and.
-
- Ca.** 3. eallū ðam þe woldan. gehælede. fulluhtes.
 4. þenode.
 5. nis þ to forswygianne þ on. (p. 126) ða þe.
 6. ylcan. gehælede.
 7. enihtas. syndriglice. gyfe.
 8. arwaldes broðra. ceadwala.
 9. on þ. fór. enihtas ut.
 10. ðam. on. gecyd éota land on.
 11. stáne. hi.
 12. þ hi. mihton digle 7 geholene. frā 7 syne ðæs.
 13. cyninges þa wáeron hi. ameldode.
 14. hi. hét. þ ða.

Page 308. 15. nama. cynebryht. þanan naht feorr mynster sum.

- B.** 16. stowe. nemned. cóm.
 17. þam. se þe in þam ylean. digol wæs 7 leonod (*sic*) fram.
 18. gedóne. flat. wann.
 19. wiht land 7. gyf. enihtas.
 20. seoldon (*sic*) þ. ályfde. forgeafe þ. hi.
 21. geryno. cristenan. forgeaf se cining.
 22. þ. alyfde 7. þa hí.
 23. fullwihtes baðe hí fram.

C. 15. ðæs. ðanon.

16. ðære stowe. hreadfor. (d *gone*).
 17. ðæm.
 18. þa þe. gedone. won.
 19. þæt. ða enihtas.
 20. alyfde. Ond forgeafe.
 21. cristenan. þa . . . eaf se.
 22. þa hie.
 23. 11^b ends soðfæstnesse ; 12^a begins worde ; defective in centre in parts (12-17=308³² suðseaxna to 310² comon). fulwilhte.
 hie. áþwoh. Ond hie.

O. 15. nama. cynebyrht.

16. on þære stowe. geci^{ge}d (i on eras. of larger letter, y ?). com.
 17. þam. þa on þam. digolice l. cnad (y ? eras.).
 18. frā. gedone. feht 7 won.
 19. wiht (i on eras. of y). þ ealand 7. enihtas æninga ofslægene.
 20. þ. alyfde. forgeafe þ. hi.
 21. gelærان þa geryne. cristenan. forgeaf.
 22. þ 7 lyfde 7. þa hie intimbrade.
 23. fullwihte. hi hi . (i eras.) fram. aþwogh.

Ca. 15. nama. cynebyrht. ðanon.

16. on. stowe ðe. gecígéd. com.
 17. ða. þa on þam ylean dælū digolice lacnod.
 18. frā. wundū. hī gedóne. ða. won.
 19. þ. 7. ða enihtas æninga ofslægene.
 20. sceoldan þ. hī alyfde. forgeafe þ. hi gelærان
 ða geryno. cristenan. forgeaf.
 22. hī þ 7 lyfde 7. þa hi intimbrade.
 23. fulluht. hi frā synnū aþwoh.

- Page 308.** 24. hi. be ingange dæs écan lifes 7 ríces 7.
B. 25. cwellere. hi sóna. bliðe under hwilwendlican.
 26. þóne hi. tweodan færende.
 27. þam écan life. On þisse endebyrdnesse æfter.
 28. brytene cristes gelefan onfengon. 7 fengon eac þa to gelea
     (p. 285) fan wihtsæte 7 hwæþere on þam fór yrmpum.
 30. útlican. nænig onfeng.
 31. bisceoplicre þenunge. daniel. westseaxena.
 32. bisceop 7 on his éalande gesett ongeau. suðseaxena.
     westseaxena 7.
 33. betwunan gesett. míla brád. geciged.
-
- C.** 24. ingong. ecean.
 25. cwellere. hie.
 26. hwilwendlican. Ðone hie.
 27. ecean life hiora saula.
 28. Ond þisse. æfter. Ðe.
 29. onfeng. hwæþere.
 30. Ðæm for ermðo. utlicau. nænig onfeng.
 31. bisceoplicre Ðenung (*sic*) had.
 32. bisceop is þis eal . . . . seted ongean.
-
- O.** 24. hi. be. ecean. 7.
 25. cwellere. hi.
 26. hwilendlican. hi.
 27. þam. rice. saula.
 28. þysse. æfter þon þe (97^a). mægþe.
 29. þ ealand hwæþere.
 30. on þam for yrmpðo. uhtlican. nænig onfeng.
 31. bysceoplicre þenunghad.
 32. bysceop. Ðis ealand. ongen.
 33. betweoh (*separating strokes before and after*). gecyd.
-
- Ca.** 24. hi. be. 7 se cwellere hī.
 25. 7 hi.
 26. wilwendlecan. Ðone hī/ne (m for in *with marks of division*). férende.
 27. Ðā ecan life.
 28. begins mid þysse. Ðe.
 29. þ. hwæþere on þā for yrmpðo.
 30. uhtlican underþeodnysse nænig.
 31. bisceoplicre Ðenunge háde. danihele.
 32. þ. Ðis. ongean midle.
 33. 7 is sā betwih þreora. brád seo is gecygd solente on Ðā sā.

Page 308. 34. solwente on þam.   sēflodas ða ðe.   brytene.
B.   35. þam úngeendodan norðgársecge.   ástigaþ.

C.   34. geciged solente.   sæflodas ða þe.
      35. Ond.

O.   34. so . lente (*I eras., then I written on u, of which 2nd curve is erased*).
            on þam.   þe on breotone.
      35. þam ungeendodan.

Ca.   34. sáflodas.   ðe on breotone.
      35. þā úngeendedan.   dæghwālice.

Page 310. 1. betweonan.   ongean cumaþ.   geendode ðy campe in sté.
B.   2. togene.   þanan hí.   comon.
      3. þyssum.   bisceop.   ðære cirican on.
      4. eutycetis.   gedrefede.
      5. 7.   þa wilnode þ he þa angelþeode.   þam þe he ða.
      6. frām (*stroke very light*) þyses.   wale.   áwunode 7 gesam-nedum.

C.   2. . weorfað (*h def.*).   comon.
      3. þ . . . . . gehirde.   bisceop (i ?).   ðære ciricean.
      4. ðurh.   eutycetis.   ge .. efde (2nd e ?).
      5. ongelðeode ciric . . n þæm ðe ða.
      6. frā. . . . . tes wole.   gesamnodū.

O.   1. betuh.   on.
      2. togotone.   þanon hi.   coman.
      3. ðyssum.   bysceop.   cyricean.
      4. eutycetis.   gedrefede.
      5. 7.   þa willnade þ.   angelþeode cyricean þam.   þa.
      6. fram þyses.   wole.   7 gesomnadum.

Ca.   1. hī betwuh.   ongean.   geendode.   on ðone sá.
      2. hi.   coman.
      3. ðyssum tidū.   þ.   ðære cyricean.
      4. euticetis swyðe gedrefede.
      5. 7.   wilnode þ.   angelþeodes cyricean þe he.
      6. frā ðyses.   wole.   awunode 7 gesomnadū ðreate
                          arwurðra bisceopa.

- Page 310.** 7. árweorðra bisceopa. on sindrige.
B. 8. acsode hwilces (*p. 286*). hi wæron 7.
 9. eallra he hi. rihtum. þysne. begymde.
 10. gefæstnigan. seonoðlicum stafum to inbyrdnesse 7 to.
 11. æfterfylgendra stafa 7 gewriten. þæs.
 13. on. ures.
 14. úrum.
 15. eegfrið norhymbra. teoðan geare his under.
 16. þam fifteoðan. kalendarum. ðy eahtoðan.
-
- C.** 7. arwyrðra bis...opa. monegra. 7 syndrige fregn.
 8. ahsode hw. lces. hie wæron. eallra hie.
 9. rihtum. gemete. þisne. gýde (*12^a ends*).
 10. *12^b begins* bebeod ... 7; *lines 8 to 28 fragmentary and illegible*
     = *310¹⁶* kalendarum to *310²⁵* ða ðe. sinoðlicum (*1st i?*).
     stafum. intimbrenesse.
 11. æfterfylgendra. gewriten (*sic*). þ.. fruman (*sic*).
 13. usses.
 14. ussum ðæm ar.....
 15. eegfrið nor.anhymbra. teofan geare.
 16. rices.
-
- O.** 7. arwyrðra bysceopa. larþeowa 7 syndryge fræng 7 acsade.
 8. hi wæron 7. án—mod^re (*after án eras. of 3: stroke across*).
 9. eallra hi on rihtum (*i out of e by eras.*). geme.te. þysne.
     gymde.
 10. sinoðlicum stafum. ontimbernesse.
 11. gewrita (*a on eras.*). þés fruma;
     ia. þ is.
 13. saluatór; on naman ures (*97^b*) dryhtnes.
 14. æfestan.
 15. ecfrið. cyning. teofan geare. rices.
 16. þam fifteogefan. kalendarum. cahtefan.
-
- Ca.** 7. 7 syndrigne frægin.
 8. acsode. hi wæron 7.
 9. eallra hi (*p. 127*). rihtū. þysne. gymde.
 10. sinoðlicū. ontimbernesse.
 11. þære æftfylgendra. gewrit is ðes.
 13. on naman ures.
 14. ricsiendū u,sum þā æfestan hlafordū ecfrið.
 15. cyning. teogeðan geare.
 16. rices. þā fifteðan. cahtefan indicē 7 aþelred, myrena.

Page 310. 17. 7 æfelrede myrcna.

- B. 18. rices 7 eadwulfe. seofonteōðan.
 19. hloðhere cantwara cininge. seofonteōðan.
 20. gyfe arcebiskeope brytene.
 21. ealandes. cantwara burhge ceastre ætgædere mid hine
     sittende oðrum bisceopum brytene éalandes 7 cantwara burge
     ceastre (*p. 286*) ætgædere 7 arwurðum wérum 7.
 23. þam swyðe halegum godspellum on.
 24. hæðfeld þ hi ætgædere wæron. rihtne.
 25. rihtwuldrigenne. wea settan (*sic*). úre.
 26. on. lichaman. hys. þa ðe.
 27. andweardlice gesawon. 7 he.

- C. 18. . . ces. Ond aldwlfe. seofantigeþan.
 19. ðy.
 21. Ond can . war . . ætgædere.
 22. werum 7.
 24. rihtne.

- O. 17. indicē 7 æfelrede me,cna. gere.
 18. rices. seo . fe . . þan (*erasures*).
 19. 7. cantwara cyning,. seofoðan geare.
 20. foresittendū theodore (*t on eras.*). gyfe arcebyscōpe (*e of
     æ eras.*) brytone.
 21. ealandes and cantwara burhge ceastre ætgædere. him sittende
     oþrum bysceopum.
 22. ealandes arwyrþum. 7 foregesittendum þam swiðe halgum
     godspellum on.
 24. ætgædere. rihtne.
 25. rihtwuldriene. ure. hælenda.
 26. on. lichaman. þa ðe.
 27. 7 weardlice gesawon. 7.

- Ca. 18. rices 7 hloðere cantwara (*rest wanting*).

19. seofoþan.
 20. foresittendū. gyfe arcebiskeopes.
 21. cantwara burhge ceastre ætgædere mid hī sittendū. bisceopū.
 22. arwurðū werū 7 foregesettendū þa swyðe halgan. on dære.
 24. ætgædere. rihtne. rihtwuldriene.
 25. asettan. ure driht hælenda.
 26. on menniscū lichaman. discipulū. þe.
 27. 7 weardlice gesawon. 7.

Page 310. 28. fædera herebeacen hím. 7.

- B.** 29. þret. larowa ðære.
30. rihtgelyfedan cyrican þære we syndon árfæstlice. riht-wuldrigende.

-
- C.** 28. f. dera herebeacen. On[d].
29. sionoþas. þreatas.
30. rihtgelyfedan ciricean (i in ci ?).
-

- O.** 28. fædora herebeacen 7 gemænelice.
29. halⁱg. e (eras. of i).
30. synoþas. eall. rihtgelyfedan cyricean þas (as *in margin, not 1st hand*). syndon (y on eras. of eo). fyligende 7 ryhtwuldrieme æfter.
-

- Ca.** 28. fædera herebeacen 7.
29. sinoðas. eall. ðære.
30. rihtgelyfedan cyricean. syndon. fyligende.
-

Page 312. 1. æfter heora ða ðe.

- B.** 2. 7 geðwærelice. andettende 7. andettað.
3. halegum fæderum.
4. ðrynesse on annesse. 7.
5. þrynnesse þ. án god in þrymme ástandnessum oððe hádum.
-

- C.** 1. æfter hiora lare.
2. gelyfa. (12^b ends).
-

- O.** 1. lare þa þe wæron (98^a). onbry,de geþwær. lice (1 eras.).
2. gelyfað her nu ondettende 7. æfter halgum fæderum swæs-
lice (æ on eras.).
4. þry,nesse (y on eras.). annesse. 7. on.
5. þry,nesse (y on eras.) þ. ana. on þrim. oððe.
-

- Ca.** 1. lare. onbryrde.
2. geþwærlice. her nu ondettende 7 we andetað.
3. haligū fæderū.
4. þrynnesse in annesse. efenspediglice 7. on.
5. ðrynnesse þ is ana góð in ðrym astondnessū oððe hadū efne-
spedelicum.

Page 312. 6. efnespedelicum 7. wuldres oððe árc 7 þyses ge (p. 288)
B. metes menn.

7. æfter. andetnesse.
8. þa swylce. tóætycte. haliga.
9. wé. halegan fif. rihte gelyfdon.
10. fædera. onfengra. þ. gesamnode.
11. þreo 7 hund teontig biscea. þa þe wið þam árleasestan arrum eritice.
12. lare 7. gesamnode.
13. bisceopa. wedend heortnesse. eodoxe.
14. 7. effessum tú 7. biscea.
15. 7. calcidóne.
16. biscea. ðrittig wiþ eoticem. nestorium eft 7 heora lare 7 eft on.
17. gesamnod. ristinianes (*sic*).

-
- O.**
6. efnespedelicum. are 7 þyses.
  7. æfter. sprécon þa þe belumpun. 7 detnesse.
  8. þa swylce. toætycte. synoð.
  9. fif seonoþas. rihtgelyfedon.
  10. god 7 fengra (*accent over 7 apparently*). þa þe on.
  11. .... bysceopa (6 eras.). ðam arleasestan arrium (i out of e) eritice.
  12. lare 7 on.
  13. bysceopa. wedenheortnesse. eodoxe (u on eras.).
  14. lare 7 on effe. sum (s eras.) tú hund ..... (7 eras.) bysceopa. Done.
  15. lare 7 on. syx (y on eras.).
  16. bysceopa. þrittig ,eúticen. nestórium (o out of a) eft 7 heora lare 7.
  17. no. synoð. on iustiniánes.

-
- Ca.**
6. áre 7 þyses gemetes.
  7. ða þe. 7 detnesse.
  8. 7 ða swylce. toætycte. sinoð. stafū.
  9. fif syneðos. rihtgelyfedon.
  10. fædera. 7 fengra þ. ða þe on nicea gesomnode.
  11. hundteontig bisceopa. þa arleasestan aureū eretice.
  12. lare 7 on. gesomnode.
  13. bisceopa. wedenheortnesse. eodoxe.
  14. lare 7 on. twa 7 hundteontig bisceopa.
  15. wyrestan nestoriū. 7 on calcedone six.
  16. þ 7 ðrittig. eoticem 7 nestoriū eft 7 heora. 7.
  17. on. fifta (p. 128) synoð. gesomnod on.

- Page 312. 18. tīde ðæs gingran. theodorum. iba.
B. 19. ðam aereticum 7 heora lara larum 7.
 20. gewurden on. birig. martines tīde. eadigan.
 21. þi. geare. árfæstan (*a of æ partly eras.*).
 22. 7 gewuldriað (*p. 289*) urne. hælende. swa swa ða
     wuldredan nanwiht tōæticende oððe onweg awurpende. hi
     wuldredan.
 24. 7. amænsumiað úrum heortum 7 muþe. þa þe hi
     amænsumedon.
 25. 7 ða þe hi. swylce þa. wuldrigende.
 26. ðone acénnedan.
 27. cennende.
 28. únasegendlice. bebodenan.
-

- O.** 18. giunran (*sic*). þeodorum. theodorete 7 iba þám
     ereticum (*98^b*).
 19. larum 7. sinæð.
 20. on. o, martynes tid. eadigan.
 21. nigeþan. rice.
 22. 7 wuldriað urne dryhten halend; (*næ above with a of æ eras. ;*
     below i eras.).
 23. toætýcende oððe. at ., nde (*y eras.*). hi.
 24. 7. muþe. hie amænsumedon 7.
 25. þe hi. swylce. wuldriene (*e on eras.*). ancen-
     nedan (*sic*).
 27. acednedne (*sic*). gast forðferedne of.
 28. suna . we bufan (*omitted words interlined ; letters a bodedon*
     on eras. ; before we a stroke eras. ; ðe omitted).

- Ca.** 18. giungran. theoderū. theodorete. iba þā.
 19. larū 7. sinoð.
 20. on. on martines tīd. eadigan.
 21. nigoþan geare constantin' rice.
 22. 7 wuldriað urne drith swa swa ðás.
 23. toætycende oððe. atýnde. ðe hi.
 24. 7. amansumiað.
 25. heortan. hi amansumedan 7 ða þe hi. swylce.
 27. weorulde. forðferedne. of suna.
 28. ða. lærdon þa ðe.

Page 312. 29. gemyngodon þ wæron. Ða halegan apostolas 7 witegan. 7.

- B.** 30. rode. fæstnedon. únderwritan we ðone 7 Ða þe.
31. þone ylcan geleafan. arcebiskeope angloř.

- O.** 29. gemyngedon. witegan. 7.
30. rode. fæstnedon. underwritan we. þe (e on
eras. of 2) asæt, on (a of æ eras.).
31. ællican (e of æ eras.). ærcebisceope (e of æ eras.).

- Ca.** 29. gemynegodan ða. apostolas. witegan. 7 we.
30. rode. fæstnedon 7 underwritan ða ðe asettan ðone.
31. rihton. arceb.

Page 314. 1. Ðæs eac (ornate D). on þyssum seonoðe aetgædere. Ða

- B.** dōmas Ðæs árlican geleafan.
2. árwurða wér. petres. Ðæs.
3. apostoles heahsangere. abþ scē martines (p. 290) mynster.
niwan.
4. cōm fram. agathones hæse Ðæs. wæs his lattéow.
5. árwurða abbud benedictus. he se ylca.
6. getimbred. brytene. Ðæs.
7. on. ðe man. ætwiramuðan (sic) Ða.
8. cōm. róme. hys efenwyrhtan. Ðæs ylcan.

- O.** 1. on þyssum sinoðe. aetgædere.
2. þæs allican geleafan (al on eras.). petres cyricean.
3. apostoles heahsangere. abbudes. martin' myntres
(sic). niwan.
4. com. fram. agathones (e out of i). wæs his latþeow.
5. het. þy he se ylca.
6. getymbred on. on á . re (eras. of two down strokes). scē petrus.
7. ealdor(99^a)apostoles on. wiremuþan.
8. com. rome. efenwyrhtan. ylcan.

- Ca.** 1. on ðyssum synoðe. aetgædere. Ða.
2. Ðæs allican geleafan. arwurða. petres cyricean.
3. apostoles heahsangere 7 abbudes. niwan com frā.
4. Ðurh hæse agathones. wæs his latteow.
5. arwurða abþ. het benedict'. ðy he se ylca benedict'.
6. getimbred on. on are.
7. ealdorapostoles on. wiremuðan Ða cōm.
8. róme. efenwyrhtan. geféran. ylcan.

Page 314. 9. ðæs ylcan. abb.

B. 10. þ. áér. 7.

11. árwurðlice fram þæs eadegan gemynde agathones ðæs.

12. onfanges (*sic*). 7 he. onfeng fram him in trummesse
ðæs mynstres freodómes þe.

14. æfter ðon. wiste þ.

15. ecgferðes willa ðæs. 7. leaf. forðon.

16. þe he him ða landáre. þ. getimbredē.

17. abbot iohan. nem (*eras. of w? or n?*).

18. on brytene. þ he sceolde (*p. 291*). on. sang.

19. monðum. geleornode ða.

20. iohannis. papan. wæs mid. þeawe.

21. sanges cwicre stefne.

O. 9. ylcan.

10. óft. 7 he.

11. fram. eadigan. agathones.

12. onfangen. 7. onfeng fram him on trymnesse þæs
mynstres freedomas þe.

13. priuilegium.

14. ealdorlicnesse. æfter. wiste (*s on eras.*) þ ecgferþes
willæs.

15. 7 his lyfnæs wæs forðon.

16. þe he him. landare.

17. ða. iohannem 7on brytone.

18. þ sceolde on. sang.

19. monþum.

20. papan. endebyrnæsse 7 þeau.

21. sanges cwicre stefne.

Ca. 9. æft hī. ylcan.

10. þ. áér. ðære fore. 7.

11. arwurðlice frā. eadigan. agathones.

12. onfangen. 7 onfeng frā hī on trymenesse ðæs mynstres
freodómas ðe.

13. ðære.

14. ealdorlicnesse getrymed. ðe he wiste þ ecgferðes willæs.

15. 7 his lyfnæs. forðon þe he hī.

16. landare. ðe. þ.

17. ða. ðone. abb iohannū.

18. on. þ. on. ðone sang.

19. monðū. geleornode. ða.

20. ðæs papan. ðeaw ðæs sanges.

21. stæfne ðæs.

Page 314. 22. lærde herunge ealles. symbeldaga gedihte 7 eac swylce míd.

- B.**
- 23. sette. ylean.
  - 24. ðis. 7 fram manegum syððan óft.
  - 25. gehwyder ymbe áwriten.
  - 26. oþer. fram þam. papan.
  - 27. þ he þ.
  - 28. angelcynnes ríce wáre. hym þ gesæde.
  - 29. eft tó. gesamnod on.
  - 30. brytene. sádon 7 þa. on. úngewemmed.
  - 31. 7 hym.
  - 32. ðæs. ðæt. tó rome. þa he þa.

- O.** 22. on wurþunge.

- 23. swylce. awrat. o,bec. on. ylean.
- 24. oð ðis. 7 fram monigum syððan.ⁿ
- 25. ymb awriten.
- 26. oþer (99^b). fram þam. papan.
- 27. þ he þ. hwlces.
- 28. angelcynnes cyrice. þ gesæde.
- 29. synoð gesomnað (*cross eras.*) on.
- 30. on eallum.
- 31. 7 him.
- 32. synoþes þ. rome lædan 7 he þa.

- Ca.** 22. ða þe. on wurþunge. abæde he eac swylce stafū awrat.

- 23. on. (p. 129) ylean.
- 24. oð ðis. 7 frā monigū syððan of (*sic*).
- 25. ymb awriten.
- 26. he eac iðhs oðer. frā þā. papan.
- 27. þ he þ.
- 28. angelcynnes cyrice. hī þ gesæde þonū.
- 29. ðære. synoð gesomnod on.
- 30. ær sægdon ða. on.
- 31. 7 hī.
- 32. synoðes þ. rome lædan 7 he ða wæs.

Page 316. 1. tó hys eðle. æfter medmiclum. he ofer þære (p. 292)

- B.**
- sé gefaren.
  - 2. míd úntrumnesse.

- O.**
- 1. eðle. æfter. sæ.
  - 2. untrumnesse.

- Ca.**
- 1. his eðle hweorfende ða. medmyclū. ðe.
  - 2. untrumnesse.

Page 316. 3. lichama mid his freondum.

- B.**
- 4. turnum. árweorðlice. on þam.
  - 5. on abb dóme 7. on. siðfate forðferde forþon na þe læs.
  - 6. angelcyrigan tomege læded (*sic*).
  - 7. 7 frā þam. papan. eallum þam þe him.
  - 8. oððe geleornodon he þancwurðlice. onfangen.
  - 9. Onfeng (*ornate O*). egcferð. ðære nama.
  - 10. æþeldryþ. we eft ær.
  - 11. gemyngodon. mann góð. áfest.
  - 12. ón mode. æþele. hi ær him. wær (a *in* æ
partly eras.) to wife se wæs.
  - 13. ealdormann þæs nama. tóebryht ac æfter medmíclum.
ðe he hí.
  - 14. onfangen.
  - 15. ða. forgyfen þam. ðæs.

-
- O.**
- 3. lichama fram. freondum. fore. martynes.
  - 4. turnum. beþyriged on þam.
_{wæs}
  - 5. fore, on abbuddome 7 (*before on eras. of 7*). on. siðfate.
_{el}
  - 6. seo bysen. angcyricean. rome gelæd wæs.
  - 7. 7 fram þam. papan. eallum þe hine.
  - 8. oððe reordedon þancweorðlices wæs onfangen.
  - 9. Ondfeng (*d partly eras.*) ecfrið. nama.
  - 10. æþeldryð. easteng,a.
  - 11. gemyngedon. eall. on mode.
  - 12. æþele hæfde (*on eras. of brohte still traceable*) hi ær him (100^a)
oþer wer to wife.
  - 13. caldorman. tondbyrht. æfter medmíclum.
  - 14. hie (*e on eras. of 2*) to wife.
  - 15. forgyfen þam. ðæs.

-
- Ca.**
- 3. frā.
  - 4. turnū. ðær arwurðlice. beþyriged on þā. ðe.
  - 5. on. 7. ðe on þā.
  - 6. ðæs. angelcyricean. rome gelæd.
  - 7. 7 frā þā. papan 7 eallū þe hine.
  - 8. oððe reordedon þancwurðlices wæs onfangen.
  - 9. wíf ðære.
  - 10. æþeldryð. ðæs.
  - 11. gemynegodon. góð. eall. on mode.
  - 12. dædū. hi ær hī oðer wer to.
  - 13. ealdormon. nama. tondbyrht.
  - 14. medmyclū. ðæs. hi. wife.
  - 15. ða. þā.

Page 316. 16. gemánan (*p. 292*) myd þam. brycende hwæðere.

- B.** 17. écre. mægðhádes. awunode.
 18. sylfum. mid þam. mannum cóm.
 19. ðære eadegan. willferð bisceop.
 20. sæde. cwæþ þ. wita hyre clænnesse.
 21. mægðhádes. þon þte egcricht. gehet land 7 micel.
 22. gesyllende gyf he þa cwéne aspanan.
 23. mihte þ he. hys.
 24. þ. nænne wæpnedmann ne lufode buton.
 26. þ. geortrywenne þ. úre yldo þ. mihte.
 27. þte forðgangendre ylde óft gewurden getrywe spell cymeþ 7.
 28. dryhtnes gyfe. ylcian. þe him.
 29. us wunian á. worulde. swylce.
 30. þes. sweotul tæcnung þ. ylcian.

O. 16. mid þy þe. hwæþere.

17. mægþhades wundurlice awunade.
 18. sylfum. sumū monnum cō on.

19. hwæþe,. eadigan gemynde (*yn on eras.*) willferð bysceop sæde.
 20. cēw. cuþesta gewita hyre clænnesse.
 21. hyre mægþhades. þon þte ecfrid. gehet.
 22. gesyllanne. þa. gespa . nan (*n eras.*).
 23. mihte þ. gesynscypes.
 24. næninge.
 26. þ. geortrywanne (*g out of o and so with a box top*) þ on ure yldo þ. mihte.
 27. þæt. yldo. getreowe. cyþað.
 28. a . nes (*i eras.*) dryhtnes gyfe. ylcian. þe. mid usic wunian á. worulde. swylee. sweotoll tæcnunc þ. ylcian.

Ca. 16. mid þy ðe heo. wint̄. hwæðere.

17. wundurlice awunode.

18. sylfū frinnendū. sumū. cō on.

19. ða. eadigan. willferð þ sæde.

20. cēw þ. gewita. clænnesse.

21. hyre. þon þte ecfrid. gehét.

22. mycel. gesyllanne. gespannan.

23. mihte. gesynscipes forðon.

24. nænigne monn. lufade.

26. þ. geortrywianne þ on ure yldo þ. mihte þ.

27. yldo. geworden wæs 7 getreowe. cyþað.

28. ðæs ylcian.

29. us wunian oð. swylee.

30. þ ðære ylcian.

- Page 318. 1. lichaman bebyrged wæs 7. mihte þ. fram.
B. 2. gehrinennesse úngewemmed áwunode. swiþe lange ðone.
 3. þ heo moste (*p. 294*). woruldsorge 7 begyminge. 7 lete
     hí on mynster þam soðan criste.
 4. þ.
 5. heo þa æt nyhstan úmeaðe abád þa ferde heo.
 6. abbodessan. ecgferðes faðu. þ mynster is.
 7. geset on. ðe man. colundes burh.
 8. hali ryfte. ðeowháde fram þam.
 9. bisceope willferðe þa was ymb án gear æfter. þ.
 10. abbudesse. on ðam þeodlande. geciged áel ág ðær.
 11. heo getimbredre gode wilra fæmnena 7 seo.
 12. manigra. ongann.

- O.** i ne on þā wæs swutol.
 1. bebyrged. ,mihte, þ heo fram. 100^b begins fram.
 2. ungewemmed awunade. lange.
 3. þ. woruldsorge. gymenne. 7, he hi.
 4. on. þam soðan. þ.
 5. nyhstan wenun, (*enun on eras.*) þurhþeþ þa. on æbban mynstre.
 6. abbuddissan. faðu. þ.
 7. on. coludes burh.
 8. haligryfte. frā þam.
 9. bysceope willferðe. ymb. æfter þyssum þ.
 10. abbu . dysse (*i eras.*). on þam þeodlande. gecyd (*y out
     of i) hēlige (the curve under e not i st hand).*)
 11. getimbra,. willsumra fæmnana.
 12. ongan. bysenum.

- Ca.** 1. bebyriged. mihte 7 þ. frā werelicere.
 2. awunode (*p. 130*). lange.
 3. þ. gymenne forlætan 7 þ he hi forléte on.
 4. þā. ðeowan þ.
 5. ða wenunge æt nyhstan ðurhþeah (*dot under e*). on.
     mynstre ðære.
 6. faðu. þ.
 7. on. coludes burh.
 8. ðær haligryfte. ðeowhade frā ðā. þ willferðe.
 9. ymb. gér. þyssū þ.
 10. abbuddisse. on þā ðeodlande ðe. gecygded elige.
 11. getimbrade. willsumra. 7 heo monigra moder ongan.
 12. myd bysenū. lífes.

Page 318. 13. manigū.

- B.**
- 14. menn. hyre syððan. þ heo linenum hræglum.
  - 15. willenum 7 seldan.
  - 16. on hatum baþe baþede buton þā heahtidum to eastron.
  - 17. dæge.
  - 18. geohhel. hyre þenunge 7 hyre.
  - 19. oþre. þa þe. on (p. 295) þwegene.
  - 20. hi. 7. baðian.
  - 21. buton symnessum þy mærar tídum oððe þy. ma.
  - 22. æne on dæge mete þingan 7 fram sange oð hlutturne dæg on cirican æt hyre gebedum standan buton hyre þe mare þearf 7 untrumnes wære sume menn.
  - 25. secgað þ heo ðurh wítedomes.

- O.**
- 13. mon . gum (1 eras., g on eras.).
  - 14. hyre syððan. þ.
  - 15. linenum hræglum bucan. wylle,um 7.
  - 16. on hatum baþum. butan.
  - 17. tidum. æ,strum (a of æ eras.). dæge.
  - 18. ge,h,l. hyre þenunge 7 hyre.
  - 19. oþre. þe. wæron onþwegene wæron (1st wæron struck through).
  - 20. (101^a) þonne. eallra nyhst hi. butan.
  - 21. symbolnesse on tidum oððe. nydþearfe ma.
  - 22. þ. þiegan (c on eras.). symble.
  - 23. untrumnesse bewerede.
  - 24. hlutterne. on cyricean on. gebedum.
  - 25. þ. ,adle (adle on eras.).

Ca.

- 13. monungū.
- 14. hyre syððan. þ.
- 15. linenu hlinenu hræglum (*sic*). wyllenū 7.
- 16. on. baðū. butan þā hyhstu symbolnessū.
- 17. tídū.æt eastrū. ðy. dæge.
- 18. geohol 7 þonñ. ðenunge 7 hyre.
- 19. ða. ða þe þær aðwægenē wæron.
- 20. eallra. hi baðian. and seldom butan.
- 21. symbolnysse on tídū oððe. nydþearfe.
- 22. þonñ. þ. þiegan and symble.
- 23. untrúnysse. bewerede. tíde.
- 24. lutterne. on cyricean on halgū. stód.
- 25. þ. ðurh.

Page 318. 26. beforan cwæde. 7 swylce heo eac. þeowa rim ða ðe.

- B.**
- 27. hyre. geleorniganne.
  - 28. þ heo swutullice eallum cyþde ða geleornode.
  - 29. middum hyre æfter. gearum. abbodessan.
  - 30. hád underfeng 7. gelice. nales oþre stowe.
  - 31. on middum hyre hiwum æfter.
  - 32. geleorde in tynenre. bebirged.
  - 33. ða. æfter hyre on. þenunge abbudessan hádes. hyre.
  - 34. swustur. wífe ærconbriht cantwara. 7.

O. 26. forecwede. 7 swilce. þeo . (o *out of a, then i eras.*) sum
þa þe (s *out of f*). ^{wa}

- 27. hyre. middangear,e. to geferanne.
- 28. sweotollice eallum. geleorde (de *on eras.*). dryhtne.
- 29. middum hyre hiwum æfter. gearum. abboddyssan.
- 30. hade. 7. he,. nalæs on oþre stowe.
- 31. on middum hyre hiwum æft endebyr,^dnesse.
- 32. geferde on treonenre (eo *on eras.*). bebyriged.
- 33. hyre on þa þenunge. hyre.
- 34. hēfde. erconbryht cantwara. and.

Ca. 26. forecwéde. 7 swylce. ðeowa sū.

- 27. hire. to geferanne þ.
- 28. swutollice. cydde ða.
- 29. híwū. ðæs. abbuddissan hade.
- 30. 7. nalæs on. stowe.
- 31. on. ðe.
- 32. geférde on treowene ðruh. bebyriged.
- 33. ða. on þa ðenunge.
- 34. sweoster ða. cantwara. 7.

Page 320. 1 æþeldryð. XIII. ða. ðære.

- B.** 2. abbudessan hyre (p. 296) mægen (*sic*) 7. hyre bán upp
on niwe.

O. 1. æþelþryð. bebyriged. licade.

- 2. abbuddissan hyre mæg (e *of æ eras.*) þ. hyre. on niwe
(e *on eras.*).

Ca. 1. þy ðe æþeldryð. sixtene géar bedyriged ða.
2. magan þ. bán upp. on niwe ðruh asette.

- Page 320. 3. þurh. on cirican. het heo þa gebroðor sume feran.
B. 4. stan secan þe man mihte. þruh. áheawan (*á parted from h by a defect in surface*) ða eodon hi on scyp 7 foron on elíga land þ is æghwanan mid wæterum.
 6. myd. hyt micle stanas hafap.
 7. cōmon hi tō grantan streame 7 hi sona gemetton be þæs streames weallum þurh (*defect stated in a modern Latin interlineation*).
 9. hwítum stane.
 10. wæs gerisenlice gehlidod. gelicum.
 11. ongeaton hi. ærende 7.
 12. frā gode gehradod 7 hi ðæs drihtne sylfū þanc sædon.
 13. þurh. þam.
 14. þi. lichama.
 15. bryde. ðære. ða.

- O.** 3. asette 7 on cyrcean. het. sume þa (101^b) broþor feran.
 4. þonne stan seean. milite. þruh.
 5. gewyrcean. hi on scyp. heliga land. æghwanon.
 6. wæterū. fennū ymbsealdne hit micle stanas.
 7. comon hi. cestre. feor þanon (*from fear to noht is twice written; the first struck through including the 2nd noht, not the 1st*).
 8. englesc grantaceastre gecied. hi.
 9. be þære ceastre weallum. stane.
 10. swylce eac gerisenlice (e on eras.) gehlidad mid gelice (i on eras.).
 11. hie. þ. ærende 7.
^{wæs} 12. ,from. sylfū gehradad 7 gefyr,ad (fyr on eras.). hie.
 13. sædon.
 15. bryde. byrigenne. ða.

- Ca.** 3. on cyrcean. hét. sume ða broðry (*sic*) férان.
 4. seean þ. mihte ða þruh.
 5. gewyrcean ða eodon hi on scip forðon heliga land is æghwanon.
 6. wæterū. fennū. mycle stanas hafeð.
 7. comon hi. gehrownre. þanon.
 8. grantaceastre geciged (p. 131) 7 hi.
 9. be ðære. weallū. hwitū stane.
 10. swylce. gehlidad. gelice stáne.
 11. ða ongeaton hi. þ. ærende 7 heora.
 12. wæs frā. sylfū gehradod 7 gefyrðrad 7 hi.
 13. ðruh. þa.
 14. ða. ðære.
 15. bryde. byrigenne.

- Page 320. 16. gemeted (*g afterthought*). ungebrosnod.
B. 17. wäre γ bebyrged swa.
 18. bisceop willferð. manige. þa he hit cuðon sædon.
 19. hwæðere. láece. hyre (*p. 297*).
 20. Ða hine mann uppc á hóf of byrgenne.
 21. þ. saede. untrum. þ.
 22. swyle. hyre sweuran. het me man þ ic ðone.
 23. tosticode þte se sceððenda wæta mihte út flowan mid þy ic ða dyde þ ða.
 25. gesewen. þæt hire geolhstor út fleow ðæt hire bet wæs swa.
 26. þte manige menn cwædon γ tealdon þ. gehæled wäre þa þy ðryddan.
 27. wæs heo. gehefegod mid ðam sarum.
 28. was gehrinien γ genumen.

-
- O.** 16. ungebrosnod.
 17. bebyriged. se foresæda bispop.
 18. oþre þa he hit cuðon (*u on eras.*).
 19. hwæþere.
 20. forðferde (*de on eras.*) γ eft, (γ eft *on eras.*).
 21. þ he sægde (*102^a*).
 22. ða. mec.
 23. þonne. sceþende wæta út.
 24. sio. (*1 eras.*) þerinne. íc.
 25. gesewen. hiere lehtor γ sawel (*sic*) wäre (*le on eras.*).
 26. from.
 27. untrunesse $\ddot{\text{ð}}$. ^a wæs heo.
 28. ærran saa . run (*1 eras.*). ^h sona wæs ge,rinen γ .

-
- Ca.** 16. ungebrosnod.
 17. forðféred γ bebyriged. se foresæda b willferð.
 18. cyddan.
 19. hwæðere cuþran.
 20. hire lichoman mon of byrigenne úphóf.
 21. þ. untrum. þ.
 22. mycelne. het mon me cƿ.
 23. þ ic ðone. gesticode þte. scæððende wæta út.
 24. ðær inne. þ ða. $\ddot{\text{ð}}$ ða.
 25. gesewen. þ. γ swa well.
 26. þte. þ. mihte frō.
 27. untrunesse $\ddot{\text{ð}}$ $\ddot{\text{ð}}$ y. wæs heo eft hefigod.
 28. þa ærrau sárū. sona wæs gehrinien γ . middanearde.

- Page 320. 29. call þ.   ðone.   écre.   lífe.
B.   30. onwende myd ðy ða æfter.   manegum.   hyre lichama.
  31. úpp áhafen.   aðenedon hi 7 slogan.
  32. ofer.   eall.   gesamnung þara gebroðra 7 geswustra.
  healfa.
  33. 7.   abbodesse on þ.   inn eode 7 fæmnan mid hire þ hi.
-
- O.**   29. sar.   life onwende.
  30. þy æfter swa monegum (*e out of i on eras.*).
  31. up of byrigenne ahafen.   aþenodon, 7 ^{hi} aslogan geteld . (*d
on eras., then i eras.*).
  32. ofer.
  33. 7.
-
- Ca.**   29. eall þ sár.   lífe onwende.
  30. ðy æft.   monigū gearū.
  31. úp of byrigenne ahafen.   aðenodon hi 7 aslogan.
  32. ofer 7 eall.   halfe.   7.   þ.
-
- Page 322. 1. ban.   úpp á don 7 áþwean.
B.   2. gefeormian þa sæmninga.
  3. abbodessan.   hluttre.   clipigan 7 þus cweðan sy wuldor
  dryhtnes naman.
  4. æfter. (*p. 298*) medmiclum.
  5. clypode me mann inn þ ic sceolde onwreon ða duru (*stroke
through me*).
  6. ða.   ðone lichaman.   halegan fæmnan godes úpp
  áhafenne.
  7. on bedd gesettne slæpendum ménn.
-
- O.**   1. feawa men.   hie þæt hie.   upp.   onþwean.
  2. æfter.   ða.   hyrdon (*yr on eras.*).
  3. stefne.   wuldur cwæð dryhtnes.
  4. æfter.
  5. cigde inn.   ónwreon .. (*final n on eras., then eras. of 2*).
  6. lichoman . (*i eras.*).   upp ⁿ ahafe, ne.
  7. ón.   slæpendū (*ü on eras.*).   gelícra þonne deadum (*102^b*).
-
- Ca.**   1. feawa men.   hi þ hi.   ,dón 7 onðwean.^a
  2. gewunon ða.
  3. hluddre stæfne.
  4. cŵ drihtnes.   medmyclū.   ða.
  5. cigde inn onwreon.   ðæs.
  6. ðære.   upp ahafenne.
  7. byrigenne.

Page 322. 8. onwrugon hi. hyre andwlitan. ywdon.

- B.**
- 9. þa. ðaes sniðes. géo. þa.
  - 10. gehalgod þte wundorlicum gemetum fór openre ðære wunde.
  - 11. giniendre mid þære. ðynnisce dolhswaþu.
  - 12. læste ætywde. ða. lichama.
  - 13. onwalhe. niwe. ætywdon swa þy sylfan.
  - 14. hyre ðam clænum lichaman 7 limun.
  - 15. menn ða heo ðryceed. swyle.
  - 16. myd såre. swáran þ. lustfulligende ðysse úntrumnesse. cynne *deest*.
  - 17. heo oft gewunelice cwæð ic. þ.
  - 18. minum sweuran (*u on eras.*, compare 320, 22) byrne 7 ðas byrðenne bere þysse adle on þam ic me (p. 299) geseah iú beran ða ic geongre wæs.

- O.**
- 8. ða ónwrugon (*u on eras. of 2*) hie. ondwliton 7 eowedon me þa.
  - 9. snides (*i on eras. of 2 ?*). gio. þa wæs heo,.
  - 10. wundurlice gemæte (*a of æ eras.*) fore.
  - 11. geoni^{end}, re (*oni on eras., then i eras.*). dolhswaþo.
  - 12. læste ætywde. scytan (*y on eras.*).
  - 13. onwealge. niwe. ætywdon.
  - 14. leoman hi ^{mb} y, seald (*y on eras., then i eras.*).
  - 15. swyle 7 mid.
  - 16. sweoran. þysse untrumnesse.
  - 17. heo oft gewunalice cwæde ic.
  - 18. gewyrhtū (*yr and ū on eras.*). minum. byrþenne þysse (*y on eras.*) adle (*cross on ð eras.*).
  - 19. þysse untrumnesse. me gemon geo. be . ran (*i eras.*)
- ða. ⁱ g,ung.

- Ca.**
- 8. þonī deadū ða onwrigon hi. ondwliton. eowodon.
  - 9. áér. þa.
  - 10. swa fæstlice gehalod þte. fore.
  - 11. bebyriged wæs þ seo ðynneste dolhswaðo.
  - 12. læste ætywde. scýtan ðe.
  - 13. onwealge. niwe. ætywdon.
  - 14. ðy. þa clænū limū hi ymbsealde.
  - 15. ðryceed. swyle.
  - 16. mid sare. sweoran þ. swyðe. ðysse untrūnesse cynne (p. 322).
  - 17. heo oft gewunolice cwæde ic wát. þ.
  - 18. gewyrhtū. byrþenne ðysse adle.
  - 19. ðysse untrumnesse. ðæm ic me gemon geo.

Page 322. 20. idlan. sigella 7. gelyfe þ.

B. 21. forðan. úpplicæ (a of æ partly eras.) arfæstnesse wolde
me besylgende beon myd sáræ.

22. swuran þ. ónlysed fram ðære.

23. swyðe. leasnesse. þi. nū. golde.

24. sweoran forðlifaþ. reðnes. swyles 7 weordes.

25. ða gelamp. þære gehrinennesse. ylcre gegyrela ðe.

26. man. hyre lichaman. þte deofolseoce menn. manige.

27. úntrumnesse. swylce. þurh on.

28. manegum menn.

29. sargedon. hefegedon wearþ. hæle. hi heora.

30. to onhilden (*surface of on stained and rubbed, not an*). sona
þ sár 7 seo hefignes onweg gewát. Hwæt.

O. 20. idlan byrþenne. sigla 7 ic gelyf . de (y on eras., before d
i eras., d on eras.).

21. forþon. upþlice arfæstnes wolde (o on eras.) ma (a on eras.)
hefigade. sare.

22. onlysed from þære.

23. leasnese (*sic*). fore golde 7 fore.

24. sweoran. readnes ond bryne (ry on eras.) ðæs swyles 7
wærces (æ on eras.).

25. mid þy gehrine(103^a)nesse. ylcena.

26. hyre lichaman. þ deofullseoce. monigra oþerra
untrumnessa.
á

27. swilce e ., (i eras.). þruh.

28. bebyriged. monigum.

29. sargedon 7 hefegodon. tó hæle. hi. heafud.

30. onhyldon (y on eras.). seo ungescroepnes.

31. fram. eagum.

Ca. 20. ða ydlan. sigla 7 ic gelyfde þ.

21. upplice arfæstnes wolde ma hefigad. sare.

22. þ. alysed fra ðære swyðe.

23. leasnesse. golde. gimmū.

24. sweoran forðlifað. readnes. swyles.

25. gelamp. þy gehrinenesse. ðære. gegyrlena.

26. þ. deofolseocona 7 monigra oðra untrūnessa.

27. gehælede. swylce. þruh.

28. ðære heo wæs. bebyriged monigū monnū ðe.

29. sargedon 7 hefegodan. hæle þonī hi.

30. onhyldon. hī. seo gewemmednes ðæs.

31. frā. eagū gewát.

Page 322. 32. hi. ðwogan. baðedon. lichaman. halegan.

B. 33. niwū. gyredon γ inn to cirican.

34. on ða. þruh áledon (p. 300) þe.

35. gytā. ðysne γ weardan. on. arweorþnesse.

O. 32. hi. þwogan γ baðedon. lichaman.

33. niwum. cyricean. on. bider. ^{wæs}, γ .

35. ðisne γ weardan. on. hæf. d (e eras.).

Ca. 32. hi ða þwogan γ baðedon ðone.

33. niwum hrægelū. cyricean.

34. on. gesettan. ðider.

35. gytā oð ðisne γ weardan. on mycelre arwurðnesse. hæfed.

Page 324. 1. þ. þ. swa gemæte þære.

B. 2. lichaman swylce heo hyre synderlice geworht wære swylce eac.

3. wundorcraeft gemeten γ geworht γ gescyrendlice gehiwod ætywde.

4. hyre.

6. élig þ land on. mægðe þ is six.

7. ealandes. γ is eall mid.

8. wætere útan ymbseald γ fram. aela. þe on þam ylcum fennum.

C. W. 6. hwæt hwega.

O. 1. þ. þ. gescre. ^ope.

2. lichaman. hyre gegeawod.

3. swylce. wundurcræftiglice.

4. gescro . pelice (i eras.) gehiwad ætywde. hyre.

6. helig ealond (sic). on. mægþe huhug., ^u on ealandes.

7. eall. cwēdon.

8. wætere ym,seald γ frā. ála þa þe on þam ylcan (103^b).

Ca. 1. þ. mycel. þ. ðruh. swa geméte.

2. geméted.

3. gegeawod. swylce. hafodstow sundereræftiglice.

4. gesceaplice gehiwad þ ætywde. hyre.

6. élig þ land on. on.

7. eall.

8. wætere ymbseald γ frā. ála. on þā ylcan.

Page 324. 9. gefangene.   ða hyt naman.   þa þær willnode.

B.

10. to habbanne se gemyngode þeowen forþon.   ýlean.
12. lichaman frymðe.   aer beforan sprecende.
13. þy (ornate þ).   ecferðes.
14. ongunnon (*sic*).   betwih him.   áþel (*p. 301*) rede cyninge.
15. þa wæron ofslagen on þam.   bé treontán.
16. éa.   wæs geong (*o out of n, and n in ng on eras.*).   æþeling.
17. swiþe luuiendlic.   aeghwæðere.
18. swustor.   seo ostryð haten.
19. æþelred myrena.   tó.   þi þa þæs grimman.
20. feondscypes ontimberdon.   reþan.
21. geséwen upp cumende theodor bisceop gode.

O.

9. fongenne.   namon.   willnade.
10. gemyngade.   þeowa forþon.
11. mægþe.   lichaman frymðe.
13. þa þy nigeþan.   ecfriðes rice (*sic*).
14. gewin.   æþelrede myrena cyning (*sic*).   ^{be}_n
15. ofslagen on þam.   ,treo,tan.
16. broþor.   æþeling.
17. eahtatynewinter (*sic*).   luf,endlc . (*eras. of 1*).   aeghwæ-
þerre (*1st æ on eras.*).   forþon.
18. ^his.   ósþryð.
19. æþe,red myrena (*y on eras.*).   wife.   grimgran.
20. feon,scypes ȝtimber betwih.   reþan.
21. gesewen upp.   theodor.   se (*e on eras.*) 1,fa (*these 2 words*
out of sylfa) bysceop.

Ca.

9. fongene.   naman.   gewilnode.
10. gemyngade.   ðeowa.
11. frymðe.
13. Da þy nigeðan.   ecfriðes.   geðeoded.
14. gewin ȝ mycel.
15. æþelrede myrena cyninge.   ofslagen on þa.   trentan
streame þære éa elfwine ecfriðes broþor wæs he geong æþeling.
17. eahtatynewint.   swyðe lufigendlic.
18. sweoster.
19. myrena.   hī to wife.   ða grimman gefeoht.
20. feondscipés andtimber betwih.
21. ða.   gesewen upp cumende (*p. 133*).

Page 324. 22. leofa mid godcundre gyfe.

- B.** 23. trumnesse. láre ða ongunnenan fíernessee swa. fræcenesse.
 24. eallinga adwæste tó þon þ. betwyh him.
 25. þte. mannes. lore. mára.
 26. ðæs ofslagenan. breðer. feo.
 27. geþingode þ. sibb.
 28. tíde. þon betwyh ða ylcan. áwunedon.

O. 22. gyfe.

23. ongunnan bernesse. frecenesse eallinga.
 24. þon þ. gesibbade. betwyh.
 25. moⁿ,nes fe,rh. lore.
 26. þā. breþer. feo (*o out of a by eras.*). wið (104^a).
 27. þ. þære. mycelre.
 28. þon. betwyh. ylcan. rice awunadon.

Ca. 22. þ.

23. trymnesse. ða ongunnenan bernesse. mycelre freced-
 nesse eallinga.
 24. þ. gesibbade ða. betwih.
 25. þ. mannes. lore. mare.
 26. ðæs ofslægenan. feo.
 27. geðingode þ. sib wæs syððan seaht 7 sib mycelre tide
 æft þon betwyh ða ylcan. rice awunode.

Page 326. 1. In (*ornate I*). þam dagum 7 on þam foresprece (*p. 302*)nan.

- B.** 1. þe.
 2. ofslegen wæs sum. wise wæs geworden monigra hælo
     heo bricsað gyf heo asæd bið 7 heo nis to forswigianne wæs þær.
 4. on ðam gefeohte sum geong.
 5. nama. myd þy he ða ȝy. 7.

O. 1. On þam. þe. broþor.

2. wæs wæs sum gymendlic wise wæs. nis,^{no}
 3. hi brecð. asæd.
 4. on þam. betwyh oþre.
 5. þeng ecfriðes. nama. 7.

Ca. 1. On þā. gefeohte ðe ælfwine. broðer ofslægen wæs þ sū.

2. wiſe wæs. nis no to forswygianne.

3. hi brecþ. asæd.

4. ofslægen on þā. betwih oðre sū geong þæs.

5. ðegin ecfriðes. nama. ða. 7 ðære æftfyligandan.

- Page 326. 6. æfterfyllgenda. þam ofslenum gelic.
B. 7. láég. þa. nehstan. gaſte.
 8. geedwyrded. upp asæt 7 himsylf his wunda.
 9. mihte 7. Ðon þe he. fæc þa á hóf he hine upp 7
 ongann hine weccan gyf.
 10. gemetan.
 11. mihte ðe his gyman wolde 7 his wunde lacnian þa.
 12. þa þ. frā ðam mannum.
 13. ðæs freondlican weredes. hi hine. þ.
 14. æfelredes gesið.
 15. þa ne dorste he andettan hwæt he wäre nolde he na cyþan þ
 he cyninges (*p. 303*) þegn wæs.
 16. Ac he sæde þ. mann. gewifad.
 17. 7 þ. cóme þ. þæs cyninges þenunge 7 heora and-
 leofan 7 heora mete. mid hys heafod gemæccum.

- O.** 6. betwih þa . ra (*h eras.*) ofslena gelic.
 8. geedwyrded (*y on eras.*). asæt. sylfa (*y and a on eras.*). awrað.
 9. 7. fæc þa ahof he hine upp.
 10. onwégi. freon (*sic*).
 11. gymæne (*y on eras., a of æ eras.*). dyde 7 his wunde
 lacnian (*y on eras.*).
 12. þa þæt. from þæm monnum.
 13. feondlican weredes (*ist e on eras.*). hyra hlafurde.
 14. æfelredes gesið. ða.
 15. andred (*dred on eras.*). þegen. ah sægde.
 16. gewifad.
 17. þæt. forþon in þa (*104^b*). come þ.
 18. þegnum. 7lyfene. heafudgemacū.

- Ca.** 6. betwih ðara ofslægenra gelic deadū.
 7. þa.
 8. geedwyrded 7 upp. sylfa. wunda awrað.
 9. mihte 7 æft ðon. medmycel.
 10. he hine upp. gán. mealte gemétan ðe.
 11. gýmenne (*e not original?*). lacnian. ða.
 12. þa þ. geméted. frā þa.
 13. feondlican weoredes 7 ða læddan. þ.
 14. gesið (*opposite in margin medic' by glosser, repeated lower down*).
 15. ondrædde he andettan þ. ðegen. ah sæde þ.
 16. man. ðearfende 7 gewifad.
 17. þ. cóme þ.
 18. 7lyfene. lædan. heafudgemacū ða.

- Page 326. 19. gesiþ. gýminge. wunda.
B. 20. lacnian. þa he trumian angann þa bebead. þ.
 21. mann. þe læs. nyht.
 22. mihte. man. þa sona. hí aweg.
 23. þa þe. ðonne. þa bendas hæfde he agenne broðor
se wæs mæssepreost. nama. tunna.
 26. abbot on ðam. 7 on. nū. ðis fram.
 27. naman is nemned. myd þy he hi. on þam.
 28. ofslægene. com he 7 sohte . . (he eras.) on þam wá. le
(eras. after a). líc.
 29. hwæþere. mihte. oðerne him swiþe geline.
 30. þ. 7 bær hine þa to (p. 304).
 31. 7 hine arlice bebyrigde. 7 for. sáwle.
-

- O.** 19. gesið hinæ (a of æ eras.). gymenne.
 20. lacnian. þa ongan. haligean. þ.
 22. mihte. man. forþon þe. hi onweg (i and o on eras.).
 23. eodan. þe. toslupan þa. tolysyde.
 25. broðor. nama. tunna.
 26. on þam. on. ðis fram his noman is nemned
tunnancester.
 27. on þam.
 28. ofslægene. com. on þam. lic.
 29. hwæþer. he mihte. oþerne. eall.
 30. he þ.
 31. bebyrigde 7. nes alys, se his saule.
-

- Ca.** 19. gesið. gymenne. hét lacnian ða he þa ongan.
 20. ða. þ.
 21. man. þa mihte.
 22. forðon þe. ðæs þe hi. eodan.
 23. bundan ðomn toslupan (u in lu closed, looks like a with square
top) þa. tolysyde.
 25. broðer. ðæs. tunna.
 26. on þā. on. oð ðis frā his noman is nemned
tunnanceastre.
 27. hyrde on þam.
 28. ofslægene. com. on þā.
 29. eall.
 30. hī ðone. ða. þ. bær he hine.
 31. ða. arlice bebyride 7 for. saule.

- Page 328. 1. mæssesang. myd þære. gewurden þ.
B. 2. ár. ðæt. mann mihte.
 3. toslupon betwyh þas þing.
 4. þa ac (*1st hand*) se gesið. ongann.
 5. frinan 7 acean hwæðer.
 6. alyfedlican rune cuðe 7 þa stanas mid him hæfde.
 7. swylcum menn. spell.
 8. sprecað þ. mann forþam. mihte ða andswarode he
     7 cwæð þ.
 9. naht. cūþe.
 10. on. broðor is mæssepreost nū wat ic þ.
 11. me ofslegenne. me gelome.
 12. nū on oðrum līfe. sawl þurh his þingnunge fram þam
     écum bendum 7 wítum.
-

- C. W.** 2. cwæþ.
-

- O.** 1. mæssesang. þ ic ær cuþe þ.
 2. mihte.
 3. instæpe (*i on eras.*). tóslupan.
 4. betwyh. gesið se þe. ongan.
 5. frinan. gebidan ne mihte 7.
 6. acsade hwæþer. þa alysendlican rune (*105^a*) cuþe.
 7. hine. swylcum. sp,l.
 8. sprecað þ. forðon. mihte. 7swarode (*a on eras.*).
 9. þ. cræfta cuþe. cŵ.
 10. on. mægþe. broþor. 7 ic wat þ.
 11. me ofslegenne. me gelomlice mæssað (*ð on eras.*) 7.
 12. on oþrum. saul.
 13. þingunge frā þam ecum bendum. alysed.
-

- Ca.** 1. mæssesang. (*p. 134*) wæs. þ ic ær cuðe þ.
 2. man mihte.
 3. onlysed (*e original ?*).
 4. betwyh. ðing. gesið se þe. ongan.
 5. frinan. mihte.
 6. 7. acsade. þa alysendlican rune.
 7. hine. menn læas.
 8. sprecað þ. forðon. mihte. 7swaredē.
 9. þ. cræfta cuðe. cŵ.
 10. on. broðer. 7 ic wát þ.
 11. me ofsleghenne. me gelomlice mæssað 7.
 12. on. þoñ. saul. ðurh.
 13. frā þā ecū. witū alysed.

Page 328. 14. he þa sume hwile mid. gesið. wæs ða ongunnon
B. þa þe hine geornlicost seawedon.

15. andwlitan 7 of his.
16. (p. 305) þ he ne wæs. folce swa he ær sæde.
17. ac he. æpeles gestreones. gecigde.
18. digollice. 7 frægn (gn *out of nc*). þá. hwanon.
19. wære 7 him gehet þ. him nán wiht yfeles.
20. don nolde gyf. þ.
21. andette. sæde þ wäre.
22. andswaredē he 7 cwað synderlice ic ongeat on þinum (n *out of w*) wisum þ þu swa follie manne ne wäre.
24. sædest 7. nū. þ þu geart míni gefa 7 eart deaðe.
25. forðam. broðor (*vertical stroke above 1st r*). on þá.
26. wærón ofslagene 7 hwæðere ic ðe nelle.

O. 14. þa. tiid. þo . ne (n *eras.*) gesið. óngeaton hie þa þæ
 (a *of æ eras.*) hine geornlice.

15. 7wlitan. ,berum.
ge
16. þ.
17. sæde ac þ. æbelre. gecygde (g *on eras.*).
18. dygollice. hwanon he wäre 7 hwæt he wäre 7 him.
19. þ. naht lapes.
20. þ.
21. ða. sæde þ. þeng.
22. 7swarode. syndrie.
23. 7swaro. ongeat. þ.
24. þu sædest 7. þ. me deaþes. *
25. mine (i *out of e*) broþor. on þam (105^b).
26. 7 hwæþere. þe.

Ca. 14. tíd. ðone gesiþ hæfed. ongeaton hi ða þe. geornlice.

15. 7wlitan.
16. wordū þ. þearfendū.
17. þ. æðelre. ða gecygde.
18. gesiþ. digollice to hī. ða. hwanon he wäre 7 hwæt he wäre 7.
19. hī. þ he hī naht.
20. gedón. hī þ. gecyðan.
21. ða. þ.
22. ðeng ða 7swaredē. hī. cwðurli.
23. 7sware. ongeat 7 óneneow þ ðu.
24. þu sædest 7 ic ðe. þ ðu. me deaðes.
25. forðon. broðro. on ðā.
26. ofslægenne 7 hwæðere. þe.

Page 328. 27. trywa.

- B.** 28. þa he þa. getrymed. þa gesealde he hine on lundene sumum.
 29. ác hí ne mihton þeah his fynd on hym setton (*rest om.*).
 31. cýnn hwæðere hi symle toslupon on undern tíd þonne mann.
 33. þa þ þa. se þe hine bohte þ.
 34. bendum. mihte (*p. 306*) beon gehaðerod. forgeaf. leafe.

C. S. 28. to sumum.

- O.** 27. gehat oððe mine.
 28. þa he þa. on lundenne (*ne on eras.*).
 30. þa he þider. mihte.
 31. feond (*o eras.*) hine (*e partly eras.*). oþer. cynn 7. oþer.
 32. bende toslupan 7 onlysde. fram.
 33. oftust. þa þ þa. þe. þ.
 34. bendum ne mihte geheaforad. forgeaf.^a f.

Ca. 27. gehát oððe.

28. þa he ða. getruman. on lundenne 7 hine sealde sumū fresan.
 29. bindan ac he ne mihte ne þa he þider.
 30. mihte ænig.
 31. ðe. hī onsette on. cynn 7. 7 þealí oftost.
 32. benda toslupan 7 onlysede. frā underne tide ðonñ.
 33. ða þ ða. þ. mihte gehaðerod. forgeaf hī ða.

Page 330. 1. þ. hine myd feo alysan gyf. mihte.

- B.** 2. þ. gesohte oððe. ða.
 3. cóm he to centlande. þam. se wæs æðeldryðe swustor sunu ðære cwéne be.
 4. sæd. forþam.

O. 1. þ. mihte. aþas.

2. þ. oððe his feoh onsende.
 3. com. þam.
 4. æþeldryþe. be. sæd. forþon. iu.

Ca. 1. þ. mihte. hī sealde aðas þ. oððe his feoh onsende
 ða com.
 3. hloddere þā. sweoster.
 4. æþeldryðe. be ðære. sæd. forðon ðe he iú.

- Page 330. 5. Ðære ylcān cwéne.   Ða bæd he hine þ.   þ.
B. 6. alysnesse fore gesealde.   getiðode.   for him asende.
 7. swa micel swa he him gehet.
 8. æfter þyssum.
 9. breþer 7 him eall.   endebyrdnesse his sið asæde 7 he
     oncneow þurh his segne þte Ðam tidum Ðe Ða bendas swyðust
     tolysede wæron on þam gemete þe he þa mærsunge mæssena
     for hine dyde. 7 þurh lac.
 15. onsegendnesse.
 16. forgyfen wesan 7 on.   menn Ða Ðe Ðas.
 17. fram þam.   (p. 307) on.
 18. on árfestnesse.   gebindanne 7.
-

- O.** 5. ylcān.   þa þ.
 6. alysnesse.   getiþade.
 7. gehet.
 8. æfter þyssum.   eþele.
 9. breþer (106^a) becom 7.   eall eter.   sæde.
 a
 10. wiþerwe,rdnesse.   on þam wiþerweardnessum.
 11. him becoman 7 he oncneow.   gesegene (ege *oneras.*) þam tidum.
 12. onlysede wæron þam.   fore.
 13. mersade.   fela oþerra gescre,pa 7 gesynto.
 14. þa þe him t,altriende gelumpan.   broþorlican.
 b
 15. lac.   onsæg,nesse.
 16. forgyfen wesan 7 (y *on eras.*).   þe.
 17. foresprecenan.   byr,ende (y *on eras.*).
 18. arfæstnesse.
-

- Ca.** 5. ylcān.   þeng.   þa þ.   hī þ.
 6. alysnesse (p. 135).   him.
 7. gehét.
 8. Ða.   þyssum.
 9. becóm 7 hī eall æft.   sæde.
 a
 10. wiðerwardnesse.   on Ðam ,weardnessum hī becóm 7 he
     oncneow.   gesægene þ Ða.
 12. swyðost.   onlysede.   þonī for hine Ða.   symbelnessa.
 13. mærsade.   fela oðera gescreopa 7 gesynto.
 14. hī tealtriende.   Ðurh Ða.   Ðingunge 7 Ðurh.
 16. hī forgifen beon 7.   menn Ða þe þas Ðing.
 17. frō þa.   byrnende.
 18. arfæstnesse.

- Page 330. 19. syllanne gode . onsegdnesse (*t eras. before on*). halgan laces
B. for (hal on eras., before it y still visible).
20. generednesse. f,eonda þara of worulde leordon forþam þe.
 21. hi ongeatan þte. onsegdnesse. écre onlynesse swyðde.
 22. fremede. lichaman ge sáwle þis spell. sume ða sædon
     ðæ hit.
 23. fram þam sylfan. on ðam geworden.
 24. 7 ic hyt forþam. úntweogendlice. urum þam cyriclan
     stære to geðydenne (*break*).
 26. þa wæs (*ornate þ*). ymbe. fram. drihtenlican.
 27. þte. þeowen. abbodesse.
 28. swa swa beforan cweden is.
 29. manegum heofonlicum dædum.
 30. lífes. 7 heo (*p. 308*) of eorþan.
 31. fifteoþan dæge kalendarum. þy þe.
 32. þā wintrum todæledum.
-
- O.** 19. syllenne (*y on eras. of e*). gode (de on eras.). asegdnesse
     to berenne. læces (e of æ eras.).
 20. generednes,. þe of worolde leordon.
 21. hie ongeaton þætte. asægdnes. alynesse (*y on eras.*)
     swiðade.
 22. fromade (*omade on eras.*). þ. ara (*eras. of e*).
 23. þe. sylfan (*y on eras.*). þæ.
 24. 7. hlutto,lice. untweogendlice. ussum þæm cir,cliean.
 26. frō (*106b*). dryhtenlican.
 28. streoneshalh swá swá.
 29. sædon. monigū heofonlieū dædū. eorþan.
 30. heofonlican lifés mede 7. eorþan alædde.
 31. leorde (de on eras.). fifteoþan. kalendarum.
 32. syx (*y on eras.*) 7 syxtig (*y on eras.*). wintrum.
-
- Ca.** 19. syllenne. onsaegdnesse. ðæs. laces for generenesse.
 20. leordan forðon hi ongeaton þte. onsaegdnes.
 22. feormade. spell. ðara. ða þe hit frō þā sylfan.
 23. on þā.
 24. 7. forðon. untweogendlice. urū þam cyriclican.
 25. gesettanne.
 26. syx. frā þære drihtenlican.
 27. þte seo arfæste þeowe hilde.
 28. ðe. streoneshalh. fore sædon aeft monigū heofonlieū dædū.
 30. heofonlican. mede 7.
 31. ðy fifteoðan. decembriū. syxtig. ðam. todæledū.

- Page 332. 1. þrittig þam. æþellice gefyllde on woruld hade.
- B.** 2. drohtigende ȝ efen. þam æftfylgenda heo cyðelicor on munuclife drihtne (*c in cyðelicor washed out*).
 3. æþele on.
 4. woruld . gebyrdum (*eras. after woruld of e ?*). ðæt. wæs edwines cyninges nefan.
 5. mid þam.
 6. lāre þære eadegan. bisceopes norðhymbra.
 7. geryno (*y on eras. of u*). unwemne.
 8. oð þ þe he. ðæt he. becōm.
 9. þa heo ða. woruldhád forlét. anum þeowude þa.
 10. gewát. mægþe.
-
- C.** The fragment of 13ª begins about 322, line 1, and is complete from 322, 8, þe he geearnode.
3. æþelicor.
 5. here . . . [hererinc W.]
 6. . . . anhymbra.
 7. Ond þone. ȝ heold.
 8. [þæs ?] þe he. þ. becō.
 9. þa hio. anum ongan þeowian.
 10. hio in. hio wæs.
-
- O.** 1. þrittig þa . (a *out of æ, i eras.*) ærestun . (*sic, last stroke of m eras.*). æþellice. w. oruldhade (*e eras.*).
 2. ȝ efen feolo þa . (*i eras.*). heo æþelicor in munuclife.
 3. gehalgade. eac. æþele.
 4. weoruldgebyrdum. edwines þæs cyninges nefan.
 6. þære eadegan.
 7. þo . ne (*i eras.*). geheold (*o on eras.*).
 8. oð þæt þe he. becom. (*i eras.*).
 9. ða heo þa. weoruldhad forleort. geteo, de þeowian (*eowian on eras.*).
 10. ða gewat (*at on eras.*). mægþe.
-
- Ca.** 1. ȝrittig þa ærestū. æðellice.
 2. and efen feola ða æftfylgenda heo æðellicor in munuclife.
 4. weoruldgebyrdū þ. wæs edwines þæs cyninges nefan.
 6. þære eadigan. paulines ðæs arfæstan þ norðanhymbra.
 7. geryne. unwemme.
 8. oð ðæt ðe. þ. becōm.
 9. ða hilde weoruldhád forlét. anū getehode þeowian.
 10. gewát. forðon.

Page 332. 11. mage heo willnode þanon. gyf. mihte þ. æfel hyre.

B. 12. eall þ. worulde ahte 7.

13. cálē þā (p. 309). on. for godes lufan lifigan þ.

14. ðe eað mihte þone écan. geearnian forðam.

15. on ðam ylcan. hyre swustor hereswyð. eadulfes.

16. underðeoded 7 in.

17. þære tíde gebád þon, écan sige þære bysene. onhyrigende.

18. forsetenesse elþeodignesse. eall gear on þæræ (a of final æ eras.) sprecenan.

19. þ. frā. þam bisceope.

20. hám gelapod. þa onfeng. hiwscypes.

21. wíre. éa. ðær. án gear. fordylde.

22. hyre. þyssum. abbodesse.

C. 11. wi . nade (1 letter dubious). hio meahte (a ?) þ hio. eþel.

12. Ond eal. þ hio. Ond. rice 7 in calle.

13. for drihtne (13^a ends).

13^b begins about 332²¹ and is complete from 332²⁸, gewat.

O. 11. wilnade þanon (107^a). eþel.

12. gal . lia (1 eras., i out of e) rice.

13. cale þam. for dryhtne lifian.

14. eð. eþel. heofenū geearnian.

15. ylcan. hereswyð (y out of i).

16. þeodscypum.

17. bad. ðære. onhyrgende.

18. foresetnesse elþeodunge. mægþe.

19. oþ þ (both on eras.).

20. gelapad. hiwscipes.

21. wire. gear.

22. gef,rum. ^eþyssum.

Ca. 11. mage wilnode ðanon. þ. forlátan.

12. eall þ heo on weorulde. cuman (p. 136).

13. cale þam. elðeodignesse fore. lifian þ.

14. eð. þ ece rice 7 eðel. heofonū geearnian forðon.

15. þā ylcan. swoester hereswyð. aldulfes moder.

16. reogellicū ðeodscipu underðeoded.

17. ða tíd heo bad. þære byssene. onhyrigende.

18. foresetnesse ælðeodunge. eall géar.

19. hæfed. oð ðæt. frō. þā þ.

20. hā. gesponnen ða. hiwscipes.

21. wíre. éa 7 ðær. géar.

22. feawū. ,féru (g above is not the usual form) æft ðyssum.

Page 332. 23. on þam. is cweden heorot ea þ.

- B.** 24. naht micele ár fram heahgyfe þære ærestan.
 25. þeowenne. ærest wæs on norðhymbra munucháde onfondle
     7 halig ryfte þurh halgunge (p. 310).
 26. bysceopes. aeft. tide. þe þ.
 28. gewát. ceastre se is háten. cealca ceaster.
 29. hyre þær wíc. þ. gode þeowode. þa.
 30. ðæs. geréce. þeowen 7 heo mid.
 31. regollicum lífe gesette swa heo. gelæredum.
 32. wæpnedmannum geleornode. forðan. þe adian. bisccop.

C. 23. gecwæden **S.**

25. wifa. norþa . . . . .
 26. Ond haligrifte (*ri pretty certain*) onfeng þ . . .
 27. bisceopes. hio. þæs þe þæs mynster.
 29. kaelcaceaster Ond hiere þær wic. þ hio (i?).
 30. hilde s . . . þeow Ond hio þ.
 31. hio. gelæredum.
 32. forþon þe. bisceop Ond.

- O.** 23. ^{ged} geci . (i *on eras., then eras. of i*) heortea (c *in ea out of æ*) ðæt.
     hegu.
 24. ærestan.
 25. wifa. norþanhymbra mægþe.
 26. haligrefte. ,algunge aidanes (107^b).
 27. nalæs æfter medmycelre. þæs þe.
 28. haten.
 29. kalcacester. hire þær. ásette (*all on eras.*).
 31. gesette,. gelæredum.
 32. wæpnedmannum. mihte forþon þe.

Ca. 23. þā. gecyged heortea ðæt.

24. ár frā hegu ðære ærestan.
 25. wifa is sád.
 26. þ. haligrifte.
 27. ðæs b. nalæs aeft medmycelre. þæs ðe þ.
 28. gewát. ðe. haten kalcaceaster.
 29. ðær wíc. þ. inlifede ða.
 30. ðæs. hilde. ðeowe. þ.
 31. reogollice. geendebyrde. gelæredū.
 32. wæpnedmannū. mihte forðon þe. þ.

Page 332. 33. oþre aefeste weras 7 góde ða ðe hi cuðon. hyre snytero.
B. 34. wisdóme. ðæs. hí.

C. 33. oþre. þa þe hie cuþon. snytro (*13^b ends*).

O. 33. oþre. . þa þe hie cuþon.
 34. wisdome 7 fore. hi (*i on eras.*).

Ca. 33. oðre. góde. hi cuðon.
 34. wisdome. ðeowdomes hi.

Page 334. 1. neosodon. hí georne. hí geornlice tydan.
B. 3. fela. on ðissum mynstre on.
 4. geornfull wæs. þa gelamp þ. timbranne.
 5. endebyrdnesse on. cweden streoneshealh.
 6. þ weorc þ hyre ða geðeoded.
 7. ða. þ myn mynster (*sic*). rihton.
 8. ðeodscipum. gesette (*p. 311*) 7 getryme 7. þære.
 9. soðfæstnesse 7 clænnesse.
 10. geheold 7 swyð. ðost (*eras. of o ?*). þte.

O. 1. neosede. hie. lufedon 7 hie geornlice ty. don (*1 eras.*).
 3. fela. ^aþyssum. lifes lifes (*2nd struck through*).
 4. timbrienne.
 5. gecyd (*y on eras.*) streoneshalh.
 6. geþeoded. unaswundenlice gefyllde.
 7. sylfan. heoldan 7 rihton (*i on eras. of e*).
 8. hie.
 9. soðfæstnesse. clænne, se (^s*108^a*). oþera.
 10. gehyld (*yld on eras.*) 7 swiþust.

Ca. 1. neosadan. hi. lufedon 7 hi geornlice.
 3. ða fela. þyssū.
 4. swyðe geornfull forewæs. gelamp þ. mynst to timbrianne.
 5. in þære stowe. gecyged streoneshalh.
 6. þ. ðe. unaswundenlice.
 7. forðon. sylfan. ðæt mynst heoldan 7 rihton.
 8. ðeodscipū reogollices. hi eac swylce on soðfæstnysse.
 9. oðra.
 10. geheold 7 swyðust. þte on bysene ðære frymðelicau cyrcean.

Page 334. 11. bysene ðære frymðlican cirican. wæs 7 nænig.

- B.**
- 12. eall gemæne 7 naht agenes ænegum ḡsewen.
  - 13. snitero. þte. þ.
  - 14. þ. mætteran menn ymbe. nydþearfe wæron. 7 eac.
  - 15. swilce ciningas. ealdormenn. fram heora geþeahte wisdōme sohtēon.
  - 16. þær gemittan 7 heo swiðe.
  - 17. gewrita. soðfæstnesse. hyre underþeodde to begangenne.
  - 18. þte. æþellice manige mihton gemette beon þa ðe.
  - 19. háde cōmon þ. weofodes þenunge þ is to tacne.
  - 21. þ. fif. ða ðe.
  - 22. þan ylcan. cōmon. gelærede.
  - 23. micelre geearnunge 7 halige weras.
  - 24. hātene 7 nemned. 7 ætla. (p. 312) c̄ftfor. iohannes. willferð. be þam.

O. 11. bysene. frymþelican.

- 12. we^dla. gemæne noht. aenigum gese, en (*eras. of g*).^w
- 13. nalæs þæt . an (*eras. of a ?*).
- 14. nedþearfnesse.
- 15. swylce.
- 16. þær gearone. 7 hie. swiþe.
- 17. gewrita. soðfæstnesse weorcū. dyde (*y on eras.*).
- 18. biggongenne þte. eþelice. mihton gemette beon þa þe to circlicum.
- 19. þ. wibe . des (*eras. of o ?*) þenunge geþungen.
- 21. ðæt is. þ. gesegon. þan fif.
- 22. þe of þæm ylcan. comon.
- 23. micelre geearnunge.
- 24. hatene. big þæm.

Ca. 11. ðær.

- 12. eallū wære eall gemæne.
- 13. ænigū gesewen. mycelre. þte nalæs þ.
- 14. þte ða metruman men. nedþearfnesse.
- 15. swylce. frō.
- 16. ðær gearone (p. 137) gemettan 7. swyðe on.
- 17. gewrita 7 soðfæstnysse weorcū. underðeoddan.
- 18. begongenne þte ðær eðelice. mihton gemette beon ða þe to cyriclicū.
- 19. þ. þenunge geðungene.
- 21. þ. þ we gesegon æft þon fif. ða þe of þa ylcan.
- 22. cōmon. gelærede. 7 ða ealle wæron mycelre geearnunge.^{ge}
- 24. hatene 7 nemde (*g above later*). big þā. þ. eoforwicceastre.

- Page 334. 25. ærestan þe we be ufan. þ. eoformicceastre.
B. 26. bisceope gehalgod. þam. hrædlice (*dot over æ*). þ.
 27. on dorceceastre. bisceope. be þam nyhstan
 trumheres (*sic*) æfter.
 28. þ. ærra. æt hegestaldes.
 29. éa 7. eoformicceastre. bisceope. gehalgod.
 30. be þam midemestan. nū. secganne. æghwæþerum.
 31. mynstre hyrde þære abbodesan. hys.
 32. gewrita. wilnode. móde.
 33. fullfremedran. com. centlande. éadegan (*éa ends line*).

- O.** 25. þ. eoformicceastre.
 26. bi ðæm æfran. witanne (*itan on eras.*).
 27. wæs (108^b). dorce . ceastre (*t eras.*). gehalgad big þæ
 mæstan (*sic*) twam (*no more*).
 28. cweþenne. se ærra. æt heagostaldes.
 29. 7 se æftra. eoformicceastre.
 30. be (e on eras.) þæ midlæstan (a of æ eras.). tó. æghwæþerum.
 ætfalh (*all from this word to gefealh inclusive is wanting.*
See 336².)

- Ca.** 26. b gehalgod. þā. þ.
 27. on dorceceastre. b. be þā mæstan twam.
 28. æft. þ. ærra wæs æt hagostaldes éa 7.
 29. eoformicceastre. b gehalgod.
 30. be þā midlestan. æghwæðerū.
 31. ætfalh þa wolde (*defect as in O.*).

- Page 336. 1. theodores arcebisseopes. þa þær.
B. 2. leornigum befealh. rome. þ.
 3. tíd. micel mægen geteald. gelyfed. þanon.
 4. éft brytene (*p. 313*) ferde þa eft in.

- O.** 2. wolde (*o on eras.*). swilce rome.
 3. wæs. teald 7 gelyfed (*y on eras.*) ða. þo . non (*1 eras.*).
 4. ^h ða in ,wiccia mægþe.

- Ca.** 2. rome. þ wæs in ða tíd mycles.
 3. teald 7 gelyfed ða. þanon.
 4. ða.

- Page 336. 5. 7 þær wæs osric. word bodode 7 lærde 7 sómod ætgædere.
B. 7. sylfum gegearrowode. þam. gesawon.
8. ðær wunede. ylean tíd. bisceop.
9. haten 7 swa he wæs mid swa micelre untrumnesse. lichaman.
10. hefegad þ. bisceopþenunge. ȝenian. mihte.
11. forþon. wér. hine on bisceophade.
12. 7. æþelredes hæse myrcna.
13. þære eadegan. willferð bisceop. to bisceope.
14. bisceophád þenode middelenglum.
15. arcebiseop wæs þa. nænig bisceop.
16. gytæ næs. gehalgod. on. ylean mægþe. ár þ.
17. þam. menn bosele. þa wæs of ȝære (p. 313) ylean abbodesan. sum wer se wæs wel. 7 wæs scearpre.

C. S. 10. ȝeninge deest (after bisceop).

- O.** 5. ȝær.
6. ætgædere.
7. gegearrowade. þam. gehyrdon (y on eras.).
8. mægþe.
9. wæs mid swá micele untrumnesse.
10. hefigað (cross eras.). bísceop, þenian ne.
11. forþon. dome.
12. 7. æþelrédes. myrcna (y on eras.).
13. þære eadegan. wilfrið.
14. (109^a) gehalgade se on. tid. bysceophad þenade middelenga. forðon þe.
15. se arcebysceop. forðfered (ed on eras.). oþer bysceop.
16. fore. on þære ylcian mægþe hwæne (a of æ eras.). þ is ær þ is ær (1st set struck through).
17. þam. boosle. ylcian.

- Ca.** 5. ȝa. ȝæs.
6. ætgædere. hī sylfū.
7. eallū þā ȝe.
8. tide ȝær wunode. ylcian. b ȝære.
9. mycelre untrūnesse.
10. gehefigad þ. ȝa bisceopþeninge. sylfe ȝenian ne mihte.
11. dome. þháde.
12. 7 ȝa. myrcna.
13. þære eadigan. wilfrið b hine.
14. on ȝa. ȝenade middelenga forðon ȝe se arceb.
15. ȝa. b.
16. gyt. gehalgod. on. ylcian. ár þ.
17. þa. menn boosle. ȝære ylcian.

Page 336. 19. gleawnesse 7 for hi to bisceope gehalgod beon secolde þæs
nama. tatfryð.

- B.**
20. gehalgod. mihte þ. mid deaðe.
  21. forgrípen. Hwæt seo. þeowen. abbudesse.
  22. hi cuðon. for árfæstnesse. gyfe þ hi gewunodon.
  23. hí modor to hatenne 7 to nemnenne. þ án þ. hyre.
  24. þam andweardum. bysene gestode 7 eac.
  25. manegum fyrr wunigendum. þam. gesæliga. hyre geornfullnesse.
  26. hyre. becóm þ him góð geré.
  27. þenode.
  28. ðæt. gedafenlic þte þ swefen. wæs. þ.
  29. bregoswyð hyre. hyre cildháde. hereríc here.^y
  30. wer (*on eras.*) wrac, ⁿode. cerēdice brytta.

C. S. 26. se god rædde 7 hælo.

- O.**
19. taatfrið ac (*ac on eras.*).
  20. þon . deaðe (d *on eras.*, space of 3 letters before eras.; omitted words in margin, variants gehadad; mihte þ).
  21. forgrípen 7 seo.
  22. hie cuþon for arfæstnesse. gyfe gewunodon hi.
  23. hi (*e on eras.*) modor cygan. nalæs.
  24. andweardum. bysene.
  25. monigum fe, r. þæ. gesæliga.
  26. becom . (2 eras.). se godre rece 7 hælo (se, e in ce, and 7 eras.). þenode.
  28. þætt þæt swefen.
  29. bregoswið.
  30. atre.

- Ca.**
18. sū frō wér 7 well.
  19. gleawnyssse wæs eac to þ. nama. taatfrið.
  20. ðon. gehadod wäre oððe beon mihte þ.
  21. 7 seo. ðeowe hilde.
  22. þ ealle ða. hi cuðan for arfæstnesse. gewunodon hi moder cygean 7 nemnian.
  23. nalæs þ án þ. on.
  24. þā 7 weardū. hypers.
  25. monigū. wunigendū to þā ðe. gesæliga.
  26. 7 mægenes becóm. þ hī seo góðre rece.
  27. ðegnade (*p. 138.*)
  28. þ eac gedafenlic þ þ swefen. þte.
  29. bregoswiðe. moder.
  30. wér. brytta.

- Page 336. 31. swefen. semnunga fram hyre.
- B.** 32. aháfen. aláded wære þa. eallre (*p. 314*) geornfullnesse.
 33. nænige swa þeh (*a hyphen-like stroke and pale joins a to þ; the accent (?) is not original; after h an eras.*) ower funde. þa heo . (eras.) hine bighygdiglice 7 sohte geornlice.
 34. mette. heo . sæmnunga (*letter eras.*). hyre.
-
- O.** 32. (109b) ahafen. eallre geornfullnesse.
 33. swaþe his geornlice (*georn on eras., omitted words between lines; stroke before geornlice; variants ætywdon; þa heo þa hine bihydilice.*)
 34. hyre.
-
- Ca.** 31. Ðurh swefen.
 32. ahafen wære 7 alæded ða. geornfullnesse.
 33. ohwær ætywde. heo ða hine bighydilice.
 34. hraegele.
-
- Page 338. 1. gyldene sigelan swyðe (*insegel above sigelan*). hí.
B. 2. gesewen. mid swa micelre.
 3. þ. brytene. gefylde þa heo þa geornlice hi seeawode 7 beheold wæs þ swefn.
 4. on hyre dehter be. nú.
 5. forþan hyre líf. hyre ánre ac hyre underþeoddum.
 6. bysen. swiðe wide ðam þe.
 7. wel þeowigan. Hwæt mid.
-
- C. S.** 3. þ heo eal &c. ad gefylde desunt.
 7. wel gelyfan.
-
- O.** 1. gyldene. geornlice hi.
 2. gesawen. mid swa micle beorhtnesse. sciman gesyllde (*rest wanting*).
 4. þæt swefen. on hyre dehter be.
 5. hyre lif nalæs hyre. hyre underþeoddum.
 6. bysen. monigum wide þam. woldan.
 7. leofigean.
-
- Ca.** 1. gylden. swyðe deorwurðe. hi.
 2. gesawen mid. [swa] mycele (*dots round swa*).
 3. sciman 7 gefyllde (*rest wanting*).
 4. þ swefen. on. dehter be.
 5. forðon hyre lif nalæs. underþeoddū.
 6. bysen ac eac swytle monigū wide þā ðe woldan.
 7. well leofian.

Page 338. 8. mænig géar on.   wæs þ is.

- B.**
- 9. on abbudessan þenunge wæs. þa lícode þam.
  - 10. foreséonde ure hælo hyre.   saule. 7.   langre.
  - 11. úntrumnesse lichaman asodenne.   þ.
  - 12. bysene hyre in úntrumnesse lichaman. 7 syx. syngal gear þære y
(*at margin trimmed away*) can hefignesse gefremed 7 getr.
(*p. 316*) med (y ? *trimmed away*) wäre þa wæs heo *and so on*
(*line 13*).
  - 13. gestanden.   hefige úntrumnesse.
  - 14. lichaman 7 syx syngal gear.   ylcan hefinesse adle.
  - 15. únblinnendlice wann 7 on eallre.   tíde.   ne blann
hyre (*r on eras. of l*).
  - 16. scyppende ælmiltigum þancunge dón ge eac ge eac (*sic*).
  - 17. hyre manian.   þ hi.   gemyndge . (*eras. of blot ?*).   hyre.
  - 18. bysene ðæt hi on þam gesundlicum.   on.   onfangenan.

C. S. 8. ond mid.

- O.**
- 8. ðy.   þ.
  - 9. on abbuddissan.   fore,.   licade þam.
  - 10. foreseonde (*eo on eras.*) ure hælo hyre.   saule . eac (*1 eras.*).
  - 11. untrūnesse lichaman ademde.   þ.
  - 12. bysene hyre.   on untrumnesse gefremed.
  - 13. gestanden.   untrumnesse lichaman.
  - 14. ylcan hefinesse aðle (*cross eras.*) unblin.nendlice (*between nn eras. of vertical stroke*).
  - 15. 7 on.   blan hyre scypendde (*sic*) ælmiltigum gode (*110^a*).
  - 16. þa . ncunge (*1 eras.*).   heorde (*eo on eras.*) hyre manian
(*roughly out of naman*).
  - 17. láran 7 hi.   hyre bysene þ hi on þam gesundlican.
  - 18. on.   onfangenan.

- Ca.**
- 8. *begins* mid ðy heo ða.   géar þyssū.   þ.
  - 9. on.   þenunge.   ða lícode þā.   ure hælende.   saule.
  - 10. hire lichoman untrūnesse wæs asoden 7 gehefegod þ æft.
  - 11. bysene.   on untrūnesse gefremed.
  - 13. ða.   gestanden.   untrūnyssse.
  - 14. géar.   ylcan hefignesse adle unablinnendlice.
  - 15. 7 on.   blan.
  - 16. scyppende ælmiltigū.   þancunge dón.
  - 17. manigan 7 láran 7 hi.   hyre bysene þ hi on ðam gesynd-
lian ðingū 7 on ðære onfangenan.

- Page 338. 19. licaman.   þeowelon.   hyrdon.
B. 20. oððe þy lichaman untrumnesse þ hi.
 21. getrywlice þancunge dydan.
 22. seofeþan.   hyre untrumnesse ðætte.   þ.
 23. innan hyre innoð.   becóm.   þam ytemestan.
 24. hancred útan.   wegnyste.   swyðe halegan.
 25. lichaman.   blodes.   het.
 26. hyre feccan þa ðe on ðam mynstre.
 27. hi manede.   þ hi betwyh him.   eallum.
 28. mannum.   (*p. 317*) 7 betwyh þam wordum 7 ðære lare heo
     bliðe deað þrowode 7 gyt soðre þ ic.
 30. sprece þ.   deaðe áras 7 to life gewende. þa wæs on ðære
     sylfan.
 31. þte se .(o eras.) ælmihtiga.   hyre.

- O.** 19. lichaman heo.   þeowde (w on eras. of d).
 20. lichaman untrumnessum þ hi . (i out of e, then 1 eras.) symble.
 21. dryhtne þancu . nge (cu on eras., then eras. of e ?; þan in marg.).
 22. ða.   seofoþan.   hyre untrumnesse þ.   ad.1 (eras. of e).
          þ sar hwyrfe on.
 23. innoðas.   becom.   þam ytemestan.
 24. hancred.   wegnyste.   halgan geman (*last word struck through*).
 25. lichaman.   gehet.
 26. hyre.   þe on þam ylcian.   heo þa gyt hi manode.
          ^{be}
 27. þ hi ,tweoh him.   eallum.
 28. mannum.   7 betweoh.
 29. trymnesse 7 lare.   bliþe.   gen.
 30. spræce (a eras. in æ) þ.   ferde to life.
 31. on.   sylfan.   þ se ælmihtiga driht (=ten) hyre.

- Ca.** 19. heo geornlice.   ðeowde.   and on þā wiðerweardū þingū.
 20. untrūnessū þ.
 21. ðancunge.
 22. ða.   ðy.   untrūnysse þ.   þ.
 23. on hire.   becóm to ðam ytemestan.
 24. hancred.   wægnyste ðære halgan gemænsumnysse.
 25. ða gehet.   ða.
 26. on ðam ylcian.   7 heo hi þa gyt monade.
          ^{sylfū}
 27. þ hi betweoh heō holdan.
 28. mannū.   7 betweoh ða.   hire trymnesse 7 lare.
 29. 7 gýt.   þ.
 30. word sprece þ.   ferde.
 31. ða.   on ðære sylfan.   þ.   ælmihtiga driht.

Page 338. 32. forðföre on. þ. ðy.

B. 33. getimbrede ðæt is genemned heacanos, mid sweotulre gesihðe
wæs on þam mynstre (onwreah *in corrector's hand*).

O. 32. on oþrum. fyr. þ. (*cross stroke later, e eras.*).
33. getimbrade. h. acanos (*eras. of e ?*).

Ca. 32. on oðrū. feor gesettū þ. ðy.
33. getimbrode.

Page 340. 1. sum nunne swiðe halig.

B. 2. nama. bégū. gehalgod.
3. on clænum mægðháde þa wæs heo þrittig wintre mæden. 7 heo
þær on.
4. munucháde þa heo wæs þrittig wintre drihtne þeowude þa wæs
heo restende on hyre geswustrena slæperne.
5. þa. sæmnunga. sweg.
6. heora bellan þær hi gewunedon. gecigede awehte beon þonne
hyre^a hwylc geleored wæs. ða.

O. 1. geeaðmodad. onwrionne (*o of io on eras.*). (110^b) wæs
on þam sylfan. sum.
2. nama wæs begu dryhtne.
3. on. mægþhade. on.
4. dryhtne. on.
5. slæperne þa. on. upp cu,ðne (*cross eras.*) sweg.
6. hleoþor. clucgan þære hi gewunedon. gecigde.
7. þonne. gefered. ða.

Ca. 1. geeaðmodad. (p. 139) on þā sylfan. sum halig.
2. ðære nama. begaswyð. gehalgod on clænū.
3. þonī XXX. þær on.
4. ðeowde. on.
5. on. úpcunde sweg.
6. cluggan ðære hi gewunedon. gebedū gecigde.
7. þonī. weorulde gefered. ða.

- B.**
- Page 340. 8. hyre. hrofe ufa, (*the beginning of n on the line is seen, the rest trimmed away and another written above small (in corrector's hand?)*).
 9. eall þ. gefy. de (l trimmed away; the stroke above y is a tick under ufan). on þ.
 10. bihydiglice locode þa geseah heo ðære abbodessan sáwle hilde in þam sylfan.
 11. leohte úpp lædan to hefonum mid engla werede. Mid þy.
 13. þa slæpe tobraed. oðre swustor.
 14. hi. þa ongeat. on þam. 7 on hyre.
 15. hyre ætywde wesani þ. áras.
 16. miclum. arn. þe þa ðæs mynstres.
 17. abbodesse. nama. freogyd. And heo mid.
 18. swyðe. 7 lange sworetunge.
 19. sæde. abbodessan.
 20. miclum.

- O.**
8. hyre. hrofe ufan.
 9. eall þ. gefyllde. on þ.
 10. behydilice (di on eras.).
 11. sauwle. on þam sylfan.
 12. weredum. heofonum up geborene (o on eras.).
 13. mid ȝy. tobraed. gesealh hio oþre.
 14. ymb hi. þa. on þam swefne (eras.). on hyre modes.
 15. hyre ætywed beon þ. aras.
 16. arn. þe þa þæs mynstres abbu . dysse (eras. of d).
 17. hylde geongra. nama. freogyd 7 heo.
 18. wope 7 (111^a). 7. sweoretunge.
 19. teoude (eo on eras.). modor. abbudussan (*originally ii, then lower stroke added to form u*). óf weorolde.
 20. geseñndre (e in se on eras.). micele.

- Ca.**
8. openū eagū ðæs. ðæs. hrofe ufan mycel.
 9. eall þ hús. ȝa. on þ.
 10. behydilice. 7 hig.
 11. ȝeowe saule. ȝære. on þa sylfan. weredū gelædendū.
 12. 7 up geborene.
 13. ȝy. ȝy. tobraed. oðre sweoster.
 14. hi. þa ongeat. on ȝa. modes.
 15. ætywed beon þ. aras.
 16. mid ege afyrhted 7 arn. ȝe þa.
 17. 7 wæs. geongra. 7 heo mid wope.
 18. tearū. swyðe. 7. sworetunge.
 19. modor. abbudissan of weorulde.
 20. hyre. micele.

- Page 340. 21. þam écan leohte héofona.   7 to þam.
B. 22. upplicra ceasterwara.   þa heo þa.   þ.   wehte.
 23. þa geswutor (*sic*) het to cyrican gán.   on.
 24. ón (*p. 319*) sealmsange.   modor.   þingodan ða hi þ geornlice.
 25. lafe.   nihte tíde.   cóm.   áer on.
 26. sume gebroðra.   hire forðfóre fram ðære.
 27. heo on forðferde 7sworetton 7ewædon þ hi þ ær wiston 7
ongéaton.
 28. hi ða.
 29. þam gebroðrum.   hi ðas 7ing 7 hwænne hi.   7.
 30. hi.   sædon on.   tíd.
 31. þ.   ylcan tíd þe him ða þurh ða.
 32. gesyhðe ætywed.   fægerre geþwærnesse ðara.

C. 30. forðferde ðawæs **S.**

14^a, a fragment, begins 340, 32; only parts legible.

- O.** 21. ecan.
 22. ceasterwerena.   wehte.
 23. het to e. rean (*i eras.*) gan.
 24. modor.   þingedon ða hie.
 25. georne dydon, þa comon (*omitted words above, variants* lafe; nihte).
 26. þe hire.
 27. wás 7sweredon hie.   hi þ.
 28. 7 þy hie þa.
 29. aræhton hu hie þas.   hwæn,e hie geleornoden 7 hie hī sædon.
 30. hwylce tíd (*y on eras.*).   leor . . de (*z eras.*).
 31. þætte hire.   ylcan tid.   hi,e.
 32. gesihðe ætywed.   fægerre geþwærnesse.

Ca. 21. 7reatū to þa ecan.

22. upplican ceasterwarene astígan ða.   ða þ gehyrde ða awælte.
 23. sweostera 7 hi het to cyricean gán.   gebedū.
 24. moder.   þingian ða hi þ ða georne.
 25. ða lafe ðære nihte.   ða cōman swyðe ár.
 26. broðra.   hire.   frō ðære.
 27. ða 7swaredon hi.   þ hi þ ylce.
 28. wiston.   ongeaton 7 hi ða þā broðrū þurh endebyrdnesse
arehton hu hi ðas 7ing 7 hwo . non (*u eras.*) geleornodon 7 hi
hī sædon.
 30. tíd.   middanearde.   ða.
 31. þte hire.   ðurh.
 32. gesihðe ætywed wæs mid fægerre geþwærnesse.

- Page 340. 33. godcundlice gesewen þ.   þi hire útgange gesawon.
B. 34. ðissūm (*sic*) life þa ðe úpp (*accent eras.*) hyre ingang ongeaton
 on ðæt ece líf.

-
- C.** 34. . . ssum life þa þa.
-

- O.** 33. forese . en (*eras. of 1*).   hie hire utgong gesa, on (*a on eras. of 2*)
 óf þyssum life.
 34. þa þa úp hire ingong ongetou in þ (*i i b*).   lif.

-
- Ca.** 33. foresewen þ mid ðy hi hyre útgong gesawon.
 34. þyssum life þ ða upp hire ingong ongeaton in þ ece lif.
-

- Page 342. 1. þar syndon betwyh þam twam mynstrum.

- B.** 2. ametenra.
 3. N (*space*).   þysse abbodessan.   synderlice gyfe gemærsl
 7 (*p. 320*) gewurðod forðon.   gewunode.
 5. gerysenlice.   æfestnesse belumpon swa þte hé óf.
 7. þ.   on.
-

- C.** 1. saula.
 3. broþor.
 4. gyfe.
 5. . . fæstnesse.   . . fæstnesse.
-

- O.** 1. syndon betwe^e, non (*2nd e out of i*) þā twam mynstrum.
 3. ON þysse.   synderlice.
 4. gyfe g, mæred.   geweorþad.
 5. wyrcean þa þe.   æfestnesse.   arfæstnesse belumpon
 (on *on eras.*) swa þætte.
 7. geleornade.
-

- Ca.** 1. saula ðæs syndon betweonan ðam twam mynstrū.
 3. On þysse.   synderlice.
 4. godcunde gyfe gemærred.   gewunode.
 5. wyrcean.   æfestnerse.   arfæstnesse belumpon swá þte.
 6. godeundū (*p. 140*).
 7. þ.   æft medmiclū.   scéopgereorde (*i.e. = sco*).

- Page 342.** 8. þære. swetnesse. onbryrdnesse geglengde.
B. 9. ou englisce reorde. geworht 7 for his leoðsanggum
 manigra.
 10. manna mód óft. forhogodnesse. geðeodnesse.
 11. 7. swylce mænige æfter.
 12. on angelðeode. æfeste.
 13. hwæðere. þ. mihte forðam nales frā mannum he
 gelæred næs þ.
 14. leornode.
 15. gefultumod. gyfe. sangeræft.
 16. 7. forþon. naht. ideles leoðes.
 17. wyrean wolde ne ne mihte. efnæ þa ðe to.
 18. æfestan. gedafenade.
 19. mann on wo(*p. 321*)ruldháde. ða tide.

- C.** 13. þ an *deest* (*after nales*) **S.**
 19. 14^b, *a partly legible fragment, begins ruldhade.*

- O.** 8. swetnesse 7 inbrydnesse geglen^cde.
 9. wel gehwær forðbrohte 7. leoðsongum.
 10. worolde forhohnesse. geðeodnesse.
 11. onbernde. 7 eac swylee.
 12. ongelþeode. æfeste.
 13. hwæþere. nalæs from.
 14. ðæt. geleornade.
 15. gefultumod. gyfe þo . ne.
 16. 7. forþon.
 17. þa þe, æfæstnesse belūpon (*on on eras.*).
 18. æfestan. gedafenode singan (112^a).
 19. ða.

- Ca.** 8. ða. swetnesse 7 inbryrdnesse geglencde.
 9. wel gehwær forðbrohte 7 leoðsongū.
 10. forhogenesse. geðeodnesse.
 11. 7 eac swylee.
 12. æft hī in angelðeode. wyrcean.
 13. hwæðere hī þ gelice dón ne mihte forðon. nalæs þ án.
 14. gelæred. þ. ðon'e. geleornode.
 15. gefultumad. sangeræft.
 16. 7. leasunga ne ideles wyrcean ne mihte.
 17. ða an.
 18. ða æfestan. gedafenode.
 19. man. ða tide.

- Page 342. 20. gelyfedre yldo γ he. ne leornode γ . forþon.
- B.** 21. gebeorstype. intingan. þ hi.
 22. sceoldon.
 23. ða. genealæcan he þonne aras for scame fram þam.
 24. symlum. huse þa þe ðæt ða. tide þ he forlét.
 25. þ. gebeorscypes. út. gangende to ðara neata.
 26. scypene. nihte. þa þær.
 27. limu bigde γ on. slep.
 28. sum mann ætforan. swefen.
 29. naman nemde ceadmann γ cwæð sing me hwæthweg. andswarode.
-
- C.** 20. Ond he næfre ænig.
 21. þ hie.
 22. sceoldan (eo ?).
 23. for scome.
 24. Ond. þ þa.
 25. þ he. Ond. gangende.
 26. scypene. nihte. . . he þa.
 27. tide his leom . . . Ond onsllep þa.
 28. Ond hine. Ond.
-
- O.** 20. gelyfedre yldo (*y on eras.*) γ he næfre ænig. γ he.
 21. gebeo,scipe. þær wæs. hie.
 22. sceolde,. ðonne.
 23. nealæcan. for scome.
 25. forlet (*t on eras. of 3*) þa hus.
 26. scypene. nihte. ða he þa.
 27. tide his limo. onslæp,e.
 28. sum. naman nemde.
 29. me æthwegu. andswarode.
-
- Ca.** 20. gelyfedre yldo γ he. ænig. geleornode γ . forðon.
 21. þonñ ðær. þ hi. sceoldan ðurh.
 22. þonñ.
 23. hī nealæcan ðonne. for sceome frā þa symble.
 24. hā. þ ða sumere.
 25. þ. ða hus.
 26. scypene ðære heorde hī. ðære nihte.
 27. on gelimplicre tide. limo. onslæpte.
 28. hī sum. ðurh swefen.
 29. naman nemde. æthwegu ða γ swarede.

Page 342. 30. can. nanwiht. forþam of ðam gebeorscype.

B. 31. gewát forþam ie singan ne cuþe.

C. S. 30. can naht.

O. 30. þyssum.

31. ut eode. noht cuðe (*u on eras.*) eft.

Ca. 30. cƿ. ic nan þing singan. forðon. ȝyssū.
31. uteode. gewát forðon. noht cuðe. cƿ.

Page 344. 1. ðe mid him. hwæðere þu me miht. þa andswarode

B. he 7 cwað hwæt sceal ic (*p. 322.*)

2. ða cwað.

3. ongan. on herunge.

4. ða uers 7 þa word godes. næfre ær ne gehyrde ne heora
endebyrdnesse nu we herigan sculon.

C. *Hymn : variants from C.*

6. nu seulon **S.**

Bodl. *Hymn : variants from MS. Bodl. 163.*

(6) we.

Hatton. *Hymn : variants from Hatton 43.*

(6) nu we seulon herian.

Laud. *Hymn from Laud MS. 243.*

(6) we sceolan herian.

O. 1. ðe mid him. hwæðere. me singan cwað.

2. frūsceaft.

3. ða þas. ða ongan.

4. næfre ne gehyrde (*112^b.*). ⁿþara endebyrd, es ðis.
we

6. nu, sculan herian.

Ca. 1. hī. hwæðerc. me singan cƿ.

2. seal (*sic*). cƿ. frūsceaft ða.

3. ðas 7sware. ða ongan.

4. 7 scyppendes. 7 ða. þara.

6. we sceolan.

Page 344. 7. metodes milite.

- B.** 8. wuldorgodes.   wundra fela.
 9. ord astealde.
 10. bearnum.
 12. þe.   manneyntes.
 14. fyrum.
 15. fram þam.   eall ðæt he.   sang he hyt fæste.
-

- C.** 15. þ ðe he.

15^a begins song (o ?); all but complete.

Bodl. *Hymn : variants from MS. Bodl. 163.*

- (13) tida.   (14) on foldum.
-

Hatton. *Hymn : variants from Hatton 43.*

- (7) metudes myhte. (8) wurc wulder— (o out of u). gehwile.
 (9) ece.   ord astealde.   (10) gesceop ylda bearnū.
 (12) middangearde (omit þa).   (14) on foldum frea
 ælmyhtig.
-

Laud. *Hymn from Laud MS. 243.*

- (7) metudes mihte. (8) wulder—. (9) ece. (10) þa he.
 eorðe bearnū heofon to hrofe þa middangeard. (13) ece.
 (14) fyrum on folden frea ælmihtig halig scyppend.
-

- O.** 7. metodes mihte.   modgeþone.

8. wera wuldfæder.

9. ece dryhten oór,

10. gesceop.   bearnum.. (*originally* bearnunum).

12. ða middongeard moncynnes.

13. ece dryhten.   teo . de (d eras.).

14. folda.,

15. ða.   eall.
-

- Ca.** 7. metodes mihte.

8. wera wuldfæder.   he wuldres gehwæs.

9. ece.   ord.

10. æres gescóp (*sic*).

11. rofe.

13. ece driht æft.

14. firū.

15. ða.   frō þā.   7 eall þ he.

Page 344. 16. on. þam. þ ylce.

- B.** 17. gode wyrðes sanges þær. cóm. morgen.
 18. ðam. se ðe. ealdorman. sæde. gyfe.
 19. onfangen hæfde. hyne. abbodessan. lyre þ.
 20. eyðde 7 sæde. het. gesannian. gelære (*p. 323*) destan
meunn.
 21. andwyrdom (*sic*). swefen. þ.
 22. þte.
 23. hwanone þ cymen.
 24. þ. fram driltnē heofonlic gyfu forgyfen.

- C.** 16. Ond. moni .. ord. þ ylce. wyrþes sanges to-
geþeode.
 18. tungerefan se þe. sæde. hwelece gyfe.
 19. Ond. abbodissan. hire þ cyðde.
 20. sæde þa het heo (heo ?).
 21. þa ..... as Ond. ondweardum. secgean þ swefen .....
ð singan þte.
 23. hwon.on (*i gone*) þ. hī callum gesæd.
 24. w.s (*i gone*) þ. fram. seolfū . eofonlíc geofu.

- O.** 16. mo,ig. ⁿ ylce.
 17. gode wyrþes. togeþeod, ^de. marne.
 18. þam tungerefan se þe, is. ^hsæde . (*i eras.*). gyfe.
 19. abbudyssan. hire þæt.
 20. ða het. þa gelærdestan.
 21. hī andweardum (*ist d on eras., a in ea out of o, um on eras.*).
 22. þætte.
 23. hī.
 24. dryhtne. gyfo forgyfen ða.

- Ca.** 16. on. þam wordū. þ ylce.
 17. góde wýrðes. (*p. 141*) ða cóm. margenne.
 18. þā. se ðe. 7 hī sæde.
 19. ðære. lædde. hire þ cydde.
 20. ða het.
 21. ða. hī andweardū. þ swefen. þ.
 22. þte.
 23. þ. ða. hī callū gesewen.
 24. þ hī. frō. sylfū.

Page 344. 25. hi. sædon. godes spell.

B. 26. bebudan. gyf. mihte þ. leoðsanges þ.

27. þa. onfangenne ða. hám.

28. húse. com. morgen.

29. agéaf ⁷ asang.

30. þa ongann. abbodesse clipian ⁷ lufian. gyfe on.

31. þam menn. manode. þ. woruldhád.

32. forlete. munucháde. þ. geþafode ⁷.

33. góðum ⁷ heo hine.

34. gesamnunge. het. þ.

C. 25. hy. sædon sū. spel.

26. þ he in sum sunge leoðsongs þ. þa he þa. onfongene.

27. hā.

28. Ond com. morgen Ond.

29. asong. þ.

30. þa ongan sio abbodisse. lufian.

31. mæn Ond hio. þ. weoroldhad forlete.

32. Ond munuchade. þ. hio.

33. þ.

34. Ond het. þ.

O. 25. lie. spel.

26. gif, ^he mihte þæt he hī (hī on eras.) sum sunge ⁷ leoðsongs þæt gehwyrfde (wyrfde on eras.).

27. (113^a) ða he þa. onfangene.

28. com. morgen.

29. asong.

30. abbudysse clyp, ^pan (i eras.). lufian. gyfe.

31. monode. weoroldhad forlete.

32. munuchade. ⁷.

33. mynter (sic).

34. þeowa (o on eras.). het.

Ca. 25. hi hī. spel.

26. hī ða. mihte þ he hī sum asunge ⁷ leoðsanges þ.

27. onfangenne. hā.

28. cóm. morgen. ðy.

29. hī asong. þ hī.

30. lufian.

31. ða monede. þ he weoruldhád forlæte.

32. munuchade. þ well þafode ⁷.

33. þ. góðū.

34. ðara. het. þ.

- Page 346. 1. halegan. 7. ealle þa þe. geherenesse.
B. 2. mihte. him. cláne (*p. 324*) nýten.
 3. oðercende in þæt swetteste leoð gefremede. Ác his sang.
 4. wynsume to gehyrenne þte þa sylfan larewas.
 5. æfter his. writon. leornedon sang hé.
 6. be. mannynnes 7 ge eall þ.
 7. þ. áryste moises bóc 7 eft be utgange þæs gehátlandes.
 8. be oðrum manegum.
 9. halegan. 7 be. mennischisse.

- C.** 1. gehernesse.
 2. Ond. swa swa.....neten.
 3. þ. gehwy....Ond.
 4. wyn.. mu.....renne þte þa seolfan his.
 5. æt his.....(15^a ends; 15^b begins leornodon; all lut complete).
 6. .nd be. ond. þ.
 7. þ is s.. æreste. bóc Ond. be utgonge. f ægipta.
 8. Ond be. gehatlondes. be oþrum monigum spellum.
 9. boc....be.

- O.** 1. stær (tær on eras.). 7 he call. gehernesse.
 2. mihte. gemynegade.
 3. gehw,rfde (y above eras. of e).
 4. wynsum to, hyrenne ðæt þa sylfan his.
 5. writon.
 6. be. ea,. stær (ær on eras.).
 7. moises boc 7 eft be utgonge israela.
 8. egypta 7 be. þæ, gehatlondes. be oðrum monigū.
 9. cano . es (eras. of s) boca 7 be.

- Ca.** 1. 7 he eall ða he in,hernesse (^{g e} *g not usual form*).
 2. mihte. gemynegode. nyten oðercende.
 3. þ. gehwyrfde.
 4. wynsume. þ ða sylfan his.
 5. writon 7 leornodan.
 6. be. eall þ stær.
 7. þ. boc. bi utgonge.
 8. egypta lande. be. gehátlandes. be. monigū spellū.
 9. bóc 7 be.

Page 346. 10. be. be. úppastignesse.

B. 11. be. gastes gyfe γ ðara. be.

12. þam ege þæs. be fyrhto þæs tintreganlices wítes.

13. be wæstmnesse. þæs heofonlican. manig.

14. γ swylce. manig. þam.

15. fremsumnesse. on. ðam.

16. gymde þ. menn átuge fram. mánðædū.

17. aweahste. forþam he se mann.

18. swiðe. regollicum þeodscipū (p. 325).

19. γ wiþ þam þe hi on.

C. 10. Ond be. þrowunge .... astignesse.

11. Ond be. c . . . Ond. Ond eft be þæm ege þæs . . . dan.

12. Ond be fyrhto. tinterlican wites Ond be.

13. heofonlican rices hu monig leoþ.

14. geworh . . Ond swilce eác oþer. þæm godcundum.

15. fremsumnes . . Ond domū. þæm.

16. gëde þ. mandæda Ond.

17. forþon he ond regollicum (*interlined* se mon swiþe æfest only).

19. underþeode. Ond wiþ (i gone). þa þe oþre. wæs
welme. ellenwodnesse.

O. 10. be. be his þrowunge (113^b). be. on.

11. bi (*bis = T.*)

12. þam ege. be fyrhto. tintregan wites γ be.

13. heofonlican. leoþ geweorhte γ swylce.

14. oþer. þam godcundan.

15. domū. on. þam.

16. gymde þ (y on eras.). frā.

17. geornfullnesse.

18. swiðe. regollicum þeodscypum.

19. γ . ðam. on oþre. wylme (y on eras.).

Ca. 10. be his ȝrowunge. be his uppastignesse on.

11. big. þæra. lare. big þam ege ðæs.

12. be fyrhto.

13. wítes γ be. heofonlican.

14. γ swylce eác. þā godcundū fremsumnessū γ dómū.

15. on eallū þā.

16. gymde þ he mén. frā. mánðædū.

17. awéhste. forðon.

18. swyðe. reogollicū þeodscipū eadmodlice.

19. and. þā. on. dón.

- Page 346. 20. wylme ellenwodnesse. 7 he forþam fægerne.
- B.**
- 21. énde hæfde þa he his lif geendode.
  - 22. forþon þære. gewitnesse.
  - 23. feowertyne dagum. ðæt. licumliere úntrumnesse.
  - 24. ðricced. hefigad hwæþere. þan. þ.
  - 25. tid mihte sprecan 7 gangan þa. on.
  - 26. úntrumra manna. on þam. þ hi. úntruman.
  - 27. forþfore. wæron þ hi þa þider inn læddon 7 him þær.
  - 28. aetsamne þenodon. þen. æfen. nihte.
  - 29. worulde gewát þ. on þam.
-
- C.**
- 20. forþon fægere ende.
  - 22. þa þære. nealecte. gewitnesse.
  - 23. feowertyne dagum. þ. licumliere.
  - 24. hefigad hwæþere. þ.
  - 25. miht . . . sprecan.
  - 26. monna (? *only tops left*). þ hy.
  - 27. . . . æt. inlædan. Ond . . . . . somne.
  - 28. af . . . . . te.
  - 29. óf. þ he In (?) . . . . . stowe gegeار Wade þ h . gerestan meah . (15^b ends).
-
- O.**
- 20. ellenwodnesse onþerned 7 he forþon fægere ende.
  - 22. þære. nealecte. gewit,^enesse.
  - 23. feowertyne dagum. licumliere.
  - 24. hefigad hwæþere. þ.
  - 25. mihte. gangan. on.
  - 26. manna. on þam hyra þeaw. (*eras. of a*). þ hi. untruman.
  - 27. þa þe. inlædan sceoldan.
  - 28. þenian. (114^a) þen. (g *eras.*). nihte.
  - 29. þ, he (*cross eras.*). gangende. on þam hu,^{se}. gege-ar Wade þ.
-
- Ca.**
- 20. wylme mycelre ellenwódnesse. 7. fægere ende. líf.
  - 21. geendode.
  - 22. (p. 142) forðon þa ðe þære tide nealæhte.
  - 23. feowertynum. ær þ. licomliere untrūnesse.
  - 24. hefigad hwæðere. þ.
  - 25. tid mihte. gangan. on.
  - 26. untrūra manna. on ða hyra. þ hi ða untruman.
  - 27. inlædan sceoldan 7 hī ðær.
  - 28. ðenigean. þeng. áfenne. nihte.
  - 29. gangende. þ he hī on þā huse. stowe.

- Page 346. 30. þ he hine. mihte ða. þen. hwan.
B. 31. þæs. þ. forðfore þa gyt swa neah ne wære.
 32. hwæðere swa he hine bæd ȝ het. And mid þi þe he þa on reste.
 33. móde sum þing atgædere mid him sprecende wæs þe þær.
     a. wæron.
-

- O.** 30. restan mihte. wun . de (*eras. of e ?*). þeng.
 31. þæs. þ his forðfore. swa (*on eras.*) neh (e *out of i*)
     ne (*n on eras.*) wære.
 32. hwæþere. cƿ ȝ bebead ȝ. þa.
 33. reste (*2nd e on eras.*). gefende. sum,. atgædere
     mid him.
-

- Ca.** 30. þ he restan mihte. wundrade. þeng. hwón.
 31. þæs. forðon. ȝuhte þ. forðfore.
 32. hwæðere. cƿ ȝ bebéad ȝ. ȝy he þa.
 33. resten. atgædere mid hī sprecende.
 34. ȝe. ða.
-

- Page 348. 1. niht þ. (*p. 326*) fregn hwæþer hi. inne mid him hæfdon.
B. 2. andswaredon hí. þe.
 3. þin forðfor nis swa neah nu. rotlice tó ús.
 4. þa cƿæð. beraþ me hwæþere þ husl tó.
 5. hit on handa. hi. smylt.
 6. mode bútan ælcum incan bliþe to him wæron þa andswaredon.
-

- O.** 1. niht þ. hwæþer hi. , inne. ȝa ȝswarodo,
     (*last o on eras.*) hie and.
 2. hwile. þe.
 3. forðfore. neh (e *out of i*).
 4. me hwæþere husl.
 5. handa. fræng. hi. smylte.
 6. butan eallum. ȝswarodon hi.
-

- Ca.** 1. niht þ. hi. husel þærinne.
 2. ȝswaredon hi.
 3. forðfore. ȝu.
 4. cƿ. hwæðere husel tó ȝa.
 5. hit on handa. hwæþer hi. smylte mód.
 6. butan eallū. hī. ȝswaredon hi.

- Page 348. 7. hi. cwaédon þ hi nænie. hym nyston. hi.
B. 8. him bliðe mode. 7 hi georne hine bádon.
 9. þ. eallū. andswarode.
 10. broðor þa leofan. swiþe bliðmód tó.
 11. 7 eallum. mannum 7 he swa hine.
 12. þære hefonlican wægnyste. hym. ingang gegearrowode.
 13. tide hit wäre þte.
 14. árisan sceoldon. uhtsang.
 15. andswarodon hí 7 cwaédon nis. feorr to þam ða cwæð he utor.
 16. tide gebidan. þa hine gebæd. gesenode.
 17. (p. 327) róde tacne 7.
 18. fáec slep. líf geendode.

- C. S.** 14. folc ræran.
 15. hit feor to.

- O.** 7. þ hi. wistan ac hi.
 8. hi.
 9. þ. zswarode. c̄w.
 10. mine broþro þa. blið . mod . (e twice eras.).
 11. eallū. 7 he swa.
 12. hefonlican wegreste. oþres. ingang gearwade ða.
 13. (114^b) hu neh (e on eras.). þte. broþor.
 14. sceoldon. godes folc lærان. uhtsang singan 7swearodon hi.
 15. tela utan. 7 hine (in margin).
 16. gesenade (1 eras.).
 17. 7. b̄lstre.
 18. medmycel. onslæpte. stillnesse.

- Ca.** 7. þ. hī. hi hī ealle swyðe.
 8. hi.
 9. þ he hī eallū. ða 7swared. c̄w.
 10. broðru leofon. swyðe bliðe mode.
 11. eallū. mannū 7 he. trymmende.
 12. ðy hefonlicū wægnreste. 7 hī. ingang.
 13. ða. ðære tide. þte ða broðru.
 14. sceolden. godes folc lærان. uhtsang. ða 7swaredon hi.
 feor
 15. lang to ðon. tela utan.
 16. well. tide bídan. hī. him gesenade.
 17. róde. 7. ðam.
 18. medmycel fáec onslæpte. geendode 7.

- Page 348. 19. And. þ he swa heahhluttrum mode 7 bilewitum.
- B.**
- 20. þeowode þ. swilce.
  - 21. smyltum. of middangarde gewat 7 to.
  - 22. becóm 7. ðe. manig. on.
  - 23. þa swylce. ytemystan. on.
  - 24. herunge. sylfne senigende. on his handa bebeodlende
(last d out of n).
  - 25. 7 eac swylce þ. gesewen þ. wæs.
  - 26. gewiss his silfes (*out of lifes*). forðföre. þam þe. nú.
gehyrdon.
  - 27. þyssum (*very large þ, not ornate*). þ. þe mon nemnæð
colundes burh.
  - 28. gemyngodon ðurh úngemæne. fýre.
  - 29. 7 þæt hwæðere æpelice ongytan mihton. þa ðe þ cuðon þ þ.
  - 30. gelamp. for yfele (p. 328) þara.
  - 31. 7 on þæræa swiðust. þær ealdormenn wæron.
-
- O.**
- 19. 7. þte. he hlutre. bylewite.
  - 20. willsumnesse dryhtne þeowde þ (last w on eras.).
  - 21. gesyhðe becom.
  - 22. 7. on.
  - 23. þa swylce. ytemestan. on.
  - 24. her,nesse. sylfne seniende. gast 7 his.
  - 25. swylce þæt is gesægd (*all on eras.*) þ.
  - 26. sylfes. þā.
  - 27. þys sum (*ys on eras.*). þæt nunmynster. þ. nemnæð coludes
burhg. gemyngedon. ungymenne. fyres lige (*s squeezed
in, i out of e*).
  - 29. þ hwæðere æpelice ongyton mihto (a in aþ out of æ, y on eras.).
þ cuþon þ ðæt.
  - 31. on. byrig 7 in þara. þær ealdormen wæron (115^a).
-
- Ca.**
- 19. þte. he, luttre. bylehwhite.
  - 20. willsumnesse. þeowde þ.
  - 21. gesyhðe becóm.
  - 22. túnge. wórd on.
  - 23. swylce. ytemeston. on.
  - 24. herenesse. sylfne seniende. gást 7 his handa.
  - 25. swylce þ is gesægd þ.
  - 26. sylfes. þam ðe.
  - 27. Ðyssū tídū þ nunmynster þ. coludes burhg.
  - 28. gemynegodan. ungymenne. fyres lige.
  - 29. þ hwæðere (p. 143) eaðelice ongyton mihton ealle þe þ.
  - 30. þ þ gelamp. wéan.
  - 31. ðær on. byrig 7 in þæra swyðost ðe ðær ealdormen wæron.

- Page 350. 1. hwæðere wana wæs. manung. þære.
E. 2. þ hi. synn witnode. 7 þurh wopas 7.
 3. gebeda 7 þ hi yrre fram him awurpon þæs. on.
 4. andlicnesse nine uit warona.
 5. on þam. þeode adammanus wæs haten.
 6. lifde he his lif on. forhæfednesse in halegum.
 7. willsumlice. þ.
 8. swæsendo buton þi.
 9. wicdæge 7. niht. on.
 10. astód. awunode. þearlwisnes.
 11. nyde becóm. hys. forðgangendre.
 12. þ he þ nyd. gewunan. þa gelamp. on hys giogoðhade þ.
 13. mändæde. scyld to þa to.

- O.** 1. hwæþere wona wæs. þære.
 2. þ hi. fæsten, 7 þurh wopas 7.
 3. yrre fram. on þa glicnesse . nini . uitwarona (*before n stroke eras. ; 2nd i out of u by eras. of stroke ; u on eras. ; a after w out of æ*).
 5. on þam.
 6. lif on. forhæfdnesse.
 7. on. willsumlice. þ.
 8. swésende þeah butan. dryhtenlican.
 9. wicdæge 7. onwalhge nihte. on.
 10. astód 7 awunade. þearlwisnes. hea,dan (*ead on eras.*).
 11. nyde becom fore. forðgangendre.
 12. þ he þ nyd on. on his giogaðhade þ (*io small and squeezed, rudely out of y ?*).
 13. mandæde.

- Ca.** 1. hī hwæðere wona wæs. ðære.
 2. þ hi. synna. ðurh.
 3. 7 ðurh gebédo. yrre frā hī. on ða gelicnesse niniuén warena.
 5. on þā. wér. sceotta ðeode. adamnan' háten.
 6. man his líf on mycelre forhæfdnesse.
 7. on halgū gebedū. swyðe willsumlice. þ.
 8. þeah butan ðy drihtenlican. ðy.
 9. wicdæge 7.
 10. onwalhge nihte. on halgū gebedū astód. awunode.
 11. nyde becóm. bóte. forðgangendre tíde þ.
 12. þ nyd on gewunon. hī on his geoguðhade þ.
 13. mändæde.

Page 350. 14. onscunode. he hi hefiglice γ him (p. 329).

- B.** 15. þ. stranglice gewithnod. fram þam.
 16. for þam he.
 17. wende þ him þanan hælo. ætywde beon sceolde andette
     ða him his scylda.
 18. mihte. befleon ðæt towearde yrre.
 19. þa hys scylda.
 20. behofaþ miceles. forþam. swiðe.
 21. swa þu mæge (a *in swa out of i.*) ætfeolh. ðinum
     fæstenum. sealmsangum.
 22. gebedum þu sie cumen beforan drihtnes ánsine on andetnesse.
 23. geearnige. gemétan γ . þóne ðe þæt sár nam.
 24. hefegode. gewitnesse γ he willnade þ hraðe onlysed.
 25. fram þam miclum bendum.

C. S. 14. onscunade hie ða hefiglice.

- O.** 14. onscunade he hi . . . (*2 eras.*) hefelice.
 15. þ. stranglice. fram þam.
 16. fram þam he . . . (*2 eras.*) wende þ.
 17. hælo. ætywed. mihte andette (*last word in margin.*).
 18. þ. geþeah,. mihte.
 19. fram þam. (115^b) yrre þa he þa.
 20. swiðe.
 21. mæge ætfeolh (*eol on eras.*). þinum fæstenum. sealmsangū.
     gebedum þ.
 22. sie. dryhtnes onsyn,. andetnesse.
 23. γ . þone þe þ unmête sar nam (*out of mon.*).
 24. hefegade. gewitnesse. willnade þ.
 25. onlysed. fram. ínlicum bendum.

- Ca.** 14. ða onscunode he hi hefelice γ hī ondréd þ.
 15. ðære stranglice witnat (*sic*). frā þā þearlwisan.
 16. sumū. frā þam.
 17. wende þ hī hælo. ætywed. mihte andette hī.
 18. bæd þ. hī geðeaht. mihte.
 19. frā þā. yrre ða he þa. Ða cƿ.
 20. mycel. mycles lacedomes. forðon. swyðe.
 21. þu mæge ætfeolh ðu sealmsangū γ gebedū þ ðu.
 22. andetnesse.
 23. geearnige. ðe milde beon γ eac gemétan γ . þa ðone
     þe þ unmête.
 24. nám γ hefig his. gewitnesse. willnade þ.
 25. hraþe onlysed. frā þam ínlicū. ðe.

- Page 350.** 26. mid gehefegad. þa cwæþ. yldéo.
B. 27. hál. lichaman. þu me onsetst.
 28. þ. (eras. of a). ic hal sy drihtnes (p. 330). eall. þ.
 29. onbere þeah þu me. on.
 30. standan. ðe. scyle. wucan butan andlyfene lichaman.
 32. oððe þrydæglie.
 33. do þ cwæþ. oð þ.
 34. tide fæce. þe cume. ætywe. ðu.

- C. S.** 26. mid *deest* (*before hefigod*).

- O.** 26. hefigad. cēw. giungre (giu ends, un begins a line).
 27. on. lichaman. þu me onsetest.
 28. þ. halsie on þam dryhtnes. eall ic þ æþelice (a
of æ eras., i on eras.).
 29. þeah þu me. on.
 30. standan. scyle. wucan.
 31. cēw. þ is þ. wucan butan ȝlysene lichaman awunie.
 32. twa dæglie. oððe þreodæglie is.
 33. healdanne. cēw he . þ (i eras.).
 34. tide fæce to þe cume. fullicur ætywde.

- Ca.** 26. mid gehefegad. cēw. þā. gungre.
 27. hál on minū. þu. ónsettest.
 28. þ. on þam. dæge þ ic eall þ eaðelice.
 29. ðu me hâte. on.
 30. standan. ðe. scyle. wucan. þ.
 31. dō cēw. mycel þ is þ ðu. wucan ȝlyfne lichoman awunie.
 32. twa dæglie. oððe þreodæglie is.
 33. cēw he ȝ þ ic eft æft tide fæce to þe cume ȝ ðe. ætywe hwæt ðu.

- Page 352.** 1. hu (h *out of* þ). wunian.

- B.** 2. fram. ȝ gelamp þ he for sumum intingan gewát.
 3. ealand þanon. cóm.
 4. he na eft to. cwyde ȝ wæs hwæðere.

- O.** 1. sceole. sceole.
 2. fram. gelamp. sumum intingan (116^a).
     hibernia
 3. on,. ealande þanon. com ne he ma eft.
 4. gecwyde (y on eras.). hwæþere gemyndig.

- Ca.** 1. dón. sceole ða.
 2. frā hī ða gelamp. þ.
 3. gewát on. ealonde þanon. cóm.
 4. ma eft. hī. æft. (p. 146) wæs he hwæðere gemyndi.

- Page 352. 5. gemyndig heora cwydes γ lis bebodes γ . gehatis (*sic*) γ .
B. 6. tearum. γ on halegū wæccum γ on. forhæfednesse
 drihtnes þeowettes.
 7. þ. þeah.
 8. ðy drihtenlican. swa ic ær beforan cwæð.
 9. awúnode. þa.
 10. gewitán. hibernia. forðferedne.
 11. ðære tíde (*p. 331*) þ gemyngode. forhæfednesse.
 12. gelæste. þ. þæs godecundan lufan lustfulligende (*rest wanting*).
 14. écum. forðgelæste.
 15. þi he þa langre tíde þ forðhecold þa gelamp.
 16. fram þam. sumū. fyrr gangende.
 17. ðara gebroþra. ða hi.
 18. hi. háme.

- O.** 5. γ . γ he on hreowum tearum γ on.
 6. wæccum γ on mycelre forhæfnesse dryhtne.
 7. þeo . de (*d eras.*). $\ddot{\text{p}}$. swáesendo þeh.
 8. dryhtenlican. wicdæge swa ic f. rc.
 9. oþrum. þa.
 10. on hibernia. forðferedne.
 11. symble. þ gemyn . gade (*d eras.*).
 12. þ.
 15. ðy. lang,e. gelamp.
 16. þ. fram þam. þingum feor gangende.
 17. broþra. γ hine mid. hi.
 18. hwurfan hi. hame.

- Ca.** 5. γ eac. γ he on hreowū.
 6. on halgū wæccan γ on mycelre forhæfednesse.
 7. þeowade. $\ddot{\text{p}}$. gehreorde. ðeah þonū.
 8. ðy drihtenlican. wicdæge swa ic.
 9. oþrum dagū. awunode.
 10. on hibernia γ ðær forðferendne.
 11. ðære tíde þ gemynegode gemett ðære forhæfednesse.
 12. þ. ðæs.
 13. onbryrded wæs swa he eac eft. ðære.
 14. lustfulligende. þā ecū medū.
 15. ðy he þ ða langre tíde. gelamp.
 16. þ. frā þā. sumū ðīngū feor gangendc.
 17. án. geféra. hine mid. hi.
 18. geféredne. hi. háme.

Page 352. 19. þy þe hi. þam. genealæcton. hi gesawon. getimbro.

B. 20. areht 7 áhafene beon. mann semnunga. ongann.

21. ða únrotnesse. mid his tearum 7 mid his andwlitan.

22. gecyðde þa þ his.

23. acsode. forhwam.

24. cwæþ. ealle. getimbro þe þu. gesihst.

25. gesceawast. þa mættran þæt is neah þ hi calle.

26. fornymeð. on acsan gehweor (*p. 332*) fað. broþor þ gehyrde.

27. hi. eodan. cyðde he him eallum 7 þære (e *in* cyðde *out of a or æ*).

28. meder þæs hiredes seo wæs.

29. gewyrhton gedrefed be swylecum wítedome wæs.

30. gehet. tó hyre ðone. mann gelædan 7 hine geornlice frægn.

31. acsode hwænne he þa. cuþe. ongeate þa cwæþ.

O. 19. hi. þam. nealæcton. hi gesawon. getimbro (116^b).

20. ahafen. man. ongan heardlice 7 biterlice.

22. 7wlitan tacnunge yppan 7. þa þ þa his.

23. fræng. acsade (ac *on eras.*).

24. gebærde cŵ. getimbro þe þu. gesyxst.

25. þa mættran néh. þ hi eall.

26. fornimeð 7 on axsan (ax *on eras.*) gehwirfeð. broþor þ.

27. þæs þæ (a of æ *eras.*) hie on þ. sæde.

28. gesomnunge. abbuddissan.

29. gewyrhtū. be swilcum.

30. gehet. hyre þone. man.

31. fræng 7 acsade hwon,. þa. cuþe (e *on eras.*) 7 ongeate.

Ca. 19. hi ða þā. nealæctan 7 hi gesawon ða getimbro.

20. areht 7 abafen ða.

21. heardlice 7 bitterlice wépan. ða.

22. 7wlitan. yppan 7 cydde. ða þ ða his geféra.

23. ongéat. acsade. hī wáre.

24. gebærde cŵ. eall. getimbro ðe ðu hér gesyxst.

25. mættran. þ hi eall fýr fornimeð 7 on axsan gehwyrfeð.

26. þ gehyrde.

27. ðæs þe hi on þ. cydde. sæde.

28. ðære gesomnunge 7 abbudissan.

29. ða. gewyrhtū swyðe. be swylcū wítedome.

30. gehét. mann.

31. acsade hwanon. cuðe 7 ongéate cŵ.

Page 354. 1. niht abisgod. wæccum. sealmsange 7 gebedum.

- B.** 2. sæmnunga. ætstandan. man.
 3. úncuðes andwlitan. andweardnesse. me. cwæþ.
 ondrædde 7.
 4. cuðre. dydest.
 5. cwæþ. þ þu.
 6. on þysse tíde nihtlicre. nales ðe.
 7. forgyfan ac. woldest wæccum. þa cwæþ ic þæt me þæs
 wäre micel þearf þ.
 8. halwendum wæccum.
 9. drihten herian þa cwæð he se ðe me wið spræc.
 10. sægst æghwæðer (p. 333) ge þe þearf ys ge oðrum manegum þ
 hi heora.
 11. myd godum.
 12. alysan 7 hi þonne ablinnan fram gewinnum hwillwendlicra.

- O.** 1. ungeára. niht abysegad. wæccū. sealmsange.
 2. semninga. ætstandan.
 3. 7wlitan þa. 7weardnesse.
 4. me. þ. 7.
 5. cuðre. þu.
 6. cƿ he þ þu on þysse. nihtlicre stillnesse. þé.
 7. forgeaf, ac. woldest wæccum (*æcc on eras. of 4 or 5*) 7
 gebedum. ætfeolan 7 for þinum gedwolum (*rest wanting*;
 þ on eras. of m ?).
 9. synnū (117^a). dryhtne be,sia, (e and a on eras.) cƿ.
 10. þe. þu. cƿ.
 11. æghwæfer. þæs. monigum. hi heora synne.
 12. godum. alyse. hi blinnen (*nen on eras.*) fram gewinnum
 hwilendlicra.

- Ca.** 1. niht abysgod. wæccū. sealmsange.
 2. gebedū ða. semninga. ætstandan. mannan.
 3. 7wlitan. swyðe for his 7weardnesse afyrhted.
 4. me 7 cƿ þ. ondrede 7.
 5. he cuðre stæfne. þu.
 6. cƿ he þ ðu on þisse. nihtlicre stillnesse. ðe.
 7. forgéafe ac má woldest wæccan 7 gebedū ætfeolan 7 for ðinū
 gedwolum (*as in O.*).
 9. synnū. driht bénstan cƿ ic to ðā þe mid me.
 10. þu. cƿ.
 11. ðearf. monigū þ hi heora.
 12. godū weorcū alysan. þonī hi blinnen frā gewinnū hwilend-
 licra ðinga.

- Page 354.** 13. þ hi þonne. for willunge þara. goda.
B. 14. gewinne ac þis hwære feawa doð. eall. þurh ende-
byrdnesse (*dot under r*). hus.
15. buton. ymb þinre sawle.
17. abysgodne. ac ealle we wæpnedmen. wimmen
hefegum.
18. slæpe swundon oððe. 7 þa hús þa ðe.
19. biddende. leornigenne. þa. nū.
20. gehwyrfed ofermettas 7 druncenesse scylda.
21. swylce. þa. þa ðe. gehalgode forhogodre.
22. áre heora anddetnesse 7 hi æmettan habbaþ þ hi smale hrægl
wefað. þam hi hi sylfe.
-
- O.** 13. þ hi þonne. ⁿgewillunge þara ecra goda. freo . licor
(*i eras.*) winne,
14. ac þis hwæpere. ⁿana doð. þ. eall.
15. þurh endebyrdnesse geo . ferde (*o on eras., then i eras.*). hus
7 bed.
16. nu (*u on eras.*) butan. ^tgemet,e.
17. abysegad. ac ealle. ndwæpnedmen ge wifmen oððe.
18. sw,ndon (*w on eras.*). wacedon (*a out of æ*) 7 þa hus þa
þe on.
19. leornianne. þa. on hus gehwyrfed oferæta.
20. drun . cennesse (*i eras.*) 7 leassp, llunge. ^eøberra unalyfed-
licra. 7 swylce þa. þa þæ (*a of æ eras.*) gode gehalgade.
22. forhogodre. heora 7 detnesse . swa (*i eras.*) oft swa swa
hi æmtam (*ta on eras.*).
23. þ hi smalo hrægl wefað 7 wyrceað (*a in al out of æ*). ⁱþam
hie oððe hie sylfe frætw,að on.
-
- Ca.** 13. þ hi þonñ for gewillunge þara ecra goda (*p. 145*) þy freolicor
winnen ac þis hwæðere.
14. ana doð. þ. eall.
15. þurh endebyrdnesse.
16. eallū nu butan.
17. abysegod. ac ealle. wæpnedmenn ge wifmenn oððe
hefige slæpe swundon.
18. synne wácedon 7 þa hus ða þe on.
19. leornigenne. þa. on hus gehwyrfed oferæta.
20. leasspellunga. ^{oðra} unalyfedlicra.
21. 7 swylce. ða þe.
22. forhogedre. heora 7 detnesse and. swa swa hi.
23. þ hi smalo hrægel wefað 7 wyrceað. þa hi oððe hi sylfe
frætwiað on brýda.

Page 354. 24. frætwiað on. anlicenesse. frecenessa heora stealles.

- B.**
- 25. oððe ut wæpned manna freondscypes (*p. 334*) ceapigaþ. be.
  - 26. gewyrhtum þysse. hyre eardigendum. heofonum.
  - 27. grimsigendum lègum. gegeawod þa. heo seo
abbodesse. him (*out of þam*).
  - 28. forhwan. woldest þu. hraþe þa. dygolnesse me cyþan.
  - 29. andswarode. ondréd. arweorðnesse þ.
  - 30. sceoldest. swyþe beon gedrefed 7 afyrhted. 7 hwæðere ða
frofre þu. þ on ðinum dagū ðis wite þisse burge ne becimeð.
  - 32. ðeos gesihð wæs. þa wæs sum fæc þ.
  - 33. bígengan. feawum.

O. 24. on frece . nesse (*1 eras.*) heora stealles oððe.

- 25. freondscypes. forþon be gewyrhtū (*ū on eras.*) þysse.
- 26. hy . ræ (*y on eras., then 1 eras.*). o, heofonū grimsiende
^{heo}
ligum is gegeawāð cƿ, seo abbuddysse.
- 28. woldest þu sona (*117^b*). þa digolnesse me cyþan.
- 29. þa ȝwarode. cƿ. arwyrðnesse þ.
- 30. sceoldest. hwæþere þas.
- 31. þu. þ on þinum. þis wite. of, þas burh.
- 32. þa þeos gesyhð þa. þa wæs . (*1 eras.*) hwylchugu. þ.
- 33. bige,gan. þ. feawum. ongunnan.

Ca. 24. on fræcenesse heora stealles oððe utwæpned monna freondscipes
hī.

- 25. forþon be gewyrhtū þisse.
- 26. heora eardigendū. heofonū grimsiendum lígū.
- 27. gegeawod. cƿ heo seo. hī.
- 28. woldest þu. þa digolnesse.
- 29. þa ȝwarede. cƿ. ondrædde. ðinre arwurðnesse
þ þu sceoldest.
- 30. swyðe gedrefed béoñ 7 ^afyrhted. hwæðere þas.
- 31. þu hafost. ðinū dagū þis. burh.
- 32. ðeos gesyhð þa. þa. hwylchugu fæc þ ða. ðære.
þ is feawū dagū. hī.

Page 356. 1. hi sylfe. mánðæde forlætan 7.

B.

O. 1. hy sylfe. forlætan 7.

Ca. 1. hi sylfe. mánðæda forlætan and.

Page 356.	2. aeft.	abbodessan.	hi.	únsyfernessum.
B.	3. eae.	þi hi.		
	4. sibb.	þa instepe þa hi læst.	þi.	
	5. wite.	worces slegene.	ealle.	þing.
	6. þus geworden.	arweorða mín (p. 335).		eadgyls sæde se on.
	7. mynstre lange tíd lifde (<i>rest wanting</i>).			
	8. þon monige þara.			
	9. þanon gewiton.	Þære burhge tolysnesse.		spell. forþon.
	10. on úre.	menn manedon.	hi gesawon drihtnes.	
	11. egesfull.	he his.	geþeahte.	manna.
	12. tíde urum.	únalyfednessum	synd þeowigende	þy læs.

C. S. 4. hie selest wendon.

O.	2. þære abbuddissan.	hi hwurfun.	unsyfernessum.
	3. 7 eac.	manfullran.	þy hi cwædon.
	4. hie þa instepe þa.	læst.	
	5. wite þæs.	wræces slegene.	^a eall. þing.
	6. þus gewordne.	arwyrþa.	eadgyls sæde.
	7. þa in þæm.	eardode 7 drohtade.	
	8. longre.	þon monige þara.	
	9. þo . non (u eras.) gewiton.	þær .	tolysnesse (y on eras. of e ?) þis.
		forþon.	
	10. on ure bec.	monaden (d defaced) þat hie gesawe .	(w partly eras). ⁿ
	11. on geþehtingum (e in þe on eras.) , monna bearne (118 ^a). ^a ofer		þy.
	12. tiide urum.	unalyfydnessum (a on eras.) syn.	

Ca.	2. aeft þære.	hi.	þā ærran unsyfernessū.
	3. 7 eac mycle mánnfullran.	þy hi.	
	4. sibb.	instepe þa hi læst.	
	5. wíte ðæs.	wræces.	eall.
	6. þus gewordene.	arwurða mín.	eadgyls sæde.
	7. þā.	eardode 7 drohtnade.	ússum.
	8. langre.	ðær.	aeft þon monige þara.
	9. ðonan.	Þære burhge tolysednesse.	spell.
	10. on.	þ. monedan þ hi gesáwon dryhtnes.	
	11. in geðeahtingū.		
	12. læs.	tíde urū líeū unalyfednessū sýn ðeowigende.	

- Page 356. 13. dóm. ondrædan sceolon 7 his.
- B.**
- 14. samnunga us geþreage. us hwilwendlicum yrmþum.
  - 15. wáece oðe (*sic*) to écre. heardlice.
  - 16. gedéme.
  - 17. A (*space*).
  - 18. Þære drihtenlican. geare þa ecgfrið eyning se wæs norð-hymbra eyning.
  - 19. wered (*p. 336*). fyrdē on hibernia. ealand.
  - 20. þære. ladteow. hi. únsceððedan þeode (*the t is a mark only; by corrector?*) symle don. swa þte ne cirkum. ne mynstrum.
  - 22. 7 ða.
  - 23. sylfan landleode. mihton hi hi. 7 wiðcampedon.
  - 24. gecigdon ða. árfæstnesse.
-
- O.**
- 13. læs to godes dome. forhtige, 7 us ondræde, þonne we scylen (*n afterthought*). his semniⁿga yrre usic þreage 7 us oððe hwilendlicum yrmþum.
  - 15. w. ácce (*1 eras.*).
  - 16. gedéme.
  - 17. Ða. fe,wer. hundeahtetig.
  - 18. dryhtenlican. geare þ (þ *eras.*). norþanhymbra.
  - 19. wered. on hibernia. ea. lande (*eras. of 1*).
  - 20. þære. beorht (*eo on eras.*) ladteow. hi.
  - 21. symble angelcynne. holdestan. forhergedon. þ ne.
  - 22. mynstrum (*y on eras.*) seo (*eo on eras.*) herehand (*ist e on eras.*) ne. ne arade 7.
  - 23. seol. fan (*eras. of þ ?*). landleode. mihton hi weredon 7 hī.
  - 24. wiðcompedon. gecigdon. ærfæstnesse.
-
- Ca.**
- 13. læs to godes.
  - 14. forhtigan 7 us ondrædan þonñ. his semniga yrre us ȝreage 7 us oððe hwilendlicū yrmðū.
  - 15. wæcce. gedeman.
  - 17. Ða. aeft.
  - 18. drihtenlican. þ.
  - 19. wered. (*p. 146*) on hibernia. ealonde.
  - 20. þære. ladteow. hi ða unscæððendan.
  - 21. symble angelcynne. holdestan. forhérgodon. þ ne cyricū.
  - 22. herehánd ne sparode nene árode 7.
  - 23. sylfan landleode. swyðe. mihton hi weredon. hi wiðcōpedon.
  - 24. hī fultū cygdon ða gódcundan arfæstnesse.

Page 356. 25. 7 singalum onbenum (*with stroke under on*). lange. þ hi.

- B.**
- 26. 7 þeah ðe ða wyrgewydelan. rice gesittan ne magon.
  - 27. hwæðere. ða. gewyrhtum awyrgede.
  - 28. hi hraðe. wite.
  - 30. forðon he. neahstan gearæ. þíssum. ði þa se eyning
ðe swa ðrystiglice þone here.
  - 31. lædde .(e *out of on by eras. and adding a top to o ; traces of n ferde left*). forherigienne. mægðe, (corrector).

- O.**
- 25. 7 singalum onbenum (on *eras.*) lange. þ hie.
  - 26. 7. wyrigewydole (wyr on *eras.*, also y in cwy). rice. magan.
  - 27. þ þa þe be gewyrhtū wyrgede (yr on *eras.*).
  - 28. þ hi hraþe. dryhtnes wræc. scylde wite þrowaden.
  - 30. þyssum (118^b).
31. gedyrst, lice (yr on *eras.*). for*gi*enne (below r small i; ie in
gie on *eras.*) pehta mægþe.

- Ca.**
- 25. 7 singalū benū lange. þ hi.
  - 26. 7 ðeah ðe wyrigewydole. rice gesittan ne magon.
  - 27. hwæðere. þ ða ðe be gewyrhtū wyrgede.
  - 28. þ hi hraðe. wræc. scylde.
  - 29. ðrowedon.
  - 30. forðon. gēare æft ðyssū.
  - 31. gedyrstelice. pehta.

Page 358. 1. him þæt swiðe hys frynd. swiðost ðære.

- B.**
- 2. eadegan. cuðbrīhtes ^u se ða niwan. bisscope gehalgod.
beforan
  - 3. hwæðere here (p. 337) peohtas 7 ða geliccton hi fleam for (cor-
rector) him.
  - 4. 7 hi betyndon on nearo. úngferedra móra.

- C. S.** 4. an *deest* (before nearo).

- O.**
- 1. þ. frynd (y on *eras.*). eallra swiðost (o *out of e*).
  - 2. cuðberhte. niwan to bysceope.
  - 3. hwæþere. on pyhtas. licettan hi fleam fore him 7.
  - 4. betelldon.

- Ca.**
- 1. hī swyðe þ. frynd. swyðost.
  - 2. ða niwan. gehalgod.
  - 3. ða. hwæþere. on. ða licettan hi fleam beforan hī.
  - 4. betilldon in án nearo. ungeféreredra.

Page 358. 5. 7. weredes ofslagen. feowertigoðan.

- B.**
6. hys yldo 7 ðy fistigoðan (*stroke under tigoðan; corrector*) geare.
7 þy ðrytteoðan.
  7. kalendarum ianuarium. bewered.
  8. hys frynd. þ he þ. ongann. forðon.
  9. ðam. ecbrihte.
  10. þ. scottas naht ne sceððede nene grette þa wæs.
  11. þ. est ðam gehyrde ðe he wilnodon.
  12. fram. acigan.
  13. ðære. ongann. hiht 7 ðæt. angelcynnes.
  14. gewanod. fordam (*rough attempt to cross d.*) land.
  15. þ we angle aér. 7 scottas ða ðe on brytene wæreron. 7 bryttas.
  16. swylce. dæl on. (p. 338) betwyl angelpœode þa ðe mid.

O. 5. 7 he. werodes. feowertygeþan gere his rices (*rest wanting*).
6. þreoteogþan.

7. cƿ.
8. frynd (*y on eras.*). þæt he þ.
9. arwyrþan. ecbyrhte (*final e partly eras.*) þ scottas.
10. sceððende. afuhton.
11. þ. þe. willnedon.
de
12. forwyr, acygean.
13. angelcynnes.
14. forþon. land.
15. þte. 7 scottas. on brytene.
16. 7 brytta. swylce mycel. onfengon þæt (*e of æ eras.*)
betwe,h (etwe *on eras.*).
17. þa þe oððe. ofslogene.

Ca. 5. 7. dæle. werudes ofslægen. feowertygeðan
geare his rices (*as in O.*). ged

6. ðy ðreottagan.
7. iularum. cƿ.
8. frynd hī þ he þ. forðon.
9. no wólde. géare. ðone arwurðan. ecbyrlt þ scottas.
10. sceððende. afuhton. hī.
11. wíte ðære. þ. ða. willnedon.
12. frō. cigean.
13. ðære. angecynnes ríces.
14. gewanod. ðe. land. onfengon þte angle aér
hæfdon 7 scottas.
15. on breotone wæroin 7 bryttas eac swylce.
16. freodom onfengon þa betweoh.
17. ongelðeode oððe.

- Page 358. 18. þeowdome betyhte oððe. lande. 7.
B. 19. árwyrða godes wer. bisscop.
 20. gewát. geferum þe mid him. on ðam. ebbereurnig.
 21. þ. geset on. lande neah þam.
 22. land. toscadeþ. ða. bisscop.
 23. mihte on mynster. freondum oðfæstan. And.
 24. syluum wunenesse on wíc. on ðam.
 25. mynstre þe is nemned. 7. ðær. feawum.
 26. geferum on. sylfum anū.
 27. manegum bryce manigra geara lifde. þar eac forðferde.
 28. on scē petres cyrican.
 29. gerysenre áre. hades. ylcan.

- C.** 19. 16a begins : parts gone, but complete after 28 scē petres except
a few letters. hiora bisceop.
 21. hwæþere.
 22. peh.. lond tosceadeþ. Ond.
 24. oft.
 25. þ. Ond he þær eác swilce forðferde (*rest wanting = O. Ca.*).
 29. þas.. can.

- O.** 18. (119^a) þeowdome. oððe. pyhta lande. flugan 7.
 19. þe. bysceop.
 20. geferū þa þe. on þam. æbbereurnig þ.
 21. on engla lande. hwæþere. þam sæ.
 22. land 7 pehta tosceadeð. bysceop.
 23. mihte. 7.
 24. sylfum wununesse. wic. on þam.
 25. þ i,gecy,d streonesheall 7. mid to he þær omitted.
 28. swylce. on cyricean.
 29. bebyriged. ylcan. abbudysse on þa.

- Ca.** 18. þeowdome. oððe. pehta lande. 7.
 19. arwurða. man trūwine. biscep.
 20. gewát onweg. geférū. on ðā. æbbereurnig þ.
 21. on. lande. hwæðere. þā. ðe.
 22. land 7 pehta land tosceadeð. þ.
 23. mihte. freondū befæstende 7.
 24. hī sylfū. gecéas on þā.
 25. þ. gecyged. mid to he þær omitted.
 28. swylce. on cyricean. æft.
 29. áre. bebyriged. ylean.

Page 358. 30. abbodesse on þa tid (*p. 339*). aelfflæd.

- B.**
- 31. hyre. gemyngodon ac þa.
  - 32. bisscop ðyder. micelne fultom. somod hyre.
  - 33. willsume. on. æfter.
-

C. 30. abbodisse in þa. fēne.

- 31. medder (*sic*). b. foran gemyndgodan ac þa.
  - 32. ae þa. bisceop. fultum. Ond somod.
  - 33. sio. þa. aldfrið æfter.
-

O. 30. aelfflæd.

- 31. mede,. gemyngedon (*do scratched*) ac þa.
  - 32. bysceop. micelne fultum. somod hyre.
  - 33. willsume. on. þa. æfter.
-

Ca. 30. abbodesse on þa tíd seo (*p. 147*).

- 31. befrān gemynegodan ac þa se b̄ ðyder cōm micelre.
  - 32. geréces. somod. frófre.
  - 33. willsume. on hī.
-

Page 360. 1. mann. gelærdesta. on gewritum.

- B.**
- 2. säd þ. ðæs.
  - 3. tōworpenan steall. binnan nerewū gemærum.
  - 4. geedniwode.
-

C. 1. ecgfriþe. rice. mon. gelærdesta. gewritum.

- 2. þ. broþor. osweoes. Ond.
  - 3. þone toworpenan. þeah hit.
  - 4. æþellice.
-

O. 1. rice. mon. gelærdesta. gewritum.

- 2. säd þ his broðor. oswies.
  - 3. þone toworpenan steal (*ea on eras.*). þeah,^b e hit. nearwū.
  - 4. æþel,ice geedniwade.
-

Ca. 1. rice. mon. gelærædesta. gewritū.

- 2. säd þ his broðor. oswies. ðæs.
- 3. þone toworpenan stál. ríces. binnon nearwū ge-
mærū æðellice geedniwode.

Page 360. 5. þa þis ymb. fif. hundeahatig.

- B.**
6. fram þære drihtenlican. þ hlothere.
  7. þis deaðlice. se æfter eegbrihte.
  8. se eahta winter. ða. rice. þ.
  9. on suðseaxena. ða.
  10. ecbrihites. gesamnode And. þam.
  11. lac(*p. 340*)node. ða æfer. ^tylea.
  12. geár þ. þ rice sumre tíde fæc teonde.
  13. fremde. towurpon oð þæt.
  14. þ. eegbrihites. on.

C. 5. þa þ ymb. Ond fif ⁷ hundeahatig.

6. frō þære drihtenlican. þ. cantwarena.
7. þis. lif geendade Ond. se æfter eegbryhte.
8. breþer. · VIII · winter rixsade. rice ^a ⁷ þ.
9. winter. gewunad. suðseaxna.
10. eegbrihites. Ond þa (^{16^a} ends; ^{16^b} gone in parts at beginning, is complete from 14 þ wæs).
11. mon.
12. þa he þa. þ rice sumu.
13. forluran ⁷. owurpan .. þ hiora.
14. wih .. ed þ wæs eegbrehtes.

O. 5. þa þ ymb (*þ imperfectly eras.*). fif. hundeahatig (^{119^b}).

6. fram þære drihtenlican. hloðhere.
7. þis. lif geendade. se æfter.
8. breþer .. eahta (se eras.) winter. þa. rice.
9. twelf. gewunad on suðseaxena gefeohte þe wið.
10. 7. betwyl þon.
11. mon lænade (e of æ eras.). ylea. ofer.
12. rice. þa he þa. þæt rice sum.
13. tide tweogende. fremþe forluran ⁷ towurpan oððæt.
14. eegbyrhtes. on.

Ca. 5. ðy geare ymb. fif. hundeahatig.

6. frā. drihtenlican. þ hloðhere.
7. þis. lif. se æft.
8. breðer eahta. ða. rice ⁷ þ.
9. wint. on suðseaxna. gefeohte þæ wið.
10. gesomnode ⁷ ða betwyl þon ðe.
11. mon lacnode. hī. ylea.
12. half géar. hæfde ⁷ he ða forðferde ðæt rice ða.
13. fæc. tweogende. fremðe forluran. towurpon oððæt.
14. þ. ecbryhites. on rice gestrangod ⁷.

- Page 360.** 15. gestrangod. And. ætgædere ge mid ærestnesse.
B. 16. geornfullnesse. utlicre heregunge.
 19. begins A (*space for þ, which is traced with dry point and original*). þe ecgfrīð.
 20. þ mon þene halegan. arweordan euðbriht. bisceope.
 21. cyrican. éa. wæs on medmiclum.
 22. ealande þ. farene. ancorlif. on.
 23. micelre forhæfednesse. 7. þ igland fram.
 24. ylcan. feorr út. garsecge geset huru on nigon.
 25. halega. mann fram ðære. eniht (*p. 341*) hádes.
 26. symle beeóde in geornfulnesses. lífes.
-
- C.** 15. ætgædere.
 16. geornfullnesse. þeode frō utlicre.
 19. Ond þy seolfan. þe.
 20. þ moñ þone. þone arwyrþan euðbreht. bisceope.
 21. þære ciricean. lindesfarena éa. medmiclum.
 22. þ. farne. oncorlif.
 23. micelre. lichoman 7. þ.
 24. þære. ciricean. in garsecge seted hu hwega oñ nigon.
 25. Ond. from.
 26. born. gelse (*sic*). æfestes.
-
- O.** 15. gestrangad 7. ætgædere.
 16. geornfullnesse. þeode. utlicre herunge.
 19. Ono þy. þe ecgfrīð.
 20. þ mon. þone. þone arwyrðan euðbyrht. bysceope.
 21. gehalgade þære cyricean. lindesfarena ea. on
medmiclum ealande þ.
 22. ancorlif. on micelre forhæfed . . . . nesse (*4 eras.*).
 23. 7. þ ealand fram þære ylcan cyricean feor ut (*120^a*).
 24. garsecge seted. nygan milū.
 25. man fram.
 26. symble bár . n (*e eras. on gelea (ea on eras. of 3 or 4)*). georn-
fullnesse æfestes.
-
- Ca.** 15. ða. ætgædere mid ærestnesse.
 16. þeode frā utlicre.
 19. begins Ðy. ecgfrīð.
 20. þ mon. arwurðan euðbryht. þ.
 21. þære cyricean. lindesfarena éa. áér on medmiclū.
 22. þ. ancorlif. géar on micelre forhæfednesse.
 23. 7. þ. frā þære ylcan cyricean.
 24. út. garsecge seted. nygan milū.
 25. man frā.
 26. synle barn on geleafan. æfestes.

Page 360. 27. Ða he wæs geweaxon þa willnode.

- B.** 28. þ mynster þ is on ófre.
 29. tíde. þæt. Ða.
 30. mannhwære. æfter wæs bisp geworden.
 31. hægesteald éa. on. éa. gemyngodun.
 32. prauost. on þa.
 33. micelra. wítedomes. þysses.

- C.** 27. geweaxon. þa wilnade. ónfeng muchade (*sic*).
 28. Ond. mailras þ. þ. in.
 29. twides. þ. eahta abbot.
 30. Ond monþwære. æfter wæs bisceop geworden.
 31. heagostealdes éa Ond. lindesfarena éa. gemyngodon.
 32. profast. þa tid.
 33. micelre. Ond. þisses.

- O.** 27. þa wilnade.
 28. þæt. in.
 29. ^wtides. þæt. rehte eata abbus se.
 30. monþwære. æfter wæs bisp geworden in heagostaldes ea.
 31. lindesfearona ea. gemyngedon.
 32. prafast. þa.
 33. mycelre. þyses.

- Ca.** 27. Ða. geweaxon. þa.
 28. mailras þ. þ. in ófre twéode.
 29. Ða. rehte eata abbus.
 30. wér 7 monþwære. b geworden in heagostealdes éa.
 31. lindesfarena éa. gemyngodon ðæs.
 32. prafast. reogolweard. tid.
 33. mægna. ðysses.

Page 362. 1. discipulhádes cuðbriht. eaðmodlice. wisdom.

- B.** 2. godra gewurca bysna fram him nam.

- C.** 1. cuðberht. eaðmodlice. Ond wísdom. bysene
 (17^a *complete*) frā hiín nam.

- O.** 1. discipulhade cuðberht. eaðmodlice. wisdóm.
 2. fram him nom.

- Ca.** 1. discipulhade cuðberht. wisdom.
 2. from hī nóm.

Page 362. 3. ær ðon þe.   drihtne.   cuðbricht.

B. 4. ylean.   7. aeghwæðer.

5. bysene.   gesewenlicra.

6. 7. ontimbredre.   nales þ.

7. on ðam.   regollices (p. 342).   somod.

8. gegearwode.   ac swiðe eac þ ymbesette.   feorr 7 wide.

9. fram þain life þæs dislican.   heofonlicra.

10. gyfena.   gymde.   þe.   þone.

11. hi.   rihtum.   7.

12. monige.   þa.   ðæs miclan wales.   manncwealmes.

C. 3. æfte þon þe he þa to drihtne gefor.   cuðbryht þæs.

4. Ond.   aeghwæþer.

5. ealdorlicnesse hís.   bysene.   gesewenlicra.

6. dæda to regollices lifes monunge (*rest wanting*).

7. Ond somed.

8. gearwade.   swilce.   þ ymbgesetene.

9. frō þæm.   þæs dysiglican.   heofonlicra.

10. geofona.   gymde.   forþon.   þone.

11. unrihte weorce aidledon.

12. swilce.   monige.   þa tid.   miclan.

O. 3. æfter þon þe he þa.   geleorde (d on eras. of 4).   cuðberht
þæs ylcian.

4. aeghwæþer.

5. ealdorlicnesse.   bysene.   gesewenlicra.

6. tō regol(121^b)lices lifes monunge (*rest wanting*).   ^{bysene}

7. somod (*last 4 on eras.*). his lifes, . . . gearwade (*ge eras.*).

8. swylce.   þæt ymbgesetene.

9. þæm.   þæs dysiglican.   heofonlicra.

10. gyfena.   gymde.   þe.   þone.

11. unrihte weorce aidledon 7.

12. eác monige.   þa.   þæs miclan.

Ca. 3. þa to drihtne.   cuðberht þæs ylcian.

4. and.

5. ealdorlicnesse (p. 148).   bysne.   gesewenlicra.

6. to reogollices lífes monungū (*rest wanting*).

7. somod his lifes bysne gegearwode.

8. swylce.   þ ymbgesette.   wide frō þæm.

9. ðæs dyselican gewunon.   lufon.   heofonlicra gyfena.

10. gymde.   gehwyrfanne.   þe.   þone.

11. hi.   unrihte weorce aidledon 7.

12. monige.   tid.   monewyldes.

- Page 362. 13. gymeleasedon þam gerynū ðæs halegan.   ðam hi.
- B.** 14. ðam twoligendum deofolgyldum.
 15. efeston.   hi þ.   wíte fram.
 16. urum scyppende.   gealdor oððe leasunge.   þurh sume
     oðre digolnesse.
 17. beweran mihton aeghwæþerne.
 18. reccenne.   mann.   gangende.
 19. ðam.   7 hwilum.
 20. 7 ðeah oftor.   fotum gangende to ðam.   ymb(p. 343)-
     gesettum.
 21. ðam.
-
- C.** 13. gymeleasedan þæm.
 14. gelærde.   Ond to þæm dwoliendū lacedomum deofolgilde
     efston.
 15. þ.   witu fram.
 16. scyppende.   oððe.   swilce hugu oþre deagolnesse
     deofolcraeftas.
 17. meahte Ond aeghwæþerne.
 18. moń gelomlice wæs ut of þæm mynstre gongende hwilū.
 19. ón.   aé.
 20. fotum gongende com to.   ymbgesettum tunum Ond.
 21. þæm dwoliendum soþfæstnesse.   þ seolfe eác swilce.
-
- O.** 13. gymeleasedon þæm.   þæs.
 14. gelærde.   þæm dwoliendum lacedomum deofulgilde efeston.
 16. s.yppende (*y on eras. of 2*).   oððe lýtesne (*t roughly out off*;
     æ been *above, divided by the down stroke of t in line above it*).
 17. hugu oðre di . gulnysse (*i out of e, then eras. of 1*).   deoful-
     no
     craeftas bewerigan mihte o, (*o on eras. of 7*) aeghwæþerne.
 18. gedwolan (*o on eras.*).   mon gelomlice wæs ut of þæm
     mynstre gongende.
 20. oftor.   fotum gongende com to þæm ymbgesettum.
 21. þæm dwoliendum.   weg bodade 7 lærde þ.
-
- Ca.** 13. gymeleasedon þā gerynū.   þā hi gelærde.
 14. þā dweoligendū.   deofolgyldes efeston.
 15. hi þ.   wíte frā.
 16. scyppende.   oððe lifnes.
 17. hugu oðre digolnesse.   mihte ac aeghwæðerne.
 18. man gelomlice wæs út of ðam mynstre gongende hwilū he wæs.
 20. gongende com to þā ymbgesettū tunū.
 21. þā dwoliendū.   bodade 7 lærde þ.

Page 362. 22. boisel.   tid.

- B.** 23. þeaw angecynnes.   þ.
 24. oððe oþer on tun cóm þæt hi eall.   gesamnedon.
 25. fullice.   þa ðe hi lærede.
 26. 7.   læston þa þe hi.
 27. ongytan militon þone wæs þam halgan godes.   cuþbryhte.
 28. micel gelærednes to sprecanne.   micel.
 29. þe.   ongann 7 swylce.
 30. andwlitan.   opscan (*original f roughly into p.*).   þætte.
     para andweardra.

C. 22. ond his tid (*stroke through 1st d in later ink*).
 23. þa tid þeaw ongelycynnes.   þ þoñ.

24. oððe oþer in tun.
 25. ond lustlice.   þa þe hie lærde wæron.
 26. eác swilce mid.   læston þa þe.
 27. ongytan meahton þonne.   þæm halgan men cuþberhte
     (^{17^b} *complete*) swa.
 28. micel.   Ond gelærednes.   micel.   þe.   ongan Ond
     swile.   engellices.
 30. ófscan þte.   para andweardra.

O. 22. tíd gewunalice dyde (*y on eras.*).
 23. þa.   þeaw angelcynnes (*w out of u*).
 24. oððe oþer (^{121^a} in tun.   þæt.
 25. gehyrinne 7 lustlice.   þa þe hi.
 26. 7 eác.   læston þa þe.
 27. ongyton mihton þonne (*yt on eras.*).   þæm halgan godes
     men cuðberhte.
 28. getydnes (*y on eras. of 2*).
 29. to godcundre.   þe.   lærон.   7.   engell,ces (*ell on eras.*).
 30. ofsean þætte.   para andweardra.

Ca. 22. eac boisel.   magist.   tíd.

23. þeau ongelycynnes folcū þ þonñ.
 24. oððe.   cóm þ hi.   gesomnodon.
 25. gehyranne 7 lustlice.   þa ðe hi lærende wéron 7.
 26. dædū læston þa ðe hi ongitan mihton ðonñ.
 27. þa halgan godes men cuðberhte.
 28. getýdnes.   sprecanne.
 29. to godcundre.   þe he lærón ongan 7 swylce.   engellices
     ondwlitan hí ofsean þte.
 30. 7 weardra.

Page 362. 31. digolnesse. heora dæda þurh andetnesse forðberan.

- B.** 32. hí. 7 ðuhte þ hine þań . ne (*dot as shown on eras. ; 1st n now a rough a*) mid þy þe heora dygolnes witan nene gym (p. 344) de.

- C.** 31. deagolnesse himí. [ač] (*word lost, accent preserved*). open-llice be heora bene þurh.

32. ondetnesse forðbærar forþon. hie taldon Ond. þuhte þ.

- O.** 31. deagolnesse. be heora dæde þurh ondetnesse forðbérana forþon þe hie (*dividing stroke before dæde*).

32. þuhte þæt hine þa ane miðene dealile wæron 7 hi þa geondettan (*no more*).

- Ca.** 31. deagolnesse hí. be heora dæde ðurh andetnesse.

32. t, aldon. hí þuhte þ hí þa ane miðene d . ahle (e eras.) wæron 7 hi þa geandettan.

Page 364. 1. (*see vol. i. ad loc.*)

- B.** 2. And. geandettan. myd medemum ... (*3 letters eras.*).
3. gebettan. þa. geondfaran.
4. on ðam tunum. láre bodigan. héalmórum 7 hreodéum
(*dot*) feorr.

- C.** 1. þa ane miðene deagle wæron Ond he þa geandettan.

2. meodomum. soþre.

3. gebetan. bebead gewunade. swiðust þa.

4. Ond. tunum. þe.

5. Ond in hreþum feor. oþrum ón.

- O.** 1. (*see vol. i.*)

2. me, mun.

3. gebet, an swa swa he. gewunade he swiðust þa.

4. þæm tunum. þe. heagum.

5. hreþum feor. oðrū. gyrne.

- Ca.** 1. (*see vol. i.*)

2. medemū wæstmū.

3. gebettan swa swa. bebéad gewunede. swyðost ða.

4. geondférān. þa. ða þe. heagū morū.

5. hreðū feor. oðrū on gyrne.

- Page 364. 6. æghwæðer. þearfednesse. úngelærednesse.
B. 7. þara lareowa þreowodon þa he hwæðere. arfæstum.
 8. micelre geornfullnesse heofonlicre lare lustfullice bodode. And.
 9. þam. oft hwilan wuean hwilon twá hwilon þeo.
 10. eallne monað þ.
 11. áwunode. ðam. 7 þ ung. lærede (*1 letter eras.*).
 12. worde ge mid. ðam heofonlican.
 13. clypode.
 14. *begins* Myd ði. arweorða drihtnes þeow. on.
 15. maillor (*sic*). þam. ðær.
-

- C.** 6. Ond æghwæþer ge mid earfoþnesse. hiora.
 7. þara. heaþeredon þa. hwæþere. arfæste.
 8. micelre.
 9. Ond 6f þæm. uteode oft. wican.
 10. þeo swilce eac oft. þ.
 11. wunade. þæm morlondum Ond þ. somed.
 12. lare. hiofonlican cigde 7 laðode.
 14. Ond mid. þa. arwyrða drihtnes þeow.
 15. mailros þæm. Ond.
-

- O.** 6. æghwæðer. þearfeðnesse.
 7. þara. heaþoradon. hwæðere. arfæstnesse.
 8. micelre. heofon (*121^b*) licre.
 9. 7. þæm mystre uteode oft onwalge wican.
 10. þeo. wunade.
 11. þæm morlondum. þæt ungelærde. somod (*2nd o out of e*).
 12. lare. heofenlican cigde (*ig on eras.*).
 13. laðade.
 14. on (*on eras. of 7*). þa se arwyrða drihtnes þeow (*o and partly w on eras.*). ger.
 15. mailros þæm.
-

- Ca.** 6. æghwæðer. ðearfednesse.
 7. þara. heaðoradon þa. hwæðere. arfæstnesse.
 8. 7 mid micelre.
 9. 7 of þa. onwalhge wican hwilū.
 10. þeo. þ. hā.
 11. wunede on þā morlandū. þ.
 12. lare. þā. heofoni(*p. 149*)can life cygde.
 13. laðede.
 14. *begins* mid þy. arwurða drihtnes þeow. géar.
 15. mailras þæ. ðær. miclū tacnū.

Page 364. 16. tacnum gastlicra (p. 345).

7 beorhtode ða genam þa

B. æt .. (eras.).

17. nyhstan. arweorða abbot.
18. þær. swyldee ðam gebroðrū.
19. dæde ywde 7.
20. þa. ðe. ylca arweorða.
21. anwealde. rihte. geo. eald dagum bisceop.
22. geferum. 7 eac ðær wunode abbud mid his.
23. ðeah hwæðere his ðæs bisscopes scíre belumpon.
24. forðam. halega wer geo dagum. þære. bisscop.

C. 16. tacnū. scan 7 beorhte þa genam.

17. nehstan (*partly defective, but e not y*). arwyrþa abbot.
18. þæm gebroðrum salde [regolli]ces (*part gone*) þeodscipes geheold. lare ġ mid his (17^b ends). ^{18^b} begins seolfes; *only some letters wanting.* eowde.
20. cyðde forþon þa seofan. arwyrþa.
21. onwealde. rihte. þær gio in. tidum.
22. bisceop mi . (d *gone*). geferum. abbud wunade.
23. hwæþere. bisceopes. hiowesclice belumpon.
24. forþon. mon aidan . . . st þe . . stowe bisceop.

O. 16. scean 7 byr. ht (y on eras., after r eras. of i).

genom hine

ða æt nyhstan (y on eras. of e).

17. abbud. tó lindesfearona éa þæt.
18. þær eác swyldee þæm. þeodscipes. gehyld (y on eras.).
19. alderlicnesse. dæde ywde.
20. cyðde (y on eras.). þa. ylca (y on eras.) arwyrða.
21. onwalde. rihte. þær iu in. tidum . . .
22. geferum. abbud wunade. munucum hwæþere.
23. belumpen.
24. forþon. mon aidan. þe. þære.

Ca. 16. mægna scan 7 byrhte. genom.

éa þ.

17. nyhstan. arwurða abbud.
18. swyldee þa broðrū. gehyld.
19. ywde.
20. cydde. þe ylca arwurða.
21. onwalde. rihte. iu. ealdū tídū bisceop.
22. geferū. abbud. munucū.
23. hwæðere hi. b. heowæsclice belomp.
24. mon aidan se þe. b.

Page 364. 25. be munucháde And he ðyder cóm. 7 on munuclife drohtode 7 ðær þone regol on þam mynstre gesette.

- B.**
- 28. anon se halga (*space for p.*) mann cuðbríht weaxendum geearnungum æfeste.
  - 29. 7. dygol (*p. 346*)nesse.
  - 30. becóm to ðære. ancorlifes.
  - 31. áér. sádon. forðam. manegum.

C. 25. b. (*letter gone*). þíder. . . m (*co gone*). Ond.

26. þæ.

28. Þonon þa. mon cuðbríht weaxendum . . . . . tre inghygde.

29. swilce . . . deagolnesse (*not quite certain*).

30. stilnesse. þære. ancorlifes swa swa,.
we

31. ær. sádon Ác forþon. ær monigum.

O. 25. be. com (*on eras.*). munucū.

26. drohtnunge. þæm.

28. Ðonon þa. mon (*122^a*) cuðberht. geearnungum æfestre ingehide (*ist i on eras.; ide on eras. of 4*) 7. digolnesse.

30. þære. ancorlifes swa swa.

31. sádon. forþon. ær monigum.

Ca. 25. be munuchade he þíder cóm. munucū.

26. drohtnunge. Þam.

28. Ðonon ða. cuðberht weaxendū geearnungū æfestre ingehide.

29. digolnesse.

30. stillnesse becóm. ancorlifes swa swa.

31. beforon sádon. ær monigū gearū.

Page 366. 1. lifes mægenum. genihtsumlice. mæter uersum 7 eac.

- B.** 2. þís án nú. andweardnesse. genoh tó gemyngianne
ða he þ igland.

C. 1. Ond mægenū. gewynsumlice awriton.

2. gerædre. þis an. genoh.

O. 1. mægenum. genihtsumlice awritan.

2. gerædre. þis an. 7weardnesse (*ne on eras.*). genoh to gemyngianne.

Ca. 1. genihtsūlice. méterfers.

2. gerædre. 7weardnesse. genoh. gemyngianne.

Page 366. 3. þ he ðam.

- B.**
- 4. gebroðrum. þus. gyf. gifu on.
  - 5. forgyfan wyle þ. libban. minon.
  - 6. handgewinne. þær. gyf hyt.
  - 7. to eow mid godes willan eft hwearfe. stow ægðær ge.
  - 8. ac ðar.
  - 9. werod. aeghwylcre mennisce. eardung úngescræpre.
  - 10. ða. willan godes hi eardigendlic þurh eall wæs.
  - 11. 7. werigan gastas aweg.
  - 12. gewitan 7 ða. þe he þa fynd aweg adryfene wæron.

- C.**
- 3. þa he þ. secean. þ. þæm.
  - 4. gebroðrum eyþende Ond þus cwæþ. sio. gifu.
  - 5. þære. forgifan wille þ. lifian mæge.
  - 6. þær.
  - 7. to eow mid godes willan est. sio.
  - 8. ac.
  - 9. werod. eardunstow (*sic*) Ond aeghwylcre.
  - 10. ungesc rope. þæs. hio. þurh eal wæs.
  - 11. þa. þonan aweg. gewitan.
  - 12. Ond þa mid . . . fynd aweg adrifene. ða.

- O.**
- 3. þa he þæt ealand secean (*ece on eras.*). þ. þam bro-
þrum eyþende.
  - 4. þus. gyfu on.
  - 5. forgyfan wi. le (*i eras.*) þ. lyfigean mæge (*mæ on eras.*).
  - 6. handgewinne. þær. hwat elcor bið.
  - 7. hrædlice to eow mid. est hwearfe.
  - 8. orðwæstm̄a. ac þær (*þær on eras.*).
  - 9. aeghwylcre.
  - 10. ungescrépe. þæs. eardigendlic þurh call wæs.
  - 11. 7. þa werigan. þanon.
  - 12. gewitan. þe þa fynd onweg (*y on eras.*). adrifenē
(*ist 6 on eras.*) wæron þa geworhte he.

- Ca.**
- 3. þ. sc̄can. þ. ðam.
  - 4. cyþende. þus c̄w. gífu on.
  - 5. forgifan wyle þ. lufigean mæge. mínum handgewinne.
  - 6. þær. hwat elcor bið.
  - 7. hrædlice to eow mid.
  - 8. ac.
  - 9. weorud. aeghwylcre.
  - 10. þæs. eardigendlic þurh eall wæs.
  - 11. 7. þa werigan. þanon onwég gewitan and mid
þy ðe þa fynd onweg adrifene wæron þa geworhte he hī.

Page 366. 13. geworh(*p* 347)te. nearewe. gewunenesse 7 ða. díce.

- B.** 14. ymbworhte. on ðam ða nydpearflican.
 15. gebroðra handum. fultume. ys cyrice.
 16. getimbrodon. 7 het ða gebroðor. ylean.
 17. þa wæs. to ðam.
 18. stænihte þær. wylgespringes on.
 19. gesewen beon mihte. gebroðor. geleafum. bénū þæs.
 20. þeowes. þa wæs. wæteres full. þ.
 21. ylce wæter oð. andweardan. þam eallum ðe ðider.
 22. cumað. heofonlicre gyfe genihtsumnesse þenigað ða.

- C.** 13. geworhte he him (*18^b all but complete*) nearo wie.
 14. utan ymbworhte Ond gefæstnade 7 to þæm þa neodpearflican hus.
 15. gebroðra handa. fultume þ. ciricean Ond.
 16. eardunghus. Ond þa. þa gebroþor.
 17. flore seað. sio eorþe to þæs. Ond.
 18. þæs. þær . . . . . gespringes in gesewen beon meahste.
 19. þa hy þa gebroþra þ. Ond. þæs.
 20. þeowes þa oþre. wæteres. þ.
 21. wæter oþ þisne. oñdweardan. eallum þider cumendū.
 22. heofonlicre gife genihtsumnesse þenað. bead. mon.

- O.** 13. wic. 7 þa mid dic . (*e eras.*).
 14. (*122^b*) 7 gefæstnade 7 on þam þa.
 15. hus. broþra handa. fultume þ. cyricean.
 16. eardunghus. þa het þa broþor on þæs ylean.
 17. flore seað. þæs.
 18. þæs stannihte þær nænig uht wylgespringes on gesewen
beon mihte (*y in yl on eras.*).
 19. þa hi þa broþor þæt. þæs.
 20. þeowes þa oþre. wæteres full. þ ylce wæter oð ðysne.
 21. eallum þider cumendum ,is heofonlicre gyfe (*above , is eras.
of h*) genihtsumnesse þenað (*cross eras.*) þa bead.
 22. mon þ him mon issern.

- Ca.** 13. wic. wunenesse 7 ða. díce.
 14. on þa ða nédðearflican hus.
 15. broðra handa. fultume þ.
 16. broðra on þæs ylean.
 17. flore séað. þæs.
 18. stánihte þ. wulht wylgesprynges on gesewen beon mihte.
 19. ða hi þa broðra þ. bénū.
 20. þeowes. wæteres full. þ ylce wæt oð ðisne dæg eallū ðyder
cumendū is heofonlicre gife genihtsumnesse ðenad ða béad.
 22. man þ hí mon íssern.

- Page 366. 23. him mann iren geoloman. þyder. þ.
- B.** 24. tawigenne. þ. gerysne.
25. tid ðæt land mid hwæte seow. cōm þær nænig (p. 348). upp.
26. wæstmæs. furðon. hí.
27. gebroðor. sohton. þeaw. het. beresád.
28. wén wäre þte þ þære eorðan.
29. gecynde. oððe willa þæs upplican gyfendes þ.
30. wæstmæs eard ma wærere. yrñende þa him þa þæt sæd.
tid to sawenne (*stroke over w.*)
31. eallne hyht wæstm.
-
- C.** 23. þ hī mon. gelome. þider. þ lond.
24. teagenne þa þ lond þa getead wæs Ond. gerisene tid.
hwæt seow.
25. þær.
26. wæstmes. furþon. oþ. tid. hine.
27. gebroðor. sohton. þeaw. þa het.
28. brengan gíf wen wäre þte oððe þære eorþan.
29. willa þæs upplican geofendes þte þæs.
30. yrð þær ma upyrnende wäre þa him þa þ sæd.
31. tide. hyht wæstem.
-
- O.** 23. þider. þ land.
24. to tegenne þa þ land (a *on eras.*) þa getead. gerisene tid.
25. hwæte seow. þa ne com þær. úp.
26. wæstmas (as *on eras.*). furþan brordes. sumres tid.
ða neosodon hine eft.
27. broþor 7 sohton. þeaw. het.
28. þte þ oððe þære (*rest wanting*).
29. oððe. þæs upplican gyfendes þ þæs.
30. yrð (y *and part of r on eras.*) þær ma upp yrñende (yr *on eras.*)
wære þa. þa þ sæd.
31. tid (ofer to sawenne twice written, the 1st struck through,
before 2nd ofer eras. of 7). eallne (123^a). wæstm to
beranne he on þam ylean.
-
- Ca.** 23. hwæte þider (p. 150). þ.
24. teagenne þa þ. getead. gerisene tid. hwæte seow.
25. cōm.
26. wæstmas. furðon brordas. tid ða neosodon hine eft.
27. broðra 7 sohton. þeaw. het. hī beresád.
28. wén. þte þ ðære eorðan.
29. oððe willa þæs. upplican gyfendes þ.
30. yrð þær má úp yrñende wäre. hí. þ sæd.
31. tid. eallne. wæstm.

Page 366. 32. beranne þ he on ðam ylcan.

ða arn þ.

B. 33. ða willnodon gereordesse.
handgewinnes.

7 gegearrowode.

agenes

C. 32. beorenne. þæm. sew. gearn þær. up.
33. genyhtsumlic. eorð wæstm Ond. willendan. þæm.
agnes gewinnes.

O. 32. þær sona up.
33. yrð (y on eras. of 2, 2nd was a or e). willendan. þam.
34. gegearwade his agenes gewinnes.

Ca. 32. beranne ,he on ða ylean land. sona ungenihtsumlic.
33. ða willendan. þā.
34. wére. agenes gewinnes.

Page 368. 1. ði. on ancorlife drihtne þeowode.

B. 2. þ mon micelne sionoð (*sic*) gesamnode. alne.

3. on stowe.

4. ecgfriðes. sinoðe on ealdordóme foresét þære.

5. eadegan. theodor arcebiscop.

6. (*p. 349*) eallra. witena. cirican.

7. lindesfarona. mænige ærendracan. gewritu.

C. 1. þa. oncorlife drihtne þeowode.
2. gelomp þ mon micelne. gesomnade bi ealne.
3. in stowe. twiſyrde. ondweard (*18^b ends*).

O. 1. þa. on ancorlife drihtne þeowde (w on eras. of d) ða.
2. þ mon micelne sinoð gesomnade be eallne streme on stowe.
3. 7weardnesse ecgfriðes þæs.
4. þam synoþe on. þære.

5. theodo, ærcebysceop (e of æ eras.). þær. anmod,e.

6. eallra þara witena. bysceope. þære cyricean.

7. ea. þa monige ærendracan. gewrito to him.

Ca. 1. ðy he þa. ðær on ancorlife drihtne ðeowde.

2. gelämp þ mon. sinoþ. eallne streme on.

3. ðe. 7weardnesse ecgfriðes þæs.

4. þa sinoðe on. þære eadegan.

5. arceb. þær.

6. þæra witena. h. cyricean.

7. ea. hi. monige ærenddracan. gewrito to hī.

- Page 368. 8. hi hwæðere mid nænigum þingum hine of. wicum.
B. 9. mihte. nyhstan.
10. cynig sylf. haliga. oðre.
11. ferdon on þ igland. monige.
12. Ðara gebroðra. lindesfarona éa comon to him.
13. eneowu bigdon. þurh dom lifigendan drihten.
14. halsodon. þ þe hi híne. fullne.
15. þam. digolnessum.
16. myd ði. ðider cóm. ðe. wære he ðeah mid ánmodū.
17. genydd. ða ðenunge.
18. bisscophádes. swiðust myd ðy.
19. þte. drihtnes. ða. wíte (*p. 350*) domes.
20. ealle ða ðing geoponode. sæde ða ðe. wæron eac
he ða swylce cwæð toweardlice þ he bisscop.

C. W. 17. genyded.

- O.** 8. 7 hine hwæþere nænige þinga. wicum.
9. gelapian mihton þa. nyhstan.
10. sylfa. bysceop. hine.
11. æfæste. liðan (*i on eras. of eo.*). þ ealand. monige.
12. broþra. ea. him.
13. eneou bigdon. gutan. þurh þone lifigendan.
14. oð ðæt þe hie.
15. þam. digolnessum atugan (*tu on eras., 2nd a out of n, 2nd g out of t?*). þam (*123^b*) synoþe.
16. þa þider. þeh.
17. anmode willan eallra. oferswiþed.
18. þenunge bysceophades. swiþust. oferswiþed.
19. þætte bo . sel (*i eras.*). witedomes.
20. eall þing. 7 sægde þa þe (*these words in margin*). wæron
he þa eac.

- Ca.** 8. 7 hine hwæðere nænige þinga. wicū.
9. hi geladían mihton þa. nyhstan. forasprenca.
10. sylfa. bisceop trūwine. hine. oðre.
11. ríce liðan on þ. monige.
12. efencomon. him.
13. eneowu bigdon. þone lifigendan drihten.
14. bædon oð ðæt hi.
15. þā swétan digolnessū aguton. þā sinoðe.
16. þa þider cóm. ðe. swyðe.
17. anmodre willan eallra oferswyðed 7 genered.
18. ða ðenunge. swyðost. oferswyðed þte.
19. drihtnes ðeow. hī. witedomes.
20. eall þa ðing. wæron he ða eac.

Page 368. 22. þa hwæðere. halzung. forðaganum.

- B.** 23. ðam wintra þe ðe. on. sylfan.
 24. on eforwicceastre. on andweardnesse. egfriðes.
 25. sefon. efnecomon on.
 26. ðam þære eadegan. ealdordóm.
 27. þone onfangenan. ónhyrenesse ðara.
 28. ðæt. ðe.
 29. gehealdan. æghwæðer. gebedum ge eac mid.
 30. halwendū maningum. ðam heofonlican.
 31. gecigde 7 gelasode. þte. gewunaþ.
 32. (p. 351) gefultumian. he þæt aer.
 33. dæde. þingum myd ðy fyre.
-

- O.** 21. forecwæð þ. bysceop.
 22. wæs he þa hwæþere. demed. forðaga . ne (n eras.).
 23. þy wintra þa þe. on þære sylfan eastorlican.
 24. on eforwicceastre. on 7weardnesse egfripes.
 25. sefon bysceopas. efnecoman on þam þære.
 26. bysceop ealdordome.
 27. þa þone onfonge . nan (n ? eras.) bysceophad. onhyrenesse.
 28. frætwede.
 29. h^ealdan. æghwæþer.
 30. scylde (y on eras.). mid., monungum. þam heofonlican.
 31. eigde (ig on eras.). laþade. þ swiðust. lareo (124^a)
     was gefultumian.
 33. d^ed. he on eallū þingum. fyre.
-

- Ca.** 21. forecw^ā þ he towardlice b.
 22. he ða hwæðere. demed.
 23. þy wintre þa ðe. toward. on. sylfan
     eastorlican.
 24. on eforwicceastre. on 7weardnesse egfriðes.
 25. sefon. on þā.
 26. eadegan. b ealdordóm.
 27. þa. onfongenan b hád. onhyrenesse ðara.
 28. weorcū. ðe he (p. 151).
 29. æghwæðer. singalū gebedū.
 30. hálwendū moningū 7 larū. þā heofonlicū lífe cygde.
 31. laðede. þ swyðost gewuniað.
 32. gefultumian.
 33. dæde. he on eallū þingū. ðy.

- Page 370. 1. lufe hat. geþylde mægenum. And on.
B. 2. willsūnesse. gecneord 7 geornfull.
 3. gespræcc þe to. frofre bædon 7.
 4. ðæt. haliges. gyf. þā.
 5. úntrum gebroðrum. trumnes 7 his. fultum.
 6. ðe. lufa ðinne god.
 7. ylca. þu. neahstan.
 8. clænsunge for forhæfednesse. mære simle.
 9. gyfe inbrydnesse. ðam hefonlican aþenéð (*sic*) þæs.
 10. tacne ðonne. onsegdnesse. mæssan sang þ.
 11. upp on heannesse. ahóf ac. forðgotenū tearum
     (*p. 352*).
 12. he drihtne.

- C. W.** 9. þæs.

- O.** 1. hat. on geþylde mægena. 7 on willsumnesse.
 2. ge,neorð (*cross eras.*). geornfull.
 3. gespræce þa ðe. coman (*1st o on eras.*).
 4. on þa stowe haliges. þam.
 5. broðrum. 7 his lare fultum.
 6. wiste, 7. drihten.
 7. ylca cƿ (cƿ *on eras.*). þu þinne þone nyhstan.
 8. clænsunge (*ns on eras.*) forhæfednesse. mære. symble
     mid þa gyfe (*y on eras.*).
 9. þam hefonlican aþened þæs (*s partly eras.*).
 10. tacne þonne. asægdnesse. þ.
 11. upp on heanesse. ahof ac.
 12. innweardre (*inne on eras.*).

- Ca.** 1. on geþylde mægena. 7 on willsūnesse.
 2. gecneorð. geornfull.
 3. eallū gespræce þa ðe. hī. coman.
 4. on þa stowe haliges.
 5. broðrū. trymnesse 7 his.
 6. wiste ðone 7. se ðe cƿ lufa ðu þinne ðone nyhstan (*no
     more*).
 8. clænsunge. mære. mid þa.
 9. þā hefonlican. þ wæs.
 10. onsægednesse bær. þ.
 11. stafne úp on heanesse ne ahóf ac forðgotenū tearū.
 12. drihtne.

Page 370. 13. *break before þa (ornate þ) gyt wæs.*   þ he þ biscopseld.
B.   ða.

14. þ (*sic*) he eft his wíc geceas 7 gecyrde forðon þe ylca ingan (*sic*).
 15. deaðdages oððe mare.
 16. forðam þ an.   soðlíc líf.   cweðanne.   sylfa.
 17. ylean.   manegum mannum.   þære gewunelican hyle-wytnesse.
 18. digolum.   geoponode 7 gecyþde ða þær sweotollice æfter fæce man ðæt ongytan.
 19. mannū.   þ ylce.   eyðde (*no break*).
 21. arwyrðes.   ðæs nama.   herebricht.
 22. gára.   lange ðam.   were in wære geþeoded.
 23. freondscypes se on ealande wæs.   miclan meres þær he on ancorlife lífde.
 25. þ.   gearū (*p. 353*) neosode to him 7 hine sohte fram him manunge.

O.   13. þa.   tu.   þ he þ bysceopsetl swa sæt (*s in sæ on eras*).   ða.
 14. monad þ.   ealand.   wic gecir.. de (*i out of o; after r eras. of 2*).

15. gewillnade forþon se ingan, deaðdæges oððe ma.
 16. forþon þ an.   lif to (*124^b*).   seolfa.
 17. þa ylcian tíd swylce monigum monna.   his þa gewunelican.
 18. deaglum.   hwæðere æfter.
 19. sweotolice onge,tan.   sumum monnum.   þonne.   ylce.
 20. eyðde (*no break*).
 21. arwyrðes.   hereberht.
 22. in wére.
 23. freondscipes se in.   miclan.
 24. ðæt þe þa.   deorwen,an.   in ancorlife.
 25. syndrīum gearum.   neosede.

Ca.   13. ða.   géar þ he þ.

14. godcundlice monad.   wic gecyrde.
 15. deaðdæges oððe má.   þ.
 16. soðlice.   seolfa.
 17. ylcian.   his ða gewunelican bilehwitnesse digelū.
 18. openode.   hwæðere.
 19. sweotolice ongytan.   þonñ þ ylce onwreah openlice 7 cyðd (*no break*).
 21. arwurðes.   hereberht.
 22. þa.   godes were in treowðe.
 23. freondscipes se in.   myclan.
 24. ðajn þe.   streames in ancorlife wæs wæs his.
 25. þ.   syndrigū.   neosode.

- Page 370. 26. hælo. ða gehyrde he þ.
B. 27. þære. þa cōm. þeaw.
 28. þæder. þ. trymnessum.
 29. ðam. mā 7 swiðor. hi. betweoh.
 30. betweenum.
 31. heofonlican. bisceop betweenan. þu.

- C. W.** 26. hælo.

- O.** 26. him mo . nunge (*after o eras. of n; last n out of m; so orig. monnum*). þa.
 27. þære. þa. swa swa his þeaw.
 28. ðider. þæt. halwendū trymenesse.
 29. þæm uplican. . ma 7 ma onberned (*before 1st ma eras. of 7, then a on eras.*). þa betwe,h (e *out of i*).
 30. fædora (*æ on eras.*) life. beadowig sæncton (a in æ *out of c*).
 31. heofonlican. þa cw,ð. betwe,h (e *out of i*). þu.

- Ca.** 26. frō. éccre. þ. b.
 27. þære. þa. swa swa. þeaw.
 28. hī. þ. halwendū trymenesse. þā. lustū.
 29. hi. betweoh hī.
 30. life. hī. beadowig.
 31. heofonlican. cƿ se þ betweoh gemune þu broþer.

- Page 372. 1. herebriht þ þu me fríne.

- E.** 2. þearfe. æfter ðon. nú té (*sic*) cyrrað 7 togane beoð.
 3. wit uncer naðor oþerne on ðisse worulde.

- C. W.** 1. frugne.

- O.** 1. hereberht þ. (a eras., cross added). ^{te} mec frine (c after-thought). sprece.
 2. þu. þearfe (125^a). forþon þe æfter þon þe. betweoh
    unc togogene (go on eras.).
 3. þæt in þysse (y on eras.) worolde, licum. ^{lichā}

- Ca.** 1. herebyrht. ðu nu me frinne. sprece.
 2. forðon æft þon. betweoh unc togongenne.
 3. þ in ðysse weorulde lichomlicū éagū.

Page 372. 4. licumlicum. þte.

B. 5. þa ðas.

6. þa feoll. micelre geornfullnesse geomrunge. (*p. 354*) geat.

7. sarlice. ðus. halsie.

8. þ. me. þ. si. þines getrywan.

9. And ic. upplican. arfæstnesse 7 ðone god. wyt.

10. þeowdon þ. eac swy়lee. heofonum.

11. beran hys gyfe ðær. tó scawigenne.

12. þ. tilode to lisigenne to þines willan tilode hraðe (*rest wanting*).

14. þa aðéne. biscoc (*sic*). on.

C. W. 12. teolade.

O. 4. wat þætte. tolysnesse (*y on eras.*).

5. neh ða he ða þas.

6. þa. micelre geomrunge. geat 7 sarlice.

7. cwað ic þe healsige. þone.

8. dryhten þæt þu me. þines getreowan geþoftan 7.

9. þætte. þe wyt to þeowdon in margin in another hand.

10. þ (*out of þe*). eác swy়lee s. omod (*e eras., 2nd o on eras.*) moten to heofonū.

11. be . ran (*o eras.*). gyfe. tó geseonne. sceawienne forþon.

12. þæt. tolade (*next 2 words written twice, 2nd set struck through*) þines muþes beb . ode (*eras. of e or i*). ... swá (*3 eras.*).

13. fore. fore tyddernesse (*y on eras. of i ?*) agyl¹, te ic þæt efenlice tó þines þines (*1st struck through*).

14. tolade. geb . tenne (*i eras.*) þáá þenede.

Ca. 4. þte. tolysnesse.

5. swyðe. ða he ða (*p. 152*) þas.

6. feoll. fotū. micelre geomrunge.

7. wéop. cŵ.

8. driht þ. me. forlæte. þ ðu si. þines.

9. 7. ða upplican. þte þā gode ðe.

10. þeowdon þ. eac swy়lee. heofonū beran.

11. ðær to seonne. sceawianne. wást þ.

12. tilode. þines muþes.

13. tyddernesse. þ efenlice to dóme.

14. tilade. gebétenne. ápenede se b.

Page 372. 15. on. þ. fram.

B. 16. drihtne tiða. þe. 7 þa cwæð. min.

17. 7 ne wille þu wepan ac. forþon. upplice.

18. þte wyt.

19. þæs gehates 7 þæs. æfterfyllgenda cyme þara.

20. þa hi. (p. 355) h,m togane wæron.

21. hí. þ licumlicum eagum ne gesawon.

22. on anum. þy ylcan þ. þy.

23. hi wæron begen. lichaman útgangende.

24. betwyh him. geþeodde wæron. mid þam.

25. engelicum þenungū ætgædere. ðam heofonlican ríce.

C. W. 16. tiþad.

20. wisena gesohte **S.**

22. 7 ðy ilean.

O. 15. him. wæs on. þæt,e. from.

16. tygðe. 1 pe. 7. i min.

17. 7 ne wil,e þu wepan ac gef,oh (*dividing stroke after þu*). bliss a
forþon.

18. forgef (125^b) þæt wyt b,e, on.

19. þæs gehates 7 þæs. æfterfylgenda. þara.

20. forþon þa. betweoh (eo on eras.). togange . ne (n eras.)
wæron þ hie.

21. þ licum licum licum (*the 2nd struck through and i in it eras.*)
hi
eagum, ne.

22. þy ylcan þ is þy þreoteogepan.
de

23. lichaman utgangen, 7 (*last n later but same hand*).

24. betwyh. gesyhþe geþeodde wæron 7 mid.

25. þenunge ætgædere to þam heofonlican.

Ca. 15. gebæd. on. þte.

16. drihtne tyðe. þe. 7 cŵ. arís min.

17. 7 ne wylle þu wépan ac. bliss. upplice arfæstnesse.

18. þ. bædon.

19. gehates 7 þæs. æftfyligendæ becóm 7 þara.

20. getrymde. þa hi betwi h i togangen wæron þ hi.

21. þ lichomlicū eagū hi ne gesawon.

22. ane dæge þ is. þreoteogedan. Kalendarū apreliū.

23. hi. utgangende.

24. geþeodde. mid.

25. engelian þenunge. þa heofonlican.

Page 372. 26. herebriht wæs mid.   úntrumnesse.   swenced.

- B.**
- 27. is þæs to gelyfanne þ þ.   stihtunge.
  - 28. gedón ðære.   arfæstnesse.   læsse 7 hwon licor hæfde.
  - 29. fram þam.   euðbrihte þ þ.
  - 30. sar þære langan úntrumnesse þ he.
  - 31. geefnad.   þære gyfe.   þingeres.   hé.
  - 32. áne.   þa ylcan.   him.   lichaman gangende.
  - 33. þonne eac swylce mid.   him on úngelicum.   écan eadignesse (*p. 356*).
  - 34. onfangen.

O. 26. ær.   singale untrumnesse .... (*4 eras.*).   swenced.

- 27. þ to gelyfanne þ þ.   stihtunge ^{ge}, don.
- 28. arfæstnesse þætte.   læs 7, won hæfde hæfde (*1st struck through*).
- 29. fram þam eadigan (*a in am out of original æ*) cuðbyrhte þæt þ.
- 30. geclænsade þ sar þære langan untrumnesse þ.
- 31. geefenlica.   gyfe.   þingeres þ.   on are tide.
- 32. on þa ylcan.   lichaman gangende.
- 33. þonne eac.   nalæs on.   setle.
- 34. geearnade.

Ca. 26. herebryht.   ær.   singale untrūnesse.   swenced.

- 27. þ.   gelyfanne þ þ.   stihtunge gedón.
- 28. arfæstnesse.   læs 7 hwón.
- 29. frō þā eadigan cuðberhte þ þ.
- 30. geclænsade.   langan untrūnesse þ hi.
- 31. geefenlico wæron.   ða.   þingeres þ.   on anre tide
7 on þa ylcan.   gangende.
- 33. eac.   nalæs on ungelicū setle.

Page 374. 1. arweorða.   cuðbriht on.   þam iglande.

- B.** 2. þa gebroðor.   þ he þ he þær eac bebyrged.

C. W. 1. farne.

O. 1. arwyrða.   on farene þam ealande.

2. (*126^a*) wæs þa broþra.   þær.

Ca. 1. arwurða.   cuðberht on fagene þam ealande.

2. swyðe.   broðra.   þ.

- Page 374. 3. ðær. micle tíd. fore drihtne. 7.
B. 4. hwæþere. þ. þ.
 5. geþafode þ. lic. tó lindesfarona éa 7. on.
 6. cyrican geset. þ. wæs þær þa heold ðære.
 7. án gear willferð. arweorða bisscop oð þ þær biscoop.
 8. se for cuðbrihte.
 9. æfter þon þ. eadbryht.
 10. on wísdóme. gewrita. on.
 11. gehylde heofonlicra. 7. on. ælmesdædum.

- C.** 3. 19ª begins þær he; only a few letters gone. micle tid.
 drihtne compode.
 4. hwæþere. nihstan þ. benúm oferswiþed þ.
 5. geþafode þ his lichoman. lindesfarona éa.
 6. ciricean. þa þ þa.
 7. ciricean bisceophád. gear. arwyrþa bisceop oþ þ.
 se ..... coren.
 8. cuðberht^λ (mark below t, perhaps modern, e above line now gone)
 to bisceope ..... god wæs (missing words interlined in modern
 hand mostly gone).
 10. wisdome. gewreota ond eác swilce somed in gehealde
 heofonlicra.
 11. swiþust.

- O.** ^{ly} 3. be.riged .. (2 eras.). micle tid fore drihtne compade 7 hwæþere.
 4. nyhstan þ. þ.
 5. geþafode þ his líc .. (eras. of he or ha) mon. 7 þær on cyrcean.
 6. wæs þa þ þa.
 7. cyrcean bysceophad. gear willferð. bysceop oð þ.
 8. bysceop. for cuðbyrhite gehalgad.
 9. ða. æfter. þ. bysceope gehalgad.
 10. on wisdome. gewrita.
 11. gehylde heofonlicra. 7 swyþust on.

- Ca.** 3. beþriged. ðær. micle tíd. drihtne. 7 hwæðere.
 4. nehstan þ. benú. þ.
 5. geþafode þ his líc wæs geláded. éa 7 ðær on cyrcean
 geseted ða þ ða.
 6. ða.
 7. cyrcean b hád. willferð. arwurða b oððæt sū b.
 8. se ðe for cuðbyrhite gehalgad.
 9. ða. ðon þ. b.
 10. on wisdome. gewrita. on gehylde heofonlicra.
 11. 7 swyðost ou weorcū.

- Page 374. 12. mære. þ. æghwylce care æfter moyses.
B. 13. þ an feðerfota neata ac (*p. 356*). eallra. appla.
 14. þone. ælmessan. þearfendum.
 15. þA (*but þ only sketched and not completed except at bottom*). wolde þ openlicor aetywan. arfaestnes on.
 16. miclum. drihtnes ðeign cuðbreht æfter his deaþe lifde þas his lif ær ðon deaþe lifde þas his ær ðon deaþe mid.
 18. tacnum hefonlicra wundra geponode. aetywde weron. endlufon gear. þe.
 19. þte. on þæra gebroðra mód þ hi.
 20. woldon. geniman upp of eorðan. tealdon him 7.

- C.** 12. þ. æghwilce. æfter moyses æ.
 13. þ an feorþofotra neatna. swilce eac.
 14. þone teoþan. þearfum sellan.
 15. *begins* WOLde þa. sio. arfaestnesse.
 16. miclum. drihtnes. cuþberht. æfter.
 17. þas his lif ær þam. healicum tacnungum hefonlicra.
 18. æteowde þa. endleste gear. þe.
 19. þte. oúsende. þara gebroðra. hie.
 20. woldon his ban geniman. of eorþan adon.

- O.** 12. þ. æghwylce. æfter moyses. nalæs.
 13. þ an feowerfottra nytena. eallra.
 14. þone teoþan. þearfum syllan : wolde (*eras. of vertical stroke*).
 15. *begins* Wolde þa. aetywan. arfaestnesse on.
 , þas his lif .
 16. miclum. æfter. lifde, ær (*marks of erasure above lifde*).
 17. þam. tacnum hefonlicra.
 18. openade 7 aetywde þa. ymbe endleofan gear. þe.
 19. bebyriged. þæt. onsende (*iste on eras.*) on þara broþra. hi.
 20. (126^b) geniman 7 up of eorþan adon. hi.

- Ca.** 12. weorð (*p. 153*). þte. æghwylce. moyses. nalæs þ an feowerfottra nytena.
 13. swylce eallra.
 14. þon teðan. ælmessū þearfū syllan wolde.
 15. þa. aetywan. arfaestnysse on.
 16. drihtnes wér cuþbryht. lifede.
 17. lif. þa. healicū tacnū hefonlicra.
 18. ópenode 7 aetywde. endleofan gear ðæs.
 19. bebyriged. þ. on þara. mód þ hi.
 20. geniman 7 upp of eorðan. hi.

Page 374. 21. fornumen. lichama þy.

- B.** 22. þ hi. niwe.
 23. on þære ylean. mid gedeflicre arwurðnesse.
 24. gesetten (*sic*) 7 ge(p. 358)staþlian.
 25. sædon hi þ 7 cwædon eadbryhte. byscope.
 26. þ licode. hyt. he heora geþeahte.
 27. þæt hi ðæt. gemynddæg 7.
 28. forðfor wære þa hi swa dydon þ hi ontyndon.
 29. lichaman. o,wallne.
 30. gyta lyfde. bigendlic. ðam geþeodnessum his lima.

- C.** 21. þ hi .. oþer. þy þeawe. monna. fornumen.
 22. Ond. þ. ban in niwe ciste gedon Ond.
 23. þære. eorþan. arweorðnesse gesettan 7 gestaþelian.
 25. sædon hie þ. cyþdon eadberhete. bisceope. hī.
 26. þ licade. gíf. þa geþafode (19^b complete).
 27. he heora geþeahte Ond he het þ hie dydon þy.
 28. wære 7 his forðfor wære Ond. dydon Ond.
 29. gemetton gesundne.
 30. gitā. Ond. þæm geþeodnessum his liþa.

- O.** 21. oþer lichama þy þeawe. manna lichama fornuñ wære
 (lichama struck through).
 22. worden 7 þ hi. ban on niwe.
 23. ,don 7 on þære ylean. mid ge,fendlicre arwyrðnesse gesetta
 (a on eras.) 7 gestaþolian.
 25. ða sædon hi þ. bysceope.
 26. þ licade. leofre. þa geþafode, heora geþeahte 7 he.
 27. þ hie. þy.
 28. wære (*struck through*). forðfore wære 7 hi. byrigenne.
 29. eall,e. lichaman gemet, on onw,alhne (o on eras., h on eras.).
 30. bygendlc on þam geþeodnessū his liþa.

- Ca.** 21. þy. fornumen wære.
 22. dûste. þ hi woldan.
 23. on þære ylean. mid gedafenlicre árwurðnesse gesettan.
 24. gestaðolian.
 25. ða sendon hi þ. þ þ hī þ licode.
 26. leofre. þa. he heora geþeahte.
 27. 7 he hét þ hie þ.
 28. forðfore 7 hi. byrigenne.
 29. onwealhne.
 30. ða gýt. bygendlc on þā geðeodnessū his liða.

- Page 376. 1. þ. micle. men. deadum.
B. 2. þa hrægl þe he. gewered. þ.
 3. án hi ungewenimedē. ac. swa hwite (*a out of h and hw on eras.*).
 4. niwe wundurlice ætywdon. þy ylcan.
 5. ða þ gesawon þa gebroðor. hi.
 6. geworden. þa efeston to þam bisceope him to cyþanne 7
     to. þa þing.
 7. þe hi ðar. ða ænlypig. on syndrige.
 8. (*p. 359*) fram þære. æghwanon. sáes. útan.
 9. on þysse. symle. þa. þæs.

- C.** 1. þ. micle. men. deadum.
 2. Swilce eác eall þa hrægl þæm þe. gegearwed. nalæs þ an þ.
 3. wære ać swilce eác. hwit.
 4. niwe wundurlice æteowdon. þy. mid gegired.
 5. þa þ þa gebroðor. hy swiþe.
 6. gewordene. þa efston þæm bisceope. cyþenne 7 to.
     þa þing.
 7. þe hy þær. ænlipig áwunode.
 8. þære ciricean sio. æghwanan. yþum.
 9. begyrded. þisse. on þa tid þæs.

- O.** 1. þ. micle. splæpendum (*sic*) men. deadum.
 2. eall þa. þa. þe (*i eras.*).ⁿ nalæs þ an þ.
 3. hi (*i on eras.*). wære, ac. hwit.
 4. niwe wundurlice ætywdon. þy ylcan. gegearwad.
 5. ða ðæt ða ða broðor.
 6. gewordenne. þa efeston (*both e's out of æ*) þam bysceope.
     cyþanne 7 to. þa þing þe hi þær gemet, on.
 7. anlypi awunade on syndrige.
 8. fram þære (*i 27^a*) cyricean. æghwanan. sáes yþum.
 9. begyrded on þysse. symble. þa tid þæs.

- Ca.** 1. þ. micle gelícra slæpendū men þonñ.
 2. eall. hrægel. míd gegearwod. nalæs þ án þ hi.
 3. ac.
 4. níwe wundurlice ætywdon. ylcan. gegearwod.
 5. ða þ þa ; ða (*stop as shown*). hi swyðe.
 6. gewordenne. þa efeston þā b. þing.
 7. hi þær. ða anlypi awunode on syndrige.
 8. frā. cyricean. æghwanon. sáes yþū.
 9. begyrded on þysse. symle. þæs.

Page 376. 10. fæstenes. eastrum 7 eft þ feowertiglicæ fæsten (*after*

B. -licæ *eras. of f.*) gebrydtide on.

11. micelre. on micelre willsumnesse. on.

12. gegote swa his gewuna wæs on þære.

13. cuðbriht. þon. farene þ.

14. fæc on dygolnesse drihtne. hi þider.

15. þam bisceope þara. dæl ðe. lichama myd.

16. ðære gyfe þancweorðlice.

17. 7. wundorlicre lufan.

18. he. hi þa gyta. lichaman.

C. 10. fæstenes. eastron Ond. þ. gebyrddæge.

11. micelre. Ond. micelre wynsumnesse 7 his tearas gewunelice wæs.

12. þære. eác swilce. arwyrþa. hís.

13. cuþberht. þon. þ ealond.

14. drihtne comrade. þider eác swilce þæm bisceope þera.

15. dæl.

16. gegered. Ond þonewyrlplice oñfeng Ond. wundur.

17. ȏ hyrde 7. seolfan. wundorlicre lufan.

18. swa swa he þa gitæ þæm.

O. 10. fæstenes. eastrum. þ. gebyrddæge on micelre.

11. on micelre wynsumnesse gebeda 7 his tearas gewunalice wæs, on þære (e wæs on þære *on eras.*, geotende *in margin*).

13. þon. farene þ.

14. on digolnesse. hi þider.

15. þam bysceope þara. hrægla dæl. lichama.

16. gegrered. þare gyfe þancwurðlice, gehyrde (*omitted words interlined; variant wundur; þa in þare marginal*).

17. 7. wundurlicre.

18. swa swa h, eo þa. lichaman þas. fædor ym, sealde.

Ca. 10. fæstenes. eastrum. þ feowærtig aér. gebyrddæge on.

11. forhæfednesse 7 on micelre wynsunesse. 7 his tearas geotende gewunolice.

12. on þære. arwurþa.

13. cuðbyrht. farene þ ealond. sū.

14. on digolnesse drihtne. hi ðider.

15. þa þ þara hrægela.

16. ðære. þancwurðlice.

17. 7. hrægel. wundorlicre lufan.

18. swa swa heo þa gyta. þa. ðæs.

- Page 376.** 19. wære 7 þus cwæþ gegyrwað þone lichaman. niwum.
B. 20. hrægle for þam ic þ euðlice.
 21. þte.
 22. (*p. 360*) naht. aemtig wunað seo þe. micelre gyse heofonlices wundres.
 23. And. him drihten forgyfeð se is ord. eallra eadigra þæt. on þære.
 25. hine restan móte. þas. monige.
 26. manegum. micelre inbrydnesse his.
 27. gebroðor.
-
- C.** 19. þus. gegerewað þone lichlo (*20ª complete*) man. niwum
 hræglum Ond gegerelan for þeossum þe. þær.
 20. Ond. þa ceste.
 21. him. forþon. þ. wat þte sio.
 22. naht longe aemtig awunað sio. micle. heofonlices wuldres.
 23. Ond. swiþe. þe him drihten.
 24. ordfruma Ond sellend. eadignesse. þ. þære.
 25. þa se bisceop þas. þisses.
 26. monigum. Ond. Ond swilcre eác.
 27. forhtiendre. þa. þa gebroþor.
-
- O.** 19. þus. gegyrwað þone lichaman. niwum hræglum 7 gegyrelan (*y on eras.*) for þyssum þe.
 20. þær ón naman. on þa.
 21. him gegeawedon forðon. þ. wat.
 22. aemtig awunað. micle gyse heofonlices wuldres gehalgad.
 23. 7. him dryhten.
 24. ordfruma. eallra eadignesse forgyfeð þ. on þære.
 25. þa he þa se bysceop þas word (*s wor on eras.*), monigum (*1 eras., omitted words interlined; variant þyses*).
 26. micelre onbrydnesse.
 27. (*127^b*) forhtiendre. þa dydon þa broþor swa swa.
-
- Ca.** 19. þus cwæþ gegeawigeþ þone. níwū hrægelū 7 gegyrlan for ðyssū þe ge þærón namon.
 20. on ða.
 21. forðon ic þæt (*p. 154*).
 22. aemtig awunað. micle. heofonlices wuldres gehalgod.
 23. 7 se. swyðe. driht.
 24. ordfruma. ealra eadignesse (*sic*). þ. on.
 25. ða he þa se þ þas. þisses.
 26. mid nígum tearū. onbrydnesse.
 27. túngan. þa broðru swa swa he hé 7.

Page 376. 28. 7. lichaman. niwum. inn ða niwan.

- B.** 29. gedydon þa hi. ðam geworhtan. þære.
 31. ylding. bisscop eadbriht.
 32. grimre. þread. hefegode.

C. 28. gegeredon mid niowe gegerelan Ond in þa niowan.

29. þa hie to þon. Ond. þære ciricean gesetton.
 31. Næs þa lang þte. bisceop eadberht.
 32. grimre adle þread Ond gestonden. sio dæghwālice weox
 Ond hefigade.

O. 28. 7 þone lichaman. niwan gegyrelan 7 on þa niwan.

29. gedydon þa hi to þon. þære cyrcean gesetton.
 31. ylding (*i by eras. out of e ?, g squeezed*) þæt. bysceop.
 32. grimre. þread 7 gestonden. hefegade.

Ca. 28. niwan gegyrelan 7 on þa níwan.

29. þa hi to þan. þære cyrcean gesettan.
 31. ylding þ. þ eadbyrht.
 32. grimre. gestonden. hefegade.

Page 378. 1. nales æfter. fæce to drihtne.

- B.** 2. is þy. þæs lichaman ða gebroðor.
 3. settende. þa byr(*p. 361*)genne. þæs gebletsodan.
 cuðbrihtes 7 þa.
 4. þa. setton in ðære hi gestaþelodon. úngebrosnendlican.

C. 1. nales æfter michlum. eác swilce to, ^{d y} htne gefor (*modern ?*).

2. þæs. gebroþor.
 3. gesetende in þa. þæs gebletsodon. cuðberhtes Ond.
 4. þa. þa. gestaþeledon.

O. 1. nalæs æfter.

2. þæs lichaman þa broþor.
 3. on þa byrigenne þæs gebletsodon. cuðbyrhtes.
 4. þa. on þa hi gestaþelodon.

Ca. 1. nalæs. fæce swylce to drihtne.

2. broðru.
 3. on þa byrigenne þæs gebletsodon. cuðberhtes and.
 4. þa. on þa hi gestaþelodon. ungebrosnendlican
 limo ðæs þæs ylcan.

Page 378. 5. limu. ylcan. on þære.

B. 6. heofonlico. untrumra.

7. þa. gemynd awriton on.

8. béc cuðbrihtes. ác ón þíssum stære. sculon.

9. an tó aetýcan. niwan.

10. æs (*space*). on þam ylcan. sum gebroðor. þæs nama.

11. ár þegn. þe.

12. sohton (*n out of h*). þ. þa gyta lyfigende.

13. writ. fram.

14. þam gebroðrum. fram eallum. cumū (*p. 362*). þ.

C. 5. liomo. þære. eac swilce oft.

6. hiofonlico. Ond. tacn untrura in cyþnesse.

7. geearnunge þa. fore.

8. þære bec cuþberhtes. þíssum. sculun.

9. á to á e, can þe us ȝlomp. niowan gehyrdon (*20^b complete*).

10. þæm. sum broþor þæs nama.

11. longe tid. arþegn þara þe þ.

12. Ond cwæþ þ he þa git.

13. Ond cyþnesse from eallum.

14. þæm gebroðrum Ond from. þæm cumū. þ.

O. 5. limo. ylcan. on þære.

6. heofonlico. taeon. on.

7. geearnunge þa sumu. fore. on.

8. þære. cuðbyrhtes lyfes. on þyssum urum. we sculun an toætycan (*dividing line after we*).

9. niwan.

10. on þam ylcan. sum broþor þæs nama.

11. beadoþeng. tid. árþeng. þe þ.

12. cƿ w þ he þa. lifigende.

13. set, hæfde (*128^a*). cyððnesse fram.

14. þam broþrum 7 fram eallum. cumum. þ.

Ca. 5. on þære stowe swylce.

6. heofonlico. untrura on.

7. begra gemynde synd eac ða awritten on þære béc.

8. ac ȝyssu uru. sculon an toætycean ðe.

9. gelamp nu niwan 7 we þ eac swa gehyrdon.

10. Wæs on þa ylcan. þæs nama.

11. beadoðeng. arþeng. ðara þe þ.

12. cƿ w þ. gyta lifigende.

13. ȝis. frā eallu þa broðru.

14. frā. þa cumū ðe þ mynst.

Page 378. 15. micelre. wer on þære.

B. 16. þenunge eaðmodlice underþeoded. heofonlicre mede.

17. þa. þ.

18. þam ðe. on. wæs wolde þa on sá.

19. þa he. sæmnunga.

20. þam siðfate. hefigere adle. gestanden.

21. þ. lang.

22. begins þa gefelde (*7 þa to wæs omitted*).

23. healfne his lichaman fram þam heafde. ða fet. þære adle.

C. 15. micelre. Ond.

16. þenunge eaðmodlice underþeoded. heofonlicra meda.

17. þa. þæs broþor. þ. reowan 7 hís.

18. þæm þe. sæ. Ond.

19. þa he þa. wearþ.

20. middum. adle. Ond.

21. þ. feol on eorþan Ond.

22. 7 þa æt to wæs omitted.

23. dæl from þæm. oþ. fet. mid þære adle.

O. 15. arfæstness 7 æfestnesse wer (ness 7 æfest in margin).

16. þenunge eaðmodlice underþeoded fore. heofonlicra meda.

17. þa. broþor. þ. his,w. an (i eras.).^{reo}

18. þa. (eras. of m) þe he on. b,re. on sæ wacsan (acs
on eras., of which last part was c).^u

19. feorm,an þa he þa. wea,ð.^{i r}

20. þam syðfæte. adle gehrinæn (a of æ eras.).

21. þ. lang.

22. nyhstan he aras þa he þa. gefe . ld, (o eras.).^e

23. lichaman healfne dæl. fram þam. ða fet. mid,^{þa} adle geslegenne.

Ca. 15. arfæstnesse 7 æfestnesse wer.

16. ðenunge eaðmodlice underþeoded. heofonlicra méda.

17. þa. ðés broðer. þ. reowan 7 hwitlas þa ðe.^{his}

18. on. on. wacsan.

19. þa. hám.

20. middū þa. adle.

21. þ. hréas. lang.

22. nyhstan he arás þa he ða. gefeld.

23. dæl frā þa. ða. ða.

Page 378. 24. geslegenne. paralisis.

B. 25. cricce hine gewreðede 7 ham becóm.

26. þa weox seo sticcemaelum. sona þære ylcan nihte.

27. hefigere. þte dæg cóm þ (p. 363). úneaðe.

28. arisa (*sic*) mihte oððe gán þa he ða wæs mid.

29. wæs gewæced. nytte geþohte.

30. þ. swylecum. becuman.

C. 24. geslegen beon þa. paralysis we cweþað.

25. Ond. cricce hine awrēþende hā.

26. sio. þære.

27. þte þa. com þ he sona þurh.

28. selfne oððe arisan oððe gongan, meahste þa he þa (ne modern?).

29. wæced 7 swenced. in.

30. þ. swilce gemette. mealite to ciricean becuman Ond.

O. 24. cwæþaþ lyftadle (e eras.).

25. cricce. awrēþende.

26. sona þære ylcan nihte.

27. þte þa. þæt he na þurh.

28. oþþe arisan oþþe gangan. þa he þa wæs mid þa.

29. waeced 7 swenced ða. in. swa he (128^b).

30. cyrcean becuman.

Ca. 24. beon. grécas. paralysis we cweðað.

25. ðy. awrēði, ende (*above i eras. of g*) hám becóm.

26. sticcemaelū. sona þære ylcan nihte.

ða

27. þte, dæg cóm þ he na ðurh.

28. oððe arisan oððe gangan. þa he ða wæs mid ða.

29. wæced 7 swenced (p. 155) ða. in.

30. þ he wolde. tō cyrcean becuman.

Page 380. 1. arweordan. bigan.

B. 2. eaðmodlice. ða uplican. biddan þ. fram.

C. 1. arwyrþan. cuþberhtes Ond. cneowa bigean.

2. eaðmodlice þa uplican. biddan þ he oððe fram þære.

O. 1. byrigenn (nn on eras.). arwyrðan. cuðbyrhtes.
cneowu bigan.

2. eaðmodlice. uplican. biddan þ he oððe fram þære.

Ca. 1. byrigenne ðæs arwurðan. cuþberhtes. cneowu bígæan.

2. uplican arfæstnysse biddan þ he oððe frā.

- Page 380. 3. gýf hym selre.   þ oððe.   þære.
- B.** 4. ðære.   clænsod.
5. þæt he þ sár.   smyltum móde.
6. 7 ða dyde swa swa.   móde gehogode.
7. limum.   cricce gewreðede 7 eode to cyrican.
8. on.   lichaman.   godan.
9. arfæstre inngehigde.   drihten.   þ he him. ár(p. 364)fæst.
10. wære. þa betweoh.   his béne.
11. þ.   hwon slep þa.   sylfa æfter sæde.
12. micel hand.   on ðam.
-
- C.** 3. him þ selre wære oððe.
4. foreseonesse.   þa.   clæs(2 1ª some letters gone)nad.
5. þ he þ sar mealhte geþyldelice.
6. swa swa he on.   gehogod hæfle Ond.   þa.
7. leomo.   cricce wreþende in ciricean eode Ond he ne wæs.
8. sprecende (dot under p).   Ond.
9. arfæstre ingehyde . . . rh.   drihten.   þ.
10. arfæst Ond.   gebed.
11. þ he hwon ónslep þa.   æfter sæde.
12. micel.   Ond.   þæm.   þe . . . dl 7 þ sar on.
-
- O.** 3. him þ selre wære oððe.
4. foreseonesse.   þa.   clænsad (ns on eras.).
5. þ he þ sar.   geþyldelice.   smylte.
6. ða.   swa swa, on.   gehogod hæfde.   þa.
7. limo.   cricce wreþende on cyricean eode 7 hi, (i out of e ?).
8. on.   lichaman.   arfæstre.
9. ingehyde (i on eras. of o).
10. arfæst 7 mi,de.   7.   betwyh his gebed.
11. þ he hwon onslæpte þa.   he swa he.   æfter ,sæde.
12. hand.   heafud.   on þam dæle þe seo adl 7 þ sar.
-
- Ca.** 3. genéred wære.   hī þ selre wære oððe.
4. foreseonesse.
5. þ he þ sár.   geþyldelice.   smylte.
6. ða.   swa swa.   gehogod hæfde.
7. limo.   cricce wreðiende on cyricean eode 7 him.
8. on.   ðæs.
9. arfæstre ingehyde.   fultū.   drihī.   þ.
10. hī arfæst.   7.   betwyh.   gebed.
11. þ.   hwón onslæpte þa.   he swa he.   æft þon sæde.
12. hand 7 brád.   heafud.   on þā dæle ðe seo adl 7 þ sár on.

- Page 380.** 13. seo adl 7 ðæt sár. ylcan gehrinenesse.
B. 14. lichaman þe he. gehefegod. 7 sticcemælum.
 15. þam wæs 7.
 16. þa ðis þus. þæs þe. þa aras.
 17. hál. Ond for. drihtne þanc.
 18. þam halgan his fultumes. þ.
 19. þam gebroðrum. sæde. hyne.
 20. 7 hi. þa ealle blissedon 7 gefægnedon (*after hi eras. of e.*)
     æfter þam þrea þy.
 21. þenunge. hwearf. ær.
-
- C.** 13. Ond mid þa ilcan hrinenesse.
 14. lichoman þe he. þa adle hefigad. Ond sticcemælum.
 15. Ond.
 16. þa þis þus. þæs þe he onwoc þa aras.
 17. fore. drihtne.
 18. seggende. Ond. fultumes gefe Ond. þ.
 19. swilce. gebroðrum cyðde Ond.
 20. wære Ond hie ealle in þon. Ond. þære.
 21. þrea þy geclæsnedra. þenunge. Ond.
-
- O.** 13. mid þa ylcan hrinenesse eallne.
 14. lichaman þe . mid (*i eras.*) þa adle (*a out of n.*). gehefegad.
     7 on sticcemælum.
 15. þam sare 7.
 16. þis þus. þæs þe he onwoc þa aras.
 17. 7 he. þanc.
 18. seegende (*ecg on eras.*). þam. fultumes. þ.
 19. þam broðrum. (*129^a*) 7 sæde.
 20. wære 7 hie ealle in þam. fag. nedon (*e eras.*). þære
     þrea þy geclænsedra.
 21. þenunge. hwearf.
-
- Ca.** 13. þa ylcan hrinenesse.
 14. lichoman þe mid ða. gehefegad wæs 7 on styczemælū
     fleondū þā sáre.
 15. æftfyligendre.
 16. ða ðis þus. þa.
 17. hál 7 gesúnd 7. drihtne ðane.
 18. ða. fultumes gife. þ.
 19. þa broðrū. gedón wære.
 20. hi ealle in þa. fægnedon. æft ðære ðrea þy geclænsedra.
 21. ðenunge. hwearf.

Page 380. 22. bighyldiglice. beeode.

- B.**
- 23. 7 swylnce eac ða gerynelican 7 þa. þam þe. þone.
  - 24. lichaman cuðbrihtes aér lifigende oððe (*p. 365*) æfter forðfóre geredon 7 þa.
  - 25. fram. aidledon.
  - 26. on þære béc. geméteð. hwile.
  - 27. hí.
  - 28. NIS þ. forswigigenne þte aér þyssum þrim.
  - 29. níwan. þone.
  - 30. broðor geoponode on þam. þis.
  - 31. on ðam mynste (*sic*). be. þære. fram þære.

C. 22. bihygdlice. beeode.

- 23. swilce eac þa. Ond þa. þæm þe. þone
gehalgedan.
- 24. oððe aér lifgendne oððe.
- 25. ȝredon þa eác swilce. gefe. aidledon.
- 26. þære béc. Ond. gemeteþ.
- 27. hy rædeþ.
- 28. þ eac swilce to forswigienne þte. þrī gearū (*21^b complete*).
- 29. Ond. niwan. þone seolfan.
- 30. broþor gecyðde. þæm. þis.
- 31. þæm. bi. þære eá. Ond frō þære.

O. 22. bighidilice. beeode.

- 23. swilce. þa gegyrelan 7 þa. þa . þe (*1 eras.*). þone
gehalgedon.
- 24. oþþe aér lifigendne oþþe.
- 25. gyredon (*y on eras.*) ða. hælo gyfene 7 lædde swa.
- 26. þære béc. gemeteð.
- 27. hie rædað.
- 28. þæt. for . swig,enne (*1 eras.*) þæt. aér þrim.
- 29. wæs. niwan. þone sylfan (*n out of m*).
- 30. broþor gecyðde on þam. þis.
- 31. on þam. bi. þære þære (*2nd struck through*) ea. fram þære.

Ca. 22. bighydiglice. beeode.

- 23. þa gegyrelan. hrægel þā. þone.
- 24. oððe aér lifigendne oððe æft.
- 25. frō. gifene 7 læddon.
- 26. þære béc his lífes. mægnes gemeteð.
- 27. hi.
- 28. Nis þ. nó to forswigienne þ. ðrim gearū.
- 29. niwan.
- 30. gecyddde on þam ðe. þis gedón on þā mynst.
- 31. bi. ea. fram þære.

Page 382. 1. ea naman. þam. an abbodes anwealde.

B. 2. swyðbryht. æfest.

3. on þam. mann þam unwliting 7 atolice.

4. bræw hwyrfde 7 wende.

5. þæs. forwyrd tobitode tiledon.

6. beþinge gehælan woldon ác.

7. hi. mihton. þ. man. curse.

8. (p. 366) þæs wyrndon for ege maran frecenesse. þa.

9. langre tide þyllic ungescrepo wamu. tobeitigandan.

C. 1. naman. þæm. þe in abbudes oíwalde.

2. swiðberht. æfest.

3. þæm. mon þæm. unwliting swiþe On atolie.

4. wyrfde. Ond.

5. þæs. forwyrd. tiledon. Ond.

6. þone swile. beþenum geþwænan woldan.

7. meahton. þ. moñ onweg.

8. þ. for ege maran frecernesse. þa.

9. broþor longre. þislicum gescrope won he þa.

O. 1. ea,. þæm mynstre .. (2 eras.) on abbudes anwalde.

2. swyðbyrht. æfest wæs on þam.

3. giung mon þam. swile.

4. wyr . de (1 eras.). dæghwæmlice. þæs.
wyrde

5. for, (1 eras. after for) tobeitade tileden.

6. þo . ne (n eras.) swile. sealfū (129^b). beþenum
geþwænan wolden.

7. mihton. þ hie nemon (sic). onweg.

8. þ. for ege maran. þa.

9. broþor langre. þislicum geswinne bad hwonne (wince bad
on eras., h in left margin before wonne) þa tobeitian
(endan on eras.) frecenesse.

Ca. 1. mynstre on abbudes anwalde.

2. swyðberht. æfest wæs on þā.

3. giung mon þā unwliting 7 atelic.

4. bregh wyrde 7 wémde.

5. þæs. forwyrd. tiloden.

6. þone swile. sealfū. beðenū geþwánan.

7. hi ne mihton. þ. onweg.

8. þ. for ege maran.

9. langre tide þis licholice geswing bád hwonne þa tobeitian
frecenesse þa eagan mennisc hand (p. 156) gehélan.

- Page 382.**
- B.**
10. frecenessa þam eagon. hand. dæghwamlice.
  11. þa gelamp þ hine semnunga. gyfe.
  12. þæs halegan.
  14. forþon þa broðor. lichaman æfter manegum gearū.
  15. ða.
  16. genamon. dæl. reliquium þ hi.
  17. biddendum freondum. oððe ætywan. tacen þæs.
  18. þyssa. dæl.
  19. on þam ylcan mynstre. nama. þryðred.
-
- C.**
10. frecenesse þæm eagan mennisc. meahte.
  11. þa gelomþ him.
  12. þæs.
  13. cuðbrehtes.
  14. forþon þa þa broþor hi. æfter monigum.
  15. Ond ungebrosnadne.
  16. hie. dæl. reliquū þ hy meahton.
  17. biddendum freondum sellan oððe æteawan. tacn þæs.
  18. þissa. dæl. þa tid.
  19. þæs. þryðred. æftera.
-
- O.**
10. þam eagan mennisc hand. a dæghwamlice.
  11. gelamp him sē. ninga (i eras.). gyfe.
  12. þæs.
  13. cuðbyrhtes.
  14. forþon þa þa broþor. lichaman æfter monegum.
  15. bebyrigednesse. ungebrosnadne.
  16. genamon hi. dæl. hī to reliquium þ hi.
  17. biddendum freondum. oððe ætywan on. þæs.
  18. þisra. dæl on þa tid. hine.
  19. ylcan. þæs nama. þryðred.
-
- Ca.**
10. dæghwālice.
  11. gelamp hit semninga. gyfe.
  12. reliqas þæs.
  13. cuðberhtes gehæled forðon þa þa broðru.
  14. monigū gearū.
  15. bebyrigednesse. ungebrosnadne.
  16. genamon hi. hī. þ hi.
  17. oððe ætywan on tácon þæs.
  18. ðisra. dæl on þa. hine. sū.
  19. ylcan. þæs nama. þryðred. æft.

- Page 382.** 20. þæs ylcan. abbod. dæge (*p. 367*). þa.
B. 21. gangende. þ he heora his biddendum frynd sumne dæl
 sealde.
 22. ða gelamp þ. ylca geonga mann.
 23. úntrum. þære ylcan. wæs anweald.
 24. þa. þone. ðe.
 25. frynd. þa. ðam. menn. het þ.
 26. on. hi gesette þa he ðam feaxe.
 27. mid . . (2 eras.). inbrydnesse manoð (*cross erased partly*).
 28. þ. bræwe. sum. þone ungelhwærان.
-
- C.** 20. þæs. abbod þa. dæge. þa circean.
 21. Ond þa. óntynde þara (22ª complete). hiora.
 22. biddendum sealde.
 23. þe. þære. circean. ondweard.
 24. þa. þone.
 25. freonde seállan (*dots above and below a*) sealde he þ oþer þæm.
 Ond het þ.
 26. ȝsette. þa he þa. oñfeng.
 27. heafodes þa. he . . mid (2 eras.). inbryrdnesse monad.
 28. þ. þæm. brewe Ond sum. þone.
-
- O.** 20. þæs ylcan. abbud þa. dæge. þa cyrcean gangende.
 21. þa. þ. sūne (130^a).
 22. freondum. gelamp þ se ylca iunga.
 23. þe on his eagum. on þære ylcan cyrcean. ondweard.
 24. þa. þone.
 25. þa. þ. giungan men ȝ het þ.
 26. on. stowe,. þa he þa þam.
 27. þa. he . . (2 eras.). monad þ.
 28. sum. þone.
-
- Ca.** 20. þæs ylcan. abbud ða. sūme dæge. þa cyrcean
 gangende.
 21. þa. cysste ontýnde. reliqa. þ. sūne.
 22. biddendū freondū. ða gelamp þ se ylca iunga.
 23. eagū untrū. on ðære ylcan cyrcean. ȝweard.
 24. þa. þone. ðe.
 25. þa. þ. þa iungan. ȝ hét þ. on.
 26. hi. þa he ða þa.
 27. ðæs. þa. monad þ.
 28. þa. breghe. þone ungcðwærان.

- Page 382. 29. mid hælde 7.   þa he gedon.   ða.
B. 30. on.   háten.   7 gelyfde þ.
 31. feaxe ðæs godan.   þam.   hrínen wære.
 32. ne him.   wæs. þa.
 33. tid dæges swa he sylfa sæde þa he þ.   7.
-
- C.** 29. swile mid þyde (*last d on eras.*).   þwende.   þ.
 30. swa swa.   Ónd gelyfde þ.
 31. þy feaxe.   gehrinien.   hraþe.
 32. nowiht.   þa sio.
 33. tid.   swa swa.   seolfa sæde þa he þ.
-
- O.** 29. swyle mid ðyde 7 ðwende ða (*yl on eras.*).   þ.
 30. on.   swa swa.   7 gelyfde þ.
 31. ege.   feaxe.   þam.   gehrinien.   hraþe.
 32. nowiht.   þa.
 33. æftræ tid.   swa swa he sylfa sæde þa.   7.
-
- Ca.** 29. þygde 7 ðwende ða.   þ.
 30. on.   swa swa he gehaten.   7 gelyfde þ.
 31. eage.   feaxe.   þam.   gehrinien.
 32. nowiht.   swa swa he sylfa sæde þa.   þ.   7.
- Page 384. 1. for þone.   þ he ær ðon þohte þa hit middæg.
B. 2. þæs sylfan.   ða sæmnunga (*p. 368*).
 3. eage 7 þa gemette hit.   bræwe swylc him.
 4. nænig.   oððe unwlitignes ætywde.
A break = 1½ lines after ætywde. Nothing else to mark the transition.
-
- C.** 1. þ he ær don þohte þa.
 2. þæs.   semninga.
 3. hal Ond.   swa swa.
 4. swile oððe unwlitignes æteowde.
*Incipit ecclesiastice historiæ gestis (*sic*) anglor' liber quintus
(capitals and small letters intermixed).*
-
- O.** 1. þ he don þohte þa.
 2. þæs sylfan.   semninga.
 3. hal.   bræwe swa swa.
 4. oððe unwlitignes ætywde.
Incipit ecclesiastice historie gentis Anglorum liber quintus.
-
- Ca.** 1. þ.   don ðohte þa.
 2. þæs sylfan.   semninga gehrán.
 3. bræwe swa swa hī.
 4. nænig.   oððe unwlitignes onætýwde.
*Incipit Ecclesiasticae HYSTORIE, gentis anglorum liber
quintus.*

Page 384. 5. þa (*the þ is sketched with a dry point*). æfterfylgde þam.
cuðbrihte. bigange.

B.

6. þe he beeode. þam iglante ær tidum.
7. biscophádes. árweorða. aðelwold. manegum. ár.
8. on ðam. þe. inhreopum þa anfangenan þenunge
mærsoðe preosthades.
9. weorðum. þam. gehalgod wæs. þæs.
10. godan mannes geearnunge 7 his lif hwylc hyt wære 7 eac cuðlicor
áscineð.
11. án. wundra. asecge þ. an. gebroðra sæde.
12. ðam 7 in ðam þe. þ. guðfrið. árweorða.

C.

5. æfterfylgde þæm. þæs.
6. ancerlifes þe he. þæm. ær tidum in bisceophades.
7. arwyrþa. æbelwald. moniguð gearu ær.
8. þæm. þe. is in hrípum þa. þenunge.
9. wyrþum dæduñ þæm. gehalgode þæs.
10. geearnunge oððe. hwelc (22^b *complete*) wære cuplicor.
11. an his wundur asecge þ. an þara gebroðra sæde for.
þæm Ond in þæm þe.
12. þ. guðfrið. arwyrþa.

O.

5. Da æfterfylgide þam dryhtnes. cuðbyrhte on bigange þæs
ancorlifes þe he.
6. on farene þam ealande ær tidum.
7. bysceophades. arwyrða. æbelwald. ær on þam.
8. þe. on hrípum þa onfangenan (on *out of in*) þenunge.
9. wyrþum. þam. gehalgade.
10. geearnunge oððe. lif hwylc wære.
11. án. wundur asecge þ. an þara broþra sæde for þam
7 on þam þe.
12. þ. guðfrið. arwyrða crist, þeow (*þ out of t*),

Ca.

5. Da aftfylgide þā. on bigange þæs.
6. ancorlifes þe he. on farene þā. ær tidū.
7. þ hades. arwurða. æbelwald. monigū gearu
ær on þā.
8. þe. æt hrípum þa onfangenan þenunge mæssepreostes
hade æft wyrðū dædū þā.
9. gehalgade ðæt ðæs.
10. mannes geearnunge 7 his líf ðe cuplicor.
11. an. wundra secge þ. an þæra. sæde for ðam.
12. on ðam þe. wæs þ guðfrið. arwurða.

Page 384. 13. eac swylice. þam. ðam gebroðrum.

B. 14. þære ylcan cyrican æt lindesfarona éa on. áfeded. in.
(*i eras.*) an(*p. 369*)wealde.

15. abboddomes. cwæþ he ic wille mid.

16. twam. gebroðrum tó farene þam iglande sprecan.

17. wið ȝone arweorðan. æfelwold mid þy þe.

18. ic wæs. spræce wel areted ȝ. bletsunge.

19. ham hurfon (*sic*; *down stroke erased from u*). þa we þa. middre þære sáe.

20. sémnunga seo heofonlice. toslíden. þe. áér út an liðon ȝ (an *out of cu?*).

21. swa. ónhreas. swa reðe. cóm þ.

C. 13. þeow Ond. eác swilce. þon þæm gebroðrum.

14. þære . lcan ciricean lindesfarena éa. þære. anwalde abboddomes.

16. cwæþ. com. twæm oþrum gebroðrum. þæm.

17. sprecan . . . æm arweorþan. æfelwald.

18. þa. gereted Ond. bletsunge.

19. Ond. ham. þa we þa. in midre þære þa.

20. semninga heofones smoltnes. þære þe. ær utoñ leoþon.

21. swa. Ond swa reþe stormas comon þte.

O. 13. eac swylice. þon þam broþrum.

14. þære ylcan cyricean lindesfarena ea on þære. on anwealde abbuddomes.

16. cƿ. com. twam oþrum broþrum. þam ealande.

17. sprecan wið ȝone arwyrþan. æfelwald.

18. þa. gereted. bletsunge.

19. ham hwurfan þa (*a on eras.*) we þa. þære, þa.

20. semnunga heofones. þære (*e struck through, tick below*) þe we ær ut on leoþon.

21. ȝ swa. wínd .. (*d out of t, then 2 eras.*). swa reðe stormas coman þ we mid s,leg—(*sic; stroke crosses eras. e*).

Ca. 13. þeow. eac swylce æft. þa broðrū þære ylcan cyrican lindesfarena éa on þære.

14. on anwalde abbuddomes.

16. cƿ. com. twā broðrū. farene þā.

17. sprecan (*p. 157*) wið. arwurðan. æfelwald.

18. gespræce. gereted. bletsunge bæd. hám.

19. wáron. þære sé Ȑa.

20. semninga heofones. þære. áér út on leoðan ȝ swa mycel wínd us.

21. swa reðe stormas coman þ we mid séglinge.

- Page 384.** 22. rowette. fremian mihton. ús.
B. 23. nowihtes. ne wendon buton. sylfes. þy. þa.
 24. lange. ðam wínde. ðam sáe campodon. wunnon.
 25. þa æt nehstan locodon. wén wære þ.
 26. þinga. þ igland geseon mihton þ we ár.
-

- C.** 22. fromian meahte.
 23. nemne deaþes. þy we þa.
 24. wiþ þæm. Ond wiþ þæm sæ holonge.
 25. þa. nyhstan locodon. oí. hwæþer wen wære þ.
 26. þinga furþum þ. þ. óf.
-

- O.** 22. rouesse. fremian milton.
 23. nahtes. nemne. sylfes. þy we þa.
 24. lange. þam. ðam sáe (131^a). campodon.
 25. þa æt nyhstan locodon. hwæþer wen wære þ.
 26. þinga f, . þum (*above u in ur a small i, below it eras. of o*) þ
     ealand gesecean mihton þ, (*cross eras.*) we óf.
-

- Ca.** 22. fremian mihte.
 23. naht elles ne wendan nemðe deaþes sylfes. þa swyðe lange.
 24. þa. þa sáhete lange campodan 7 wunnan.
 25. nyhstan locodon. wén wære þ.
 26. þinga furðon þ. gesecean mihton ðe we ár.
-

- Page 386.** 1. gangende wæron cyrdon þæder we cyrdon gemetton.
B. 2. æghwanon gelicene storm foran onsettende 7 fore timbrigenne
 (ne *out of de*) 7 nænigne.
-

- C.** 1. cyrde we us þider we cirden gemetton.
 2. us æghwanan gelice. Ond. Ond nænigne.
-

- O.** 1. gangende. cirdon we us þider. cyrdon gemetton.
 2. us æghwanon gelice. nænigne.
-

- Ca.** 1. gangende. cyrdon. us þider. cyrdon gemettan.
 2. us æghwanan gelice. nænigne.

Page 386. 3. hælo on ús. standan. þa. langum. (p. 370) þ.
B. we ure gesyhðe fyrr. ahofon.

4. gesawon. ðam iglande.
5. þæne leofan wer aðelwold. digolnessum utgangende.
6. þ. urne. geson.
7. forðon. ðæs wealdendan.
8. myd ðy ðe he ða us sceawode. on. 7 on.
9. bigde. cneowu. ures drihtnes.
10. 7 wæs. for ure. urum.

- C.**
3. hælo. þa. þ.
  4. feor up ahofon þa gesawon. þæm.
  5. þone. æþelwald of. deagolnessū.
  6. þ. siþfæt.
  7. þ. Ond. sæs. gewinne 7 heora mod(23^a)nesse
(sic). 23^a *a few letters only gone up to 386²³ þæs; then only half lines left.*
  9. þa begde (ist e ?). cneow. to (w?). drihtnes.
  10. hæ . endes. for. ussum . . . Ond.

- O.**
3. hælo on. standan þa,. langum. þ we us, gesyhð
 fyr upp ahofon (ofon on eras.) þa gesawon.
  4. on farene þam ealande gode, (s in same coloured ink, but unusual form) þone.
  5. æþelwald. digolnessum utgangende þ.
  6. urne. geseon . (2 eras.).
  7. þ. weal, endan (c above eras. of l) sæs.
  8. sceawade. on. on.
  9. þa bigde. cneowu. ures.
  10. 7 wæs. for ure. urum.

- Ca.**
3. haelo on. standan. æft langum. þ.
  4. fyrr up ahofan þa gesawon. on farene þā ealande.
  5. þone. æþelwald. digolnessū utgangende þ.
  6. urne. geséon.
  7. forðon. þ. w,alcendan sæs.
  8. ða us sceawade. on. on.
  9. þa bigde. cneowu. ures drihtnes.
  10. 7 wæs biddende. ure. urū.

- Page 386. 11. ȝ myd þy.   þ gebedd.   ða.   ætgædere.
B. 12. ȝdone aþundenan sæ.   ȝon þ eall.
 13. seo reðnes wæs blinnende.   gesundiglice.
 14. þurh.   smyltan sæ út æt lande.
 15. comon to lande.   ure scyp eac swyldce fram ȝam.   upp.
 16. ylea.   com.   þe.   urum.
 17. ȝ.   ȝone.
 18. strang.   þte menn ongytan mihton sweotolice (*p. 371*) þ.
 19. ȝære.   ȝar becom.   benum ȝæs godan.
 20. ure.   forgyfen.
-
- C.** 11. þy he þa þ.   somed ætgædere . . . one aþundnan sæ.
 12. ȝone.   g. st. lde.   þte.
 13. eal seo reþnes þæs.   Ond.
 14. þurh ȝone smoltestan sæ us.   þy we þa.
 15. up comon.   lande Ond ure.   eac swilce.   þæm yþum.
 16. þa.   com.   þe from ussum.
 17. medmi[cel] (*of cel only traces*).   swiþe.
 18. þte.   sweotolice oñgitan.   þte.
 19. þær becom.   benum.
 20. intiⁿgan u . . . hælo.   fo . gifen.
-
- O.** 11. ȝ.   þy he þa þ.   gefyl. de (*l eras.*).   ætgædere.
 12. aþundenan sæ gemylte ge ȝone strom gestylde.   þte.
 13. eall. (*e eras.*) seo reðnes þæs.   gesundge (*u on eras.*).
 14. þurh ȝone.   sæ.   lande.   þa.
 15. coman to lande ȝ ure scyp eac swyldce fram þam yþum upp.
 16. þa.   ylea.   com se þe fram urum.
 17. gestillde ȝ eall. e.
 18. strang.   þ.   ongyton (*y on eras.*) mihton þ se (*e on eras.*)
medmicla (*e on eras.*) (*131^b*) fyr. st (*e eras.*).
 19. stillnesse.   þær becom.   benum.   ure.   forgyfen.
-
- Ca.** 11. ȝ.   þy.   þ gebédd.   ȝa.   ætgædere.
 12. aðundenan sæ.   ȝone.   þte ȝurh eall seo reðnes.
 13. gesundige.
 14. þurh ȝone.   sæ.   lande.   þy.
 15. coman to lande ȝ ure scyp eac swyldce frā þā yþū upp.
 16. þa.   ylea.   cóm.   frā urū.
 17. medmycel.   ȝ.   ȝone.   swyðe mycel.
 18. strang.   þ.   sweotolice ongytan mihton þ.
 19. ȝære.   becóm.
 20. ure.

Page 386. 21. wunode. godes man. ealande be ðara foresprenca
B. (rest wanting).

23. bispoc licū on. cirican ðæs. bebyrged.
24. ðing gedon. ealdfrīðes. ðæs. sé þe.
25. ecferðe norðhymbra. anes wana. þe · XX ·.
26. on.
27. N (*space suits O*). þæs. ríce forewardum. 7.
28. halega. onfeng biscophade on þære cyrican. hægasteald ea be ðam.
29. to secgennē manige.

C. 21. wunode. ilca. fearne þæm. · XII ·.

22. Ond. lindesfearona eá. be þara fore . . . . ena
 b. sceopa licum.
23. ciricean.
24. gedon. aldfriþes (s ?).
25. breþer. aanes wan þy · XX · (*stroke under a, w, þ*).
27. In þæs. bisceop. þa.
28. bisceophad þære.
29. bisceope. secggan.

O. 21. on farene. ealande.

22. on. be þare (*a out of æ*). foresprenca bysceopa
 licum on.
23. cyricean. bebyriged.
24. gedon on aldfriþes. þe.
25. breþer. norðanhymbra. anes wana þe.
26. on.
27. On þæs. forewardum. byssceop 7 þa.
28. onfeng bysceophad þære cyricean.
^{wuni}
29. ea. bi þam bysceope ge, . að (*i eras.*) secgan. wundur
 gastlicra mægena þa þe hine ful hiweðlice (*ful hiweð on
 eras.*) cuðan. swiðust.

Ca. 21. ðæs. wér on farene þā ealande XII wint̄.

22. on. be ðære foresprenca bisceopa lícum on.
23. cyricean. bebyriged ís.
24. ðing. on. tíðū. æft.
25. norðanhymbra ðeode anes wana XX.
26. on.
27. On. forewardū. b 7.
28. onfeng b hád ðære cyricean.
29. éa bi þam b. seegan. wundur gastlicra mægena ða
 þe hine full hiweðlice cuðan.

Page 386. 30. gastlicra mægena þa þe hine cuðon. ealra swiðust.

B. 31. arweorða. brythún.

C. 30. mægena þa þe. hiowescl[ice]. ^{23^b begins eal . . . swiþust s. (*many letters gone and only half lines left after feor 388, 15*).}

31. . . wyrþa wer Ond. beorhthun. [diacon] (*dubious*) Ond.

O. 31. beorhthun. deacon.

Ca. 30. (*p. 158*) swiðost.
31. arwurða wér. diácon.

Page 388. 1. abbb þæs. ðe is cweden in deora wuda þuhte.

B. 2. ús gerysne þ. þa wundor (*p. 372*) sume on ðysse and-weardan béc gemyngodon.
3. sume syndon dygle wíc mid wyllum. bearewum. nowiht.
4. fram. cyrican æt hægstealdes éa þ is swylce on oðerre.
5. healfre. fæce 7 floweð seo éa betweoh.

C. 1. . bbod þæs. þ is geciged in d . . . wud . þuht . s ge . . . ene.
2. þ. þa. þisse bec gemy . . . .
3. syndon (y ?) sume deogol wic. wealle. bear . . ymbse . lde naht.
4. feor frā þære. ea þ is hwæthwego in.
5. oþerre healfre. tine sio ea betwih.

O. 1. þæs. þ is gecyged on dyra wyda þuhte.
2. gerisene þ we þa. sume on þisse bec gemyngade.

3. syndon sume digol wic. wealle. ^r ^b beawe ym, sealde.
4. feor. þære cyricean. ea þ. hu hwego on oþere healfre.
5. fæce. tine. ea (*132^a*) betwyh.

Ca. 1. þæs. þ. gecyged on dyra.
2. þuhte. gerisene þ. wundor sume on þisse béc gemynegode syndon.
3. digol wíc. wealle. bearuwe.
4. feor frō þære cyricean. éa þ. hu hwego on oðre healfre.
5. fæce fleweð tíne. betwyh.

Page 388. 6. wíc gebedhús þ is scē michaelis þæs.

- B.** 7. on ðam.   wer mid feawum his geferum oft.
 8. wunode.   beganne.   halige bebodu. And swyðost.
 9. tíd þæs.   fæstennes ár eastrū.   myd ði.
 10. tíde on foreweard easterfæsten.   cóm.   wunigenne.
     þa het.
 11. þ hi.   þearfan.
 12. úntrunnnesse 7 wedle gehefegad þ hi mihton on.
 13. ðam diglum mid.   7 him ælmessan dón.

C. 6. þa wic gebedhus . nd.   michaelis . . ahengles.

7. þæm.   feawū his g (?) . . rū.
 8. wunade to begangenne.   . . halige gebedo 7 swiþust.   þa.
 9. tid þæs feowertig . . an.   þy he þa.
 10. tide . . oreweward easto [ef]en þider com (eastorefen **W.** and **S.**).
     þa het . . . . . geferan.
 11. þ hie . . . . . sumne.   þearfan . . þe.
 12. unt . . . nesse Ond wiþelnesse hefi . ad þ.
 13. þæ . . . aglum.   Ond (?) him ælmessan . . forþon.

O. 6. þa wic gebedhus 7 cyricean.   michaeles þæs.

7. on þam.   feawū his geferum.
 8. wunade to bega,nne (*1st e out of i, 1st g on eras. of e*).   ,bedo
     gan   7 swiþust on þa tid þæs.   ge
 9. þy he þa sume tide on forewear,
 10. þider com to wunianne.
 11. het he hi,   þ h,e.   þearfan . (*2nd a on eras., after
     n eras. of g*) se þe.
 12. mycelre untrunnnesse 7 weþelnesse.   þ.   mihton on
     þam dagū.
 13. habban 7 hī ælmessan don forþon.

Ca. 6. þa wíc gebedhus.   cyrikan.   þæs.

7. on ðam.   feawū his geférū.
 8. wunode to begangenne.   halige gebedo 7 swyðost on þa tíd
 9. þy he þa sume tide on foreweard easter fæsten (easter *erased*)
     þider com.
 10. wunienne þa hét.
 11. geférān þ hi schttan sume.
 12. untrūnesse 7 weðelnesse.   þ hi mihton on þā dagū.
 13. hī.   hī ælmessan dón.

Page 388. 14. þ. swa. on.

- B.**
- 15. naht. geong. wæs dumb 7 hreofl. þam.
  - 16. oft cóm beforan hine 7. onfeng. Se næfre (p. 373).
  - 17. mihte ac swa.
  - 18. scurf on. þ. ænig. ón úfan ðam heafde.
  - 19. mihte ác ón ýmbhwyrste.
  - 20. ongryslico hær. biskop þ man þysne. lædde.
  - 21. on. cafertune him. hus. þ he inne gewunian mihte.
  - 22. hys dæghwamlice andlyfene onfon. myd ði ða án wúeu.

C. 14. þ. . . mle swa dyde . . . . . suman.

- 15. naht feor. þæ.
- 16. ær beforan him com.
- 17. næfre nænig. Ond.
- 18. surfe ón. þæm.
- 20. ongrysenlico hær. Ond.
- 21. hus gewyrcean þ he (23^b ends; 24^a begins) . . . unian. In
24^a many letters lost; and after him ge— 388³⁴ only parts of
lines left.
- 22. Ond. on . . . . . onfon. þ. hit þa an wice.

O. 14. þ. symble swa. on sumū.

- 15. feor. iung þearfa. dūb (b on eras.). þam bysceope.
- 16. forþon. fore. com. onfeng.
- 17. nænig. ge gecweþan (1st g partly eras.) mihte ac swa mycel.
- 18. sceorfe on. þ. on þam.
- 19. dæle þæs. mihte ac on ymbhwyste.
- 20. on,rislico hær þa. bysceop þysne.
- 21. on. cafertune het. medmycel hus gewyrcean þ.
onwunian mihte.
- 22. dæghwamlice 7 leofone onfon. þy hit þa an wicu þæs fæstenes.

Ca. 14. þ. swa. on sumū.

- 15. feor. iung þearfa. dūmb ge hréof. ðam b.
- 16. fore him cóm. onfeng.
- 17. nænig. mihte ac swa mycel ,reofla 7 sceorfa on.
- 18. þ hī. on þā.
- 19. dæle þæs. mihte ac on.
- 20. stodan. hær. beþead. þ þysne. hī.
- 21. on. cafertúne het hī. hus gewyrcean þ he on wunian mihte.
- 22. dæghwamlice 7 leofene onfón. þy ða.

Page 388. 23. fæstenes. æfteran drihtenlican.

- B.** 24. þ. het. þone þearfan in to him lædan ða. inne mid him wæs.
 25. þa het he. forðdón. him ywan. genam.
 26. þa be. þære. róde hi gesenode.
 27. hi gesenod. þa het he hi teon. 7 het.
 28. sprecan. cweð sum word.
 29. gea. wæs. onlysed. cwæð hwæt he.
 30. þá tó ætycte se (*p. 374*). het stafa.

- C.** 23. þæs fæstenes ge . . . . . wæs þa wæs þy æft[er]an (er ?) drihtenlican.

24. þ he he . . one . . arfan into him gongan þa he þa.
 25. þa h . . his . . ngan forðdon. him eowian gen . m.
 26. . . e þa be. Ond. þære h . . gan. hine gesenade.
 27. þa he þa . . gesenad. þa het . . teon. Ond het.
 28. sprecan 7 þus cwæþ cweþ sum word cweþ.
 29. gea þa. onlysed. Ond. cwæþ þte.
 30. To æt eecte. bisceop. het stafa.

- O.** 23. þa wæs þ þy æftran . . (*2 eras.*).

24. þ he het þone ðearfan into him gongan þa he þa.
 25. þa het (*1 3 2^b*). forðdon. him eowian genam (*originally gemim*).
 26. þa be. þære. hi . (*1 eras.*) gesenade.
 27. ða he þa hi gesenad. þa het he tynan eft his muð 7 het.
 28. sprecan 7 þus cŵ. hwylc hugu.
 29. gea. instæpe (*i on eras. of o*) wæs. only . sed (*1 eras.*).
     cwæþ þ.
 na
 30. . o, ætycte (*before o are seen remains of t struck through*).
     bysc, op. het stafa nama . (*1 eras.*) cweþan cŵ nu a. cwæð
     he á (*all but c on eras.*). c nu . b. (*added below eras. between
     lines.*) cwæþ he þ. (he þ *on eras., then 1 eras.*).

- Ca.** 23. wucu þæs fæstenes. þa. þy æftran drihtenlican.

24. þ. het þone þearfan in to hī gangan. þa he ða.
 25. þa het. forðdón. eowian genā.
 26. þa be. þære. hi gesénade.
 27. hi gesénad. þa het. tynan eft his muð. het.
 28. sprecan 7 þus cŵ cweð nu hwylchugu. cŵ nu gýt ða.
 29. bênd onlysed. cŵ þ.
 30. sona ætycte se þ. hét stafena ma cweðan cŵ nu a cwæþ
     he á cŵ nu b cwæð he þ.

Page 388. 31. cweðan cweð nū . á . ða cwæð he . á . cweð . nū . b . þa cwæð he .
B. b . myd þi he ðurh.

32. naman ðara. ðam. cwæð.

33. het se bисop. word beforau cwæde (*rest wanting*).

C. 31. cweþan cweþ nu, cweþ he á cweþ nu b cƿ he þ.
 32. þy. þurh. naman þara. æft þæm bisceope cwæþ.
 33. het. bisceop. se . . . an (*sic; tops of two tall letters also visible*). ndweard forecwæþan Ond.
 34. . . . . rode þa. þ.

O. 32. þurh syndrie (*synd on eras*). þara stafa (*st on eras*).
 þam bysceope cwæð.
 33. het. bysceop. syllabas ȝweard forcweþan. on.
 ȝswerede þa. þ.

Ca. 32. þy he þurh. þara. æft þā b cƿ.
 33. hét. bisceop hī sillabas ȝweard. on eallū.
 34. ȝswarede. bebéad. þ hī.

Page 390. 1. gedæftelice.

B. 2. ne blann ȝ ðære æfterfyllgandan. þa.
 3. mihte. sædon þe ðær mid wæron þ. hwæthweg spræc.
 mannum ætywde.
 5. dygolnesse. þ. ærðon.

C. 1. beforan. Ond he simle.
 2. þy. ablon. þa.
 3. þe. þa sædon þa þær ondwearde.
 4. . . . hwuga spræc Ond oþrū mo . nū.
 5. Ond his g þohta.

O. 1. cwydas beforan. symble gedefllice.
 2. þæt. þy. ne blon. þa.
 3. þe. mihte. þa sædon þa þær andwearde.
 4. þ he hwæthwugu. oþrum mannum ætywde.
 5. þa dygolnesse. geþohta þ.

Ca. 1. beforan. gedefelice æft cƿ.
 2. þy. blon. æftfyligandan. þa.
 3. þe. mihte. sædon þa ðær ȝwearde.
 4. þ. hwæthugu ne. oþrū. ætywde þa digolnesse.
 5. þ. ærðon gedón mihte.

Page 390. 6. mihte. gelinesse ðæs mannes ðe lange healt.

B.

7. modor innoðe þ hine hys yldran. sc,oldon.
 8. mihte ða gehældon hine ða apostolican petrus. cwyð se bóc.
 9. upp ástode. ongann hleapettan. ðam apostolicum.
 10. on þ tempel eóde. áwæs (*junctim.*). gangende.
     hleappetende. drihten.
 11. heregende. geféonde. hyt elles wundor (p. 375) wäre
     ðære.
 12. þenunge. fóta þara þe. tíde.
 13. þa wæs se bisceop efengefeonde. hælo. bead.

C.

6. in gelinesse. Ond.
 7. scoldon.
 9. astode (*24^a ends; 24^b begins*) . . . unne hleapettan Ond.
Many letters gone in 24^b; only parts of lines after hweorfende
390²¹. apostolum . . . tem . . . on 7.
 10. heapende Ond drihten.
 11. heri . . . wæs. ænig (?).
 12. þe . . . ge. þara þe. benum̄.
 13. þa wæs se bisceop e . . . gefeonde. Ond . . . bead.

O.

6. mihte. on gelinesse. mannes. lange healt.
 7. þ hine his yldran. sceoldon (*2nd o on eras.*).
 8. mihte. gehældon hine þa apostolas (*original os, a late ink*
and hand.).
 9. astode , hleapettan. þam.
 10. on þæt templ eodon (133^a). á wæs gangende 7 hlea .
     pende (*1 eras.*).
 11. ,feonde (feo *on eras.*). hit, nænig
 12. þenunge. þara þe. be . numen (*1 eras.*) wæs.
 13. þa. bysceop efengefeonde (efeo *on eras.*).

Ca.

6. gelinesse. mannes. lange healt.
 7. moder. þ hine his yldran. (p. 159) sceoldan. gán ne
     mihte.
 8. hine þa apłos. ioħs cweð.
 9. bóc þ he upp. hleapettan. þa apostolū on þ templ.
 10. awæs gangende. driht̄.
 11. he/ge=feonde (*the marks of division and junction seem by the*
glosser.).
 12. ðenunge. fóta. þe. benumen þa wæs he.
 13. þ efengefeonde.

- Page 390.** 14. ðæt. sceolde eac swylce. ða.
B. 15. gefultumod. þæs bisceopes bletsunge.
 16. ðæt. geonga. halum lichaman. fægerre ansyne.
 17. gearawyrde on gesprece. cyrpsē. fægere. ær.
 18. hrofl. dumb 7 he swa. 7 he wæs swa blissigende.
 19. þære onfangenan. 7 ða eac. bisceop.
 20. þ. on. geferscype. gyf hym leofre.
 21. ac he ða geceas þ he moste beon ham hweorfende.
 22. Æde (*space*). ylca byrythhūn. þam foresprenan.
-
- C.** 14. þ. eac swilce. lacnian. hweorfle (*sic*). Ond.
 15. dyde ..... fultumend. þæs bisceopes bletsunge. gebed
     .. þ se geonga.
 16. Ond fægere onsyne.
 17. gearowyrde. gespræce (æ?) Ond. cirpsē. fægere. þe.
 18. Ond he swa wæs.
 19. þære onfangnan gyfe Ond þa eac swilce. bisceop.
 20. þ. ferscipe. þ.
 21. ac he ma geceas þ. ham.
 22. Sæde. oþer.
-
- O.** 14. þ. sceolde eac swylce. lacnian. hreofe.
 15. gefultume,d. ⁿ þæs bysceopes bledsunge.
 16. þ se geonga. lichaman 7 fægere onsyne.
 17. gearowyrde on (*o out of u*) gesprece and. cyrspe (*pe on eras.*).
     fægere se þe.
 18. 7 he swa wæs.
 19. þære onfong .nan (*1 eras.*). 7 þa eac. bysceop.
 20. þ. on. geférsctype. ^r þ.
 21. ac he þa. ^r þ. ham hweofende.
 22. Sæde se ylca byrhthun. wundur. þam foresprenan
     bysceope þa.
-
- Ca.** 14. þ. sceolde eac swylce. lacnian ^{scrurf} ða hreofe (*the first r*
     in scrurf is doubtful; the hand is the glosser's, cp. l. 11.)
 15. 7 gefultumend. þæs þ bletsunge. gebédū þ se geonga.
 16. fægere onsyne.
 17. gearowyrde on. 7 he. fægere.
 18. 7 he swa wæs.
 19. onfongenan gesynto his hæle 7 ða eac. þ hī.
 20. þ. on. geférsctype. hī þ.
 21. ac. gecéas þ. ^r há (*sic*).
 22. Sæde. ylca. ðam foresprenan þ.

Page 390. 23. bisceope. willferð biscop (*p. 376*). langum.

- B.** 24. onfangen on biscophád þære cyrican æt hægostealdes éa.
 25. 7. ylca. þa. biscop forþfered.
 26. halignesse. eaðmodnesse wer. hine geset wæs in.
 27. ða com. núnnynstre þ.
 28. wæta dún ðam. abbodesse on ealdordóme.
 30. þy. ðyder comon. byrythhún 7 micle.
 31. onfangene. sæde. abbodesse ðætte.
-

- C.** 23. bisceope þa. bisceop æfter.

24. bisceophad þære ciricean æt heagosteal ...

25. þes. þa.

26. halignesse. hine geseted wæs in eofo ....

30. Ond (*then about 33 letters lost of last line of 24^b. Then followed 37^a, now only containing a few letters at the left margin*).

- O.** 23. wilfrið bysceop æfter langum.

24. on bysceophad þære cyricean æt heagostealdes ea.

25. 7 þes ylca. þa. bysceop forðfered.

26. haligness 7 eaðmodnesse. hine geseted wæs on.

27. þa com. þ.

28. wetadun (133^b) þam þa hereburhg abbuddysse on ealdordome.

30. þy we þa. coman cƿ. byrthhun 7 micle.

31. onfongene. sæde. abbuddysse þ sum.

- Ca.** 23. arwurða wér wilfrið þ. langū.

24. onfangen on bisceophád þære cyrican æt heagostealdes éa 7 ðes ylca iohs þa.

25. þ forðfered. halignesse 7 eadmodnesse. hine geseted wæs on.

27. ða cóm. tíde. sumū. þ.

28. wetadún þam. hereburgh abbudisse on ealdordome.

30. þy. coman cƿ se berhthū.

31. onfongene. sæde. abbudisse þ sum.

Page 392. 1. hyre.

- B.** 2. gestanden. 7 sæde þ hire niwan blod forlæten wäre on.
-

- C.** 2. . aede.
-

- O.** 1. þara. hyre licumlice.

2. sæde þ hyre niwan blod forlæten.

- Ca.** 1. þæra. ríme. hyre lichomlice.

2. sæde þ hire niwan blod forlæten.

- Page 392.** 3. on þære blodlæse þte heo.   úntrymnesse.
B. 4. gestanden. And.   wæs weaxende to ðam swiðe ðæt.
 5. on micelne swyle gehwyrfed 7 to ðam.   geswollen.
 6. ðæt hine man úneaðe.   ymbspannan mihte.
 7. þ heo (*p. 377.*) hire man.
 8. ja bæd. forðam seo abbodesse.   bisceop þ.   ðam.
 9. geaðmedde þ. inn.   hyre.   gebletsode.   þ.
 10. gelyfde þ hyre.   wél.   bletsunge.
 11. frægn se.   hwænne hyre blodlæs ærest.   ða he ongeat þ.
 12. feower nihta ealdne monan gedón cwæð he únwislige.

- C.** 3. . . e blod[læse] (*missing letters from W.*).
 4. Ond sio sona.
 5. þte se.   . . . þe aswoll . . .
 7. hire mo[n].
 8. þone b . . . .
 9. geeode.
 10. sona.
 11. hwonne hire.   blodlæs **W.**
 12. wæs on feofor nih . . . (*sic*).

- O.** 3. on.   7 on þære blodlæs . . . þ heo (*2 eras.*).   untrumnesse.
 4. 7.   þon.   wexende.
 5. on.   swyle gecyrred.   þon.
 6. þ hine mon na mid.   ymbspannan mihte.
 7. þ heo.   hire.
 8. forþon seo abuddyssse þone bysceop þ.   þon.
 9. geeðm,dde (*1st d out of o*) þ.   into hyre.   hi gebletsode cƿ þ.
 10. gelyfde (*y on eras.*) þ hyre.   bletsunge þa.
 11. bysceop hwon . ne (*o eras.*) hyre blodlæs . . . (*we eras.*) ærest.
 þa he þa.
 12. þ.   feowornihtne mon.,
an

- Ca.** 3. on.   on.   þ heo.   untrūnesse.
 4. 7 heo.   þón.
 5. þ.   on mycelre swyle gecyrred.   þon.
 6. þ hine mon ná mid twā handū ymbspannan mihte.
 7. þ heo.   hire.
 8. seo.   þone b þ.   þon geeadmedde þ.   in.   hire.
     hi gebletsode cƿ þ.
 10. gelyfde þ hire.   wél.   æft.   bletsunge þa.
 11. þ hire blodlæswu.   þa.
 12. þ.   on feower niht monan gedón cƿ.

Page 392. 13. dydon ȝæt. sceoldon on fe^o, wernihta ealdne monan.

- B.** 14. gemann þ þære.
 15. eadegan. ȝeodor bycop. þte. tido blodlæs wäre.
 16. ȝonne þæs. 7 ȝæs sæs flodes weaxnes wäre ac. ic.
 dón gyf heo.
 18. forðföre ligeð 7 heo hwæðere. hine. hyre.
 19. dehter. heo swiðe hi. hi for hyre.
 20. abbodessan. ȝa æt nyhstan. bisscop þ.
 21. ȝam úntruman (*p. 378*) menn.

- C.** 13. ungelæredlice.
 14. monan blo[d].
 15. mynde (*begins line*). læs wäre.
 16. sæs flodes.
 17. gif hio æt forð . . .
 18. hwæþere geornlice S. [b]æd 7 hals . . .
 19. Ond mynte hio.
 20. . . hstan geþafo[de] (*no more legible of 37^a*).

- O.** 13. unwíslice. dydon. sceoldon in.
 14. feowerniht, e. forþan ic geman þ þære. eadigan
     ⁿ (eadig on eras.). gemynde to þare tide ge added in
     margin, the rest interlined; variants arceþ; cwæþ; þare.
 16. blodlæs . . . (3 eras., traces like uwu) wäre. frecenlic
     (1st e out of æ) þoñ þæs monan . . . (3 eras.). 7 þæs sæs
     flodes weax(134^a)nes.
 17. ac. þære. heo.
 18. 7 heo, hwæþere geo,nlice hine. halsade. hyre dehter
     forþon heo swiðe hi. (i out of e, 1 eras.) lufade.
 19. hi. (i out of e, eras. of 1) for hy to (to on eras.) abbuddys,
 20. nyhstan geþafede se byscep þ. san
 21. þam.

- Ca.** 13. dydon þ. sceoldan. on feower nihte monan.
 14. geman þ.
 15. eadegan. arceþ cƿ þ þære. blodlæswu wäre.
 16. ȝoni þæs. 7 ȝæs sæs flodes weaxnes.
 17. ac. dón. heo.
 18. heo þa geornlice hine. hire dehter.
 19. heo swyðe hi. 7 hí (*p. 160*) mynte for hy to abbudissan.
 20. nyhstan. þ þ.
 21. ȝam.

Page 392. 22. þa he ða inneode.   þær.   genam.

- B.**
- 23. him wæs heo.   sáre gyndgoten.   áer.
  - 24. toswollen.   ðam ðæt.   nænige bygnesse on ðam.
  - 25. gestod se.   hire foran.
  - 26. hyre 7 hi gebletsode 7 wæs utgangende.
  - 27. þy we (w *out of* þ).   tide.   beode sæton æt.
  - 28. ða cóm.   hína clypode.   útgán cwenburh.
  - 29. þ.   nama þ þu raðe to hyre eodest.
  - 30. inngangende ða.   íc hí.
  - 31. on andwlitan.   þy.   to hyre sæt.
  - 32. wilt ðu cwæð heo abiddan unc drincan ða cwæð he me bið willa gyf ðu miht.
  - 33. man.

C. 24. asswollen **W.**

- 28. com . . . . (1st word legible in 37^b only preserved at right margin and not very legible). . . . burh bideð wæs.
- 29. hire eode mid.
- 30. [g]læde.
- 33. mon lið.

O. 22. þa he þa ineode to þære.   þe þær.   genam (na *out of* m).

- 23. him wæs heo.
- 24. þon þ he nænige bignisse on þam elnbogan.
- 25. þa.   bysceop æt hyre.
- 26. gecw ofer hire 7 hi bletsade 7 gesenade.   utgangende.
- 27. þa gelimplice tyde æt beode sæton æt.
- 28. ða.   mec 7 het ut 7 cƿ cwenburh.
- 29. þ.   þ þu hræpe eft to hyre gange.
- 30. þy ic þæt.   ingangende.   hi glæde andwlitan.
- 31. þy ic þa æt hyre.
- 32. cƿ heo will tu.   abiddan drincan.
- 33. leofre sie.   þu mage.

Ca. 22. þa he ða.   þære.   þær.   ða genám.

- 23. hí wæs heo mid.   getógen.
- 24. toswollen.   þon þ.   nænige bignesse on ðam elnbogan.
- 25. gestód.   þ.   hire.
- 26. gecw.   hire.   hi bletsode 7 gesenode.   utgangende.
- 27. þy.   gelimplice.   beode sæton æt swæsendū.
- 28. sū.   cleopode me 7 cƿ cwenburh.
- 29. þ wæs ðære fæmnan freo nama þ.   raðe eft to hire gange.
- 30. þy ic þ.   ingangende ða.   hi glæde 7 wlitan 7 hál 7 gesúnde.
- 31. þa æt hire.
- 32. cƿ heo will tu wít.   abiddan ondrincan cƿ.
- 33. wylle.   leofre sig.   mage.

- Page 394.** 1. wit butu druncun þa ongann. secgan. ðæs.
B. 2. bletsode 7 útgangende wæs. wyrpende (p. 379).
 3. And þeah.
 4. gyta. hwæðere. þ sár.
 5. éce. ðær. hattra wæs 7 byrnendra ge.
 6. lichaman. aweg alæd wæs 7 alæded efne swa swa. bissceop.
 7. þone éce. þ sár. him. 7. swyle þæs.
 8. gyta gesyne sy hwæðere þ sár is eall (a *out of* ll).
 9. þa we ferdon þanon ða. swyle geswyðrad.
 10. wæs hál. fram. heo ðæs drihtne urum.
 11. sæde ætgædere. þam.
-
- C.** 1. 7 cwaþ.
 2. Ond me ge (*ends line*).
 5. wæs ge of minū. sona (?) wæs ge of eallum.
 6. bisceop. aweg W.
 7. se swyle (?).
 8. of (*below this ends of 3 lines illegible; then a blank of 2 lines = end of chap.*).
-
- O.** 1. wit bu drucan (*sic*). ongan. secgean 7 cŵ. þes, bysceop.
 2. arædde (ræ on eras.). gebledsode (134^b) gesenade.
 3. utgangende. þeah þe.
 4. mægen ., (after n i eras.). hwæþere. þ.
 5. ha,tra 7 byrnende.
 6. lichamaneall (ne *squeezed in, the curve of a passes under n*).
 ed
alæd,. bysceop.
 7. þone. þ. him. bære (bæ on eras.) 7. þe se swyle þæs.
 8. gesyne (y on eras.) si . (e eras.) hwæþere þ sar (a *out of* æ). þa.
 9. þonon. swyle gesweþerad.
 10. wæs hall. fram deaþe. heo þæs.
 11. sæde ætgædere. þam oþrum.
-
- Ca.** 1. wit bu druncan. ongan. secgan 7 cŵ sona ðæs.
 2. þ orationē. gebletsode 7 utgangende.
 3. me sel wæs. gýt.
 4. hwæðere eall þ sár.
 5. áece. minū. ðær. byrnende.
 6. eallū minū. onweg alæded. þ.
 7. þ sár mid him ut bære 7 ðeah þe se swyle ðæs.
 8. gýt gesyne sí hwæðere þ sár.
 9. ðanon. swyle gesweþerad seo.
 10. wæs hal. frā. heo þæs drihtne.
 11. lóf. sæde ætgædere mid oðrū. ðe þær.

Page 394. 12. þær.

- B.** 13. þer (*space for O*). swyldæ naht ungelíc. ðam foresprecena
bisceope.
 14. sæde . . . (*eras.; 1st was s*). ylca abbb. tún.
 15. puh háten naht feorr urum. þ is neah on twega.
 16. wæs feowertig. mid (*p. 380*). gestanden.
 17. þ. þrim wucum fullum. mihte. úte. þam.
 18. húse. gelamp in. ylcan tíd þte.
 19. ðider. cyrican. halgigenne þæs ylcan gesiðes ða.
 20. seo ylce cyrice gehalgod. gesungon. ða bæd se gesið
(*ge on eras., part of ð visible*).

- C.** 16. 25ª begins feowertig and is complete. bestanden.
 17. þ hio þrim wucū. ute. óf þam.
 18. þe hio inne læg þa. in þa. þte.
 19. þider gelaðad ciricean. halgienne. þam.
 20. sio cirice gehalgod. þa.

O. 12. þær.

13. Óþær wundur swylce. þyssum. þam. bysceope
sæde.
 14. ylca. þus cƿ. .
 15. puh . . (*2 eras., latter ending in a curve still left, a ?*). urum.
gu
þ is hu hu.,
 16. wæs hu hugu.
 17. þ. þrim wucum fullum. mihte ute cu. man (*eras.*). þam.
 18. þe heo inne. gelamp on þa ylcan. þ.
ne
 19. þider gelaðad cyricean. halgian, fram þam ylcan.
n
 20. cyrice gehalgad,. mæssa, gesungene (*final e squeezed in, pale ink*). þa.

- Ca.** 13. Óðer. swylce noht. ðyssum. þa. þ sæde
se ylca abbb.
 14. cƿ. gesiðes tún.
 15. urū. þ is huhugu.
 16. wæs huhugu XL.
 17. þ. ðrim wucū fulle. mihte ute. þa.
 18. þe heo inne læg. gelamp on ða ylcan tíd þ.
 19. ðider. cyricean. frā þa ylcan. ða.
 20. cyrice gehalgod. þa.

- Page 394.** 21. hine þ. inn to. húse 7 þær. pigde ða wiðsóc.
B. 22. bisscop. þ. þ. sceolde ðider.
 23. faran ða. geornlice 7 hine bæd 7 gehet ðæt.
 24. ðearfum. syllan 7 his fæsten alysan þ he hine.
 25. geeaðmedde þ. on his hús éode 7 swæsendo pigde 7 ic in
     ðæs gesiðes hus eode 7 þ gebletsode 7 swæsendo pigde (*no more*
     to end of p. 394).
-

- C.** 21. hine þ. þær. pigde wiþsoc.
 22. bisceop. cƿ þ. þ. þider.
 23. faran þa befole him se. benū Ond gehet þ.
 24. sellan Ond his. alysan þ hine.
 25. geeaðmedde þ. eode 7 swæsende þicgean bæd. eác
     ætgædere.
 26. mid him Ond eác swilce me. wædlan.
 27. þ he unc getiþade 7 in þæs gesiþes. ineode 7 þ gebletsode.
 28. pigde. þ þa letan 7 uneþelice.
 29. þurhtugan þ he þæs geþafa beon. eode.
 30. swæsendū.
-

- O.** 21. hine þ. on (135^a). þær. þygede.
 22. bysceop 7 cƿ. mynst, r neh (e *out of i by a top in pale ink*).
     þ. sceolde þider.
 23. faran. benum 7 gehet þ.
 24. syllan. alysan þte he hine geeaðmedde (3rd e *on eras.*) þ.
 25. on. eode . swæsendo (7 eras.) þicgean.
 26. ætgædere mid hine. me, gehe,t (c, h, *not 1st hand*) wædlan.
     syllan
     ælmæssan, (*not 1st hand*) þ he unc getiþade 7 on þæs.
 27. huus ineode 7 þ gebletsode.
 28. swæsende þygede. wyt þæt þa leton 7 uneþelice.
 29. þurhtugan þ, þæs geþafa beon. eode we.
-

- Ca.** 21. hine þ. on. þær. ȝyg, de wiðsóc.
 22. þ 7 cƿ þ. mynst. þ he sceolde ðider.
 23. faran ða. benū 7 gehét þ.
 24. ðearfū. syllan. alysan þ he hine.
 25. þ. on. eode swæsendo þicgean. eac ætgædere.
 26. hine. me. wædlan.
 27. syllan þ he únc getiðode 7 on þæs gesiþes hús ineode. þ gebletsode.
 28. þygede (p. 161). ȝy wit þ ða létan. uneþelice þurhtugan þ.
 29. geþafa beon. ða eode. swæsendū.

- Page 396. 1. bisscop ðam. þar úntrum lég.
B. 2. halegan wæteres þe. cirican. anne ðara.
 3. gebroðra. me cōmon ȝ. ðæt. hyre. þ.
 4. onbyrganne. hyre mæst sár ȝ éce.
 5. þ heo. ðy wætere ða þ swa gedon (p. 381) wæs ða.
 6. þ. hál. þ án þ heo ðære.
 7. langan úntrumnesse beswicode ac heo. ða ær.
 8. ȝ ða inneode. ðam biscope.
 9. þenode. scencte oð þ gereord.
-

- C.** 1. bisceop þæm. þe. untrū.
 2. haligwæteres þe. þære ciricean. ænde (*stroke through d in modern ink*).
 3. þe. me comon Ond. þ. hire.
 4. gebergenne Ond. hire mæst sar ȝ ece wäre.
 5. þ hio. wætere. þ. þa.
 6. instepe. þ wíf. ȝ na þ an þ hio.
 7. untrumnesse beswicede Ac hio swilce eāc þa ær.
 8. somed. ineode Ond þæm bisceope.
 9. þenade ȝ scencte oþ þ þ.
-

- O.** 1. bysceop þam. þe.
 2. haligwæteres þ., þære cyrcean gehalgade. ȝnne.
 3. broþra þe. me coman. þ. hyre. þ.
 4. gebrygenne. hyre mæst sar ȝ ece.
 5. þ heo. wætere. þa þ þ swa. þa.
 6. instæpe (i on eras.). þ. nalæs þ an þ heo.
 7. langan untrumnesse beswicede ac heo. þa ær forlorenan.
 8. ineode. þam bysceope.
 9. þenade ȝ scencte oððæt þ gereord.
-

- Ca.** 1. ða. þ þā. þe ðær læg untrū.
 2. haligwæteres þe. þære cyrcean. ðurh ænne þara
broðra þe mid me coman.
 3. þ. hire. þ wæt.
 4. byrigenne. hwær. hire mæst sár ȝ éce.
 5. þ heo. wætere ðwóge. þa þ ða swa gedón. þa.
 6. arás þ wíf. gesúnd. nalæs þ an þ heo ðære langan
untrunesse beswicede ac heo swylce.
 7. þa ær.
 8. ineode. þa þ.
 9. eallū þenade ȝ scencte oððæt þ gereorde.

- Page 396. 10. onherigende ða swegere scē petres ðæs. þy.
B. 11. feferadle þ heo. hrinenesse.
 12. drihtenlican handa. onfeng. mægene. þam.
 13. þenode 7 his apostolum.
 14. F^t (*space*). oðere tīde. to sumes. cyrican.
 15. halgienne. wæs idda hāten mid. ða ðā ábodenan þenunge.
 16. hine þ. inneode inn. ánum.
 17. mid þære. úntrumnesse gehefegad. ðricced.
 18. þ. lama. lima þenunge.
 19. be(*p. 382*)scyred. mannum. þ. 7 wæs.
-
- C.** 10. hio. þa 7sware (*sic*). petres. mid þa hio.
 11. feferadle (*25^b complete*) þ. hrinenesse.
 12. drihtenlican handa somed onfeng. mægene Ond aras 7 þæm.
 13. þenade 7 his apostolū.
 14. Eft oþre. bisceop gelapod. ciricean.
 15. halgienne. þa abe,nan þenunge.
 16. hine þ. in.
 17. untrūnesse. þrycced.
 18. þ. lama. eallra. leoma þenunge.
 19. bescyred. þ.
-
- O.** 10. onhyrigende. swegere scē petres. þy heo wæs (*135^b*).
 11. feferadle. heo. hrinenesse.
 12. handa. onfeng. mægene 7 aras 7 þam. þenade
     his
     7, apostolum.
 14. Eft oþre. bysceop gelapad. cyricean.
 15. ðy he þa abe,nan þegnunge.
 16. hine (*e on eras.*) þ. in.
 17. untrumness hefegad. þrycced.
 18. þ. lama. eallra. lima þenunge benunge
     (*struck through*) benumen.
 19. bescyred. þ.
-
- Ca.** 10. onhyrigende. swegere scē petres.
 11. feferadle þ heo. hrinenesse ðære drihtenlican handa.
 12. onfeng. mægene. aras. þā.
 13. ðenade 7 his apostolum.
 14. Eft. b. cyricean.
 15. he þa ða. þenunge.
 16. hine þ. in to ánu.
 17. untrūnesse.
 18. þ. lama. eallra. lima ðenunge benum̄.
 19. bescyred. monnū. þ.

Page 396. 20. þryh gegearwod.

on þære.

- B.**
- 21. sceolde ða atycte. swylce. þ.
  - 22. geat 7 geornlice. halsode þ. ðam.
  - 23. úntruman menn inneode. bæde. sæde þ he him.
  - 24. nydbehoflic wære. þ. gelyfde.
  - 25. handa him on. hine bletsian. þ. sel wäre.
  - 26. þider to. hine.
  - 27. menn. únrote wærón þe him ymbstodon 7 þa þruh be him gesette hæfdon.
  - 28. on ðære. tó bebyrgenne gesett. sceolde ða.
  - 29. orationem. hine 7 hine bletsode 7 he ða útgan.

- C.**
- 20. him. gegearwod. in þære. 7 bebyrged.
  - 21. toætecte. swilce. þ.
  - 22. halsode þ. þæm.
  - 23. hine fore. sæde þ he him.
  - 24. hís. nedbehóflic Ond cwæþ þ. gelyfde.
  - 25. handa hine oñsette. hine. þ him sona sel wäre.
  - 26. þa. bisceop. þider in to him. hine. ġseah.
  - 27. þa. unrote þe him. þa. þruh (uh rough on erasure) be him gesette.
  - 28. þære.
  - 29. orationem. hine 7 bletsode 7 senade Ond þa.

- O.**
- 20. þruh (ruh on eras.). on þære. bebyriged.
  - 21. sceolde toætcte. swylce. þ.
  - 22. þ. þam.
  - 23. hine fore. sæde þ.
  - 24. nydbehoflic. cƿ þ. gelyfde.
  - 25. handa hine. hine bletsian. þ hī. sona sel wäre.
  - 26. þa. bysceop þider in. hine neh.
ge
  - 27. ,seah 7 þa. unrote þe him. þa þruh be him gesette on þære.
  - 28. byrigenne. sceolde þa (136^a).
  - 29. orationē. hine 7 bletsade 7 gesenade 7 þa he ut gangan.

- Ca.**
- 20. hī. þruh gegearwod. on þære. bebyriged.
  - 21. sceolde toætcte se gesið eac swylce. benū þ he tearas.
  - 22. géat. bád. halsode þ. þā.
  - 23. hine fore. sæde þ he hī.
  - 24. líf nydbehoflic. cƿ þ. gelyfde.
  - 25. handa hine on gesette. hine bletsian. þ hī.
  - 26. þ þider in to hī 7 hine.
  - 27. unrote þe hī. þa ȝruh be hī gesett on þære.
  - 28. byrigenne. sceolde ða.
  - 29. orationē. hine 7 hine bletsode 7 senode 7 þa he út gan.

Page 396. 30. þa.   þ.   frefrigendra.

B.   31. þe hraðe 7 wel gehæle.   þyssum ða hi.   beode 7 æt swæsendum sæton þa.   sé.   mann.   hys.

C.   30. þa cwæþ.   þ gewunelice.   þara frofrendra.

31. þe raþe.   þissū þe hy.   beode 7 æt swæsendum sæton þa.

O.   30. þa cƿ.   þ gewunalice.   þ . ara (*e eras.*)

31. þe hraþe.   þyssum þe hi æt beode 7 æt swæsendum sæton.

Ca.   30. þa cƿ he þ gewunalice.   ðara.

31. þe hraðe.   ða.   æft þyssū ðe hi æt beode 7 æt swæsendū sæton.

Page 398. 1. 7 bæd.   (*p. 383*) sende wínes.   þ.

B.   2. hine.   ða.   þ.   mihte.

3. 7 ða him onsende an glæsfæt mid wíne gefylléd 7 þ se bisscop gebletsode.

4. innstæpe.

5. getrymed.   hine gyrede.   hræglum.   út.

C.   1. onsende (*letters dubious*) win . . óndrincan cwæþ þ.

2. þ.

3. glæs ful wines Ond þ.   bisceop gebletsode.

4. swa (*26ª complete*) áras.   Ond.

5. hine gegerede.   hræglū Ond.

O.   1. hī (hī *out of m.*).   cƿ þæt (*on eras.*) hine þyrste (*yr on eras.*)

2. þ.   mihte.

3. glæs , full.   þ.   bysceop gebletsade.

4. instæpe (*i on eras.*)

5. untrumnes, ge,rumad.   hine.   hræglum.

Ca.   1. hī.   cƿ þ.

2. hine.   ða.   swyðe.   þ.   mihte.

3. hī, glæsfæt full wínes.   þ se þ gebletsode.

4. arás.   instæpe.

5. untrūnese.   hine gegyrede (*e hardly original*).   hræglū.

Page 398. 6. þanon eode 7 eode iín.

ðam.

hine.

ða.

B. 7. þ.

8. þa heton hi hine. swyðe.

9. wæreon (*sic; no dot*). gesynte. hæle. he on
swæsendum 7 æt . 7 dranc.10. blissode. géar æfter þam. on ðær.^e

11. ylcān hæle wunode þ he onfeng his wundor se gemyngoda.

12. abþ sæde þæt. andweardum.

13. ac þ. sædon ðe þær andwearde.

14. IS þæt (*space for N*). forswigianne þætte herebald (p. 384).

15. sæde fram. þ. beon sceolde on. sylfum.

C.

6. 7 eode in. þæm bisceope. hine.

7. ymbsittende. cwæþ þ.

8. heton hie hine. swæsendum Ond swiþe.

9. dranc.

10. blissode. him. æfter. Ond. þære.

11. awunade. onfeng. gemyngada.

12. abbod sæde þte. andweardum.

13. ac þte. sædan þa þær.

14. þ wundur. forswigienne þte.

15. sæde. þ. swilce. seolfum.

O.

6. þanon eode 7 eode. bysceope. hine.

7. cƿ ƿ.

8. heton hi hine.

9. dranc 7 blissode.

10. moni ger æfter þyssum lif^e 7 on þære ylean.11. áwunade (á on eras.). onfeng. wundur. gemyngeda
abbud sæde þæt.

12. andweardum.

13. ac þæt. hī sædan þa þe, andwearde.

14. þ wundur to forswigienne þ.

15. sæde. þ. on. sylfum.

Ca.

6. þanon eode 7 eode, to þā þ. hine.

7. ymbsittendan 7 cƿ ƿ. etan (p. 162).

8. heton hi hine. hī. swæsendū. swyðe.

9. swæsende þeah. dranc 7 blissede.

10. hī. géar æft þissū lifede. on þære ylean.

11. onfeng. gemyngoda abþ sæde þ.

12. hī 7weardū.

13. ac þ ða. hī sædan ðe þær 7wearde.

14. Nis þ. forswygienne þ. ðeow sæde frō hī 7 þ.

15. geworden beon on hī sylfū.

Page 398. 16. on. geferscype. abbot on þam.

- B.** 17. ðam gemyðum tīne streāes. þæs.
 18. bisceopes líf. mannum is. ehtienne þ.
 19. andweard gear. þurh. gemette þam bisceope wyrðe.
 20. swylce aghwylcre geearnunge he hræd wære. þam innlican.
 21. gewitan 7 in manegum. on me sylfum.
 22. ingeotende forðon he me ðæs þe ic cweðe fram.
 23. þerswalde. acigende. me.
 24. bletsunge.
 25. on þam. tīd minre yldo 7 geogoðe on. geferscype.
 26. drohtigende. ðam þ. sceolde. ge bēc ge sang.

- C.** 16. þa. drohtiende Ond. abbot. þæm.
 17. þæm gemærum tīne. cwæþ. þæs bisceopes.
 18. swiþe. monnū. æhtienne þ.
 19. geare cuþe þurh eal. bisceope wyrþe.
 20. eác swilce. geearnunge. hæfð (sic). þone in ilcan
     (a pale modern ink has made in into m and dotted next i).
 21. gewiotan. monegū oþrum ge swiþust. seolfū.
 22. ongitende forþon. me. þe. cweþe frō deaþes.
 23. þirswealde. acigende Ond me.
 25. þa. geoguðhadnesse.
 26. drohtiende. þon þ. aeghwæþer.

- O.** 16. þa on. (136^b) geferscype drohtiende. on þā.
 17. þam gemyðum tyne. c̄w.
 18. þes bysceopes. ehtienne þ.
 19. 7weard. cuþe þurh. byscope wyrðe.
 20. hwylcre geearnunge. þone.
 21. on monigum oþrum. swiþust on me sylfum.
 22. ongytende. me. þe. cweðe (1st e out of æ).
     fram deaþes þerswalde (ercs on eras. of 5).
 23. acigende 7 me.
 24. bletsunge gelædde (2nd d on eras.).
 25. on þa. geoguðhadnesse on. gefyrsctype.
 26. drohtiende. þon þ. sceolde aeghwæþer. ge bēc ge sang.

- Ca.** 16. þa on. geférsripe drohtiende. abb on þā.
 17. þā gemyðum tyne. c̄w. þæs b̄ líf.
 18. swyðe. monnū. ehtienne þ.
 19. 7weard. þurh. ic hine gemette biscope wyrðe.
 20. eac on hwylcre geearnunge. hæfed. þone.
 21. gewitan 7 on monigū oðrū þeah swyðost on me sylfū.
 22. ongytende. he me ðæs þe ic cweðe frā.
 23. þrecswalde. acigende 7 me.
 24. bletsunge.
 25. on. tīd. geoguð hádnesse on. geférsripe drohtiende.
 26. hī. þ. sceolde. ge bēc ge sang.

Page 398. 27. gyta ne wæs.   mír mód fullfremedlice.

- B.** 28. bewerigende þam geogoðlicum únalyfednessum þa gelamp.
 29. dæge þa we sceoldon beon swa (*p. 384*) farende *þ* wæron.
 him þ.   becomon ón ámne.
 30. *þ* wæs efne ærnignweg.   ongunnon þa.

C. 27. bec ge song.   þa gita (*26^b complete*) ic næs.

28. geogoðlicū unalyfednessum.
 29. þa.   farende.   mid him þ.   smēþne.   ongunnon þa.

O. 27. þa.   fullfremedlice bewerigende þam geogoðlicum (*go on eras.*)
 unalyfednessum.

29. þa.   him þ.   gescroepe,^{ær}ne weg.   þa.

Ca. 27. þa gyt.   mód fullfremedlice bewerigende þā geogoðlicū
 unalyfednessū.

29. þa we férende.   hī þ we becōman on sūne smēðne.
 30. rūne.   gescroepe.   ða ongunnon.

Page 400. 1. ða ðe.   mid hī.   swyðost gelædde.

- B.** 2. gelædde þ.   alyfde þ hi.   moston.   cunnian hwyle.
 3. hyra swiftust.   þa wiðsoc se bispoc.
 4. þ þ idel wære *þ* unnytt þæs ðe hi wilnodon *þ* bædon.

C. 1. bisceop.   þe mid him.   swiþust.
 2. þ.   alyfde þ hie.   mosten.   hwyle.

3. þa wiðsoc.   bisceop.   cwæþ.
 4. þte þ.   þte hi bæden *þ* wilnedon.   þa.

O. 1. iungan.   bysceop.   þe.   him.   swiþust lærde (*on
 eras.*) þ.

2. alyfde þ hi.   mosten.   gecunnian (*ist n out of m by eras.*)
 hwyle.

3. þa.   bysceop.   eƿ þ þ idel,⁷

- ^{hi} 4. þ, bædan *þ* wilnadan.   þa.

Ca. 1. iungan.   þ.   þa ða mid hī wærон þ he hī alyfde þ hi.

2. mostan.   hwyle.

3. þ.   eƿ þ þ.

4. þ hi.

Page 400. 5. nehstan. ann. modum (*one letter erased after ann: a dot or stop in its place*). þ. oferswyðed.

B. 6. þa cwæð. willan 7 hwæðere þ.

7. eallinga frā ðam geflite hine ahebbe ða bæd.

8. halsode þ. lyfnes sealde.

9. getrýwe mínum hórse. þam.

10. þe me se biscop sealde 7 þeah íc mid ænigum þingum leafe abiddan.

11. þi.

12. ðider me hwyrfde. me beheold.ærndon hí.

13. sume 7. geglescum móde.

C. 5. nihstan. monegra þ. oferswiþed.

6. cwæþ. doþ. willan 7 hwæþere þte.

7. eallinga hine. þæm. ahæfde þa bæd.

8. halsode þte. sealde.

9. him forþon. þ.

10. bisceop sealde Ond. þe.

11. ic nænige. lyfnesse. þy. þa.

12. þider me hwyrfde. bisceop me a. hy.

13. þrage. Ond. gealge. oferswiþed.

O. 5. nyhstan (137^a). þ.

6. cƿ. willan 7 hwæþere þ herebald (hwæþere þ here on eras.).

7. eallinga hine fram þam. ahæbbe ða bæd.

8. halsade þ. lyfnes sealde. ærnenne (2nd n on eras.). fitanne.

9. hī forþon. þæt þā (þæt struck through).

10. þ me bysceop sealde 7. þe. mihte ic nænige.

11. lyfnesse. þy ic þa geornlice.

12. þider me hwyrfde. bysceop me a. geærdon hi.

13. þrage. ic (on eras.). ^g geal, lisce.

Ca. 5. nyhstan. þ.

6. cƿ. willan 7 hwæðere þ.

7. eallinga hine frā þā. ahæbbe ða bæd.

8. halsade þ. lyfnesse sealde. ærnanne.

9. hī. getruwade minū. well þā.

10. þ me se b sealde 7 ðeah. mihte ic nænige.

11. lyfnesse. ða geornlice hidre 7 ðider me hwyrfde.

12. b me a/beheold (*marks of division not original*). hi.

13. þrage. geaglisce. oferswyðed þ.

Page 400. 14. þ. mihte bewerigan. (p. 386) þeah ðe se bисcop me
B. wyrnde ac.

15. ic to ðam plegan me gemengde 7 ongann.
17. þy. gehyrde. ðone bисcop. bæcгling.
18. mid gnornunge cweðan. þu. yfel dest.
19. gehyrde 7 na ðeær.
20. blann. þa ylding. þi þ. swyðust.
21. arn 7 onaélþene. þ. sum slógh. ðam wege.
22. swyðran. oferstylde ða wearð. óf.
23. áfeoll. wæs sona geswolten.

C. 14. þ. bewerian. þe se bisceop me.
 15. þæm. gemengde 7 ongon somed.
 16. hī.
 17. þy ic þ þa. þa gehwyrfdic þone bisceop. bæclingea.
 18. cweþan. þu. laþ.
 19. Ond ic þa. gehyrde 7 na þeær.
 20. þær ærninge. þa elden. þ. swiþust.
 21. arn (27ª complete) 7 on eal þane wæs þ.
 22. swiþran. óf.
 23. feol. geswolten. eal.^{le}

O. 14. þ. mihte bewerigean. þe se bysceop me.
 15. þam. gemengde.
 17. þæt þa. gehyrde. bysceop. bæclinga.
 18. cweþan. þu (cross eras.). mycel.
 19. des, min þinre. þa. gehyrde 7 noht þon.
 20. ærninge. þa yldin, (i out of e? by eras.). þ.
 21. arn (a out of o) 7 on. æll (1 eras.) þene (1st e on eras.) wæs þ.
 22. swiðran. þa.
 23. afeoll. geswolten.

Ca. 14. þ. mihte bewerigan ðeah þe se þ me.
 15. þa. gemengde.
 16. hī.
 17. ic þ þa. ða gehyrde. þ. bæclinge.
 18. geomerunga cweðan. mycel. laþ.
 19. ic þa. gehyrde 7 noht.
 20. ðære. ylding. þ. swyðost.
 21. on eall þene wæs þ. sū slog. þa wege.
 22. swiðran (p. 163) ræse. ða wearþ. hī.
 23. afeoll. geswolten.

- Page 400.** 24. on þære ylean.   þære.   gelíc.
B.   25. ðí tyrf.   on.   ðam felda.
       26. mihte þa gelamp.   ðære.   foresewennesse.
       27. úngehryrnesse þa.   hreosende.
       28. þa ic com.   ðí.   mid ðære handa on.   drifan.
       29. wæs tobrocen.   ge(p. 387)þeodnes.
       30. tobrocen 7 tolysed wæs.   þ.
       31. gelíc.   styrian ne mihte þa slogan hi.
-
- C.**   24. þære.   þære eorþan.
       25. þynre.   Ond.   oþer.   eallū þæm felda.
       26. foreseonesse.
       27. unhyrsumnesse þa.   hreosende.
       28. þa ic com mid þy.   honda on þone.   dryfan Ond.
       29. þuma.   eác swilce.   geþeodnes.
       30. tobrocen Ond tolysed wæs.   þ.
       31. nane leomo styrian.   þa aslogan hie.
-
- O.**   24. on þære ylean stowe (137^b).   þære eorþan.
       25. þynre (y on eras.).   oþer.   on.   felda.
       26. mihte.   gelamp.
       27. unhyrsumnesse.   hreosende wæs þ (eras. of a) ic com mid þy.
       28. handa on þone.   drifan.
       29. þuma.   geþeodnes.
       30. tolysed wæs.   cƿ þ.
       31. onstyrian mihte.   aslogan hi.
-
- Ca.**   24. forléas.   on ðære stowe.   stan þære.   gelíc.
       25. þynre.   on eallū ða felda.
       26. mihte ða gelamp.   ða.   foreseonesse ðære synna.
       27. unhyrsumnesse.   hreosende wæs þ ic com mid þy.
       28. handa on ðone stán drifan.
       29. þúma.
       30. tobrocen 7 tolysed wæs 7.   cƿ þ.
       31. deadū gelíc.   onstyrian ne mihte.   aslogan hi getéld.
-
- Page 402.** 1. on ðam.   hit huru seofoðe tíd.   þ.   án.
B.   2. tíd.   fram.   tide á (d crossed but cross erased).   stille
wunode swa ic dead wäre ða.
-
- C.**   1. hit hwæthwega.   seofoþe.   þ.
       2. þære.   aá oþ.   stille 7 swa swa dead wunade.
-
- O.**   1. on ðam.   seofoþe.   þ.
       2. fram þære tide á oð.   stille 7 swa.
-
- Ca.**   1. on þā.   þ.
       2. frā þære tid á oð.   stille 7 swa swa.

Page 402. 3. þa. hwón.

- B.** 4. me ham baeron. wunode.
 5. forðon þe min innoð on þam (on *on eras. of of?*). tolocen wæs.
 6. bisscop. sargode. Þam fylle 7 minre.
 7. forðam ðe he me. nolde þære.
 8. þeawe. wunigan. ána on.
 9. þa. wacode. wéne þ.
 10. biddende ða upplican arfæstnesse. on.
 11. ærne morgen eóde. in. sang. nemde.
 12. me be minon naman. hefigum. áweahrt.

C. 3. þa acwicode. Ond.

4. bæron. þa.
 5. spau forþon þe. innoþas in þā felle. wæron.
 6. Ond se bisceop. þæm fylle 7 minre.
 7. forþon. me. syndrige. þære.
 8. þeawe. In.
 9. þa. wacode. wene þ.
 10. biddende þa. arfæstnesse. Ond sona oí.
 11. ærmergen. in. sang orationē. nemde.
 12. me minne naman. hefigum. awealht.

O. 3. wunade. þa acwicode.

4. me. swigende ealle þa. awunade. ne
 5. spau forðon þe. innoþas on þam. toloce, wæron.
 6. bysceop hefelice. þam fylle 7 minre for . wyrde (*1 eras.*) forþon.
 7. me. syndrige. lufade. þære.
 8. þeawe mid his þeawe (*last 3 struck through*). on.
 9. þa. wacode. wene (*2nd e on eras.*) þ.
 10. biddende þa. arfæstnesse. on ærne morgen.
 11. into me (*138^a*). sang. nemde me minne.
 12. : sona (*eras. of vertical stroke*). hefigum splæpe (*sic*) aweht.

Ca. 3. awunode ða hit þa. ða acwicode. hwón.

4. me hám. swigende.
 5. spau. ðe minne innoþas on þā.
 6. þ. sargode. þā fylle 7 mine.
 7. me. syndrige. þære.
 8. æft. geferū. on gebedū.
 9. þa. wacode. wene þ.
 10. þa. arfæstnesse. on ærne morgen.
 11. in. sang orationē. nemde me minne.
 12. hefigū. aweht.

- Page 402. 13. me hwæþer (*p. 388*).   þ wäre ðe to.
- B.**   14. me sprecende.   eagan 7.   hine.
 15. þ þu.   leofa.   ða cwæð.
 16. þinceð þe miht þu libban ða cwæð he.   eowre.
 17. gebedu.   drihten wyle ða.   hand.
 18. me senode 7 hwearf.
 19. neosode.   cunnoden þa.   me.
 20. sittendne.   mihte.   ongann.   me.
 21. frinan hwæþer.   bútan incan gefullad.
 22. mid þære godcundan gyfe onbrydnesse manod.   þ.   æfter.
 23. þa andswarode.   þ.   buton tweon.
-
- C.**   13. þa.   me hwæþer (*27^b complete*) ic wiste.   þ.   þe.
 14. me sprecende.   þa.   locade on hine.
 15. cwæþ.   þ þu.   míñ.   leofa bisceop cwæþ.
 16. þinceþ.   þu lifigean cƿ he ic.
 17. gebedo.   drihten.   hand.   oñ.
 18. me . (*c eras.*) senade.   bletsade.   Ond.
 19. þa.   me.
 20. sprecan.   me ahsian.
 21. hwæþer.   hwæþer.   incan.   gefullad.
 22. þa.   inbrydnesse.   þ.   æfter gecyþed.
 23. 7swarode.   cƿæþ þ.   tweon.
-
- O.**   13. fræng.   me hwæþer.   þæt.   þe.
 14. me sprecende.   þa.   locade on hine.
 15. cƿ.   þ þu.   leofa bysceop cƿ.
 16. þinceð.   þu libban.
 17. gebedo.   wi. le (*l eras.*).   hand.   heafud.
 18. me senade 7 bletsade 7 hweaf.
 19. neosade.   me.
 20. sprecan mihte ða.   me.
 21. hwæþer.   hwæþer.   incan gefullad.
 22. þa.   onbrydnesse.   þ.   æfter gecyþed.
 23. 7swarode.   cƿ þ.   tweon.
-
- Ca.**   13. frægn.   me.   þ.
 14. me sprecende.   þa.   locade on hine.
 15. cƿ.   wát.   þ.   leofa þ cƿ.
 16. þinceð ðe miht.   libban cƿ.   ðurh.
 17. gebedo.   driht.   ða.   hand.
 18. me senade 7 bletsode.   æft medmiclū.
 19. neosode.   me.
 20. sprecan mihte.   me.
 21. hwæðere.   incan gefullad.
 22. þa.   onbrydnesse.   þ.
 23. 7swared.   hī 7 cƿ þ.   tweon.

Page 402. 24. fullwihtes baðe ond synna. áþwegene.

- B.** 25. ðæs. naman. nemde fram ðam. þ.
 26. gefullad. þa cwæþ se. fram.
 27. gefullad. þoñ. earðu (*junctim.*) ne on.
 28. gefullad. hine. þa he to. gehalgod.
 29. næfre for his gleawnesse 7. unscearpnesse þa.
 30. þenunge. cristigenne oððe. fulligenne. mihte.
 31. 7. þa þenunge. rihtlice hi.
 32. milte þa. ylcān tíd þa cristnode.
 33. me þa. sona þæs (*final s out of c*). me ón mine
 andwlitan blew þa.

- C.** 24. bæþe. aþwegen. Ond. naman him nemde.
 þæm. þ.
 26. gefullad. cƿ. bisceop. þu fram.
 27. gefullad. þu fulfremedlice. ne on.
 28. gefullad forþon. hine. gehalgod.
 29. Ond. for his ungleawnesse. unscearpnesse þa.
 30. þenunge. cristnienne oððe. fullianne.
 31. forþon þa þenunge. forþon.
 32. þa he þis cwæþ. þa. þa.
 33. me þa. þæs he me on minne 7wlitan.

- O.** 24. fullwihte bæþe on. me ,aþwege,ne. n.
 25. naman. nemde fram þam. þ.
 26. gefullad. cƿ. bysceop. þu fram þyssum.
 27. gefullad. þu.
 28. gefullad forþon. hine cuþe.
 29. (138^b) for his ungleaunesse. unscearpnesse þa.
 30. þenunge to cristnienne oððe to fullianne. mihte 7.
 31. forþon þa þenunge.
 32. mihte þa he þis. on þa ylcān. þa crist . nade (*eras. of e*).
 33. me. þe. mi,ne 7wlitan bleou.

- Ca.** 24. fulluhit bæðe on. forgifnesse me aðwegenne.
 25. naman hī nemde frā þā. þ.
 26. gefullad. cƿ. þ. frā þissū.
 27. gefullad. þonñ. ne on.
 28. gefullad. hine. gehalgod.
 29. for his unglauenesse (l *out of f*). unscearpnesse þa.
 30. cristnienne oððe. fullianne. mihte.
 31. 7 ic hī forþon. þenunge. forbéad. rihtlice hi.
 32. mihte þa he þis cƿ. on. tíd þa.
 33. me. minne (p. 164) 7wlitan.

Page 404. 1. instæpe. íc me. batigende 7 wyrpnde beon þa het he his.

- E.** 2. þ. tolysedan geþeodnesse.
 3. heafodwunde. gewriðe And. ðæs þe. hys bletsunge.
 4. þa getrymede. me. gestrangod.
 5. morgenne. him on.
 6. oþrū hame. þæs þe. gehæled wæs; wunode (*rest wanting; the comma in; seems later—pale*).
 9. þæs (a in æ eras.). on biscopháde. in · XXX · (*sic, in*).
 10. ríce. on scē.
 11. petres. on. þ. cweden. in dera wuda. forðam.
 12. (*p. 390*) þa hé. yldo þone biscophád þenigan. mihte.

- C.** 1. instæpe . . . . (5 letters eras. at end of line) . . . . 7 wepnde þa het he (5 letters eras. at beginning of line; rest wanting).
 2. þ. tolysdan geþeodnesse. wriðe. þe ic his blet (27^b ends, after which gap = 1 folio).

- O.** 1. instæpe (i on eras. of o). gefelde (2nd e on eras.). b. 6- tiende 7 wyrpnde (o on eras. of 2; also y on eras.) þa het.
 2. þ. tolysdan geþeodnesse.
 3. 7 wriðe 7. þe. bletsunge.
 4. þa getrumade ic me 7 gestrangad.
 5. morgenne. him on oþre.
 6. oþrum hame. þæs þe.
 7. wæs þa ic. þa liffestan yþe þ. fullwihte bæþe.
 8. gefullad.
 9. wunade þes (e out of æ). þreo 7 þritig.
 10. þæm heofenlican. bebyriged. scē petres.
 11. deera (on eras.) wuda (d out of n) forþon.
 12. fore. heldo þone. þenian. mihte.

- Ca.** 1. instæpe. me beotiende 7 wyrpnde þa het he láece.
 2. hī 7 behead hī þ. ða tolysdan geþeodnesse.
 3. wriðe 7. ðæs. bletsunge.
 4. getrumade ic me. gestrangad.
 5. morgenne. hī on.
 6. oðrū hame. æft medmiclū. ðæs þe ic.
 7. wæs ða. liffestan. þ. fulluhte.
 8. ðurhgoten 7 gefullad.
 9. wér. XXXIII.
 10. þā. ríce. bebyriged. scē petres.
 11. on. þ. in dera.
 12. yldo þone b hád þenian. mihte.

Page 404. 13. gehadode man on biscophád willferð. on.

B. 14. 7. gewát. foresprenan.

15. þær. líf on godre weorðunge drohtode (*line ends*).

16. Ða (*D sketched with hard point and ornate, but not inked*). þy þryddan. ealdriðes. þæs. þte.

17. cadwalla wessexna cininges. þy he. þeode.

18. on cynédóme. wæs þ he. þ. ríce. for
drihtne (*these words on eras*.).

19. écan ríce on heofonum to. cóm.

20. willnode þ. begytan þ. Ðara eadigra apostola mid
þæs willes fullwihtes baðe aþwogen.

21. on.

22. manna cynnes inngang openian þæs. rices 7 lifes 7 swylee.

C. W. 19. syndriglice.

O. 13. gehadade. mæssepreost (139^a).

14. eoferwicceastre (re on eras.) 7. þæm.

15. þær.

16. þy. rice, (*all on eras*) þæs. þætte ceadwalla westsexna.

17. mid þy he. þeode tw. a (e eras.) ger.

18. wæs ðæt he. forlet (l on eras. of 2) þæt.

19. þæm. heofonum. synderlice.

20. begytan. þara eadigra apostola. þam wyl¹, an (*y on eras*.) fulwihte bæþes.

21. þæm. geleornade.

22. monna (na *imperfectly eras*.). openian þæs. 7 swylce eac.

Ca. 13. gehadode monn.

14. eoferwicceastre 7. gewát. þā.

15. ðær. líf. *In margin, in capitals, paler ink, is written opposite beginning of chapter*:—Hu ceadwala west sæxena cining forlet his rice 7 for to rome 7 weard gefullod frā sergio papa 7 eft ine cing dyde alswa.

16. Ða. þy ðriddan. þæs. þte ceadwala westseaxna

17. mid þy he.

18. wæs þ he forlét þ. drihtne.

19. ríce. cóm 7 hī synderlice.

20. þ. þ. Ðara eadigra apostola. þā willan fulluhte.

21. aþwægen béon in þā anū.

22. moncynne. openian þæs. 7 swylce eac.

- Page 404. 23. gehyhtende þ. ðæs þe he gefullwad wäre.
B. 24. lichaman tolysed. écan. leorde.
 25. wuldres. And hwæðere. ægðer þara swa he. móde.
 26. (*p. 391*) þurh drihtnes. forþon. þider.
 27. cóm. sergio þam. gefullad. þy.
 28. easterlican restedæges. adle forgripen.
 29. þ. kalendarium maiarum þ.
 30. lichaman onlysed. ríce.
 31. on. swylce. on ða tide fullwihtes se gemyngoda.

- C. W.** 24. geferde.

- O.** 23. gehyhtende. þe hine. gefullade.
 24. tolysed. þæm. leor. de (*eras. of 1 or 2*).
 25. 7. þara.
 26. þurh. forþon he þider.
 27. frō ser,io. ^g gefullad. þy.
 28. eastorlican restedæges. aðle (*cross of 3 eras.*) . . . gestonden
     (*3 eras.*).
 29. þy. ,er nu twelf(*139^b*)tan (*after y eras.*). from lice onlysed.
 30. forðfered. geþeoded to þara eadigr., ^a.
 31. swylce. eác in þa tide. gemyndiga.

- Ca.** 23. gehyhtende þ. ðæs þe hine. gefullade.
 24. tolysed. þā. geféan leorde.
 25. 7. þara.
 26. þurh drihtnes fultū. ðider becóm.
 27. frā sergio þā. gefullad. þy.
 28. eastorlican restedæges. gestonden.
 29. þy. kldarū maiarū þ. frō lice onlysed.
 30. forðfered. geþeoded to ðæra.
 31. heofonū swylce hi. tide fulluhtes. gemyndiga.

- Page 406. 1. sc,op (^e *1st hand*). þam eadegestan.
B. 2. haligan lichaman. arfæste.

- O.** 1. noman sceop þæm eadiggestan ,ald . re (*eras. of o ?*).
 2. þæs þæm. arfæstre.

- Ca.** 1. noman scóp þā eadigan ealdre ðara.
 2. þā. arfæstre.

- Page 406. 3. fram. cóm. naman.
B. 4. 7. cyrican bebirged. het on his. (*eras. of g.*).
 5. þæt. þā ægðer. sio.
 6. willsumnesse. eac þa.
 7. menn þe þ. rædan oððe gehyran. seo bysen. dæda.
 8. æfest gelice onbærnde.
 9. cadwalla. róme gewát. feng (*p. 392*). íne/to
     (*marks of separation; ink of original*). westseaxena.
 10. ríce. cynelican gebyrdo.
 11. ríce. þære þeode þ. þ ríce.
 12. forlet. to ðara.
 13. farende. þa. on. tíd willnode.
 14. on neaweste þara. tíde þas elþeodigan. eorþan. þ.
-

C. W. 12. gingrum.

- O.** 3. from eorþan. geþeoded.
 4. 7. in his cyrcean bebyriged 7 papa het.
 5. þætte in þæm.
 6. wilsumnesse þurh. weoruld. awunade ge eác. þa.
 7. þe. rædden (*all but r on eras.*) oððe gehyrde seo.
     fan
 8. æfæstnesse gelea, (*ist a on eras.*) onbærnde.
 9. ða ceadwalla. þa feng æfter hī Ine (*originally him at end of line, altered into hī Ine, tall i.*) westseaxna.
 10. þære.
 11. þritig. þære þeode.
 12. forlet. g, ungrum. þara.
 13. þa tísíd.
 14. neaweste þara. e. lþeodian (*1 eras.*) in.
-

- Ca.** 3. frō. gemærū cóm.
 4. 7. on his cyrcean bebyriged. het.
 5. byrigenne. þte in þa.
 6. wilsumnesse þurh. þa.
 7. þ. rædde, oððe gehyrden seo. dæda.
 8. æfæstnesse geleafan.
 9. ða ceadwalla. róme gewát. feng. hī. westseaxna ríce.
 11. ðrittig. þære ðeode he. (*p. 165*) þ.
 12. forlét. giungrū.
 13. þa tíd wilnode.
 14. on neaweste þara eadigra stowe. tíde on ælðeodignesse
     wunian on. þ he ðe.

Page 406. 15. þy. þam halgum geearnode on heofonū onfangen.

- B.**
16. þ ðyssum. tidum. angelcynne æþele.
  17. ge unæðele læwede 7 bescorene wæpnedmenn 7 wifmenn geflittlice dydon.
  18. þa (but þ only sketched with a point, not inked). þy. þon þe cadwalla on.
  19. þte þære eadegan. theodor biskop éald.
  20. daga. wæs þ wæs ða.
  21. 7 þ sylfe gerim wæs hæbbende þara wintra 7 he oft (p. 393).
  22. monnum foresæde þ. onwrigenesse. swefnes.

- C.**
16. æðele ge unæðele lædde bescorene wæpned 7 wif geflittice **S.**
  18. 28^a begins þa; complete. þy nyhstan. þam þe ceadwalla.
  19. þte þære. theodor ercebisceop ge ..... g... forðfered (traces of ge; then blank or erasure = 7 letters; then g faint; then 3 letters space).
  20. þ. æhta.
  21. þone. hine.
  22. monnū foresæde þ. onwrigenesse. swefnes.

- O.**
15. þy. frō (140^a) þam halgum.
  16. ðæt þyssum (y on eras.) ylcum (y out of i; above it a stroke dotted). tidum. æð,le.
  17. unæðele, læ. (1 eras.) de, bescorene, wæpned (ned small in margin) ge wif (ge eras. before wif). dydon.
  18. Ða wæs þy nyhstan (y on eras.) gere. þam þe ceadwalla.
  19. þære eadigan. ,ald and (roughly out of ond) dagena (1st 4 on eras., 1st a out of æ written on eras.) ful.
  20. eahta (e later in margin).
  21. sylfan rím. hine hæbbende.
  22. monnum (nu out of mi) foresæde þæt. onwrigenesse. swefnes.

- Ca.**
15. frō þā halgū geearnode on heofonū.
  16. þ ðyssū ylcū. angolcynne æþele 7 unæðele ge læwede ge bescorene gē wepnedmen ge wifmen þis.
  17. dydon.
  18. In margin: hu theodor' arceb forðferde 7 britwald feng to þa rice. Ða. nyhstan. æft þam. ceadwalla at róme.
  19. þte ðære eadigan. ðeodor' arceb eald 7 dagena.
  20. þ. ða.
  21. sylfan rím. hinc. beon oft he.
  22. monnū foresæde þ. onwrigenesse. swefnes ongcate wunade he in.

- Page 406.** 23. ongeate. twa. scē petres.
B. 24. ealra biscpa lichaman cantwara burhge.
 25. syndon be. ætgædere. þam yleum efenhlyttum.
 26. hádes. cweden beon þte. lichaman on.
 27. bebyrgede syndon. heora nama. ferhð on. . and (*small a after stop*).
 28. þ. cweðe þ. Ðære tíde. biscophádes. micel gastlic fromung ongann.
 29. on angelcynnes cyricum swá náfre. þon.
 30. mihte.
-
- C.** 23. ongeate wunade. in bisceophade twa. in.
 24. scē petres ciricean. þære ealra þara bisceopa. cantwarena.
 25. ȝ sette syndon be þæm æt gode mid.
 26. mæg cweden beon þte.
 27. bebyrgede syndon ȝ heora nama. wide feor.
 28. þ. cweþe þ. þa tide. bisceophada.
 29. ciricean. þon.
-
- O.** 23. wunade he in. twa ȝ twentig. in scē petres cyrican.
 þære ealra þara.
 25. syndon be ȝæm ætgædere. ylcum.
 26. cweden beon þætte.
 27. bebyrigde syndon ȝ. heora nama. fær,ð (a *in æ partly eras.*). 7.
 28. þæt. cweðe (we on eras.; 2nd letter a, ȝ out of d). þa tide.
 mycel gastlic fromung ongann.
 29. cyrican. þon.
-
- Ca.** 23. twa ȝ twentig. bebyriged in scē petres cyricean.
 24. þære ealra.
 25. burhge. syndon be þā ætgædere. þa yleū efenhletū.
 26. gecweden beon þte.
 27. bebyrigede syndon. heora. ferhð. ȝ þ.
 28. cweðe þ. tíd his b'hades. mycel gastlic freeomung.
 angelcynnes cyricū. þon. mihte (*no break*).
-
- Page 408.** 1. þa. þeodore to biscopháde byryhtwold.
B. _____
C. 1. berhtwald to þæm bisceophade.

O. 1. ȝa. þeodore berhtwald (140b) to þæm biscophade.

Ca. 1. ȝa. aeft þeodore brihtwald to þā biscophade.

Page 408. 2. abbot on þam. ðe is raculf.

B. 3. wér on his wisdóme gewrita wel. on.

4. þeodscypum. on. þeah þe. sy.

5. hys foregenga wið to metenne. on bispop (p. 394) hád .
(eras. of vertical stroke).

6. lui . eron (before e an erasure : an imperfect wæron : scribe began lius again). 7 wihtred 7 swæfheard (omits ða).

7. þa cyningas. centlande. gehalgod æfter ánan (sic)
geare 7 þy ðryddan.

8. iularū. drihtenlican. fram.

9. aldobiscope. ríces 7. sét. selde. centlande.

10. þy ærran. þy drihtenlican.

C. 2. abbot. þæm. þe is reaculfe nemned.

3. gewrita. somed.

4. þiodescipum. healicū. þeah þe.

5. sie foregengan. wiðmetenne. bisceophad þy.

6. wæron þa.

7. cent. gehalgod þy æfteran. þy þriddan.

8. drihtenlica. frā.

9. ealdorbisceope. Ond. sæt. cent.

10. þy drihtenlican.

O. 2. þæm. þe is reaculfe nemned.

3. gewrita wel. seomod (e after s eras. ; 2nd o on eras.).
cirelicum þeodscipum.

4. healicum. þeah þe. si. (i eras., i perhaps later).

5. wiðmetenne. h bisceophad þy.

6. monþes wæron þa wiðred. swæfheard.

7. cent. þy. þy þriddan.

9. aldobiscope galia. 7. sæt. cent ær,an.
10. þy drihtenlican.

Ca. 2. þā. ðe is reaculfe ^e (e paler, with a stroke through in modern ink) nemned.

3. wér. gewrita wel. cyriclicū þeodscipū.

4. mynsterlicū. þeah. si.

5. wiðmetenne. b hád þy.

6. wæron þa. swæfheard.

7. cent. gehalgod þy æfteran. þriddan.

8. kldarū iularū. drihtflīca. frō.

9. ealdor b. 7 he sæt. cent.

10. kldarū septembriū ða gefmund (rest wanting).

Page 408. 11. betweoh monige biscpas þa. gehalgode. swylce. gyfmund.

- B.** 12. þære cyrican bispop. hine.
 13. gehalgod wæs. elelendisce. on grecisc 7 on.
 14. wel.
 15. þære tīde (*large þ, fantastic æ*). arweorða. þeow 7 mæsse-preost ecgbriht. halega.
 16. þone. ár. sædon þ. hibernia þam ealande.
 17. on elþeodignesse. ðam écan. (p. 395) on. begytanne.
 18. sette he. þohte. þ. manegum bricgian.
 19. þ is þ. þæt. weorc onhyrigian.

- C.** 11. monige bisceopas þa. gehalgade (*28^b complete*) eac swilce þa.
 12. þære cir ..... pæt (*illegible*). Ond tobiam ... hine.
 13. gehalgode. in læden. grecisc.
 14. wel.
 15. þeow. sacerd ecgbreht.
 16. þone þe. sædon þ. hibernia. ealonde.
 17. elþeodignesse. fore þæm ecean eþle. heofonum to begitanne.
 18. Ond þohte. þ. monegum bycian.
 19. þ is þ. þ. weorc onbyrgean (*sic*). þara.

- O.** 11. monige biskopas. gehalgode. swylce.
 12. þære cyrkan bispop. hrof, ^{es}ceastre. fore hine.
 13. on lædenise (on partly on eras., isc on eras.). on (o on eras.)
     ^c grecis gereorde micellice (*rest wanting*).
 14. wel.
 15. Ðær,. þeow. sacerd ecberht.
 16. þo . ne (n eras.) þe. sædon. hibernia (2nd i on eras.)
     ^{þam}, ealonde.
 17. elþeodignesse. þæm ec, an. heof, num. begytenne
     (y on eras. of 2).
 18. for, sette. þohte. moniggum.
 19. þæt is þæt. þ aposto . lice (1 eras.) (141^a) weorc (eor on eras.)
     onhyrian (y on eras.). þara þeoda.

- Ca.** 12. þære cyrcean b. hrofesceastre forðferde þa gehalgode he
     eac swylce betwih monige biscopas tobiam for hine to b se wer.
 13. lædennisc. on greccisc micellice.
 14. wel.
 15. Ðære. arwurða. sacerd ecbyrht.
 16. þone. sædon þ. hibernia ða ealonde.
 17. ælþeodignesse. ða. heofonū to begitanne.
 18. þ. monigū.
 19. þ is þ. þ. weorc onhyrian sumū.

Page 408. 20. godes spæl. bodian wesan ðaman engle *7* (*rest wanting*).

- B.**
- 22. þe nú brytene.
  - 23. wáeron fresan. rume. dene. hune. ealdseaxan bructuare.
  - 24. eac ða gyt oðre. manig. ðam ylcum dælum hæðenum.
  - 25. þeowigende. ðam. seforæ sprena (*sic*). cempa ymblíþendra.
  - 26. brytene. wolde *7* wén wäre þ. þær hwylce.
  - 27. mihte deofle. gecyrran oððe. þ beon mihte þohte he þ he wolde.
  - 28. gesécan. ðara.
  - 29. martira. þær bodigan.

C. 20. þeoda. bodian þæm hit þa gyt.

- 21. gehyrdon þara.
- 22. þe nu breotone.
- 23. wáeron fresan (*then to end of line blank = 20 letters; then at beginning of line blank = 5; then*) wáeron eác oþer.
- 24. þæm. þa gitæ hæðnum.
- 25. þiowiende. þæm. foresprecena. cempa. ymblíþendre breotone.
- 26. þ he þær hwilce.
- 27. meaht . (*e gone*) deolfle (*sic*) oþgripa Ond. oððe. þ.
- 28. meahte þohte þ. þa. hiñi þær gebodian.

O. 20. godes spell. bodian þam þe hit þa gyt.

- 21. gehyrdon þara. on.
- 22. þanon engle *7* seaxan (*an on eras.*). þe nu on breotone.
- 23. wáeron frysán. dene hunę. boructware.
- 24. oþer. on þam ylcum dælum þa. hæþenum.
- 25. þeowiende. þam. foresprecena. cempa ymblíþendre breotone.
- 26. þ. hwylce mihte deofle. gecyrran oððe. þ.
- 28. mihte þohte þ. þa.
- 29. þær gebid . , an (*i on eras., after id eras. of 1*).

- Ca.**
- 20. þeoda. godspel/láran (*marks of division*) *7* bodian þa. þa gyt.
  - 21. gehyrdon. monige. on.
  - 22. ðanon engle. þe nu on breotone.
  - 23. (*p. 166*) wáeron frysán. dene, hune, ealdseaxan boructware.
  - 24. on þa ylcum dælū þa gýt hæðenū.
  - 25. þeowiende. þa. foresprecena. cempa.
  - 26. breotone. wén. þ. hwylce mihte deofle oþgripa.
  - 27. gecyrran oððe. þ.
  - 28. mihte þohte þ. gesécan. þa. ðara. hī þær gebiddan.

Page 410. 1. onwrigennesse 7 þ.   þ hé . nō (*eras. of o*).

- B.**
2. hwæþer þyssa ne fremede nene þurhþeah.
  3. þa (*p. 396*) geceas he.   æghwæþer.   hyra.
  4. frumscearpe.   bodigenne.
  5. ealle þing gegearrowode þa ðe scypliðendum nydþearflico weron.
  6. ða.   ærne morgen (*sic*).
  7. gebroðra.   wæs on brytene boseles discipul 7 þenode þam leofan sacerde.
  8. ylca bosel.   regolweard ðæs mynstres.
  9. ðam abbode swa we ær beforan.

- C.**
1. hī þa uplican onwrigenesse 7 þær somed wiþstodon þ he nohwæþer.
  2. þissa gefremede.   þurhþeah.
  3. þa geceas he him.   þa þe æghwæþer.   hira daðū.
  4. hira gelærednesse.   scearpe (*29^a a few letters gone*) weron. bodianne.
  5. læranne Ond eal þa þing gegearrowade þa þe scipliðendū neodþearflicu.
  6. cō.   on morgen.   þara broþra.
  7. ieo in breotone.   ond þegn (*o small*).
  8. þy.   þa.   bosel wæs regolweard þæs mynstres.
  9. u,der.   þæm abbode swa swa.

- O.**
1. þa upplican onwrignesse.   þ he no hwæþer þyssa gefremede ne þurhþeah.
  3. geceas.   þa þe æghwæþer.   heora dædum ge on heora.
  5. læranne 7 eall þa þing gegearrowade þa þe scypliðendum nydþearflicu (*y and u on eras.*).
  6. ða.   þara broþra.
  7. on brytene (*o on eras.*).   (141^b) þeng.
  8. þy.   þa.   ylca bosel.   . regolweard (*h eras.*) þæs mynstres on.
  9. þam.   swa swa.

- Ca.**
1. hī.   þ he no.
  2. þyssa gefremede.
  3. geceas.   hī.   þa ðe ægðer.   heora dædū ge on heora.
  5. læranne.   þing gegearrowade þa ðe scypliðendū nydþearflicu.
  6. ða.   hī.
  7. brytene.   ðeng.
  8. þa se ylca bosel.   reogolweard þæs mynstres on.
  9. þa.   swa swa.

- Page 410. 10. sædon sæde. gesyhðe seo. ðære ylcan.
- B.**
- 11. ætywde. cwæð. þi. hæfdon urne uhtsang.
  - 12. úre gebedu. limu on bedde gesette 7 me leoht slæp ofernam.
  - 13. ða ætywde. min magister. fostorfæder. bosel.
  - 14. me. ongytan mihte gea cwic [=cw' ic].
  - 15. bosel to ðam ic com. þ. sceolde drihtnes ærende.
  - 16. eebryhte bringan 7 þu hwæðere hit scealt (p. 397). him secgan.
  - 17. eyðan. sege him to soðon þ. ðone.
  - 18. gemynt hafað forðon. þ.
-
- C.**
- 10. sædon Sæde. him þære.
  - 11. æteauðe cƿ. hæfdon urne uhtsang.
  - 12. gebeda. on bed gesette 7 me leoht slæp oferarn.
  - 13. æteowde. min geo. fosterfæder. bosel.
  - 14. me fregn hwæþer. ongitan. cwæþ.
  - 15. bosel Cwæþ. þ ic sceolde.
  - 16. hælendes. eegbrehte bringa . (u *gone*) þ. hwæþere.
  - 17. segean 7 cyðan Sege. for so . (*last gone*) þ.
  - 18. gemyntþ (sic) hafað. þ.
-
- O.**
- 10. sægdon sæde (sic). gesyhþe seo him þære ylcan.
  - 11. ætywde cƿ. hæfdon urne uhtsang.
  - 12. min leomu on bed gesette 7 me le,ht (e *out of* i) splæp oferarn. ætywde.
  - 13. min iu. bosel.
  - 14. me. hwæþer. ongytan mihte ge, cƿ. ear,.
  - 15. bosel cƿ. þ. sceolde dryhtnes hælendes.
  - 16. ecbyrhte. þ. hwæþere.
  - 17. secgan 7 cyðan saga. þ.
  - 18. gemyntð (eð eras.) hafað. þ he to columban mynstre mafere to.
-
- Ca.**
- 10. sædon sæde hī. seo hi þære ylcan.
  - 11. ætywde cƿ. ðy. hæfdon urne uhtsang.
  - 12. gebeda. leomu. on bed gesette. leoht slæp oferárn.
  - 13. ætywde. min fu magist. bosel.
  - 14. me. ongitan mihte. cƿ ic ðu.
  - 15. bosel cƿ. þón. þ.
  - 16. hælendes. ecbyrhte. þ ðu hwæþere. hī secgean 7 gecyðan saga hī.
  - 17. þ.
  - 18. ðe. hafað. ðe. þ to columban mynstre he mafære 7 lære wæs.

- Page 410.** 19. he to. mynstre fare. lerenne.
B. 20. lareow. þæs cristenan. on þam morlandum þa ðe.
 21. syndon. And he ða ærest getimbre ge staþelade.
 22. þ mynster þ in hí þam ealande manigum folcum peohta 7 scotta árwyrdē wunode.
 23. þ. ylca colūba.
 24. þa egbricht ða gehyrde þas word þysse.
 25. þa. ðam. þ. nænigum menn. sæde.
 26. ða gesyhðe. þ. mihte beon þurh bysmrunge ætywde 7 hwæðere.
-

- C.** 19. he to columban mynstre ma [fore] to lerenne (*missing letters from W.*).
 20. lareow þæs crist . nan. morlondum þa þe.
 21. syndon to norþdæle pehta. Ond. getimbr . . . 7 gestaþelode.
 22. þ mynster þ in hii þæm ealond (*sic*) monegum folcum.
 23. arwyrdē áwunode. þ.
 24. collūcille. þa egbreht þa gehyrd . þa word þæs (*sic*).
 25. þa. bre . . . þ he nænigum ne sæde.
 26. cwæþ þ. eaþe . . . meahte. þ hie. beosmrunge.
-

- O.** 20. lareow þæs cristenan. on þam morlandum þa ðe syndon.
 21. pehta. getimbrade 7 gestaþelade.
 22. þ mynster þ on hi þam ealande monigum folcum.
 23. lange arwyrdē awunade. þ. ylca.
 24. syððan columcylle. egbryht þa (142^a) gehyrde þa word þysse gesyhþþe þa.
 25. þa breþer þ. nænigum oþrum men ne sæde.
 26. gesyhþe cƿ þæt (*on eras.*). beon mihte þ hi þurh bysmrunge ætywed.
-

- Ca.** 20. lareow. cristenan. on þam morlandū. þe syndon.
 21. norðdæle pehta. getimbrade 7 gestaþelade þ mynster þ on hí þa.
 22. monigū folcū.
 23. lange arwyrdē awunode. þ se ylca colūba.
 24. syððan columcylle. ecþryht þa gehyrde þa. ðysse gesyhðe.
 25. þa. ðam. þ he nænigū oðrū men. sæde.
 26. þa gesyhðe cƿ þ. eaðe beon mihte þ hī ðurh bysmrunge ætywed.

Page 410. 27. sceawode 7 ondréd þæt heo.   owihte þe ma.   fram
B.   gegearwunge.

29. siðfates.   faran wolde þa ðeode to læranne ða æfter.
 30. feawum dagū com eft.   foresprenca broðor to him (*p. 398*).
 31. sade þte ðære ylcan.   besel.   aetywde.
 32. þam ðe.   gefylled wæs.   him to cwæde forhwan sædesðu.
 33. ecgbrihte.   gymeleaslice.   wæclice.   ðe ic ðe.

C. 27. æteaw . . . e (æt ?) hwæþre h . þa . . . (so ends 29^a; 29^b begins)
 swigende seawode.
 28. óndred þ.   þe ma ableon [fram sceat]wunge (*letters supplied from S. and W., now gone*).

29. Ond.
 30. feawa (*sic; for ū ?*) dagum.   foresprenca broðor.   Ond.
 31. sade þte þære.   besel.   gesihð æteowde.
 32. þon.   gefylled wæs.   him cwæþ to.   sædest þu.
 33. ecberhte.   gymeleaslice.   wæclice.   þing þe ic þa.

O. 27. hwæþere.   seawade.

28. þ hi.   þy ma blan fram gea,wunge.
 29. siðfates.   feran (*fe on eras.*).
 30. feawum.   foresprenca broðor.
 31. sade þ þære ylcan.   besel.   gesyþþe aetywde.
 32. þon þe uhtsang gefylled wæs.   him cƿ to.   sædest þu
     ecbyrhte.   gymeleaslice.   wæclice.   þing þa ic þe.

Ca. 27. hwæðere.   seawode.

28. þ hi.   þy má blan frā.
 29. ðæs.   férán.
 30. æft.   deagū.   forasprenca.   hī 7 hī sade þ.
 31. hī besel.   aetywde æft þon ðe.
 32. gefylled wæs 7 hī cƿ to.   sædest ðu (*the scribe first wrote sædestu, then changed u into ð, and added u*).
 33. ecbyrhte.   wlætlice ða þing ðe ic þe.

Page 412. 1. secgenne ác gang nū sege him wille he nelle he.

B. 2. sceall tō.   forðam.   heora.

C. 1. Ac gang.   sege hī.   wille swa he nelle.
 2. colūban.   forþon.

O. 1. hī.   ac gan.,^g   wille swa he nelle.
 2. sceall.   forþon.   heora.

Ca. 1. hī to secganne ac gang.   hī.   wille swa he nelle.
 2. (*p. 167*) forðon ðe heora.

Page 412. 3. únrihte gangað ac.   rihte stige getcon. þa he nænigum.

B.   5. menn má þ ne geopenede ne gecyðde.   ðeah.

6. gewurden.   ætywednesse ðære.   nahte.

7. gegearewode.   þam gemyngodum.   ði.

8. hi þa þ scyp gehlæst hæfdon.   ðam.   þe ða.

9. micles siðfates nyd þearfes 7 hi manega.   gewydera.

10. bidon.   nihte.

11. þte.   miclum.   þing. .   lore wurdon.   on.

C.   3. unriht gangað ác.   þa.

4. þa þas.   gehyrde.   breþer þ.

5. nængum men openade.   cyðde Ond þeah þe he wiste þ geworden.

6. æteownesse.   nahte he þon læs he.

7. gearwode.   þam gemyndgadan broþrum.

8. hie þa þ.   hæfdon.

9. micles siðfates neod wäre Ond hie.

10. bædon þa.   nihte.

11. reþe þte óf miclum.   þing to lore wurdon.

O.   3. gangað ac lie þa.   riht,^re.

4. ða he þa þas.   gehyrde.   þam breþer þ.

5. næningum ma openade ne cyðde 7 þeah he wís.

6. þa ætywnesse.   gesyhðe.

7. fóre gearwade.   þam gemyn. gadan (d eras.) broþrum.

8. hi þa þ scyp gehlæsted hæfdon.   þam.

9. micles siðfates nyd abædde 7 hi.   ge(^{142b})wydora bidan
(i rudely out of æ).

10. nihte.   strm.

11. þ.   miclum.   þing.   wurdon.   on þam scype
wærон.

Ca.   3. gangað ac.

4. ða he ða þas.   gehyrde ða.   þā.   þ.

5. næningū ma openade ne cyðde.   þeah.   wís.

6. ðurh þa ætywnesse ðære.

7. fóre gearwode.   þā gemynegodan broðrū.   ðy hi ða
þ scyp gehlæsted hæfdon.

8. þam þingū ðe.

9. mycles siþfates nyd.   7 hi.   wíndes 7 gewidora bidon.

10. nihte.

11. þ of miclū.   wurdon.   on þā scype wærон.

Page 412. 12. þam (*p. 399*) scype wæron.   þ scyp forlét betwyh ða yðe
on sidan.

B.

13. oncenéow.   mann þ.
14. 7 cwæð íc wát þ þes storm for minum þingum cumen 7 onseded wæs.
15. ðære fóre.   únrot.
16. And hwaëðere.   geferena.   wihtbryht háten.
17. wisdóme godecundre.
18. lare.   7 he monig gear in ibernia elþeodig on áncorlífē drohtode on.
19. þa ástah.   on scip 7 on.
20. land cóm.   singallice þære.   rædbeðe heora.
21. godecundre.   bodode.

C.

12. þā.   wæron Ond þ.   forlet betweoh.   yþe.   sidan.
13. mon þ.   feran.
14. Ond cwæþ þte.
15. Ond.   u. rot.
16. on hwæþere an h. s geferena.   wihtbreht.
17. mid . . . geard.   Ond he was ON wisdo . . . . .
mæg . . 7 he monig gear (*29^b ends*).

O.

12. þ scyp forlet betwyh.   yþa on sidan.
13. ða oncnéou.   man þ.   feran.
14. cƿ ƿ þes storm fore me cumen.
15. ferde (erd *on eras.*).
16. 7 hwæþere.   geferena.   wihtbyrht.
17. forhicgende.   wisdome godecundre lare.
18. 7 he moni gear on.   ællþeodig ancorlif dyle on mycelre.
19. stah he on scyp 7 com on frysena.
20. tu.   þære.   redbede heora.
21. godecunde.

Ca.

12. þ scyp for betwih.   on sidan.
_{ne}
13. ða.   man þ he féranc, moste.
14. 7 cƿ ƿ ðæs storm wæs for mé cumen 7 sended 7.
15. ðære.   hám.
16. 7 hwæðere an his geférena.   wihtbyrht.
17. forhicgende.   wisdome godecundre lare.
18. 7 he monig gear on.   ellðeodig ancorlif dyle on mycelre.
19. stah he on.   cō on frysena lánd.
20. tu.   ðære.   redbede heora.
_{7 godecunde lare}
21. word bodode 7 lærde.

Page 412. 22. hwæðere. westm. micles. ðam elreordigum
B. mihte gemétan. þa.

24. elþeodignesse. inn þære. stilnesse driltne þeowode.
25. forðam. ðam út (*p. 400*) lican. gelefan bringan ne mihte.
26. geférum mare. mægenum 7 bysenum bringan wolde
(so ends chap.).
28. þa (ornate þ). þ þa se. ecgbriht. þ.
29. lare. bodigenne ac þ. gehæfd for.
30. nytnesse ðære. cyrican be. foremanod.

C. 25. brucan ne **W.** (*but W. refers it to brytian, l. 26*).
 26. bysenum circean gymde **S.**
 28. næs forlæten **W.**

O. 22. hwæþere. wæstm swa micles. ellreordum ge,tan
 milite þa.

23. þære. stowe.
24. ellþeodinesse. on þære. stilness dryhtne.
25. forþam. þa . (*1 eras.*) ú . tlican (*1 eras.*) bri . gan (*i out of u, g out of c*) ne mihte.
26. þa. geferū. mægena by : senū (*eras. of stroke*) brycian
n
 gymde (*y on eras.*).
28. Da þ þa. ecgbyrht. þ.
29. godcundre lare. ac þ. gehæfd. oþre.
30. nytnesse þære (*143^a*). cyrcean be þære. foremanod.

Ca. 22. hwæþere. wæstm. þa ellreordū.

23. mihte þa. stowe.
24. ellþeodinesse. on. stilnesse.
25. forðam ðe. ða utlican. bringan ne mihte.
26. þa. mægna bysenum brycian gymde (*the curve over y seems a rude e*).
28. Da þ ða. ecgbyrht. þ he ne wæs for leodū.
29. lare. bodiganne ac þ. gehæfed for.
30. nytnesse. cyrcean be þære. foremanod.

Page 414. 1. onwrigenesse. þte wihtbryht. þeah.
B. 2. becóme þa. gyta. þ weore.

O. 1. þ wihtbryht owiht fre : mede (*eras. of stroke*) þeah þe he on þa
 dælas (*a out of æ*).
 2. þa ongan. on þ weorc (*eo on eras.*).

Ca. 1. þ wihtbryht owiht. þeah.
 2. on þa. becóme. ongan. ða gytt on þ weorc.

Page 414. 3. lāre sendan.   weras.   twelfe.

- B.**   4. ealdormann wæs. willbrord myd.
       5. þy hi.   ðider comon on þ.   þa cyrdon hi.
       6. faro.na (*o out of d*).   cyninge (*2nd n on eras.*).   þanc-
         weorðlice wærон fram.   onfangene.
       7. ȝ forðon þe.   níwan.   ða.   þanon redbed.
       8. þone.   sende he hi ða ȝyder. comon on þ land þ hí sceoldon
         godes word bodigan (*p. 401*).
       9. eac swylce him.
 10. þ him mon hefiges.
 11. laðes nanwiht gedón ne dorste.   myd manegū fremsumnesse
         ða geweorðode.
 12. þanon.   gewurden.
 13. gyfe.   fultume þ hi mænie (*sic*).   fram.
-

C. S. 12. ða ȝe cristes.

- O.**   3. lare sendan.   twelfe.
       4. ealdorman . . (*2 eras.*).   willbrord.
       5. þy hi þa.   comon.   þa cyrdon hi.   pipne frænna.
       6. þancweorðlice wærон fram.   onfonge . ne (*1 eras.*).
       7. ȝ forþon þe he ,wan (*a out of u*).   frysan ȝ þanon redbed.
       8. þone.   adraf.   hi þa ȝyder (*y on eras.*), sceoldon godes.
       9. eac.   hi.
 10. ealdorlicness þ.
 11. laþes.   monegum fremsumnesse.   geweorþade.
 12. wold . , (*e eras.*) þanon.
 13. dryhtnes gyfe.   fultume þ hi.
-

- Ca.**   3. lare sendan.   twelfe.
       4. ealdorman.   willbrord.
       5. þy hi.   cyrdon hi.   pipne frænna.
       6. þancweorðlice wærон frā hī onfangene ȝ forðon þe.
       7. frysan ȝ ðanon redbed.
       8. adraf.   hi.   ȝyder þ hi ðær sceoldan.
       9. eac swylce wæs togefultumiende.
 10. ealdorlicnesse þ hī.
 11. dórste.   monigū fremsūnessū ða geweorðode þe cristes.
 12. onfón woldan ðanon.
 13. fultume þ hi.   frā deofolgyldū.

Page 414. 14. deofolgyldum. gecyrdon.

- B.** 15. ðysse bysene wæron fylgende (*small ð, no break*). twegen mæssepreostas.
 16. angelcynne *þ* ða. ibernia þam ealande. tide. heofona.
 17. ríces lufon *þ* on elþeodignesse lif, don. comon hi on ealdseaxena (*e above by corrector*).
 18. wén. hyra. cryste.
 19. begytan mihton *þ*wæron begen anum. hi.
 20. eac. wæron. heora. æghwæðer.
 21. heawold. *þ*is toscead hwæðere. þte fore missenlicre heora feaxes hiwe.
 22. cwedēn. heawold.
 23. hwítā heawold. heora æghwæðer æfestlice (*p. 402*).

- C.** 15. bysene **W.**
 21. hiwe *deest* **S.**

O. 14. fram deofolgyldū. gecyrdon.

15. ðysse bysene wæron fylgende. twegen mæssepreostas.
 16. angelcynne on hibernia þam ealande mid mycelre tide (*mid struck through*). heofona rices.
 17. od elþeodignesse lifdon comon hi.
 18. mægþe. *þ* hi (*i on eras*). þur, heora lare (*143^b*).
 19. begytan. wæron begen ane naman hatene swa hi eac.
 20. wæron. heora æghwæþer heawold.
 21. *þ*is toscead hwæþere *þ* fore missenlic, heora feaxes oþer (*oþ on eras*).
 22. cwedēn. bleaca.
 23. oþer. heora æghwæþer æfestlice.

- Ca.** 14. gecyrdon.
 15. ðysse bysne wæron fyligende. twegen mæssepreostas.
 16. angelcynne on hibernia þā calande mycelre tide. heofonan rices.
 17. on ellþeodignesse (*p. 168*) lifedon. comon hi.
 18. wén. ðær.
 19. begitan. wæron. begen ane naman hatene. hi eac.
 20. wilsunesse wæron. heora æghwæðer heawold.
 21. ^s ðis gescead hwæðere *þ* for misenlice heora feaxes oþer.
 22. cwedēn. bleaca heawold.
 23. se hwita wæs heora ægðer æfæstlice.

Page 414. 24. heawold hwene swiðor in.

- B.** 26. ða hi þa on ealdsexe comon ða.   hí.   tungerefan healle
    7 hine bædon þ hi hæfdon nytt (*rest wanting*).

O. 24. hwæþere ma on wisdome.

26. hi þa on.   comon.   hi on.   gestærn.   þ he
    hi.   þam ealdormen.

Ca. 24. heawold hwæðere má on wisdome.

25. getýl.
26. ða hi ða on ealdseaxan comon.   hi on.   túngerefan gestærn.
27. bædon þ he hi.   þā ealdormen.

Page 416. 2. intingan.   hi.   sceoldon.   hi.   ylean.

- B.** 3. næfdon.   agenne.   ac.   ealdormenn wæron on
    þære þeode gesette 7.
4. seo tíd.   gefeohtes þonne hluton hi mid tanū.
5. þam.
6. heora.   seo tán (a *on eras. of u ?*).   ætywde.   gecuron
    hi þone.
7. ladteowe 7 ealle þam fylgdon 7 hyrdon.
8. þonne þ gefeoht.   geendod.   wæron hi ealle efenríce
    forðon hi wæron ealdormenn. ða onfeng se.

O. 1. sædon þ.   hi hæfdon nýt.   nytné intingan.

2. hi.   sceoldan.   hi þa ylean.
3. ealseaxan næfdon agenne.   ac.   ealdormen wæron heora
    þeode foresette 7.
4. seo tid.
5. com þonne hluton hi.   tanum.   þam.
6. heora.   tán ætywde.   gecuron hi þone.
7. him (m *on eras.*).   ladþeowe 7 ealle þone fylgdon.   hyrdon.

Ca. 1. sædon þ hi hæfdon ærend 7 nytné intingan.

2. hi hī.   sceolden.   hi þa ylean.
3. næfdon agenne.   ac ealdormen wæron heora ðeode foresette
    7 þonī seo tíd.
5. cóm þonī hluton hi.   þā ealdormannū.
6. hwylc heora.   hī.   tán ætywde þonī gecuron hi.
7. hī.   ladðeowe 7 ealle þā fyligdon 7 hī hyrdon þonī þ gefeoht.
8. þ.   geendad.   þonī wæron hi.

Page 416. 10. *7* him gehét þ.   hi.   ealdormenn.   onsendan
 swa hi bædon.

- B.**
- 11. hi ða feawa dagas.   him.
  - 12. hæfde.   he ða ða elreordigan ongeat þ hi wæron.
  - 13. oðerre (*p. 403*) æfestnesse forðam hi symle heora sealmas sungon.   on halgum gebedū.
  - 14. þeowdon *7* dæghwamlice.   onsegdnesse.
  - 15. bæron.   sungon hæfdon hi.   gehalgode.
  - 16. gehalgode tablu.   weofodes.   ða wæron ða ,æþenan.
  - 17. betwyh.   þeahtigende *7* sprecende cwædon gyf hi.   ðam ealdormenn.
  - 18. becomon.   him.   wæron þ hi.   fram heora.

- C.**
- 11. hi ða feawa dagas **S.** (*but hwelee feawa W.*)
  - 14. asægdnesse **W.**
  - 16. weofodes **W.**
  - 18. *7* wiþ hine **S.**

- O.**
- 9. þonne þ gefeoht *7* þ gewin (*i on eras.*) geendad.   wæron
 eft
 hi , efenrice wæron ealle ealdormen ða onfeng hi.
  - 10. þ he hi.   (*144^a*) ealdormen.
  - 11. hi bædon.   hi.   hwylce hwugu.   mid him gehæfde.
  - 12. hi þa þa ellreordan ongeton þ hi wæron oþre æfestnesse forþon hi symle heora sealmas.
  - 13. on halgum.
  - 14. þeo, don *7* dæghwamlice.
  - 15. bæron.   hæfdon hi.   gehalgod fato.
  - 16. gehalgodne tabul, on.   wrixle.   wæron.   hæþenan.
  - 17. betwyh.   þeahtiene.   gif hi to (*all 3 on eras.*) þam
 (margin; from ealdormen to wæron inserted between lines:
 variants becoman; mid hī þeahtiene *7* sprecende wæron).
  - 18. þ hi.   fram heora.

- Ca.**
- 9. efenrice *7* wæron ealle ealdormen ða onfeng hi.   túngeréfa.
  - 10. hī.   behatende þ he hi.   ealdormen.
  - 11. hi bædon.   hi ða.   hī gehæfde.
  - 12. hi þa ellreordan ongeaton þ hi wæron oðre æfestnesse.
  - 13. hi symle heora sealmas.   on halgū gebedū.
  - 14. þeowdon *7* dæghwālice.   onsægdnesse bæron.
  - 15. hæfdon hi mid hī gehealgode fato *7* gehalgode tabulan.
  - 16. wrixle.   wæron ða hæþenan.
  - 17. þeahtiene.   hi to þā.
  - 18. becōman.   mid hī þeahtigende *7* sprecende wæron þ hi.
 frā heora godū acyrdon.

Page 416. 19. ácyrdon. niwan æfæstnesse ðæs cristenan.

- B.**
- 20. gehwyrfde 7. sticcemælum ealle heora. menydd.
  - 21. hi heora eald begang forleton. þæt niwe beeodon. genamon.
  - 22. sæmninga. ofslogon. hwítan heawold hraðe to deaðe mid swoerde 7 þone blácan heawold hi lange cwylmdon.
  - 24. ðurh limu witnodon. hi. ofslegene wæron. wurpon.
  - 25. hi heora. ut ríne þære éa þa þa se ealdormann gehyrde.
  - 26. hu hí ymb þa men gedon hæf (*p. 404*) don. hine geseon 7 gesecan woldon.
  - 27. yrre 7. Þa werod ðider.
  - 28. het þone tunscype eallne. Ðone tún forbærnan wæron.

-
- C.**
- 26. hine *deest* S.
  - 27. gesecean W.
-

- O.**
- 19. acyrdon. þære niwan æfestnesse þæs cristenan geleafan.
  - 20. gehwyrfde 7. styczemælum eall heora mægð nyded.
  - 21. hi heora eald bigang forlete. þæt niwe beeode. þa.
  - 22. semninga. men 7 ofslagan (*last word struck through*). heawald hie hræðe (*cross erased*) deaðe mid.
  - 23. hie lange cwylmdon.
  - 24. li (*i on eras. of 2*). hi þa ofslegene wæron. wurpon hi heora.
  - 25. ut on rine. ea. þa se ealdorman gehyrde.
  - 26. hi ymb (*y on eras.*) þa men gedon hæfdon þa þe, geseon 7 gesecan woldon.
  - 27. yrre. werod.
  - 28. het þone tunscype eallne. forbærnan wæron.
-

- Ca.**
- 19. þære niwan æfæstnesse ðæs cristenan.
  - 20. gehwyrfde 7 swa sticcemælū eall heora mægð nyded.
  - 21. hi heora eald bigang forlæten. niwe beeodan genamon þa semninga ða.
  - 22. men Ðone hwitan. · hi hræðe deaðe mid.
  - 23. hi lange cwylmdon.
  - 24. lima. Ða hi ða ofslagene wæron. wurpon hi heora lichaman út on ríne.
  - 25. éa. Ða þa se ealdormon gehyrde.
  - 26. hi ymb ða men gedon hæfdon þa ðe hine geséon 7 secan woldon ða.
  - 27. swyðe yrre sendæ ða weorud ðider.
  - 28. het Ðone túnsceipe eallne. Ðone tún forbærnan wæron ðrowiende ða foresprenan.

Page 416. 29. þrowigende ða foresprenan. ðeowas. mæssepreostas.

- B.** 30. fyftan dæge nonarium. heora martirháda wana.
 31. wæron 7 heora lichoman (*sic; rest wanting*).
 32. fram ðam hæðenum. cwædon.
 33. éa. wæron. þa gelamp þte. lichaman fram ðam ongæan ræse þæs forðgotenan.

C. W. 30. won.

- O.** 29. fore(<sup>144^b)sprecenān. mæssepreostas.
 30. dæge. heora martyrhada won wæron heofonlicu wundru forþon.^a
 31. hi ofslēgenē wæron.
 32. heora lichama fram þam hæþenū. cwædon on þa.
 33. wæron þa gelamp þ þa lichaman.</sup>

- Ca.** 29. ðeowas. mæssepreostas ðy.
 30. dæge nonarū octobriū. heora martyrhade wona wæron heofonlicu wundru.
 31. ða hi ofslēgenē wæron.
 32. heora lichoman frā ðam hæðenū. ár cwædon on.
 33. wæron þa gelamp þ ða lichaman ongæan.

Page 418. 1. borene wæron. eall.

- B.** 2. · XL · mila (a *out of n.*). oðð þa. heora cuðan. 7 heora.
 3. wæron. eac. heofonlices.
 4. æghwylcne (*sic*). ða. scán þær þ æt gelamp þ ða lichaman.
 5. upp cōmon (*ist o out of u*). þ eac. hæðenan gesawon.

- O.** 1. þam ræse þæs forðgotenan (d *out of n.*). wæron. eall.
 2. heora cuþe men. heora geferan inne wæron 7 swylce eac.
 3. heofonlices.
 4. æghwylcre. scean þær þ gelomp þ. lichaman coman.
 5. þ eac. þa hæþenan gesawon.

- Ca.** 1. ða ræse þæs forðgotenan. wæron. eall (*p. 169*) XL.
 2. oþ þa. heora. men. heora geféran inne wæron 7 swylce eac.
     heofonlices
 3. mæsta scíma, leohtes sean (*sic*) ðær þ gelomp þ ða.
 5. coman 7 þ eac. þa hæðenan gesawon.

- Page 418.** 6. hi.   Ac.   Ðara martira (*ist a and i on eras.*)   on
B.   nihtlicre gesyhðe.
 7. æt(*p. 405*)ywde.   heora geferena.   tilman.
 8. þ mære.   worulde eac.   æþelra gebyrda.
 9. ærest cyninges ðegn.   ða.
 10. ðæt.   mihte heora lichaman on ðæræ.
 11. gemétan ðar.   þ.   heofonum.
 12. ða þ eac swa.   wæs.   fundon hi.   heora lichaman
     on ðære stowe gemetan.
 13. gerysenre tíde 7 áre martirum.   wæron.   dæg heora.
 14. þrowunge 7 heora lichaman gemetnesse míd arweorðre.
 15. on ðam.   mærsode.   mid þy pipin þa se mæra cyning
     fracna ðas.
 16. gehyrde.   geacsode ða.   werod.   het.
 17. heora lichaman.   hi.   miclum.
-
- O.**   6. þe hi slogan ac þa oþer.   martyra on nihtlicere gesyhþe
     ætywde.
 7. heora geferan ðæs.   tilman.
 8. þ mære.   worolde eac.   æþelre.
 9. from (*o out of a*).   þegn (*out of þem*).
 10. þ.   mihte heora lichaman on þære.
 11. gemetan.   þ.   heofonū.   scinan.
 12. þ eac swyld swa.   wæs.   fundon hi.   heora lichaman.
 13. are martyrum bebyrigede wæron.   dæg heora.
 14. heora.   weorþunge on þam.
 15. mær(*145^a*)sode (*o on eras.*).   mid þy pi. pen (*i out of e,*
     then I eras.) se mæra cyning.
 16. þing gehyrde.   het heora lichaman.
 17. hi.   wundre.
-
- Ca.**   6. þe hi slogan ac ða þara martyra oðer on nihtlicere gesyhðe
     ætywde sumū heora geféran.
 7. tilman.
 8. þ mære wér.   worulde eac.   æðelre.
 9. ærest cyninges þegn 7 ða.
 10. hī.   þ.   mihte heora.   on þære.   gemetan ðær.
 11. þ.   heofonū.   scinan þ eac swyld swa.
 12. wæs.   fundon hi.   heora.
 13. æft.   are martyrū.   bebyrigede wæron.   dæg
     heora þrowunga.
 14. heora.   arwurðre weorþunge on þā stowū mærsode.
 15. mid þy pippen þa se mæra cyning.
 16. ðas þing gehyrde.   weorud 7 het heora.
 17. hī.   hi.   wundre 7 weorþmyndum bebyrigde on
     cyrican colónie þære.

- B.**
18. weorðmyndum.   bebyrgde. on cyrican colonia ðære.   be
ríné . (*out of rime*).
  19. eac.   þte (p. 406) on þære.   ðær hi ofslægene wæron
wille aweoll se ys on ðære ylcan.
  20. andweardan dæg genihtsume.
  21. wæter of forðfloweð 7 geoteð monnum.   þenunge.   are.
  22. Ona (*space for S*).   þam ærestan.   ðæs þe ða.   comon
of fresena.
  23. land.   willbrord þæs cyninges leafe hæfde þ.   þær.
  24. hrædlice.   ða wæs.
  25. setles.   ðæt he wolde.
  26. leafe 7 his bletsunge þ.
  27. ðam ȝeodum godspell.   7.   willnode æt him onfón ȝara.
  28. apostola.
  29. þ.   ȝy.   deofolgyld.   cyrican.   on.

- O.**
18. weorðmyndum bebyrigde on cyricean colonie þære.   bi rine.
  19. þ eac.   þ on þære.   þær hi ofslegene wæron wyl . .
(le *eras.*) aweolle se on þære ylcan.
  20. ȝysne ȝweardan dæg.
  21. wæter forðfloweð.   geoteð monnū.   þenunge.   are.
  22. þam ærestū.   þæs þe . . (he *eras.*) þa.   coman ou
frisena land.
  23. willbrord fram þā.   lyfness.   þ.   þær.
  24. ȝa.   þær hrædlice (*þær struck through*).   ȝa wæs
bysceop þæs.
^g
  25. setles ser,ius.   þ he wolde.
  26. lyfnesse.   bletsunge þ.   ongynnian.
  27. þam ȝeodum godspell.   7.
  28. fram him.   þara.   apostola.   martyra þ.
  29. deofolgyld.   cyricean timbrade.   on.

- Ca.**
18. bi rine.
  19. þ eac sád þ on ȝære.   þær hi ofslægene wæron wylle
awoolle seo on ȝære ylcan.
  20. ȝisne ȝweardan dæg genihtsum wæt forðfloweð 7 geoteð monnū.
  21. ȝenunge.
  22. Sona ȝam ærestū tidū ȝæs þe þa.   coman on frysena land.
  23. wilbrord frā þā.   lyfnesse.   þ.   þær.
  24. ȝa.   hrædlice.   ȝa wæs þ.
  25. setles.   þ.   wolde.
  26. lyfnesse.   bletsunge þ.
  27. þā ȝeodū.   godspell.   7.   wilnode frā hī onfón
para.   apostola.   martyra þ.
  29. ȝy he deofolgild.   cyrican.   rærde on.

Page 420. 1. Ðære þeode.   þ.   Ðær.   hæfde.   reliquias.

- B.**
2. settenne þ he gerysenlice mihte on þara.   áre.
  3. ge (*p. 407*) hwylce halgian Ðara þe heora.   inne væron.
  4. eac.   oðerre.   willnode.   Ðær.
  5. oðð þanan onfon on eallum þam myd þy.   willfægen.
  6. wæs.   godcundre lare.
  7. Ðære tíde Ða gebroþor þa.   on fresum væron.   him on.
  8. Ðære ðenunge godes.   hí.   heora ríme.
  9. mann on.   þeawe.   monnþwære heortan se wæs
haten swyðbyrht.
  10. þ he him gehalgod wære.   biscope willferð hine gehalgode
se wæs in Ða tíd (*rest wanting*).
  12. eðle.   on myrena.   folgode 7.
  13. forðan.   þa tíd cantwara næfdon nanne biscoop wæs þeodor.

C. S. 9. on *deest* (*before* heortan).

- O.**
1. þeode.   þ he þær.   hæfde.   reliquias, þær in
(*i on eras.*) væren (*e on eras.; rest wanting*).
  4. eac.   oþre.   þær.
  5. onfon on eallū þam mid þy.
  6. wæs.   eft (*145^b*).   godcundre lare.
  7. þære tide.   broþor þa þe on frysum væron mid him on
^e
þær, þenunge þæs.
  8. gecuran hi of heora rime gemet . . fæstne (*2 eras.*) man on.
  9. þeawum.   monnþwære.   swyðbyrht þ.
  10. gehalgad . (*1 eras.*) wære.   bysceope (*last e squeezed in*).
^o
bre,tone (*1st e on eras.*).
  11. heora bene.   arwyrða bysceop.   willfrið.
  12. wæs on þa tid, cantwara næfdon bysceop wæs (*rest wanting*).

- Ca.**
1. Ðeode þ.   þ he Ðær.   hæfde.   reliquia þ þærinne
wæron (*rest wanting*).
  4. eac.   wilnode.   þær.
  5. on eallū þa.   willfægen wæs he eft.
  6. godcundre lare.
  7. tíde Ða broðra þa þe on frýsū væron.   hí on þære
ðenunge þæs.
  8. hi.   heora ríme.
  9. man on.   þeawū.   monnþwærne on.   swyðbyrht þ.
  10. hí gehalgod wære.   þ.   Ða.   breotone.
  11. heora.   arwyrða þ willfrið.   gehalgode.
  12. wæs on Ða tíd þe cantwara næfdon þ wæs (*rest wanting*).

- Page 420. 14. bисоп. byryhwold. æfterfylgend. ðа gyt. cóm.
B. 15. bisscopselde. wæs. sáe onsended. hadigenne.
 16. swyðbryht hæfde bisscopháde. onfangen ðа. brytene.
 17. æfter medmiclum fæce. gewát. ðære (p. 408).
 boructuaromum.
 18. heora. soðfæstnesse. cyrde ac.
 19. æfter naht langre tide (*cross on d erased*) seo ylce ðeod wæs.
 fram. geleafsuman (*last a out of u*).
 20. ðа ðe.
 21. wæron. 7. sumū.
 22. pipin fracna. þа geærendode bliðþryð. cwén þ.
 23. gewunenesse stowe. on. calande þ be ríne þ.
 24. on heora gereorde gecweden on litore on ðam.

- C. W.** 14. berhtwald.
 19. naht.
 22. geærendade.

- O.** 14. bysceop. byrhtwold. æftfylgend. gen. com. (1 eras.).
 15. bysceopsetle forþon. wæs. sáe on sáe onsended (on sáe
struck through). hadianne.
 16. swiðbyrht hæfde. bysceophade. eft on breotone.
 17. æfter medmiclum fæcc. þære.
 18. heora. soðfæstnesse. gecyrde ac þa.
 19. æfter. langre tide seo ylce þeod wæs. fram eal, ^dseaxum.
 20. þa. men. þe.
 21. wæron. 7. bysceop.
 22. pi. pen (p eras.) fracna. þа geærendade bliðþryð.
 cwén þ.
 23. wunanesse. on sumū ealande bi ríne þ.
 24. heora. (146^a) gecy, (eras. of 1 after y). on þam,. ^{he}

- Ca.** 14. arceb. bryhtwold. æftfylgend ðа gyt. cóm.
 15. þ setle. wæs. sáe onsended. hadianne.
 16. swyðþryht hæfde þ hade. on breotone.
 17. æfter medmiclū fæce. gewát. ðære. boruchtuorū.
 18. heora. láre. (p. 170) soðfæstnesse. gecyrde ac þa.
 19. æft. langre týde seo ylce þeod wæs. frā ealdseaxū.
 20. geleafsuman men.
 21. wæron. 7 se þ. geferū sumū.
 22. pippen franena. hī þa gearndode. blyðþryð his cwén þ.
 23. hī wunonesse. sealde (g not usual form) on sumū ealande
 bi ríne þ.
 24. heora. geciged. on þa.

Page 420. 25. getimbrede 7 nu gýt oð ðis. yrfeardas (*f out of w.*).

- B.** 26. ðær. fæc on forhæbbendum life. þær. dagas.
 27. geendode.
 28. æfter þon. hí. sume. godcunde. on.
 29. ríce þa þe. him cónon. heora ealra.
 30. geþeahte 7 ðe þafunge ðone arweordan wér. rome. þam.
 31. 7 bæd hine þ he him (*p. 409*) fresena þeode ðone wer to arcebiscope gehalgode.
-

- O.** 25. getimbraðe þ. oð ðis ágan (*2nd a on eras.*). yrfeardas.
 26. þær. fæc on forhæbbendum life. þær. dagas.
 28. æfter þon þe hi. sumu ger godcunde lare. on frýsena rice.
 29. þe mid him coman. pippen mid heora eallra.
 30. rome to serge þam.
 31. 7. þ. frýsena þeode. aercebyscōpe (*e of æ eras.*).
-

- Ca.** 25. mynst̄ getimbraðe þ gýt oð ðis agan. yrfeardas.
 26. ðær. on forhæbbendū life lifede. ðær. dagas.
 27. geendode.
 28. æft̄ þon ðe hi. sumu. godcunde lare. on frýsena rice.
 29. hí coman ða. pippen mid heora eallra.
 30. ðone arwurðan. róme. serige þā. 7. þ.
     frýsena þeode to arceþ gehalgode.
-

Page 422. 1. 7 he gedyde. gehalgod on cyrican ðære.

- B.** 2. þe hyre gemyndæg.
 3. wæs. hyre nēde. ðæs.
 4. gehalgod. þæt. feowertyne. þæs þe. on.
-

- O.** 1. he gedyde swa swa. gehadad. cyrcean.
 2. martyres. þe hyre.
 3. wæs.
 4. gehalgad. þ. feowertyne. þæs þe. on.
-

- Ca.** 1. 7 he gedyde swa swa. cyrcean.
 2. fæmna 7 martyres. ðy. þe hire mynndæg (*g above not usual*).
 3. wæs. ðæs.
 4. gehalgad. þ. æft̄ feowertyne dagū þæs þe. on
     rómeburh cóm þ.

Page 422. 5. romana burh cóm ȝæt. to his eðle on his þa ceastre seo
B. aldum (*rest wanting*).

7. worde þara þeoda is nemned willtaburh. galleas hi.
8. 7 we cweþað æt troicum on ȝære se árweorþa. cyrian.
9. feórr 7 wide. word 7 his geleafan.
10. bodode. wæs eigende fram hæþenesse 7 fram gedwolan.
11. heora līfes. monig . mynster (*after g, e washed out*). cyrian on þam landum.
12. 7. oþre biscopas þar.
13. gehalgode. ȝæra gebroðra ríme þa ȝe (p. 410). him.
æfter.
14. comon godcunde. bodigenne ȝara. forðgeleorodon on.
15. Ac. ȝe. lange.

C. 6. alde W.

14. eac deest after monige S.

O. 5. com þ. bysceopsetle sealde him pippen 7 forgeaf bysceopsetl
on his mæran ceastre seo ealde.

7. þara þeoda is nemned wiltaburh galleas.
8. cweþað æt ættreocum (*1st æt ends a line*). on þære se.
bysceop cyriean getimbrade.
9. feor 7 wide ymb godes word 7 cristes.
10. wæs gecigende fram hæþenesse 7 fram gedwolan heora līfes.
11. mynster and cyriean on þam lande (146^b) getimbrade 7.
12. oþre bysceopas þær.
13. broþra rime þa ȝe. him. æfter.
14. coman godcunde lare. bodianne. forðgefēdon on
dryhten ac.
15. willb,ord.

Ca. 5. b setle sealde hī pippen 7 forgeaf b setl on his mæran ceastre
seo ealde.

7. þære ȝeode is nemned wiltaburh.
8. cweðan ættreocū on þære. arwurða b cyriean getimbrade.
9. feorr. word 7 cristes. bodade (*a was originally n
and then closed below to make a*).
10. wæs gecygende frā hæðenesse 7 frā gedwolan heora līfes.
11. mynſt 7 cyriean on þā lande getimbrade 7 æft.
12. biscopas þær.
13. ȝæra. ríme. hī. æft hī coman.
14. lare to bodigenne. eac forðgefēdon on.
15. ac. ȝe. lange ylde 7 arwurðe hæfde þ is þ he syx
7 þrittig.

Page 422. 16. yldo on arweorðnyssse hæfde þ ys þ he. syx 7 XXX. wintra on
B. biscopháde lifde.

17. 7 æfter manigfealdum. camphádes.
18. médum þæs upplican. becóm (*chapter so ends*).
19. Ðyssum (*ornate D*). tidum sum gemyndelic wundor 7 eallum wundrum gelic on.
20. brytene wæs gewurden forðam ðete (*sic*) áweahnesse lifigendra manna sawle of deaðe.
21. mann wæs. fæc. lichaman.
22. þing gemyndelice sæde. þara rim. we.
23. hrædlice areccað 7 awritað wæs sum.
24. hiwscypes. 7 hina ealdor on þeodlande norðhymbra.
25. þ is gecweden in cunigum lifde. æfæstlice.

C. 20. wæs geworden **S.**

25. cunungum **W.**

O. 16. yldo 7 arwyrðe hæfde þ is þ he syx. þritig. on
 bysceophade lifde 7 æfter.

17. gewinne. camphades.
18. medium þæs upplican becom (*break after this word*).
19. Ðyssum tidum wæssum (*wæssu on eras.*). wundur. gelic on breotone.
20. forþon þe. lifigendra.

21. wæs. fæc. lichama,ⁿ.
22. þing gemynd . wyrþe (*in eras.*) sæde þæt he. ðara.
23. hrædlice areccan 7 awritan willað.
24. wæs. hiwscypes (*w on eras.*). hina ealdar (*last a out of o*)
     in þeodlande noþanhymbra þ is gecy, (*d eras. after y*) on
     nin ged
     cunu,gum lifde.
25. æfestlice.

Ca. 16. on þ hade lifde 7 æft monigfealdū gewinne.

17. camphades.
18. médū þæs úplican becóm (*break ; then in break to left of XIII,*
     sumes goodes mannes gesihðe be heofene rice 7 be helle wite
     ræd hit 7 well understanded 7 þu bist þe betere).
19. Ðyssū tidū wæs sū gemyndelic wundor. ealdū wundrū gelic
     on breotone geworden.
20. lifgendra.

21. wæs. fæc. lífe lichoman.
22. arás. þing. gemynwurðes sæde þ. ðara.
23. hér hrædlice areccan 7 writan wyllað.
24. wæs. híwscipes. hína ealdor. ðeodlande.
25. þ is gecyed on cununingū lifde he æfestlice.

Page 422. 26. lif. hirede (*p. 411*) þa. lichomlicre úntrumnesse.

- B.** 27. gestanden. dæghwamlice. oð þ. ðam.
 28. dæge. wæs. on. niht. ac on.
 29. aewicode. sæmnunga upp asæt 7. þe.
 30. lichaman wepende. ungeméte miclum ege geslagene wæron.
 31. útflugon buton. wife anum ðe. swiþost lufode seo
 ána þar inne.
-

- C.** 28. ac on dægred he **S.**
 29. aewicode **W.**
-

- O.** 26. lif. hirede þa. lichamlicre untrymnesse.
 27. gestanden. dæghwamlice weox (*e w on eras.*) oð þ. þam.
 28. dæge. wæs 7 on. niht. ac on.
 29. eft awæccnade. upp asæt 7. þa þe (*147^a*).
 30. lichaman wepende stodon mid. geslegene wæron.
 31. wif án þe. seo an inne.
-

- Ca.** 26. lif. hirede þa. lichamlicre untrūnesse.
 27. gestanden. dæghwällice. oð þ. ðam.
 28. dæge. wæs 7 on. niht. ac on dágunge.
 29. eft awacenede 7. upp asæt 7 ealle þa ðe æt (*p. 171*).
 30. wæpende stodon mid. wæron.
 31. útflugon. wife anū þe. swiðost. seo an inne.
-

Page 424. 1. wunode þeah heo. wäre. bifigende þa.

- B.** 2. hi. cwæþ ne þearfst ðu þe ondrædan forþam ic. fram.
 3. aras. eom. forlæten. mannum lifigan. hwæþere.
 4. life. lyfode ac swyþe úngelice. tíde.
-

- O.** 1. awunade þeah þe heo. forht 7 bifiende wäre þa frefrade.
 2. he hi 7 cƿ. ¹wil.e. þe ondrædan forþon. frā.
 3. deaþe aras. eft (*on eras.*) forlætan (*for on eras.*). lifigean
 nalæs hwæþere.
 4. life. lifde ac. þysse tide.
-

- Ca.** 1. awunode þeah. heo swyðe forht 7 bifigende wäre þa frefrade.
 2. hi (*tick to right late, and not mark of contraction*). cƿ ne
 wilt ðu. ondrædan. frā.
 3. arás. monnū lifian nalæs hwæðere ðy lífe.
 4. áér lifde ac. þisse tide.

- Page 424. 5. 7. áras. þære. þæs.
B. 6. hlutturne. þær on. 7. þam.
 7. æhta on. annie dæl his wife oðerne. þriddan (p. 412).
 8. gelamp. instæpe þearfum gedælde.
 9. eall woruldðing forlét 7 ða to mailros.
 10. þam. cóm þ. ðam dæle mæstan mid ymbegange.
 11. twyde. betyned 7 hwæðer godes þeowháde. sceare.
 12. on digle ancorstowe eode ða se abð him forgeaf. þær.
 13. þone. on. miclre þraestnesse. forhæfednesse.
 14. lichaman á eardode. wunode þte. ongytan mihton þ.
 15. þing egeslices. geseah.
 16. oþre menn miðon þeah. seo. swigode þ. lif wæs.

- C. S.** 16. men ne meahton.

- O.** 5. lifigeanne 7 sona aras. þære cyrcean þæs.
 6. hlutterne dæg þær in. 7.
 7. æhta on. ænne. wife. oþerne . (i eras.).
 8. gelamp. instæpe (i on eras.) þearfum gedælde.
 9. eall w. oruldbin, c (eras. of e ?) forlet.
 10. þam. com þ. þam mestan. ymbbignesse.
 11. t., de (eras. of i ?). þær. þ. hade (y eras.). sce, re.^a
 12. on digle ancorstowe eode þa se. þær.
 13. on. miclre geþraestnesse 7 forhæfdnesse. lichaman
aheardade.
 14. þ men ongytan mihton þ.
 15. þing ge . , . lice (eras. of li). geseah.
 16. oþre men miðon (i on eras. of eo) þeah þe seo. þ. lif
wæs (147^b).

- Ca.** 5. 7 sona aras. þære cyrcean þæs.
 6. þær in. 7. aeft.
 7. æhto on þeo. ænne. wife.
 8. bearñu ðone. ðe hī gelamp. instæpe þearfū gedælde.
 9. aeft medmiclū. eall woruldðing forlét.
 10. þā. cóm þ. þā mæstan. ymbbignesse tweode.
 11. þær. þeowhade 7 sceare.
 12. 7 digle ancorstowe eode ða se abðud þ geseah hu he oð þone.
 13. on. mycelre geþraestnesse 7 forhæfdnesse.
 14. aheardode 7 awunode þ men ongitan mihton þ.
 15. ge egeslice ge willsúlice (ge, ge, both with later g above) geseah
ðe oðre men miðon þeah ðe seo tunge swigode þ.
 16. lif wæs.

Page 424.

- B.**
18. sæde. on þisum gemete þte. cwæð., ansine 7 leohte
gesihðe. 7 beorhte gegyrelan (*word above by corrector; printed partly on p. 413*). wlitigre
  19. wæs se mé. eode wit.
  20. swigende. þæs. þuhte. gesewen wæs. ongean.
  21. uppgang æt middum sumera. mid þi wit þa hwile.
  22. edon ða becomon wit. seo. (p. 413) 7 úngeendodre
lengo wæs.
  24. geset oðer dell ⁿ (stroke under ll; *corrector*). weallendum
legum. swiðe.
  25. wæs nalte. únárefnedlice cyle hageles 7 snawes full.
  26. wæs æghwæðer. sawla. ða wrixliende.
  27. twa healfa gesewene wærон. míd únmætuesse micles.

- C.**
20. norþ east **W. S.**
  25. þon læs **W. S.**
  27. mid *deest* **S.**

- O.**
18. sæde. þætte. cwæð leohte (leo on eras.) gesihþe.
  19. ónsyne (y on eras. of 3). be, rhte gegyrelan wæs. þe.
eode wit swigende þæs þe.
  20. þuhte 7 gesewen (w on eras.) wæs. norð 7 east.
^g _{hwile}
  21. upgon,. middan. þy wyt þa,.
  22. becomon wit to sumre. seo.
  23. ungeendadre lengo wæs. þa wynstran (yn on eras.).
  24. geseted 7 þær. weallendum ligum ful swiðe.
  25. egesfullice 7 þær wæs nohte þy læs unarefnendlic. (e eras.) cyle
hagles 7 snawes ful wæs æghwæþer monna sawla ful ða
wrixendlice (x on eras.).
  27. twa. gesewene (w on eras. of g) wærон swa swa unmétnesse
_{es} micel.

- Ca.**
18. sæde. þisse gemete þ. cƿ.
  19. onsyne. beorhte gegyrelan wæs. eode wit swigende þæs.
  20. þuhte 7 gesewen wæs ongean norð 7 east.
  21. sunnon úpgong. middan sumere mid þy. þa hwile.
  22. becomon wit. sumre. seo.
  23. ungeendadre lengo wæs.
  24. geseted 7 þær. weallendū liggum. swiðe.
  25. egesfullice 7 þær wæs nohte læs unaræfnendlice cyle hagles.
  26. snawes full wæs æghwæðer monna sawla ful ða.
  27. twa halfe gesewene wærон swa swa unmætnesse.

Page 424. 28. Ðonne hi ða mægen þære únmætan.

- B.**
- 29. hæto aræfnan. mihton. stældon hi. on.
  - 30. middel wæs únmætan cyles. þi hi. ræste.
  - 31. mihton. stældon hi. on middum þæs únmætan brynes þæs byrnandan.
  - 32. únádwæseedlican liges. þi hi ða þysse úngesæligan.
  - 33. gewixle feorr 7 wide. ic geseon mihte fyrstmearece.
-

O. 28. worpene (*r out of p*). hi. mægen þære unmætan hæto aræfnan.

- 29. mihton þonne steldon (*e on eras.*) hi. on.
  - 30. cyles. hi þær.
  - 31. mihton steldon (*e by eras. out of æ*) hi. on midell.
  - 32. þæs unadwæscendlican liges. hi þa þysse ungesæligan wrixle.
  - 33. swa ic. milhte.
-

Ca. 28. Ðonī hi þ mægen þære unmætan hæto aræfnan.

- 29. mihton þonī stealdou hi. on.
  - 30. Ðæs. cyles. hi þær.
  - 31. gemétan milton stelldon hi. on middel Ðæs.
  - 32. Ðæs unadwæscendlican liges. hi. þysse ungesæligan wrixle.
  - 33. ic geséon mihte.
-

Page 426. 1. reste. þære úngerimedan mænigo. þræste.

- B.**
- 2. ongann. þençan (*dot under 1st c*). þ þ hell.
  - 3. únaræfedlicum. secgan hyrde (*p. 414*) þa andswarode.
  - 4. . geþohte se ladteow (*before g, ð washed out*) beforan eode.
þis.
-

O. 1. reste. mænigeo. þræste (*æ out of original e*).

- 2. þencean. þ þæt hell (*148^a*). þam.
  - 3. unaræf., ^{nend} licum (*eras. of ed*) secgean hyrde. 7swerede.
minum (*i out of e*).
  - 4. geþohte se latteow. þe. cƿ ni, þis cƿ he.
-

Ca. 1. reste. ða. mænigeo. ðræste. ða.

- 2. þencean. þ þ hell. tintregū aræfnendlicū.

3. secgan hyrde. 7swaredē. minū.

- 4. geþohte se latteow. cƿ. þis cƿ he seo hel.

Page 426. 5. hell þe ðu talast.

- B.** 6. ðy. þysse ongryssenlican wæfersyne swyðe.
 7. afyryhted. ða. sticcemaelum.
 8. fyrrnessum þa. sæmnunga. þystigan.
 9. þa. wæs miclū ðystrum eall. þy wyt.
 10. þa þystreo eodon. hi sticcemælum. þicce.
 11. wæron 7 ic nanwiht. ne mihte buton þ. ansyn scán.
 12. leohte wæron þæs þe me. myd ði wyt.
 13. forðgangende. þam. ðære þystran. þa.
 14. ætywdon sæmnunga. manige swearte heapas þara liga.
 15. upp. oft (*sic*). seaþe. feallende.

C. 8. þeostrian **W.**

11. nanuht **W.** butan ða nemne þ **S.**

O. 5. hel¹. þu talast.

6. þa. þysse ongrislican wæfersyne.
 8. fyrran. ða. semninga. ongynna, þystrian þa.
 9. þystrum eall gefilled beon. þy.
 10. þa on þa þystru (u *on eras.*). in,odon (d *out of n*). hi
 sticcemælum. þicce.
 11. nowiht. mihte butan ða. nemne þ (*stop at ða*). ansyn
 scean.
 12. hræg, leohte wæron þæs (*on eras. squeezed in*) þe me. þy.
 þa.
 13. þæm. þystran.
 14. ætywdon semninga. ligea (*i on eras.*) þa.
 15. feallende.

Ca. 5. talost.

6. þa. ðysse ongrislican wæfersyne swyðe afyryhted.
 7. sticcemælū.
 8. fyrran lænd ða. semninga. þystrian þa.
 9. myelū þystrū eall gefilled beon (p. 172). þy wit. on þa
 ðystru ineodan.
 10. hi sticcemælū. þicce.
 11. þ, nowiht. mihte nemðe þ. ansyn scean.
 12. hrægel leohte wæron þæs ðe me lædde mid þy.
 13. þa scuwan ðære þystran.
 14. ætywdon semninga. ungc. ligea.
 15. upp. miclū. feallende.

Page 426. 16. on þone ylcian. þa ðider.

- B.** 17. þa ðider ge(*p. 415*)læded. sæmnunga. ladteow cóm.
me.
18. on. ðam þystrum on þære ongryrnesse gesihðe.
19. ylcian. blinnendan. upp.
20. on heannesse. nyðer. on. neowelnesse.
21. sceawode. ðara upp ástigendra ysla mid (*rest wanting*).
23. réce. on. upp. hwilum eft togeanes.
24. þara. þrosmū aslidene 7 to grunde feolle in neowelnesse.
25. swylce. únaræfnedlic fulness.
26. awe^allende 7 e^alle. þystra gefyllde. ði ic þær lange forht.

C. W. 21. legea.

- O.** 16. þone ylcian. þy ic þa þider.
17. þa. semninga. ladþeo com. me.
18. on middan þan þystrum. þære (*1 eras.*) on angryslican.
19. þy. ylcian. (148^b) hwilum. up.
20. on heaⁿnesse. niðer (*n on eras.*) gewitan on þa neo. nesse
(neo on eras., then *1 eras.*) þaes seaþes.
21. eall þa. upp astigendra liga (*þa not same hand*). ^{wol}
22. manna. in ónlincesse. upp astigendra mid.
23. on heannesse. upp ...worpne hwilū (*3 erased*). togenū
þara.
24. þrosmū. on neowelnesse 7 on.
25. swylce. unaræf, endlic fulnes. upaweallende.
26. þa. þara þystra gefyllde (de *on eras.*). þy ic þa.

- Ca.** 16. gewítende on þone ylcian. þy.
17. semninga. cóm. me forlét on middan.
18. ðam þystrū on þære angrislican.
19. þy ða ylcian. ðara fýra. hwilū upp astígon on heannesse
hwilū.
20. gewiton on ða neowolnesse þæs.
21. sceawode eall þa. ðara upp astigendra lígea.
22. gasta on. upp astígendra mid réce hwilū on heannesse.
23. upp worpene. atogenū.
24. þrosmū. a/slidene on neowolnesse. on grund (*opposite in
margin, not same hand, þæs pyttes*).
25. swylce. unaræfnedlice fúlnes. uppeweallende.
26. þara ðystra. þy.

- Page 426.** 27. stód. úneud. oððe hwæder.
B. 28. oððe hwylc. becóme þa gehyrde. sæmnunga.
 29. sweg. ón bæcling wopes. swyld.
 30. gehlyd. ceahhetunge (*p. 416*). úngelæredes.
 bysmrigendes.
 32. becóm ða. werigra gasta wifmanna sawla.
 33. gnornigende. héofende. ða þystro. hi.
-
- C.** 28. ende **W.**
 30. beosmriendes folceo **W. S.**
 32. werigra **W.**
-
- O.** 27. ofþe.
 28. ofþe hwile. become þa gehyrde ic semninga mycelne sweg.
 29. on bæcling (*all but o on eras.*). swyld. mycel gehlyd.
^{he}
 30. ceah,tunge. ungelærdes. bysmriendes gehéftum.
 31. ða he þa se (*s out of w by eras.*). nýr.
 32. monige þara . . . (*eras. or abrasure*) werigra. fif monna sawla.
 33. gnorniende (*gn by eras. out of gr*). þystro 7 hie.
-
- Ca.** 27. stod ^{7 afæred} me (*same hand as in margin, l. 24*). oððe.
^{to} ^{ic}
 28. oððe hwylce (*to original*) dome (*ic hand as in 24, 27*) becóme.
 gehyrde. semninga mycelne sweg.
 29. swyld eac myel gehlyd 7 ceahhetunge.
 30. originally bysningendes (*roughly changed by a later hand into*
 bysmrigendes).
 31. gehæftū heora feondū ða he þa. nýr.
 32. becóm. monige þara gasta wífmonna sawla gnorniende.
 téon. ðystro 7 hi.
-
- Page 428.** 1. ðam. ceahhetton. sum wæs læwede sum wæs
B. wifmann sum þæs þe ic (*i in wif out of intended e*).
 2. mihte wæs. preost tugon.
-
- O.** 1. þon. ^h ceah,etton ðara monna. þe.
 2. gewitan mihte. wæs læwede.
-
- Ca.** 1. þon swyðe. ceahhetton.
 2. gewitan mihte. læwede sū.

- Page 428. 3. hi þa werigan. nyðer. gewiton on.
B. 4. þa neowelnesse þæs byrnendan fyres. Mid þy hi ða fyrr
gewitene.
 5. wóp. ðone hleahter ðara.
 6. deofla sweetollice. gehyran. mihte. hwæþere. gyta.
 7. on. betwyh þas. upp.
 8. þara ðystra gastas (*sic*). þære neowellnesse. þære
wíte stówe.
 9. me. ymbsealdon (*b out of s*). hi fyre. fúl fýr.
 10. muþe (*p. 417*). nosum. út. 7.
 11. tange. handan. me nyrwdon. tobeotodon.
 12. þ hi. ðam gripa. on. 7.
 13. þe hi me. bregdon 7 faerdon ne hi hwæðere me gehrinan.

- O.** 3. tugun hie þa (*149^a*) werigan. gewitan.
 4. þa neowolnesse þæs. liges. þy hie þa fyr gewitene.
 5. þone. monna. þo, (*not ist hand*).
 6. deofla. gehyran. mihte hwæþere. þone. þa
gemen, gedne on (*on on eras*).
 7. betw. h þas (*i eras*). þa (*a on eras*) up.
 8. þara þystra. þære neowellnesse 7 of þære.
 9. me. ymbsealdon. hie fyren,. fúl.
 10. nosum. 7.
 11. me nyrwdon.
 12. hie me mid þæm gegripan (*a out of o*). þa. 7.
 13. þe hie me. brægden. (*eras. of e ?*). fyrhten. (*1 eras.*).
hie hwæðere me gehrinan . . (*2 eras.*).

- Ca.** 3. wífmon. hi ða werigan. gewitan.
 4. neowolnesse þæs. liges. hi þa fyrr gewitene.
 5. þone wóp. monna.
 6. deofla. gehyran. mihte hwæðere. þone. ða
gemenegedne on earū.
 7. betwið ðas.
 8. þara ðystra. ðære neowlnesse. þære wítewore.
 9. me útan ymbsealdon. hi. fúl fýr, (*not ist hand*).
 10. nósū. út. 7 fyre tángan hī.
 11. 7 me nyrwdon. tobeotodon þ hi me.
 12. þā tacggū (*this last word in margin adjoining þā*) gegripon.
forwyrd. 7.
 13. hi me. bregdon. hi hwæðere me gehrinan.

Page 428. 14. ði. aeghwanon mid þam. ymbseald.

B. 16. þære blindnesse ðara ȝystra. þa ahóf.

17. locode. hwæþer. fultum cóme oððe toward wære.

18. þ. mihte. aetywde. þam.

19. cóm betwyh. þystréo swylice beorhtnes scinendes steorran.

20. þ. wexende. raðe. to me efestende.

21. þe. nealæcte. aweg.

22. ealle þa wiðerweardan gastas. þe. ár. tanegum tobeitodon.

23. þ. ladteo. me aer. ða cyrde he sona (p. 418).

24. þa hand. me ongann. ðone.

25. rodor swa sunne on wintra upp gangeð ða weron.

C. W. 22. tungum.

25. reador.

O. 15. þy ic þa. þæm. ymbseald.

16. þa blin,^dnesse. þystra. ahof.

17. up. hwæþ, (þ out of r).

18. þæt. mihte ða aetywde. þon wege.

19. com betwiþ þa þystro swa swa beorhtnes scinendes steorran (149^b).

20. þæt leot, (sic: h not same hand) hraðe (a on eras.). me
ef, stende.

21. þæs þe. nealæhte þa. onweg.

22. ða wiðerweardan (in wea w is in margin, ea on eras.) gastas.
þa þe. tangan (ist a out of u) tobeitodon.

23. þæt. ladþeow. þe me aer. ða cirde he sona.

24. þa. me. on þone rodor swa sunne on wintra up.

25. ða weron.

Ca. 15. þy ic wæs. aeghwanon. þam feondū ymbseald.

16. þa. ȝystra. ahof.

17. upp ȝ lócade. fultū. wáre þ.

18. mihte ða aetywde. (p. 173) æft þon wege ðe.

19. cóm betwyh þa ȝystra swa swa beorhtnes scinendes steorran.

20. þ. efestende.

21. þæs ðe. nealæhte þa. onweg flugan.

22. þa wiðerweardan gastas þa. ár.

23. þ. latðeow se þe me aer lædde ða cirde he sona on þa.

24. hand ȝ me ongan. on ȝeone rodor.

25. swa sunne on wintra. ða weron.

Page 428.	26.	ðystrum abrodone.	me.	on.	smyltes.
B.	27.	þy he ða me on.			
	28.	beforan þone.	lengo.	healfa γ his.	
	29.	heanes.	gesewen.	ða ongann.	wundigan (<i>1st hand</i>).
	30.	hwā wyt.		ðam wealle eodon.	
	31.	eahþyrel.	uppastigennesse ó hwanum.		ænige healfē.
		milhte.			
	32.	myd.	wyt.	becomon.	wealle ða.
					nyst ic (<i>junctim?</i>).

C. W. 32. nyste.

O.	26.	þystrum abrodene.	me.	smyltes.	
	27.	þy he, þa on.	^{me}		
	28.	wel (e <i>out of æ</i>). ^a	lengo.		
	29.	heanesse æni. ⁿ	gesewen.	ða.	ic .. (<i>2 eras.</i>).
	30.	wyt to þan w,alle eodon. ^e	þy.	ne	ænig eaghþyrl.
	31.	ahwonon.	ænige healfē. ^e	milhte.	
	32.	þa.	þam w,alle.	instæpe (i <i>on eras. of o</i>).	

Ca.	26.	þā ðystrū abrodene.	me.	smyltes.
	27.	me.	on openū.	
	28.	weal.		
	29.	gesewen.	ða.	
	30.	to þon wealle.	þy.	hī nænige eaghðyrl ne.
	31.	ahwonon.	ænige healfē.	milhte.
			þy.	ða wealle.
				wát.

Page 430.	1.	hwylcere endebyrdnesse wyt wæron on ðære heanesse.	þam
B.		wealle.	

2. ufan γ þa.   ðone. γ ðone.

O.	1.	hwylcere.	wyt.	þam w,all, ^e ufanweardum.
	2.	þær.		

Ca.	1.	hwylcere.	wealle ufanweardū.
	2.	þær ðone.	

Page 430. 3. swetnesse full. blosma 7.

- B.** 4. swetnes. micelan swaecces 7 sona.
 5. ealle þa ȝystro (p. 419) 7 þa þystro (*sic*) 7 ða fulnessa þæs
     sweartan ofnes þe me ær þurh sweg aweg aflymde 7.
 7. ða. geonscán þ. ealles ðæs dæges beorhtnesse oððe þære.
 8. beorhtra.
 9. þyssum. únríme gesannunge. hwittra. fægerra.
     monige.
 10. æfæle gefeondra weredra. myd þi he ða me lædde.
 11. betweoh. þa. gesæligra ge eac þara wereda. ongann.
     þencan.
 12. þ þ wære. ríce. oft ær seegan gehyrde 7 bodian.
 13. andswarode. geþohte nis þis heofona ríce swa þu talast.

C. S. 5. ȝurh seah aweg.
 14. nis þis ewæþ he.

- O.** 3. blosmana 7.
 4. wundriende swetnes. swæcces (*ist e on eras.*).
 5. þa fúlnesse þæs ȝystran of. nes (*e eras.*) þe me ær ȝurhw,ogh
     (^e150^a) onweg aflymde 7.
 7. geondscean þ. beorhtnesse oððe þære.
 8. sunnan wæs.
 9. þyssum. hwittra. fægera.
 10. setl ge. f. endra (*1 eras., o above as shown*) we. roda (*1 eras.*) 7
     blissendra. he þa me.
 11. betweoh. þa. we. roda (*1 eras.*). þencean.
 12. þuhte þ þ wære. þam ic oft ær gehyrde bodian 7 secgean
     þa ȝswarode.
 13. geþohte 7 cƿ. þis cƿ.
 14. heofena. þu talast.

- Ca.** 3. fægrestan. blostma 7. wundriende swetnes. swæcces.
 5. fullnessa þæs ȝystran ofnes þe me ær ȝurhsweógh onweg afly-
     mede 7 swa mycel.
 7. ða. geondscean þ. beorhtnesse oððe þære.
 8. sunnan wæs.
 9. þyssū. hwittra. fægera.
 10. seld. weorada. blissendra. þy he ða me lædde betwih.
 11. þa ȝreatas. weroda. þencean.
 12. ȝuhte þ þ wære. ríce. þa. oft ær gehyrde bodian
     7 secgan.
 13. ȝswareda. mínu geþolite 7 cƿ. nis ȝis heofonan ríce.
 14. talast.

- Page 430. 15. þy. þa. forðgangende. wunenesse.
B. 16. unc maran gyfe. on.
 18. þa swettestan stæfne godes lof singendra swylice eac (p. 420).
 19. stōwe. swæcces wæs.
 20. þte seo swetnes ðe. byrigde. on þa. witgemetnesse.
 22. gesewen swa eac swylice þ. beorhtnes ðæs.
 23. on.
 24. myd þy. ætwende ingangende beon ða sæmnunga.
 25. ladteow. yldinge. eft wæs. gang cyrrende (*d out of n*).
 26. me. þy sylfan wege þe. comon.

- C. W.** 18. swettestan.
 25. eldenne.

- O.** 15. þy wit þa. forðgangende ^{ofer} 7, ferdon.
 16. be,oran. gyfe.
 17. on þære.
 18. stefne gehyrde.
 19. þære. wundurlices sw .ces (*eras. of i*) onsended, þætte
    seo swetnes.
 20. b,rigde ^y *i out of e*. þa wið.. met,nesse (*2 eras., of which 2nd*
    was e). æftran le,htes 7 be,rlitnesse.
 21. medmycel gese, swa eac swylice.
 22. be,rhtnes.
 23. medmycel gesewen in þære stowe wynsūnesse (150^b).
 24. þy. ingangende beon. semninga.
 25. ladteow. ylding,e eft wæs hī geond (ond *on eras.*) cyrrende.
 26. me. þy sylfan wege þe we ær to coman.

- Ca.** 15. þy. forðgangende 7 oferferdon ðas wununesse.
 16. gife.
 17. ðonī. on þære.
 18. þa swetnesse án stæfne gehyrde.
 19. þære. mycel. swæcces onsended wæs þte sco swetnes ðe.
 20. byrigde. wiðgemetnesse. æftran. medmycel gesewen
    on þære stowe wynsūnesse.
 24. þy. ingangende beon. semninga.
 25. latðeow gestód yldinge eft wæs his geond cyrrende.
 26. me. þy sylfan wegge þe. tocoman.

Page 430. 27. þi ðe wyt þa. hweorfende wæron ða becomon wit to ðam.
B. gewunenessum.

28. fægera cwaþ. tō. wastu. þas.
 29. syn. ðu sceawodest. gesawe ða. him.
 30. wát ic hwæt hi synt. ða cwað he tó me seo denu þe ðu gesawe.
 31. weallendum lygum (*p. 421*) 7 þam strangum 7 ðam þrosmum
     7 þam cylum egeslice beon gefilled.
 32. þ. on. syndon tó ádemenne. clænsigenne þara.
 33. sawla ða þe yldinge dydon heora synna to andetenne (*the mark*
     over la, if u, is irregular). betenne 7 ða mán þe hí fremedon.

C. W. 27. bliþran.

- O.** 27. þy wyt þa. hweorfende. þam. wunenessū.
 28. þara hwitra. fægera cƿ. þu hwæt þa þing.
 29. synd þe. gesawe 7swarade. him.
 30. hie (e on eras.) cƿ he seo dene þe þu gesawe weallendū lige 7
     st,angum cylum.
 31. beon, þ (gefylled *later hand*) is.
 32. on þære syndon to ademanne and to clænsienne monna.
 33. þe yldende wæran to ondetenne 7 to betenne (*last 3 words in margin*).

- Ca.** 27. þy. hweorfende. þā. wunenyssū þara.
 28. fægera cƿ. wástu hwæt þa ȝing.
 29. synd. sceawodest 7 gesawe (*p. 174*) andswaredē.
 30. næse cƿ. wát. hi cƿ he seo dene ðe ðu gesáwe weallendū
     ligū 7 þā strangū cylum.
 32. þ. on þære syndon to ademanne. clænsianne monna.
 33. yldende wærən. betanne.

Page 432. 1. hwæðere. nyhstan.

- B.** 2. on. sylfan tíd. hreowe. lichaman.

- O.** 1. mán þe hi gefremedon. hwæþere. nyhstan on þa sylfan.
 2. deaþes. hreowe. lichaman eodan.

- Ca.** 1. synna 7 þa mán ðe hi. hwæðere. nyhstan on þa sylfan tíd.
 2. hreowe.

- Page 432. 3. hwæðere forþam. hi. on.
B. 4. sylfan. on. ríce.
 5. benum 7 gebedum 7 aelmessum.
 6. fæstenum. eallra. mæssesang gefultumað þ hi.
 7. wit þu þ se fæmenda seað.
 8. fúla. þe þu. þ. tintregan. on þone.
 9. hwylc swa æne syþe inn befealleð. ðonon on ecnesse.
 10. ne bið. seo blosmberende stów (*p. 422*) þone on þære þe ðu þ
     (*above this ist line several upright dashes*).
 11. fægeroste werod gesawe on þære beoð onfangene (*rest wanting*).
 12. manna sawla ða ðe on.
 13. worcum. lichaman gangað. hwæþere.
 14. þ hi. syn on. ríce.
 15. þa hwæðere on. gesyhðe.

C. S. 7. se lig ferbærnda seaþ.

- O.** 3. hwæþere forþon. hie. on.
 4. sylfan. on. heofena.
 5. monna. aelmessan.
 6. swiþust mæssesang. þæt hi (*t on eras.*).
 7. þu þ. ^gli, fæm . enda (*b ? eras.*).
 8. þu. þone.
 9. hwylc swa æne. on befealleð. þonon on ecnesse.
 10. se, blostm(151^a)berende. þonne on þære þe þu þ fægereste
     werod on geoguðhadnesse.
 12. þ. on. onfangenne. þa þe.
 13. weorcum. lichaman gángað (*2nd a out of e*). hwæþere.
 14. þ hi. synd on. ^{lae}ge,dde.
 15. þa hwæþere on. gesyhðe.

- Ca.** 3. eodan ða hwæðere forþon. hi. on ða sylfan.
 4. on. dæg. ríce.
 5. monna. aelmessan.
 6. swiðost mæssesang gefultumað þ hi.
 7. þ. ligfæmbenda.
 8. fúla. þ. þone.
 9. hwylc swa æne. on befeallað. ðonon on ecnesse.
 10. seo blosmberende stów on þære ðe þu þ fægereste.
 11. on geoguðhadnesse.
 12. þ. on þære. onfangene.
 13. góðū weorcū. hwæðere.
 14. þ hi. synd on.
 15. þa hwæðere on. gesyhðe. geféan.

- Page 432. 16. ríces inn gangað forðon swylce swa. eallum.
B. 17. weorce. on geþohte. þæs þe hi. lichaman.
 18. gangað hi. hefonlican ríce. ríces neaweste.
 19. seo. þæne. þæs sanges. þy.
 20. swæcce ðære swetnesse ðe ðu gehyrdest. ða.
 21. gesawe. ðu þonne. forðon scealt to lichaman.
 22. betwyh. lifian. þeawas word on.
 23. on bylewytnesse. healdan.
 24. ðonne. betwyh. blis(*p. 423*)sigandan.
 25. werod. þe þu. nyh,t.
 26. sceawodest 7. tíð fram þe.
 27. ðam. þ dyde þ. geacsigan.
-
- C.** 19. weorþan sanges **S.**
 20. beorltnesse **W.**
 21. ðu nu scealt **S.**
 22. eft beon in mannum **S.**
-
- O.** 16. ingangað forþon. hwylce swa on eallū.
 17. w,orce 7 on geþohte. þæs þe, of lichaman gangað.
 18. þam. þæs. neaweste.
 19. seo. þu. þæs wéþan sanges. þy.
 20. sw . ce (*eras. of i*). swetnesse gehyrdest.
 21. gesawe. þu þonne forþon. lichaman.
 22. betwyh. . mannum (*i eras.*) lifigean. þu þine.
 23. on. on bylewytnesse. healdan.
 24. þonne. æf.. (*2 eras.*) deaþe. wununesse. betwyh þa.
 25. weorod. þe þu. nyhst (*n out of h*).
 26. 7. þu þá. fram þe.
 27. þon. þ. þ. geacsian. hwæt,. þe don sceolde.
-
- Ca.** 16. ingangað. swa swylce swa on.
 17. weorce 7 on geþohte. þæs ðe hi.
 18. gangað. þá. ríce To (*t unusual form*) þæs. neawiste.
 19. seo. ðær þu þone. þæs swétan sanges. þy swæcce.
 20. swetnesse gehyrdest 7 þa leohtnesse þæs.
 21. gesáwe. ðonñ forðon nu.
 22. 7 betweoh mannū. lifian. þu þine. ðeawas.
 23. ðin. on rihtwisnesse 7 on bylehwitnesse. healdan wylt þonñ.
 24. æft. wununesse. blissigendra werod.
 25. þe ðu. nyhst.
 26. sceawodest 7. wíte. tíð frā þe gewát.
 27. þon. þ dyde þ. geacsigan.

Page 432. 28. gedon beon sceolde. þy he me to cwæþ þ. lichaman.

- B.** 29. sceolde. ic þ swyðe onscunigende.
 30. forðam. lustfullode ðære.
 31. þe. gemanan.
 32. þe ic þære. sceawode. hwæþere. ladteow.
-

- O.** 28. þy he þa. þ. lichaman. sceolde. ic þ swiðe onscunnienne.
 30. forþon. lustfulliende wæs (*later in margin*) (151^b) þære.
 31. þe ic þær. gemanan.
 32. þe ic on þære. hwæþere minne ladteow.
-

- Ca.** 28. ðe dón sceolde. þy he ða to, cƿ̄ þ. ^{me}
 29. sceolde ða. ic þ swiðe onscuniende. ^{wæs}
 30. lustfulliend þære. swetnesse (*hardly 1st hand*).
 31. þær. ðæra gemānan.
 32. þe. þære. sceawode. hwæðere. latðeow.
-

Page 434. 1. nahtes biddan ac nu betwyl. þing.

- B.** 2. hwylcere endebyrdnesse. me su seo . betwyl mannū (*after*
     seo vertical stroke eras.).
 4. þas þing. oðre ða ðe. drihtnes.
 5. mannum aeghwæðer swengum. lifes ungemynдум secgan.
 6. ac þam. oððe. tintregan. oððe.
-

- O.** 1. owihtes. ac nu betwih þas þing, ne wat hwilere endebyrdnesse.
 2. me. betwyl mannū lyfigean.
 4. þas þing. oþre þa þe. nalæs aénigū (*ænig on eras.*)
     sleácu
     mannum á hwær (*á by eras. out of æ*) swongrum.
 5. lifes úngymendran secgean.
 6. ac þam ánū. (*eras. of 1*) þa þe oþþe (*2nd þ on eras.*). eges
     (*s later in margin*) tintrego. oððe.
-

- Ca.** 1. owihtes. ac. betwih þas ðing ic ne wat hwylcere
     endebyrdnesse.
 2. me. mannū lifian.
 4. ðas þing. oðre þa ðe. drihtnes wér. nalæs
     eallū monnū aeghwær swongrum.
 5. lifes ungemynđū secgan.
 6. ac þā anū þa ðe for. tintrego. oððe.

Page 434. 7. myd. Ðara ecra gysfena lustfulludun þam (p. 424).

B. 8. arfæstre. þa ȝing. seegan. sum mæssepreost munuchades.

9. on neahnesse his, ^eþytan (*corrector*). ^{heold} Ðæs nama.

10. hámgels. hád, mid (*corrector*). dædum emlice. Se.

11. on hibernia þam iglante Ðære ytemestan yldo. on ancorlife.

12. medmiclum hlase 7 wætere awræðede; þes gelomlice (*the semi-colon and dot under æ in corrector's ink*).

13. inngangende. ylcan. hys geornfulhesse fram.

14. hym gehyrde hwilce ȝing he.

15. lichaman ongyrwed. onwrigenesse. segene 7 eac.

16. Ða feawa þe. ure cyððe becomon. sæde.

17. ealdfrid ȝam. on halgum gewritum se.

C. W. 10. hamgels.
16. usse.

O. 7. gysfena (y on eras. of 2, e on eras.) lustfulleton þam.

8. arfæstnesse. þa. cyðan 7 secgean.

9. on neahnesse (1st e out of i). cytan eardiene. nama.

10. hamgyls 7 þone had.

11. on hibernia þam ealande. ytemestan yldo. on.

12. medmiclū. ^ec, alde wætere awræðede Ðæs gelomlice.

13. ingangende. þa ylcan. frigenesse.

14. hī gehyrde, hwilc, þing þe (ge and e later). þa.

15. lichaman ongyrwed. onwrigenesse 7 gesægena.

16. þa fea þe. writan to ure cyððe becoman sæde.

17. gesyhþe ea, dfriðe þam. on halgum gewritum.

Ca. 7. ecra gifena. þa.
8. arfæstnesse. þa ȝing. wæssū (*mark like capital t before this, indicating paragraph ?*).
9. munuc (p. 175). on neahnesse. cytan. nama.
10. hamgels. hád. godū.
11. on hibernia þa. ytemestan yldo. on.
12. medmiclū. cealde wætere. awræðede Ðæs.
13. ingangende. þa ylcan. ȝurh. frigenesse frā hī gehyrde hwylce þing he.
14. þa.
15. ongyrwed. Ðæs onwrigenesse 7 gesægena.
16. þa fea ðe. writan. ure cyððe becoman sæde.
17. ealdfrid ȝa. on halgū gewritū.
18. 7 geornfullice.

- Page 434.** 19. hym gehered. þ.   þ gemyngode.
B. 20. béne (*accent ?*).   on munuchád.   7 ðonne.
 21. cyning in.   lan(*p. 425*)des.   þ.   hī.
 22. gangende. þ.   sage gehyran. On ðam.
 23. on þa tid æfæstes.   gemetfæstes abbot.
 24. aðelwold.   eft æfter ðam þ bisceopseld.
 25. dædum hys.   lindesfarona éa sette 7.
 27. onfeng.   mann on þam ylcan.   digle.
 28. mihte freolice on.
 29. scyppende hýran.   þeowian. 7.   sylfe stow ofer.   þæs.
 30. streames ryne.   gesett. (*above the point a horizontal stroke*).
 31. lichaman.   þ he gelome ut on þone striem.   þær.
 32. on sealmsange.   on.   stód.   wunode hwilū.
-
- C. W.** 27. deahle.
-
- O.** 19. gehy(*152^a*)red þ he on þ gemyngade.
 20. ingedon (*i on eras. of o*).   on munuchad bescoren (*r out of p*)
     7 þonne.
 21. cyning on þa.   þæs landes.   þ.
 22. gangende þ.   gesægena gehyran on þam.
     ^{liues}
 23. on þa tid æfæstes . . . (*eras.*) 7 gemetfæstes, (*sic, later*).
 24. aðelwold.   se eft æfter þan þ bysceopsetl efenwyrðū (*u out
     of e*).
 25. þære cyrcean.   lindesfarena.
     ^{on}
 27. , . feng (*i eras.*).   man on þam ylcan.   digle.
 28. wunanesse þ.   þær mihte freo .. lice (*ls eras.*) on singalū.
     ^{on}
 29. scyppendes herigean 7 þeowian 7 forþon.   sylfe stow, of . r,
     þæs (*corrections in hand of line 23 liues*).   þære.
 31. lichaman clæsnunge þ.   on þone.   þær.
 32. on sealmsange 7 on.   awunade.
-
- Ca.** 19. frā hī gehyred þ.   on þ gemyn . gade mynst̄.
 20. béne ingedón.   7 on.   7 þonī se.
 21. on þa.   landes becóm þ.   hī gangende þ.
 22. gesægena gehyran on þa.
 23. on.   tíd.   gemetfæstes abb̄.
 24. aðelwold.   se eft æft̄ þon þ b̄ setl efenwyrðe dædū.
 25. cyrcean.   lindesfarena.   sät.
 27. onfeng.   man on þā ylcan.   digle stowe 7 wunanesse þ.
 28. mihte freoslice on singalū gebedū.
 29. scyppend herian 7 ðeowian 7.   sylfe stow . (*t eras.*) ofer þæs.
 31. þ.   on þone.
 32. on sealmsange 7 on gebedū.   awunode hwilū.

Page 436. 1. midde. hine on ðam.

- B.** 2. secncte (*sic*). dyfde. lange swa. gesewen wæs 7
he hit aræfnan.
3. mih (*p. 426*) te. þonne. ðanon gangende. lande.
he his ða hrægl 7 ða.
4. cealdan gedrigan wolde ær hí of his sylfes.
5. lichaman gewearmedon. ádrugedon. þy he on wintres tíde.
6. hyne. ðam. healfbrocenra ísa. sylfa.
7. gescænde þ. on þā. tō.
8. oððe hine. besencenne. Cwædon. menn. ða þe þ.
9. þ ðæs.
10. þ þu. cyles áræfnan.
11. miht. ða andswarode. bilewitlice. forðon he.
bilewitre gleawnesse.

C. W. 5. sticce hlaf brocenra hisa (*sic*).

- O.** 1. midde. ðone swe^oran. hine on þam.
2. senete 7 dýfde. lange swa he gesewen. þ. aræfnan
mihte.
3. þonne he þanon gangende he his þa wætan.
4. hrægl (*g small and squeezed*). cealdan asettan. oððæthi of.
5. lichaman gewearmedon. þy he on wintres.
6. hine flowende þam sticcū healfbrocenra ísa þa he sylfa.
7. gescænde þ. on þam.
8. stondeⁿ, ne oððe hine to besencenne. þa þe þ.
9. þ. (*152^b*) broþor. þ.
10. þ þu. cyles ænige rihte.
11. miht. (*i eras.*) 7swarode. bylwytlice forþon he. bylwytre
g, eaunesse.

- Ca.** 1. midde sídan hwilū. hine on þā.
2. sencte 7 dyfde. lange swa. gesewen. þ he
aræfnan mihte.
3. ðonñ. ðanon gangende. he his ða wætan hrægel.
4. cealdan asettan wolde oððæt hi of.
5. gewearmedon. þy he on wintres.
6. hine flowende þā sticcū healfbrocenra isa þa he sylfa.
7. gescænde þ. stowe hæfde on þā.
8. stondenne hine to besencanne. hī. þa ðe þ.
9. þ ðæs.
10. þ. miclum reðnesse cyles ænige rihte.
11. miht 7swared. bilehwitlice forðon he. bylehwitre
gleawnesse.

- Page 436. 12. mann 7 he. cealdran. 7.
B. 13. ði hi. þ is. þ þu. reðe forhæfdnesse.
 14. ða andswarode he 7 cwæð.
 15. reþran. his gerecenesse of.
 16. úngeswencedlicum. góda.
 17. (p. 427) lichaman. betwyh dæghwamlico fæstenne swencte.
 18. monigra manna ge mi, wordum ge mid his (*1st hand*). bysene.
 19. hæle.
 20. Ngean (*space for O*). ðissum. mann on myrcna lande ðæs.
 21. gesyhðe andweard nales drohtung. lif magenum menn
sæde ne.
 22. sylfum bricsode. on cenredes. myrcna cyninges.
 23. æþelrede. feng. wer on læwedum háde.

- O.** 12. man 7 cƿ̄ aldran. 7.
 13. hi. þ þæt is wundur þ þu. reþe forhæfdnesse.
 14. 7swarode he heardran. reþran. oððene (*sic*)
dæg. gecignesse of mid, angearde.
 17. lichaman. betwyh dæghwamlicū fæste . ne (*1 eras.*) swencte.
 18. monigū. on wordū. bysene.
 20. Onigen (e *out of a*) þyssum. sū man on myrcna lande þes
gesyhþe.
 21. nalæs. drohtunge. monigum.
 22. sylfum bricsade. on cénredes tidū myrcna (*y on eras.*)
cyninges.
 23. æþelrede. feng. wer on læwedum.

- Ca.** 12. mán cƿ̄ he cealdran. 7.
 13. þy hi cwædon þ þ. þ þu. reðe forhæfednesse.
 14. wylt 7swaredhe he heardran.
 15. reðran. ðone. gecigednesse.
 16. góda.
 17. lichoman betwi dæghwæmlicū fæstene swencte.
 18. monigū monnū. on wordū. bysene.
 20. Ongean þyssū. man on myrcna lande.
 21. gesyhðe. (p. 176) nalæs. drohtnunge. lif
monegū mannū.
t freomede
 22. hī sylfū bricsade. on cenredes tidū myrcna cyninges.
 23. æft æþelrede. ríce feng þ. wer wæs on læwedū
hade ðæs cyninge (*sic*) þegn swa we magon secgan to bysne
hu suman geongan læwedū men gelamp se ða forgifenan tide
hreowsunge 7 to dædbote forseah se wæs anes cyninges þegn
7 hī leof 7weorð ac swa swyðe swa.

Page 436. 24. þeƿn. þære uttran.

- B.**
- 25. woruldlica (*1st hand*). cyninge. licigende.
  - 26. gymeleasnesse. herenesse his sylfum mislicode.
  - 27. þa manode. cining hine. þ. andette. bette.
  - 28. māndæda. sæmnunga.
  - 29. td. bte. (*p. 428*) 7 þeah. manod.
  - 30. hwæðere. þa e. hine lærde. Ac he.

C. 27. 7 bette *deest S.*

- 29. 30^a begins hreowe and is complete. þe. gemonad.
- 30. hwæþere. þa. þa þe he hine.

- O.**
- 24. þeƿn (*out of þen*) swa we magan secgan to bysene hu su . man (m eras.) geongan læwedan men gelamp se þa forgyfenan tide
in hreowsunge 7 dædbote forseah se wæs anes cyn,ges þeƿn (*out of þen*) 7 h leof 7weorð ac swa swiðe swa. þære uttran.
  - 25. w . orulldlicra (*1 eras.*). cynin,ge. þære inlican (*1st i on eras.*).
  - 26. gymeleasnesse. hereness (*below line, later*). sylfum.
  - 27. manade se eyningc (*c squeezed*). hine. þ. bette.
  - 28. synne 7 man . déde (*1 eras., accent dubious*) ær þou þe he semninga deaþes ealle tid.
  - 29. 7 þeah (*h on eras.*) þe.
  - 30. hwæþere. þa. þa þe he hine. 7.

Ca. 24. uttran.

- 25. woruldlicra. þa cyninge. swyðe. ðære gymeleasnesse.
- 26. herenesse h sylf.
- 27. manade. hine. þ. bette.
- 28. synne 7 mändæde. þon e. semninga daðes.
- 29. td. bte. 7. hwæðere. word þe he hine lærde ac.

Page 438. 1. hine gehet. yldra. hys.

- B.** 2. andetnesse dn.

- C.** 1. hine gehet. yldra.
2. andetnesse.

- O.** 1. hine gehet. þon,e he yldra. hreowe ... (and eras.)
7detnesse.

- Ca.** 1. hine geht æftfyligendre. þon. yldra.
2. andetnesse dn.

- Page 438. 3. betweoh.   þas.   gestanden sæmnunga.
B.   4. on bedd gefeoll.   grimnum sáre ongan þræsted beon.
 5. cyning ingangende (nd *out of m.*)   him 7 hine trymede
     7 lærde.
 6. þ.   gyta.   andetnesse.
 7. ær ðon þe he swulte forðon þe he hine lufude. þa andswarode
     he 7 cwað þ.
 8. ða gyta ne wolde.   andettan.   eft þonne he fram
     ðære úntrumnesse.
 9. árise þy læs.   aetwíte.   edwít.
 10. geðofta þ.   þas deaþes ða ðing.   aer.

- C.**   3. þas þing.   semninga.
 4. untrymnesse Ond.   on.   grimme.   ongon
     þræsted beon ða.
 5. cyning ingongende.   hī forþon þe he hine.
 6. hine.   þa gena.   ond (o *small*).
 7. ær þonþe.   7 cweð þ.
 8. þa gena ne wolde.   synne andettan ác.   þonne he of þære.
 9. arise þy læs.   on.
 10. his geþoftan þ.   þas deaþes þa ðing.   aer.

- O.**   3. þa betwyl þas þing.   gestanden semninga.
 4. untrymnesse.   on bed gefeoll.   grimme sare ongan
     þræsted beon þa wæs.
 5. cyning ingangende.   forþon þe he hi,^{ne} lufade.
 6. hine.   þ he þa gena.   7 (*on eras.*) andetnesse.
 7. ær þon þe.   7 swarode he 7 cŵ þ.
 8. þa gena ne wolde.   andettan.   þonne he . (*7 eras.*)
     of þære untrumnesse arise þy (*no more*).
 10. geþoftan þ.   þas deaþes þa.   aer gedon ne wolde.

- Ca.**   3. ða æft þā betwih ðas þing.   gestanden semninga.
 4. untrūnesse.   on bed.   gríme sáre ongan þræsted beón þa.
 5. cyning ingangende to hī forðon þe he hine swyðe.
 6. hine.   þ.   gýt.   andetnesse.
 7. ðon ðe he.   7 swaredhe 7 cŵ þ.
 8. gýt ne wolde.   andetan.   þonī he of þære untrūnesse
     arise þy.
 9. hī.
 10. his geþohta þ.   þas.   þa ðing.   aer gedón ne wolde.

Page 438. 11. dón. sylfum. gesewen. þ he.

B. 12. stranglice spræce hæfde ac.

13. searwe. hyt. mid ðy (p. 429).

14. hefegode. cyning inneode to him 7 hine lærde ða clypode.

15. he earmlice to ðam cyninge 7 cwæð hwæt.

16. þu nu héra oððe to hwam cóme þu. miht þu.

17. nú. ænigne help me gefremman ða cwæð se.

18. cyning ne scealt ðu. þ þu tela.

19. þa cwæþ. wéde ic ná ac þa. inngewitnessa ic me gesco
ætforan minon eagon ða befrægn.

C. 11. him. þ he.

12. st^ronglice. ác.

13. ḡcyþed. seo lað swiðe. Ond hesigade.

14. cyning ineode. hine to niosiende.

15. cleopade.

16. woldestu nu oððe. þu nu hider forþon. þu.

17. þisne. cwæþ.

18. cyning hwy wilt þu la swa. þte þu tela.

19. cwæþ. wed ic ac þa. mec geseo.

O. 11. sylfum. gesewen. þ he heardlice 7 stran,lice.

12. ac. beswycen.

13. gecyþed. þy seo a,^dl.

14. cyning ineode. hine toneosiende (d *out of n*).^r

15. læranne ða cleopade. earmlic,e stefne.

16. þu nu oððe. þu nu. forþon ne miht þu.

17. þysne. geocē (geoc on eras. in margin). c̄w.^{le}.

18. cyning ne wil . (eras. of e) þu la swa. þæt þu tela.

19. c̄w. wédic ac (sic). þa wyrstan. ge. seo (o eras.).

Ca. 11. ðuh te hī sylfū. hī gesewen. þ he.

12. stranglice spræce ac.

13. searwū. æft.

14. swyðe. hefegode. cyning ineode. hī hine to
neosienne.

15. læranne ða clypode.

16. þu nu oððe. þu nu. miht. me ofer.

17. c̄w.

18. cyning. ðu la swa. þ. teal.

19. c̄w. wéde. ac. wyrstan. me ic (m *partly eras. and
line under e*).

Page 438. 20. hinc. þ.

- B.**
- 21. þa cwað he hweneær þu cóme eodon on. tó.
  - 22. menn fægere. 7 hi. oþer.
  - 23. heafldum. bóc swiðe medmicle.
  - 24. rædenne. bóc seawode.
  - 25. on writhen ealle þa góð þe. ac.
  - 26. swiþe feawa. namon hí. bóc.
  - 27. nanwiht to ne.
  - 28. cóm. sæmnunga. wered. gasta ða wæron.
(p. 430) ongrislices 7wlitan.

- C.**
- 20. Ond. minū eagū. fregn. hine. þ.
  - 21. cwaþ he hweneær þu. eodon in þis.
  - 22. m̄n fægere. sæton. oþer. minū.
  - 23. oþer. minū fotū (*30^b complete, but very faint in parts*) þa . . . . . oðer (*illegible*). fægere.
  - 24. ac swiþe. to . . . nne þa ic þa þa bóc seawode.
  - 25. ic þa awritten call þa god þe. ac þa.
  - 26. swiþe feawa. medmicle. namon hie. þa bóc.
  - 27. nowiht.
  - 28. semninga. weorud. gasta þa wæron ongrisenlice
7wlitan Ond þis hus ge utan ġ innan ymbsæton of þæm
mæstan.

- O.**
- 20. habbe (e on eras.). hine. þ.
  - 21. c̄w he hwæne (a of æ eras.) aer þu. eodon on þis (153^b).
  - 22. iunge. fægere. geseton. oþer.
  - 23. oþer. oþer. fægere boc a. (c eras.) swiðe.
  - 24. þa ic þa.
  - 25. þær. eal þa god þe ic. ac þa.
  - 26. swiþe (swi small and squeezed, s in margin, wi on eras.) feawa.
namon hi. þa.
  - 27. nowiht.
  - 28. ða cō. (i eras.) semninga. we. rod (o ? eras.).
gasta þa wæron ongrislices 7wlitan 7 þis hus ge utan ge innan
ymbsæton of mæstan.

- Ca.**
- 20. 7 fore minū eagū. hine. þ.
  - 21. c̄w he hweneær ðu. eodon on þis.
  - 22. m̄e. iunge. fægere. minū.
  - 23. minū fotū ða. fægere bóc ac swyðe.
  - 24. þa bóc seawode.
  - 25. gemette. eall. góð þe. ac þa.
  - 26. feawa. namon hi. ða bóc.
  - 27. nowiht.
  - 28. cóm. semninga. werod. gasta ða wæron
ongrislices 7wlitan 7 þis.

Page 438. 29. hús innan 7 útan sittende gefylldon.

- B.** 31. Þystran ansyne 7 þam oðrum úngelic wæs he egесlicra hiwes
7 wæs on setle yldost be ðam me þuhte 7 ic geseah þ.
32. aldon wæs 7 beon sceolde.
33. áne bóc angryslicre.   ormætre micelnesse 7 unaberdlicre.

-
- C.** 30. gefylde.   hiora.
31. þeosterran onseones.   oþrū.   yldest Ond.
32. þuhte 7 gesewen wæs þ.   ealdor.
33. bóc ongrysenlicre.   unmættre micelnesse Ond lytelne.

-
- O.** 30. gefylde þa.
31. þystran onsyne . . (2 eras., y on eras.).   þam oþrum egесlicra.
(1 eras.).   yldest.
32. þuhte 7 gesewen wæs þe he.   ealdor beon sceolde.
33. ongrislicre ansyne.   micelnesse 7 lytestne.

-
- Ca.** 29. ge utan ge innan ymbsátan of.
31. (p. 177) þystran onsyne 7 þā oðrū egесlicra.   yldest.
32. þuhte 7 gesewen.   þ.   ealdor.   sceolde ða.
33. bóc ongrislicre ansyne.   unmættre micelnesse 7 lytestne.

Page 440. 1. byrþenne. sealde hi ða.   het me beforan rædan.

- B.** 2. myd.   ic ða bóc rædan gehyrde þa mette.
3. hyre.   atelicum sweotollice awritten ealle.   mán.
4. þe.   nalæs þ an þ.   worde gedyde eac swylce eall þ.

-
- C.** 1. unábeorendlicre byrþenne.   þa.   het.
2. rædenne.   þy ic þa þa bóc.   þa.   in.
3. hire sweatru stafu Ond atolicu sweotollice.   eal þa man þa ic.
4. þ an þ.   ón weorce oððe ón worde ác eac swilce þ.

-
- O.** 1. unaberdlicre byrþenne.   þa.   het.
2. þy ic ða bóc.   þa.
3. hyre.   atolicum sweotollice.   þa.
4. þe.   nalæs þ.   weorce (eorce on eras.) oððe on.

-
- Ca.** 1. unaberdlicre byrðenne.   anū.   het.
2. þy ic ða bóc.   þa.
3. hire sweatru stafu 7 atolicu sweotollice.   þa mán.
4. nalæs þ an þ.   weorce oððe on worde ac eac swylce on þa
medmæstan.

Page 440. 5. Ðam midemestan geþohtum.

- B.** 6. calle wæron þær.   þa cwæþ.   þara werigra.
 7. fægeran mannum.   beorhtum þe me wiðsæton.
 8. hwam sitte git her.   gyt.   þ.
 9. (*p. 431*) mann þa andswarodon hi 7 cwædon.   secgað soþ
     him on 7 on.
 10. geapunga eowerre nyðerrunge gelædæð. 7 mid þam ewyde
     instæpe hí.
 11. fram.   gesyhðe gewiton 7 þa arison twegen atolica.
 12. gasta 7.   handseax.   handum.
 13. me.   oþer on þ.   on þa fét.   7 þa.   nú.
     micle tintregum.

- C.** 5. in.   medemestan geþohte gesyngade.
 6. eal þa wær .. þær.   Ond þa cwæþ se ealdor.   werigra.
 7. þæm fægeran.   þæm beorhtū þe.
 8. sitte ge.   euplice.   þ.
 9. man Ondswar. don hie soþ.   secgeað cwæþan oñoþof
     hine Oñd in.
 10. heapung. ón þære niþerunge.   þy ewide hie instæpe.
 11. gewiton.
 12. þara.   handseax.   handū.
 13. me þa oþer on þ.   oþer.   Ond þa wunde.   mid
     micle tintrego.

- O.** 5. ac eac swylce þ.   þam medemestan geþohte gesyngade eall þa.
 6. þæron (*junctim.*).   þa.   ealldor.   werigra.
 7. þam fægeran.   þa beorhtan (*154^a*).   þe.
 8. sitte gyt.   gyt cuðlice.   þ.
 9. man 7swardon hi soð ge secgad (*last 4 words struck through
     in shiny ink, like darkened vermilion of illuminator*) cwæð
     he ac onfoð hine.   on þa heapunge eowre niþrunge.
 10. þy ewide hie instæpe (*i on eras. of o*).
 11. fram min: re (*stroke eras.*) gesyhþe gewyton 7.
 12. þara atollra.   handseax.   handum.
 13. me þa oþer on heafud oþer on.   þa wunde.   micle
     tintrego togædere snican in þa innoðas.

- Ca.** 6. eall þa wæron þær on.   þa cƿ se ealdor.   wérigra.
 7. þa fægeran monnū.   þa beorhtū þe.
 8. To.   sitte git hér.   cuðlice.   þ ȝis.
 9. man 7swardon hi.   secgað cƿ he ac.   hine 7 on þa.
 t mid þissū wordū. hi
 10. eowre niðerunge.   þy cwide hi instæpe frā (*mark t and
     hand as in 436, 22*).
 11. gewiton 7.
 12. handseax.   handa slogan me.
 13. on.   on fét.   wunde.   micle tintrega togædere
     snicað in þa innoðas.

- Page 440. 14. togædere sniðað on ðone innoð. lichaman.
B. 15. þaes þe hi togædere. þonne. deoflu.
 16. hwænne hi me gegripan magon. gelædan.
 17. þa. mann ðus. ormodnesse sprecende. þa.
 18. æfter þam on. 7 ða hreowe ðe he on.
 19. tide mid forgyfenum wæstme yldinge ða hé.
 20. underþeoded bútan. énesse þrwað 7 þté he.
 21. þ. úngelice bóc ætywan him 7 borene beon (*p. 432*).
 góðan.
 22. oððe ða gálan forþon mid þære upplican.
 23. ðætte we gemundon. þat we ure.
 24. ure. þisne. toflowene ac.
 25. dóme ðæs. gehealdene. ús. on.
 26. ætywede. oððe þurh. englas. oððe þurh.

- C.** 14. togædere snican in þa innoðas. Ond.
 15. þaes þe hie togædere. þonne swylte ic (*30^b ends*).
 19. eac *deest* (*after he*) **S.**

- O.** 14. lichaman.
 15. þaes þe hi togædere. þonne swylte. þa deoful.
 16. hi me gegripan. lo. cum (*eras. of c*) gelædan.
 17. þa he þa. ormodnesse sprecende. þa.
 18. æfter. 7. þa.
 mid se
 19. tide, forgyfenes,. forylde dón.
 20. underþeoded. on. deð 7 (*on eras.*) ðæt, he cŵ þ.
 21. berende beon. þa.
 22. oððe. þa gálan forþon þ upplican.
 23. þ. gemundan þ we ure dæde (*æde on eras.*).
 24. ure geþohtas nalæs. þysne. on. ac.
 25. gehealdene beon. on.
 26. ætywde. oððe þurh þa. engas oððe þurh feond þ.

- Ca.** 15. þe hi togædere. þonñ. þa deoflu gearwa.
 16. hi me grípan. locū gelædan.
 17. þa he. ormodnesse sprecende.
 18. synnū 7 ða hreowe ðe he.
 19. tide. forgifenesse. forylde þa he eac witū.
 20. on. deð 7 þte he cŵ þ. béc hī berende beon ðurh.
 22. oððe þurh. gálan forþon þ upplice stihtunge.
 23. þ. gemundan þ we ure dæde 7 úre geþohtas nalæs.
 24. þisne. on. toflowan ac.
 25. ðæs. gehealdene beon. on.
 26. ætywde. oððe ðurh. englas oððe þurh feond þ he
 cŵ þ ærest.

Page 440. 27. synd þ. þæt aerest þa fægeran béc.

B. 28. wlitigan englas. þa deofol sweartan englas brohton swiðe
únmæte bóc þ.

30. tó óngytanne þ. on. yldo.

31. hwæthwega godes dyde þ he hwæþere eall ðurh.

C. W. 31. hwæthwugu.

O. 27. cƿ̄ þ ærest þa fægeran bec þa hwitan englas forðbrohte 7 æfter
þon (154^b) (*rest wanting*). swiþe medmicle 7 þa unmætan
(last 3 words struck through; cp. line 9) þ is to ongytanne þ he
on þære.

30. yldo.

31. hwylchwugu. dyde þa. hwæþere ealle þurh.

Ca. 27. fægeran béc þa hwitan.

28. forðbrohton. æft̄ þon deoflu.

29. swyðe medmycle ðæt is to ongytanne þ he on.

30. yldo.

31. hwylchugu góð dyde þ he hwæðere eall þurh his unriht
dæde mid þweorum lífe aðystrade 7 fordilgade (cp. 440, 10).

Page 442. 1. his únrihte dæde mid feorum limum lífe á þystrode 7 fordilgode
ðær. þa. wið þan gedwolan.

B. 2. cnihthades areccan wolde on geogoðhade 7 þa ðurh góðe.
fram. eagan ahweorfan ðonne he mihte þara.

4. geþeoded beon. sealm ewyð.

5. sunt (p. 433) et tecta sunt peccata. eadige þa þe.
wonesse forlætað 7.

O. 1. his unriht . (e eras.) dyde 7 (on eras.) mid þweorum (þweo on
eras.) life aþystrade 7 fordilgade. þa wið þon þa.

2. cnihthada (final a on eras.) gymde on geogoðhade 7 þa.

3. gode dyde fram. eagū a . h,yrfan þonne mihte he þara.
4. geþeoded beon. þam se sealm cwið. quorū.

5. & cēt. eadige þa heora wonesse forlætene.

Ca. 1. wið þon þa gedweola.

2. cnihthada. gymde on geogoðhade. ðurh góðe. frā.
eagū ahwyrfan. mihte. þara.

4. ríme geþeoded beon. ðā se sealm ewið.

5. & cēra ða. eadige. wonesse forlætene.

Page 442. 6. þara synna þe hi míl bewerigene. ðis spell. geleornode.

B. 7. peolhthelme þam arweordam bisscope 7. ðære hælo gehyrde
7 leornode 7 hluttorlice awrat 7 sæde.

9. Ic (I not completed). sylfa. broðor þone. þ.
i næfre þes naman.

10. ic genemnan mihte. gyf þ. bricsige.

11. þon wæs. gesett on. ac. hwæðere æfellice.

12. gelomlice. þam gebroðrum. ðam.

13. ealdormannum. hí hine manedon. þ.

14. gecyrde. clænsunga. þeah ðe he him hyran.

15. hwæðere. geþyldelice. fram. for.

16. nydþearfe his ytemestra weorca. syndriglice on. wel.

17. gelærð lufude he swiðe druncen (p. 434)nesse. manegum.
únalýfednessum.

18. þæs sleacran. 7 he gewenede on. smiððan.

O. 6. þ . ara (e eras.) synna þe. geleornade frā.

7. þam. bysceope 7. þe. oððe gehyrde. sæde.

9. Ic sylfa cuþe. broþor þone. þ. ne cuþe.

10. þæs. þ. brice wæs.

11. wæs he geseted on æðelum. ac. hwæþere unæþelice.

12. gelomlice. þam broþrum. þam ealdormannū.

13. hi hine manodon. þ.

14. lifgecyrd. clænsunge. þeah þe he hi no (o on eras.)
gehyran ne.

15. hwæþere. geþyldelice. fram. fore nydþearfe.

16. uttran w, orca. syndriglice on smiðcræfte (155^a) wel.

17. þeo, de. drucennesse. monigū oþrū unalýfednessum þæs
sleacran.

18. 7. on. smiððan.

Ca. 6. synne bewrigene. ðis. geleornode frā.

7. þā arwurðan þ 7. þe. leornige oððe gehyrde.

8. awrat 7 sæde.

9. Ic sylfa cuþe. broðor þone. þ ic næfre.

10. þæs noma. þ. bryce wæs.

11. wæs he geseted on æðelū. ac. hwæðere (p. 178).

12. lifede. gelomlice frā þā broðrū. þā ealdormannū.
stowe þ hi hine manodon. þ.

14. gecyrde. clænsunge. þeah. ðe he hí no gehyran ne.

15. hwæðere. frā hí eallū aræfnend fore nydðearfe.

16. uttran. syndrilice on. well.

17. þeowode he swyðe. druncennesse. monigū oþrū
unalýfednessum.

18. sleakan (r very faint). 7. gewunode on. smiððan.

Page 442. 19. nihtes. on cyrican singan (*1st 13 letters on eras.*).

- B.**
- 20. ðam. gebroðrum.
  - 21. gehýran ðanon. gelamp þ. menn.
  - 22. cyrican. willsumlice mid eaðmedium ingangan.
  - 23. sceal on (*before s eras. of c.*) únwillsumlice genyðerod 7.
T. ends at únwillsumlice. *Text from O.*
  - 24. þæs mann. gestanden hefigere.
  - 25. hefegode oðð þ. ðam. ða cigde.
  - 26. ða gebroðor. tó. gnornigende. 7 genyðeredum.
  - 27. gelíc ongann. satanas.
  - 28. manncynnes. ðam. tintregan.
  - 29. cwaþ. ðær. ðone ealdormann.

C. W. 27. satan.

- O.**
- 19. nihtes. liegean þonī. cyricean singan.
  - 20. þam oþrū broþrum.
  - 21. gehyran þonon hī gelamp þ. cweþan. þe. cyricean.
willsumlice geeaðmoded ingangan.
  - 23. nyde on. unwilsúlice.

- Ca.**
- 19. nihtes. liegean ðonī.
  - 20. cyricean singan. þā oðrū broðrū. láre.*
  - 21. gehyran ðonon hī gelamp þ. cweþan.
  - 22. wyle cyricean. unwilsúlice geniðerad.
  - 24. gestanden.
  - 25. hefigade. þā.
  - 26. hét. broðru.
  - 27. gelíc. hī. gesáwe. . . ðone.
  - 28. þā grundū.
  - 29. þ.

Page 444. 1. oþrū (*p. 435*) þe drihten hælende crist. be.

- B.**
- 2. legum gesealdne. on ðara neaweste þe cwæð wá mé.
  - 3. earmum. gegearrowode. écre forwyrde.
  - 4. þa ða gebroðor. ongunnon.

- O.**
- 1. dryhten.
  - 4. þa þis.

- Ca.**
- 1. ða. þā oðrū ða ðe driht. ofslogan.
  - 2. hī wrecendū ligū gesealde. neawiste cŵ.
  - 3. wá. gegearrowode. ecce forlorenesse. ða broðru.
  - 4. ongunnon.

Page 444. 5. Ða gýta. gesett hys.

B. 6. Ða andswarode (an *out of* nn).

7. nú geteohhod min líf. onwendenne. ðy.

8. dóm. þa he Ða. spræc he Ða bútan wegnesse.

9. gewát. bebyrged.

10. Ðam. stowū. mann ne.

11. hine sealmas. furðon. eála.

12. miclum gesceáde. betweoh leolte 7 þystrum.

13. martyr 7 se eadega. þrowigende.

14. soðfæstnesse lufan geseah heofonas opene 7 geseah godes.

15. wuldor (*p. 436*). standedne. Ða swiðran healf.

16. ðyder. deaðe þyder. his modes eagan.

17. ær he his. he þe bliðelicor (*ist i on eras.*). þrowode.
þon þe se (*s on eras.*).

18. smið þæs módes andetnesse þa his deaðe. geseah he eac
swylice his sylfes tintrego 7 helle duru opene geseah he helle
duru opene 7 geseah he helle tintrego 7 deofles nyðerunge.

20. úngesælignesse stowe 7 racetan betwyh.

21. þi. géowenedre hælo forwurde Ac.

22. mannum. Ðas. ongeaton. forlét.

C. 16. módes eagan **W.**

21. her nu *deest* **S.**

O. 9. hælo (*155^b*).

Ca. 5. Ða gýt. lichoman.

7. tíd. líf. onwendenne.

8. geséo. dóm. Ðus spræc þ he.

9. gewát. lichoma.

10. þā. stowū. ne dorste.

11. hine sealmas. furðon.

12. betwih. ðystre (*e imperfectly changed into a.*)

13. 7 se. stephan'.

14. he geseah. opene 7 eac þ godes wundor þone.

15. on godes Ða swiðran 7.

16. ðe. æft deaðe.

17. ði. ðrowode. þon ðés.

18. módes. deaðe nealæhte.

19. 7 geseah. niðerunge. æft fyligendra.

21. betwih swilce. ðy.

22. lifigendū monnū. Ðas ðing ongyton. forlét.

23. forlorenesse. níwan.

Page 444. 24. mægðe. wide.

- B.** 25. yldinge heora māndæda hreownesse don þ ic.
26. swylce wynsum forð sy on. ure.

C. 24. breotone **W.**

26. wiscu forð swa on **S.**

Ca. 24. mægðe. wide.

25. yldinge. māndæda.
26. forð on.

Page 446. 1. A (*space for p.*). wintrum 7 fif wintrum.

- B.** 2. drihtenlican. þte ealdfriþ norðhymbra.
3. wint. ríces buton an ða gyt næs gefyllde þa.
4. to ðam ríce. þ.
5. ríce hæfde. endlufon. ðysses. ríce foreweardum.
6. fórðferde (fo partly on eras.; part of cross stroke seen). west-seaxena bisscop. þam. lífe leorde wæs.
7. góð. wér. ðæt biscoplice líf mærlice. beéode inn.
8. mægena eall swa he gelæred wæs.
9. ðam biskepe. peoþhelm. arweorða.
10. bisp. aldelme. æfterfylgendra. tíd ða gyta.
11. in ðære. bisscop. for.
12. earnunge haligesse wundra manega hælo gefremede.
13. 7 ðære. menn. moldan (p. 438).

C. S. 5. he hæfde.

O. 3. wintra (156^a).

Ca. 1. (p. 179) Ða. æft. wintru 7. æft.

2. drihtenlican. norðanhymbra.

3. XX. án. gyt.

4. ósred. VIII wintra. þ.

5. rice hæfde. wintra. ðysses. ríce.

6. b. þa.

7. góð wer. þ biscoplice líf 7 láre má.

8. mægna.

9. þa b. arwurða b.

10. eadhelme. æftfylgende. micele tíd. gét.

11. ðære. b forðfered. for.

12. wundorhælo gefremede.

13. on þære. gewunalice ða. adlū 7 untrūnessū.

Page 446. 14. úntrumnessum. mid beorh(t)nesse (*the t is smudged out*).

- B.**
- 15. ðæs. manegum untrumum menn 7.
  - 16. gelamp. ðære.
  - 17. ðæræ. seaþ. þa he ða.
  - 18. bissceopdóm þære. bisscopscíra. gyt.
  - 20. aldelme þær he fewer gear.
  - 21. cyriclicum. genihtsúlice. ðæs. þte aldelm.
ða gyta.
  - 22. aðb ðæs.
  - 23. nemnað aldelmes burh.
  - 24. awrát. bóc. seo,nes (*1st hand?*).
25. gedwolan þe hi. eastron. wurþedon. tide.
  - 26. oðer manig ða ðe circlican.

- C.**
- 20. fromlice fore wæs S.
  - 23. Maldulfes W.
  - 26. circlian (*sic*) W.

- O.**
- 18. mægþe.
  - 22. þa gena wæs (156^b).

- Ca.**
- 14. wæt' sendan. byrignesse.
  - 15. wætres. untrumū.
  - 16. neatū. gelamp. gelomlicum.
  - 17. ðære. ðær. mycel. þa he ða.
  - 18. biscopdom ðære. b scíre.
  - 19. oðer. a he gýt to dæg.
  - 20. ealdelme. feower gear frölice heold 7 fore wæs.
  - 21. cyriclicū wisū. genihtsúlice.
  - 22. ealdelm. ða gyt.
  - 23. maldmes burh.
  - 24. æðele. ðeode. sinoðæs.
  - 25. weorðedon.
  - 26. oðer monig ða. crican. wiðerweard.

Page 448. 1. brytta (*p. 439*). westseaxum underþeodde wáron.

- B.**
- 2. ðara drihtenlica eastrena. mid þære.

- O.**
- 1. underþeodde.

- Ca.**
- 1. ðe westseaxū underþeodde.
  - 2. weorðunge þære drihtlican.

Page 448. 3. bóca.

- B.** 4. ða. sedulium twyfealde.
 5. meter uersum asang 7 árædde 7 spræce gesette.
 6. manige oðre. æghwanon.
 7. he on.
 8. gewrita þa he ða (*rest wanting*).
 9. for. biscophád. gyt.
 10. tó. cwæð. ys. mann.
 11. gewritum. ðyssum mannum. biscophád.
 12. þenigendum. sinoðe gesett. þætte suðseaxena.
 13. ænne biscop. 7 biscopsetl. leodū.
 14. belumpon. belumpon (*sic*). ár tó (p. 440) wintceastre
     bisscopscíre. dæniel.
 15. bisscop fóre. ða. him ærest to bisscope gehalgod.
     ealdbyryht.
 16. aðb. eadegan. willferðes bispes.
 17. æt seolesigge. ða feng.
 18. ðære biscopþenunge. ða ęfter únmanegū gearum.
 19. ðissum. biscophád. siððan fela geara.
 20. blan.

C. S. 4. geteah &c. ad virginitate desunt.
 7. 7 wæs he ge on wordum.

- O.** 14. bysceopscire.
 16. eadi(157^a)gan.

- Ca.** 3. leornunga þissa boca 7 þá on bysne.
 5. meterfersū. gelæredre. wrát.
 6. monig oðru. æghwanon.
 7. on ge wordū.
 8. ða he ða.
 9. for. ðone þ hád. gýt.
 10. daeg. cw̄.
 11. halgū. well. ðissū. þ had.
 12. þeniente. synoðe.
 13. þ 7 aðb setl. leodū.
 14. belumpon. þ scíre. ðe.
 15. þ. ða. bisceope. gehalgod.
 16. aðb. wilfriðes þ.
 17. ða.
 18. þ ęninge. æft monigū.
 19. þissū. þ had. feola.

Page 448. 21. þā (þ sketched with point only). wæs ðy. ríces þte
 centred sume tíde fore wæs (*rest wanting*).
B.

22. æþellicor þone anwuld.
23. ríces forlét forðon. cóm tó. ðær sceare.
24. tidum. pápan.
25. fæstenum.
26. áwunode. ðæne. dæg ða wæs æfter him on myrena
lande ceolred.
27. se æfter ðam centre (*p. 441*) de.
28. him tó. eastseaxena.

Ca. 21. (*p. 180*) Wæs.

sume tide

22. ríce æþelice fore. micelre æþellicor.
23. forlét forðon. ðær sceare.
24. ðæs.
25. gebedū. ælmesdædū.
26. awunode. ða. æft.
27. æðelredes. ær cenrede.
28. éac. róme.

Page 450. 1. ðæs. gemyngodon. óffa.

- B.**
2. geogoðe mann willsumlice. eallre hys.
  3. ðeode. ríce. hæbbenne.
  4. willsumnesse módes. ðam. forlét. wíf.
  5. lufon.
  6. ðíssum lífe. hundteontigfealdlíce. onfeng.
  7. worulde éee líf. ðæs. róme. ðam.
  8. scare. múnucháde. líf geendede.
  9. gesihðe. heofonum becóm.

O. 5. 7 before magas afterthought.
 8. lif wæs (*157^b*).

Ca. 1. ðæs. gemynegodan.

iu

2. ðæs. gemynegodan. ,guðe.
3. léof. ríce. gerislicre willsunesse.
4. þā. forlét. wíf.
5. eðel.
6. þyssū.
7. worulde ece líf. ðæs. cóm. halgum
8. líf. þā stowū sceare.
9. gesylhðe. becō ða.

Page 450. 10. móde. willnode.

- B. 11. geare ðe. brytene forleton.
 12. bisscop. halega willferð. feowertigum wintrum.
 13. onfangenan bisscophádes þone (*p. 442*).
 14. mægðe. geciged. inundalum.
 15. to his mynstre.
 16. þ is gecweden in hreopum. gerysenre áre swa. mærum.
 17. biscope ón. cyrican. bebyrged.
 18. þyses bisscopes. stale foreweardum. feawum.
 19. wordū gemyngian þa ðing þe. him gedone.
 20. gleawnesse. ða ylde. þeawum wæs.
 21. gemætfæstlice. ymbsceawendlice.
 22. eallum. þ. gewyrhtum. ealdormannum.
 23. lufod 7 gearweorðod. án. sylfū.
 24. ða. minsterlíf.
 25. forebær. gelufude. sæde 7 his mederær he.
 26. heofonlicū (*p. 443*).
 27. lustas geþafode. gefultumode. ^ehin het (*1st hand*).
 28. ðam halwendū ongunnenessum georne befulge. com.
 hraðe.

O. 15. ofer gemære on his gemære (o. h. g. *struck through*).

18. þyses.
 23. hī.
 27. lustum (*158^a*)

Ca. 10. þis sohte. wilnade.

11. ða ðy ilcan geare. ðas. forlætan.
 12. þ. æft XLV. ðæs.
 13. onfongena þ hades ðone.
 14. mægðe. in undalū. lichoma.
 15. gedón. mynst.
 16. on hripū. æft. myclū þ.
 17. aþles.
 18. þisses þ. sculan. feawū.
 19. gemynegian. ðe. hī gedóne.
 20. gleaunesse. ðeawū.
 22. þingū. þ. frā.
 23. lufan. arwurðod. án óf hī sylfū þe he.
 24. XIIIII wint̄. mynst líf þā.
 25. wéoruldliif forbær. gelufode. ðe he þa þ.
 26. forðon. heofonlicū lustū.
 27. geðafode. gefultmade And. hét.
 28. ðam. ongynnessū. com. hraðe.

Page 450. 29. lindessarona (*sic*) éa. ðær in. gescalde ðam munecum.
B. 30. þá ongann. dón þa ðing þe he.

C. S. 30. ongin leornade ða ðe.

Ca. 29. éa. syl^fne. ðeowdom.
 30. dón. ðe.

Page 452. 1. þ belumpon. ðære. árfæstnesse.
B. 2. forðon. scearpere glæawnesse.
 3. geleornode. fela bōca. hwæðere þa gyta.
 4. scare.
 5. ðam mægenum eaðmodnesse 7 hyrsumnesse. nahte.
 6. gnedra. forðam ege fram. wítum. efenaldum.
 7. lufod. þy þe he þa. géar. ðam.
 8. ongeat. geonga.
 9. þ ne wæs þ fullfremed se weg. him scottum.
 10. ða. (p. 444) on his móde.
 11. tó. ðær. cyriclice þeawas æt ðam.
 12. selde. wáron.
 13. ða ðam gebroðrum. ða.
 14. foresetnesse. speonon. ða fóre.

C. 4. ðam ða ðe **S.**
 6. weotum **W.**

Ca. 1. belūpon. ðære mynstlican.
 2. forðon.
 3. geleornode. feola oðra. hwæðere.
 4. gýt. hwæðere. ðam þe on sceare.
 5. ðāmægnū eadmodnesse. hyrsunesse. ðon læssa wæs forðon.
 6. frā þā witū. frā.
 7. ðy he ða. gear. ðam.
 8. (p. 181) ða ongeat. iunga stycce mælum.
 9. fulfremed. mægna.
 10. frā. sád. ða.
 11. róme. ðær.
 12. mynstþeawas. þā.
 13. ðy. broðrū.
 14. foresetnesse. speonnan. lærðan. ða fóre ðurhtuge.

Page 452. 15. móde. hraðe cóm tó.

- B.** 16. cwéne forðon. hyre. hyre geðeahste.
 17. gedón. geðeoded.
 18. sæde ða hyre hys lust 7 his. ðæt.
 19. ðara. was. cwén.
 20. lustfulligende ðære. foresetnesse. geongan.
 21. hine ða. cen,lande. eorcenbryhte.
 22. arweordlice. tó róme sende.
 23. tíde ða in centlande. ðone arcebiscophád.
 24. án. discipulum. eadegan (*p. 445*) scī.
 25. cyriclicum. intimbred. ðy.
 26. ða. geonga sum. wunigende. him. ða.
 27. leornode. ðær.
 28. þyder. ða. tíd oðer geong mann.
 29. bisscop. he æfelre gebyrdo on angelþeode.
 30. ðaes. gemyngodon.
 31. róme gesecan ðysses mannes. ða.

C. W. 20. geongan.

26. geonga.

O. 15. þa hraþe.

16. 7 mid (158^b).

24. dyscipulū.

30. gemyngedon.

Ca. 15. he ða hraðe cóm.

16. eanfláde. forðon. geðeahste.

17. mynst gedón.

18. sæde. ða. ða.

19. aþla. cwén. ðære godan foresetnesse.

21. ða. þa.

22. hire. suna.

23. ðære. ðær. honori'. arceþ hád.

24. án. gregoríi.

25. wér. cyriclieū wisū.

26. ða. cwíces.

27. ðing ðe.

28. ða. tíd oðer.

29. bispoc. benedict'. æðelre.

30. angelþeode ðaes. gemynegodan.

31. ðissses mannes. geférsceipe. wilfrið.

Page 454. 1. geþeodde 7 bebead. hine (*out of original him by 1st hand*).

- B.**
2. ða. lugdunum cōmon.
  3. biscope. fromlice.
  4. ða ongann. bisscop. geongan.
  5. snytero. andwlitan fægernesse his dæda gestæðdignesse.
  6. geþohtes. forþon ealle.
  7. þing (*p. 446*). forgeaf.
  8. swa he hi mid him hæfde.
  9. healdenne. reccenne.
  10. micelne. him. æþele fæmnan.
  11. wife. symle in.
  12. ðancode. him. ðære arfæstnesse ðe. him.
  13. he ða elþeodig. 7 he him andswarode þ. líf swyððor lufude 7 cure.
  14. woruldlíf. forðon.
  15. ánforléte. faran wolde þa he ða. bispop.
  16. ða. ladteowe. 7 þær hine wel.
  17. þoñ he to. eft hwurfan.
  18. to him eft cóme 7 he hine ham wel scyrpan wolde (*an out of te, e washed out*). cóm. tó.

C. W. S. 10. æþele fæmnan.

- O.**
12. arfæstnesse.
  13. oþer.
  18. well (*out of will*).

- Ca.**
1. bebád. róme. ðy.
  2. geháefd frā.
  3. b̄ benedict' ðone ongunnenon. frālice.
  4. róme. b̄. ðæs.
  5. snyttro. wíslígra wórda. andwlitan.
  6. gestæðdinesse. geðohta. hī.
  7. ðing. hæfde ðearfe. geférū.
  8. hī.
  9. hī. healdenne.
  10. micelne. fæmne.
  12. ðancode. ðære arfæstnesse.
  13. ðy. aelþeodig. hī andswaredē þ. líf má.
  14. lufode þonī. woruldlíf. forðon. eðelturf forlét.
  15. róme féran. ða se b̄.
  16. latðeowe. róme. well.
  17. hét þonī.
  18. cóme. wél hám. cóm. róme.

Page 454. 19. on gebedū.   smeagunge.   wisena (*p. 447*).   in.

- B.**
- 20. móde.   þeowigende.
  - 21. becóm.   tó freondscype. ðæs.
  - 22. papan archidiacones.
  - 23. ðæs.   ðæs lareowdóme.
  - 24. geleornode cristes feower béc.
  - 25. monige oðre ða ðe.   ciriclicum þeodscipum ðe.
  - 26. his ðeodscype geleornian ne mihte on his eðle.   æghwæðer.
  - 27. béc ge láre sealde.   ðy fela monða.   gesælegum.
  - 28. læswum.   abygod.   ríce.
  - 29. daluino ðam biscope.   him.
  - 30. wunigende.   fram.

- C.**
- 22. weota **W**.
  - 28. geleafum geornlice **S**.

- O.**   26. his (159^b).

- Ca.**
- 19. wísena.
  - 20. dæg(*p. 182*)hwālice.   ðcowiende.
  - 21. becóm.
  - 22. bonefacius.
  - 23. geðeahtere.
  - 24. geleornode IIII.   béc.   eastræna.
  - 25. monige oðre.   ðe belúpon.   cyriclicū þeodscipū.
  - 26. eðle.   hī æghwæðer.
  - 27. béc.   ða feola monða.   ðā gesæligū.
  - 28. ríce.   þā t̄.   III wint̄ mid hī wæs.   bescéoren (*dot under e*).   hī.

Page 456. 1. hæfed.   þ.   him.

- B.**
- 2. gedón ac he hwæþere.   milhte (*p. 448*).   bisscop.
  - 3. wælhreowum.   wæs swiðor gehealden.
  - 4. angelðeode tó bisceope þa.   baldhild (*1st hand, original ink*).
cwén micel.

- C. W.**   4. balthild.

- Ca.**
- 1. micelre.   hæfed.   þ he ðohte.
  - 2. gedón.   hwæðerc.   t̄.
  - 3. wilfrið.
  - 4. angelðeode.   t̄.   balthild seo cwén.

- Page 456.** 5. werod.   bispop.   ða he ða to ðære.
B. 6. gelæded.   him man.   þ heafod ófáslean.   fylgde him.
 7. willfrið.   handþeagn.   willnode þæt he moste mid him.
 8. þeah se bisscop.   swiðe belóh. Ac.
 9. ðæs ȝe.   cweleras.   ða elðeodigne.   ȳf.
 10. angelðeode.   áredon him ðá.
 11. ðam bisscope þeah þ.
 12. ða.   brytene cóm.   geðeodde.
 13. ðæs.   geleornode.   symle.
 14. godes cyrclum fylgde.   lufude.
 15. willfrið rihtgelyfedne.   ða geaf.
 16. sona X hida (*dots in o and in both a's; below, in margin, .X. hid, brown ink, modern ?*).   landes (p. 449).   hī mynster ȝ
     þrittig hida on.
 18. ys cweden on hreopum.   ða.
 19. mynster to timbrigenne.   mannum.   ȝe.
 20. fylgdon.   forðon ȝe.   þa him weox ȝ seald . (eras.).

- C. S.** 10. ongle cynne.   him noldon.
 15. riht gelyfedne ȝ wisne.   onfand.

- O.** 15. (160^a) ȝ wisne.
 i
 18. seo, s.
 19. þe scotta.

- Ca.** 5. weorud.   ðone þ.   ða.
 mon
 6. hī.   þ heafud.   hī willfrið.
 7. hondþeng.   wilnade.
 8. ȝe.   þ hī.
 9. ðæs þe ða.   ælþeodigne.
 10. áredon.   woldan.
 11. ðy þ ȝeah ȝe.
 12. ða.   cóm.   freondscipe.
 13. geleornode.   symle.
 14. lufode.   forðon.
 15. wísne.
 16. hī.   híwisca.   ȝe is cweden.
 17. æft medmičlū.   hī mynst̄ XXX híwisca.
 18. geciged in hripū ða.
 19. mynst̄.   timbrianne.   monnū.   ȝe scotta.
 20. forðon.   æft̄.   þá hī wíc.

Page 456.	21. má.	ðare.	gewítan þoñ.	woldon.
B.	22. oðere.	þeawas onfón.		
	23. ðære.	cyrican.	7 ðære.	forðon.
	24. ðam sealde þe he.		þeodscipū.	ða.
	25. ða tíd.	ðæs.		
	26. willfrið.	gehalgod.	dam (<i>not crossed</i>).	
	27. ægelbryhte westseaxnea (<i>sic</i>) biskepe ðæs.			gemyngodon.
	28. willnode se cyning þæt.			
	29. him syndriglice úntodæled, ^{es} geferscypes (<i>corrector</i>) mæsse- (p. 450)preost.			
	30. nales.			

O. 21. woldon.

Ca.	21. má.	gewítan.		
	22. oðre.	þeawas onfón aeft.		
	23. ðære.	þære.	forðon.	
	24. þā.	ðone he.	ðeodscipū.	
	25. þeawū geláredne.		ða tíd.	ðæs.
	26. wilfrið.	mæssepreost gehalgod.		
	27. frā.	b þe we.		gemynegodan.
	28. mycelre.			
	29. arfæstnesse.	syndriglice úntodælede geferscipe.		
	30. aeft michū.			

Page 458.	1. ríce.	geðeahte.	geðafunge osweos.	
B.	2. man.	biskepe gehalgode.	ðy.	ða.
	3. XXX..			
	4. se ægelbryht.	ða tíd.	ðære.	bisscop.
	5. oðre.	biscas 7 he wæs.		
	6. 7 hine swiðe árweordlice.		ðenunge (<i>ðenu on eras.</i>).	
	7. gefylldon.	b þa gyta.		sæ.

O. 5. endlufon (160^b).

Ca.	1. ríce.	geþeahte.	geðafunge.	
	2. hī.	bisceop gehalgode.		
	3. XXX.			
	4. tíd.	b.		
	5. mid ȝon we.	oðre XI biscopas.		wæs XII ^{ta} (p. 183).
	6. he.	arwurðlice.	ðenunge.	
	7. ða gýt.			sæ.

Page 458. 8. osw'co. eyning. biskepe.

B. 9. ðone halegan. gemyngodon.

10. cyrican. recchetende.

11. gewát. mynstre þ. on glæstinga igge (*g before l erased*). þa.

12. biscopscire. norðhymbra mægðe ^{on} 7, egfriðes ríce ðaes (*corrector*). ^{iu.}

13. wæs ða gyt þe he wæs ádrifen óf (p. 451). biscopscíre oðre bispas (*not 1st hand*).

14. for him gehalgode wæron ðara we ær beforan gemyngodon.

15. ða. tó róme farende. ðam. pápan.

16. ðæs. scip éode ða astah westernne wind 7 bleow.

17. drifен. cóm upp. frysena.

18. 7 þær arweorðlice. fram- elreordigum. fram (*f out of p*).

19. bodode.

20. manig ðusendo. soðfæstnesse. wæs intimbrigenne.

21. únsyfarnessse (únsyf on eras.). aþwoh. fullwihtes.

22. baðe. þætte. willibrord (*2nd i doubtful*). bisscop micelre.

C. 10. styrende *deest* **S.**

11. in glæstinga ea **W.**

19. aldgilse **W.**

22. ðeow 7 *deest* **S.**

O. 11. þa.

14. oþre.

17. drifен.

19. eadgylse.

21. fulwihte.

Ca. 8. b.

9. gemynegodan.

10. III wint̄. ða. æft̄.

11. gewát. mynſt scíre. éa.

12. b scíre ealra norðanhymbra mægðe. æft̄.

13. ecfriðes. b scíre.

14. b for hī gehalgode þare. gemynegodan.

15. róme férende. ða.

16. ðe. scip. astah þa bleow.

17. cō úp. frysena.

18. árwurðlice. onfongen. ða ællreordū. frā eadgilse.

19. hī.

20. ðusendo.

21. frā unsyfarnessū. fulluhte bæðe.

22. æft̄. arwurða. þeow 7 b.

Page 458. 23. willsumnesse. ærest þær ðone ongann.

B.	24. ðær. þi.	ðe he gode.
	25. gesæliglice.	wunode.
	26. (<i>p. 452</i>) cóm.	ðæs. geondsoht befora (<i>sic</i>).
	27. ðam pápan.	biscopum. dóme. únseyldig.
	28. ðara. ðe.	
	29. bisscophádes.	wyrþe.

O. 25. (161^a) 7 wel.

Ca. 23. willsumnesse gefylde.

24. godspel.	ðær.	wint̄.
25. wunode.	trymede 7 lærde 7 to róme cóm 7 þæs ðæ his.	
26. agatthon ðā.		
27. papan biscopū 7 eallra.	dome unseyldig.	
28. ðinga.	þ hade well.	

Page 460. 1. ða ylcan tíd. pápa. agathæ gesamnode sionoð (*o above*

B.	not same ink).		
2.	biscola.	þam gedwolmannum ðe þa.	
3.	bodedan.	áne.	
4.	hælende crist ða het se.	bisscop eac.	ðam sionoðe.
5.	laðian.	man.	biscpas.
6.	somod ðære þeode þe.	cóm.	
7.	ðy.	wæs on riht gelyfed.	geferum geméted.
8.	ða licode þis gewitt oðerre dæde ðam pápan 7 eallū ðam	sionoðe 7 hi ða geþeodon on heora sionoð gewrit þas wórd	7 þus writon be him.
10.	willfrið gode (<i>p. 453</i>).	bissceop.	

Ca. 1. ða agatthon gesomnode. róme.

2.	þa gedwolmonnū ða þe bododan.		
3.	án weorc.	drihtne.	
4.	ða.	þ. þa sinoðe laðian.	
5.	hī.	þetwih.	þ.
6.	ðæs.	ðeode þe.	cóm.
7.	geférū	geméted.	
8.	licode.	oðre.	sinoðes.
		witon geðeoddon.	on heora sinoðe swilne
9.	ðus.		^{to}
10.	þ.		

- Page 460. 12. euðum. úncuþum þingum. oþrum.
B. 13. twelftigum. efenbisceopum. sionoðe 7 ón dómsetle sæt.
 14. eallum. brytene. iglandum.
 15. angelþeodū. peohta ea begange.
 18. ðyssum. eft in brytene. mægþe.
 h
 20. worde. hwít (*1st hand; eras. above w, from which a stroke runs towards h above line; accent dubious*). igland. ðy
 æfteran.
 21. ðæs cyniges. ríce.
 22. bispocsetl. ealhfrið. togelaðode ac (*before to eras. of 2 letters*). eft (*p. 454*).
 23. monegum biskopum 7 eft to his biskopscíre.
 25. 7 eft to. cóm. him. leaf. he moste him scyldan
 7 bereccan 7 besecgan.
 26. andweardnesse. gesacena. ðær.
 27. bisscopas. iohannem (*dots*). pápan.
 28. dóme. cyðed. hys.

- C. S.** 15. begongne.
21. feng his B'settle onfeng 7 hine.

- O.**   15. angellpeodū.
      18. hwearf (161^b).   mægþe.
      25. eft to.
                        g
      26. besec,ean.

- Ca. 11. frā. be cuðū 7 be uncuðū.
 12. oðrū.
 13. efenbiscopū. sīnoðe.
 14. þā ealonde. frā angelðeodū.
 15. bryttū. peohta. bigangende.
 16. hāndgewrite.
 18. æft ðissū.
 19. frā. þeawū.
 20. wiht.
 21. æft.
 22. (*p.* 184) onfeng his his þ setl. togelaðode
 23. æft fif gearū. frā þā.
 24. monigū biscopū. þ scire.
 25. est to rōme cōm. lyfnesse.
 26. gesacena.
 27. þ.
 28. kyðed þ he his. mielū.

Page 460. 29. dæle licctende. het.

B. 30. pápa. ærendgewrít. æðelrede.

31. angeleyningum. áninga gedydon.

32. onfangen. biscopscíre forðam ðe. únrihtlice.

Ca. 30. forasprecena. æðelrede.

31. ðær. gedydon. wilfrið.

32. b̄ scire. forðon ðe.

Page 462. 1. benæmed wæs. ða. brytene.

B. 2. becóm. ríces. gestanden.

3. sæmnunga. úntrumnesse. ðam weox 7 hefegode.

4. þ he (p. 455). nehstan. **O.** ends at et nyhstan. *Text follows Ca. from ne gán.* gán. ne mihte ac his.

5. handum on bære boren wæs. in midlum gallia.

6. ðær. feower. feower niht fulle ða et nyhstan (*rest wanting*).

9. ðæs.

10. swa swa. hefegum. upþ.

11. sittendra 7 singendra gebroþra.

12. sæt. swaorette. feng ða 7 acsode hwæþer.

13. ða eigde. man.

14. inn to him. him.

15. sæde. eallum.

16. þam gebroðrum. ðær inne et him wæron. þa.

17. sume ðing. þam upþlican.

18. domum. þa het. biskop ða. gebroðor sume.

19. hwile ut (p. 456) gán. þam mæssepreoste.

20. cwæð. andryslico gesyhð þ ic. wille.

21. hâte. þu hi hele. þ.

22. wíte. wille. geweorðe.

23. ætstod. mann. scinende. hwitum.

24. cwæð. forpon.

C. 7. þynre **W.**

13. cleopode **W.**

19. mæssepreoste **W.**

20. þ ic ðe **S.**

O. 3. untrymn (*no more now visible*).

Ca. 1. ðy. ða.

2. becóm.

3. untrūnesse. ðon. hefegode þ.

4. gán.

Page 462. 25. fram.

- B.**
- 26. þe.   drihten líf.   þinra.
  - 27. þinra gebroðra.   his þære mære fæmnan. scá. marian. forþon.
  - 28. nú.
  - 29. fram ðýsse úntrumnesse.   wesðu geara.
  - 30. forþon æfter.   gearum.   hweorfe.   ðc neosie 7 ðu.
  - 31. becymst.   ðinum.   ðone.   þinra.
  - 32. onfelst.   ða þe on ðe genumene.   þin (p. 357).
  - 33. geendaþ.
-

Page 464. 1. hwæt se biscop.   getrymede.

- B.**
- 2. geferan ðæs fægnodon.   þancunge dyd. on (1 eras.).   ðy.
  - 3. brytene cóm.   ða árendgewritu.
  - 4. fram ðam.   pápan.   byryhtwolde ðam.
  - 5. arcebiskeope.   rædenne.
  - 6. beardsetna aþb.   him.   lustlice 7 neodlice.
  - 7. fultomodon.   ðæs. pápan hæse (1 eras.).   to him sona
gelaðode.
  - 8. ðam.   7 hine.
  - 9. innlice ðam biskeope.   wæs. ea ealhfrið (1st hand).
  - 10. norðhymbra.   to onfonne.
  - 11. tíde.   sóna.
  - 12. ðe.   ríce.   þte sionoð.   gesannod.
  - 13. míde.   æfter sumum geflítæ aeghwæþeres.
  - 14. ða.   him (p. 458) eallum fultumigendum.   willfrið.
  - 15. on his biskopscíre 7 on his cyrican.   feower gear.
  - 16. þone.   forðfóre his líf dæde 7 on.   sybbe þa heofonlico.
  - 17. hys mynstre þ he.
  - 18. in.   geréce cuðbaldes abbodes.
  - 19. þenunge.   gebroðra.   þ arce mynster.
  - 20. gecweden on hreopum.   arweorðlice gesett.
  - 21. bebyrged.   petres (after t eras.).   cirican ðæs.   þam
weofode.
  - 22. suðan swa we.   sædon.   gemyngodon.
  - 23. Y (space for þ, but O is sketched with dry point).   neahstan.
æfter forðfóre.
  - 24. þæt.   geáre.   ríces ðæs.   arweorða.
-

C.   6. lustlice 7 eaðmodlice W. S.

- 15. on his B'had S.
  - 21. wiofode W.
  - 22. swa deest (=B.) S.
-

Ca.   1. (p. 185) Hwæt.

Page 464. 25. adrianus ab*bb* forþerde. efenwyrasd.

B. 26. þære eadegan. (*p. 459*) theodores bisscopes.

27. cyrican ðære eadegan. bebyrged.

28. þæs ðe. fram. ðam.

29. papán sended wæs 7 hider com mid þeodore biscope þæs ab*bb* lare.

30. lare. theodores biscopes betwyh.

31. secgað þte albinus þæt ab*bb*.

32. æfter him. swiþe.

C. S. 26. biscopes.

Page 466. 1. grecisc geleornode of miclum dæle cuðe.

B. 2. þæt leden him swa cuð wæs. gemimor swa englisc þæt
(*accent ? over ge*).

3. gecynde.

4. þa. willfriðe. þære cyrican. hægestealdes.

5. éa. wæs he wer. fyrnesta.

6. mannum. cyrican timbrede s. eo (*eras. of vertical stroke*).

7. in áre scē andree ðæs. gehalgod is monigfeal (*p. 460*) dum.

8. wundorlicum. gemonigfealdode.

9. begeate (*there is a stroke in modern ink drawn under words from þ he to on heora*). ðare (*para below, see l. 13*).

10. apostola 7 cristes martira). weofoda.

11. in. þære cirican.

12. weallum. þrungunge. oðrum cyriclicum bocum.

13. geornfullnesse dyde (*a stroke begins under dyde : after dyde are repeated words from above þ he—sette (9-10) ; opposite stroke ‘repetit v. supra.’ Not Wheelock’s hand*). ðyder.

14. bóc gestreon. begeat. huslfatu 7 monig gear oðer
þær ðyses gemetes ða þe.

16. frætewednesse. gearwode.

17. æþelne. begeat. maua.

18. centlande in sangeræfte. fram æfterfylgendum (*p. 461*).

19. ðæs eadegan. ðone twelf winter. him gehæfde.

20. gehwær þa. ðam þe.

21. ne cuðon 7 mid langre (*rest wanting*).

22. ealdigan. lare in þone. him geniwode.

C. 2. meomor W.

5. se foremæresta 7 fore S.

10. weofodas W.

11. boca streon W.

Ca. 11. þ (*p. 186*) sylfe.

Page 466. 23. eac. bisscop se getydestea (*sic*).

B. 24. sangere swa he eac. halgū (*ends a line, gewritū added in margin, not 1st hand*).

25. ðæs. on.

26. regollicum. behydegysta þa á.

27. blann oð þ. fram. méde. árfæstre willsumnesse.

28. fram. in geferscype þæs . (*eras. of b*).

30. áfeded. æfter. com.

31. willfriðe bisscope myd. ealle hys.

32. gefyl(*p. 462*)de. swylce.

33. þing ða ðe.

C. 23. getydesta W.

27. oþ þ ðe he S.

33. 31ª began here; but first letters visible are icra ge 468, 1. It is fragmentary up to line 19=468, 15 þære ea.

Page 468. 2. gelæste.

B. 3. Yssum (*space left shows that þ was intended, not ð*). tídum.
cyning þa ðone. brytene.

4. eardigað. manod. gelom. licre (*e eras.*). smeagunge.

6. hæfd. be gehealdenne. eastrena.

7. mærsigenne. tó weorþigenne.

8. tide.

9. mæran. gefremman.

10. him fultū. angelðyode (*y small*).

11. æféstnesse geleor (*p. 463*) nod. onfangen. ðære halegan.

12. þære.

13. ðam arweorðan. abbot þæs.

14. muþum.

15. icenan þære éa ón þære. is cweden on gyrwum ðam.

C. 3. cyning þa þone.

4. gelomlicre.

6. in. eastrona.

7. Ond he. þeo . . Ond to weorþienne.

8. Ond.

9. þy maran. þurh teon. gefremman.

10. he him fultum óf ongelþeode. hie.

11. þa. haligan (*but i not certain*).

12. ciricean ȝ þære apostolican . . . . . sende (*a blank=6 letters [ærerendw]rita (missing letters from W. S)*).

13. þæm arwyrðan. þæs.

14. wire muþan ȝ be . . . an (*space for 2 or 3 letters now gone*).

15. in . ære stowe þe. geceged in gyrwū þ . m.

Page 468. 16. abb dóme.   e^e colfrið wuldorlice stafas 7 gewrito fore (*corrector*).
B.

- æfter.   ðam.
 17. sədon.   abb.   him.
 18. mid ðam he mihtelicor.
 19. mihte þam þe gedyrstgodon.   heoldon.
 20. weorðedon buton.   rihte tíde.   acsode.
 21. gemete.   godes þeowas þe gode getacnode.
 22. eac swylce.
 23. him.   sumne.   stangeweordes.
 24. æfter romana (p. 464) ðeawe cyrican timbran 7 ðære apostolican
cryliclican tiligan 7 wæs he gehatende þ he wolde.
 25. eadegan aldres ðara.   gehéalgian.
 26. 7 he eac gehet.   sylf.   þeode.
 27. symle onhyrigan.   þære halgan.   cyrican swa forð.
 28. geleornigan.
 29. æfæstnesse willum 7 benum.   gefultumigende.   arwyrða.
 30. abbot.   him cræftigan ða ðe he. biddende wæs þæt mihtan
stænene cyrican timbrian (*aeft on eras., and after he eras. of 1
letter*).
 31. him.   gehealde eastrena on riht 7 be godes þeow sceare.

C. 16. abbodome.   æfter (?).   þæm.

17. sədon.   abbot.   him.
 18. gewrita.   þæm.   þy meahtelicor.
 19. mealite þa þa þe gedyrstgedon.   eastron heoldon Ond.
 20. weorþedon.   swilce he eác befregn.   ahsode.
 21. gemete 7 rihte godes (31^a ends).   godes ða sceare ðe
preostas S. (on 31^b, 1 only o legible; the page is fragmentary
and in parts illegible to l. 22=470, 9 þær).
 24. cyricea ..
 25. in are þæs.
 26. petre Ond.   þeode.
 27. .... an þære halgan romanisca.
 29. cyninges fæstnesse (*sic*) willum.   ..... end se arwyrþa
abbot.
 30. cræftig .... þa þe he beten wæs stænne circean.
 31. him eác.

Ca. 20. wurðedon (p. 187).

Page 470. 1. te ea can oðrum rihtum.

- B.** 2. circum.

B. 1. Ond be godes þa sceare eac oprum.

- Page 470.** 3. þy. gewrit wæs ða aræded. ðam.
B. 4. monegum gelæredum werum. him. in.
 5. agenre. fram ðam þe. ongytan. sæde þæt.
 6. hys trumnesse. lare swiðe gefeon (*p. 464*)de.
 7. setle betweonum his ealdormannum. witum.
 8. ðancunge.
 9. gyfe. angelþeode. cwæð. þæt.
 10. þis. eastrena.
 11. ongyte ðysse tíde. healdenne. eallunga.
 12. þissum.
 13. ðonne nú. ándette. cyðe þ her mid worde þ ic.
 14. þas tíde. écelice.
 15. þeode. íc nú. ongyte. onenawе.
 16. ðeowas ðe on minū ríce syndon þe sceare onfon.
 17. þ we gehyran. ealle rihtnesse. 7 he bútan.
 18. alderlicnesse. cwæð.
 19. writan 7 leornigan. ðurh.
 20. ða nigontynlican hringas (*p. 466*). eastrena.
 21. þurh eall þa.
 22. geára. beah.
 23. scare 7 hi þa swa niwe discipulháda ðæs eadegan.
 24. adres. únderþeodde.
 25. þeod þæs fægenode 7 blissode.
 26. E (*space*). ða æfter miclum. þ ða munecas.
 27. þa ðe þæt igland eardodon 7 beeodon. ðam mynstrum.
 28. underþeodde. regollicum.
 29. to scare ðurh. þa wæs.
 30. syxtyne æfter.

- C.** 3. þy. þa wæs aræd.
 4. monegum gelæredum weorodū On[d]. in.
 5. reorde frō. meahton. sæd.
 6. swiþe gifende.
 7. ealdormonnū. witum Ond.
 8. eorþau. þoncunge.
 9. óñfon. ongelþeode Ond. cw. ð.
 10. óngeat þte þis. soþra eastrana.
 11. þisse. healdenne.
 12. gesegen. þissum. óngeat.
 13. forþon. þoñ. ondette. cyþe. ondwearde.
 14. þas. eastrana. wille (*31^b* ends; *then a folio gone before 32^a*).
 17. rihtnesse W. S.
 22. beg W.
 25. geriht 7 geblissade S.

- Page 472. I. ofslagen. cenedr æfter him. on (p. 467) feng. norð-
- B**
2. ríces. in hí þæt igland. sé.
  3. mid ealre áre. ecbryht ðone halgan.
  4. gemyngodon gelomlice 7 árweorðlice 7 mid miclum gefeán onfangen wæs fram him. forðon þe he. swettesta.
  6. 7 þa ðing þe he lærde oðre. sylf.
  7. willsumesta. fram him eallum.
  8. gehered. árfæstum trymnessum.
  9. geornfullum móde. gesetnesse.
  10. þam. ápostolice.
  11. elnunge. æfter wisdóme. hí þy apostolican þeawe 7 þy rihtgelyfedan manude.
  12. þæt hí þy weorþunge ðære.
  13. cwædon þæt we heoldon.
  14. bycnunge (p. 468). beages. wundorliere.
  15. ðære godecundan cyððe (*rest wanting*).
  16. bútan.
  17. angelfolce. gemænsumode. æfter.
  18. angelðeode. ðam ðingum. hi wana. fullfremeduni.
  19. bryttas wiððon þa noldon næfre.
  20. cyððe ðæs. ðe hí.
  21. geopenian 7 gecyðan 7 ða gelyfendum. angelfolcum.
  22. wel intimbredum. gelæredum. regole. hí nú.
  23. gewunan. fram rihtum. ealdigað.
  24. bútan. scare.
  25. symbolnessum rihtre eastron. geþeodnesse.
  26. healdað 7 fram rihtum 7 weorðiað þa onfengon hi syð þan munecas.
  27. (p. 469) ecgbrihtes. lifianne. undor. From riht-gelyfede text follows C.
  28. ducháde ðam aðb. wintrum ðæs ðe.
  29. hi. aídan. bisscop angelþeode to lerenne wunode.
  30. eegbriht. on ðam iglante twelf winter swa swa he sumre.
  31. niwre gyfe lyhtendre ðære. geðeodnesse 7. gehalgode.

-
- C.**
5. forðon þe he **S.**
  7. fylgend **W. S.**
-

- Ca.**
3. (p. 188) fæder.
  27. ecgyrhites. lifianne.
  28. þā abbude æft hundeahatigū. ðe.
  29. þ angelðeode. wunode.
  30. wér ecgyrht XII wint on þā.
  31. niwre gyfe. cyriclican geðeodnesse 7. gehalgode.

- Page 474.** I. 7 æfter .VII.   wintrum.   ðære.
B. 2. ðy.   ða mærsod.   weorðad.
 3. easterdæg.   eahtoðan.
 4. maiorum myd.   ða drihtenlican.
 5. mæssesange mærsode.   weorðode.   ylcan.   leorde.
 6. 7.   ðam.
 7. gebroðrum ongann.   tó anesse.   gyfe.   ðam.
 8. apostolum 7.   heofo(*p. 469*)nes.   ceasterwarum.
 9. oððe þæt gyt soðre is.   sylfe.   blinneð.
 10. á.   énde.   wundorlico.   ðære.
 11. foreseonnesse.   árweorða.   þ an þæt.   on eastron.
 12. leorde.   gode ferde ac eac.
 13. ði þte ði.   eastron.   hí.
 14. ne gewunodon on ðam stowum weorðode.   7 ða gesægon ða
      gebroðor.
 15. be ongytenesse.   rihtgelyfedan eastertíde 7 hi.
 16. ðæs ferendan.   to drihtenne.
 17. hi.   7.   blissede on þam þæt.   on lichaman.
 18. hys gehyrrend.   eastres dæg.
 19. onfón.   him on.   hí symleær ðon.

- C.** 7. þæm.
 18. of.   32^b begins þone.

- Ca.** I. 7 æft.   twentigū æft.
 2. ða.   weorðod.
 3. drihtlice.   ðy eahtegeðan.   kł darū maiarū.
 4. ðy he þa ða ylean drihtlican æriste (*orig. cam, then e written on
last curve to make æ of æriste*).
 5. mæssesanga.   weorðode ðy ylcan.   férde.
 6. 7 geféan.   héan.   þā broðrū.
 7. ða.   ða halgū aplū 7.
 8. oðrū.   ceastwarū.
 9. oððe þ gyt soðre.   sylfe.   blinneð.   weorðian.
 10. á.   wundorlico stihtunge ðære.
 11. þ.   arwurða.   on.
 12. férde.   þyssū middanearde.   god.   eac swylce þ ðy dæge.
 13. mærsade.   hi.   áer.
 14. on þā.   weorðode.   7.   gefégon ða broðru ongytenesse.
 15. cuðan.   rihtgelyfe (*p. 189*)don eastortíde 7 hi.
 16. ferendan.   ðone hí.
 17. blissode in þón.   oð ðæt.
 18. wæs 7 þ he.   ða his gehyrrend.
 19. onfón 7.   on weorðunge.   hi.   symleær ðan.

- Page 474.** 20. warnedon. onfonne 7. heora geryhtnesse.
B. 21. arweorða. blissede. driht(*p. 471*)nes.
 22. geseali 7 gefangen wæs.
 23. A (*space for p.*). fif. ðære.
 24. seofoðe. osrices norðhymbra.
 25. hwitred.
 26. eegbyryhtes. cantwara. forðferde þ wæs ðy nigoðan.
 27. kalendarū. on ðam ríce. þrittig.
 28. 7 þ. healf 7 þa hyt þrym yrfeweardum forlet his sunu æðelbryhte 7 eadbryhte 7 ælfrice.
 29. ðā. nehstan.
 30. hrofeceastre bisscop 7 adrianus þæs aðb (*rest wanting*).
 32. 7 he forðon.
 33. þære getydnesse cyriclicra. ge eac gemænelicra (*ne out of m.*).
 34. eac swylce grecisc. leornode. ledene.

- C.** 23. þæs (*for þa wæs*).

- Ca.** 20. wearnedon to onfonne 7. heora. gerihtnesse.
 21. arwurða. gesege.
 23. begins Wæs ymb. æft.
 24. drihtlican. VII ^{þe} geár osrices. norðanhymbra.
 25. æft cénrede. ríce.
 26. ecbyrhtes. cantwara. forðféred. nigeðan.
 27. kl'darū maiarū 7 þā. ðe.
 28. XXIII wintra þ. ðry. forlét æðelbyrht.
 29. eadbyrht. alric æft þā ðy.
 30. hrofesceastre þ forðerde.
 31. ðære eadegan.
 32. arceb 7. ðæs abbudes 7. forðon.
 33. getýdnesse. cyriclicra. ge eac.
 34. eac. geleornode. ledene. þ hī, swa.

- Page 476.** 1. cuðe. agen gereord. ón ácen(*p. 472*)ned.

- B.** 2. on. ðæs. on.
 3. cyrican ðær he him sylfum byrgenstowe geworhte. æfter æfter
    ðam.

- Ca.** 1. cuðe. ón.
 2. bebyriged on. ðæs aples. on.
 3. cyricean ðær. sylfa. byrgenstowe worhte æft þā.

Page 476. 4. eadulf to biscoþpenunge ðone byryhtwold arcebiscop.

- B.**
- 6. ymb seofon. nigon 7.
  - 7. ðære. menniscnesse ætywdon.
  - 8. ða. utan. on. cometan nemned. hi.
  - 9. micle fyryhto. ðam mannum ðe hí scéawedon oðer.
  - 10. heora upp eode beforan þære. on. heo uppgangende.
  - 11. oðer on æfen æfterfyllgde. þonne heo to setle eode swylce hí witgan wæron.
  - 12. wales upþyrnendre.
  - 13. somod. setlgangendre. gehwæðere tíde.
  - 14. tacnedon mannum toward stód. him óf swylce.
  - 15. fyrencylle ongeán nórd (p. 473) dæl. ætywdon hi ða.
  - 16. steorran on. þær wunedon. tíde.
  - 17. hefegosta wól. ðeode. ríce sarlicum wale.
  - 18. 7 earmlicum fornáman 7 forheregodon. hi. medmiclum.
  - 19. on ylcan mægþe wíte (at t blot eras. partly). heora.
  - 20. getrywlease ðy ylcan geáre swylce se .(a washed out). ecgbryht.
  - 21. gemyngodon. sylfan easterdaege leorde.

-
- C.**
- 7. 33ª begins aeteowdon.
  - 9. micle.
  - 10. oþer.
  - 13. somed.
  - 18. ond.
  - 21. we beforan we (*sic*).
-

- Ca.**
- 4. eadulf. ðære b þenunge. byrhtwald arceb.
  - 6. æft þyssum. seofon. 7 XXVIII æft.
  - 7. dríhtlican. þ ætywdon twégen.
  - 8. ða. on bócū nemde 7 hi.
  - 9. þā. ðe hi.
  - 10. oþer. on morgenne þonī heo.
  - 11. oðer on. æftfyligde. heo.
  - 12. hi. wæron. upþyrnende.
  - 13. samod. setlgangendre. gehwæðere tíde.
  - 14. mannū toward tacnedon. hí óf swylce.
  - 15. fyrenðecelle ongean. middangeardes. ætywdan hi þa steoran on ianuari'.
  - 16. ðære.
  - 17. æft se hefegosta wól sacina. ríce.
  - 18. 7. hi.
  - 19. æft. on. ylcan mægðe. wíte. þrówedon heora.
  - 20. ðy ylcan geare swylce. wér ecgbryht.
  - 21. gemynegodan þy sylfan. ferde.

- Page 476.** 22. ða eastertíde. idus on maius.
B. 23. norðhymbra. lífe. ríce.
 24. endlufon. hæfde he wolde 7 gemacod hæfde þ celulf.
 25. æfter him þ rice hæfde. ðæs cyninges rice.
 27. ge se forðgann. monigum. styrenessum.
 28. wiðerweardum þingum yþygað. syndon þ mann þ nu gyta
     (p. 474) gewitan mæg.
 29. hwæt mann be ðyssum menn writan mæge oððe.
 30. hwylene. synt.
 31. Wæs (*initial roughly sketched in ink but not completed*). ða
     seofon. 7 án 7 þrittig æfter driltnes menniscnesse (*sic*).
 32. byryhtwold arcebiscop lanre (*not 1st hand*).
-

- C.** 23. ósric (*end of accent seen*).
 29. 33^b begins gewitan.
-

- Ca.** 22. eastortíde.
 23. norðanhymbra. lífe gewát æft þon ðe. ríce XI geár.
 24. 7 strynde 7. gedémed. þ.
 25. (p. 190) wære. æftýligend.
 26. broðer. hī. ðæs. ríce ge fóreweard ge forðgang
     (*over each ge a smaller g*).
 27. monigū 7 swa myelū styrenesse wiðerweardra þinga yðiað.
 28. þ þ mon nu gyť. þissū man writan mæg oððe scule.
 30. synd.
 31. 7 an 7 þrittig æft.
 32. þ byrhtwold arceb langre.
-

- Page 478.** 1. yldo. fornumen forðfered. ðy. idum ianuarium.
B. 2. biscopsetl VII. 7 þrittig. monoð 7 .XIIII.
 3. ðam ðy ilcan. arcebiscop. tátwine.
 4. on ðam.
 5. ðe cweden is breodún. on cantwara birig fram.
-

- C.** 1. 7 forðfered.
-

- Ca.** 1. yldo. 7 forðfered. iduū ianuariū.
 2. b setl XXXVII. six.
 3. for hine ðy ilcan. arceb.
 4. mægðe. on þā.
 5. gecyged. gehalgad on cantwara. frā þā arwurðu werū.

- Page 478.** 6. Ðam arweordum. wintceastre biscope 7.
B. 7. lundenburhge biscope 7 ealdwine licetfelda bisceope ðy teoðan.
 8. monðes.
 9. mære in æfestnesse (*p. 475*) 7 on wisdóme swylce eac.
 10. on halgū.
 12. syndon nú on andweardnesse. cyricena biscopas.
 13. tátwine. 7 ealdulf 7 ingwald eastseaxena bisp.
 14. biscopas syndon ealdbryht. heaðolac westseaxena biscopas.
 15. syndon. myrcna bisp. ealdwine. 7.
 16. Ðam folcum ðe eardigað be westan sœuern. walhstod bisp.
 17. willfrið. hwicca biscop cynebryht is lindesfaronia bisp seo.
 18. bisposcír. Ðæs iglandes. tó. wintceastre.
 19. suðseaxena mægðe. wunigende. biscope.
 20. him bispodðenunge sohton. westsexena bisp 7.
 21. Ðas mægðe. eac. oð.
 22. cyningū eac swylce aðelbolde myrcna (*p. 476*). on hyrnesse.
 23. underðeo, de weron 7 Ðonne norðhymbra mægð þam ceol, ulf
     (*corrector ?; the i over o is perhaps for a dot*).
 24. cining on cynedóme ofer his. bisscopas. bisscopscíre.

- C.** 6. ingewalde (*ist e very faint but certain*).
 7. aldwulfe.
 18. bisceopscir.
 19. 34ª begins suðseaxna.
 22. hiora.

- Ca.** 6. b 7.
 7. b 7 ealdwine. b 7 eadulfe.
 8. b ðy teogeþan. monðes.
 9. mære on. on snytro wisdomes 7 swylce éac on halgū gewritū
     æðellice ontimbred.
 12. syndon nu on 7weardnesse cantwara cyricena bisceopas.
 13. eadulf 7 ingwald. b.
 14. b syndon ealdbryht 7 heaðolac biscopas.
 15. sindon. myrcna b is ealdwine on þā folcū ðe. b.
 17. wilfrid is hwicna b. cynebryht lindesfarena b seo bisposcír.
 18. belimpeð.
 19. b. b.
 20. hī b þeninge seceað. b 7 ealle þas mægðe.
 21. eac. suðmægþe oð.
 22. cyningū eac swylce æðelbalde myrcna. on.
 23. underðeodde syndon Ðonū is norðanhymbra mægð þe ceolwulf
     se cynig on.
 24. III. b scire.

- Page 478.** 25. willfrið bisscop on ðære cyrican. æðelwali.
B. 26. on lindesfaronā éa. on hægestealdes éa peohthelm on ðære.
 27. is cweden aet æthwitan ærne. stow is niwau.
 28. gemænigfealde. folcum on setle bisscopsetles 7 stoles wæs
 tóætyced 7.
 29. ðære. ærista bisp. Swylce eac peohta.
 30. cynn on ðas tíd habbað. wære. angelþeode. 7.
 31. soðfæstnesse. eallre. cyrican frið dælnimende.
 32. ða ðe brytene eardiað syndon.
 33. geþancfulle on. hí sætnunge ne geflitu wið.
-

- C.** 33. strodo (*for ist o perhaps originally u*).
-

- Ca.** 25. þ on þære cyricean. æðelwold.
 26. on lindesfarena éa. on. éa. on.
 27. ðe is geciged aet hwitan éarne. níwan monigfealdedon.
 28. bispocstoles.
 29. toætyced 7 wæs. he bispoc swylce eac.
 30. on ðas tíd. wære. angelþeode 7.
 31. soðfæstnesse. cyricean dælnimende beoð.
 32. ðe on.
 33. þancfulle. gemærū. sætin^cge ne gestrodu.
-

- Page 480.** 1. angelþeode syrwað. ðonne. ðe hí. of miclum
B. dæle deaðe mid.
 2. innlicum hete onfengé, angelþeode. on ðone (*corrector*).
 3. (p. 477) ealre gelyfedre. cirican. ón gehealde rihtra
 eastrena ge úngecostum þeawum.
 4. á, fuhton (*sic; mark of division?*). hwaðere him is mid
 godecundum.
 5. menniscum wiðstanden. þæt. nohwæðerum heora willum
 gehabban.
-

- C.** 5. hie. willunge.
-

- Ca.** 1. angelðeode syrwað. ðe hi of myclū.
 2. héte on feoungé. 7 ðone.
 3. cyricean. on geheoldan. (p. 191) eastrena. on ungecostum.
 4. afeoltende hwaðere. mægne.
 5. hwaðere.

ne magon

Page 480. 6. þurhþeon, (*opposite in margin stands wyðerwerde followed by dot and tick; all in corrector's hand*).

B. 7. 7 ðeah ðe hi syn of miclum dæle hy syndon angelcynnes.

8. þeowdóme.

9. smyltnesse nú. on norhymbra. únaðele.

10. hí sylfe 7 heora bearn gyrnað to mynstre 7, godes þeow-
swiðor

dóme, to syllanne þonne hi synd to begangenne woruldlicene
ceahád (*words above by corrector*).

12. seo. hwylcne. sy seo æftre yldo gesyhð.

14. nú on andweardnesse se steall eallre brytene. twa.

15. fif. angelcynnes. on brytene igland.

16. 7. an 7 þrittig þære.

17. on þas drihtnes ecan ríce. eall corþe (p. 478).

18. efenblissigende brytene on. 7 o, manegum iglande
blissigað (1st hand).

19. andettað gemynd.

20. AS (*space left suits p*). be ðære angelþeode cyriean.
brytene swa swa of iu manna.

22. cyððe. mihton. drihtnes fultume. Ic beda.

C.

6. syn.

9. 34^b begins norðanhymbra.

10. hie.

19. 34^b ends halignesse; rest of page blank.

20. 35^a begins þas.

Ca.

6. magan 7. hi. of.

7. sylfes anwealdes hwæðere. of. hi. angelcynnes.

9. underðeodde ðysse tide. smyltnesse. norðanhymbra
ðeode. æðele ge unæðele.

10. sylfe 7 heora. má. on mynst 7. þeowdomhád.

11. syllanne þonne hi synd bigongende woruldlicene camphád.

12. seo wíse hwylcne. sy seo æftre yldo gesihð.

14. ðis. on 7 weardnesse se steall.

15. fif hundealtatig angelcynnes. on breoton,ealond (*sic*).

16. and ymb. án 7 þrittig frā.

17. on. þam ecan. ealle eorðe. efenblissiende. on.
monige.

19. andettað. halignesse FINIT.

20. Ðas. be stære angelþeodes cyricean. breotone swa
swa of iu manna gewritū oððe of ealra gesægena oð of.

22. cyððe. drihtnes. bédæ.

Page 480. 23. ðeow.   ðæs mynsters ðara.

- B.**
- 24. wíramuðan.   gyrwū.
  - 25. sumorlande (*sic*).   myd ðy.
  - 26. seofonwintre.   gymenne.
  - 27. læranne ðam arweorþam (*sic*) aðb.   ceolferðe.
  - 28. s. yð þan (*eras. of a blot?*).   tíd.   lífes.   ylcan.
  - 29. leorniganne *7* to smea(*p. 479*)genne.
  - 30. gewrito.   betweoh hælo regolicum.
-

Ca. 23. þeow.   ðæs.

- 24. wira muðan on gyrwū.
  - 25. sundorlande.   ðy.
  - 26. seofonwintre ða.   gymenne.
  - 27. læranne þā arwurðan.   ceolfriðe.
  - 28. syððan ealle tíd.   ðæs ylcan.
  - 29. leornianne.
  - 30. smeagianne.   gewrito *7* betwyh gehald regolices.
-

Page 482. 1. gyminge *7* to singenne.   cyrican.

- B.**
- 2. swéte *7* wynsum þuhte *7* wæs þ.   oððe.   oððe.
  - 3. wrát *7* ða ðy nigonteðan geare.   lífes.
  - 4. diaconháde onfeng.   XXX. mæssepreostháde.
  - 5. árweorðan biscoptes þurh.
  - 6. ceolferðes aðb.   ðære tíde ðæs ðe.
  - 7. mæssepreostháde.   nigon.   wintra midre yldo.
  - 8. ðas béc.   nydþearfe.   geworce.
  - 9. árweorþra.   áwrat *7* gesette.   swylce.   *7* gytes
on gastlicra.
  - 10. tóæty, te (*1st hand*). ^c
-

C. 9. 35^b begins sette.

Ca. 1. gymenne.   cyricean.

- 2. swéte.   þ ic oððe lærde oððe write.
- 3. and þa ðy nigonteðan geare.
- 4. deaconháde.   ðrittigoðan.   mæssepreostháde and.
- 5. ðenunge.   arwurðan biscoptes.   ðurh hæse.
- 6. ceolferðes ðes aðhudes (*sic*).   ðæs.
- 7. nigon.
- 8. bóc.   nydþearfe *7* minra of geweorcū arwurðra.
- 9. swylee.   mægwelite *7* gytes.
- 10. gastlicra gereenessa ic toætycte.

Page 482. 11. aworpennesse.

- B.**
- 12. ismaeles. béc.
  - 13. tabernacula. fatum. hræglū (*p. 480*) þreο.
  - 14. béc.
  - 15. ic ðone. sam elis (*piece of leaf gone after sam*). saules.
ðæs.
  - 16. cyninges (*only tail of s left*). béc.
  - 17. ðæs. getimbro. ðære bienígendlican gerece.
  - 18. þrittig ewestionem.
  - 19. prouerbio. ðreo.
  - 20. on. VI béc.
  - 21. neemiā .III°. béc.
  - 22. áne bóc.
  - 23. béc nydliere gerecednesse be cristes cirican. áne.
  - 25. on. .III°.
  - 26. on. .VI.
  - 27. godspelle. twá.
  - 28. in ðone apostol. hwyle swa ic inn.
  - 29. eall. áwrát.
  - 30. apostoloř twá.

C. 14. béc.

- "
18. questionem (*u is modern*).
22. áne.

Ca. 11. genesis. isááces gebyrd (*p. 192*). aworpennesse ismaheles.

- 12. bec.
- 13. hræglū þreο.
- 15. þ is saules.
- 16. béc.
- 17. getymbro. byenendllican.
- 18. béc þrittig.
- 19. prouerbio. þreο bec.
- 20. canticor' syx.
- 21. on. þreο.
- 22. on canticū. bóc.
- 23. ane bóc. eadigan. beacniendlice. be cristes cyrcean.
- 25. on.
- 26. syx.
- 27. gcdspelle ameliarū.
- 28. on þone apostol swa hwyle swa ic on geweorcū scē agustinus
gemette eall.
- 29. awrát.
- 30. apłor'.

Page 482. 31. bóc.

B. 32. þréo.

Ca. 31. on.

33. on. ðreo.

Page 484. 1. ðam. áne bóc.

B. 2. áne bóc.

3. ðam esaías. *for et . . . et the abbreviation resembling æc often occurring in B. in Petrus and causing confusion between æt and et. (p. 481 begins carcerem.)*

5. be rihte bisexte áne bóc.

6. emnihte. anatalius gerece áne bóc.

7. be.

8. scē. lífes.

9. bóc. In gerade spæce. gehwyrfde.

10. bóc. anastasie martir seo. yfel.

11. grecisce. leden towendenne 7 gyt. wyrse fram.
úngetydom.

12. gerihted. andgyte gerchte.

13. líf. somod. biscopes. cuðbryhtes.

14. metro. gerædum worde. áwrat.

15. 7 þæra. spell ðysses. ðam. þeowigan.

16. ðære upplican. benedictus. hwætbryhtes.

C. 9. meterge (36^a) weorce.

Ca. 1. bóc.

2. wunenesse. ane (boc *wanting*).

3. be þon ðe isaías cƿ &.

5. be rihte bisexte.

6. be efennihte. anatholius.

7. be. spelle ane.

8. confessor'. béc.

9. béc. on hræde. gehwyrfde.

10. béc. seo. yfele.

11. grecisce. leden. frā sumū ungetyddū gerihted.

12. andgyte gehrehte.

13. ðæs. munuces somod. biscopes.

14. metro æft. geræde worde. awrát.

15. ðara. spell þysses. gefeo þeowian ðære.

16. ceolfriðes. hwætbryhtes.

Page 484. 17. awrát.

- B.**
18. þ. úres iglandes 7 ðeode ic wrat on fif béc.
  19. ic gesette martylogium (*sic*). symbeldagum. on (*p. 482*) þære.
  20. ða ðe. mihtan (*sic*). án hwylce dæge hyt wäre ac eac swylce ælces cynnes camp.
  21. oððe. hwylcum déman hi.
  22. oferswyðdon.
  23. imen bóc missenlicum metere.
  24. Ic wrat bóc epigrāmatum. metere.
  25. wisena. be tydum synddrige bóc.
  26. áne mícle bóc.
  27. stáefráwe. tóscadenne.
  28. bóc. oðre. ðysse geþeodde. bi.
  29. bóc.
-

C. 18. þ.

19. symbeldagum.
-

Ca. 17. awrát.

18. þ. stær ures. þeode.
  19. symbeldagum.
  20. ða. gemétan. nalæs þ án hwylce. swylce hwylce
cynne. oððe. hwylcū. oferswyðdon. hi.
  23. ymenbéc missenlice.
  24. bóc.
  25. tídum syndrie béc.
  26. stæfenroph endebrydnesse.
  28. and oðre þysse geþeode bi.
  29. tropus bóc.
-

Page 486. 1. gesettnessū. 7 be. ðam.

- B.**
2. canon áwriten (*omits is; break follows*).
  3. Nd (*space apparently was intended for A*). ic bidde ðe nū góða hælend. mé. forgeafe.
  4. ðines wísdómes þ. eac swylce forgyfe.
  5. nyhstan. wylle. wísdómes.
  6. móte symle ætýwan. þinre.
-

Ca. 1. gesetnessum. gemetū. þā.

2. canon. is (*break*).
3. And. dugóþa. ðu.
4. swétlice. ðines. þ ðu.
5. nyhstan to ðe (*p. 193*).
6. symble.

- Page 486. 7. Ac (*space for E*).   þ on eallum ðam þe ðis.
B. 8. becume.   oððe.   hí.
 9. úntrumnessum módes 7 lichaman.
 10. þingian.   ðære upplican árfæstnesse.
 11. gehwylcum heora mægðe.   méde heora.   agyfan.
     be þe.
 12. syndrigū mægðum oð þam hýhrum.   ða þe ic gemyndelice 7.
 13. þancwyrðlice.   tó.
 14. eallum þingū.   westm.
 15. geméte.   *After a short break these lines follow : lines 2, 4, 6, 8, 10, 12 are written in vermilion now discoloured.*

....IDDE ic eac æghwylene manni
 brego ríces weard þe þas bóc
 ræde 7 þa bredu befó fíra
 aldon þ gefyrðrige þone
 writre wynsum crafte þe ðas
 bóc áwrat bam handum twam
 þæt he móte manega gyt mundū
 synum geendigan his aldre to wil
 lan 7 him þas geúnne seðe aheal
 les geweald rodera waldend þæt
 he on riht móte oð his daga ende
 drihten herigan   AMEN
 ge weorþe þæt.

Last Page. *Inscription at end of B., on last page following the additional matter (Introd. Pt. I. p. xvii), but in a different hand :*
B.

Hunc librū dat leofricus ēps ecclesie scī petri apfi in exonia ubi
 sedes episcopalis est ad . . . . . successorū suoř. si qs illū abstulerit
 inde. subiaceat maledictioni. FIAT. FIAT. FIAT.

-
- C.** 7. (36^b) eac.   ilce.   to omit.
-

- Ca.** 7. eadmodlice.   þ.   eallū ðe.   stær becyme.
 8. ráedanne oððe.   gehyranne.   hi.
 9. mínum untrumnessum.
 10. þingian mid þa upplican.   gehwylcū heora mægðum.
 11. méde heora.   agife.   ðe.
 12. syndrigū mægðū.   þam hyrum stowū.   ðe.
 13. þancwyrðe gelyfdon.   tylode.   awrítanne.
 14. ðone.   ðingunge geméte.

Last Page. Das boc gef leofric. b. into scē petres mynstre on exancestre
B. þær se biscoptol is for sawle alisednysse 7 gif hig hwa ut
 ætbrede god hine fordo on þære ec.....e.

(*see p. 344*) Cædmon's Hymn from the Moore MS. Kk. 5. 16.
 Cam. U. Libr.:

Nu scylun hergen^a hefenicaes uard
 metudæs maecti end his modgidane
 uerc uuldurfadur sue he uundra gihuæs
 eci dryctin² or astelidæ
 he aerist scop aelda barnū
 heben til hrofe haleg scepen
 tha middungeard³ moneynnaes uard
 eci dryctin æfter tiadæ
 firum fold⁴ frea allmeetig
 primo cantavit Caedmon istud carmen.

¹ Dot under 2nd e in hergen, a above to right.

² In dryctin ye is formed out of original in.

³ In middun the 1st d is out of original n.

⁴ The mark after fold is a tick, not a comma.

PR   Early English Text Society
1119   Publications,
A2   Original series
no.110-
111

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

CIRCULATE AS MONOGRAPH

